جګړه او سوله

دریم ټوک

لیف نیکولایوویچ تولستوی
ژباړن:
دوکتور لطیف بهاند

مسکو
۲۰۱۲

Ketabton.com

۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم:	جګړه او سوله
لیکوال:	لیف نیکولایوویچ تولستوی
ژباړن:	دوکتور لطیف بهاند
ټوک:	دریم
طرحه او ډیزاین:	سپین سهار
خپرندوی او مالي لګښت:	د میدان وردګو ولایت والي محمد حلیم فدایي
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
چاپکال:	۱۳۹۱ل/ ۲۰۱۲ز
د خپرونو لړ:	(۳۹)

۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی برخه

١٣٦٩

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

د ۱۸۱۱ کال په وروستيو وختونو کې د لوديزې اروپا د پوځي قوتونو سفري برې او ځای پرځای کېدل پيل شول او په ۱۸۱۲ کال کې ددغو پوځونو شمېر (له هغو لوژستيکي وګړو سره چې د دوی د خوړو، کالو او لېږدولو دنده يې لرله) له څو ميليونو تنو نه واوښته. دغه پوځ له لوديزه ختيځ ته روان او د روسيې پولو ته يې مخه کړه. او دې ته په ورته توګه په همدې ۱۸۱۱ کال کې د پولو له بلې خوا د روسيې پوځونو ځان د پولو په اوږدو کې ځای پر ځای کاوه. د جون په ۱۲ مه د لوديزې اروپا په خوښه د روسيې پولې ماتې او جګړه پيل شوه. يعنې هغه څه پېښ شول چې د بشري تعقل او ټول انساني طبيعت ضد دی، په ميليونو وګړو د يو بل په ضد دومره بې اندازې شرارت وکړ. دومره دوکې، دومره خيانت، بربريت، دومره يې د يو بل پر شتمنيو تالان ګډ کړ، په بې ساري توګه يې يو بل ته جعلي اسناد او کوټه روپۍ جوړې کړې، داسې چورونه يې وکړل، دومره اورونه يې واچول او دومره وژنې يې وکړې، هسې خيانتونه او جنايتونه وشول چې تر هغه څه نه واوښتل چې د يوې پېړۍ په اوږدو کې د نړۍ پر خلکو تېر شوي وو، خو هغو وګړو چې دغه جنايتونه يې کول، ځانونه يې جاني نه ګڼل.

دغه غير معموله پېښې ولې رامنځ ته شوې؟ د هغو علتونه څه وو؟ مورخين په ساده باور وايي چې ددغو پېښو علتونه د الدنبورګ پر شهزاده ستم، پرسيمې، له لاسبرو قوانينونه سرغړونه، د ناپليون واک

(c) ketabton.com: The Digital Library

پالنه، د الکساندر ټینګار، د ډیپلوماتانو تېروتنې او نور وو...

په دې توګه، که میتېرنیخ او روماینخوف یا تالیران د کومې مېلمستیا کتنې په اوږدو کې د زړه له کومې د پلټون لپاره د یو لیک لیکلو تکل کړی وای او په غوره توګه هڅه شوې وای او یا هم ناپلیون الکساندر ته لیکلی وای:

- زما ورور ټولواکه ! زه چمتو یم د الدنبورګ سېمې بېرته د هغه څښتن ته وروسپارم. که دا شوې وای، جګړه به پېښه شوې نه وای.

دا څرګنده ده چې د هغو همهالو ته هر څه همدا ډول بریښېدلي وو، دا ښکاره خبره ده چې د ناپلیون لپاره د جګړې علت (لکه هغه شان یې چې د سنت هلن په وچه کې ویلي و) د انګریزانو دوکې وې، دا هم ښکاره ده چې د انګریزانو د پارلمان غړو به د جګړې علت د ناپلیون واک پالنه ګڼلې وي، د الدنبورګ شهزاده ته د جګړې علت په ډاګه دده پر وړاندې شوی زور زیاتی بریښېده، سوداګرو ته به د جګړې علت د اروپا پروچې هغه لاسبری قانون بریښېده، چې اروپا یې رنګوله، کېدای شي زړو سرتېرو او جنرالانو ته به د جګړې تر ټولو غوره علت دا بریښېدلای و چې په دې چاره کې د دوی هنر ته اړتیا لیدله کېږي، د هغه پېر (زمانې) لژیتیمیانو (د شاهي واک هغه پلویان چې د بوربن کورنۍ ته د واک د بېرته ستنېدو غوښتونکي وو) د پخواني نظم او قوانینو بیا راژوندي کول، د جګړې علت ښکاره شوی وی، د هغه وخت دیپلوماتانو ته کېدای شي د دې ټولو پېښو د رامنځ ته کېدو علت له ناپلیونه د روسیې او اتریش، د ۱۸۰۹ کال د تړون راز، په پوره توګه پټ نه وی ساتل شوی او د ۱۷۸ شمېره یادښت په ترتیب کې له پوره ځېرکتیا نه کار نه وی اخېستل شوای. دا څرګنده ده چې دغه او نور بې شمېره بېلابېل علتونه، چې شمېر یې د هغه وخت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو د اندونو د شمېرې په اندازه دي، هغه علتونه چې د هغه وخت او زمانې د وګړو لپاره د جګړې د پيل علت بلل شوي وي، خو زموږ لپاره، د هغې زمانې د خلکو د پاتې شوونکو لپاره، چې د هغې سترې پېښې د پېښېدو جرړې په غوره او ځېرکتيا څېړو، د هغې ساده خو وحشتناکه معنې تل ته ورکېوزو، د هغه د پيل لپاره پاس ياد شوي دلايل پوره نه دي. هغه زموږ لپاره د پوهېدو وړ نه دي چې په ميليونونو، عيسويان دې له دې امله يو بل ووژني او وزوروي، چې يا ناپليون پر واک مين دی يا الکساندر په هر څه ټينګار کوي، يا انګريزان ځېرک او دوکه مار دي يا هم د الدنبورګ شهزاده خوابدی شوی دی. دا د پوهېدو وړ نه دي چې د دغه حالت او په ډاګه د وژنو او زورزياتي تر منځ څه اړيکي شته دي؟ ولې د دې په پايله کې چې د الدنبورګ شهزاده خوابدی شوی دی، د اروپا له هغه پلوه په ميليونو وګړي راشي د سمولينسک (روسي ښار) او مسکو د ولاياتو خلک ووژني او هر څه يې تالان کړي. موږ، او سنيو څېړونکو لپاره چې تاريخ ليکونکي، نه، يو او د څېړنې سودا مو نه بې لارې کوي، د سليم عقل له برکته مو سالم عقل، له تتوالي راوتلی، نو زموږ لپاره د جګړې علتونه په بې توګه بې شمېره دي. هر څومره چې په خپله علتونو کې ژوربږو، له دا سې نورو نويو علتونو سره مخامېږو، چې د هغو هر يو يا يو شمېر، په ځانګړې ډول موږ ته ربښتيني يا د پېښې د پرتم پر وړاندې په يوه کچه ناسم بربښي او د خپلې کمې اغېزې له امله يې (د نورو هممهاله علتونو له اغېزه پرته) د دغې سترې ډرامې په رامنځ ته کولو کې ونډه لرلې نه ده. زموږ د اند له مخې د لهستان د ويسلا نومي سيند له غاړونه د ناپليون له خوا د خپلو پوځونو د شاته کولو او د الدنبورګ خانانو ته د هغو د جايدادونو له بېرته سپارلو نه د غاړه غړولو علتونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.. د جګړې په پیل کې په هماغه اندازه ونډه لري،لکه یو فرانسوي پوځي مشر، چې له خپلې دندې سر غړولای وای. په فرانسوي پوځ کې که یوه مشر له سر تېرې نیولې ،تر دلګۍ مشره، بیا تر پایه له خپلې دندې سرغړولی وای، بیا به په هغه پوځ کې چا د هغه واک ته غاړه نه اېښوده او په دې توګه به د هغه پوځ ورځ په ورځ کم شوی وای.

که ناپلیون د ویسلا له سینده،شا تګ ته د روسانو وړاندیز منلی وای او خپلو پوځونو ته یې د پرمختګ قومانده ورکړې نه وای،جګړه به پېښه شوې نه وای. .. که د الدنبورګ خان نه وای،که الکساندر هره چاره ځانته سپکاوی نه ګڼلی، که په روسیه کې استبداد واکمن نه وای،که په فرانسه کې انقلاب نه وای شوی. .. او نور ډېر. که نه وای. . جګړه به پېښه شوې نه وای. که ددغو علتونو هر یو په خپل ځای نه وای،دا پېښه به رامنځ ته شوې نه وای. .. په ملیاردو علتونه او دلایل سره یو ځای شول،چې دغه پېښه، پېښه شي،خو په دې علتونو کې د دغې پېښې د رامنځ ته کېدو لپاره یوه هم غوره والی نه لاره،ځکه دغه پېښې ځکه باید پېښې شوای وای چې باید پېښې شوې وای.

په میلیونو وګړي باید له خپلو انساني احساساتو او خپل عقل نه انکار کړی وای، له لودیزه، ختیځ ته تللي وای، ځان ته ورته، وګړي یې وژلي وای. هماغه شان چې څو پېړۍ مخکې د وګړو سترې پرګنې له ختیځه،د لودیز لور ته تللې وې او خپل ځان ته ورته وګړي یې وژلي وو. د ناپلیون او الکساندر کړه، چې ګواکې د هغو پرېکړو د جګړې بهیر ټاکه، دومره بې اغېزې وې لکه د هغو سرتېرو کړه چې دهغو له خوښې پرته ،د پچې(جلب) پر دود او زور پوځ ته لېږل شوي وو او له دې پرته بله لاره یې لرلای نه شوه. دې چارې بله چاره نه لرله، ځکه ددې لپاره چې د ناپلیون او الکساندر پریکړې(یعنې د هغو کسانو اراده چې جګړه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغو پريکړو پورې اړه لرله) عملي شي، دې کار ډېرو نورو هغو بې شمېره پريکړو پورې چې د هغو له اغېزه پرته د غه پريکړې ناشونې وې، اړه پيدا کوله. ددې لپاره اړتيا ليدله کېدله چې په ميليونو نه تنه، هغه وګړي چې رښتينی واک يې درلود لکه هغه سرتېري چې ډزې يې کولې يا خواړه.. کالي وسلې، توپونه او نور مهمات يې رسول، بايد د دروغجنو واک لرونکو واک ته غاړه اېښې وای..

په تاريخ کې تقدير ته ځان سپارل د غير منطقي پديدو (يعنې هغه پديدې چې عقل سره اړخ نه لګوي) د آرامۍ لپاره حتمي کار دی. ځومره چې هڅه کوو د تاريخ دغه شان پديدې د عقل په تله وتلو، په هماغه اندازه هغه زموږ لپاره غير منطقي او ناپېژندلې پاتې کېږي. هر انسان د ځان لپاره ژوند کوي، د خپلو ځانګړو موخو لپاره خپلې خپلواکۍ نه ګټه اخلي او په ډاګه دا احساسوي چې اوس کوم کار کولای شي وکړي او کوم کار نه شي کولای، خو همدا چې دا کار يې وکړ هغه کار په يوې ټاکلې شېبه کې سرته رسېږي، هغه بيا د تاريخ يوه برخه او نه راګرځېدونکې ده، نور يې نو د عملي کېدو امکان نه شته بلکې د تاريخ په يوه پخوانۍ پېښې بدلېږي.

د هر انسان ژوند دوې برخې لري:

يوه يې د ژوند خپله ځانګړې برخه ده، چې ځومره له نورو سره له اړيکو نه لرې وی، هومره آزاده وي او بله هغه، له نورو سره په اړيکو او ټولنيز ژوندکې ده، چې په هغه کې دده ژوند، د هغو کړو تر اغېز لاندې دی، چې پر ده زغمل کېږي. انسان په آګاهانه بڼه د ځان لپاره ژوند کوي، خو په ناآګاهانه توګه بې له هغه چې پوه شي، د انساني ټولنې د اهدافو د سرته رسولو لپاره يوه وسيله ګرځي. انساني کړه بېرته راستنېدونکي نه دي. د هغه کړه د نورو ميليونو وګړو له کړو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېښېږي او نور نو تاريخي ارزښت پيدا کوي. انسان چې په ټولنيز ژوند کې څومره لوړ دريځ او له زياتو وګړو سره اړيکې ولري، په هماغه اندازه يې د واک اندازه زياته او په هماغه کچه يې د کړو اغېز او موخه څرګندېږي. يو روسي متل دی چې وايي:

د ټولواک زړه د خدای په لاس کې دی.

ټولواک د تاريخ مريي دی.

په بله وينا، تاريخ يا د وګړو ناآګاهانه، ډله ايزګله ايز ژوند، د ټولواکانو د ژوند هره شېبه د خپلو موخو د لاس ته راوړلو لپاره لکه يوه وسيله داسې په کاروي.

که څه هم ناپليون هغه وخت، په ۱۸۱۲ کال کې تر بل هر وخته داسې انګېرله چې (لکه هغه شان چې الکساندر په خپل وروستني ليک کې هغه ته ليکلي و) د خپلو خلکو وژل يا نه وژل دده په واک او اراده کې دي، خو تر بل هر وخته د هغو ناليکل شويو قوانينو په منلو محکوم (ده خپله تصور کاوه خپلواک دی) او دې ته اړ و چې د بشريت او د هغه د تاريخ لپاره هغه څه تر سره کړي چې بايد تر سره شي. ..

کله چې يوه منه پخېږي، هغه رالوېږي، د هغې د رالوېدو علت څه دی؟ له دې کبله چې د ځمکې جاذبه يې راکشکاږي؟ يا له دې کبله چې د هغه ډکی وچ شوی او ماتېږي؟ له دې امله چې منه درنه شوې، له دې کبله چې باد يې راغورځوي، يا له دې کبله چې تر هغې لاندې ولاړ ماشوم غواړي هغه وخوري؟

له دغو دلايلو نه يو هم د منې د رالوېدلو علت نه دی. دغه ټول، يوازې د هغو شرايطو مجموعه ده چې د هغو تر اغېز لاندې طبيعي ژوند خپل بهير وهي. هغه باغوان چې هيله مند دی، منه د هغې د ډکي د حجرو د خوسا کېدو يا نورو دغه ته ورته دلايلو له امله

(c) ketabton.com: The Digital Library

راولوېدلې ده، په هماغه کچه برحق دی، لکه هغه ماشوم چې تر هغې لانـدې ولاړ دی او دعـا یـې کـړې چـې منـه دې راولـوېږي، چـې دی یـې وخوري. ..

په تاریخي پېښو کې تش په نوم سترې څېرې، یوازې هغه کسان دي چې ځانونه یې ددغو پېښو اتلان ګڼلي او دوی هغه اتلان دي چې لـه بـل هر چا نه کم دغې پېښې پورې اړه لري.

د هغو هر کړه، چې د دوی په تصور په خپلواکه بڼه تر سره شوي، د تاریخ په بهیر کې خپلواک نه دي بلکې د تـاریخ د ټـولنیز بهیـر اړونـد او له ازله یې د هغه تکل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

ناپليون د مې د مياشتې په ۲۹ مه نېټه له دريزدين نه، چې دوې اونۍ يې د درباريانو، خانانو، شهزادګانو، ټولواکانو او آن يو امپراطور په منځ کې هلته تېرې کړې، وخوځېد.

د غه ټولواک، تر دريزدين نه د مخه، هغه شهزادګان، پادشاهان او امپراطور چې ځان يې د ستاينې او پالنې وړ ښودلي وو، ونازول، هغه پادشاهان او شهزادګان چې دا وړتيا يې نه وه ګټلې، وغندل، دا تربش ملکې ته يې مرغلرې او الماس (چې په زور يې پادشاهانو نه اخېستي وو) ډالۍ کړل، د فرانس د امپراطور له لور ماری لوييزيې، نه يې غېږ تاو کړه، (د هغه د تاريخ ليکونکي په وينا) همدغه ماری لوييز، د هغه ببلتانه سخته خواشينې کړې وه، ځکه که څه هم بنا پارت بله ښځه لرله، خو په پاريس کې پاتې وه او ماری لوييز ځان د هغه مېرمن ګڼله او داسې يې ښودله چې د هغه د جدايي زغم نه لري.

که څه هم ديپلوماتان لا د سولې ټينګېدو ته کلکه هيله لرله او په خورا مېړانه يې د غه ارمان ته کار کاوه. د دې سره سره ناپليون لا په خپله الکساندر ته ليکونه ليکل او هغه يې، زما ورور ټولواک باله، د زړه له کومې يې هغه ته ډاډ ورکاوه چې د جګړې تکل نه لري او د تل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره به هغه ورته ګران او د درناوي وړ وي، خو بيا هم له خپل پوځ سره يو ځای شو او په هر ځای کې به يې له لوديزه، ختيځ ته د پوځونو د چټکې خوځېدا سپارښتنې ورکولې. هغه په خپله صحرايي ګاډۍ کې چې شپږو آسونو ځغلوله سپور و. غلام بچګانو، ياورانو او يوې ستري ډلې چوپړانو بدرګه کاوه او د هغې لارې نه چې د پوزين، تورن او دينيځک نه کورنيګزبيرګ ته رسېدله، مخکې روان و. له دغو ښارونو نه، په هر يوه کې په زرګونو وګړو په زغم او خوښۍ هغه ته هرکلی وايه.

پوځ له لوديزه د ختيځ پلو روان و او هغو شپږو آسونو چې دده ګادۍ زغلوله، مزل په مزل بدليدل، دی يې هغه ځای ته رساوه چې تکل يې شوی و. د جون په لسمه دی له خپل پوځ سره يو ځای شو او شپه يې په يوه کور کې چې د يوه پولندي ګراف له خوا ورته برابر شوی و او د ويلوويسکی په جايداونو کې پروت و، تېره کړه. بله ورځ ناپليون تر خپل پوځه هم مخکې شو، پولندي پوځي دريشي يې واغوستله او په ګاډۍ کې سپور د نی يه مان د سيند غاړو ته د سيمې د کتنې لپاره ووت.

د سيند پر هغې بلې غاړې په پرتې سترې دښته کې، چې د مسکو سپېځلی ښار يې په منځ کې ولاړ و، قزاقي سرتېري وليدل، دغه ښار چې د لرغونو ساکانو ځمکو ته ورته و، د پراخه هېواد پلازمينې ته پاتې کېده، چې ده ته يې آسکندر مقدوني ور په ياد کړ او د ټولو د تصور بر خلاف يې، د ستراتيژيکو او ديپلوماتيکو خيالاتو برخلاف د پرمختګ فرمان ورکړ او بله ورځ يې پوځيانو له نی يه مان نه اوښتل پيل کړل.

د جون په دولسمه سهار د وخته، له هغې کېږدۍ نه چې د نی يه مان د سيند پر ځوړنده او سر ښکته غاړې ورته درول شوې وه راووت او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوربین یا لرلید کې یې د خپلو هغو سرتېرو ننداره پیل کړه چې د ویکوویسکي له ځنګل نه لکه مست سیند راوتل او د نی یه مان، پر سیند چې پر دریو جوړو شویو بېړنیو پلو، آپلو اوښتل. پوځیان چې سیمه ته د خپل ټولواک له راتګه خبر و، په ځیرو سترګو یې هغه لټاوه او چې هغه یې د غونډۍ پر سر د خپلې کېږدۍ په مخکې، د هغه له ملګرو نه په توپیر لرونکو جامو او ځانګړې خولۍ کې ولید، خپلې خولۍ به یې پورته اچولې او چیغې به یې وهلې:

- تل دې وي ټولواک !

په یوې یوستوی بڼه، لکه بې پایه سیند له هغه ستر ځنګله چې تر هغه وخته پورې یې لکه پټه خزانه داسې پټ ساتلی و، راوتلې او په درې ځانګو کې د پلو له سره آپلو تېریدل.

د ټولو سرتېرو له زلمو نه تر پخو او له پخو نه نیولې تر زړه پورې له هرې خوا نه اوریدل کېده:

- دا وار سفربرې پیل شوه ! روانېږو !

کله چې یې خپله د چارې تکل کړی دی، هر څه کېږي.. زه به سر ترې نه ځار کړم... خپله دی دی، ښه ورته وګورئ، خپله دی دی ! ژوندی دې وي ټولواک !.. هغه دې هغه آسیایي دښتې.. مګر بده خاوره ده، د خدای په امان المانه ! د مسکو تر ټولو ښکلې ماڼۍ به درته وساتم، د خدای په امان، بریالی اوسئ ! تا ټولواک ولید؟ هورا ! که زه د هند والي شم، تا به د کشمیر وزیر کړم، هغه دی، وګوره ټولواک هغه دی ! تا ته وایم وینې یې؟ ما هغه دوه واره داسې ولید، لکه تا ته چې ګورم. دا د ټیټ ونو مشر (فرانسویانو په خپل منځ کې ناپلیون په دې نامه یاوداوه) ما یو وار کله چې هغه، یوه بوډا ته مډال ورکاوه ولید... هورا، هورا ! ژوندی دې وي ټولواک !

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو ښرو کې یو ګډه نښه او هغه هم د جګړې د پیل له امله چې له پخوا ورته سترګې په لاره و، راڅرګند او له هغه څا سره لېوالتیا او له هغه نه د سرڅارېدنې شوق او جذبه په هر چا کې لیدل کېده، چې خړې جامې په ځان د غونډۍ پر سر ولاړ و.

د جون په دیارلسمه یې ناپلیون ته یو اصیل وړوکی عربی آس راوست، هغه پرې سپور شو او د مستو کټوونکو چغو او په شرا وشور کې، (چې ښکاریده دی دا ټول ځکه زغمي چې نه یې شو کولای د خپلو پوځیانو مینه او ناز، ونه مني) یرغه د نی یه مان، د یوه پله پلو ته لاړ. دغو چغو هرپلو هغه بدرګه کاوه او دده پام یې د جګړېزو تکلونو نه چې له پوځ سره تر یو ځای کېدو نه وروسته، ده د هغه پریکړه کوله، بل پلوه اړاوه. هغه سپور پر یوه پله، چې په موقتي ډول پر جالو دریدلی او پرله پسې خوځېده او ربړدیده، د سیند بل پلو واوښت، په چټکۍ او ناڅاپه کین پلو ته وګرځېد او په یرغه توګه د سوی کاونو پلو ته لاړ او د هغه ښکاري سواره ګارډ پوځیانو پسې چې له خوښۍ او جذبې نه الوتل، مخکې روان او ده ته یې په خپله ګڼه ګونه کې د تلو لاره پرانسته، وړاندې لاړ. همدا چې د ویلنا پراخ سیند ته ورسېد، د پولندي اولان نومي غونډ تر څنګ چې د سیند پر غاړه مېشت شوی و، ودرید.

پولندیانو هم د فرانسویانو په شان په ولولو خوشالي کوله، د هورا نارې یې وهلې، ژوندی دې وي، چغې یې وهلې، یو بل یې کېښکودل او خپلې کرښې یې ددې لپاره ماتولې چې هغه ووینې.

ناپلیون د سیند ترننداریې وروسته، له آسه راکوز شو او د یوې ونې پر ګڼدې چې د ساحل پر غاړه پرته وه کېناست. هغه پرته له هغه چې څه شونډو پرانزي، اشاره یې وکړه او ده ته یې لرلید (دوربین) سره ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ده، دغه دوربین، د هغه چوپړ پرشا چې په مستۍ لېوالتیا ده ته ورنېږدې شوی و، کېښود او د ویلنا د سیند د بل ساحل په څارنه بوخت شو. تر هغه وروسته یې د نقشې په کتنه چې پر ګنډې غوړول شوې وه، پیل وکړ او بیا یې چې له هغه نه سر پورته کړ، کوم څه یې وویل او دووتنو یاورانو په ځغاسته د پولندي اولانانو (پوځیان) خواته ورمنډه کړه.

له دغو دووتنو نه، اولانو ته د هغه لومړی کس په رسېدو سره، له ټولو کرښونه یو غږ پورته شو چې وې ویل: څه یې وویل؟ څه یې وویل؟

سپارښتنه شوې ده چې ګودر پیدا او بل ساحل ته وروا ړوو، د پولند د اولانانو مشر یوه زړه راښکوونکی بوډا و، چې له ګېنې نه په قار شو، وبنګېد او وې ویل:

-آیا اجازه شته، سړی خپله له ګودره پرته، له سیند نه واړوي؟

له ورایه څرګندیده چې خورا پریشانه ده، کېدای شي دده غوښتنه ونه منل شي، لکه یو ماشوم چې په زار زار یو هڅه کوي، پر آس سپور شو، ده هم غوښتنه کوله چې ده ته اجازه ورکړل شي د ټولواک په مخکې پر څپو ورودانګي، یاور ورته وویل:

-تصور کوئ چې د ټولواک به دده، دغه زړورتیا خوښه شي؟

همدا چې یاور دا خبره وکړه، زوړ بریتور افسر چې څېره یې له شوقه غوړیدلې او سترګې یې له نیکمرغۍ نه ځلېدلې، خپله توره پورته ووهله او پر خپلو سړیو یې غږ وکړ چې ده پسې ودانګي، خپل آس یې په خپله پونده، پر ډډه وواهه او د رود پلو یې چو کړل. کله چې د رود غاړې ته ورسېد، اوبو ته ورکوز شو، داوبو د تل هغې برخې ته، ورغی چې ژورې او مستې څپې یې وې. په سلګونو اولانان هغه پسې ورغلل. اوبه سړې، ژورې او چټکې وې. اولانان یو بل ته لاس تر غاړې شول، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو چتکو ځپو تر هغو لاندې،آسونه وړل، ځینې آسونه او یو شمېر خلک ډوب شول او پاتې هغو هڅه کوله چې په چټکۍ ځان بل ساحل ته ورسوي. که څه هم ګودر ته نیم ورست لاره پاتې وه، خو بیا یې هم په دې ویاړل چې د هغه چا پر وړاندې چې په ساحل کې پر کنده ناست دی او آن دوی ګوري هم نه،دوی له ځپو سره غېږې لګوي، وړاندې ډرومي او یا هم ډوبېږي، کله چې یاور ناپلیون ته راستون شو او په یو شېبه کې یې زړه نا زړه وخت پیدا کړ، چې د ناپلیون پام هغو پولندیانو ته ور واړوي، چې دده د قدمونو په وړاندې دده په ویاړ سرښندنې کوي. دغه خړجامې، کمکی سړی پاځېد او جنرال یې بیرته، خپلې خواته وروغوښت، د رود پر غاړه یې له هغه سره قدم وهل پیل کړل، هغه ته یې سپارښتنې ورکړې او کله ناکله به یې دده پام ،په نارضا غلچک هغه اولانانو ته چې له ځپو سره یې غېږې لګولې، وراړاوه او طبیعت به یې ورخټه کړ.

د هغه لپاره دا نوې خبره نه وه، چې په هر ګوټ کې له افریقا نه نیولې د مسکو تر جلګو او شیلو پورې،دده دیدن، په یو ډول پر خلکو داسې اغېز کوي چې عقل یې له سره والوزي او داسې یې سرسامه کوي، چې ځان ترې هېروي.

هغه سپارښتنه وکړه چې دده آس راولي او دی خپلې قوماندانۍ ته لاړ شي.

که څه هم د ډوب شویو مرستې ته،جالۍ ولېږل شوې ،خو تر څلوېښت پورې اولانان ډوب شول. د هغو زیات شمېر بېرته د ساحل دې غاړې ته راستانه شول،خو یو څو تنو د ډګروال په مشرۍ، له دېرو ستونزو او هلو ځلو وروسته ځانونه د ساحل هغې غاړې ته ورسول،مګر همدا چې له اوبو نه ووتل، له لمدو کالیو سره چې اوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې څڅېدلې او هغه پلو ته يې چې څو شېبې مخکې ناپليون په کې ولاړ و، خو اوس هغه هلته نه ليدل کېده، هورا او شر او شور پيل کړ، بيا هم دوی هغې خوا ته کتل او ځان يې په هغې شېبه کې نيکمرغه ګاڼه.

هغه ماښام ناپليون د هغو دوو فرمانونو تر منځ، چې يو د روسي جعلي پيسو د چټکو رسولو په اړه چې په روسيې کې دې بيا خورې شي او بل د هغه ساکسوني سرتېری په اړه چې له هغه سره د فرانسوي پوځونو د ځايونو په اړه ليک پيدا شوی و، يو بل فرمان هم لاسليک کړی و او هغه پولنديې ډګروال ته چې بې له هر ډول اړتياوو يې ځان د سيند څپو ته سپارلی و، د لژيون دونو د نښان (هغه نښان چې دی په کې انځور شوی و) د ښنلو فرمان و.

هر هغه څوک چې وژني عقل ترې اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

اوس نو یوه میاشت کېده چې روسي ټولواک، په ویلنا کې ژوند کاوه او په دې موده کې یې، کتنې او تطبیقات کول. د جګړې لپاره چمتوالی چې ټول ورته سترګې په لاره او ټولواک په هغه کې د ګډون لپاره، له پترزبورګه پولند ته راغلی و، هېڅ پته نه لګېده. د جګړې ټولیزه کړنلاره نه یوازې جوړه شوې نه وه، بلکې د وړاندې شویو کړنلارونه یوه هم غوره شوې نه وه، که څه هم ټولواک له یوې میاشتې راهیسې دلته و، خو تر ټولو نه د غوره کړنلارې غوره کول خورا ګرانه وه. د روسیې درې پوځونو، هر یوه خپل قوماندان لاره، خو د ټولو د لارښوونې ستر قوماندان لا ټاکل شوی نه و او خپله ټولواک هم دغه مشري او دنده نه اخېسته. هر څومره چې په ویلنا کې د ټولواک د پاتې کېدو وخت زیاتېده په هماغه اندازه د هغې جګړې لپاره چې انتظار کېده چمتوالی کېده. له ټولواکه د ټولو چاپېر شویو، ټولې هڅې ددې لپاره وې چې پر هغه وخت ښه تېر شي او په د غو خوښیو کې وکولای شي دغه رارسېدونکې جګړه هېره کړي.

وروسته له هغه چې د پولند د چارواکو او درباریانو له خوا او هم د ټولواک په خپل هستوګنځي کې د سندرو، موسیقي او نڅاوو ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنداړونه جوړ شول. د جون په میاشت کې د پولند یو جنرال یاور ته دا خیال پیدا شو چې د ټولواک د پولندي ځانګړو یارانو له خوا د هغه په ویاړ د نڅا یوه ځانګړې مېلمستیا جوړه کړي. ټولو د دغه خیال خورا تورد هرکلی وکړ. ټولواک هم خپله خوښه څرګنده کړه. جنرال یاور د پیسو راټولولو لپاره یو نوم لیک جوړ کړ. دوی له هغه چا نه چې تر ټولو زیات د ټولواک پر زړه ښه لګېده هیله وکړه، چې کوربه شي. ګراف بینیګسین ته یې چې د ویلنا د ولایت یو ستر ځمکوال وړاندیز وکړ چې دغه جشن دی، دده په کلیواله ماڼۍ کې جوړ شي. د جون دیارلسمه نېټه د دغې مېلمستیا لپاره چې نڅا ،سندرې،اورلوبې او د سیند په جالو کې ګرځېدل په کې کېدونکي و ، وټاکله شوه. دغه ټول څه ،باید ددغه ګراف په زکرات نومي کلیوالي کور کې ترسره شوي وای.

هماغه ورځ چې ناپلیون د نی یه مان له سینده، د اوښتو فرمان ورکړ، دده پوځ د روسي قزاقانو پوځ پر شاوتمباوه، هغه یې د روسیې له پولو واړاوه. الکساندر همدغه شپه د ګراف بینیګسین په کلیواله ماڼۍ کې تېروله او ددې بنداړ په خوښیو او مستیو کې یې هر څه هېر کړي و.

له خوښیو او شر او شوره ډک جشن و ،په جشن کې مخورو ګډو نکوونکو ،ویل چې ډېر داسې کم په یاد لري، چې په یوه بنداړ کې دې دومره ښکلې راټولې شوې وي. ګرافینه بېزاوخوفا ، د نورو روسي میرمنو په ډله کې چې له پترزبورګه، ټولواک پسې، دلته ویلنا ته راغلې وې، په دې بنداړ کې ګډون درلود. هغې په خپلې درنې، روسي نومي ښکلا د پولندي ښکلاوو بازار مات کړی و. په دې بنداړ کې د ټولواک هغې ته پام شو او له هغې سره یې په نڅېدا ،هغه ویاړمنه کړه. باریس دروبتځکوی چې خپله ښځه په مسکو کې پرېښې وه لکه ده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله ویل د یو وزری (مجرد) په توګه په دې بنډار کې ګډون درلود ،که څه هم هغه د جنرال یـاور نـه و ،خو د دې بنډار پـه خرڅ کـې یـې ښـه ونډه پرې کړې وه. هغه اوس خورا بډای،د واک لوړپوړو ته رسېدلی او نور د چا ځانګړې ملاتړ پسې نه ګرځېد. هغـه د خپلو همزولو پـه منځ کـې تـر ټولو غوره دریځ خپل کړی او له ټولو سره یې سیالي کوله.

د شپې دولس بجې وې، خو نڅا دوام درلود. ایلین چې هېڅوک یـې له ځانسره د نڅا وړ نـه ګڼل،خپله یې باریس ته وړاندیز وکړ، چې لـه هغې سره د مازورکا نڅا وکړي. هغوی د نڅا لپاره درېیمه جوړه وه، چې د نڅا د پیل پـه هیلـه څنګ پـه څنګ ناست و. باریس پـه خورا زغم،لـه زربخون کمیس، د پراخې زري اوبدل شوی غاړې نه د هغـه د راوتلو بربنډو ځلېدونکو اوږو ننداره کوله. لـه هغې سره یې د پخوانیو ګډو اندیولانو او آشنایانو په اړه خبرې کولې،خو سره لـه دې هم بې لـه هغـه چې دی خپلـه پـوه شي،یا د بـل چا ورتـه پـام شي، یـوه شـببه یـې هـم د ټولـواک لـه څارنې نه چې همالتـه و سترګې نـه لـرې کـولې. ټولـواک نـه نڅېده، هغه د وره مخې ته ولاړ و ،کله به یې یو او کله به یې بل دراوه او پـه داسې ښـکلو او خوږو خبـرو بـه چې یـوازې ده کـولای شـوې، هغـه نازول.

د هغه ،د مازورکا د نڅا پـه پیـل کـې دې تـه پـام شو ،چې یـاورجنرال بالاشوف د ټولواک یو له نېږدې محرمو کسانو نه، هغـه تـه ورغـی او د شاهانه دود او دربار له ادبه لرې، هغه ته ډېر نېږدې ودرید ،ټولواک،لـه یوې پولنډۍ ښځې سره د زړه خوالـه کولـه او پـه پوښتنیزه غلچک یـې هغه ته(ټولواک) وکتل. هغه له ورایه پـه دې پـوه شو چې د بالاشوف لـه نزاکت دا لرې کړه، هرومرو کوم مهم دلیـل لـري. لـه درناوی سره مـل پـه یـوې خوځېدا لـه پولنـډۍ مېرمنـې رالـرې شو او بالاشـوف تـه یـې مـخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروا ړ اوه، همدا چې بالاشوف هغه سره خبرې پيل کړې، د ټولواک پر بشرې د حيرت نښې راخورې شوې، بالاشوف يې له متې راونيو او له هغه سره مل د تالار پای ته لاړل. بې له هغه چې دده پام شي مېلمانه له دواړو خوا نه د درې ساژانو (يو ساژان= ۲/۱۲) په اندازه هغو ته لاره پرانسته، باريس وليدل چې بالاشوف ته د ټولواک د ورنېږدې کېدو په وخت کې د آراکچييوف په څېره کې څنګه د ګبنې نښې راڅرګندې شوې. اراکچييوف چې ترسترګو لاندې ټولواک څاره، خپله سره پزه سغوله، هغه د مېلمنو له منځه د باندې راووت، داسې برېښېده چې ټولواک دی هم ځانته ور وغواړي. باريس په دې پوه شوی و، چې آراکچييوف، بالاشوف سره رخه کوي، ځکه هغه خبر چې خورا ډېر مهم دی، له ده پرته د بل چا له لارې، ټولواک ته رسېدلی و.

خو ټولواک او بالاشوف، اراکچييوف ته له پاملرنې پرته، د وتلو د دروازې له لارې څراغان شوي باغ ته ور ووتل. آراکچييوف چې خپله توره، لږ پورته خوځوله له غضبه په ډکو غلچکو، دې خواته، هغې خوا ته کتل او همداسې تر شلو قدمو پورې هغې پسې ورغی.

باريس چې لا د مازورکا نڅا ته دوام ورکاوه، خو يوه شېبه يې دا خيال له خياله نه لرې کېده چې بالاشوف به ټولواک ته څه ډول خبر راوړی وي او دی بايد څنګه تر ټولو نه د مخه له هغه خبر شي.

باريس په داسې يوه شېبه کې چې بله مېرمن يې د نڅا لپاره خوښوله، د ايلين په غوږ کې وويل چې، ګرافينه پوتوڅکايا چې ګواکې، بالکن ته وتلې وه، ځانته خوښه کړې، دالان ته په رسېدو سره، د دروازې خوا ته لاړ او د باغ پلو وخوځېد ،خو وې ليدل چې ټولواک او بالاشوف برنډې ته راوختل، دی يوه شېبه ودريد. ټولواک او بالاشوف د دروازې پلو خوځېدل. باريس داسې ګامونو تنند کړل چې ګواکې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل وخت په دې نه دی بریالی شوی، له هغه ځایه تېر شي، هغه په دروازې ډډه ولګوله او په درناوي یې سربښکته وا چاوه.

تولواک دهغه چا غوندې چې ګواکې ښه سپک شوی دی، په ګښېږ دا خبرې کولې:

- د جګړې له اعلانه پرته، د روسیې له پولو راتېر شوي ! تر هغه پورې چې یو وسله وال دښمن د روسیې په خاوره کې پاتې وي، زه روغه ونه منم.

باریس ته داسې وبرېښېده چې تولواک ددغو خبرو له ویلو خوند اخلي. هغه د خپلو خبرو او خیالاتو له ځرګندولو نه خورا راضي خو له دې چې باریس اوریدلي، خورا ناراضي برېښېده.

هغه تندی تریو او زیاته کړه:

- هېڅوک باید ، له هېڅ شي نه خبر نه شي.

باریس په دې پوه شوی و ، چې ددې خبرې موخه دی، دی. ځکه یې سترګې پټې کړې او په کراره یې سر ښکته خوا ته وښورو. تولواک بېرته تالار ته ننوت او نیم ساعت نور هم د نڅا په بنډار کې پاتې شو.

باریس لومړنی څوک و چې د نی یه مان، له سینده د فرانسوي پوځ له را اوښتو خبر شوی و او ددې خبرتیا له برکته و چې څو تنه مخورو چاروا کو ته وښیي چې دی له ځېنو داسې خبرو نه خبر دی، چې نور یې تصور هم نه شي کولای. ...

د نی یه مان،له سینده د فرانسویانو درا اوښتلو خبره په ځانګړې توګه هم د پام وړ و چې د یوې میاشتې انتظاره وروسته، هغه هم د نڅا د بنډار په وخت کې رارسېدلې و.

الکساندر، د خبر د اوریدو په لومړیو شېبو کې د حیرت او ده ته په سپکاوي شوي حالت کې داسې کلمات پیدا کړي وو ، چې وروسته ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پام وړ شوي او دده هم خورا خوښېدل. دغه کلمات په ده ډېره ښه لګېدل.

ټولواک چې کله د شپې په دوو بجو د نڅا له بنډاره کورته ستون شو، يو څوک يې خپل منشي شيتکوف پسې ولېږل او سپارښتنه يې وکړه چې د وسله وال پوځ ټولو قطعاتو ته وليکي او فيلډ مارشال شهزاده سالتيکوف ته فرمان ورکړي. هغه دا غوښتنه هم وکړه چې هرومرو به دده دا خبرې هم په کې ليکي:

- تر هغه پورې چې د فرانسې يو وسله وال سرتېرى د روسيې په خاوره کې پاتې وي، دى به روغه ونه مني.

بله ورځ د ناپليون په نامه دا سې ليک وليکل شو:

زما ورور ټولواک ! پرون خبر راورسېد چې زما له خوا ،ټولواک ته د ورکړل شوې ژبې، د وفادارۍ سره سره، بيا هم د هغه پوځونه د روسيې له پلو را اوښتي دي. همدا شېبه له پترزبورګه ما ته خبر راورسېد ،چې ګراف لوريستن د همدې تېرې له کبله څرګنده کړې ده چې تاسو اعليحضرت له هغې شېبې نه چې ګراف کوراکين ېېرته د خپل اګريمان غوښتنه کړې ده، له ما سره ځان ليکل شوي تړونونو ته اړ نه وينئ. هغه دلايل چې د هغه له مخې شهزاده باسانو له خپلو چارو نه د ډډه کولو لپاره وړاندې کړي دي، هېڅکله به زما لپاره د منلو وړنه وي. زه به دا ونه منم چې زما د سفير دغه کړه د روسيې پر خاورې د يرغل لپاره پلمه شي. البته لکه هغه شان چې هغه خپله هم څرګنده کړې ده، هغه هېڅکله ددغه شان کړو د سر ته رسولو اجازه نه لرله او ما له دې پېښې نه د خبريدو سره سم، له هغه نه خپله ناخوښي څرګنده او هغه ته مې سپارښتنه وکړه چې په خپله دنده کې پاتې شي. که ټولواک ددې تکل نه لري چې ددغې راز يوې تېروتنې له کبله دې، د فرانسويانو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

روسانو ويني تويېږي شي او چمتو دی چې خپل پوځونه، د روسيې له خاورې په شا کړي، زه چمتو يم چې په شويو چارو سترګې پټې کړم. په دغه ډول زموږ تر منځ د يوې روغې امکان شته دی او کنه زه به اړ وزم چې پر د هغه يرغل مخنوی وکړم چې بې له دليله پر موږ کېدونکی دی. تاسو اعليحضرت لا دا وخت لرئ چې بشريت د نوې جګړې له بدمرغيو وژغورئ.

الکساندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

ټولواک الکساندر، د جون په دیارلسمه د شپې په دوو بجو بالاشوف ځانته ورو باله، هغه لیک یې ورته ولوست چې د ناپلیون په نامه یې لیکلی و. هغه ته یې سپارښتنه وکړه چې لیک به وړي او خپله به یې د فرانسې ټولواک ته سپاري.

ټولواک د بالاشوف د لېږلو په وخت کې خپله دا خبره یو ځل بیا تکرار کړه چې ویلي یې و، دی به تر هغه وخته پورې روغه ونه مني، چې د دښمن یو وسله وال سرتېری د روسیې په خاورې کې پاتې وي. هغه بیا ټینګار وکړ چې دده دغه خبره به هرو مرو ناپلیون ته ووایي. ټولواک دا خبرې ځکه په لیک کې نه وې لیکلې، چې هغه د خپلې ځانګړتیا له مخې دا احساسوله، په هغه وخت کې چې د روغې لپاره وروستۍ هلې ځلې کېږي، د دغه شان تورو لیکل په لیک کې، غوره نه دي، خو بالاشوف ته یې سپارښتنه وکړه چې هغه به هرومرو ناپلیون ته وایي.

بالاشوف د جون په څلورلسمه شپه له یوه ټرمچي او له دوو تنو قزاقانو سره په سپېده داغ کې ځان د ریکانتي په کلي کې د نی یه مان د رود پرغاړه د فرانسوي پرتو پوځونو لومړیو کرښو ته ورساوه. هغه د فرانسوي سپرو پیره دارانو له خوا دریش کړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فرانسوي پوځ سواره بریدګي چې ګلابي ډوله دریشي یې په ځان او لوړه وړینه خولۍ یې پر سر وه، پر هغه یې بیا د درېدو غږ وکړ، خو بالاشوف پرته له هغه چې غږ ته پام وکړي، وړاندې تګ ته دوام ورکړ.
بریدګی په قهر شو، هغه ته یې ورمنډه کړې او خپل ټټریې د هغه د آس اوربوز ته وربرابر کړ، توره یې راوویسته او په بنسکنځلو، بنسکنځلو یې پر روسي جنرال ورچغه کړې:
-کوڼ یې که څنګه چې دریش نه اورئ. بالاشوف ځان ور وپېژاند او بریدګي یو سرتېری د خبر لپاره خپل افسر ته ورولېږه.
فرانسوي بریدګي پرته له هغه چې روسانو ته پام وکړي، خپلو ملګرو سره یې د غونډ په اړه خبرې پیل کړې.
بالاشوف، چې تل یې په لوړو او پرتمینو دریځونو کې کار کړی و، په تېره بیا چې درې ساعته مخکې یې له ټولو اک سره خبرې اترې لرلې، په ټولیز ډول د دې چارو له درناوي کولو سره روږدی کړی و، له دې امله هک پک شو چې په خپله خاوره کې له داسې تربګنۍ سره مخامخ او سپکاوی ورته کېږي.
لمر تازه د وریځو له شا نه د راوتو هڅه کوله هوا هم د شبنم له برکته تانده تانده وه. له کلي نه په راوتلې لارې صحرا پلو ته یو رمه روانه وه.
مرغۍ په ترانو ترانو، داسې لکه چې پر ډنډونو حبابونه راخوره وي، همداسې هوا پلو الوتلې.
بالاشوف چې خپلې شاو خوا ته کتل، له کلي نه د افسر راتګ ته سترګې په لاره و. روسي قزاق ترُمچیان او د فرانسوي پوځي سواره سرتېري ټول خاموش پاتې او کله ناکله به یې یو بل ته سره وکتل.
د سواره پوځ فرانسوي ډګروال چې دوو تنو بدرګه کاوه او داسې برېښېده چې ګواکې هماغه شېبه له بړستنې راپاڅېدلی دی، پر یو خړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګي ښکلي ماړه آس سپور له کلي راووت، د افسرانو سرتېرو او د هغو د آسونو له کش او پش نه څرګندېده چې ټول خورا غوره او ځانستاینه کې دي.

دا لا د جګړې د پیل هغه لومړۍ شپې او ورځې وې، چې قطعات لا د روغې د وختونو په شان منظم، په پریټ ډوله جامو کې د پوځي ځانښودنې په بڼه، کړه وړه یې له لېوالتیا ډک او آن کله ناکله له تربګنۍ نه ډک وو.

فرانسوي ډګروال په سختۍ د خپل اربړمي مخه نیوله، خو بې ادبه نه و او داسې برېښېده چې د بالاشوف پر لوړ دریځ یې سر خلاصېده، هغه یې د خپلو سرتېرو له ځنګه د لومړۍ کرښې شاته بدرګه کړ او ورته وې ویل چې له ټولواکه سره دده د لیدو هیله به ځکه ژر پوره کړي چې دده په تصور، د ټولواک قوماندانې همدلته نېږدې چېرې پرته ده.

... نورنو لمر راختلی و او پر شنو شنیلیو ځلېده. همدا چې پر غونډۍ له پرتې کافۍ نه واوښتل، وې لیدل چې یو ډله د غونډۍ له لمنې نه د دوی پلو مخ پورته راروانه ده. د دغې ډلې تر مخې یو جګ ونی سړی چې پر تور آس سپور او خورجین یې تر لمر لاندې ځلېدله روان و. د هغه تورې کړۍ کړۍ ځنې د هغه له ځټه پر اوږو راخورې وې. په بڼکو ګاڼل شوې خولۍ یې پر سر او سرې جامې یې اغوستې وې. خپلې اوږدې پښې یې د فرانسوي پوځیانو په دود، وړاندې را اچولې وې، دغه سپور چې په تراټ د بالاشوف پلو راغی، د خولۍ خوځېدونکې بڼکې، ګاڼې او وسلې یې د جون د میاشتې تر رانه لمر لاندې ځلېدل.

بالاشوف د دغه سواره نه چې په بشره کې یې د برې ځانښودنه او غرور څرګند او پر ټټر، مړوند او په غاړه کې یې، توره، کتار او نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

واړه او غټ شیان راڅرګند وو ، نور نو دوه آسه زیات واټن نه درلود چې والنر ، هماغه ډګروال چې دی یې بد رګه کاوه ، په غوږ کې ورته وویل:

- د ناپل شاه !

په رښتیا هم دغه سپور مورا ، و چې اوس یې د ناپل د شاه نوم ګټلی و. که څه هم دا څرګنده وه چې ولې او په کوم دلیل هغه د ناپل شاه په نامه نومول شوی و ، خو دی خپله هم په دې باور و چې په رښتیا د ناپل شاه دی او له همدې امله اوس تر هغه وخته ، چې دغه نوم یې نه درلود ، شاه ډوله او پرتمینه ډوله بڼه یې غوره کړې وه ، هغه په رښتیا دومره پر خپلې واکمنۍ باور درلود ، چې کله یې پرون له ناپل نه د خوځېدو په درشل کې د هغه ښار په کوڅو کې له خپلې ښځې سره چکر واهه ، څو تنو ایتالویانو د هغه په لیدو چغه کړې وو:

- ژوندی دې وي شاه !

هغه له خواشینۍ نه په ډکې موسکا خپلې مېرمنې ته کتلي او ویلي یې و:

- ددغو بد مرغونه ، یو هم نه پوهېږي چې سبا ته له هغوی نه جلا کېږم.

که څه هم هغه پوره ډاډمن و چې د ناپل شاه دی او له دې کبله له هغوی نه جلا کېږي ، پر خپلو خلکو یې زړه خوږېده ، خو په دې وروستیو وختونو کې چې ده ته پوځ ته د ستنېدو سپارښتنه شوې وه ، په تېره بیا په دانترنګ کې له ناپلیون سره تر کتنې وروسته ، د هغه په خول ویارمن اوښې یې (دښځې ورور) (مورا په ۱۸۰۰ کال کې د ناپلیون له خور سره واده کړی و) ده ته ویلي و چې:

- ته په خپله خوښه او توان شاه شوی نه یې ، دا زه وم چې له تا نه مې شاه جوړ کړ ، چې زما په شان واکمني وکړئ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په ډېرې خوښۍ د خپلې خوښې کار پیل کړ او لکه ښه مور، خو نه خوړ او نه تنبل آس، چې ځان ګاډۍ پورې تړلی احساس کړي، غاړه وغړوي او په نڅا راشي. هغه به قیمتي جامې واغوستې، په ډول ډول ګاڼو به یې ځان وګاڼه، په خوښۍ به یې پولند ته پر تلونکي واټ، پرته له هغه چې پوه شي چېرې ته او د څه لپاره روان دی، لکه آس په منډه شو.

د روسي جنرال په لیدو یې خپل سر چې کړی کړی ځنې یې له څټه پر اوږو راخوري وې، په شاهي پرتم لوړ کړ او په پوښتنیز غلچک یې فرانسوي ډګروال ته وکتل. فرانسوي ډګروال په خورا درناوي د هغه شاهانه پرتم ته په پام، په ویاړ د بالاشوف (چې نوم یې سم یادولی نه شو) د استازیتوب د غوره والي په اړه حضرت مورا ته یادونه وکړه.

مورا، د خپلو غوڅو پریکړو له برکته، پر هغو ستونزو چې ډګروال د هغه آواری نه شو کولای، بریالی شو او وې ویل:

- ها! دوبالماشو!

او په یوې خوځېدا یې چې د شاهانه انداز ننبې په کې ښکاره وې، وې ویل:

- ښاغلیه جنراله، له تاسو سره له پېژند ګلوۍ نه خوشاله یم.

خو همدا چې شاه په ځېره ژبه او لوړ آواز خبرې پیل کړې، شاهانه پرتم یې یو په یو تری تم شو او بې له هغه چې خپله یې پام شي، په ساده او زړه خوږه ژبه وغږېده، په خورا خواخوږۍ یې د بالاشوف د آس پر غاړه لاس وروا چاوه او وې ویل:

- ښه جنراله! داسې برېښي چې د جګړې زیری خوربږي!

د هغه ژبه او خبرې هغه چاته پاتې کېدې چې ګواکې افسوس کوي نه شي کولای د دغه حالت په اړه قضاوت وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بالاشوف وویل:

-ښاغلیه اعلیحضرتا ! لکه هغه شان چې ګورئ زما والاحضرت، د روسانو ټولواک د جګړې غوښتونکی نه دی. ..

که څه هم مورا ،کله چې ښاغلي بالاشوف ته غوږ غوږ و ، په څېره کې یې د حماقت نښې له ورایه څرګندې وې، خو بیا هم شاه و او لکه هغه شان چې د شاهي دریځ، غوښتنه کوي،د ناپلیون د یوه غوره مل په توګه باید د الکساندر له استازي سره د سیاسي خبرو په اړه خبرې کړې وای. له آسه راکوز شو او د بالاشوف مټه یې راونیوله. له خپلو ساتونکو نه چې په درناوي ده ته سترګه په لاره وو ، څو ګامه لرې شو ، دا خوا ، هغه خوا په ګرځېدا شو ،هغه په ډېره غوره کې خبرې کولې. هغه یادونه وکړه چې ټولواک ناپلیون د الکساندر له هغه ګوابنه چې فرانسوي پوځونه، باید له روسیې نه ووزي خوابدی شوی دی. په تېره بیا له دې کبله چې له دغه ګوابنه اوس ټول هېوادونه خبر شوي او د فرانسوي دریځ ته ډېر سپکاوی شوی دی. بالاشوف وویل، چې په دې غوښتنه کې هېڅ ډول سپکاوی نه شته، ځکه چې.. او مورا یې خبره پریکړه او د زړه له کومې، خو په یوې احمقانه موسکا یې وویل:

-نو تاسو ددې پېښې علت ټولواک الکساندر نه بولئ؟

بالاشوف وویل:

هغه په رښتیا فکر کوي، چې جګړه ناپلیون پیل کړې ده.

مورا بیا د هغه خبره پریکړه او وې ویل:

-ډېر ښه جنراله ! زه د زړه له کومې هیله لرم چې ټولواکان سره جوړ شي، او دغه جګړه چې زما له ارادې پرته پیل شوې ده، ژر تر ژره پای ته ورسېږي.

د هغه د غږېدا ژبه هغو چوپړانو ته پاتې کېده چې د بادارانو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیالۍ او دښمنۍ سره سره بیا هم غواړي سره دوستان واوسي. هغه خبره په بله واړوله او د مشر والاحضرت شهزاده شارووېچ د روغتیا پوښتنه یې وکړه او له هغه سره یې په ناپل کې د خپلو خوښیو او ګډو عیاشیو د تېرولو یادونه را تازه کړل... بیا ناڅاپه، ګواکې هغه ته بیا د خپل پاچاهتوب دریځ وریاد شوی وي، وویل:

- ښه جنراله نور به مو نه ځنډوم، ستاسو د بریالیتوب هیله کوم !

هغه چې د سره بالاپوش د لمنې چورمې او د لوړې خولۍ ښکې یې تر لمر لاندې ځلېدلې، د خپلو هغو چوپړانو خواته ور روان شو، چې ده ته په خورا درناوي سترګه په لاره ولاړ وو.

بالاشوف وړاندې لاړ او په دې هیله لکه هغه شان چې مورات یې تکل کړی و، چې ژر تر ژره یې له ناپلیون سره کتنه وشي، خو له ناپلیون سره د کتنې هیله ځنډنۍ شوه او د دې کتنې پر ځای، په بل کلي کې د پلي پوځونو د مارشال داوو، د مخکښو سرتېرو هغه د لومړې کرښې د پېرې په نامه تر ډېرو پورې ودراوه، د پلي پوځ قوماندان یاور راوبلل شو او هغه یې په کلي کې مارشال داوو، پورې بدرګه کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

مارشال داوو، د ټولواک ناپليون لپاره هغه دريځ لاره، لکه چې آراکچييوف د الکساندر لپاره. د ناپليون آراکچييوف د الکساندر تر هغه نه زړور، خو په څارنه او ساتنه کې د هغه په کچه بې رحمه و او خپل ټولواک ته سربښندنه او تر هغه ځاريدنه يې هغه ته. له نورو سره په همدې بې رحمۍ کې څرګندوله.

په دولتي جوړښت کې د دغه شان سړيو شته والی ته په هماغه اندازه اړتيا ليدله کېږي، لکه لېوه ته، په طبيعت کې. دغه کسان تل و او هر څومره چې د هغو شتوالی، د ولس مشر په شا او خوا کې بې ځايه وبرېښي، بيا هم هغوی شته او هلته پاتې کېږي. د دغه شان سخت زړو، بې رحمو او بې روزنې اراکچييو د شته والی او اړتيا علت چې د بريتورو پوځيانو (په روسيه کې يو ډله لوړ وني بريتور پوځيان و چې د ټولواک په ګارډ کې د ښکلا لپاره روزل کېدل) بريت يې په ګوتو شکول، درباري ځانګړتياوو نه بې برخې و، د ناتوانو اعصابو له امله يې د غم زغم نه لاره، خو بيا يې هم دغه شان بې پايه واک لاره او کولای شول، د الکساندر غوندې زړور، مهربانه او نرم طبيعت ټولواک تر څنګ پاتې شي، هيڅ څوک نه شي ويلي چې هغه څنګه دلته پاتېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بالاشوف له مارشال داوو سره، په یوه کلیوالي سرای کې، چې پر یو لوی قوطي ناست و، په لیکنې لګیا و او حسابونه یې کول، مخامخ شو ؛ یاور یې ترڅنګه ولاړ و. دا کار شوني و چې د مارشال داوو، لپاره تر ډېرو نه خورا ښه ځای پیدا شي، خو دی د هغو کسانو له ډلې نه و چې په لوی لاس یې غوښتل دغه شان ناسم ځای او ناسم حالت کې ، ځان ناسمه وبریښوي. دغه د زورولو لېوال، دې هم دې حالت له کبله تل ګښې اخېستي او بوخت دي، د هغوی د بشرې ننښې وایي:

-څنګه کولای شو ،د ژوند د نیکمرغیو په اړه فکر وکړو ؟ نه وینئ، چې زه په یوې ناولې کوټه کې پر یوه ناولي قوطي ناست یم او لګیا یم کار کوم؟ د هغو د ژوند تر ټوله غوره خوند په دې کې دی چې کله نیکمرغه خلک ویني هغوی ته سمدلاسه د خپل بدمرغه او زورونکي ژوند تصویر انځور کړي. کله چې یې بالاشوف داوو ته بدرګه کړ، هغه د همدغه شان یو خوند انځور د بالاشوف مخې ته کېښود. کله چې روسي جنرال دده کوټې ته رارسېدو، هغه لا په خپل کار کې ډوب شو، د خپلو عینکو له شا یې د بالاشوف، د سهار له مستو وږمو او د مورات له مرکې نه تاند او تازه شوي مخ ته وکتل، ونه درید او آن ونه ښورید، لا یې تندی تریو او د ملنډو زهر لړلې موسکا یې پر شونډو راخوره شوه.

خو کله چې یې د خپلو دې کړو غبرګون د بالاشوف په بشره کې ولید، داوو سر راپورته کړ او په سړه ژبه یې وپوښتل:

- څه غواړئ؟

بالاشوف تصور وکړ، چې له ده سره د داوو داسې کړه، کېدای شي له دې کبله وي چې هغه نه پوهېږي، چې دی د ټولواک الکساندر یاور دی او آن د هغه په استازیتوب له ناپلیون سره د خبرو لپاره راغلی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ځکه یې ژر تر ژره خپل ځان او د خپل راتګ په اړه ورته وویل، خو داوو، دده د خبرو تر اوریدو وروسته لا پسې تندی تریو او خبرې ترخې کړې او وې ویل:

- چېرې دی، ستا لیک چېرې دی؟ هغه راکړئ چې ټولواک ته یې ورولېږو.

بالاشوف وویل: ما ته سپارښتنه شوی دی چې پیام په خپله ټولواک ته ور کړم.

داوو ځواب ور کړ:

- ستاسې د ټولواک سپارښتنې به ستاسې په پوځ کې ترسره کېږي، دلته به هغه څه کوئ چې تاسو ته یې سپارښتنه کېږي.

او ددې لپاره چې وښیي بالاشوف، اوس څومره دده د بې واکه واک تر اغېز لاندې دی، خپل یاور ته سپارښتنه ورکړه چې نوکریوال پسې ورشي. بالاشوف هغه لیک چې د ټولواک پیام په کې لیکل شوی و، راوویست او د هغه تر مخې یې پر میز کېښود. (د هغه میز له هغې ماتې دروازې نه جوړ شوی و چې چپ راسونه یې ځړیدل او پر دوو قوطیو ولاړ و) داوو لیک راواخېست او د هغه سرلیک یې ولوست.

بالاشوف وویل:

- تاسو په خپلو کړو کې پوره خپلواک یاستئ چې ما ته درناوی کوي یا یې نه کوي، خو یوازې غواړم یادونه وکړم چې زه د ټولواک د حضور د جنرال یاورۍ ویاړ لرم.

داوو، هغه ته په چوپه خوله ځیر ځیر وکتل او د بالاشوف په څېره کې د لږې ګډوډۍ او هیجان ،د پیدا شویو نښو نه خوند اخېست.

هغه وویل:

- تاسو ته به هغه درناوی وشئ، چې تاسو یې وړتیا لرئ، لیک یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جیب کې کېښود او لاړ ووت.

یوه دقیقه وروسته د مارشال یاور، ښاغلی دوکامتري راغی او بالاشوف یې هغه ځای ته چې ورته ځانګړی شوی و، بدرګه کړ. بالاشوف په هغه ورځ له مارشال داوو سره په هماغه سرای کې د هماغه ماتې دروازې پر جوړ شوی میز سهارنۍ وخوړله.

داوو، بله ورځ سهار د وخته لاړ، بالاشوف وروغوښت او په ګواښمنه ژبه یې ورته وویل:

- دی،له ده نه هیله کوي چې همدلته پاتې شي، له ښاغلي دیکاستري نه پرته به ،له بل هېڅ چا سره خبرې نه کوئ. ..

بالاشوف تر څلور ورځې زغم، خواشینۍ او پر خپلې ناتوانۍ له پوهېدو وروسته. .. د مارشال له بار او کوچ او فرانسوي سرتېرو سره چې هغه ټولې سیمې یې لاندې کړې وې،تر څو مزله وروسته د ویلنا د هماغه تنګو لارو له لارې نه، چې اوس د فرانسویانو لاس ته ورغلې وې، بېرته له هغه ځایه راووت چې، دی څلور ورځې د مخه له هغې لارې نه ورغلی و.

بله ورځ د ناپلیون ځانګړی یاور، ښاغلی دیتورن، بالاشوف ته راغی او هغه ته یې د ټولواک هغه هیله چې غواړي دی حضور ته ومني، وویله.

تر دې څلور ورځې د مخه، د پرابراژنسکي د غونډ سرتېري ددغه ودانۍ شااو خوا څارنه کوله، خو نن د فرانسوي ځانګړي پوځ سرتېري چې د شنو بخنو دریشو ټټرونه یې پرانستي وو، هلته ولاړ وو. د هغوی لوړې پوستیني خولۍ چې ښکې په کې تمبل شوې وې، پر سر وې. د سواره پوځ یوې ډلې،د ټولواک ځانګړي چوپړان او ساتونکي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاورانو، اولانان او جنرالان چې ځلېدونکې او غوړې جامې یې اغوستې وې، د ټولواک د آس او د هغه، له یوه غلام سره چې روستان نومېده ده شاوخواته ولاړ او د هغه وتلو ته سترګه په لار وو. ناپلیون بالاشوف د ویلنا د ښارګوټي په هغه ودانۍ کې ومانه چې الکساندر دی له هغه نه، ده ته رالېږلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

که څه هم بالاشوف د دربار له پرتم او رسمیاتو سره ښه آشنا او عادت و ،خو د ټولواک ناپلیون د دربار پرتم او قیمتي ښکلا دی حیران کړ.
ګراف تیورین، هغه د انتظار یوې لویې کوټې ته چې ډېر جنرالان، یاوران او پولندي بډاي مخور هلته ناپلیون ته سترګه په لاره وو ،بدرګه کړ. بالاشوف له دغو کسانو نه زیاتره هغه د روسیې د ټولواک په دربارکې لیدلي وو. دیوروک، وویل چې ناپلیون به چکر ته ،تر تګه مخکې روسي جنرال ومني.
تر څو دقیقو انتظاره وروسته،د انتظار لویې کوټې ته یو نوکریوال یاور، راننوت، بالاشوف ته یې د درناوي په توګه سر خم کړ او هغه ته یې بلنه ورکړه.
بالاشوف،د انتظار یوې وړې کوټې ته چې دربار ته یې دروازه ورخلاصېده ورننوت. د دربار هماغې کوټې ته چې روسي ټولواک دی، دې استازیتوب ته لېږلی و.
بالاشوف، یو دوې دقیقې انتظار پاتې شو ، د دروازې له شا نه د ټینګو قدمونو غږ واورېدل شو ، په چټکۍ دروازه راخلاصه شوه ، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاور چې دروازه پرانسته په ویاړمن ډول په انتظار ودرید، شا او خوا چوپتیا لاس بري شوه او د دربار له کوټې نه د لا ټینګو او درنو ګامونو غږ واوریدل شو. دا ناپلیون و. هغه همدا شېبه د سورلۍ لپاره د خپلو ځانګړو کالیو له اغوستو نه وزګار شوی و. هغه شنې جامې (دریشی) او تر هغه لاندې سپین واسکټ چې دده ګرده ګېډه پوښلې وه، اغوستي وو. سپین تنګ پطلون ډوله پرتوګ چې ځورب ورنو نه یې تر کرتۍ لاندې په هغو کې تنګ بریښېدل، داسې ښکاریده چې لنډې څنې یې همدا اوس رږمنځ شوي وي، خو کوده ویښته یې ښکته د هغه د پراخ تندی په منځې برخه کې راشپوه شوي وو. د هغه سپین او پړسېدلی څټ د دریشۍ د تور بخونې غاړې له چپې خوا نه راوتلی و، له هغه نه د ښې کلونیا بوی راته. د هغې له ځوربې او لا ځوانې بشرې نه چې د ټولواکۍ پرتم ترې بریښېده، د ښکلا نښې ځرګندې وې.

هغه راووت، چټک روان و، په هر ګام کې یې سر شاخوا ته خوځاوه او ټول ځان یې خوځېده. د هغه په ټوله لنډه خو لږ څه ځوربه ونه، پراخوا و ځوربو اوږو، دده له ارادې پرته راوتلې ټټر او ګېډه کې، یو ډول ځانګړې ځانښودنه چې د څلویښت کلونو وګړو ځانګړتیا ده، ځرګنده وه. له دې ټولو خبرو سره سره داسې بریښېده چې د هغه طبیعت نن خورا جوړ دی. هغه د درناوی په نښه د بالاشوف خمېدو ته سر وښوراوه، د هغه خواته ورغی او د هغو کسانو په شان چې د خپل وخت د هر دقیقې ډېر درناوی کوي، ځان په دې نه عذابوي چې غږیدا ته مخکې له مخکې ځان جوړ کړي او په دې ډاډه وي چې هر وخت، چې هر څه ووایي، ویلی یې شي. سمدلاسه په غږیدا راغی:

- سلام جنراله ! ماهغه لیک ولید چې د ټولواک الکساندر نه مو راوړی و، ډېر خوشاله یم چې تاسو وینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپلو غټو غټو سترګو یې په ځیر د بالاشوف مخ ته وکتل او په هماغه شېبه کې د هغه نه آپلو وړاندې، یو ټکی ته په کتو شو.
داسې بریښېده چې د بالاشوف شخصیت ته هېڅ پاملرنه نه لري، دا څرګنده وه چې د هغه لپاره یوازینی څه، چې ارزښت لري، هغه څه دي چې دده په زړه کې تېرېږي، ټول دده په ارادې پورې اړه لري، هغه وویل:
- زه، نه د جګړې غوښتونکی وم او نه یم، خو زه یې دې ته اړ کړم. زه همدا اوس (پر همدا اوس یې ټینګار وکړ) چمتو یم، هرې هغې خبرې ته چې په دې اړه کېږي غوږ شم. هغه په لنډه او په ډاګه د روسي له دولته د خپلې خوابدۍ د علتونو په ویلو پیل وکړ.
بالاشوف د فرانسې د ټولواک له ډاډمنې، آرامې او مینه ناکې ژبې نه په دې پوه شو چې هغه د سولې او روغې هیله لري او چمتو دی چې خبرو ته کیني. کله چې ټولواک ناپلیون خپلې خبرې پای ته ورسولې، په پوښتنیز بڼه یې بالاشوف ته سترګې ورواړولې او هغه څه یې چې له پخوا په زړه کې ساتلي و، وویل:
- اعلحضرتا ! معظم ټولواکه زما !...
خو د ناپلیون ځیر ځیر کتو چې مخامخ یې دده سترګو ته کتل، دی لږ وارخطا کړ. ناپلیون د بالاشوف دریشي او توره وڅارله او په یوې پټې موسکا یې غوښتل چې هغه ته ووایي چې څومره ګبنې اخېستی یې، لږ آرامه شه ! بالاشوف بېرته زړه آرامه او خپلو خبرو ته یې دوام ورکړ او وې ویل:
- ټولواک الکساندر د کوراکین له خوا د پاسپورت غوښتنه د جګړې د پیل لپاره پوره دلیل نه بولي. د پاسپورت غوښتنه کوراکین په خپله او له ټولواک سره بې له کومې مشورې کړې ده. الکساندر، نه د جګړې تکل لري او نه له انګریزانو سره کوم ځانګړي اړیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپلیون د هغه خبرې پرې کړې:

- لا تر اوسه یې نه لري.. ګواکې ډاربږي د خپلو احساساتو تر اغېز لاندې راشي، تندي یې تریو کړ، سر یې په نرمۍ وښوراوه او بالاشوف ته یې ځرګنده کړه چې کولای شي خبرو ته دوام ورکړي. بالاشوف وروسته له هغه چې هغه ټولې ویل شوې سپارښتنې هغه ته وویلې، زیاته یې کړه:

- الکساندر د روغې هیله لري. هغه به هغه وخت روغې ته کینې چې، دده دا شرط...

په دې وخت کې د ټولواک الکساندر هغه خبرې وریادې شوې، چې په لیک کې یې لیکلې نه وې، خو په هغو یې ټینګار کړی و، چې هرومرو به هغه فرمان کې راوړئ چې د سالتیکوف په نامه لیکل شوې وې او بالاشوف ته امر شوی و چې هغه به ناپلیون ته وایي. بالاشوف هغه خبرې وریادې کړې:

- تر هغه پورې چې یو وسله وال دښمن د روس په خاوره کې پاتې وي.. خو کوم ناځرګند احساس، د هغه مخه ونیوله. که څه هم هغه د هغو خبرو د ځرګندولو هیله لرله، خو نه یې شو کولای هغه ووایي. بالاشوف په چرت کې لاړ، په شک کې شو، خو وې ویل:

- په دې شرط چې فرانسوي پوځونه ببرته د نیې یامان له سیند نه واوړي.

ناپلیون ددې وروستیو خبرو د ویلو په وخت کې د بالاشوف ګبنۍ او پریښانۍ ته پام شو. د هغه مخ وربږدید او د کینې پښې ورون یې په منظمه بڼه په خوځېدا شو. پرته له هغه چې له خپل ځایه وښوري، تر پخوا په لوړ آواز او تُندې ژبې یې خبرې پیل کړې. بالاشوف د وروستیو خبرو په وخت کې څو وارې سترګې ښکته واچولې او بې له ارادې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون د کيڼي پښې د ورانه خوځېدا ته چې دده د خبرو د لوړېدو سره چټکېده، ځير شو.

ناپليون خبرې پيل کړې:

زه تر الکساندره زيات د روغې جوړې هيله مند يم، خو آيا دا زه نه يم، چې له اتلسو مياشتو راهيسې هڅه کوم، دغه روغه وشي؟ زه اتلس مياشتې کېږي چې څرګندونو ته سترګې په لاره يم.

په دې وخت کې يې وروځې برنډې شوې، خپل وړوکی سپين ثورب لاس يې په چټکۍ وخوځاوه او وې پوښتل:

- او اوس د روغې د خبرو د پيل لپاره له ما نه څه غواړئ؟

بالاشوف وويل:

- ټولو اکه، د ني يه مان له سينده ستاسو پوځونه بېرته اوښتل.

ناپليون تکرار کړه:

-د ني يه مان له سينده؟

- هغه چې مخامخ د بالاشوف سترګو ته ځيرو، تکراره يې کړه:

-ښه، اوس تاسو غواړئ چې د ني يه مان له سينده بېرته راواوړو، يوازې د ني يه مان له سينده اوښتل؟

بالاشوف د تاييد او درناوي په نښه سر خم کړ.

څلور مياشتې پخوا له ده غوښتل شوي و، چې د يو ميراني سيمه پريږدي او اوس يوازې د ني يه مان له سينده اوښتل دي. ناپليون په چټکۍ راتاو او په کوټه کې په ګرځېدو شو.

- تاسو وايي چې د روغې د جرګې د پيل لپاره د ني يه مان له سينده واوړو، خو دوې مياشتې مخکې پورې په همدې ډول له ما نه د اودپرا دفيسلو له سيندونو نه د بېرته اوښتلو غوښتنه کېده. په دې شرط تاسو له ما سره خبرو ته چمتو ياستئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په چوپه خوله د کوټې له يوه کنجه بل کنج ته راغی او بالاشوف ته مخامخ ودريده. داسې بريښېده چې بشره يې په تېره بدله شوې وي او د کينې پښې ورون يې تر پخوا نه لا په چټکۍ ورپېده. ناپليون چې د خپل کين ورون د غړو په رپېدو او خوځېدا خبر، و، وې ويل:

- زما د کينې پښې خوځېدا د ستر جشن زيری دی.

ناپليون داسې چې ده يې هم انتظار نه درلود، چغه کړل.

د اودر د سيمې پرېښودل او د ويسلا له سينده اوښتل، هغه وړانديز دی، چې تاسې کولای شئ، هغه د عثماني امپراتورۍ شهزاده بادنسکي ته وکړئ، نه ماته! که ما ته پترزبورګ او مسکو هم راوبښئ زه به دغه شرط ونه منم. تاسو وايي چې جګړه ما پيل کړه؟ خو لومړي چا پوځ ته پناه وروړه؟ دا تولواک الکساندر و، نه زه؟ تاسو ما ته هغه وخت د مرکې وړانديز کوئ، چې ما په ميليونونو خرڅ کړی دی او تاسو له انګريزانو سره يو ځای شوي ياستئ. هغه هم هغه وخت چې ستاسو حال ډېر خراب او ګډوډ دی. تاسو چې ما ته د روغې او مرکې وړانديز کوئ نو بيا له انګريزانو سره ولې يو ځای کېږئ؟ انګريز تاسو ته څه درکړي دي؟

ناپليون تند تند غږېده، داسې برېښېده چې د هغه تکل دا نه و چې د سولې او روغې ستاينې وکړي، بلکې د هغه يوازينۍ هيله دا وه، چې خپل حقانيت، خپل زور او د الکساندر تېروتنې او ناحقتوب څرګند کړي.

د خبرو په پيل کې د هغه موخه دا وه چې څرګنده کړي، د پوځي لاس بري سره سره دی روغې ته چمتو دی، خو کله چې يې خبرې پيل کړې، څومره چې د هغه خبرې زياتېدې، په هماغه کچه يې نه شو کولای د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې ژبې مخه ونیسي. داسې بریښېده چې اوس نو د ټولو خبرو موخه داوه چې د ځان ستاینه او د الکساندر سپکاوی وکړي. هغه څه چې د خبرو په پیل کې یې غوښتل، خو بیا یې هم خپلې خبرې اداره کولای شوې، هغه وپوښتل:

- اوریدلي مې دي چې له ترکانو سره مو روغه کړې ده؟

بالاشوف د (هو) په نښه سر وښوراوه او وې ویل:

- د روغې تړون لاسلیک شوی دی. ..

خو ناپلیون هغه ته دغږېدا وخت ورنه کړ، داسې ښکاریده، دی خپله غواړي وغږېږي او غږېدا ته یې دوام ورکړ، هغه هم په داسې ټُندې، نا اړونده ژبې او عصبیت چې ځېنې نازولي کسان غږېږي.

- پوهېږم چې تاسو له ترکانو سره پرته له هغه چې مولداویا او والاشي تر لاسه کړئ روغه کړې ده، حال دا چې دغه دوه ولایتونو ما، باید ستاسو ټولواک ته وربښلی وای. لکه هغه شان چې فنلند مې وروبانښه، هغه دوام ورکړ:

- هوکې! ما له ټولواک الکساندر سره ژبه کړې وه او په خپله ژبه ولاړ وم، ملداویا او والاشي مې هغه ته ورکول، خو اوس به هغه له دغو دوو ښکلو ولایتونو نه بې برخې وي، هغه کولای شول دغه دوه ولایتونه خپلې امپراتورۍ پورې وتړي او د خپلې واکمنۍ لمنه د بوتني له سمندرګي نه د دانیوب تر غاړو پراخه کړي. ..

هغه د خپلې ژبې ټُوندوالی لا ټُونداوه، هغه چې په کوټه کې ګرځېده راګرځېده، هماغه خبرې یې چې په تیلزیت کې خپله الکساندر ته کړې وې، ټولې اوس بیا بالاشوف ته تکرارولې، هغه وویل:

- سترې کاترینې به هم له دې نه زیات څه نه وای ګټلي، هغه به له ما سره د دوستۍ له برکته دا ټول تر لاسه کړي وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځو ځله تکرار کړه:

څه واکمني به وه، څه واکمني ! هوکې څه واکمني !

ودريد او خپله د سرزرو تنباکمروړه يې له جيبه راوويست او په ژوره توګه يې هغه بوی کړه.

د الکساندر واکمني به څه پرتمينه شوې وای !

هغه په خواشينۍ سره بالاشوف ته وکتل او همدا چې بالاشوف بيا د څه ويلو تکل وکړ، په چټکۍ يې د هغه خبرې پرې کړې او وې ويل:

هغه به څه غوښتل او لټول، چې زما په دوستۍ کې به يې موندای نه شول؟

ناپليون، د شک او ګمان په نښه خپلې اوږې کښېکودې او وې ويل:

-خو، نه، نه، هغه زما تر ټولو نه ستر دښمنان پر ځان راټول کړل، هغه هم څه کسان؟ هغه هم لکه شتاينوف، ارمفيلدوف، فينځينګېرد، بينيګسينوف. شتاينوف له خپل وطنه د خيانت په تورشړل شوی دی، آرمفيلدوف يو هوسباز دوکه مار دی، فينيځينګېرد د يو فرانسوي کډوال او بينيګسينوف يو څه تر نورو ښه پوځي (خو بيا هم ناپوهه سړی دی) په ۱۸۰۷ کال کې د هغه هېڅ له لاسه ونه شول او الکساندر ته بايد ترخه يادونه ورياد کړي.. هغه دوام ورکړ.. يوازې باګراتيون د مېړانې او جګړې سړی دی، که څه هم هغه ځيرک نه دی، خو د ښې تجربې خاوند دی، هغه ښه سنجش لري او د غوڅ تکل سړی دی.. يوه اونۍ کېږي چې جګړه پيل شوې ده، خو تاسو آن د دې توان نه لرئ چې د ويلنا ساتنه وکړئ. په آسانۍ مو وکولای شو، چې پوځ مو په دوو برخو جلا کړئ، د پولند نه مو وباسو او د پوځ غږ مو هم پورته نه شو.

بالاشوف په خورا سختۍ، هغه څه ياد ته وسپارل چې ده ته ويل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل او تر هغه نه يې لا په سختۍ کولای شو نور نو د غو خبرو ته غوږ ونيسي، هغه وويل:

- اعليحضرتا ! زما پوځيان د جګړه له مستۍ نه..

ناپليون د هغه خبره پرېکړه:

- زه په هر څه پوهېږم ! زه په هر څه خبر يم، زه ستاسو له پوځي ټوليو نه په هماغه شان پوره خبر يم لکه له خپلو نه. ستاسو د پوځ شمېر دوه سوه زرو ته نه رسېږي، خو زما د هغه درې برابر سرتېري دي. تاسو ته قسم خورم او په ډاګه وايم.. او هغه هېرکړي و چې د هغه قسم خوړل هېڅ اعتبار نه لري، قسم خورم چې د ويسلا د سيمې په شا اوخوا کې پنځه سوه ديرش زره پوځيان لرم. ترکان هېڅکه ستاسې مرستين کېدای نه شي، هغه مو هېڅ په درد نه خوري. هغوی دا خبره له تاسو سره د روغې د تړون په لاسليکولو په ډاګه کړه، خو سويدنيان ! د هغو قسمت خدای داسې پيدا کړی دی، چې لېوني ټولواکان ولري، د هغو ټول پاچايان لېونيان وو. برنادت يې پاچا کړ، خو هغه همدا چې پر تخت کېناست لېونی شو. يوازې لېوني سويدنيان کولای شي، له روسانو سره ملګرتوب وکړي. ناپليون له زهره ډکه وموسېد او بيا يې تنباکمروړه پزه ته ونيوله او بوی يې کړه.

بالاشوف د ناپليون هرې خبرې ته ځواب لاره، غوښتل يې او کولای شول،

چې څه ورته ووايي خو هر وار يې ناپليون خبرې پرې کولې. بالاشوف، د ناپليون ددې دعوا په وړاندې چې سويدنيان لېوني دي، غوښتل ووايي چې سويدن د روسيې په ملګرتيا هغسې و چې پاتې کېږي، چې د هغه ايل کولو خورا ګران دی، خو ناپليون په خواشينۍ سره ددې لپاره چغه کړل، چې د هغه آواز خاموشه کړي، ناپليون د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عصبانیت هغه حالت درلود چې په هغه کې سړی د دې لپاره باید وغړېږي، وغړېږي او وغړېږي او تر هغه وغړېږي چې ځان لپاره دا ثابته کړي چې دی برحقه دی. بالاشوف ته ګرانه تمامېده، هغه د روسي تولواک استازی و، له دې کبله ډاریده چې دی به په چوپتیا خپل دریځ ته تاوان ورسوي. هغه سخته دا ورتیا احساسوله چې ځواب وو ایي، خو د یوه انسان په توګه یې له دې کبله چې سیال یې بې دلیله داسې له حاله وتلی دی، ځان په لوی لاس له نانډریو نه ژغوره. هغه په دې پوهېده، هغه څه چې اوس ناپلیون هغه وایي، هېڅ اهمیت نه لري او په دې یې هم باور درلود، چې لکه ناپلیون لږ څه په حال شي له خپلو دغو خبرو نه به خپله شرمېږي. بالاشوف ودرید، سترګې یې ښکته واچولې، د ناپلیون د څوربې پښې خو ځېدو ته یې کتل، خو هڅه یې کوله خپل غلچک له هغه سره مخامخ نه کړي. ناپلیون ویل:

-ښه نو، نو ستاسو ملګري چې هر څوک دي، وي دې، هغه څه معنا لري؟ پولندیان له ما سره دي، شمېر یې اتیا زرو ته رسېږي، داسې جنګېږي لکه زمریان او کېدای شي شمېر یې دوسوو زرو ته هم ورسېږي.

هغه چې دا وویل، کېدای شي دی خپله، خپلې دې خبرې ته حیران شوی وي، داسې بریښېده چې هغه ریښتیا نه دي ویلي، کله چې یې بالاشوف تر دې خبرې نه وروسته چوپه خوله او آرام ولید، واک یې له لاسه ورکړ، په چټکۍ او نابېره شا ته راوګرځېد، مخامخ بالاشوف ته ودرید او تر مخې یې ودرید، خپل سپین لاسونه یې په خورا چټکۍ او قهر خوځول او چغې یې وهلې:

- پوهېږئ! که پروس زما په وړاندې ولمسوي او هغوی راوپاروي، د هغو نقشه به د اروپا له نقشې نه پاکه کړم!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې خبرې د ويلو په وخت کې يې رنګ تک سپين الوتی و، پر څېرې يې د قهر کرښې راخورې وې او خپل ښکلی لاس يې پر بل لاس ټکاوه:

- تاسو هم د دونيا او دنيي پير له سيندو نه آپلو شاه ته تمبه کوم، بيا مې تر مخې پوله جوړوم، هغه پوله چې اروپا د هغه د جوړولو ځير کتيا نه درلوده او جنايت يې وکړ چې هغه پوله ورانه کړي. له تاسو سره بايد دغه شان معامله وشي. دا هغه ګټه وه چې زما له لرې کېدو نه مو تر لاسه کړې وه،ده دا خبرې کولې،څو واره په کوټه کې تاو راتاو شو، خپل د سرو زرو تمباکمروړه يې په جيب کې کېښوده،بيا يې هغه راووېسته،څو واريې پزې ته ورنېږدې کړه اوبيا بالاشوف ته مخامخ ودريد. هغه چوپ شو،په ملنډو د بالاشوف سترګو ته ځير شو او په کراره آواز يې وويل:

- او تصور يې وکړئ چې ټولواک مو کولای شول څه ښکلې واکمني ولري !

بالاشوف چې ځواب ورکولو ته سخته اړتيا ليدله، وويل چې روسي ټولواک حالاتو ته داسې په خواشينۍ نه ګوري.

ناپليون چوپ پاتې شو او همداسې په ملنډو بالاشوف ته ځير و. داسې برېښېده چې اصلاً د بالاشوف خبرې نه اوري. بالاشوف وويل چې په روسيه کې ټول د جګړې د برې هيله لري.

ناپليون په درناوي سروښوراوه، ګواکې غواړي وواييې:

- پوهېږم ! تاسو دنده لرئ او سپارښتنه درته شوې ده چې داسې ووايئ، ولې خپله په دې پوهېږئ په هغه څه باور نه لرئ چې خپله يې وايئ، تاسو زما پر خبرو باور لرئ.

د بالاشوف تر خبرو وروسته ناپليون بيا خپله تنباکمروړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووبسته، هغه يې بوی کړه او په کومه ننبه يې دوه واره، پښه پر ځمکه ووهله. د ځمکې د ډبولو سره دروازه راپرانستل شوه او يو ياور په ډېر درناوي د هغه خولۍ او دستکش هغه ته راوړل او يو بل ياور هغه ته د هغه دستمال وروړاندې کړ. ناپليون پرته له هغه چې هغو ته وګوري خولۍ يې واخېسته او بالاشوف ته يې وويل:

- زما له خوا ټولواک الکساندر ته ډاډ ورکړئ، چې د پخوا په شان هغه ته وفاداره يم... هغه ښه پېژنم او د هغه ښېګڼو ته درناوی لرم. نور نو تاسو نه ځنډوم، تاسو به د ټولواک په نامه زما ليک ترلاسه کړئ او ناپليون په چټکۍ د دروازې پلو لاړ. ټول هغو کسانو چې په تالار کې و، وړاندې وځغاستل او په چټکۍ پر زينو ورښکته شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

تـر ټولـو هغـو خبرو وروسـتـه چې نـاپليون هغـه تـه ويلي وې، د دغـه غضبناکه حالته، وروسته له هغو ترخو خبرو او سړو نـه چې ده تـه شـوي وې:

- جنراله ! نور نو تاسو نه ځنډوم، د ټولـواک پـه نامـه بـه زمـا ليـک تاسو ته درکړي.

نور نو بالاشوف پوه او پـه دې ډاډه شو چې ناپليون نـه يـوازې د هغه د ديدن لېواله نه دی، بلکې هڅه کوي چې د دښمن دغـه خوابدی استازی په تېره بيا دده د غضب او قهر شاهد ، ونه ويني، خو پـه تعجب او حيرت يې د ټولواک له خوا د ديورک له لاسه هغه بلنليک تر لاسه کړ چې هماغه ورځ له ټولواک سره ډوډۍ ته وربلل شوي و.

هغې غرمنۍ ته، بس ير، کولن کور او بيرتيه هم وربلل شوي وو.

ناپليون په ورين تندي او خوشالۍ د بالاشوف هرکلی وکړ. د هغه پـه کړو وړو کې نه يوازې د هغه د سهارني غضب نـه ډکو خبرو څه شرم او پړتيا نه ليدل کېده، بلکې هڅه يې کوله چې له بالاشوف سره خوا خوږي وښيي. هغه له پخوا نه په دې ډاډمن شوی و چې دی له تيروتنو خالي او هر هغه څه چې کوي د ستاينې وړ دی، ځکه د هغه لپاره ټول هغه څه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده کول، نه له دې کبله ښه و چې د ښو او بدو له معیارو سره سم، بلکې له دې کبله چې ده سرته رسول.

ټولواک ناپلیون له دې کبله په بې ساري توګه خوشاله و چې د ویلنا په ښار کې دده د ګرځېدو په وخت کې خلکو ډله په مینه دده تود هرکلی او بیا بدرګه کړي و. د ټولو هغو کوڅو نه چې دی تېرېده کړکۍ یې په قالینو ګاڼل شوي وې، بیرقونه په کې رپېدل، دده ځانګړې نښې په کې راځړوندې وې او پولنديي ښځو د ستمال په لاس ده ته لاسونه ښورولي وو.

د غرمنۍ په وخت کې هغه بالاشوف تر خپل څنګه کېناوه، له هغه سره یې نه یوازې په ناز او خواخوږۍ خبرې کولې، بلکې هغه یې ګواکې د خپلو هغو درباریانو له ډلې ګاڼه چې دده کړنلارې یې احساسولې او باید دده له بریو نه خوشاله واوسي. د خبرو اترو په لړ کې هغه د مسکو په اړه هم وغږېد او له بالاشوف نه یې د روسیې د پلازمېنې په هکله پوښتنې وکړې، خو نه د یوه ځیرک او پلټونکي سیلاني په توګه چې د کوم ښار د کتنو تکل لري بلکې داسې چې بالاشوف لکه د یو روس په شان باید په دې وویاړي چې دده له هېواد سره داسې لېوالتیا ښودل کېږي. ناپلیون وپوښتل:

-په ماسکو کې څومره خلک اوسئ؟ څه شمېره کورونه لرئ؟ آیا دا رښتیا دي چې مسکو سپېڅلی ښار ګڼل کېږي؟ په مسکو کې څومره کلیساوې شته دي؟

د هغه ځواب په وړاندې چې په مسکو کې له دووسوو زیاتې کلیساوې دي، هغه وویل:

- ولې دومره بې شمېره کلیساوې؟

بالاشوف ځواب ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- روسان خورا دیندار خلک دي.
ناپلیون چې د خپلو خبرو د تصدیق په هیله پرله پسې، کولین کور ته ورکتل وویل:
- البته د کلیساوې او صومعو زیاتوالی تل د خلکو د ببرته پاتې والي نښه ده.
بالاشوف په درناوی ځانته اجازه ورکړې وه، د فرانسوي ټولواک دا خبره ونه مني او وې ویل:
- هر هېواد خپل ځانګړی دود د ستور لري.
ناپلیون وویل: خو د اروپا په یوه هېواد کې ده ته ورته څه نه وینو.
بالاشوف وویل:
اعلیحضرتا !زه ستاسو له حضوره بښنه غواړم، خو له روسیې نه پرته، په هسپانیا کې هم دې ته ورته صومعې او کلیساوې شته دي.
بالاشوف چې دغه ځواب یې په هسپانیا کې یې د فرانسویانو وروستۍ ماتې ته اشاره وه، کله چې یې بیا د الکساندر په دربار کې د هغه کیسه کوله د خورا ستاینو وړ وګڼل شو، خو د ناپلیون په غرمنۍ کې اوس له هغه سره لېوالتیا ونه ښودل شوه او هسې په بې پروايۍ تېر شو. د ښاغلي مارشالانو له بې پروايۍ او نه پوهېدنې نه داسې بربښېده چې هغوی هغې نازکې کنایې ته چې د بالاشوف په وینا کې راغلې وه، پام شوی نه دی او یا پرې پوه شوی نه دي. په بشره کې یې دا له ورایه څرګنده وه چې وایي:
- که په رښتیا دغه شان یو اشاره وه ،موږ پرې پوه شوي نه یو، یا بالکل هسې د نه اوریدو خیال و.
د بالاشوف دا ځواب هسې نااوریدلی پاتې او ناپلیون آن هغه ته پاملرنه هم ونه کړه او په سادګۍ یې له هغه په دې اړه وپوښتل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ته رسېدونکې لارې له کومو ښارونو نه تېرېږي. بالاشوف چې دغرمنۍ په ټوله موده کې په ځیرغوږ و ځواب یې ورکړ:

- هماغه شان چې متل دی او وایي، ټولې لارې پر روم ورختږي، همداسې هم ټولې لارې مسکو ته رسېږي. یعنې ډېرې لارې او د هغو له ډلې نه هغه لاره چې له پالتاوا نه تېرېږي او دا هماغه لاره ده چې دولسم شارل ټاکلې وه.

بالاشوف له خپل دې ځواب نه خوند واخیست او ناڅاپه لږ په قهر هم شو، خو د خپل ځواب وروستې کلمه یې لا نه وه ویلې چې کولن کور، د پترزبورګ نه مسکو ته د تلونکې لارې د خرابۍ په اړه خبرې پیل کړې او خپلې هغه خاطرې یې رایادې کړې چې په پترزبورګ کې پرې تېرې شوې وې.

تر غرمنۍ وروسته د قهوې د څکلو لپاره د ناپلیون کوټې ته راغلل. څلور ورځې مخکې دا کوټه د ټولواک الکساندر د ناستې کوټه وه. ناپلیون کېناست او هممهاله یې د خپلې قهوې پرچینایي پیالې چې پاریس ته نېږدې په سور نومي ښارګوټي کې د چینایانو له خوا جوړه شوې وه، لاس واهه. بالاشوف ته یې په خپل څنګ کې د ناستې بلنه ورکړه.

په انسان کې د ډوډۍ تر خوړلو وروسته یو معلوم روحي حالت پیدا کېږي چې د بل هر عقلي دلیل نه اغېزمن او قوي دی چې بې له ارادې نه هغه دې ته اړ باسي چې له ځانه پوره راضي او خوشاله واوسي او نور ټول هم خپل دوستان وګڼي.

ناپلیون هم له همدې کبله په دغه حالت کې و. هغه ته داسې برېښېده، چې دی له ده نه چاپېر شوېو خلکو ته تر لېونتوبه پورې ګران دی. هغه دا باور هم لاره چې تر غرمنۍ وروسته، بالاشوف هم دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری او لېوالو دی. ناپلیون چې خوري، نرمه او ځیرکه او له ملنډو سره مل موسکا یې پر شونډو خوره وه، بالاشوف ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

د هغو وینا له مخې چې ماته یې ویلي دي، دا هغه کوټه ده، چې ټولواک الکساندر په کې اوسېده، عجیبه ده، همداسې نه ده جنراله؟

هغه دا خبره په داسې یوه ژبه وکړه چې باوریې لاره هغه د بالاشوف خوښه شي، ځکه هغې دا معنا لرله چې دا پر الکساندر د ناپلیون د برې دلیل دی.

بالاشوف نه شو کولای د هغه ځواب وو ایي او په پټه خوله یې سر وښوراوه. ناپلیون چې هماغه له ډاډ او ملنډو مل موسکا یې پر شونډو خوره وه، زیاته کړه:

-هو کې، څلوروړځې د مخه، دلته په هم دې کوټه کې، وینځینګېرداو شتاین الکساند ر سره غړېدل، خو په یوه څه زه نه پوهېږم. هغه دا چې څنګه الکساندر زما ستر دښمنان پر ځان راټول کړي دي. په دې خبره.. زما سر نه خلاصېږي. هغه بیا بالاشوف ته مخ وروا ړاوه او وې پوښتل:

- خو هغه دا فکر نه دی کړی، چې زه هم همداسې کولای شم؟ او همدې خبرې، ده ته د سهار هماغه له قهره ډک حالت، چې په خیالو کې یې لا ژوندی و، ور په یاد کړ.

ناپلیون پاڅېد، له خپلې مخې یې خپله د قهوې پیاله لرې کړه، او وې ویل:

- پرېږده چې هغه پوه شي، چې زه هم همداسې کولای شم، زه به د هغه ټول خپل خپلوان له جرمنې نه وباسم، د ورتمبرګ، د بادینسکي او ویمارسکیان، هو کې د هغه خپلوان، ټول خپلوان به وباسم، پرېږده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ټولو ته په روسیې کې ځای ورکړي.

بالاشوف سرښکته واچاوه، داسې برېښېده چې غواړي کوم شي او یوازې هغه له دې کبله غوږ ونیسي چې نه شي کولای هغه څه ته غوږ نه شي چې ده ته یې وایي.

ناپلیون دغه حالت احساسولای نه شو، هغه له بالاشوف سره نه د دښمن د یو سفیر او استازي په توګه، بلکې د داسې یو چا په توګه چې چور دده نه ځان ځاروي او د خپل پخواني بادار په سپکاوي او بربادۍ خوشاله شي.

- ټولواک الکساندر ولې د پوځ مشري واخیسته؟ دا ولې؟ جګړه زما مسلک دی او د هغه مسلک پاچاهي کول دي، نه د پوځ قوماندانې. ولې هغه داسې یو دروند پېټی جګ کړی دی؟ناپلیون بیا تنباکمروړه را واخیسته، څو ځله پټه خوله په کوټه کې وګرځېد او ناڅاپه بالاشوف ته وروړاندې شو او نرمه موسکایې پرشونډو خوره شوه، په چټکۍ، سادګۍ او په دې ډاډ، چې بالاشوف ته نه ګواښ، بلکې غوره کار کوي، خپل لاس یې د هغه څلویښت کلن روسي جنرال مخ ته ورپورته کړ، هغه یې له غوږ نه راونیو او په داسې حال کې چې موسکا یې یوازې پرشونډو کې پاتې وه، په کراره یې د هغه نیولی غوږ کښېکود. په فرانسوي دربار کې د ټولواک په نازکو لاسونو د غوږ کښېکودل د ناپلیون له خورا وړیامنو مهربانیو نه ګڼل کېدل.

ناپلیون وویل: ښه، دا څنګه او ولې پټه خوله یاستئ او څه نه وایئ، تاسو خو د الکساندر د دربار یو مخور او د هغه پالونکی یاستئ. د هغه ژبه داسې وه، چې د هغه په مخکې له ناپلیونه پرته د بل چا پالونه، له چاسره لېوالتیا او یا ستایل خورا د ملنډو وړ برېښېدل.

هغه بالاشوف ته د درناوي په نښه سر لږ ښکته کړ او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د جنرال لپاره آسونه چمتو شوي دي؟ زما د آسونو نه يې ورته ورکړئ، هغه لرې روان دی.

د بالاشوف په لاس راوړل شوی ليک، د ناپليون له خوا الکساندر ته ورو ستی ليک و. په هغه کې هغه ټولې وينا وې راغلې وې چې ويل شوي وې. او جګړه پيل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

سرداراندرې په مسکو کې له پېير سره تر کتنې وروسته، لکه هغه شان چې ده خپلو خپلوانو ته ويل د څېښو چارو د سرته رسولو لپاره پترزبورګ ته وخوځېد ، خو په اصل کې هغه غوښتل چې له شهزاده اناتول کوراګين سره چې ده يې ليدل د ځان لپاره ډېر ورېبلل، وګوري.

سرداراندرې، چې کله پترزبورګ ته ورسېد ،کوراګين د هغه له راتګ نه مخکې له ښاره وتلی و. پېير خپل اوښې (کوراګين) ته خبر ورکړی و چې سرداراندرې دده په لټه پسې راروان دی. اناتول کوراګين د دفاع وزير له خوا مقرر او په ملداويا کې سرحدي قطعې ته تللی و. سرداراندرې په پترزبورګ کې خپل پخوانی قوماندان کوتوزوف، چې تل يې له ده سره خواخوږي لرله، وليد. کوتوزوف چې د ملداويا د پوځ قوماندان ټاکل شوی و ، له ده هيله وکړه چې له هغه سره هلته لاړ شي. سرداراندرې چې د غه ټاکنه تر لاسه کړه، د کوتوزوف سترې قوماندانۍ ته ولېږديد او ترکيه ته لاړ.

سرداراندرې، ځانته دا ښه نه ګڼله چې کوراګين ته ليک وليکي او هغه ته د دويل بلنه ورکړي. هغه تصور کاوه که د وروستۍ پېښې له امله هغه دويل ته وغواړي، دا به ګرافينې رستوفې ته سپکاوی وي،نو ځکه مخامخ له کوراګين سره د ليدو په لټه و ،چې د هغه په لړ کې د دويل لپاره نوې شخړه او پلمه پيدا کړي. سرداراندرې په ترکيه کې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونه شو کولای،د روسیې په مېشتو پوځونو کې کوراګین پیدا کړي،ځکه چې ترکیې ته د اندرې تر راتګه وروسته هغه بېرته روسیې ته ستون شوی و. سردار اندرې په نوي هېواد او د ژوند په نویو شرایطو کې ژوند ښه زغمه. د کوژدنې تر بې وفایۍ نه وروسته چې څومره ده پر دغې بې وفایۍ سترګې پټولې، په هماغه اندازه ددغه درد زغم ورته ګرانېده.. څومره به چې د هغه پخواني یادونه تتېدل،هومره به دده له اوسني ژوند سره مینه زیاتېده. داسې تصور یې کاوه چې دغه بې پایه او لرې آسماني ګنبد چې پخوا به یې پر سر ولاړ و، ناڅاپه په یوه ټیټ او ټاکلي چت بدل شوی و ،چې هغه تر هغه لاندې ځان کېښکودلی احساساوه.

هغه د کوتوزوف په قوماندانۍ کې د جنرال په بست کې په خورا مینې او لېوالتیا کار کاوه. کار ته دده پاملرنې او لېوالتیا کوتوزوف هم حیراناوه. کوراګین یې په ملداویا کې هم پیدا نه کړ،ځکه هغه ملداویا ته د سردار په رسېدو سره هغه بېرته روسیې ته تللی و. سردار دا هم ښه نه ګڼله چې هغه پسې روسیې ته ستون شي.. هغه دا هیله لرله، چې یو ورځ نه یو ورځ به هغه ویني او دویل ته یې وروبولي. دده تلوسه دداسې یوه چا لوړې ته ورته وه چې له لوړې مرګ ته نېږدې وي، ډوډۍویني او په لېوالتیا ځان پرې وانه چوي. دهغه په زړه کې لا د غچ اخېستو او کرکې وینه اېشېده...

په ۱۸۱۲ کال کې چې له ناپلیون سره د جګړې خبر بخارست ته ورسېد(کوتوزوف له دوو میاشتو راهیسې هلته مېشت او شپه او ورځ یې له خپلې معشوقې سره تېرول) سردار اندرې، له هغه هیله وکړه چې دی لودیز جبهې ته وګماري. کوتوزوف چې د بالکان په سیمه کې له خپلو کړو نه ستومانه شوی و ، ډېر ژر یې سردار اندرې ته چې د هغه پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هڅو او هاند ښه خبر و ، اجازه ورکړه چې هتله وګمارل شي.
سرداراندرې، مخکې تر هغه چې د مې په میاشت کې د دریسا ، په سیمه کې په لودیز پوځ کې مېشت شي، په خپله لاره کې، یو وار لیسه ګورې ته چې د سمولینسک د لارې په درې ورستې کې پرته وه، ورغی. هغه د ژوند په تېرو درې کلونو کې ډېرو بدلونونو شاهد و او له لودیزه ختیځ ته په سفر کې یې خورا زیات څیزونه لیدلي او بې ساري احساسات یې په زړه کې رالمسېدلي وو، خو لیسه ګورې ته په رارسېدو کې یې پام شو ، چې دلته په هماغه اندازه هر څه، تر خورا وړو شیانو پورې په خپل ځای او بې بدلونه پاتې دي. د هغو په ژوند کې هېڅ بدلون نه و راغلی. هغه دې حالت سخت حیران کړی و. کله چې هغه خپل جایداد و ته پر داسې واټ چې دواړو خوا ته یې ونې ولاړې وې، ور روان شو د تیږو نه جوړې دروازې نه ورتېر شو ، داسې یې احساس کړه چې یو کوډ کړل شوي او خوب وړي ښارته ورننوتلی دی. په کور کې هماغه درناوی، هماغه پاکې او سپېڅلوالی، هماغه چوپتیا ، هماغه میزاوڅوکۍ، هماغه دیوالونه، هماغه آوازونه، هماغه بوی، هماغه ویرونکې او خواشینې څېرې، خو لږې زړې شوې، ټول هماغه وو. د شهزادګۍ ماریا ، ټوله هماغه شان ویرونکې ناښکلې، زړه پېغله، په ډار او ابدي ریاضت او په خپلو اندېښنو کې ډوبه وه او د خپل ژوند خورا ښکلي کلونه یې بې ګټې او بې لذته تېرول. بوري ین، هماغه د پخوا په شان مسته، چټه او زړه وړونکې وه. هغې چې د ژوند له هرې شېبې خوند اخېست. زړه یې له غوړونکو هیلو ډک واو نازونه یې کول. هغه په دې ډاډه شوې وه چې د اندرې تر سترګو تر پخوا ښه برېښي. دو سال، هغه روزونکی چې ده له سویس نه د خپل زوی د روزنې لپاره له ځانسره راوستی و ، له روسي چوپړانو سره یې ګډه وډه روسي ویله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه روزونکی، هماغه شان، په هر څه پوه، اندیښمن او مهربانه پاتې و. بوډا سردار هم چې هماغه و، هماغه پاتې و، خو په دې تو پیر چې بشره یې له دې کبله بدله شوې وه چې د هغه دلویدلو غاښونو ځایونه د خولې له کنجه ښکاریدل، طبیعت یې د پخوا په شان و، خو یوازې یې کرکه او بدګمانۍ د هغه څه په وړاندې چې په نړۍ کې تېرېدل، زیات شوي وو. ددغو ټولو په مینځ کې یوازې نیکولای جان غوړیده او پرېړیده، مخ یې سور، ځنې یې توري او ګونځې ګونځې او د هغه پاسنۍ شونډه د موسېدا او خندا په وخت کې بې له هغه چې دی خپله پوه شي، کټ مټ لکه د هغې د خدای بښلې مور، کمکۍ شهزادګۍ د ښکلې خولې د پاسنۍ شونډې په شان پورته کېده. یوازې دی و چې ددغه کوډو کړل شوي او خوب وړي ښار له قانونه یې سرغړونه کوله. که څه هم د هر چا او هر څه بڼه هماغه د پخوا په شان و، خو ددغو خلکو معنوي کړه وړه له هغه وخته چې سردارانډرې هغوی نه ولیدلي، خورا بدل شوي و. د کورنۍ غړي په دوو ډلو ویشل شوي وو، چې په خپل منځ کې یې پردیتوب او دښمني کوله، خو دده تر مخې به یې د خپل ورځني ژوند بهیر دده لپاره بدلاوه. مشر بوډا سردار، بوري ین او معمار په یوه ډله کې وو او شهزادګۍ ماریا، دوسال، نیکولای جان، ټولې مینځې او چوپړان په بله ډله کې وو.

په ټوله هغه موده کې چې هغه په لیسه ګورې کې و، د کورنۍ ټولو غړو یو ځای ډوډۍ خوړله، خو د هغو ناآرامي په هر څه کې څرګند و. سردارانډرې هم داسې انګېرله چې په خپل کور کې مېلمه دی او دده تر مخې ټول دده له کبله د ژوند بهیر بدلوي. نو ځکه یې خپل شتوالی د ټولو پر اوږو پیتی ګاڼه. سردارانډرې لا لومړۍ ورځ په غرمنۍ کې دغه حالت بې له ارادې احساس کړ، خو چوپ پاتې شو او بوډا سردار د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر دغې غیر طبیعي چوپتیا پوه شو. هغه هم په خواشینۍ او کاږه اوربوز چوپ پاتې و او تر غرمنۍ سمدلاسه وروسته پاځېد او خپلې کوټې ته لاړ. سرداراندرې چې کله مازدیګر قضا له خپلې کوټې نه، د هغه دیدن ته ورغی او له هغه سره د خبرو د پیل په پلمه د جګړې په اړه وغږېد، د ځوان ګراف کامنسکي د پېښې کیسې یې هغه ته وویله، بوډا سردار د هغې خبرې پرې کړې او ناڅاپه یې د شهزادګۍ ماریا په اړه خبرې پیل کړې، هغه یې د هغې د موهوم پالنې، له بوري ین (دده په وینا دده یوازینۍ رښتینې پالونکې او خواخوږې) سره د دښمنۍ له کبله سخته غندله.

بوډا سردار ویل:

- که هغه ناروغه دی، یوازې د شهزادګۍ ماریا له لاسه دی، هغه په لوی لاس دا زوروي او خپه کوي یې، هغه په خپلو بې ځایه نازولو او احمقانه ویناو کمکی نیکولای هم خرابه وي. بوډا سردار په دې ښه پوهېده چې خپله لور زوروي، د هغه ژوند کړکیچنه وي، خو په دې هم پوهېده چې نه شي کولای هغه ونه زوروي، ځکه هغه خپله لور د زورېدو وړ ګڼله. بوډا سردار په زړه کې ویل:

- دا سرداراندرې چې دا ټول په خپلو سترګوویني، ولې د خپلې خور په هکله له ما سره نه غږېږئ ؟ څه فکر کوئ؟ هغه څه وایي چې زه ظالم او زوړ احمق یم، چې له کوم دلیله پرته، خپله لور له ځانه لرې کوم اودا فرانسوي نجلۍ ځانته رانېږدې کوم؟ هغه نه پوهېږي، نو ځکه هغې ته باید په ډاګه شي، ورته وویل شي، باید، چې هغه واوري، هغه لږ فکر وکړاو په دې یې پیل وکړ چې ولې نه شي کولای، د خپلې لور موهوم اخلاق وزغمي.

سرداراندرې پرته له هغه چې پلار ته وګوري (دا لومړی ځل و چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې خپل پلار په ډاګه غنده) وویل:

- که تاسو له ما غواړې چې په دې اړه وغږېږم، ما نه غوښتل چې په دې هکله څه ووایم، خو اوس چې تاسو له ما پوښتئ، غواړم په ډاګه ددې ټولو په اړه وغږېږم او ووایم:

-که تاسو او د ماشې (شهزادګۍ ماریا) تر منځ کومه خوابدي یا ګمان شته، زه په هېڅ ډول هغه ګناهکاره نه ګڼم. زه په دې پوهېږم چې تاسو هغې ته څومره ګران او تاسو ته څنګه درناوی لري. که تاسو له ما پوښتئ..

(له قهره په ډکه ژبه، په دې وروستیو وختو کې هغه تل په قهریده)

سرداراندرې له قهره په ډکه ژبه دوام ورکړ:

- کولای شم یوازې یو څه ووایم، که ستاسو ترمنځ کومه خوابدي شته، د هغه دلیل دغه سپکه او ناسیاله ښځه ده، دغه بوري ین، چې باید له پیله زما د خور خورلنډه نه وای.

بوډا سردار لومړی په ناخوځېدونکو سترګو زوی ته کتل او د یوې لاسي موسکا له امله یې خوله وازه شوه، داسې وازه چې لـه ورایه یې د لویدلو غاښونو ځای راښکاره شو، هغه ځایونه، چې سرداراندرې یې لا لیدو سره عادت شوی نه و.

- کومه خورلنډه ګرانه؟ اخ؟ فکر کوم زیات وغږېدلې، پوه شوئ؟

سرداراندرې په سپین سترګۍ او له ملنډو په ډکې موسکا وویل:

- پلار جانه، ما نه غوښتل قضاوت وکړم، خو تاسو په خپله دې کار ته وهڅولم او ما هم درته وویل او تل به یې درته ووایم، چې شهزادګۍ ماریا ګناهکاره نه ده... او ګناهکاره دغه فرانسوي ښځه ده.

بوډا سردار په کرار او هغه شان چې سرداراندرې ته وبرېښېده په شرم ډوله آواز وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو، قضاوت دې وکړ، قضاوت !

-خو هغه، ناڅاپه و دانګل او چغه يې کړل:

- ځه ورکېږه ! وځه ورکېږه ! چې ارواح دې هم دلته و نه وينم.

سردار اندرې غوښتل چې هماغه شېبه لاړ شي، خو شهزادګۍ ماريا له هغه هيله وکړه چې يوه ورځ نور هم پاتې شي. سردار اندرې په هغه ورځ له پلار سره چې له خپلې کوټې نه راوت ونه ليدل. ځکه هغه له پېغلې بورې ين او تيغون نه پرته بل څوک ځانته نه ورپرېښودل، خو څو ځله يې وپوښتل آيا زوی يې تللی او کنه؟ بله ورځ سردار اندرې د خپل زوی ديدن ته ورغی. دغه رک روغ او د مور له خوا ګونځ څڼی ماشوم دده په ځنګنو کېناست، سردار اندرې هغه ته د شين ږيري مشر، نقل راپيل کړ، خو هغه يې لا پای ته نه و رسولی چې په چرت کې لاړ، هغه په دې وخت کې نه د ماشوم په اړه چې په ځنګنو يې ناست و، بلکې د ځان په اړه يې فکر کاوه. هغه له ځانه پوښتنې کولې، خو په حيرانۍ پوهېده چې د پلار له عصبي کولو پښيمانه نه دی. هغه په دې هم پښيمانه نه و چې د لومړي ځل لپاره له پلار سره تر ناندرۍ ورو سته او خپه له کوره ځي، خو تر ټولو نه په زړه پورې لا دا وه چې هغه خپل زوی چې په ځنګانه يې کينولی و، نازوه يې، مګر هغه پخوانۍ مينه او خواخوږي يې نه شو پيدا کولی.

زوی يې ويل: ښه، نو نقل راته کوه. ...

سردار اندرې د هغه ځواب ونه وايه، هغه يې له ځنګنو نه پاڅاوه او له کوټې نه ووت.

سردار اندرې همدا چې له خپلو ورځنيو چارونه وزګار شو، هغه ته پخواني يادونه ورياد شول، په تېره بيا چې هغه ته د خپل پخواني ژوند بهير، هغه بهير چې دی په کې نيکمرغه و، وررياد شو، د ژوند غمونو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه خپل پخواني قوت له هغه چاپیرشول، نو ده له همدې یادونو نه د تېښتېدو په هیله غوښتل چې ژر تر ژره کوم یو کار پیل کړي.

خور یې ترې وپوښتل:

اندرې ! تا، نو په غوځه پرېکړه کړې ده، چې ځې ؟

سردار اندرې وویل:

- د خدای شکر دی، چې تلای شم، خو افسوس کوم چې ته نه شې تلای.

شهزادګۍ ماریا وویل:

-ته ولې داسې وایې؟ نه، ته ولې داسې وایې، هغه هم په هغه شېبه کې چې ته دې وحشتناکې جګړې ته روان یې او هغه هم داسې عمر خوړلی دی.

-پېغلې بورې ین وویل چې هغه دې ځو ځله پوښتنه کړې ده.

هغه وویل:

او خدایه !اوه زما خدایه !

او بیا یې په قهر چې شهزادګۍ ماریا یې حیرانه کړه وویل:

-کله چې فکر کوئ، ځوک، ځنګه او کوم سپک خلک کولای شي، د خلکو د بدمرغۍ سبب شي.

او شهزادګۍ ماریا په دې پوه شوه چې د سپکو خلکو نه د هغې د ورور د یادونې موخه، نه یوازې پېغله بورې ین و چې دا یې (شهزادګۍ ماریا) بدمرغه کړې وه، بلکې هغه سړی هم و چې دده نیکمرغۍ یې هم وژلې وه. ماریا په ناز ورور ته لاس وروړ، او له سترګو یې ځلېدونکې اوښکې را تویدلې، هغه ته په کتو کتو کې وویل:

- اندرې،زه له تا نه یوه هیله لرم،زارۍ درته کوم، زه په تا ښه پوهېږم(شهزادګۍ ماریا سترګې ښکته واچولې) فکر مه کوه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک د غم راوړونکي دي، خلک یوازې د خدای د خوښې سرته رسوونکي دي.

هغې د سرداراندرې له سره لږ پورته ځای ته په داسې ډاډمن او عادي غلچک ځیره شوه، لکه چې څوک کوم آشنا تصویر ته ګوري،

- غم د هغه د ارادې زېږنده ده، نه د خلکو د کړو پایله. خلک د هغه د خوښې د سرته رسولو وسیله دي، هغه ملامت نه دی. که تا ته بریښي چې څوک د تا په وړاندې ملامته دي، هغه هېر کړه او وې بښنه. موږ د چا د جزا ورکولو حق نه لرو، وبښنه او بیا د بښنې په نیکمرغۍ پوه شه.

سرداراندرې وویل:

- ماریا! که زه ښځه وای، ما به دا کار کړای وای، دا د ښځو خواخوږي او زړه سوې دی. خو نارینه نه باید څوک وبښي او نه یې کولای شي.

که څه هم هغه تر دې شېبې پورې د کوراګین په اړه فکر نه کاوه، خو ناڅاپه د هغه په ګوګل کې کرکجنه کرکه راولمسېده او په زړه کې یې وویل:

- که شهزادګۍ ماریا غواړي ما په دې قانع کړي، چې هغه وبښم، ما باید له وخته هغه ته ښودلي وای، چې یو من څو پتیرۍ کېږي. هغه د شهزادګۍ ماریا ځواب ونه وایي او د هغه شېبې له کرکې او قهر نه یې خوند اخېست چې دی به له کوراګین سره مخامخ کېږي، هغه کوراګین چې دی پوهېده چې په پوځ کې دی.

شهزادګۍ ماریا خپل ورورته زارۍ کولې چې یوه ورځ نور هم پاتې شي، هغې ورته ویل که پلار سره له پخلاینې پرته لاړ شي، پلار به زر مات او بدمرغه شي، خو سرداراندرې ځواب ورکړ:

- شاید ډېر ژر به، بېرته له پوځه راستون شي، هرومرو به پلار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیک ولیکي او اوس چې څومره دلته زیات پاتې کېږي، په هماغه اندازه به دغه خوابدی لا زیاتیږي.

هغه له خپلې خور نه د مخه بنې په شېبه کې دا خبرې واورېدې:

- د خدای په امان اندرې ! خو دا په یاد لره چې بدمرغی له خدایه راځي او هېڅکله په دې کې خلک ګناهکاره او ملامت نه دي.

سرداراندرې چې د لیسه ګورې نه پر وتلي وات روان و ، له ځانسره سره وویل:

- افسوس ! پر هغې افسوس !

بوډا ښه پوهېږي چې ملامته دی، خو نه شي کولای ځان بدل کړي، زما زوی هم رالوېږي، هغه له ژوند نه خوند اخلي، هغه به په دې ژوند کې د ټولو په شان یا غولېږي یا به دی نور غولوي. زه پوځ ته روان یم، ولې؟ زه خپله هم نه پوهېږم او هیله لرم هغه سړی، چې خوار او سپک یې ګڼم پیدا کړم، هغه ته وخت ورکړم چې ما ووژني، په ما ملنډې ووهي او وخاندي. د ژوند شرایط پخوا هم همدغه شان و ، خو په دې توپیر چې پخوا هر څه په خپل منځ کې سره غوټه کېدل او اوس سره شلېږي . اوس ټولې او له هر ډول اړیکو نه پرته پېښې، په پرله پسې توګه د سرداراندرې تصور ته ورتللې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

سردار اندرېږ د جون د میاشتې په پای کې د سترې قوماندانۍ قرارګاه ته ورسېد. هغه لومړنۍ قطعه چې ټولواک او د هغه ملګرو د هغه ځار نه کوله، د دریسا د رود پرغاړه په یوه ټینګه کلا کې ځای پر ځای شوې وه. دویمه قطعه چې ویل کېده، اړیکې یې د فرانسوي پیاوړي پوځ له خوا له لومړۍ هغې سره پرې کړل شوي و، د شا ته تګ په لړ کې یې هڅه کوله، بیا له هغه سره یو ځای شي. په روسي پوځ کې ټول له ټولو جګړېزو کړو نه ناراضه و، خو بیا هم چا داسې تصور نه شو کولای چې د دښمن له خوا د روسیې د ولایاتو د لاندې کولو ګواښ شته دی او آن د چا په خیال کې هم دا نه ګرځېده چې جګړې دې د پولند لودیزو ولایاتو ته ورخوره شي.

سردار اندرېږ چې د بارکلي دوتولي، په قوماندانۍ کې ټاکل شوی و، هغه یې د دریسار د سیند پرغاړه ومونده. له دې کبله چې د مېشته پوځ په شاوخوا کې هېڅ کلی او لویه آبادي نه وه، یو زیات شمېر جنرالان او درباریان چې له ټولواک سره جبهې ته راغلي وو، په یوه سیمه کې چې لس ورسته له دې ځایه لرې و، د کلي په خورا ښو کورونو یا د رود پر هغه غاړه مېشت شوي وو. په هغه کور چې بارکلي دوتولي، په کې مېشت شوی و، د ټولواک د آستوګنځي نه یې څلور ورسته واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره. هغه د بالکونسکي د بر سوړ هرکلی وکړ او په خپله جرمنۍ لهجه یې هغه ته وویل چې دی به دده د ټاکنې په اړه له ټولو اک سره وغږېږي، چې ده ته ټاکلې دنده وټاکل شي او ده نه یې هیله وکړه چې تر دغې ټاکنې پورې دده په قوماندانۍ کې پاتې شي. اناتول کوراګین چې سرداراندرې د هغه د پیدا کولو هیله لرله، په پوځ کې نه و او پترزبورګ ته تللی و. بالکونسکي ددغه خبر له اورېدو نه خوشاله شو. د لویې جګړې په اړه فکر کولو د هغه ټول خیالونه بوخت کړي وو او په دې خوشاله و چې په دې توګه به یو څه موده له کوراګین نه چې دده ټول خیالونه یې ترې اخېستي و، لرې کېږي. په لومړیو څلورو ورځو کې چې هغه ته هېڅ چېرې اړتیا نه لیدله کېده، بالکونسکي په ټوله قشله کې وګرځېده، د خپلې پوهې له برکته او له خلکو سره د غږېدا له لارې یې هڅه کوله د حالتو پوره او بشپړ معلومات تر لاسه کړي، خو د سرداراندرې لپاره دا خبره چې دا قشله ښه ده او که بده، هماغه شان ناآواره پاتې شوه. د خپلو جګړیزو تجربو نه په دې پوه شوی و چې کله کله د جګړې خورا ډېرې ښې نقشې چې په خورا ځیر جوړې شوې وي، په درد نه خوري. (ده ته دا تجربه د اوسترلیځ په جګړه کې شوې وه). د هغه لپاره ټول دې پورې اړه درلود چې څنګه د دښمن د ناڅاپي برید مخه ونیول شي یعنې هر څه دی پورې اړه لرله چې د جګړه لارښود نه څنګه او د چا له خوا کېږي...

هغه وخت چې ټولواک لا په ویلنا کې و، وسله وال پوځ په درې برخو ویشل شوی، وو:

دلومړي پوځ، مشري بارکلي دوتولي کوله، باګراتیون ددویم پوځ قوماندان و او د دریم پوځ لارښوونه تورماسوف، ته سپارل شوې وه. خپله ټولواک له لومړي پوځ سره و، خو نه د قوماندان په توګه. په هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمان کې چې په دې اړه ټولواک لیکلی و، راغلی و چې پوځي چارې به دده تر څارنې نه تر قوماندې لاندې سره کېږي. دی به ددغه پوځ قوماندان وي، هلته لیکل شوي و، چې دی به له لومړي پوځ سره وي. دغه راز ټولواک داسې قوماندانې چې دده وړتیا ولري هم نه درلوده، بلکې هغه قوماندانې خپل ګارد و. ددې ځانګړي پوځ قوماندانی جنرال شهزاده والکونسکي کوله چې د ټولو یاورانو قوماندان هم و، دغه پوځ، له جنرالانو، پوځي یاورانو، ځانګړو یاورانو، د دیپلماسۍ د چارو له مشاورانو او بې شمېره بهرنیانو نه جوړ و. دغه راز د دفاع پخواني وزیر اراکچییوف، درستیزوال ګراف بینیګسین، والاحضرت شهزاده څیساروویچ، کانستانتینوویچ پاوولویچ، د دفتر مشر ګراف رومانیڅوف، د پروس پخواني وزیر شتاین، سویدني جنرال آرمفیلد، د جګړې د غوره کړنلارې خاوند پفول، مشاور جنرال پاولوچي، فولځیګین او نور ډېر مخور ددې ډلې غړي وو. که څه هم دغو کسانو هېڅ ډول رسمي دنده نه لرله، خو د خپل ټولنیز دریځ او نامه له کبله د خورا ډېر اغېز خاوندان وو. او د پوځ زیاتره قوماندانان او کله ناکله خو ستر قوماندان په دې نه پوهېده، چې د سارې په توګه بینیګسین یا والاحضرت، یا اراکچییوف، یا شهزاده والکونسکي د کوم دریځ او واک له مخې، له دوی پوښتنې یا سپارښتنې کوي، هغوی په دې نه پوهېدل چې د هغوی سپارښتنې د دوی خپلې ځانګړي دي او یا د دوی دغه سپارښتنه د ټولواک ده، چې دوی یې هغو ته اوروي... خو دا د خبرې ظاهري بڼه وه او د درباریانو له نظره (هر چېرې چې تولواک وي هلته ټول درباریان کېږي) هر څه په ډاګه او څرګنده و. ټولواک اعلی قوماندانې نه منله، خو په اصل کې ټولو پوځونو د هغه فرمانونو ته کتل، مل کسانو یې له هغه سره مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله، آراکچییوف د نظم ځارونکی او د هغه ځانګړی ساتونکی و. بینیګسین د ویلن د ولایت د والي د دربار کوربه و، دا سې بربښېده چې د ټولواک او د هغه د ملګرو د هرکلي دنده یې لرله، خو هغه په حقیقت کې ځیرک سردار، پر کار پوه او یو خورا ګټور مشاور و او ټولواک هغه تل د دې لپاره چمتو ساتلی و چې د اړتیا په وخت کې یې د بارکلي دوتولي پر ځای وګماري. ستر شهزاده ځکه هلته و چې د هغه په خپله ګټه وه. پخواني وزیر شتاین ځکه هلته و، چې ښه مشاور و او ټولواک د هغه ځانګړو ځانګړتیاو ته درناوی درلود. آرمفیلد له ناپلیون سره د سختې کرکې او په ځان ډاډمن جنرال چې تل یې پر الکساندر اغېز لاره. پاولوچي، هلته ځکه و چې زړور و او په ډاګه یې هر څه ویل. یاور جنرال ځکه هلته و، چې چېرې ټولواک و، هغه تل او هرومرو هلته و او تر ټولو لا غوره پفول ځکه هلته و، چې هغه د ناپلیون په وړاندې د جګړې خریطه او کړنلاره جوړه کړې او پر ټولواک یې دا منلې وه چې دده وړاندیز تر ټولو ګټور منطقي او غوره دی، نو ځکه دی د جګړې لارښوونه کوي. ولڅوګین له پفول سره و. هغه د هغه خیالونه او اند ښنې په خورا غوره او سپینه توګه او آن تر پفول نه هم ښه څرګندول. مګر پفول یوازې په کوټه کې دا مهارت درلود او هم یې د نورو په سپکاوي کې خبرې کولای شوې.

دغه کسان، له روسانو تر پردیو پورې چې یاد شول (په تېره بیا پردي او بهرنیان چې دوی ته یې په ناآشنا چاپېریال کې په خورا زړورتیا هر ورځ نوي خیالونه او افکار وړاندې کول) بې شمېره نور کسان هم په پوځ کې و چې تر دوی نه یې کمه غورتیا لرله، خو د جبهو مشري یې کوله.

سرداراندرې د ټولو دغو اند ښنو او عقیدو نه چې په دغو لویو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکراره او غوره ډلو کې یو له بل سره راټول او په سیالۍ کې و ، جلا جلا بهیرونه او ډلې پېژندلې.

لومړۍ ډله، د پفول او د هغه د ملګرو ډله وه چې د جګړې د پوهې ډله وه. هغوی په دې باور درلود چې جګړه ځانته قانون لري او دا پوهه خپل نه بدلیدونکي اصول او هغه د پوهې او څرګندونې او دې ته ورته نور قوانین دي. پفول او ډله یې د غوره قوانینو پر بنسټ، خپلې خاورې ته وراندې د ننه، د شاتګ غوښتنه کوله او د خپلې جګړېزې پوهنې له مخې یې، له خپلو نظریو نه او ښتل د وحشت، بربریت او جهالت نښې ګڼلې. شهزاده ولځوګین او وینځینګیورد او نور چې په ختمه آلماني وو ، له دغې ډلې نه ملاتړ کاوه.

دویمه ډله، د لومړنۍ هغې په وړاندې سیاله ډله وه. لکه تل چې همداسې وي، د یو تند لارې په وړاندې د بل اړخ تندلاري راپیدا کېږي. د دغې ډلې پلویانو ویل چې د پخوا نه د کومې جوړې شوې خریطې او کړنلارې نه پرته، باید له هماغه ویلنا نه پر پولند یو تالانګر یرغل وشي. دوی نه یوازې زړورتیا ستایله، بلکې ناسیونالسته هم وو ، نو ځکه دوی په خبرو اترو کې پېیلي (طرفدار) غږیدل. دا ډله روسان وو. باګراتیون او یرمولوف چې تازه یې پېژندګلوي پیدا کوله او ځینې نور د همدې ډلې غړي وو. په هغو شپو ورځو کې د یوې ټوکې آوازه خپره شوې وه چې ویل یې، یرمولوف هسې له ټولواک نه هیله کړې ده چې هغه ته ویاړ وروبښي او هغه د الماني په نامه وپېژني. د دغې ډلې پلویانو د سوروف یادونې کولې او ویل یې چې په جګړه کې وخت او تفکر باید هېر نه شي، نقشې ونه ګنډو ، باید په مېړانه سربښند نه وشي، د دښمن لښکر مات شي، د روسیې خاورې ته یې د راننوتلو مخه ونیول شي او د پوځ مورال خرابه نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه او سوله

دربېمه ډله چې تولواک له بلې هرې يوې نه پر هغه زيات باور درلود، هغه درباريان وو. دوی د دوو لومړنيو ډلو د نېږدې والي غوښتنه يې کوله. ددې ډلې زياتره غړي غيرپوځي کسان و، اراکچييوف هم له همدې ډلې نه و. دوی هغه کسانو ته ورته و چې ډېرې عادي خبرې يې کولې، هغه شان خبرې، چې عادي خلک يې کوي، هغه خلک چې عقيده نه لري، خو هيله لري داسې وښيي چې لري يې. هغوی ويل چې بې شکه جګړه هغه هم له دغه شان نابغه لکه بناپارت (هغو بيا هم هغه د بناپارت په نامه يادا وه) سره، د جګړې په پوهنې کې له ژور تفکر، غوره پوهې او ځيرکتيا نه پرته، ناشونې ده. او په دې برخه کې پفول خپله يو نابغه دی. نو له دې سره سره نه شو کولای ونه وايو چې تيوريتيکان زياتره وخت يو اړخيزه فکر کوي. دهمدې دليل له مخې بايد په پټو سترګو هغو ته کارونه ونه سپارل شي. د هغو مخالفانو ته هم پاملرنه وشي، يعنې د پفول مخالفانو او نورو هغو کسانو ته چې د جګړې لپاره د عملي چارو پياوړتيا په تېره بيا تجربه لري، غوره ونيول شي. سمه او غوره لاره بايد د هغو په منځ کې ولټول شي. ..

دځلورمې ډلې ترټولوغوره استازی وليعهد والا حضرت ځاريوويچ و چې يوه شېبه يې هم نه شو کولای د اوسترليڅ د جګړې ماته هېره کړي. .. هغه په دې جګړه کې د دښمن پر لښکر داسې ورداننګلي و چې ته به وايې پريټ ته روان دی، هغه غوښتل چې په يوه شبخون دښمن تالان کړي، خو ناڅاپه د جبهې له لومړۍ کرښې راوتلی او په خورا سختۍ يې ځان له هغې بدمرغۍ او د تښتېدلو کسانو له منځه ژوندی راوېستلی و. ددې ډلې غړي په خپلو کړو او عقايدو کې صداقت او رښتينتوب او هم نيمګړتياوې لرلې. هغوی له ناپليونه ډاريدل. ناپليون يې قوي او ځان يې کمزوری ګاڼه. دوی دغه خبره په ډاګه منله. هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويل:

- دا جګړه له وير، غم، رسوايي او تباهۍ نه پرته موږ ته بل څه نه راکوي. ويلنا مو دښمن ته ورپرېښوده، ويتيبسک مو هم پرېښود. دريسار به هم هغو ته ورکړو. يوازينی ښه کار چې موږ اوس کولی شو، هغه د روغې د منلو لاره ده. هغه هم ژر تر ژره او مخکې له هغه چې موږ له پترزبورګ پسې وانخلي. دغه نظر د پوځ په لوړپوړو چارواکو کې خورا ډېر پلويان لرل. په پترزبورګ کې يې هم پلويان کم نه و آن روميانځوف د دفتر مشر، که څه هم د سياسي عقايدو له مخې د سولې او روغې غوښتونکی و، خو بيا يې هم د دوی پلوي کوله.

پنځمه ډله د بارکلي دوتولي پلويان وو، هغه او د هغه نظر ته، نه د يو مخور بلکې د دفاع وزير په توګه په درنه سترګه کتل کېدل. خلکو به ويل:

-هر څنګه چې وي (هغوی به خپلې خبرې داسې پيل کولې) هغه ښه او د ژبې سړی دی. او تر هغه ښه غوره څوک نه لرو. هغه ته رښتينی واک ورکړل شوی دی، څکه جګړه تر رښتينيتوب او يوې مشرۍ نه پرته نه ګټل کېږي. هغه به وښيئ چې څه واک او مهارت لري لکه هغه شان چې يې په فنلند کې وښودل. هغوی په دې باور درلود، که زما پوځ پياوړی او منظم دی او دا توان يې لرلی چې له مرګ ژوبلې پرته تر دريسا پورې شا ته لاړ شي، دا ټول، د بارکلي دوتولي له برکته دی. که اوس بينيګسين د هغه پر ځای قوماندانۍ ته وګمارل شي له ماتې او تباهۍ نه پرته به بل څه زموږ په برخه نه شي، څکه بينيګسين خپله ناتوانی لا په ۱۸۰۷ کال کې ښودلې ده.

شپږمه ډله د بينيګسين پلويان وو او دا عقيده يې لرله چې د پنځمې ډلې د نظر برخلاف به يې ويل چې تر بينيګسين نه پياوړی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تجربه لرونکی بل څوک نه شته. هغه هره چاره هر اړخيزه څېړي. تر هغه بل غوره څوک به څوک پيدا نه کړي. د هغوی د دلايلو له مخې تر دريسا پورې د پوځ شاته راتګ تر ټولو ستره بې ننګي او د شرم وړ ماتې ده چې د پرله پسې تېروتنې پايله وه. هغه به ويل:

- څومره چې دغه تېروتنې زياتېږي، هومره ګټه لري، ځکه له دې لارې لږ تر لږه ژر پوهېږی چې داسې نور نو هر څه ناشوني دي. د دوی د پوځ د مشرۍ لپاره کوم يو سړی لکه بارکلي په کار نه دی، بلکې داسې يو سړی په کار دی لکه بينيګسين، چې لا په ۱۸۰۷ کال کې خپله پياوړتيا وښودله او خپله ناپليون هغه برحقه وګڼه د پوځ مشري بايد هغه چا ته ورکړل شي، چې ټول يې په خورا لېوالتيا واک ته غاړه کېږدي او دغه شان سړی يوازې بينيګسين دی.

او ومه ډله هغه کسان و چې تل هر چېرې په تېره بيا د ځوان ټولواک او شهزادګانو په شاوخوا راټول وو. او د ټولواک الکساندر په شاوخوا کې خو داسې پريمانه وو چې مه کوه پوښتنه. هغه جنرالان او ياوران چې نه ټولواک بلکې په خپله له الکساندر سره، د هغه له صداقت او خواخوږۍ سره يې لېونۍ مينه لرله. لکه رستوف چې ۱۸۰۵ کال کې هغه ته د زړه له کومې درناوی کاوه، زړه يې پرې بايللی و، بلکې ټولې انساني ښېګڼې يې د هغه ځانګړې کولې. دغو کسانو که څه هم د ټولواک هغه کمينې چې د پوځ د سترې قوماندانۍ له منلو نه يې ډډه کوله، ستايله، خو په کمينې کې يې د هغه زياتوالی نه مانه. هغوی يوه هيله لرله او پر هغې ټينګار هم کاوه او هغه دا چې د دوی د زړه خوښې ټولواک پر ځان بې باوري پرېږدي او په ډاګه وواييي چې دی د وسله وال پوځ ستر قوماندان دی. بايد چې ستره قوماندانې جوړه او هر چېرې او له هر چا نه چې تجربه او وړتيا لري، مشورې واخلي، خپله د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشري واخلي، چې د نورو د لېوالتيا او لمسون سبب شي.
اتمه ډله خو د شمېر له مخې تر ټولو نه ګڼ شمېره ډله وه، چې په سلو کې ۹۹ يې جوړوله. دوی هغه وګړي و چې نه د جګړې لېواله و او نه يې له روغې سره جوړه وه، نه د يرغل پلويان و او نه د دفاع غوښتونکي. نه يې د دريسا په سيمه کې د پاتې کېدو وړاندېز کاوه، نه د بل کوم ځای. نه يې بارکلي د پوځ د مشري وړ ګاڼه او نه ټولواک، نه پفول او نه بينيګسين، خو هغوی يوازې د يو څه ډېر هيله مند او هغه خورا د اهميت وړ و، هغه د ځان لپاره ډېره ګټه، خوند او لذت و. د ټولواک په اداره کې د فساد، شوکو او دوکو داسې له تصور نه لوړې چارې تر سره کېدای چې په بل وخت او ځای کې يې چا تصور هم نه شو کولای. يو چا نه غوښتل خپل ګټور منصب له لاسه ورکړي، نن به د پفول تر څنګ ولاړ و او سبا به يې بيا د هغه د سيالانو خوا نيولې وه، بله سبا به يې بيا ويل چې په دې اړه کوم ځانګړی نظر نه لري، هغه هم له دې کبله چې کوم مسوولیت وروانه وړي او د ټولواک مينه هم تر لاسه کړي. بل به ددې لپاره چې ګټه تر لاسه کړي بيا داسې چغې وهلې، چې ځانته د ټولواک پام ورواوړي. هغه څه به يې ويل چې ټولواک پرون هغه ته اشاره کړې وه. ټينګر به يې ډباوه چې د ملت لپاره هرې سرښندنې ته چمتو دی. درېيم به په شورا کې د سيالانو د ناسولۍ نه په ګټې اخېستو سره، د خپل خدمت ستاينه کوله او انعام به يې غوښته. هغه هم په داسې وخت کې چې پوهېده که همدا اوس کوم امتياز وغواړي، هرومرو يې ورکوي. څلورم به بيا هڅه کوله چې له ټولواک سره مخامخ شي او ځان له کارونو ستومانه وښيي. پنځم به بيا ددې لپاره چې خپل ارمان تر لاسه کړي، په حق او ناحق هڅه کوله له ټولواک سره په غرمنۍ کې په ټينګار سره د نويو پيدا شويو نظريو حق او ناحق ثابت کړي او ددې کار لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې فکر ډېر قوي دلایل او لږ څه قوي دلایل راوړل.

ددې ډلې غړي ټول د پیسو ،زرو ، منصبونو په لاس ته راوړلو اخته وو او د ټولواک لطف او مرحمت ته یې سترګې ګنډلې وې. دوی لکه د دربار خیرات خواره ، دهغه د خیر وړمې ته کتل او چې پام به یې شو چې د رحمت پله بله خوا اوښتې ، دغو خیرات خورو به ټولو په هماغه شېبه کې بل پلو مخ واړاوه ، داسې اوښتل چې د ټولواک لپاره به داسې بدلون ګران و. په هغو ګډوډو پوځي حالاتو ، ناڅرګندو او کړکیچنو پېښو کې ، چې له هر څه نه ګوابښ ورپېښږو ، د دوکو او ځانغوښتنو په اړودوړ کې او د ټولواک پر شاوخوا د راټولو شویو کسانو د ګټو ، خیالاتو او احساساتو په ټکر کې چې هر چا یو خیال او جلا ژبه لرله ، دغې ډلې له خپلو ځانګړو ګټو نه پرته د بل څه په اړه فکر نه کاوه. هغوی ، دغې بې شمېرې ډلې هر چیرې اوبه څړولې او د هرې چارې لارې یې بې لارې کولې. هر کله به چې هره نوې خبره راپاڅېده ، پرته له هغه چې دوی پخوانۍ شخړې آوارې کړې وای ، دوی به لکه د میاشو یا مچیو په شان په خوړو ، داسې شروشور جوړ کړ چې په خپل دغه شروشور کې به یې د رښتینو کسانو د زیار او د کار آوازونه تت یا چور چپ کړل.

کله چې سرداراندرې پوځ ته ورسېد ، ددغو ډلو تر څنګ یوه بله ډله هم راپیدا شوه ، نهمه ډله ، هغې هم خپل غږ راپورته کړ. په دغه ډله کې زاړه ، هوښیار په دولتي چارو کې د تجربې لرونکي او ماهران و. دوی پرته له هغه چې د نورو ډلو سیالیو او نانددریو ته پام وکړي ، د هغو ستونزو او خنډونو د آوارۍ لپاره هر هغه څه ښه څېړل چې په ستره قوماندانۍ کې تېریدل.

ددې ډلې پلویانو په دې باور لاره چې په پوځ کې د ټولواک او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلاکارانو حضور، د اړ دوړ او بې نظمۍ سبب دی. دده حضور په پوځ کې هغه نالیکل شوې مشورې او خبرې دود کړې، چې په دربار کې د هغو اجازه شته، خو په پوځي چارو کې هغه پوځ ته خورا تاوان رسوي. ټولواک باید پاچاهي وکړي، نه د پوځ لارښوونه. ددې شخړې نه د ژغورنې یوازنۍ لاره دا ده چې ټولواک د پوځ نه ارګ ته لاړ شي. د هغه شته والی پوځ ځکه شنډ کړی دی چې یوازې د هغه د ساتنې او پالنې لپاره پنځوس زره سرتېري په کار لګیا دي.

د پوځ خورا ناپوه قوماندان که په خپلو چاروا کو آزاد وي، تر هغه قوماندان نه چې د واک او ټولواک تر ځارنې لاندې وي، ښه دی.

هغه وخت چې سرداراندرې بې له کومې ګمارل شوې دندې، په دریسار کې وخت تېراوه، د ټولواک یو مشر وزیر شیتکوف او د دغې ډلې یو مشر، ټولواک ته یو لیک ولیکه. دغه لیک بالاشوف او آراکچییوف هم لاسلیک کړی و. هغه په دې لیک کې د هغه اجازې له مخې چې ټولواک ورته ورکړې وه، د چارو د ټولنیز بهیر په اړه خپل اند څرګند کړی و او په دې پلمه چې د ملت، د هېواد پالنې او په خلکو کې د جګړې د پارونې لپاره، دده حضور ته په پلازمېنې کې اړتیا لیدله کېږي، هغه ته په ډېر درناوي وړاندیز شوی و چې پوځ پرېږدي او پلازمېنې ته لاړ شي.

له هېواد نه د دفاع او د ملي ګټو د ستانې لپاره د خلکو او ملت هڅونه او لمسونه چاره ټولواک ته وسپارل شوه او همدغه هڅونه وه (څو ځله خو په مسکو کې دغه شان هڅونې او لمسونې د ټولواک په حضور کې تر سره شوې وې) چې د روسیې د بري اصلي علت شو. ټولواک هم د ببرته ستنېدو لپاره دغه وړاندیز ښه پلمه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

ټولواک ته لا لیک سپارل شوی نه و چې بارکلي د غرمنۍ په وخت کې، بالکونسکي ته خبر ورکړ چې ټولواک غواړي، دی، د دې لپاره ووینې چې د ترکیې د حالاتو جاج ترې واخلي،نو له دې کبله دی باید د ماښام په شپږو بجو د بینیګسین قوماندانۍ ته ورشي. په همدې ورځ د ناپلیون د نوې خوځېدا خبر چې کېدای شو، د پوځ لپاره خورا ګواښمن وی، دربار ته رسېدلای و، خو وروسته څرګنده شوه چې دا خبر ناسم دی.

د هماغې ورځې پر سهار ډګروال میشو له ټولواک سره د دریسا په ښارګوټي کې، د سنګرونو او په هغه کې د استحکاماتو د کتلو لپاره تللی و. دغه ډګروال هڅه کړې وه چې دغه استحکامات چې د پفول د وړاندیزونو له مخې جوړ شوي او تاکتیکي شهکارونه ګڼل کېدل او د هغو د جوړونکي د وینا له مخې یې کولای شول د ناپلیون پوځ تالا والا کړي، یوه هسې خبره ګڼله او ویل یې چې دا به په خپله د روسیې د پوځ د ماتې سبب شي.

سرداراندرې د جنرال بینیګسین قوماندانۍ ته چې د سیند پرغاړه په یوه چندان نه لوی کور کې چې پخوا یې کوم خان پورې اړه لرله، ورغی. نه بینیګسین او نه هم ټولواک هلته نه و. د ټولواک یاور

(c) ketabton.com: The Digital Library

چورنیشوف د هغه هرکلی وکړ او ورته وې ویل چې ټولواک، جنرال بینیګسین او مارکي دوپاولو، چې په ګډه د دویم ځل لپاره د دریسا د مورچلونو د کتلو لپاره ځکه لاړل چې د دغو مورچلونو ګټورتوب ورځ په ورځ شکمن کېږي.

چورنیشوف، چې یو فرانسوي رومان یې په لاس کې و، د لومړنۍ کوټې د کړکۍ څنګ ته ناست و. داسې بربښېده چې دا کوټه پخوا کوم تالار و. په هغه کې یوه پیانو ایښې وه چې پر هغې څه قالیلینې پرتې وې او په یوه کنج کې یې، د جنرال بینیګسین سفري کټ هم ولاړ و. خپله یاور هم هماالته و. داسې ښکاریده چې د زیات کار او یا هم له زیاتو خوړو نه ستومانه شوی او په خپل غوچ او ټیټ کټ کې ناست او چرت یې واهه. دې تالار دوې دروازې لرلې، یوه دروازه یې مخامخ مېلمستون ته ورتله او بله یې ښي څنګ ته یو دفتر ته ورخلاصېده. د لومړۍ دروازې له شا نه په الماني ژبه د غږېدو او کله کله هم په فرانسوي ژبې د غږېدا غږ راته. څو تنه چې په دغو کړکیچونو حالاتو کې ټولواک د هغو د نظریاتو د اورېدلو لېواله و، خو نه د جګړېزې جرګه ګۍ په نامه (د ټولواک ناڅرګند حالات خوښېدل) په پخوانی مېلمستون کې راټول شوي وو. دا پوځي جرګه نه وه، دا یو ډول لویه جرګه وه چې په هغه کې ځینې سپین ږیري او مخور د حالاتو د سپړنې او مشورې لپاره رابلل شوي وو. لویې جرګې ته دوه تنه شورا غړي: سویدني جنرال آرمفیلد، یاورجنرال فالڅوګین، جنرال فینځینګیرود دي، چې ناپلیون هغه فراري کډوال بلل، میشو، چور غیر پوځي سړی، ګراف شتاین او په پای کې خپله پفول. لکه هغه شان چې سرداراندرې اوریدلی و د واک اصلي سته بلل کېدل. سرداراندرې وخت پیدا کړی و چې هغه ښه وګوري، ځکه ډېر ژر پفول ده پسې مېلمستون ته راغی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودرید او یوه شېبه له چورنیشوف سره وغږېد...

پفول یو ټیټ وني، خورا ډنګر خو غټ اړوکی و، تاندہ، خو له قهره ډکه څېره لرله.. بشره یې ډېره ګونځې او سترګې یې لویدلې وې. د هغه څنې پر تندي او پر شقیقو په تلوار ږمنځ شوې او پاکې، خو د څټ هغه یې جرې وړې وې. په پریشانۍ او خواشینۍ یې دې خوا هاخوا وکتل او کوټې ته راننوت. داسې برېښېده چې هغه په دغې لویې کوټه کې له هر څه نه ډارېږي. په یوې ناڅاپه خوځېدا یې خپله توره لرښاته پورته کړه او په الماني یې له چورنیشوف نه وپوښتل چې ټولواک چېرې دی. داسې برېښېده چې څومره ژر کېږي، سترې مشې خواره مشې پای ته ورسوي، له کوټې نه تېر شي، د نقشې مخې ته هلته چې تر بل هر ځای، نه ځان په کراره احساسوي کیني او خپل کار پیل کړي. په تلوار او د سر په ښوریدو یې، هغه څه ته چې چورنیشوف ورته ویلي و، ځواب ورکړ او ددې خبرې له اوریدو چې ټولواک ددې تر لاړښوونې او دده په خوښې جوړ شوي مورچلو نه کتلي، له ملنډو ډکه موسکا وکړه. په داسې ځیږه او ډډه ژبه لکه چې ځانستایونکي او په ځان ډاډمن المانیان غږیږي، له ځانسره وویل:

-حماقت، بلا ورپسې.. اوس به یې ګورئ..

سردار اندرې څه وانه وربدل او غوښتل یې وړاندې تېر شي، خو چورنیشوف هغه له پفول سره آشنا کړ، ځکه په دې پوه شو چې هغه له ترکیې راغلی او هلته جګړه په نیکمرغۍ پاتې ته رسېدلې ده. پفول سردار اندرې ته وکتل، خو هغه ته یې داسې کتل، چې ګواکې نه ده ته، بلکې د هغه نه شاته ګوري، وې خندل او په الماني ژبې یې وویل:

- دا هم باید همداسې وای، ښه تاکتیکي جګړه به وه.

په سپکاوی یې وخندل او هغې کوټې ته چې د غږیدا غږ ترې راته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ. پفول چې تل ملنډو او قهريدو ته چمتو والی لاره، نن په ډاګه په قهر بربښېده، ځکه ځېنو ځان ته دا حق ورکړی و، چې دده له حضوره پرته،دده له خوا د جوړشویو مورچلو کتنه او بیا پر هغو قضاوت وکړي. سرداراندرې د اوسترليخ له جګړې نه د خپلو يادونو په مرسته،له دغه سرې سره د لنډې کتنې په اوږدو کې،دځان لپاره د هغه د شخصيت يو تصور انځور کړ. پفول چې بدلون ته يې هېڅ هيله نه و، يو له هغو کسانو نه و چې په ځان ډاډ منتوب يې د شهادت د عذاب تر کچې رسولی و، هغه کار چې يوازې المانيان هغه شان کولای شي،ځکه يوازې المانيان دي چې په خورا ډاډ پر هغو وچو اند ښنو چې علم يا ديږي، ولاړه دي او د هغه له برکته، ځان د بشپړې رښتيا خاوندان ګڼي.

فرانسويان ځان ځکه ډاډمن ګڼي چې هغوی نارينه او ښځې ځان له عقلي او جسمي پلوه په نه لاس ته راوړونکی بڼه، زړه راښکونکي ګڼي،چې د هغه په وړاندې ټينګېدای نه شي. په انګريزانو کې پر ځان ډاډ منتوب احساس له دې کبله پياوړی دی چې هغه په نړۍ کې د يوه نيکمرغۍ هېواد هېوادوال دي او هغه هم له دې کبله چې هغوی د انګريز په شان تل په دې پوهېږي، چې بايد د يو انګريز په توګه څه وکړي، البته د يو انګريز په شان ډاډمن دي، چې هر څه کوي،هغه غوره دی. ايتالويان له دې کبله په ځان ډاډمن دي چې هغوی په خپلو احساساتو کې ډوب او په دې احساساتو کې هم ځان او هم نور هېروي. روسان له دې کبله په ځان ډاډمن دي چې په هېڅ نه پوهېږي او نه غواړي په څه پوه شي،ځکه هغه په دې ډاډ نه لري چې کله به په کوم شی پوه شي،خو د المانيانو پر ځان ډاډ منتوب ځکه تر ټولو ناوړه،تر ټولو د اندېښنې وړ او تر ټولو کرکجن دی چې هغوی تصور کوي چې رښتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې موندلې ده، پوهه يې پيدا کړې او يوازې دوې پورې اړه لري او رښتيا ددوی لپاره مطلقه ده. داسې ښکاري چې پفول هم همدغه شان يو الماني ځان ګاڼه. هغه پوهان و او د هغه پوهه د جګړېزې خوځښدا نظريات و چې د ستر فردريک د جګړو د تاريخ له څېړنې نه يې زده کړې وو، نو له دې کبله هر هغه څه سره چې په اوسنې پوځي تاريخ کې ورسره مخامخېده هغه ته بې معنا، بربري، هسې ګډوډ او له اخ او ډبه ډک برېښېده. دغه جګړه، نور نو جګړه نه شوه ګڼل کېدای، ځکه هغه دده د نظرياتو په تله کې، تلل(وزن) کېدای نه شوه او په علمي څېړنو کې ورته ځای نه پيدا کېده. پفول په ۱۸۰۶ کال کې، د هغې جګړې د طراحانو له ډلې نه يو تن و چې په يونين او آورشت کې له ماتې سره مخامخ شوه، خو د دغې جګړې د ماتې سره سره يې په خپلو نظرياتو کې يو ټکی هم ناسم نه ګاڼه. برعکس، د جګړې د بايلودو علت هغه دا ګاڼه چې روسانو دده نظريات په سمه توګه عملي کړي نه دي. لکه هغه شان چې دده د الماني ختې ځانګړتيا وه، په ملنډو ملنډو او خوښۍ يې ويل:

- ما خو ويلي و چې هر څه به تالاوالا او خراب شي !

پفول له هغو نظريه جوړونکو نه و چې خپلو نظريو به دومره ورته ارزښت لاره چې کله ناکله به يې له ډېر ګرانښته د خپلو نظريو موخه هم هېروله. هغه له خپلو نظريو سره د بې ساري مينې له کبله له هر ډول کړو سره کرکه لرله او نه يې غوښتل پر هغو يې سر خلاص شي. دی په دې لاره کې دومره تند لاری و چې د عملياتو له ماتې او ناکامۍ نه به ځکه خوشالېده چې هغه د خپلو نظرياتو سموالی او له هغو نه سرغړونه بلله.

هغه د رواني جګړې په اړه سرداراندرې او چورنيشوف سره څو خبرې وکړې، خو ژبه يې هغه چا ته ورته وه، چې ګواکې مخکې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې پوهېږي چې کار وران او دی د هغه له بهير نه ناراضه دی. پر ښت جرې ګډوډې ښې او پر شقيقو په چټکۍ ږمنځ شوي وېښته يې په ډاګه دده د دغه نيت ښرګندونه کوله.

بلې کوټې ته لاړ او د تګ سره سم له هغه ځايه دده د ډډ او بړبړ غـږ، غږ واوريدل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

سرداراندرې په کتو کتو کې لا پفول بدرګه کړی نه و چې ګراف بينيګسين کوټې ته راننوت. بالکونسکي ته يې سر وښوراوه، پرته له هغه چې په کوټه کې تم شي، دفتر ته ورتېر شو. خپل ياور ته يې څه سپارښتني ورکړې. ټولواک هغه پسې را روان و خو بينيګسين ځکه مخې ته تللی و چې هلته کوم څه چمتو او بيا دده هرکلی ته راووزي. چيرنيشوف او سرداراندرې برنډې ته ورووتل. ټولواک سټړی ستومانه له آسه راکوز شو. مارکيز پالوچي، ټولواک ته څه وويل. ټولواک سر کينې خواته واړاوه او په تريو تندي يې پالوچي، ته چې په خپلې خورا ځانګړې لېوالتيا غږيده، غوږ نيولی و. ټولواک په دې هيله چې خبرې پای ته ورسېږي، وړاندې وخوځېد، خو دغه ايتالوي چې خورا ګبنهی اخېستی، احساساتي او په قهر و، له نزاکته لرې، بې له هغه چې خبرې پای ته ورسوي، هغه پسې روان و او ويل يې:

-د هغه چا لپاره چې د دريسا د پوځ وړانديز يې کړی و...

په دې وخت کې چې ټولواک زينو ته رسېدلی و، سرداراندرې ته، چې لومړی يې نه و پېژندلی کتل. پاولوچي، چې نور نو له ګبنهی نه سرسام و، دوام ورکړ:

- د هغه چا لپاره چې ددغه پوځ وړانديز يې کړی و، د ټولواک لپاره به ښه وي چې هغه، هو زما په اند د هغه چا لپاره چې د دريسا د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندیز یې کړی و، یا لېونتون او یا هم په دار ځړول غوره کار دی.

خو ټولواک پرته له هغه چې د ایتالوي خبرې تر پایه واوري، یا یې اصلاً هغه نه اورېدې، بالکونسکي و پېژاند او په خورا ورین تندي او مهربانۍ یې ورته وویل:

- ستا له لیدو خورا خوشاله یم، هلته به لاړ شئ، هلته چې راټول شوي دي او ما ته به سترګه په لاره شئ. ټولواک خپل دفتر ته لاړ. هغه پسې شهزاده پیتر میخایلوویچ، والکونسکي او بارون شتاین هم ورننوتل او دروازه یې ځان پسې وتړله. سردارانو ته د ټولواک د اجازې نه په ګټه اخېستنې له پاولوچي، سره یو ځای، چې د ترکیې له وختونو راهیسې یې پېژاند، مېلمستون ته چې د شورا غړي هلته راټول و، ورغلل.

شهزاده پیتر میخایلوویچ والکونسکي د ټولواک په دربار کې ګواکې د لوی درستیز دنده لرله. والکونسکي له دفتره راووت، مېلمستون ته راغی، د هغه څو نقشې یې په لاس کې وې، هغه یې پر میز وغوړولې او راټولو شویو کسانو نه یې څو پوښتنې وکړې، دی د دې پوښتنو په هکله د هغو د خیال او اند د پوهېدو غوښتونکی و. خبره په دې کې و چې پرون شپه د ناپلیون د نوې خوځېدا خبر چې کېدای شو د دوی پوځ ته ګواښمن واوسي، دربار ته رسېدلای و، که څه هم وروسته ښکاره شوه چې هغه دروغ دی.

تر هر څه د مخه جنرال آرمفلد خبرې پیل او ناڅاپه یې د اوسنۍ ستونزې د آرامۍ لپاره چورنوی دریځ، چې په هېڅ ډول د منلو وړ نه و (د دغه دریځ د وړاندې کولو موخه دا و چې هغه هم کولای شي په دې اړه خپل دریځ ولري). د هغه د وړاندیز له مخې پوځ باید په هغو لارو کې چې پترزبورګ او مسکو ته غځېدلي دي، لرې، لرې ځای پر ځای شي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورپوځونه دي هم له هغو سره يو ځای او هلته دي د دښمن د رارسېدو ځارنه وکړي. .. دا يو له ميليونو ميليونو وړانديزونو او دريځونو نه و چې خپل سموالی يې درلود او د جګړې د بهير له پوهېدو نه وروسته کېدای شوای وڅېړل شي.

يو شمېر کسانو د هغه وړانديز ته څه ګوت نيوکې وکړې او يو شمېر هم د هغه ملاتړ وکړ. ځوان ډګروال تول، په خورا احساساتي توګه د سويدني جنرال وړانديز غانده او د خبرو په لړ کې يې له خپل ځنګيز جيب نه يو له پيل نه تر پايه ليکل شوي کتابچه راوويسته او اجازه يې وغوښته هغه ولولي. تول، يو بل وړانديز چې چور د آرمفلد او د پفول د وړانديزونو سره توپير درلود ، وړاندې کړ. پاولوچي، بيا دغه د تول، وړانديز د نه منلو وړ وګاڼه. هغه يو داسې وړانديز وړاندې کړ چې تصور يې کاوه دغه د مخ ته تګ وړانديز کولای شي مونږ له دغه نامعلوم حالات او ابښودل شوي دام نه (د هغه موخه د دام نه د دريسا استحکامات و) چې په کې راګير يو وژغوري. ددغو خبرو په اوږدو کې پفول او د هغه ژباړونکی ولځوګين (دغه ژباړونکی دده او دربار ترمنځ د اړيکو ساتونکی هم و) خاموشه وو. هغه (پفول) يوازې له ملنډو او سپکاوي نه په ډکه بڼه پخ وهل، شا اوخوا ته يې سر اړاوه او په دې توګه يې غوښتل وښيي چې هغه به ځان هېڅکله دومره سپک نه کړي چې ددغو چټياتو ځواب ووايي، چې دلته يې اوس اوري، خو کله چې د غونډې مشر، شهزاده والکونسکي له هغه نه د خپل نظر د ويلو غوښتنه وکړه، هغه دومره وويل:

- له ما نه څه پوښتنې کوئ؟ جنرال آرمفلد خورا ښه وړانديز کوي او وايي چې د پوځ شا پرته له هر ډول دفاع نه خالي کړئ، يا ددې ښاغلي ايتالوي د يرغل وړانديز ! خورا لوړ او پرځای دی، يا چور شاتګ، دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لوړ وړاندیز دی، له ما نه ولې پوښتئ؟ تاسو خو له مانه په هر څه خپله ښه پوهېږئ، خو کله چې والکونسکي په تریو تندي وویل چې هغه د ټولواک له خوا د هغه د نظر غوښتونکی دی نو پفول پاڅېد او ناڅاپه یې په خورا پیاوړتیا او شور خبرې پیل کړې:

- هر څه یې سره خراب کړل، هر څه یې سره ګډوډ کړل، ټولو داسې ګڼله چې تر ما ښه او غوره پوهېږي، اوس راغلل او ما نه پوښتي چې څنګه یې راسمه کړو؟ د راسمېدو څه پاتې نه دي.

هغه چې په خپله نری اډ کویزې ګوتې میز ټکاوه، خبرو ته دوام ورکړ:

- ستونزه په څه کې ده؟ د ماشومانو لوبه. هغه نقشې ته ورنږدې شو، خبرې یې لا چټکې شوې، په وچو ګوتو یې نقشه ټکوله او دا یې ثابتوله چې هېڅ څه او کړه نه شي کولای د دیسار د مورچل سموالی له ګوابښ سره مخامخ کړي. په دې جبهه کې هر څه په هر اړخیزه ډول اټکل شوي دي. که دښمن له هغه د راتاویدو تکل وکړ، هغه به خپله تالاوالا شي. پاولوچي، چې په الماني نه پوهېده، له هغه یې په فرانسوي ژبه پوښتنې پیل کړې. ولځوګین د خپل مشر مرستې ته ځکه ورودانګل چې هغه په فرانسوي نه پوهېده. د پاولوچي، خبرې یې هغه ته وژباړلې. هغه په ژباړه کې وروسته وروسته پاتې کېده، ځکه پفول ژر ژر خبرې کولې او ثابتول یې چې ټول او ټول، نه یوازې هغه څه چې پېښ شوي دي، بلکې هغه څه چې کېدای شي پېښ شي، ټول او ټول دده په وړاندیز اټکل شوي دي او که اوس کومه ستونزه پیدا شوې وي، نو ټوله نیمګړتیا یوازې په دې کې وه چې ټول هغه شان چې باید په بشپړه او ځیر ترسره شوي وای، ترسره شوي نه دي. د هغه له ملنډو نه ډکه موسکا پرشونډو خوره وه، ثابتول یې او په پای کې یې په سپکاوی د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه رياضي پوه په شان چې له يوې لارې يوه معادله حل او له نورو لارو د هغې له حل نه سترګې پټې کړي، د خپلو دلايلو له ويلو لاس واخيست. ولځوګين د هغه پرځای ودريد او په فرانسوي يې د هغه د خبرو ژباړه پيل کړه، خو کله ناکله به يې هغه ته (پفول ته) مخ وړواړاوه او ورته وبه يې ويل: همداسې ده جلالتمابه !

پفول د هغه سيال په شان چې کله کله په جګړه کې له خپلو ملګرو نه هم يو ګوزار جګوي، له قهره چغه کړل او په الماني يې وويل:

- څرګنده ده چې همداسې ده، نو دا پوښتنې د څه لپاره؟

پاولوچي، او ميشو، دواړه په ګډه په فرانسوي ژبه، ولځوګين تر بريد لاندې ونيو. آرمفلد په الماني ژبه له پفول سره غږيده. تول او شهزاده والکونسکي هر څه په روسي ژبې ويل. سرداراندري په پټه خوله هر څه اوريدل او څارل، خو په دې ټولو کې تر هر چا نه زيات پفول، په خپل کرکجن، غوڅ او پر ځان ډاډمن دريځ پر سرداراندري اغيز کاوه. هغه ددغو ټولو راټول شويو کسانو په منځ کې پفول يوازنی ځوک ګانه چې د ځان لپاره څه نه غواړي، له چا سره د دښمنۍ په تکل کې نه دی، هغه يو شی غوښتل او هغه دا و چې هغه وړانديز چې دده د کلونو تجربو او رنځ پر بنسټ جوړ شوی دی، سم عملي شي. هغه د خندا وړ و او د خپلو ملنډو له کبله د کرکې وړ بريښيده، خو سره له هغه يې هم خپلو نظرياتو ته د وفادارۍ له امله په انسان کې ځان ته درناوی راپاراوه. ددې ترڅنګ له پفول نه پرته د ټولو ويناوالو، په ويناوو کې، يوه ځانګړتيا، هغه ځانګړتيا چې لا ۱۸۰۵ کال راهيسې دود شوې وه او هغه د ناپليون له جګړيز نبوغ نه د هغو يو لېونی او پټ وحشت و، اوريدله کېده. ټولو د ناپليون له پلوه هر څه شوني ګڼل، له هرې خوا نه يې د هغه د راتګ ګمان کاوه او د هغه له نامه وحشت د دوی هر ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندېز برباداوه. يوازې پفول و چې ناپليون يې د نورو هغو کسانو په څېر چې دده له نظر سره تربګنې کوي، تالانګر او بربر ګاڼه. پفول د سرداراندرې په زړه کې نه يوازې درناوی راپاراوه، بلکې پر هغه يې زړه هم خوږېده. له هغې ژبې نه چې درباريان له هغه سره غږېدل، له هغه څه نه چې پاولوچي، په زړورتيا دده په اړه ټولواک ته ويلي و او له ټولو نه لابده دا چې د هغه ناهيلۍ نه چې د پفول په خپلو خبرو کې احساسېده، چې دی او نور ټول پوهېږي، چې د هغه د راپرزيدو ورځې رالنډې دي. سره له هغه ډاډه چې ده پر ځان لاره، سره له هغه الماني ځانګړتيا نه چې خبرې يې له ملنډو او سپکاوی نه ډکې وې، سره له هغو ګڼو او ږمنځ شويو څڼو نه چې د هغه پر شقيقو راخورې وې، بشره يې ډېره د زړه خوږی وړ وه. د هغه د خواشينۍ اصلي علت په دې کې و چې ټولې نړۍ ته يې په لوی عملي ډګر کې د خپلې تيوري د آزموينې يوازينی وخت له لاسه ورکاوه، خو بيا هم ده هڅه کوله هغه د قهر او سپکاوی تر پردې لاندې پټه کړي.

خبرې اترې ډېرې اوږدې شوې وې او څومره چې اوږدېدې په هماغه کچه ترخې کېدې، دومره ترخې چې خبرې چغو او بښکنځلو ته رسېدې او ددې امکان چې له هغو نه کومه پايله تر لاسه شي، دم په دم کمېده. سرداراندرې دغه شورماشور، وړانديزونو، پر يو بل سپکاوي او چغو ته غوږ نيولی او حيران پاتې و چې هغوی يو بل ته څه وايي. هغه خيالونه يې پر ذهن راخوره شول چې د خپل پوځي خدمت په موده کې يې تجربه کړي و ،هغه خيالونه چې د هغو له مخې داسې وشي چې هغه جګړيز علم وګڼل شي، نه شته او نه شي کولای واوسي، نو له دې کبله داسې شي چې هغه جګړيز نبوغ وګڼل شي، هسې بابېزه خبره ده. او دغه خيال دم په دم دده په ذهن کې د يو ډاګيزه حقيقت په شان ځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

راڅرګند او ه. په هغې چارې کې علم او تيوري له کومه پيدا کولی شو، چې شرايط او حالات يې ناڅرګند او نه شي کېدای هغه مخکې له مخکې څرګند کړل شي. له دې لا د پام وړ خبره داده چې په هغه کې د جګړمارو توان خورا ناڅرګند وي. نو بيا دلته څنګه څوک کولای شي د علم او تيوري خبرې وکړو؟ هېڅوک نه شي کولای په دې پوه شي چې زموږ او د دښمن پوځ به سبا ته په څه حال او چېرې وي، هېڅوک نه شو کولای په دې پوه شي، چې د دې يا هغې ډلې ځای به چېرې وي. کله خو کوم ډارن مخکې شي او نارې وهي:

- زموږ اړيکي پرې شوي دي !

او خپله وتښتي. يا برعکس يو خوشاله او زړور سربښندونکی ځوان وړاندې کېږي او چغه کوي:

- هورا !

يو پنځه زريزه ډله، بله هغه ديرش زريزه پيدا کوي، لکه هغه شان چې د شونګرابن په سيمه کې يې پيدا کړه او کله بيا پنځوس زري پوځ د دښمن له اته زريزه پوځه تښتي. لکه هغه شان چې او سترليځ کې همدا سې تېښتنه وشوه..

آرمفلد، وايي چې زموږ اړيکي له هر چا سره شليدلي دي، پاولوچي، بيا وايي چې دوی، فرانسوي پوځ له دواړو خواوونه په لمبو کې راايسار کړی دی، ميشو، بيا په دې باور دی چې د دريسا، مورچلو نه ځکه هېڅ د ګټې وړ نه دي، چې تر شايې سيند تېرېږي، حال دا چې پفول، بيا همدا سيند د دې مورچلونو د امنيت او استحکام اصلي ښه والی ګڼي. تول، يو وړانديز لري او آرمفلد بيا بله نقشه. ټول دغه وړانديزونه هم ښه دي او هم بد. د يوه وړانديز ښه والی او بدوالی هغه وخت په ډاګه کېږي چې کومه پېښه پېښه شي، نو ولې ټول د

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړېز نبوغ په هکله خبرې کوي؟
آیا جګړمار نابغه هغه چا ته وایي چې خپل پوځ ته په خپل وخت ډوډۍ ورسوي او یا هغه چا ته چې ښۍ او چپې خوا ته لارښوونه وکړي؟ ځینو کسانو ته نابغه ځکه ویل کېږي، چې هغو ته ستر واک او پرتم ورښل شوی دی او نور دا چې غوړمان او ډارن د واک ستاینه کوي او د واک څښتن ته هغه ستاینې ورپیرزو کوي چې نه یې لري او بیا هغه نابغه ونوموي. برعکس هغه ښه جنرالان چې زه یې پېژنم، خورا احمق او پریشان حاله خلک دي. د هغو تر ټولو نه غوره هغه یې باګراتیون دی چې خپله ناپلیون هغه ته درناوی لري، پوهېږي خپله بناپارت. زما، د هغه په ځان ډاډمنه او ځان خوښوونکې څېره چې د استرلیڅ په دښته کې لیدلې وه، تر اوسه ښه په یاد ده. یو ښه جنګیالی نه یوازې نویو ځانګړتیاوو او نبوغ ته اړتیا نه لري بلکې هغه باید د انساني غوره ځانګړتیاوو لکه مینه، د شعر احساس، تاندوالی، فیلسوفانه شک او تردید نه هم باید بې برخې اوسي. هغه باید ډېر لنډ فکری او پر هغه څه چې دی یې کوي ډېر ډاډمن واوسي، چې دا ټول هغه، خورا اغېزمن دي، (کنه پرته له دې به دی د کارونو د پای ته رسېدلو حوصله ونه لري) یوازې په دغو حالاتو کې کېدای شي، هغه غوره جنګیالی واوسي. خدای دې نه کوي چې دغه شان څوک، په رښتینو انساني ښېګڼو ګاڼل شوی او څوک ورته ګران واوسي، یا یې پر چا زړه خوږ شي او یا خدای مه کړه د ښو او بدو یا عدل او ستم په اړه فکر وکړي. د تعجب وړ نه ده چې د نبوغ غیر واقعي تیوري له پخوا د دغه کسانو د خوشالۍ لپاره رامنځ ته کړل شوې ده، ځکه دغه شان کسان د واک اصلي څېرې دي. په جګړه کې بری یا ماته د هغو کار نه دی، بلکې د هغو نوم ورکو کسانو کار دی چې په ټېټو کرښو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت کوي، ډارېږي او چغې وهي: کرښې مو ماتې شوي، تښتئ ! یا هورا ! یوازې په دغو کرښو کې کولای شي پر ځان ډاډمن واوسئ، او کېدای شي ګټور واوسئ.

سرداراندرې ددغو سترو پوځیانو د خبرو اترو په وخت کې، په همدې خیالونو کې ډوب و او هلته را په حال شو چې پاولوچي، ورغږ کړ او دا هغه وخت و چې د جرګې غړي له غونډې نه وروسته سره وتل.

بله ورځ کله چې ټولواک د پریټ ننداره کوله له سرداراندرې نه یې وپوښتل: ستا څه هیله ده چې چېرې خدمت وکړئ؟

هغه ددې پر ځای چې ووایي چې د ټولواک په دربار کې د خدمت غوښتنه وکړي، وې ویل چې هیله لري په پوځ کې خدمت وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

رستوف (نیکولای) د جګړې تر پیله مخکې له پلار او مور نه یو لیک تر لاسه کړ. په دې لیک کې په لنډه توګه د ناتاشا د ناروغۍ او له سردار اندرې سره د هغه د کوژدنۍ د ختمولو (په دې لیک کې د دې ختمولو علت، د ناتاشې له خوا له دغو اړیکو سره ناهیله ځرګنده شوې وه) خبر ورکړ شوی و.. په لیک کې له ده نه یو ځل بیا غوښتنه شوې وه چې له پوځ نه استعفا وکړي او کورته راستون شي.

نیکولای، چې دا لیک تر لاسه کړ، نه یې د رخصتۍ هڅه وکړه او نه یې استعفا وکړه. هغه، خپلې مور او خپل پلار ته په ځواب کې ولیکل چې د ناتاشا په ناروغۍ او له سردار اندرې سره د هغې د اړیکو په شلیدو خورا خواشینی دی او ډېره هڅه به وکړي چې د هغو هغه هیله چې دی له پوځه استعفا وکړي، تر سره شي. هغه سونیا ته جلا لیک ولیکه، هغه لیکلي و:

«د لمانځنې وړ د زړه سرې ! له ویاړ پرته، نه شي کولای، کلي ته د ستنېدو تکل وکړي. که د جګړې تر پیله مخکې مې خپله نیکمرغي د وطن له مینې ځار کړې نه وای، اوس به مې نه یوازې ځان د خپلو ملګرو په وړاندې بدمرغه ګاڼه، بلکې د وجدان ناآرامۍ به هم لېونی کړی وای،دا زموږ وروستی بېلتون دی. باور وکړه،هغه شېبه چې جګړه پای ته ورسېږي، که زه ژوندی پاتې شم، که زه لا تا ته ګران واوسم، هر څه پرېږدم او په خوښۍ خوښۍ به لکه مرغۍ دا سې ځکه درالوزم چې د تل لپاره تا په خپل اورني ګوګل کېکاږم.»

په رښتیا هم یوازې د جګړې پیل رستوف په پوځ کې ساته ،کلي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې د هغه د ستنېدو مخنوی کاوه او نه يې پرېښودل چې له سونيا سره د راګرځېدو او واده وعده پرځای کړي. د اترا دنيا د کلي د منې ښکلا، د هغه په شاوخوا کې ښکار، ژمی، د نوي کال اخترونه، د سونيا مينه، د بډايانو له نيکمرغۍ، ارامۍ او خوشالۍ نه د ډک کليوال ژوند يادونه چې ده پخوا هومره خوند نه ترې اخيسته، په زړه ورخوريدل. ده ته وريادېدل او اوس يې هم دی په يادونو کې د ځان خوا ته ورغوښت.، هغه په زړه کې ويل:

- ديوې ښکلې او مهربانې ښځې او ماشومانو تر څنګ ژوند کول، لس دولس تازي سپيان، جايدادونه، ګاونډيان او چېرته په خوښه ويارمنه کار، دا ټول څه ښکلي دي، خو اوس جګړه پيل شوې ده او زه بايد په پوځ کې پاتې شم.

له دې پرته، بله چاره هم نه وه. نيکولای رستوف د خپل طبيعت له مخې هم له دغه شان ژوند نه چې په پوځ کې يې درلود راضي و او وې کولای شول، دغه ژوند د ځان لپاره لا په زړه پورې کړي.

د رخصتيو تر تېريدو وروسته چې راستون شو، ملګرو او انډيوالانو په خوشالۍ د هغه تود هرکلی وکړ. هغه يې کمکۍ روسيې (اوکراين) ته ولېږه او هغه له هغه ځايه بې ساري ښه آسونه چې هم يې دده ملګري خوشاله کړل او هم مشرانو وستايل، راوستل. دده د غيابت په وخت کې هغه ته د تورن يې رتبه ورکړ شوه او کله چې غونډ سفربرۍ ته چمتو شو هغه بيا د خپلو پخوانو سورو مشر وټاکل شو.

د جګړې په پيل کې د هغه غونډ پولند ته ولېږل شو، دندې دوه برابره شوې، غونډ ته نوي افسران او سرتېري راغلل او د اسونو شمېر يې هم زيات شو، خو له ټولو نه غوره دا وه چې د جګړې د پيل خوښي او مستي هم پر پوځيانو راخوره شوه. رستوف سره له هغه چې ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېده، اول وي که وروسته، د پوځ پرېښودل يې تر مخه دي، خو په غونډ کې پر خپل ګټور دريځ ښه پوهېده او ځان يې ټول د پوځي خوندونو غېږې ته وسپاره.

پوځونو د بېلابېلو پېچلو دولتي، سياسي او تاکتيکي دلايلو له مخې، د ويلنا له سيمې په شا شوي وو. د شاتګ هرګام په ستره قوماندانۍ کې د ګټو د کړکيچنو لوبو او د دلايلو له ټکر سره مل و، خو د پاولګراد سواره پوځ ته چې پوره خواړه او کالي يې لرل، دغه شاتګ د يوه ساده اوړني خوښ سفر بڼه لرله. پريشاني، خپتيان او دوکه ماري يوازې او يوازې په سترې قوماندانۍ کې وو، د پوځ په زړه کې ځوک په دې خيال کې نه و چې دا سفر چېرې او د څه لپاره دی؟ او که شا ته تګ کومه خواشيني رامنځ ته کوله، له دې کبله و چې بايد پرتمين کور پرېږدي او له نازولې نه جلا شي. که د چا طبيعت په دې خراب شوی وي چې جګړېزې چارې خرابې روانې دي، هغه يې کوله لکه هغه شان چې د زړورو پوځيانو او سردارانو ځانګړتيا ده، طبيعت جوړ او ځان خوشاله وښيي. د جګړې او پرخپلو ځانګړو چارو اخته شي. لومړی هغو په ويلنا کې په خوښۍ ځای پر ځای و. د پولند له بډايانو او مشرانو سره يې ګوتې خوږې کړې. ټولواک او لوړپوړو قوماندانانو ته سترګې په لاره وو، خو بيا سپارښتنه راورسېده چې د سوينځين پلو ته په شا او هغه خواړه کالي چې نه شي کولای، له ځان سره يوسي، همالته له منځه يوسي. د سوينځين خاطره د سورو پوځيانو لپاره ځکه نه هېريدونکې وه، چې د دغه سيمې (د مستۍ د دېرې) په نامه پېژندل شوې وې. دا هغه نوم و چې همدې پوځيانو هغه ته ورکړی و. په سوينځين کې د پوځ له خوا، له ظلم نه د خلکو چغې اسمانو ته رسېدلې وې، ځکه هغوی د هغه فرمان د سرته رسولو لپاره چې د پوځ خواړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالي باید پوره شي، په ګڼې اخېستو سره، د پولندیانو، آسونه، ګاډۍ، فرشونه، کالي او شتمنۍ خپله شتمني ګڼله او پر هغوی یې تالان جوړاوه، خو رستوف ته د سوینڅین سیمه ځکه د تل لپاره په یاد پاتې شوه چې هلته د لومړۍ ورځې په رسېدو سره یې، د سورو مشر بدل کړ او د هغو کسانو مخه یې ونه شوه نیولای، چې پنځه قطۍ (درجنه) شراب یې پټ کړي او ټول له نشې نه مست او لېوني وو. د ویلنا نه د شاتګ په وخت کې له سوینڅین نه هم تېر شول او دریسا ته لاړل. هلته هم پاتې نه شول، همدا سې یې تګ ته دوام ورکړ او د روسیې پولو ته نېږدې شول.

د جون په دیارلسمه د پاولګراد د سوروغونډ د لومړي ځل لپاره په جګړه کې کېوت.

د جون د دولسمي نېټې په شپې، یوه شپه د جګړې نه مخکې، سخت باد او باران او هوا په بې ساري ډول توفاني وه. د ۱۸۱۲ کال اوړی ټول همدا سې له بادو باران او توفانونه ډک اوړی و.

دو سورو سرتېرو د کروندې په یوې ویالې کې، ځانونه پټ کړي وو، هلته د وربشو کودې د آسونو او نوروڅارویو تر پښو لاندې،لاندې شوې وې. بې ساری بادو باران روان وو. رستوف له یو ځوان افسر سره چې ایلین نومېده، دده ملاتړ او ملګرتیا هم ورسره وه تر یوې څپرۍ لاندې چې په منډه یې جوړه کړې وه، پټ شوي وو. د غونډ ،یو افسر چې ګڼ بریتونه یې تر غومبورو پورې رسېدلي،ستړې قوماندانۍ ته تللی و او د راستنېدو په مهال له تالندې او باران سره مخامخ شوی و، د دوی څپرۍ ته راننوت. هغه وویل:

-ګرافه ! زه له ستړې قوماندانۍ نه را روان یم، تاسو د رایوفسکي د سرښندنې کیسې اوریدلي دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سالتانوکا، په سیمه کې یې د پېښې شویو پېښو کیسې، هغه شان پیل کړه لکه ده چې خپله د هغو په اړه په قوماندانۍ کې اوریدلې و.

رستوف خپل باران وهلې غاړه په اوږو کې خښه کړې وه او پرته له هغه چې هغه ته پام وکړي، خپل پیپ یې ښاوه او په ځنګ کې ناست ځوان افسر ایلین ته یې کتل. دغه افسر یو شپاړلس کلن ځوان و چې نوی غونډ ته راغلی و، هغه نیکولای ته داسې کتل، لکه هغه چې اوه کاله مخکې یې دینیسوف ته کتل. ایلین هڅه کوله په هره چاره کې، د رستوف پېښې وکړي او لکه یوه ښځه په هغه مین شوی و.

د ګڼو بریتو خاوند افسر چې زدرژینسکي، نومېده په خورا خوند او رنګ او ځانښودنې یې ویل چې دغه تنګه، سالتانوکا د روسانو لپاره د لرغوني یونان د فرمو پیل (هغه تنګه دره چې تر وروستي پوځي پورې د هغه د دفاع لپاره ووژل شول) په تنګه بدله شوې وه. جنرال رایوفسکي خپله بې ساري زړورتیا د لرغوني یونان د پهلوانانو په څېر ښودلې وه. زدرژنسکي کیسه کوله چې رایوفسکي ځنګه خپل دوه زامن، دښمن د ګوزارونو تر اور لاندې دغې تنګۍ ته بولي او په ګډه یې پر دښمن یرغل کړی و. رستوف د رایوفسکي د سرښندنو کیسو ته غوږ نیولی و، نه یوازې دا چې د زدرژینسکي د مېړانو په اړه یې څه نه ویل، بلکې د هغه حالت داسې و چې له ټولو هغو خبرو نه چې اوري یې، شرمېږي. رستوف د استرلیخ او د ۱۸۰۷ کال د جګړې د تجربو نه داسې پوهېده چې هغه کسان چې د جګړې په اړه کیسې کوي، تل زیاتې وایي..

د ایلین دې ته پام شوی و، چې د زدرژینسکي خبرې څومره د رستوف نه خوښېږي، وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نور نو زه د دې زغم نه لرم، جورابې، کميس او ټول ځان مې لوند شوی دی، ځم، کېدای شي تر دې نه د پټېدو کوم ښه ځای پيدا کړم. داسې بربښنې چې باران کرار شوی دی. هغه د باندې ووت او زدرژينسکي هغه هم پربښود چې لرې شي.

پنځه دقيقې وروسته ايلين په ختهو کې تر زنګنو ډوب خپلې وړې جونګړې ته راغی او وې ويل:

- هورا ! هورا ! رستوف، درځه ژر به ځو ! پيدا مې کړه، پيدا. همدلته سل دوسوه ګامه وړاندې يو قهوه خانه شته، زموږ هلکانو لا د وخته ځان ورسولی دی. لږ تر لږه ځانونه خو به وچ کړو، وای، ماريا ګنريخونا، هم همالته ده.

ماريا ګنريخونا، د غونډ د ډاکتر ښځه وه. هغه په ختهه آلماني ښکلې ښځه وه چې دغه پولندي ډاکتر له هغې سره واده کړی و. ډاکتر يا له دې کبله چې د بې وزلۍ له کبله يې خپلې ښځې ته خرڅ نه شو رسولی او يا له دې کبله چې د واده په لومړيو وختونو کې نه شو کولای له هغې نه لرې پاتې شي، هغه يې تل ځانسره ګرځوله او هر چېرې به چې غونډ لېږديده، هغه به ورسره وه، خو له خپلې ښځې سره د ډاکتر رخه په ټول غونډ کې په يوه ټوکه بدله شوې وه.

رستوف کوټ په اوږو واچاوه، او لاورشکا ته يې غږ وکړ چې شيان يې ورسره واخلي او له ايلين سره وخوځېد. په تتنه تياره، ختهو او د باران د اوبو په ډنډونو کې، کاږه واږه خوځېدل، کله ناکله به د تالندې او بربښنا رڼا راخوره شوه، ايلين به غږ وکړ:

- رستوفه چېرې يې؟

او رستوف به چغه کړل:

- دلته، وينئ، څه تالنده او بربښنا لګي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

له هغې کافي نه چې د داکتر، ګاډۍ کوټې یې ترمخې ولاړه وه، پنځه تنه افسران ورسره یو ځای شوي وو. ماریا ګنریخوفنا ځوربه، ژیړ څېرې الماني ښځه، ارت کمیس یې پرغاړه، خولۍ پر سر، په یوه ګوښه کې پر پراخې څوکۍ ناسته او مېږه یې، هغه ډاکټر، د هغې تر شا ویده و. رستوف او ایلین چې کوټې ته راننوتل، ناستو کسانو په خوښۍ او بې ساري لېوالتیا د هغو تود هرکلی وکړ، رستوف چې موسېده، وویل:

اې، هوکې، ښه مسته ډله مو ده.

- او تاسو چېري خوب وړي وئ؟

- ډېر ښه ! څنګه له هغه نه څاڅکي څڅېږي ! چې زموږ مېلمستون رالوند نه کړي.

څو غږونه یو ځای وا وریدل شول:

- چې د ماریا ګنریخوفنا کمیس ورداغ نه کړئ.

رستوف او ایلین تلوار کاوه چې کومه څنډه پیدا کړي او پرته له هغه چې د ماریا ګنریخوفنا ،حیا ته بې حیایي وکړي خپلې لمدې شوې جامې، بدلې کړي. هغوی د پردې شا ته لاړل چې هلته کالي بدل کړي،خو د قهوه خانې په تحویلخانه کې چې ډکه وه،درې افسره پر یوه خالي صندوق ناست او د یوې شمعې رڼا ته یې قطعې کولې. هلته هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تش ځای نه و او د غه افسرانو هم په هېڅ ډول د ځای د پرېښودو تکل نه لاره. ماریا ګنریخوفنا هغو ته یوه لمن ورکړه چې هغه د پردې په توګه وکاروي او تر شا یې جامې بدلې کړي. رستوف او ایلین د دغې پردې تر شا د لاوروشکا په مرسته چې له دوی سره یې د هغو کالي راوړي و ، خپلې لمدې جامې وویستې او وچې هغه یې واغوستې.

د قهوه خانې په ماته بخارۍ کې یې اور بل کړ. یوه دړه یې پر ځمکه د آس په دو زینونو کېښوده ، پر هغې یې د آس ځل آوار کړ، سماوار یې راوړ او چای یې سره دم کړ. نیم بوتل رم نومې شراب یې هم راوړل او له ماریا ګنریخوفنا ،نه یې هیله وکړه چې کوربنه او د میز مشره شي. ټول ترې راټول شول. کوم یو پاک دستمال یې هغې ته ورکړ چې خپل ښکلي لاسونه پرې پاک کړي، یو بل خپل جمپر یې د هغې تر پښو لاندې آوار کړ چې په خاورو نه شي، هغه بل بیا خپل کوټ هغې ته نږدې کړکۍ ته ځړوند کړ چې باد پرې ونه لګېږي او څلورم یې د مېړه له مخه مچان شړل چې راویښ یې نه کړي.

ماریا ګنریخوفنا په خوښۍ او نیکمرغۍ، په احساس وویل: پرېږدئ، هغه د شپې تر شوګېرۍ او بې خوبۍ نه وروسته، داسې ښه ویده دی، راویښ نه شي.

افسر ځواب ورکړ: نه، نه ماریا ګنریخوفنا ،باید د داکتر خواخوږي وشي، غم یې وخوړل شي، کېدای شي سبا ته زما لاس یا پښه هغه پرې کړي او په دې توګه د هغه زړه پر ما وسوځي.

ګیلاسونه درې دانې وو ، اوبه داسې خړې او ناولې وې چې څوک نه پوهېدل چای ټینګ که نری دی. په سماوار کې هم له شپږو ګیلاسونو زیاتې اوبه نه ځايېدې،خو سره له دې هم د ماریا ګنریخوفنا د پاکو ،څوربو ، لنډو خو څه ناپاکو نوکونو لرونکو لاسونو نه،مشرکشر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په پام سره د ګيلاس ترلاس کولو څه خوند کاوه. په هغه شپه داسې بريښېده چې ټول افسران په ماريا ګنريخوفنا مين دي. آن هغه افسران چې هلته يې پر صندوقونو په تحويلخانه کې قطعې کولې، خپله لوبه پريښوده، د سماوار خواته راغلل او ځان يې د ټولو بندار، طبيعت او مينتوب ته وسپاره او له ماريا ګنريخوفنا سره يې زړه راښکوونکې خواخوږي پيل کړه.

ماريا ګنريخوفنا، چې د غه ښکلي، مست او لېوال ځوانان، د هغو خواخوږي او مهرباني وليدلې، که څه هم د خپل خوبولي مېړه هرې خوځېدا هغه ناآراموله، خو بيا يې هم نه شو کولای، د هغه نيکمرغۍ ځلا او خوښي پټې کړي، چې دې ترلاسه کول.

سره له هغه چې قند پريمانه و، خو د چای کاچوغه يوه وه، هر چا نه شو کولای، په خپل ګيلاس کې کاچوغه وښوروي، نو ځکه کوربنه دې ته اړېده چې په وار سره په ګيلاسونو کې کاچوغه وښوروي، رستوف ته چې د ګيلاس وار ورسېد، په چای کې يې لږ شراب ورګډ کړل او له ماريا ګنريخوفنا، نه يې هيله وکړه چې په هغه کې کاچوغه وښوروي.

هغه وموسېده، داسې بريښېده چې څه هغه وايي او نه وايي، خو د هغې ويلو د نورو له ويلو او ناويلو نه توپير لري، د خندا وړ دی او له خپلې اصلي معنا نه کومه بله معنا هم لري، هغې رستوف ته وويل:

- هو کې، ستا چای خو بې قنده دی؟

- هو کې، زما لپاره قند په کار نه دی، زما لپاره چای همدا خوږه وي، چې ته خپلې ګوتې په کې وښوروې.

ماريا ګنريخوفنا ته دې خبرې خوند ورکړ او د کاچوغې په لټه شوه، ځکه هغه بل چا اخېستې وه.

رستوف وويل: کاچوغه ته اړتيا نه شته، که ته خپله ګوته په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وښوروې، هغه به لا خوږ شي.

ماریا ګنریخوفنا چې له خونده تکه سره شوه وې ویل:

- ډېر سور دی.

ایلین پاخېد د اوبو سطل یې راواخېست، څوڅاڅکي رم نومي شراب یې په کې واچول، ماریا ګنریخوفنا ته ورستون شو او له هغې نه یې هیله وکړه چې خپله ګوته په کې وښوروي، هغه وویل:

- دا زما ګیلاس دی، که یوازې خپله ګوته په کې وښوروې، زه به هغه ټول وڅکم.

کله چې په سماوار کې اوبه خلاصې شوې چای څکل پای ته ورسېدل، رستوف قطعې راواخېستې او ماریا ګنریخوفنا ته یې وړاندیز وکړ چې د پاچا وزیر لوبه سره وکړي. هغو پچه واچوله، چې څوک به له ماریا ګنریخوفنا سره لوبه کوي، د رستوف په وړاندیز هر هغه څوک چې پاچا کېده، باید د ماریا ګنریخوفنا لاس ښکل کړي، او هر چا چې بایلوده هغه باید د داکتر لپاره چې راویښېږي، سماوار را ډک کړي او هغه ولګوي.

ایلین وویل: او که ماریا ګنریخوفنا ملکه شي؟

- هغه اوس هم ملکه ده، او فرمان یې چلېږي.

همدا چې لوبه پیل شوه، د ماریا ګنریخوفنا له شا نه د داکتر جړو ځنو سر راپورته کړ. داسې برېښېده چې هغه له پخوا راویښ شوی او هغه څه چې افسرانو ویلي دي اوریدلي او څرګنده وه چې د هغو په کړو وړو کې یې د خندا، یا خوښۍ او یا هم د خوند څه نه موندل. تندی یې تریو و، پرته له هغه چې له چا سره سلام سترې مشې وکړي، د باندې وتلو اجازه یې هم څکه وغوښته چې دده د وتلو مخه یې نیولې وه. د هغه د وتلو سره سم، افسرانو په لالوړه او کړس کړس وخندل، خو ماریا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنریخوفنا داسې تکه سره شوه چې نېږدې وه له ستر ګو یې اوښکې یې راتویې شي، دې کار هغه د افسرانو تر سترګ، لاپسې ښکلې او زړه راښکوونکې کړه. داکتر چې بېرته راستون شو، ښځې ته یې (نور هغه شان له خوښۍ نه نیکمرغه نه ځلېده، په ډار ډار یې مېړه ته کتل چې څه وایي) وویل چې باران وریدلی او ښه به دا وي چې خپلې څپرې ته لاړ شي، کنه، د هغه ټول شته به تالا والا شي.

رستوف وویل: دا څه وایي ډاکټره ! غواړئ دوه پېره دار به درولېږم.

ایلین زیاته کړه: زه خپله به ورته پېره دار شم.

داکتر په تریو تندی له ښځې نه لرې کېناست او وې ویل:

- نه ښاغلو ! تاسو خو ټولو ښه خوبونه کړي دي، زه دوه شپې کېږي چې ویده شوی نه یم.

افسرانو چې کله د داکتر تریو تندی او ښځې ته له قهره ډک غلچک ته کتل، له مخکې نه لاپسې خوشاله او په ټوکو شول، ځېنې خو لا د خپلو خنداوو مخنوی نه شو کولای او هڅه یې کوله د خپلې خندا لپاره پلمه ولټوي. کله چې داکتر لاړ، خپله ښځه یې هم له ځانسره بوتله. او په خپله څپرې کې ځای پر ځای شول، افسرانو هم هر یو خپل لامده کوټونه په سرواچول او هر یو یوې خواته ولویدل. تر ډېرو پورې هغوی ته خوب ورنغی. کله به سره غږیدل، د داکتر ډار او یا د هغه د ښځې له خوښۍ ډک او ورین تندی به یې سره رایاداوه او کله به یو چا د قهوه خانې تر زینو پورې منډه کړل او په هغه ځای کې له تېریدونکو پېښو نه به یې کوم یو خبر راوړ. رستوف چې سر په کوټ کې ومروړه، غوښتل یې چې ویده شي، خو بیا به د کوم افسر ټوکو د هغه خوب وتښتاوه، خبرې اترې به پیل شوې او یا به د ټولو هسې ماشوم ډوله او له خوښۍ نه د ډکې خندا آواز او کړسهاري خپور شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

د شپې تر دوو بجو نه اوښتې وې، خو هيڅ څوک لا يو څوک ويده شوی نه و. يو بريدګی راغی او ټولو ته يې د اوستروفانی سيمې ته د خوځېدا فرمان راوړ.

افسران هماغه شان په خندا ، خوشالۍ خو په تلوار پاځېدل چې ځان چمتو کړي، هغوی بيا په سماوار کې هماغه مرداري اوبه واچولې او هغه يې ولګاوه، خو رستوف پرته له هغه چې چای ته ستر ګه په لاره شي، خپلو سورو ته ورغی. سپېدې لګېدلې، باران وريدلی او وريځې په خوريدو وې. هوا تياره او سړه وه، په تېره بيا له هغو لمدو جامو سره. رستوف او ايلين له قهوه خانې نه راووتل. دواړو د سپېدو په تته هوا کې د داکتر د ګاډۍ ګوتې خوا ته چې د باران او سپېدو له رڼا نه ځلېدله، په ګړه وکتل. د داکتر پښې د ربړينې پردې لاندې راوتلې وې، د ښځې خولۍ يې پر سپين بالښت له ورايه څرګنده او د ويدو شويو کسانو د سا ايستلو آواز تر غوږه کېده.

رستوف ايلين ته چې له ده سره يو ځای وتلی و، وويل:

- په رښتيا ، هغه خورا مهربانه او ښکلې ښځه ده !

ايلين د شپاړلس کلنۍ ځوانۍ په احساساتو ځواب ورکړ:

- څه ښځه ده، څه ښکلې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیم ساعت وروسته سواره بیا په کرښو کې ولاړ وو. د قوماندې غږ تر غوږه شو:

- سپاره شئ !

سرتېرو پر سر او ټتر صلیبونو وویښل او آسونه ته یې وروځغاستل. رستوف مخې ته شو او قوماندې یې تر لاسه کړه: مارش، مارش

پر لمده ځمکه د آسونو د پښو ټکهاری او په هواکې د تورو شرنګهاری پورته شو. سواره چې کرار کرار یو له بل سره غږېدل په څلور کسیزو کرښو کې ودرېدل او په هغه لارې چې دواړو خوا ته یې چنارونه ولاړ وو، روانو، پلیو او توپونو پسې روان شول.

بادونه، سربخونې کنډک کنډک وریځې، چې د سپېدو له رڼا نه لاپسې سره کېدې، تاوولې او راتاوولې. هوا کرار کرار رڼا کېده. ګونځ شوي وانښه او شینلې چې زیاتره د کلیو په لارو کې، دا خوا هغه خوا پراته وو، د پرونۍ شپې د اورښت نه لامده شوي وو، له ورایه ښکارېدل. د وحشي ونو له باده او بارانه په ډکو ونو بادونو لوبې کولې او راښه راښه څاڅکې ترې څڅېدل. د سرتېرو څېرې دم په دم د لیدو او پېژندو کېدې. رستوف څنګ په څنګ له ایلین سره چې هېڅ نه ترې لرې کېده، په هغه لاره چې د چنارونو د دووکتارونو په منځ کې غځېدلې وه، روان وو.

رستوف د عملیاتو په موده کې ځان ته دا اجازه ورکوله، چې نه د سورلۍ، بلکې پر خپل قزاقي آس سپورشي. هغه چې خپله د آس د سورلۍ لېوال، آس پېژندونکي او ماهر ښکاري و، ځو موده پخوا یې، ځانته، یو اصیل سپین یالی، مهربانه، خو د اور په شان الوتونکي (دونسکی = قزاقي) آس اخیستی و. کله به چې دی پر هغه سپور شو، بیا نو څوک پسې رسېدلی نه شو. پر دې آس سورلي د هغه لپاره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوندونو کې زنګېدل و. هغه د آس، د شنه سهار او د داکتر د ښځې په خيالو کې ډوب و او د هغه ګوابښ په اړه يې يو وار هم فکر ونه کړ چې ور د مخه و.

پخوا به تر جګړې نه مخکې د رستوف زړه ريږديده، خو اوس يې هېڅ ډول ويرې زړه ته لاره نه کوله. هغه نه له دې کبله چې اوس له اوره او ګوابښ سره روږدی شوی و (ګوابښ سره څوک هېڅکله نه روږدی کېږي) نه ډاريده، بلکې له دې کبله چې هغه د ګوابښ په وړاندې پر خپل روح لاسبرې زده کړی و. هغه له دې سره روږدی شوی و چې کله جګړې ته ځي، له هغه ګوابښ نه پرته چې ده ته تر مخې ده، بل د هر څه په اړه فکر وکړي. د خدمت په لومړيو کلونو کې به چې څومره ده د خپل ډارنتوب له امله ځان ملامتاوه، بيا به يې هم نه شو کولای پر خپلې ويرې بريالی شي. ،خو د کلونو په تېريدو سره اوس دا کار خپله ترسره کېده. هغه اوس له ايلين سره اوږو په اوږو د چنارونو د کتارونو په منځ کې راوان و، کله ناکله به چې د ونې کومه څانګه په مخه ورغله، پاڼه به يې ترې راوشکوله، کله به يې آس په پښه په ګېډه وواهه، کله به يې په خورا بې غمۍ او آرامۍ پرته له هغه چې شا ته وګوري، خپل څښول شوی پيپ ده پسې راروان سواره ته ورکړ، چې ګواکې چکر ته روان دی. کله به يې چې د ايلين خواشينې او له ډاره ډکې څېرې ته چې له غمه ډېر غړيده، وکتل، زړه به يې سخت پرې وخوږيد. هغه د خپلې تجربې نه د هغه ډار او عذاب او دمرګ دګوابښ اټکل کاوه، چې دغه ځوان بريدګی ورسره لاس و ګريوان و، خو له هغه سره يې هېڅ ډول مرسته ځکه نه شوه کولای چې د وخت له تېريدو پرته، دغه درد، بل دارو نه لري.

همدا چې د افق په لمنه کې د شنه آسمان په برخه کې لمر راوځلېده، باد آرام شو. داسې بربښېده چې ويرونکې توفاني تورې شپې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته هغه ددې توان نه لري چې دغه ښکلې اوړنۍ سهار خرابه کړي. ځاځکې له ځاځکو لا هماغه شان له ځانګو را څڅېدل او هر څه آرامه و. لمر تول راهسک او د افق په لمنه کې رابښکاره شو، د اوږدې نرۍ وريځې لاندې راغی، خو څو شېبې وروسته لمر په لا زړورتيا د وريځو برسر کې غاړه وغړوله او له پخوا نه لا ځلېدونکي وځلېد. هر څه رانه او ځلېدونکي شول. دی همدې رڼا او ځلېدونکې ځلا سره مل، چې هر څه يې رانه کړي و، ګواکې ددې په ځواب کې چېرته وړاندې د توپونو د ډزو غږ واوريدل شو.

رستوف ددې وخت پيدا نه کړ، چې فکر وکړي او د اورځاي په ننبه کړي، ځکه د ويتيبسک له سيمې نه د ګراف اوستيرمن تولستوی يو ياور دده خواته په يرغه راروان و او د قوماندان هغه، فرمان چې په هماغه لاره به پر مخ ځي، ده ته وسپاره.

د پلي پوځ څو سپاره خپله چټکي لا پسې زياته کړه، تر ټولو د مخه شول، د غونډۍ پر ټټر ورشېوه شول، هغوی له داسې يوې کنډوالې چې د ژوند ننبه يې هم نه لرله ورواوښتل او بيا غونډۍ ته وروختل. آسونه يې له خولو لامده لامده او وګړي يې تک سره شوي وو.

د پوځ د لښکر د قوماندان غږ مخکې چېرې واوريدل شو:

- پر کربښې دريش ! مخ وړاندې يو قدم !

قوماندان زياته کړه: چپه اوږه وړاندې ! يو قدم وړاندې !

سواره د پليو له څنګه تېر شول، چپې خوا ته لاړل او د اولانو شاته چې په لومړې کربښې کې ولاړ و، ودريدل. د هغو ښي لاس ته د پليو د احتياط څو ډلې ولاړې وې. له هغو بر، پر غونډۍ د افق په لمن کې د سباوون په پاکې هوا کې، د لمر تر رڼو شغلو لاندې زموږ توپونه له ورايه ښکاريدل. وړاندې، د شېلې آپلو د دښمن پوځونه او توپونه ليدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل. د درې په منځ کې زموږ د پوځونو کربښې ځرګندې او د هغو د ډزو زړه خوښوونکې آوازونه اوریدل کېدل.

رستوف په زړه کې د دغو ډزو له آوازونو نه، داسې وپارید او د خوښۍ احساس یې وکړ چې کله له خورا خوښۍ بښونکې موسیقۍ نه، چې ډېره موده یې نه وي اوریدلې، خوند اخلي. ډزو ډوز، تړاق و تړوق، کله ژر او کله په ځنډ او کله هم پرله پسې اوریدل کېدل. کله به ډزې چوربندې شوې او کله به بیا څو پرله پسې داسې چاودنې تر غوږ شوې، چې ګواکې څوک په پټاقیو روان وي. سواره پوځونه د یو ساعت په اوږدو کې ځای پر ځای پاتې شول، توپونو هم په ډزو پیل وکړ. ګراف اوستریمن سره له خپلو چوپړانو د غونډ له قوماندان سره یو څو خبرې وکړې، بیا د سورو له شا تېر شو او د توپخانې پلو ته چې د غونډۍ پر سرځای پر ځای شوی و... وروا وښت.

د اوستریمن تر تګه وروسته د اولانانو له خوا د قوماندې غږ وا اوریدل شو:

- اوربل، پر پوځونو اوربل !

د هغو د مخې پلې ډلې ددې لپاره په دوو برخو وویشل شوې چې سورو ته لاره پرېږدي. اولانان وخوځېدل، د هغو د نیزو څوکې په ځلېدو شوې او په خورا یرغه او په چټکۍ د غونډۍ لمنو ته د فرانسوي سورو خوا ته ورشېوه شول.

همدا چې اولانان، د غونډۍ لمن ته ورسېدل، سورو ته یې قومانده ورکړه چې د توپچي قوتونو نه د ساتنې په خاطر غونډۍ ته ورپورته شي. کله چې سواره د اولانانو په موضع کې ځای پر ځای شول، د دښمن خطا او لرې ویشتونکې ډزې، چې له ډزو یې غوږونه کڼېدل، دده له سره تېرېدې، د توپونه غرمباهارې چې ډېره موده یې نه وه اوریدلې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

توپک له ترک و تړوک چې تر دغو ډزو مخکې لوړې ورته بربښېدې، زيات د هغه په زړه کې د خوښۍ څپې راخورولې او هغه يې لا پسې پوځي مينې ته پاراوه. هغه غاړه لوړه کړه، ټټر يې وواېست او د جګړې ټولې اورنۍ لمنې ته چې دده شاوخوا او تر مخې غوړېدلې وه وکتل، ودريد، د هغه احساس د يرغل کوونکو اولانانو له احساس سره مل و. اولانانو د فرانسوي دراګانانو منځ ته لاره وکړه او هر څه په ګڼ لوګي کې ورک شول. پنځه دقيقې وروسته اولانان، بېرته په هماغه ځای کې چې ولاړ و، راستانه شول، خو نه پوره هغه ځای ته، بلکې لږ چپې خوا ته.

د نارنجي جامو اولانانو په منځ کې چې په سره بخونو آسونو سواره وو او د هغو شا ته د فرانسوي دراګانانو بې پايه ډلې چې شنې دريشی يې اغوستې او پر برګو آسونو سپاره وو، ليدل کېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

رستوف په خپلو ښکاري او ژر ليدونکو سترګو يو له هغو لومړيو کسانو نه و چې شين جامې دراګونان يې چې روسي اولانان يې پسې اخيستي و، وليدل. ډله ډله اولانان او فرانسوي دراګونان چې پسې روان و يو بل ته نږدې کېدل.

اوس وګړي چې د غونډۍ په لمن کې واړه واړه بربښېدل، په څرګنده ډول ليدل کېدل او ښکاريدل چې لاس او ګريوان و، پر يو بل يې يرغل کاوه، يو له بله مخکې کېدل، خپل لاسونه يا توري يې ښورولې.

رستوف هر هغه څه چې ترمخې يې پېښېدل له څار ځايه، څارل. د هغه زړه ورته ويل چې که همدا اوس له خپلو سورو سره پر دغو فرانسوي دراګانانو يرغل وکړي، هغو به ځان ټينګ نه شي کړای، خو که يرغل کېږي بايد سمدلاسه وشي. همدا شېبه او که نه بيا به ناوخته شوې وي. هغه خپل شاو خوا ته وکتل، يو بريدګی يې تر څنګ ولاړ و او کټ مټ يې دده په شان فرانسوي سورو ته چې له ښکته خوا نه راروان و، کتل.

رستوف وويل: اندرې سيفاستيانيچ، ګورې به يې، مونږ به هغوی وځپوو.

بريدګي وويل: ډېره به ښه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رستوف تر پايه هغه ته غوږ ونيو ،د آس له ډډه يې ګرز پورته کړ او د نورو سورو تر مخې يې وړاندې ودانګل او قومانده يې لا پوره ورکړې نه وه چې ټولو سورو چې هماغه شان دده احساس يې احساساوه، لکه بريښنا ده پسې مخ ښکته ور ودانګل. رستوف خپله هم نه پوهېده چې څنګه او د څه لپاره يې داسې وکړل، داسې يې انګېرله چې ښکار ځای کې دی، نه يې په دې اړه فکر کاوه او نه يې دلايل ويل، هغه ليدل چې درګونان رانېږدې او په ګډوډو کربښو کې وړاندې را روان دي. هغه پوهېده چې هغوی به ځان ټينګ نه شي کړای، هغه په دې پوهېده چې دی ټول يوه دقيقه وخت لري او بايد هسې يې له لاسه ورنه کړي، شا او خوا يې د ګوليو باران جوړ او د هغو شرنګهاری يې شور او مستي زياتوله، آس يې هم په لېوني مستۍ داسې وړاندې ځغاستل چې هغه يې راټينګولی نه شو. هغه آس يرغه کړ، هه يې کړل، قومانده يې ورکړه او په هماغه شېبه کې يې د شاو خوا د خپلو سورو د آسونو هغه شان غږ اوريده چې د هغو منظمې کربښې خورېږي او په چټکۍ د غونډۍ له لمنې نه د دراګان خوا ته راخېژي، څومره چې د غونډۍ لمنې ته نېږدې کېدل،هومره چټکېدل. .. دراګانان رانېږدې شوي وو ،هغه څوک چې مخې کې و ، د سورو په کتنه او بېرته په راستنېدو شول او هغه څوک چې تر شا و ، ودريدل. رستوف په هماغه احساس چې په ښکار کې،د لېوه د مخې د بندولو لپاره يې وړاندې دانګل، خپل اصيل دانځ نومي آس يې ددې لپاره يرغه کړ چې د فرانسوي بې نظمه شويو دراګانانو مخه بنده کړي، يو اولان ودريد ، بل هغه په وياله کې وغځېد چې د آسونو تر پښو لاندې نه شي، يو بې سواره پاتې آس له سورو سره يو ځای شو ، څه کم ټول فرانسوي دراګانان شا ته په تېښته شول. رستوف هغه يو تن چې پر آس سپور و ، په نښه او پسې ور، هه کړل. څه لوړ بوټي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په لاره کې په مخه ورغلل، خو د هغه اصيل آس پرې ورود انګل، د آس تر دې د انګلو وروسته چې نيکولاي بېرته په خپل زين ځان ټينګ کړ، پوه شو چې څو شېبې نور به خپل په نښه شوي آس ته ورسېږي. د دغه فرانسوي له دريشۍ نه داسې ښکاريده چې افسر وي. هغه پر خپل خر آس ورخم شوی و او د توري په ګوابنلو يې هغه چټکۍ ته هڅاوه. څو شېبې وروسته د رستوف د ټټر آس د دغه افسر د آس له ټټر سره ولګېد او نېږدې و چې هغه له پښو راوپرزوي. له دې سره هممهاله پرته له هغه چې رستوف پوه شي ولې يې خپله توره پورته کړې، فرانسوي ته يې ګوزار ورکړ.

همدا چې ده فرانسوي ته ګوزار وکړ، په همدې شېبه کې ناڅاپه د رستوف ټوله لېوالتيا ورکه شوه، فرانسوي ولويد، خو د هغه لويدل هومره نه د توري له ګوزاره بلکې چې د آس له ټکانه او د ځان له ويرې و. رستوف خپل آس راونيو او هڅه يې کوله د خپل د ښمن څېرې ته وګوري او پوه شي چې پر چا يې برى موندلى دى. د فرانسوي دراګان افسر يو پښه په رکاب کې بنده وه او بله هغه يې پر ځمکه ځښېدله، له وحشته يې سترګې راوتلې وې او د بل ګوزار ويره يې لرله. هغه چې له ويرې په وحشت کې له ښکته پورته رستوف ته ورکتل، رنګ الوتى بشره يې، په خټو ککړه وه، مګر، ژيړې څڼې، ځلېدونکې شنې سترګې، د زنې مالګين غوچوړی، يوه يې هم د دښمنۍ نښه نه لرله او د جګړې او جګړه ماری سره يې نه لګېدله. د هغه ساده څېره زياته د کور د سړی ژوند ته ورته وه، مخکې له هغه چې رستوف پريکړه وکړي چې له هغه سره څه وکړي، هغه چغه کړې:- تسليم يم!

هغه تلوار درلود چې څومره ژر کېږي پښه له رکابه راخوشې کړي، خو نه يې شو کولای. شنې رڼې سترګې يې همداسې رستوف ته نيولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې. روسي سواره راورسېدل، د هغه پښنه يې راخوشې کړه او هغه يې بېرته پر خپل زين کېناوه. نور سواره په شاوخوا کې له دراګانانو سره لاس او ګريوان وو. يو تن ټپي و، له مخه يې وينې څڅېدې، خو خپل آس يې نه ورکاوه، بل تن د يوه سواره شاته پر آس ناست و او خپل لاسونه يې د هغه تر له ملا نه کړي کړي وو. درېيم بيا د يوه سواره په مرسته آس ته ورپورته کېده. فرانسوي پلي وړاندې راروان او پرله پسې ډزې يې کولې. روسي سورو خپل اسيران راپورته کول او په تلوار بېرته ستنېدل. رستوف هم له نورو سره مل راستنېده، خو خوا يې خورا شنه وه. ددغه فرانسوي د ټپي کولو او اسيرولو نه وروسته يوه ناڅرګند او زورونکی خواشينی غم چې دی هېڅ نه پرې پوهېده زوراوه.

ګراف او ستريمن تولستوی، راستانه شوي سواره وليدل او رستوف يې ځان ته وروغوښت، له هغه نه يې مننه وکړه او ورته يې ويل چې دده د غې مېړانې او سرښندنې خبر به ټولواک ته ورسوي او ده ته به د ګيورګي د نښان وړانديز وکړي. کله چې يې هغه او ستريمن ته سره وروغوښت، هغه ته ورياد شول چې دده دغه يرغل خو د قوماندان له قوماندې پرته شوی دی،نو ځکه يې پوره باور درلود ،چې هغه او ستريمن ځکه ورغوښتی،چې دده ددغو پر خپل سرکړو له کبله جزا ورته ورکړي، نو ځکه دغې مننې او د نښان وړانديز بايد دی خوشاله کړای وای،خو دی هماغه ناڅرګند زورونکی درد، هماغه شان زوراوه، کله چې له جنرال نه بېرته راستون شو، په زړه کې يې له ځانسره وويل:-
دا څه مې زړه زوروي؟ ايلين؟ نه هغه خو روغ رمټ دی. کوم بې شرمه کار مې کړی دی؟ نه، نه، کوم بېشرمه کار؟ نه، نه، کوم څه شوي دي. کوم بل شی مې زوروي، کوم د پښېمانۍ کار؟ يا ددغه فرانسوي افسر له لاسه، د هغه د څنګلې د ټپي کېدو له امله، ښه مې ياديږي چې پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مې د ګوزار لاس پورته کړ، لاس مې همدا سې په نيمايي کې پاتې شو.

رستوف وليدل، چې اسيران کومې خوا ته بيايي، هغو پسې يې ورمنډه کړه، خو هغه غوښتل خپل فرانسوي او د هغه د زنې غوچوړي ووينې، هغه چې عجيبه غريب دريشي يې اغوستې وه، ديوه سواره سره پر آس ناست او په ناآرامۍ يې خپل شاوخوا ته کتل. د هغه د لاس ټپ هسې ټپ نه و، هغه چې رستوف وليد هغه ته يې يوه لاسي موسکا وکړ او د سلام په نښه يې هغه ته لاس وښوراوه. رستوف هماغه شان نارامه او يو ناڅرګند څه زوراوه.

همدا او بله ورځ د رستوف ملګرو دې ته پام و چې هغه که څه هم خواشينی او غمجن نه دی، خو چوپ، چرتي او خيالونو کې ډوب دی. شرابو ته يې زړه نه کېده او هڅه يې کوله چې يوازې پاتې شي او تل چرتي بريښېده.

رستوف د خپلې دغې سرښندنې او مېړانه په اړه فکر کاوه چې ده ته يې د ګيورګي په نامه وياړمن نښان ور په برخه کړی و. هغه خپلې دغې سرښندنې ته چې دی يې په يو زړور سړی مشهور کړی و، حيران و او په کوم څه شي يې سر نه خلاصېده، له ځانسره يې ويل:

- ښکاري چې هغه تر موږ لا زيات ډاريږي! ښه نو! دا، همدغه هغه څه دی، چې مېړانه نومېږي؟ خو هغه د زنې له خپل غوچوړی او شنو ځلېدونکو سترګو سره څه ملامت دی؟ څنګه هغه ډار شوی و! هغه فکر وکړ، چې زه هغه وژنم. زه ولې او په څه هغه ووژنم؟ لاس مې هسې په هوا کې وچ شو! او ما ته يې د ګيورګي نښان راکړ، نه پوهېږم په هيڅ نه پوهېږم!

نيکولای چې لا په دغو خيالو کې ډوب و او نه يې شو کولای د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه علت پیدا کړي چې دی دا سې په زورونکي ډول زوروي، په خدمت کې هغه نیکمرغه کړی، لکه هغه شان چې زیاتره وخت پېښېږي، دده په ګټه یې چورلیدل پیل کړي و. د آستروفنسکي تر جګړې وروسته یې رتبه لوړه شوه، هغه ته یې د سورو د کنډک قوماندانی ورکړه او هر کله به چې کوم زړور افسر ته اړتیا پیدا شوه، دده سپارښتنه به کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

ګرافینې رستوفې چې د ناتاشې د ناروغۍ خبر ترلاسه کړ، خپله لا پوره روغه شوې نه وه، له پیتیا او د کورنۍ له نورو ټولو غړو سره مسکو ته راوخوځېده. د خپلې کورنۍ نور غړي یې هم د ماریا دیمتریوفنا له کوره راواخېستل او د مسکو په خپل کور کې مېشت شول.

د ناتاشا ناروغي داسې کلکه ناروغي وه چې د هغې د نیکمرغۍ او د هغې د کورنۍ د نیکمرغۍ په اړه او د ټولو هغو علتونو په اړه چې له کوژدنۍ سره یې ددې د اړیکو شلول وو، چور له ټولو هېر کړي و. هغه داسې کلکه ناروغه وه چې آن په دې اړه فکر کول چې هغه په دې پېښه کې څومره ملامته ده، هم ناروا و او له دې کبله چې هغې نه څه خوړل، نه یې خوب درلود، له ورایه ښکاریده چې خواره شوې، ټوخېږي او لکه څنګه چې ډاکتر ویل له ګوابښ سره مخامخ وه. یوازې په دې اړه فکر شوی و چې څنګه له هغې سره مرسته وشي. ډاکټران هر یو جلا جلا هغې ته ورتلل او بیا به ټولو په ګډه د هغې د ناروغۍ په اړه سره غږېدل. په فرانسوي، الماني او لاتیني یې خبرې کولې، یو د بل نظر یې نه مانه، ډول،ډول داروګان یې د هغو ناروغیو لپاره چې دوی پېژندل، لیکل، خو هغه ټول یو څه زورول او هغه دا چې دوی کېدای شي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ناروغۍ په علت پوه نه شي، چې ناتاشه پرې اخته ده.. د دې ناروغۍ د هغو ناروغیو په ډله کې نه راځي چې په کتابونو کې یې علاج راغلی دی.. سونیا او ګراف به څه کولای شو، څنګه به یې کولای شول کیني او ډنګر شوې او خوارې شوې ناتاشې ته وګوري.. ګراف به څنګه د خپلې ګرانې لور ناتاشې دا ناروغي زغملې وای.

مشرې ګرافینې څه کولای شول؟ هغې نه شو کولای ناتاشه له دې کبله ملامته کړي چې ولې د داکترانو سپارښتنې، ټولې نه پرځای کوي؟هغې لور ته ویل:

- که د داکترانو خبرو ته غوږ نه شي او خپل دارو درمل په خپل وخت و نه خورې، هېڅ کله به جوړه نه شې. ناروغي خو ټوکې نه دي، خو ته نه پوهېږې چې د بډوډو د یخ وهلو امکان شته؟..

سونیا نو نور څه کولای شول چې د دې د ناروغۍ په پیل کې یې درې ورځې جامې له دې کبله نه بدلولې چې تل د داکترانو د سپارښتنو پر ځای کولو لپاره چمتو واوسي؟ آن خپله ناتاشا که څه هم ویل چې هېڅ ډول دارو به یې ناروغي جوړه نه شي کړای، د ناروغانو ټولې خبرې هسې اپلتې ګڼلې، خو کله یې چې لیدل، ټول د دې لپاره زوربېږي او دې ته وایي چې دا هغه دارو څنګه او څه وخت وخوري، خوشاله وه او آن په دې هم خوشالېده چې دا خپله د داکترانو خبرې نه اوري، او داسې ښودله چې خپله ناروغي هسې نه جوړیدونکې نه ګڼي او نور له ژونده بېزاره شوې ده.

داکتر هره ورځ د هغې لیدو ته راته، د هغې د الوتي رنګ او ماتې بشرې سره سره یې د هغې نبض اندازه کاوه، ژبه یې ورته کتله او له هغې سره به یې ټوکې ټکالې کولې، خو کله به چې له کوټې نه ووت، مشره ګرافینه به هم په تلوار پسې وروو ته، داکتر به ځان ډډ کړ، سر به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې وښوراوه، چرتي به شو او ويل به يې، که څه هم ګوانښ پاتې دی، خو بيا هم دی د دغو وروستيو درملو اغېز ته هيله مند دی، بايد صبر وکړو او وګورو، ځکه دا ناروغي زياتره روحي ناروغي ده او...

ګرافينې د سرو زرو سکه، دا سې د داکتر لاس کې ورکېښوده چې ګواکې خپل دغه کړه د هغه او ځان نه پټ کړي او بيا به تر خپل دغه کار نه وروسته په آرام زړه بېرته ناروغې ته راستنه شوه.

د ناتاشې د ناروغۍ نښې دا وې چې هغې لږ خوړل، خوب يې لږ و، ټوخېده، او تل مړاوې وه. داکترانو ويل چې ناورغ بايد بې طبيبو مرستو پاتې نه شي، نو ځکه يې هغه د ښار په تنګه او ناولې هوا کې ساتله. او له همدې کبله د رستوف کورنۍ د ۱۸۱۲ کال په اوړي کې کلي ته نه لاړل.

د خورا ترخو ګوليو، شربتونو، په بيلابيلو کوتيو کې د پودرونو تر څنګ، چې د مېرمن شوسن، خوښېدل او ناتاشې ته ورکړل شوي وو، سره له هغه چې ناتاشا د کلي له پاکې او سپېڅلې هوا نه چې دا ورسره عادت وه، بې برخې شوې وه، د ناتاشا عمر او ځوانۍ خپل اغېز وکړ او د داکترانو پر کوډو برياليی شوه. د ناتاشا غمونه او اندېښنې کرار کرار د ژوند دا غبږ تر لاندې پټېدل، نور نو بې سارو غمونو د هغې پر زړه منګولې نه خښولې او دا دردونه په پرون او هېر شويو زمانو بدلېدل او د ناتاشا ځان بېرته تانديده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

ناتاشا که څه هم آرامه وه، خو خوشالي تري کډه شوې وه، هغې نه یوازې ځان له ټولو خوشالیو، د نڅا له بنډارونو، له چکرونو، کنسرتونو، او تیاتر نه بې برخې کړی و، بلکې هېڅ وار یې هم داسې نه و چې وخاندي او په هغه کې غم، دغم او ښکې او زوریدنې ښې ځرګندې نه وي. هغې نور نو سندرې ویلې نه شوې. که به هغې وخندل او یا کله چې به یې په یوازیتوب کې آواز سندریز کړ، د هغې خندا او یا سندریز غږ به په اوښکو کې ډوب شو. د پرېښنانۍ اوښکې، د سادګۍ او معصومیت د هغه وخت د یادولو اوښکې چې نه راګرځېدونکی وې، د قهر او خواشینۍ اوښکې، د هغه قهر او خواشینۍ اوښکې چې، د خپلې ښکلې ځوانۍ د بربادولو له امله راتویدې، سندرې او خوشالۍ دې ته پر خپل غم ملنډې برېښېدې. د نازو نخرو په اړه یې یو وار هم فکر نه و کړی، نو ځکه یې د هغه د مخنوي هڅه هم نه کوله. هغې ویل چې هغه اوس ټول نارینو ته په هغه سترګه ګوري، لکه دې چې د خپل پلار، مینځې اناستیسیا ایوانوا، ته کتل. د هغې په وړاندې د هر ډول خوښۍ ټولې لارې تړلې وې. هوکې او له ژوند سره د هغې د ټولو پخوانیو لېوالتیاو نه هم څه پاتې نه و، د هغې د پېغلتوب د بېغمۍ نه چې ژوند ته یې په هیله مندو سترګو کتل، یوه ښه هم نه لیدل کېده.. تر هر څه زیات او په خورا خواشینۍ هغې ته، د مني د فصل بادونه، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اترادنیا کې د نیکولای تر ښکار، کاکاجان او د نوي کال جشنونه وریادیدل. هغه چمتو وه، ټول هغه څه ددې بدل کې ورکړي چې د پخوانیو خوږو ورځو نه یو ورځ بیا ددې په برخه شي، خو دا ورځې د تل لپاره تللې وې او بېرته نه راستنېدې. هغې دا احساسوله او دې احساس دا نه دو که کوله چې هغه آزادي، مستي او ټولې خوښۍ بیا نه راګرځېدونکې دي، هسې ټوکه نه ده، خو ژوند باید دوام پیدا کړی وای.

دهغې اوس هم، دپخوا په شان دا نه خوښېده چې تصور وکړي چې هغه، نه تر ټولو غوره بلکې بده او تر ټولو بده ده، دا لا څه چې هغه په دې پوهېده او له ځانه يې پوښتل:

ښه نور څه؟ خو نور څه نه و.

ژوند له ټولو خوښیو بې برخې او تېریدونکی و. داسې برېښېده چې ناتاشا هڅه کوله، د چا د اوږو پېټی نه شي، چا ته خنډ نه وي، خو دځان لپاره يې د هېڅ شي هیله نه لرله. له کمکي ورور نه پرته يې، د کورنۍ له ټولو غړو نه يې ځان لرې کاوه، هغې یوازې له پیټیا سره ځان آرام ګاڼه. هغې هڅه کوله تر نورو نه زیات وخت له دغه ورور سره واوسي، آن تر دې چې کله به هغه له ورور سره و، خندل به يې هم. هغه هېڅ له کوره نه وتله او دهغو کسانو له ډلې نه چې هر څوک ددې دیدن ته راتله، یوازې د پېیر، له دیدن نه خوشالېده.. تر پېیر بیزاو خوفه، له هغې سره څوک، ښه، مهربانه او مینه ناکه او هم مهاله جدي نه وه. ناتاشا پرته له هغه چې دې خبرې ته زیات پام وکړي، دغه مهرباني او خواخوږي احساسوله او د هغه له زړه خوالې نه يې خوند اخېست، خو هغې د هغه له دغې خواخوږۍ نه د منني تکل نه لاره. هغې ته داسې برېښېده چې د پېیر په کړو وړو کې کوم ځانګړي څه چې د قدردانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وي، نه شته، ځکه هغه له ټولو سره په کړو وړو کې همدا سې دی. ناتاشا دا احساسوله چې هغه کله ناکله له دې سره په خبرو کې ځکه چوپېږي چې کومه دا سې خبره چې ددې د شرمېدو سبب شي، ددوی په خبرو کې رایاده نه شي، هغه هم په هغه وخت کې چې هغه به دې ته کوم ښه څه کول، چې ناتاشې ته به د ترخو خاطرو د وریادیدو سبب شوی وای. وروسته له هغو خبرونه چې د ناتاشې په پریشانه او غمجنو شېبو کې یې بې ارادې هغې ته ویلي و، که دی آزاده وای، ددې په وړاندې به ځکه په ګونډو شوی وای، چې دی په خپله دځان لپاره د هغې ریبار شي، د واده او مینې غوښتنه وکړي. پېیر، نور هېڅکله د ناتاشې په وړاندې د خپل احساس په اړه نه غږیده، ناتاشا په دې باور درلود چې پېیر دې ته په هغو ترخو شېبو کې دغه خبرې یوازې له هغې سره د خواخوږۍ له امله کړې وې او هغه خبرې یوازې هسې دهغو په هوا تللیو خبرو په څېر دي، چې څوک یې د یوه ژړېدونکي ناآرامه ماشوم د آرامۍ لپاره کوي. دې هېڅکله دا تصور هم نه شو کولای چې له پېیر سره ددې اړیکې ددې له خوا له هغه سره په مینې بدل شي او په زړه پورې لا دا چې د پېیر له خوا ددې سره د مینې څرګندول او یا د ښځې او نارینه ترمنځ په دا سې خواخوږۍ او شاعرانه کړو وړو پای ته ورسېږي، چې هغې یې څو بېلګې پخوا لیدلې وې. ددې دا نه تصور، نه له دې کبله و چې پېیر ښځه لرله، بلکې د هغه اخلاقي او روحي حجاب له امله و چې د ناتاشې او پېیر ترمنځ ولاړ و. هغه څه چې دې د ځان او کوراګین ترمنځ نه لیده.

د پتروفسکو د روژې (روسان څلوېښت ورځې روژه نیسي) په پای کې د اترادنیا په کلي کې د رستوف د کورنۍ ګاونډۍ، ګرافینا ایوانوفنا بیلوفا، د سپېڅلو زیارتونو د لیدو لپاره مسکو ته راغله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له ناتاشې هيله وکړه چې له دې سره زيارتونو ته د دعاګانو لپاره لاړه شي.

سره له هغه چې داکترانو، هغه منع کړې وه چې له کوره ووزي، خو بيا هم ناتاشا د هغې دغه بلنه په ورين تندي ومنله. ناتاشا په دې ټينګار کاوه چې دعا او لمانځنه بايد په غوره توګه، نه هغه شان چې دوی يې په کور کې کوي، تر سره شي. درې واره په کور کې دعا ولوستل شي. نه يوازې دوی ورته غوږ شي، بلکې دعا او لمانځنه بايد داسې وي، لکه چې ګرافينه ايوانوفنا يې کوي. ټوله اونۍ هره ورځ درې واره، سهار، غرمه او ماښام کليسا ته ځي او د سهار، ماسپښين او ماښام په لمانځنه او دعا کې ګډون کوي.

مشره ګرافينه، له مذهبي کړوور سره د ناتاشې له دغې لېوالتيا نه خورا خوشاله شوه او په زړه کې يې وويل چې د داکترانو د هغو ناکامو هڅو نه وروسته، د دعا له لارې خدای ته پناه وړل به خورا اغېزمن وي. که څه هم د ډاکترانو له ويرې نه يې دا خبره له هغو پټه کړه، د لور خبره يې ومنله او هغه يې ګرافينا ايوانوفنا بيلوفنا، ته وسپارله. ګرافينا ايوانوفنا به هره شپه درې بجې د شپې راتله او له نيکمرغه به يې ليدله چې هغه ويښه ده. ناتاشا به ډاريده چې خوب يې يو نه سي او د سهارنۍ لمانځنې نه بې برخې نه شي. هغه به مخ او لاس پرې مينځل او له کمينۍ نه به يې خپل خورا زوړ او بدرنګه کميس واغوست، تر ټولو نه په خورا زاړه شال کې به يې سر ومروړه او پر اوږو به يې هم يو زوړ شال واچاوه. ناتاشا به له تشو کوڅو چې د سپېده داغ پلوشو رڼا کولې تېريده. ناتاشا د ګرافينا ايوانوفنا په سپارښتنې د خپل کور نږدې کليسا ته نه تله، بلکې هغې کليسا ته بو ورتله چې د هغې د وينا له مخې يې پاپ خورا پرهيزګار او په ديني چاروکې خورا ټينګ سړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

و. په کلیسا کې به خلک تل کم و. ناتاشا او ګرافینا ایوانوفنا به د سپېڅلې مریمې د شمایل په وړاندې چې د دعا لوستونکو تر شا راغړوند و، په خپل ځای کې دریدل. ناتاشا به چې په هغه شنه سهار کې، د سپېڅلې مریمې سپېڅلې خړ رنګه شمایل ته چې د سپېده داغ پلوشې به له دریځو پرې رالویدې، کتل او د دعا ویونکو سندریزو دعاوو ته به یې غوږ نیو او هڅه یې کوله د هغو د دعاوو په کلمو ځان پوه کړي. کله به چې د دعا په کلمو پوه شوه، د دې ځانګړي احساسات به له دعا سره ګډ شول او کله به یې چې د دعا د کلماتو په معنا سرخلاص نه شو، احساس به یې لا په زړه پورې و، نو ځکه به یې په زړه کې ویل:

- پر ټولو څه د پوهېدنې هیله، د کبرخبره ده او زموږ د ناقص عقل لپاره د هغو پوهېدل ناشوني دي، یوازې پر خدای باید ایمان راوړ او هغه ته تسلیم شو. دا هغه څه و چې په هغو شېبو کې به هغې احساسوله او لوی خدای ته به یې ځان سپاره. هغې به پر ټټر او تندی صلیب وویست. د شمایلو په وړاندې به یې سرټیټ کړ، کله به چې د کلماتو په معنا او موخه پوه نه شوه، د خواری احساس به یې کاوه، له خدای نه به یې بښنه غوښته، د ټولو ګناهانو، د ټولو په خاطر بښنه. د دعاګانو په منځ کې به دې، تر ټولو نه زیاته د پښېمانۍ او توبې دعاویله. هغه به چې هر شین سهار له کلیسا نه راستنېده، د کارګرو او له هغو کسانو نه پرته چې د کورونو مخې یې پاکولې بل څوک به په لارو کوڅو کې نه وو، د خلکو د کورونو څراغونه به ځکه مړه وو، چې ټول به لا ویده وو، دې به په زړه کې د ځان د سپېڅلتیا نوی او تازه آزماینښت احساساوه، له عیبونو او ګناهانو نه د نوي ژوند لپاره، د ژغورنې احساس داسې احساس چې د پاک او نیکمرغه ژوند احساس و، احساساوه.

اونۍ ټوله په دې شان تېره شوه او دغه احساس ورځ تر ورځې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې کې زياتېده. له خدای سره د بيا وعدې، د ګرافينا ايوانوفنا په وينا، له پاک پروردګار سره ددې ټينګو اړيکو لپاره ور پرانستنه، د هغې لپاره دومره سپېڅلې او ستر برېښېدل، چې هغه به د دغې نيکمرغۍ له نيکمرغۍ نه تر راتلونکې سپېڅلې يکشنبې (د روسانو د روژې وروستی يکشنبې) پورې ژوندی پاتې نه شي.

خو دغه د نيکمرغۍ ورځ راورسېده. کله چې ناتاشا ددې لپاره په دغې نه هېرېدونکې يکشنبې په سپين جالۍ نازک کميس کې له لمانځنې نه راستنه شوه، هغې تر څو مياشتو وروسته د زړه په تل کې د آرامۍ احساس وکړ او نور ژوند، د هغې لپاره پر اوږو بار ښکارېده نه و.

ډاکټر چې په هغه ورځ د هغې کتو ته راغی، د هغې تر کتنې نه يې وروسته يې سپارښتنه وکړه، هغه پودر چې دوه اونۍ د مخه ده، هغې ته ليکلی و، يو وار بيا تکرار کړي. هغه چې له خپلو کړو نه خورا ډاډه او راضي برېښېده وويل:

- هرومرو به يې د نسخې له مخې، سهار او ماښام هغې ته ورکوئ، خو تر ټولو لا په زيات پام سره. مشرې ګرافينې چې د سرو زرو سکه دهغه په رغوي کې ورکېښوده، هغه په خورا ځيرکتيا او مهارت يې ځای پر ځای کړه او بيا يې په ټوکيزې ژبې وويل:

- ډېر ژر به بيا په سندرو او نڅاوو راشي. هغه وروستي دارو يې چې ورکړل شوي دي، خورا اغېزمن او ګټور دي. هغه خورا تانده او تازه برېښي.

ګرافينې، د خپلو ګوتو نوکانو ته وکتل (روسان د شوګون په بڼه، له دې کبله نوکانو ته ګوري او بيا لاړې تو کوي چې خدای دې خير کوي چې نيږ نه شي) لاړې يې تو کړې، او په خورا ښه طبيعت او موسکا مېلمستون ته راستنه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

د جولای د میاشتې په سر کې د جګړې د پیل ګوابنمنې آوازې په مسکو کې ورځ تر ورځې زیاتېدې. ولس ته د هېواد د ساتنې د بلنې او له پوځ نه مسکو ته د ټولواک دراستنېدلو په اړه د خلکو په منځ کې خبرې روانې وې. د ملت په نامه جګړې ته د بلنې وینا لا د جولای تر یوولسمې نه وه رسېدلې، نو ځکه د هغې او د جګړې په اړه ډولاډول مبالغې خوریدې. ځینو ویل چې ټولواک ځکه له پوځ نه راستون شوی دی چې پوځ له ګوابن سره مخامخ دی. ویل کېدل چې د روسیې د سمولینسک ښار لا د وخته تسلیم شوی دی. آوازې وې چې د ناپلیون د پوځ شمېر یو میلیون تنه دی او ویل کېدل چې یوازې یوه معجزه کولای شي روسیه وژغوري.

د جولای په یوولسمه د شنبې په ورځ وینا راورسېده. خو لا خپره شوې نه وه، پیېر چې د رستوفیانو په کور کې مېلمه و، وعده وکړه چې سبا ته د یکشنبې په ورځ، د غرمنۍ لپاره راستون شي، له ګراف راستوپچین نه د ټولواک خپره شوې وینا راواخلي او له ځانسره یې راوړي.

په هغې یکشنبې رستوفیان د رزموفسکي کره لاړل چې د دود سره سم د هغوی په ځانګړې کلیسا کې په په ګډه لمانځنه وکړي. د جون د میاشتې یوه معمولي توده ورځ وه. لا د سهار په هماغه لسو بجو چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رستوف د کورنۍ غړي د کلیسا تر مخې له ګاډۍ نه راښکته شول، په هغې تودې او سوځوونکې هوا کې او د سوداګرو له شروشوره نه په ډکه ګڼه ګوڼه کې د خلکو په نریو اوړنیو او رنګینو جامو کې، د واښونو د ونو په دوړو وهلو پاڼو کې، د یوه پوځي کنډک د سرتېرو موزیک انګازه کوله او د سرتېرو د سپینو پطلونونو په شغهار کې، په پریټ روان وو، پر واټ د فرش شویو تېږو ترسوځونکي لمر لاندې د ګاډیو او کراچیو د خوځېدا شروشور، په هرڅه هرڅه کې د اوړي سستي او ناتواني نغښتې وه، دغه خوند او ناخوندي په تېره بیا د ښار په هغه لمر او ځلېدونکې توده هوا کې ښه محسوسېده. د رزموفسکي د کورنۍ په کلیسا کې د مسکو له پېژندلو شویو مخورو او د رستوف د کورنۍ له آشنایانو نه ډکه وه (سږ کال خورا ډېرې بډایې کورنۍ د کومې پېښې د پېښېدو د ګواښ له امله په مسکو کې پاتې شوې وې) ناتاشا او مور یې چې د ځانګړو جامو یو چوپړ پسې چې د خلکو په ګڼه ګوڼه کې یې لاره پرانسته، روان وو، هغوی د ناتاشا په اړه د یو ځوان پټه پټه غږېدا، چې هومره هم کراره نه وه، اورېدله:

- دا هماغه رستوفه ده، په خپله هغه..

- څنګه ډنګره شوې، خو بیا هماغه شان ښکلې...

هغې واورېدل یا یې داسې تصور وکړ چې چا د کوراګین او بالکونسکي نومونه یاد شول، لنډه دا چې هغې ته تل داسې برېښېده، هغې ته تل داسې برېښېده چې کله څوک دې ته ګوري، ټول یوازې په دې اړه فکر کوي چې هغې ته څه ورپېښ شوي دي. ګڼه ګوڼه تل د هغې لپاره روحي عذاب و. ناتاشا چې ځیګري وریښمین کمیس یې اغوستی و او توره چورمه او پټارې یې پرې ګاڼلې وې، د تل په شان داسې د ګڼې ګوڼې په منځ کې په آرامو نخرو روانه وه چې یوازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې کولای شي هسې روانې شي. هر څومره به يې چې زړه غم لړلی او روح ناآرامه و، په هماغه کچه به يې تګ آرامه او پرتمين بريښېده. هغه پوهېده او تېر وتلې نه وه چې هغه ښکلې ده، خو اوس دې خبرې هغه د پخوا په شان نه يوازې نه خوشالوله، بلکې هغه يې په دې وروستيو وختونو په تېره بيا د ښار د اوړي په دې تودو لمريزو ورځو کې لا پسې زوروله او په عذابوله. هغې ته ورياد يدل چې تېره يکشنبې هم همدلته وه، په زړه کې به يې ويل:

- بيا هم يوه بله يکشنبه ! يوه بله اونۍ هم پای ته ورسېده، هماغه ژوند چې مرګ ته ورته دی، هماغه پخوانی حالت چې ژوند په کې خوند او آرامه و ! هغې به ويل:

- هوکې، ښکلې يم، ځوانه يم او اوس مهربانه يم، مخکې ساده وم خو اوس مهربانه يم، پوهېږم ! او په دې ډول مې د ژوند خورا ښکلي کلونه، هسې تېرېږي او هېڅ چا ته يې ګټه نه رسېږي.

د مور تر څنګه يې ودريده او خپل يوه آشنا ته يې، چې هغوی ته نېږدې ولاړ و، سر وښوراوه، هغې د عادت له مخې د ټولو ښځو جامې ښې څارلې، په زړه کې يې د هغې تر څنګ د ولاړې ښځې په صليب ايستلو چې د زړه له کومې نه و، نيوکې وکړې، خو بيا په خواشينۍ ورياد شول چې نور بيا د دې پر کړوړو نيوکې او قضاوت کوي، دا هم له نورو نه توپير نه لري، خو ناڅاپه يې د دعا د غږ په اوريدو د ځان له خوا نورو ته په سپکو کتنو او له دې کبله چې پخوانی سپېڅلوالی يې له زړه وتلی و، وحشت وکړ.

مهربان او زړه راښکونکي غمر خوړلي پاپ په داسې اخلاص او په داسې نرمۍ او پرتم لمانځنه تر سره کوله چې د ټولو لمنځګذارو زړونو ته يې آرامي ښښله. د هغه محراب دروازه چې پاپ په کې ولاړ و، پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه او پردې يې په آرامۍ او کرار کرار رانښکته شوې، د دروازې له شا نه چې د ويل کېدونکې دعا، چې په رازمنه ډول له ويل کېده غږ او ريدل کېده. د ناتاشا لپاره نه پوهېدونکې، اوښکې د هغې د زړه پر سر ولاړې وې، ګوګل يې تنګې کوله، د خوښۍ او عذاب په احساس سره يې خپله ګېډۍ احساسوله، هغې په زړه کې له خدای سره ويل:

- رازده کړه، راوښيه، څه وکړم؟ راوښيه څنګه ژوند وکړم؟ څنګه د تل لپاره ځان د خدای لارې ته سم کړم؟ د تل لپاره !

د پاپ مرستيال د موعظې محراب ته ودريد، په پراخو منګلو يې خپلې لوړې ګڼې څنې يې د خپل اوږده کميس له غاړې راوويستې، پر ټټر يې صليب وکېښ، په پرتم او لوړ آواز يې د دعا په ويلو پيل وکړ:

- په سپېڅلو زړونو د لوی خدای لوی دربار ته دعا کوو !

ناتاشا په زړه کې وويل:

- ټول په ګډه په پاکو زړونو له دنيايي ګټو پرته، له ناولتيا او شر نه په پاکو زړونو، په وروګلوۍ يو ځای لاس پورته کوو او دعا کوو.

- خدايه ! زموږ ناولي زړونه په آسماني رڼاوو، روښانه کړې او زموږ د غه خوار روح وژغوره !

ناتاشا په زړه کې ويل:

-د ښاپېرو ملکو او ملکوتي ارواحو عالم ته مې ورلوړ کړه !

کله چې دعا جنګيالانو ته ورسېده، هغې ته نيکولای او دينيسوف ورياد شول، کله چې هغه لامبوزنو پوځيانو او مسافرانو ته لاس پورته کړل، هغې ته سرداراندرې ورپه زړه شو، اندرې ته يې دعاوې وکړې او ځان ته يې له لويه خدايه د هغو بديو له کبله ښښنه وغوښته چې دې د سرداراندرې په حق کې کړې وې. خدای ته يې زارۍ وکړې، چې دا وبښي. کله چې وار هغو کسانو ته ورسېد چې موږ ورته ګران يو، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ غړي، مور او پلار او سونیا ته یې دعا وکړې او د لومړي ځل لپاره په دې پوه شوه چې دې د هغو په حق کې بدۍ کړې دي، دا د هغو د حق پوروړېې ده او د خپلې مینې احساس یې د هغو په وړاندې احساس کړ او کله چې یې باید خپلو سیالانو او دښمنانو ته دعا کړې وای، ځان ته یې دښمنان وانګېرل چې هغوی ته دعا وکړي، هغه د خپل پلار پوروړي یا هغه کسان چې په یو ډول نه یو ډول یې ددې له پلار سره کار درلود، د پلار سیالان یې ګڼل،هر وار چې به یې خپل دښمنان او هغه کسان چې کرکه یې ورسره لرله وریادول، دې ته به اناتول وریاېده. هغه اناتول چې دې ته یې دومره بد مرغي وروپه برخه کړې وه. که څه هم اناتول له هغې سره کرکه نه لرله، خو دې هغه ته په خورا خوښۍ د دښمن په توګه دعا کولې. یوازې د دعا په وخت کې هغې کولی شو، چې سرداراندرې او اناتول په پوره او آرامه توګه وریاد شي، ځکه هغه احساس چې دغو دواړو په دغه وخت کې ددې په ګوګل کې راپارو، د هغه احساس تقوا او سپېڅلتیا په وړاندې له هېڅ سره برابر وه چې د دعا په وخت کې دې ته پیدا کېده. کله چې به یې سلطنتي کورنۍ ته دعا کوله، هغه په ځانګړي توګه تر وختـه زیاته خمبده او پر ټټر او تندي به یې صلیب وېست. په زړه کې به ویل چې که په ځینو خبرو نه پوهېږي، هېڅ پروا نه لري هغه د زړه له کومې روحانیونو ته دعا کولې. کله چې دعا پای ته ورسېده، د پاپ مرستیال، هغه پټاره چې د یوه شال په شان یې تر غاړې تاو کړې وه، پر ټټر لکه صلیب داسې راتاو کړ او وې ویل:

- خپل ځان او خپله ټوله هستي، ټول د حضرت مسیح خدای ته بښم!

ناتاشا د زړه له کومې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هرڅه له خپله خدایه غواړم، لویه خدایه خپل ځان ستا ارادې ته سپارم، نه څه غواړم، نه د څه هیله لرم، لویه خدایه ! ما ته لارښوونه وکړه، چې څه وکړم، خپله اراده چېرې او په څه کې وکاروم؟ خدایه زما اختیار او واک ستا په لاس کې دی. ما هر څه تا ته سپارلي دي.

هغه په ګوګل کې په نه آرامېدونکې بې صبرۍ غږېدله، پر ځان یې صلیب نه وبسته، خپل نري لاسونه یې ځړولي وو، داسې برېښېده چې هغه یو ناڅرګند واک ور واخلي او له ځان نه له خپلو هیلو، له خپلو پښېمانیو، له خپلو عیبونو او خپلو ځانګړتیاوو نه وژغوري.

مشرې ګرافینې د دعا په لړ کې څو واره، د خپلې لور څېرې ته چې د ایمان له رڼا او د زړه له خواخوږۍ نه ځلېده وروکتل او له خدایه نه یې شکر وکړ، چې له هغې سره یې مرسته کړې ده.

د دعاکوونکو له ډلې نه یو چوپړ ناڅاپه، د لمانځنې او دعا د مراسمو له دوده پرته هغو مراسمو چې ناتاشا له هغو سره ښه آشنا وه، یوه وړه لنډه څوکۍ، هماغه څوکۍ چې د لمانځنې او مذهبي جشن په وخت کې یې تر پښو لاندې ږدي، وړاندې راوړه او د محراب تر مخې یې پر ځمکه کېښوده، پاپ چې ګلابي بخملي خولۍ یې پر سر وه راننوت، تر اوږو پورې اوږدې ځنې یې راسمې کړې او په خورا سختۍ یې پر دغې وړې څوکۍ ګونډه ووهله. ټولو د هغه پېښې وکړې، خو په حیرت یې یو بل ته کتل. دغه کار د هغې دعا د ویلو د مراسمو لپاره شوی و، چې هماغه شپه د روحانیونو شورا جوړه او د دښمن له یرغل نه یې د روسیې د ژغورنې هیله کوله.

پاپ په درانه، ځېږ، زړه راښکونکي او ځرګند غږ چې د ارتدوکسه کشیشانو ځانګړتیا ده او په حیرانوونکي ډول د روسانو پر زړه اغېز کوي، دعا پیل کړه او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- لویه خدایه ! د قدرتونو ربه ! زموږ د ژغورنې خالقه ! نن په خپلې مهربانۍ او بې پایه رحم د خپلې دغې زمانې پرېښانه بندګانو ته، چې موږ یو ، نظر وکړه او بندګانو ته د مهربانۍ له مخې زما زارۍ واوره، پر موږ ورحمېږه او موږ ته پناه راکړه. دغه بدمرغه تور دښمن چې ستا پر ځمکه شر خپروي او فساد کوي، نړۍ سوځي، پر موږ رادانګي، دغه یاغیان چې ستا د نعمتونو د لاندې کولو لپاره راپاڅېدلي، ستا سپېڅلی کور، پاکه روسیه دا زموږ د ایمان ځاله ورانوي، د هغه سپېڅلي بریدونه ناولې کوي، ستا د لمانځنې سپېڅلي ځایونه راپرزوي، زیارتونه ته یې بې احترامي کوي، په خپل برکت دا له موږ نه واخله. لویه خدایه ! تر څو به دغو ګنهکارانو ته نیکمرغي ور په برخه کوئ ؟ تر څو به هغو ته د قانون د ماتولو توان ورکوئ؟

پروردګاره ! زموږ غږ او نارې چې له نیاز او اړتیا سره ستا دربار ته وړاندې کوو واوره ! تا ته زارۍ کوو چې زموږ له با تقوا ، ستر واکمن همایوني ټولواک الکساندر پاولوویچ نه خپل رحم مه سپموه. هغه ته خپل سپېڅلی قدرت او پیاوړتیا وروبښه. خپله مهرباني، او محبت پر خپلو بندګانو چې موږ یو پیرزو لره او د خپل رحمت سیوری د هغه له سره مه لرې کوه. د هغه پرېکړې مبارکې، متې یې پیاوړې او واک یې په خپل پیاوړي واک سره بریالی کړه، لکه هغه شان دې چې موسی پر عمالیق او جدعون دې پر مدیان او داوو دې پر جالوت بریالي کړي. ..

ای زموږ د پلرونو پروردګاره ! موږ ته رایاد کړه چې خپل د رحمت او نعمتونو بې پایه باران دې له پیل نه په موږ ورولی او تر ابده پورې به یې ور وروې. موږ له خپله درباره مه شړه، موږ په بدمرغیو کې یوازې مه پرېږده ! او په خپل بې پایه رحمت سره موږ بدمرغه ګنهکاران وبښه، زموږ زړونه په خپل ځلېدونکي نور پاک او په موږ کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتینولۍ روح راوپاروه او زموږ ایمان پرځان لا پسې ټینګ کړه..

پاکه پروردګاره ! موږ په تا ایمان لرو، هیله مو تا سو ته ده، له خپلو ګناهونو نه موږ شرمېدلي، له خپل رحمته مه بې برخه کوه، له موږ نه د خپلې یارۍ او ملاتړ نښې څرګندې کړه چې زموږ سیالان او هغه کسان چې زموږ له پاکې وعدې نه سرغړوي، شرمساره او تالاوالا شي.. پاکه خدایه ! نن دې خپله د رحمت ملکه پر موږ رانازله کړه، له موږ نه د روغتیا نعمت مه سپموه..

په هغه حالت کې چې د ناتاشا روح مننې ته چمتو و، دغې دعا پر هغه خورا ښه اغېز وکړ.. هر څه یې د زړه په غوږو اورېدل، په خورا کمینۍ او د زړه له کومې یې د خدای دربار ته لاسونه پورته کول، خو په دې سمه نه پوهېده چې له خدای نه یې څه وغوښتل. هغې په ټول خلوص په زاریو غوښتل چې روح او روان یې د رحمت په رڼا روڼ او د رښتیا زړې یې په زړه کې زرغون، ایمان یې تینګ او ځان یې په مینه کې ډوب اوسي، خو هغې نه شو کولای داسې دعا او ښېرا وکړي چې په هغه کې د دښمنانو پرزیدل، او تر پښو لاندې کولو کې له نورو سره یو ځای شي، ځکه څو شېبې مخکې هغې له خدایه غوښتي و، چې شمېر یې زیات شي، چې دا هغوی ته دعا وکړي او وکولای شي هغوی ورته ګران واوسي.

د تقوا او پرهیز ډار، هغه د ګناهانو له جزا په تېره بیا د خپلو ګناهانو له جزا، د هغې په زړه کې ډار پیدا کاوه. له خدای نه یې د ټولو بندګانو او له هغه ډلې نه د ځان لپاره بښنه غوښته، هغې هیله لرله چې پر ټولو خلکو او پر دې هم د ژوند آرامۍ او نیکمرغۍ پیرزو شي او داسې دې ته برېښېده چې خدای یې هیلې او غوښتنې منلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

له هغې ورځې چې پېير د رستوفيانو له کوره راوتلی و، دناتاشا له مننې ډک غلچک وريادېده، په آسمان کې يې هغه ولاړ رڼا ځړونکی لکۍ لرونکی ستوري ته وکتل، داسې يې وانګېرله چې هغه ته څه نوي ورپه برخه شوي دي او نور نو هغه، هغه عذاب او درد نه احساساوه چې د دنيايي چارو په اړه له پوښتنو ده ته پيدا کېده. هغه ويرونکې پوښتنې، ولې؟ چې پخوا د هرې چارې په منځ کې ورته پيدا کېدې، سره له هغه چې نه يې ځواب پيدا کړی او نه يې بلې پوښتنې ته ځای پرېښی و، هغه د ناتاشا خيال او تصور و. کله به يې چې چا ته غوږ نيوه يا به يې خپله له چا سره خبرې پيل کړې، يا به د چا د دوه مخۍ او حماقت نه خبر شو، يا به له ده نه کومه ناوړه چاره ترسره شوه، نور يې نو د پخوا په شان اور نه اخېست، وحشت يې نه کاوه او نه به يې ويل:

-دا خلک ولې داسې په تلوار او ګبنۍ کې دي، حال دا چې دا ژوند داسې لنډ او مرموزه دی؟ هغه ته به ناتاشا وريادېده، هغه شان به وريادېده، لکه وروستی ځل يې چې ليدلې وه، ددې لپاره همداسې وه، همدا ياد و، چې د شک لمنه يې له زړه ورټوله، هغه هم نه له دې کبله چې ناتاشې د هغه ټولو پوښتنو ته ځواب وايه، چې دی ورسره مخامخېده، بلکې له دې کبله چې د هغه خيال او تصور د هغه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیالونو څپې او شېبې بدلولې. هغه یې د رڼا او روحي آرامۍ پلو ورباله او په یوه شېبه کې هغې دنیاګۍ ته رساوه چې په هغه کې د ښه او نابنه پوښتنې نه وې. هلته ښکلا وه، مینه وه، هغه څه چې ژوند هغه ته ښېل ارزیدل. که به کله په ورځنی ژوند کې کومې ستړې ناځوانۍ او دغلۍ سره مخامخ شو، له ځانسره به یې ویل:

- څه وکړم چې پلانی د دولت او باچا شتمنۍ غلا کوي، دولت او ټولواک د دې پر ځای چې هغه ته جزا ورکړي، هغه لاپسې پالي، لویه وي یې، پرېږده، پرېږده کوي دې.

هغه فکر وکړ:

-زما یې پر هغو څه ! هغې پرون شپه ما ته وخندل او له ما نه یې هیله وکړه چې ددې کورته راشم، هغه ماته ګرانه ده. داسې ګرانه ده چې هېڅوک به هېڅکله له دې مینې نه خبر نه شي.

پېیر هماغه شان د اعیانو بنداړونو ته تګ راتګ کاوه، د ېېر یې څکل، او وخت یې همداسې، په جشنونو او کله کله په غفلتونو کې تېراوه. پر ته له هغه وخته چې ده د رستوف په کورنۍ کې تېراوه، دې ته اړ کړل شوی و چې له مسکوي ژوند سره، د هغو له دود سره، ځان رږدی او له هغو آشنایانو سره تګ راتګ وکړي چې ده په دې ښار کې پیدا کړي وو، خو په دې وروستیو وختونو کې چې د جګړې ګواښمن خبرونه ورځ په ورځ زیاتېدل، له بله پلوه د ناتاشا د روغتیا د ښه کېدو هیله زیاتېده او ده په زړه کې یې د هغې په وړاندې د رحم او زړه خوږي احساس نه راپاروه، خو په دې کې تر هغه نه لا ناڅرګند او کړکیچن خیالونه راپاریدل. هغه داسې انګېرله چې دغه حالت به زیات دوام ونه کړي. هغه رارسېدونکې بدمرغي احساسوله، داسې بدمرغي چې ده د ژوند ټول بهیر به بدل کړي، هرې خوا که یې د دغې بدمرغۍ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رارسېدو نښې لټولې. پيېر ته يو ماسون له يوحينا نه د هغه فال خبرې په ډاګه کړې، چې د ناپليون په اړه يې راوېستلې وې.

د يوحناد ديارلسم څپرکی، په اتلسمه آيه (شعر) کې راغلی دی:

«دلته حکمت دی، نو که هر څو درک او عقل لري، هغه دې وحشي شمېر وشمېري. ځکه شمېره انسان دی او شمېره يې شپږ سوه شپږ شپېته ده».

پنځم آيه هم په دې اړه داسې ده:

«او هغه ته خوله ورکړل شوه، چې په کبر او کفر وغږېږي او هغه ته يې واک ورکړ چې دوه څلوېښت مياشتې کړه وکړي».

که د فرانسوي تورو الفبې ته هم د عبري الفبې په شان، شمېرنه ورکړو (ابجد) نهه لومړي شمېر نه يې يو ګړي او دويمه لسيزه هغه يې په ډول دو ګړي دي:

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u v w x y z

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۲۰ ۳۰ ۴۰ ۵۰ ۶۰ ۷۰ ۸۰ ۹۰ ۱۰۰ ۱۱۰ ۱۲۰ ۱۳۰ ۱۴۰ ۱۵۰ ۱۶۰

که د Empereur Napoleon د کلماتو د حروفو اړوند شمېر وشمېرې، ټول ۶۶۶ کېږي او په دې توګه د ناپليون نوم، هماغه ځناور ثاروی دی چې په يوحنا کې يې اټکل شوی و.

دغه راز که د quarante deux (دوڅلوېښت) نه هم شمېرنه وکړو (او دا هغه موده ده چې ځناور ته د کبر د ويلو واک ورکړ شوی دی) بيا هم ۶۶۶ کېږي. پايله يې دا ده چې دا ټول ۱۸۱۲ کېږي او دا هماغه کال دی، چې د ناپليون د بخت ستوری بايد ولوېږي او په دې کال دی ۴۲ کلن کېږي. دغه اټکل په بې ساري توګه د پيېر حيرت راوپاراوه، هغه تل په دې اند ېښنه کې و چې څه شی به ددې سبب شي چې دغه ځناور يعنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون راوپرزوي. هغه د همدې شمېرونو د الفبې د تورو او د هغه په بيا بيا شمېرنې هڅه کوله، چې خپلو پوښتنو ته ځواب پيدا کړي. د دې ځواب د پيدا کولو لپاره يې د «ټولواک الکساندر» او د «روس ملت» کلمې هم په دې ډول وشمېرلې، د هغو شمېر يې وشمېره، خو هر وار د هغو شمېر يا له ۶۶۶ نه ډېر زيات او يا هم خورا لږ و.. له ناتاشې سره لېوالتيا، د دجال (ناپليون) پيدا ايښت، د بناپارت د پوځ له خوا د روسيې لاندې کول، د لکۍ لرونکي ستوري پيدا ايښت، د ۶۶۶ شمېر... دا ټولې، په ګډه هغه څه وو، چې د وخت په تېريدو سره کرار کرار بايد پاخه شوي واى. دا سې پاخه، چې دده په ژوند کې په يوه بدلون او چاودنې بدل شوي واى، چې هغه يې د مسکو له لند پاري، کوډ کړل شوي او سپک کړل شوي چاپيريال نه چې ځان يې په هغه کې راګير شوى ګاڼه، ځان يو لوى نيکمرغه او د سترې برى لارې ته برابر کړاى واى.

د تېرې يکشنبې په درشل کې، چې په کليسا کې دعا او لمانځنه تر سره کېده، پېير رستوفيانو ته وعده ورکړې وه، چې له ګراف راستوپچين، د مسکو له قوماندان نه، د ټولواک هغه وينا راوړي چې د ملت او د نه د مسکويانو لپاره خپره شوې وه، دغه قوماندان دغه وينا پېير ته ورکړه. پېير د دغه ويناوو او سپارښتنو د لوستلو په لړ کې، وليدل، چې هلته د مړو، ټپيانو، ترفيع کړو او نښانونو د ګټونکو نومونه راغلي وو، ده هلته د نيکولاى نوم وليد. نيکولاى د استروفسکي په جګړو کې د مېړانې او سرښندنې په خاطر د ګيورکي ۴ درجه نښان ګټلى و. په همدې پاڼو او فرمانونو کې يې لوستل چې اندرې بالکونسکي د ښکارې غونډ قوماندان ټاکل شوى و. هغه نه شو کولاى د رستوف پر مورو پلار او کورنۍ زيرى ونه کړي، چې زوى يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نښان اخېستی دی، ویناوې او د ټولواک سپارښتنې یې له ځانسره پربښودې، خو د نیکولای د نښان اخېستو فرمان یې سمدلاسه هغو ته ورولېږه...

په نورو ویناوو کې،د جګړې هغه آوازې چې جاسوسانو خپرولې هم راغلې وې، هغه دا چې ناپلیون خپلو پوځونو ته وعده ورکړې ده چې تر منې مخکې د روسیې دواړه پلازمینې لاندې کړي....

پییر له ډېر پخوا نه هیله لرله چې پوځ ته لاړ شي، که ده دوه ستونزې نه لرلای، ده به دا کار کړی وای. یوه ستونزه دا چې،هغه د فراماسون له ډلې سره ژبه وه. دغې ډلې د ابدي سولې او د جګړې د نابودۍ خبره کوله او بله د هغو مسکویانو یاد و چې پوځي جامې یې اغوستې، د هېواد پالنې خبرې یې کولې،خو پرته له هغه چې پوه وی، بیا شرمېږي، خو پوځ ته دده د تګ اصلي علت دا و چې دده نوم روسي بیزا وخوف د کلمې د شمېرنې شمېر هم د وحشي ځناور د شمېر ۶۶۶ سره برابریده. بله دا چې د هغه ونډه دد غه سترې چارې یعنې د وحشي ځناور د واک د پای ته رسېدو په چاره کې چې په کبر او کفر غړېږي، له ازله ټاکل شوې وه، هغه حق نه درلود په خپل سر کوم کار وکړي. نوځکه هغه، هغه څه ته سترګې په لاره و، چې باید تر سره شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

د رستوف په کورنۍ کې دبلې هرې يکشنبې په شان يو نيم آشنا غرمنۍ کوله.

پيير، خورا وخته ځکه راغی، چې هغوی يوازې ووينې.

پيير، سږ کال نور هم خورب شوی و، که د هغه جګه ونه، پراخ ستر تټر، سوروې اوږې او قوت نه وای، چې د هغه ددې سترې څوربۍ پيټی يې وړی وای، هرومرو به يې اندام خورا بد بربښېدای. هغه چې پر زينه خوت، تر شونډو لاندې يې کوم څه ويل او بنګېده. ګاډيوان چې نور نو له هغه نه، نه پوښتل چې هغه ته سترګو په لاره شي او کنه؟ ځکه هغه په دې پوهېده چې کله پيير، د ګراف رستوف کورنۍ ته د غرمنۍ لپاره راځي بيا تر نيمو شپو پورې هرومرو همالته پاتې کېږي. چوپړانو په خورا خوشالۍ د هغه هرکلي ته ورودانګل. ،چا کوټ ترې اخېست ،چالکړه او چا خولۍ. هغه د عادت له مخې خپله لکړه او خولۍ په دالان کې پرېښودل.

د رستوف د کورنۍ له غړونه لومړی څوک چې پيير يې وليده، هغه ناتاشا وه. مخکې تر هغه چې دی هغه ووينې، ده لا په دالان کې د کوټ د ابستلو په وخت کې د هغې آواز واورېد. هغې په تالار کې سولفژ (د موسيقي آله) غږوله. پيير په دې پوهېده چې ناتاشا تر ناروغۍ وروسته، بيا سندرې نه وې ويلې، نو ځکه د هغې د آواز په اورېدو هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشاله شو او هم یې تعجب وکړ. د تالار دروازه یې په کراره راخلاصه کړه، هغه یې په هماغه ګلابي کمیس کې چې په کلیسا کې یې اغوستی و، ولیده. هغه په تالار کې ګرځېده او آواز یې وایه. کله چې پېیر دروازه خلاصه کړه، ناتاشا دهغه خوا ته را روانه وه، خو کله چې هغې ناڅاپه مخ راواړاوه او د هغه څوربه او حیرت وهلې څېره یې ولیدله، تکه سره شوه او په چټکۍ هغه ته ورنېږدې شوه.

هغې وویل:

- غواړم بیا سندرې ویل وآزمایم.

داسې چې ګواکې له هغه نه بښنه غواړي، زیاته یې کړه:

- دا هم یو کار دی.

- خورا ښه کار دی.

ناتاشې، په هماغه پخوانۍ لېوالتیا، هغه ته، چې له ډېرې مودې راهیسې نه وه لیدلی، وویل:

- پوهېږئ څنګه، څنګه خوشاله شوم چې ته راغلې. نن ډېره نیکمرغه یم. پوهېږئ! نیکولای د ګیورکي په نښان ویاړمن شوی دی. زه په هغه ویاړم.

- هوکې، پوهېږم څنګه نه پوهېږم، خو ما د هغه فرمان تاسو ته رالېږلی و.

هغه زیاته کړه:

-ښه، نور نو مزاحمت نه درته کوم.

هغه غوښتل چې مېلمستون ته لاړ شي.

ناتاشا هغه ودراوه او وې پوښتل:

- ګرافه! دا خو به ډېره سادګي نه وي چې زه سندرې وایم؟

تکه سره شوه او په پوښتنیز غلچک یې پېیر ته وکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نه، څه وايئ، ولې ساده کي وي؟ برعکس.. مګر دا پوښتنه ولې له ما نه کوئ؟

ناتاشا په چټکۍ ځواب ورکړ:

- زه خپله هم نه پوهېږم، خو ما به هيله لرلای هېڅ هغه څه ونه کړم، چې ستاسو نه خوښېږي. زه په هر څه کې په تاسو باور لرم. تاسو نه پوهېږئ چې زه څومره تاسو ته درناوي لرم، تاسو څومره له ما سره مرسته کړې ده.

ناتاشا، ژر ژر غږېده، خو دې ته يې پام نه شو، چې پيير د دې خبرو په اورېدو څنګه تک سور شو. پوهېږئ په هماغه پانه کې، هماغه د نيکولای د فرمان په پانه کې مې ولېدل، چې هغه، بالکونسکي (هغې په چټکۍ خو بنګن ډول دا کلمه وويله) بيا په روسيه کې دی او پوځ ته تللی دی. په تُنده ژبه او په تلوارغږېده، دا سې چې ګواکې ډارېږي، د دې ټولو خبرو د ويلو لپاره يې زور نه شته، هغې وويل:

- تاسو څه فکر کوئ؟ دا سې وخت به راشي چې هغه ما وبښي؟ آيا داسې وخت به راشي چې له ما نه کرکه ونه لري؟ تاسو څه فکر کوئ؟ تاسو څه فکر کوئ؟

پيير وويل:

- زه فکر کوم.. د بښنې وړ څه نه شته، که زه د هغه پر ځای وای..

هغه په يوه شېبه کې د خپل خيال مرغه، هغو وختونو او پلو ته والوزو، چې د دې د آرامۍ او دلاساينې لپاره يې ويلي و:

که زه هغه څه چې يم، نه وای، او د نړۍ تر ټولو ښه سړی او آزاد وای، زه به ستا په وړاندې ګونډه شوی وای، ستا ريباري به مې کړی وای، او له تاسو نه به مې د واده هيله کړې وای.

او هماغه د رحم احساس او د مينې د مهرباني يې په څېره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وځلېده او هماغه خبرې یې پرشونډو راخورې شوې، خو ناتاشا وخت ورنه کړ، چې هغه څه وواېي، هغې وې ویل:
- هوکې، تاسو، تاسو، هغې په یو خوند او ذوق د «تاسو» کلمه وویله. او زیاته یې کړه:
- تاسو، تاسو بله خبره ده.
دوام یې ورکړ:
- زه تر تاسو پاک زړی، لوړ، مهربانه او ښه سړی په نړۍ کې نه پېژنم او نه شته. که تاسو هغه وخت او اوس نه وای، زه نه پوهېږم، په ما به څه شوي وای، ځکه..
او ناڅاپه یې له سترګو نه اوښکې راشېوه شوې، هغه بېرته ستنه شوه، د موسیقۍ یادښت را واخېست او سترګو ته یې ونیو، سندرې یې پیل او بیا په تالار کې په ګرځېدا شوه.
په دې وخت کې له مېلمستون نه په منډه منډه پیتیا راووت. پیتیا اوس پنځلس کلن ښکلی او تک سور زلمی و او ناتاشې ته ورته څوربې سرې شونډې لرلې. هغه پوهنتون ته د تګ لپاره چمتوالی کاوه، خو په دې ورو ستیو وختونو کې یې له خپل او بولبنسکي نومي انډیوال سره سواره پوځ ته د ورتګ پریکړه کړې وه.
پیتیا، خپل هم نامه ته (پېیر ته) د دې لپاره ورمنډه کړل، چې په دې اړه ورسره وغږېږي. هغه له هغه نه وپوښتل چې آیا دی به، دوی په سواره پوځ کې ونیسي.
پېیر چې مېلمستون کې روان و، د پیتیا دا خبرې یې وانه اورېدې.
پیتیا، د دې لپاره چې د پېیر پام ځانته را واړوي، هغه یې له لستوڼي نه راونیو او وې ویل:
- ښه زما کار څنګه شو؟ پیتر کیریلوویچ، د خدای لپاره! زما هیله

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازې تاسو ته ده.

- هوکې، هوکې، ستا کار ! غواړئ چې سواره پوځ ته لاړ شئ؟ کېږي، درته وايم، وايم نن به درته ووايم.

مشر ګراف راورسېد او وې پوښتل:

- ښه ګرانه ! نو څه دې وکړل؟ څه خبرې؟ وينا دې پيدا کړه؟ زما نازولې ګرافينې خو د رزموفسکي دوی کورته د دعا او لمانځنې لپاره تللې وه، نوې دعاګانې شوي دي، وايي چې خورا ښې دعاګانې وې.

پېير ځواب ورکړ:

- هوکې وينا مې پيدا کړه، را مې وړه، ټولواک سبا ته راځي. د مشرانو جرګه جوړېږي، وايي چې سرتېري ټولوي، له هرو لسو زرو تنو نه لس تنه لېږي، ښاغليه ګرافه ! مبارکی درته وايم.

- هوکې، هوکې ! د خدای شکر دی، مننه، د پوځ په اړه څه اورئ؟

پېير ځواب ورکړ:

- زموږ پوځ بيا په شا راروان دی. وايي د سمولينسک دښار څنډو ته رارسېدلی دی.

مشر ګراف وويل:

خدايه ! خدايه، وينا چېرته ده، تاسو ته وايم وينا؟

-د ټولواک وينا يادوې؟

او د خپلو جيبونو په لټول يې پيل وکړ، خو هغه يې پيدا کولای نه شوه. په داسې حال کې چې خپل جيبونه يې لټول، د راغلې ګرافينې لاس يې ښکل کړل او په خواشينۍ يې دا خوا هغه خوا څارل او داسې ښکاريده، چې د ناتاشا د راتګ لاره څاري. ځکه نور نو نه د هغې آواز راته او نه لا مېلمستون ته راغلې وه.

پېير وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خدای پوهېږي چې وینا مې څه کړه؟
ګرافینې وویل:
- هو کې، تل هر څه ورک کوئ.
ناتاشا په نرمۍ، خو ګبنهۍ اخېستې بنه راننوته، کېناسته او په چو په خوله یې ځیر ځیر پېیر ته کتل. د ناتاشا د راننوتو سره د پېیر څېره چې تر اوسه یې هم جیبونه لټول، وغوړېده، ځو ځله یې ناتاشې ته وکتل.
- خدای بنه پوهېږي فکر کوم، ښکاري چې په کور کې مې هېره کړې ده، باید بېرته لاړ شم..
- ناوخته ده، غرمنۍ ته رارسېدای نه شې.
- اخ، ګاډۍ هم تللې ده.
خو سونیا چې د کاغذونو لټول یې پیل کړي و، هغه په دالان کې د پېیر په خولۍ کې پیدا کړل. وینا په خورا ځیر مروړل شوې او په خولۍ کې اېښودل شوې وه. پېیر غوښتل هغه ولولي، خو مشر ګراف چې غوښتل له هغې لا ښه خوند واخلي، وویل چې لومړی به غرمنۍ وخورو او تر هغه وروسته به بیا دا وینا واورو..
په غرمنۍ کې جامونه پورته شول او دا جامونه ټول، د ګیورکي د ښسان د نوي ګټونکي نیکولای په ویاړ پورته کېدل. دغه راز شینشین، د ښار وروستي خبرونه رایاد کړل او د ګرجي زاړه شهزاده د ناروغۍ خبره یې وکړه او وې ویل چې میتیا له مسکو نه لا درکه شوی دی. هغه دا هم یاده کړه چې راستوپچین، ته یې یو الماني راوستلی، چې دا جاسوس دی(شینشین، ټینګار کاوه چې دا په خپله دراستوپچین خبره ده)خو راستوپچین ویلي، چې هغه پرېږدئ چې لاړ شي، ځکه هغه خلکو ته ویلي چې دا جاسوس نه دی، هسې زوړ عمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوړلی مرخیړی دی.

ګراف وویل:

- نیول، نیول پیل شوي دي، خدای دې خیر کوي، ما هم ګرافینې ته وویل چې فرانسوي مه غږېږئ، اوس په فرانسوي ژبې دغږېدو وخت نه دی.

شینشین وویل:

- اوریدلي مو دي او کنه؟ شهزاده ګولیڅین ته یې د روسي ژبې ښوونکی ګمارلی دی، روسي زده کوي، په کوڅو کې فرانسوي غږېدل، خورا خطرناکه شوي دي.

بوډا ګراف پېیر ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

- ښه ګرانه پیتر کیریلیېچ ! کله چې عمومي جلب پیل شي، تاسو هم باید ځان ته آس پیدا کړئ.

د دغې غرمنۍ په اوږدو کې، پېیر چپ او په خیالو کې ډوب و او هېڅ یې نه ویل، خو کله یې چې له ګرافه دغه پوښتنه واوریده، ګواکې چې په خبره یې پوه شوی نه وي، رډ رډ یې هغه ته وکتل، هغه وویل:

- هوکې، هوکې جګړه ! نه، نه زه او جګړه، خو عجبه ده، د دنیا چارې هم عجبې دي، هېڅ مې سر نه خلاصېږي، نه پوهېږم. زه د جګړېزو چارو نه خورا لرې پاتې شوی یم، خو نن، سبا څوک د ځان واک لري؟

ګراف تر غرمنۍ وروسته پر خپلې څوکۍ کې ښه ځان جوړ کړ او په خورا زغرده یې له سونیانه، چې ټول پوهېدل چې هغه د لوستنې لویه ماهره ده وغوښتل، چې وینا ولولي.

- د مسکو، زموږ د لرغونې پلازمینې او سېدونکو !

دښمن له خپل لوی لښکر سره، د روسیې پر پولو تېری کړی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه غواړي چې زموږ ګرانه مېنه په کنډوالو بدله کړي.
ګراف سترګې ترلې وې، غوږ غوږ و او ساړه اسويلي يې وېستل.
ناتاشا نيغه ناسته وه، کله به يې پلار او کله به يې هم پيېير ته کتل.
پيېير د هغې کتل احساسول او هڅه يې کوله، هغې ته ونه ګوري.
ګرافينې د وينا دهرې پارونکې جملې په اوريدو، په قهر او غندنې سر ښوراوه، هغې په ټولو دې جملو او خبرو کې يوه خبره موندله او هغه دا چې هغه ګوابن، چې د دې زوی ورسره مخامخ دی، دا سې ژر پای ته نه رسيږي. شينشين په يوې ملنډيزې موسکا شونډې کېښکودلې وې او داسې بربښېده چې د دې لپاره ځان چمتو کوي چې کومې وړې خبرې يا د سونيا پر لوستلو، يا د ګراف پر څرګندونو او يا هم که کومه پلمه پيدا نه شي، د وينا په کوم يو ټکي وخاندي.
سونيا وروسته له هغه چې د وينا هغه ټکي چې روسيې ته د ګوابنونو او هغه هيلې چې ټولواک له مسکو، په تېره بيا د هغه د اعيانو او مخورو نه خبرې په کې راغلې وې ولوستل، داوريدونکو دزياتې پاملرنې نه يې آوازپه ريږديدو شو، خ د وينا وروستي ټکي يې داسې ياد کړل:
- موږ به ډېر ژر په خپله، څه په دې پلازمېنه کې او څه د خپلې امپراطورۍ په نورو برخو کې، له ټولو جنګياليو سره د خبرو اترو او جرګو لپاره د خلکو مينځ ته ورشو، او له هغو جنګياليو يوځای شو، چې همدا اوس د دوکمار او ظالم دښمن په وړاندې ولاړ دي او سرښندنه کوي او يا هغه چې په راتلونکې کې سره راټوليږي او پر دښمن وردانګي،. هوکې د هغو درناوي ته وردرومو. نه يوازې په دې هيله چې ټول په ګډه، د هغې بدمرغۍ مخنوی وکړي چې پر موږ يې د راوستلو لپاره تکل شوی، بلکې بېرته دغه بلا پر هغو ورو پرزوي، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر نړۍ یې د راوستلو تکل کړی دی، دغه جنګیالي باید اوړپا له مرییتوبه وژغوري او د روسیې نوم ستر او ویاړمن کړي.

مشر ګراف چې له اوښکو ډکې سترګې پرانستې او په داسې غږ چې ګواکې چا د هغه سپړمو ته د خورا تندی سرکې بوتل پرانستی دی، په ساندو ساندو پرې پرې وویل:

-آفرین، شابس ! زموږ لپاره همدا بس دی چې ټولواک شونډې وښوروي، موږ خپل هر څه ترې ځارو او هېڅ شی نه ترې سپمو.

شینشین د ګراف پر هېواد پالنې د چمتو شوې ټوکې د ویلو لپاره څکه وخت پیدا نه کړ چې ناتاشا له ځایه پاڅېده، د پلار خواته ورغله او هغه یې ښکل کړ او وې ویل:

- دغه ته پلار وایي ! زموږ پلار جان جوړه نه لري. او بیا یې په هماغې پخوانۍ له ناز ډکه ادا او زړه راښکون غلچک پېیر ته وروکتل.

شینشین وویل:

- دغه ته هېوادپالنه وایي، وګورئ، هېوادپالنه !

ناتاشا په خواشینۍ ځواب ورکړ:

- د څه شي هېوادپالنه، خبره د هېوادپالنې نه ده.. خو تاسې هم، په هر څه ملنډې وهې، خو اوس د ټوکو او ملنډو وخت نه دی.

ګراف وویل:

- د څه شي ټوکې ! که ټولواک یوه خبره وکړي، موږ ټول خوځېږو، موږ خو څه.. المانیان نه یو..

پېیر وویل:

-ستاسو پام شو، چې په وینا کې څه راغلي دي؟ د جرګې لپاره څه ویل شوي دي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هر څه چې وي، مور ورته چمتو يو...

په دې وخت کې پيتيا، چې هېڅچا هغه ته پام نه کاوه، راوړاندې شو، په تکه سره بشره، په ډډ او مالګين آواز وويل:

- پلار جانه! اوس نو په ډاګه او په غوښه وايم، مور ته مې هم همدا اسې وايم، پرې مې ږدئ چې پوځ ته لاړ شم، ځکه نور نو نه شم کولای... بس همدا... هو کې همدا وايم...

ګرافينې سترګې آسمان پلو پورته کړئ، له خورا ناهيلۍ يې لاسونه وښورول، مېړه ته يې مخ ورواړاوه او وې ويل:

- ورته ګوره، زړه يې تش کړ.

خو ګراف په هماغه شېبه کې پر خپلې ګبنۍ لاسبرى او آرام شو، وې ويل:

-دا دى يو بل جنګيالى! سادګي پرېږده، ته بايد زده کړې وکړې.

-سادګي نه کوم پلار جانه! ته ګوره فديا او بالکونسکي چې تر ما کمکى دى، جګړې ته روان دى. او بيا که وو ايو، ددې خبرو وخت تېر شوى دى، تاسو خپله وو ايئ، په دې حال کې زده کړې کېږي؟ پيتيا تر دې خبرو وروسته يوه شېبه چپ شو، تک سور واوښت، خولې يې پر بشرې راماتې شوې او زياته يې کړه:

-په هر حال کله چې هېواد ته ګواښ ورپېښ دى، زه نه شم کولى، زده کړې وکړم.

-دا پوره، پوره حماقت دى.

-تاسو په خپله همدا اوس وويل، چې هر څه له هېواد ځاروو.

ګراف چې پرله پسې، خپلې رنګ الوتې او ګبنۍ اخېستې ښځې ته چې خپل کمکي زوى ته چرت وړې وه، کتل، چغه کړل:

-پيتيا تا ته وايم چپ شه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه هم وايم، او راځئ دا پيوتر کيريليبيچ وپوښتئ..
-درته مې ويل، ملنډې مه وايه، سادګي مه کوه، تر اوسه يې لا له خولې نه د شودو بوی راځي او دی غواړي جګړې ته لاړ شي. پريږده، درته ومې ويل چې خوله بنده او چوپ شه!
ګراف وينا پاڼې، چې ګمان کېده، يو وار بيا يې په خپله کوټه کې په کراره لوستل غوښتل، پورته کړې، د دروازې پلو وخوځېد او وې ويل:
-پيوتر کيريليبيچ درځه چې، سګرت ووهو.
پيېر پرېښانه او زړه نازړه و، ددې علت د ناتاشې سترګې وې، چې ده ته يې په غير عادي ملال ملال او خوند خوند ورکتل او په بې ساري توګه يې دی د خپلو غلچکو په غېږه کې نازاوه.
پيېر وويل:
- نه، نه، ښکاري زه به کورته لاړ شم..
ګراف وويل: څنګه؟ ښکاري چې کورته لاړشئ، تاسو خو ويل چې ماښامنۍ به له موږ سره تېره کړې، دا زما نازولې.. په مهربانۍ يې ناتاشې ته اشاره وکړه او وې ويل:
- يوازې هغه وخت خوشاله وي، چې ته زموږ په کور کې وې.
پيېر په تلوار وويل: ما هېر کړي وو.. زه بايد هرومرو لاړ شم، يو څه کارونه دي.. کارونه..
ګراف چې له کوټې نه وت، وې ويل: چې دا سې ده، تر ليدو پورې!
ناتاشې، چې له بلنې نه په ډک غلچک د پيېر سترګو ته کتل وې ويل:
-ولې ځئ؟ ولې دا سې ناآرامه ياستئ؟ ولې؟
پيېر غوښتل ووايي: له دې چې راته ګرانه يې!
خو پرته له هغه چې څه ووايي، تک سور شو او په سترګو کې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې را پیدا شوې، هغه وویل:

-له دې چې باید تا سو کره لږ راشم، نه، نه، یوازې له دې کبله چې کار لرم.

ناتاشا په ټینګه وویل: نه، ولې، وو ایه، رښتیا وو ایئ، ولې؟

خو ناڅاپه چوپه شوه، دواړو په ویرې او ګبنې یو بل ته کتل، پېیر هڅه کوله وموسېږي، خو وې نه شو کولای، په موسکا کې یې غم نغښتی و. په چوپه خوله یې د هغې لاس ښکل کړ او ووت.

پېیر له ځانسره خپله پریکړه وکړه، چې بیا د رستوف کورته لاړ نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

وروسته له هغه چې د پيتيا وړانديز په غوځه چا ونه مانه، خپلې کوټې ته لاړ، ځان پسې يې دروازه وتړله، په کوټه کې پټ او په ساندو ساندو يې وژړل، خو کله چې تر دې نه وروسته، هغه په تريو تندي له ژړا نه په سرو سترګو او له خبرو سترې، د چای لپاره راغی، ټولو داسې وښودله چې هغه نه چا ليدلی او نه يې اوريدلی دی.

بله ورځ ټولواک راورسېد، د رستوف د کورنۍ څو تنو چوپړانو اجازه واخېسته د پاچا د ديدن لپاره ورشي. پر دغه سهار پيتيا ډېر وخت په کالو اغستلو، د څڼو په جوړولو تېر کړ او د کميس غاړه يې لکه د لويانو په شان ولاړه او جګه جوړه کړه. د هينداري تر مخې ودريد، په تريو تندي او بړوسې څېرې يې، په هينداره کې وکتل، اوږې يې پورته پورته واچولې او پرته له هغه چې چاته څه ووايي، په پای کې يې خولۍ پرسر کړه او د دې لپاره چې د چا ورتـه پام نه شي، د ودانۍ د شا د دروازې له لارې د باندې ووت. هغه پريکړه کړې وه، مخامخ هغه ځای ته چې ټولواک مېشت شوی و، ورشي او په خپله په ډاګه د هغه د کوم يوه ياور ته (پيتيا داسې انګېرله چې له ټولواک سره مل څو تنه ملګري وي) ووايي چې دی، ګراف رستوف که څه هم تر اوسه پورې خورا زلمی دی، غواړي وطن ته د خدمت په هيله پوځ ته لاړ شي. دی هغوی ته ووايي چې ځواني او زلميتوب بايد له وطنه، د هغه د ځارېدنې او سرښندنې خنډ نه شي. پيتيا خپل دغه کار ته د چمتو کېدو په وخت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ویلو لپاره خورا ښې کلمې جوړې کړې چې بیا یې یاور ته وواییې. هغه له ځان سره تصور کړی و ، چې د ټولواک په وړاندې به دده د خبرو ځکه ښه ملاتړ وشي چې دی یو تنکی زلمی دی. (آن دا تصور یې هم کړی و چې دده زلمیتوب به ټول حیران کړي) خو له دې سره سره یې خپل ګریوان، څنې او آن خوځېدا ځکه ښه جوړ کړل، چې وښیي چې دی ښه ځوان دی، خو څومره چې به وړاندې ته او د کرملین خواته تلونکو خلکو ته به یې کتل، مشرانو ته به یې د خپل ورته تګ، کالو او څنو حال هېراوه، کرملین ته چې ورسېد ، نور نو په دې غم کې و چې تر پښو لاندې نه شي او په غوڅه یې خپلې څنګلې دې ته اړم کړې، چې د ګڼې ګوڼې مخه ونیسي، په پوځي ډوله او جنګیالي تګ چې د هغه د ټینګ تکل څرګندونه یې کوله، وړاندې روان و. خو د یوې کوڅې په ګرځنې کې هم د خلکو په دا سې یوې ګڼه ګوڼې کې چې دده په ګوګل کې د هېواد پالنې له را الوتلی توفان نه خبر نه و ، او دا ګڼه ګوڼه په دې نه پوهېده چې له سپېڅلو هیلو سره د کرملین پلو روان دی. دی، خلکو دا سې د کرملین دیوال ته ور کېښکوده چې دده د ټولو هلو ځلو او غوځ تکل سره سره یې پریکړه وکړه، غاړه کېږدي او ددې لپاره ودرېږي چې کرملین ته د روانو ګاډیو لپاره چې له چت لرونکو دروازو لاندې یې تېرېدو انګازې خپرولې، لاره پرېږدي. پیتیا د یوې ښځې، د هغې د چوپړانو او سوداګرو او پیره دارو سرتېرو په منځ کې را ایسار شوی و. په ګرځنې کې تر څو شېبو درېدو وروسته، پر ته له هغه چې د رسمي ګاډیو تېرېدو ته سترګه په لاره شي، هڅه وکړه تر ټولو د مخه وخوځېږي، د خپلو څنګلو په خوځېدو یې په ګڼه ګوڼه کې ځان ته د لارې د پیدا کولو تکل وکړ، خو هغه ښځه چې دده ترڅنګه ولاړه وه، تر هر چا نه لومړی د پیتیا له څنګلونه په عذاب شوه او په خواشینۍ یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چغه کړل:

-څه در شوي زلمیه ! څه زورونه وهئ ! ټول ولاړ دي، کومې خواته ځئ؟

چوپړ هم خپلې ځنګلې وخوځولې، ځانته یې د لارې د پیدا کولو هڅه وکړه او وې ویل:

-ټول همداسې زورونه وهي ! او پیتیا یې په یو وار پورې وهلو د دروازې یو ګوټ ته پلو، چې یو خوسا بوی ترې راته، ورکېښکود.

پیتیا هغه خولې چې پر مخ یې راروانې وې، په لاس پاکې کړې او د کمیس هغه غاړه یې چې په کور کې په خورا زیار د مشرانو په خبر جوړه کړې وه او اوس د خولو له لاسه لمده او ګونځه شوې وه، بیا جوړه کړه.

داسې یې انګېرله چې ښه نه ښکاري او پریښانه و، که په دې حال یاورانو ته ور نېږدې شي، هغه به ځوک ټولو اک ته ورپرې نه ږدي، خو ګڼه ګوڼه داسې بې سارې وه چې هغه نه ځان جوړولي شو او نه کومې بلې خوا ته تلای شو.. همدا چې ګاډی ټولې تېرې شوې، خلک په خوځېدا شول او د ګڼه ګوڼې په څپو کې یې پیتیا هغه لوی ډګر ته یوړ چې له خلکو ډک و، نه یوازې ډګر بلکې د هغه په شاوخوا غونډیو، د کورونو پر بامونو او په ټولو ځایونو کې د خلکو دګڼې ګوڼې، د غږیدا شروشور او د کلیسا زنګونو انګازې کولې او ده په ښه توګه د خلکو له خوښۍ نه ډک غږونه او د زنګونو آوازونه اوریدل. په کومه شېبه کې یې داسې وانګېرله چې مخه یې پرانستل شوې، خو ناڅاپه ټولو خولۍ له سره لرې کړې او وړاندې یې ودانګل. پیتیا یې داسې سره راایسار او کېښکوده، چې ساه یې هم اېستلې نه شوه، خو خلکو چغې وهلې:

-هورا ! هورا ! هورا !

پیتیا د پښو پر منګلو دریده، پورې وهل کېده، کېښکودل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېده ،خو خپلې شا و خوا ته یې Tولاړو خلکو د ګڼې ګونې له کبله هېڅ څه لیدلای نه شو. په ټولو څېرو کې یوه ګډه نښه او یو احساس، له ټولواک سره د مینې او لېوالتیا احساس لیدل کېده. یو کسبګره ښځه چې د پیتیا تر څنګ ولاړه وه، ساندې یې وهلې او اوښکې یې له سترګو را څڅېدې، هغې ژړل او په ګوتو اوښکې پاکولې ،هغې ویل:

-زموږ پلار ! زموږ ملکه، زموږ بابا !

له هرې خوا نه چغې نارې وې: هورا !

د یوې شېبې لپاره دا د خلکو څپه ځای پر ځای ودریده، خو وروسته بیا یو ځای وړاندې وخوځېدل.

پیتیا ،خپله خپل ځان نه پېژاند ، غاښونه یې سره کېښکودل او سترګې یې لکه د ځناور راووتې، لاسونه او څنګلې یې وهلې او چغې یې پورته وې.

-هورا !

-هغه داسې چغې وهلې، چې ګواکې چمتو و ،په هغه شېبه کې ځان او نور تر هر څه ځار کړي،خو د هغه له څنګ او شاوخوا نه، ده ته ورته نورو وګړو هم له وحشته په ډکو څېرو همداسې چغې او نارې وهلې او ویل یې:

- هورا !

پیتیا له ځان سره ویل:

-دې ته وایي ټولواک ! نه، نه هغه ته ورتګ، وروړاندې کېدل، زما کار نه دی، دغه کار خورا زړورتیا غواړي، پیتیا ددې خبرو سره سره بیا هم هماغه شان په ناهیلۍ وړاندې زور واهه او هڅه یې کوله د خلکو په ګڼه ګوڼه کې ځان ته د مخ تګ لاره پیدا کړي. تر ده نه وړاندې ډلې،ترشا یې یو ځای تش ولید ،په یوه شېبه کې یې د پراخې ځمکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوروالۍ تر سترګو شو ،خو په دې وخت کې د خلکو څپه وخوځېده او د شا پلو وتمبول شوه. (پوليسو خلک چې ټولو د ټولواک پلو يو بل پورې وهل، شا ته تمبه کړل او ټولواک له خپلې ماڼۍ نه د اوسپينسکي کليسا ته ورغی). په دې وخت کې ناڅاپه د پيتيا پر ککرې څو سوټي او ګوزارونه ولګېدل او دا سې سرسام شو چې سترګې يې تورې او بېسده شو. کله چې بېرته په سد شو، يو روحاني سړی يې پر سر ولاړ و ،هغه چې اوږدې خړې کوڅۍ يې له څټه ښکاريدې، اوږد ځانګړی شين بخون کميس يې پرغاړه، ګمان کېده چې د پاپ مرستيال و. دغه سړي په يوه لاس هغه،ترتخرګ لاندې ونيو او په بل لاس يې د خلکو د پورې وهلو مخه بنده کړه. دغه سړي وويل:

- دا زلمی مو لاندې کړ. دا څه حال دی، ترپښو لاندې شو، سا به يې وخېژي !..

ټولواک د اوسپينسکي کليسا تـه لاړ، د خلکو ګڼه ګوڼه بېرته لږ آواره غوندې شوه. هغه روحاني سړي، پيتيا چې سخت يې رنګ الوتی او په سختۍ يې سا اېستله، د هغه توپ خواته چې د کرملين ماڼۍ ته نېږدې ولاړ و (شاه توپ) يووړ. د يو څو تنو په پيتيا زړه خوږ شو، خو ناڅاپه د ټولو خلکو پام ورواوښت او د هغه شاوخوا تـه لويـه ګڼه ګوڼه جوړه شوه. يو څوک چې نېږدې ورته ولاړ و، د هغه لاس راونيو اويو چا يې د کاليو تڼۍ خلاصولې. هغه يې پر توپ کېناوه او د نامعلوم دښمن په نامه يې کوم چا ته چې دغه زلمی يې ترپښو لاندې کړی و، ښکنځلې پيل کړې.

يو چا ويل:

- هېڅ نه پوهېږئ چې څه کوئ؟ دا خوارکی ماشوم يې لاندې کړی.. دا څه حال دی، وژل دي.. ورته ګوره ! رنګ يې سپين تښتېدلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيتيا ډېر ژر په سد شو ، اننګو ته يې وينه راورسېده. دردونه يې کم شول او د دې رنځونو په بدل کې يې د لوی توپ پر سر يې ښه ځای پيدا کړ ، هغه ځای چې له هغه نه يې غوښتل ټولواک چې اوس بايد بېرته له کليسا نه راستون شوی و ، وګوري. پيتيا نور ټولواک ته د خپل وړاندېز د وړاندې کولو حال هېر کړی و ، د هغه ټوله نيکمرغي په دې کې و چې لږ تر لږه يو وار ټولواک ووينې. ..

د او سپينسکي په کليسا کې د ټولواک د راتګ په وياړ ځانګړې دعا او له ترکانو سره د روغې د تړون له امله د شکر او مننې پر ځای کولو په وخت کې خلک لږ څه، خواره واره شول. د کوآس (د اوربشو او ډوډۍ نه جوړې شوې شربت) او پتېرو خرخوونکي، چې د پيتيا هغه ډېرې خوښېدې، په لوړ اواز د خرڅلاو غږ کاوه او کرار کرار لرې کېدل. يوې ښځې خپل څېرې شوی شال ښوده او ويل يې چې هغه يې خورا په لوړ بيه اخېستی و. .. بل ويل چې وريښمينې ټوټې خو هسې هم ډېرې ګرانې دي. د پاپ مرستيال، چې پيتيا يې ژغورلی و ، د هغه ورځې د لمانځنې په اړه خلکو ته غږېده. .. او څو ځله يې په خپلو خبرو کې داسې کلمې ادا کړې، چې پيتيا نه پرې پوهېده. ..

ناڅاپه د رود له غاړې نه د توپ د ډزو آواز واورېدل شو. (دا ډزې له ترکانو سره د روغې په وياړ کېدې) د خلکو څپه په تلوار او ګبنۍ سره د رود د غاړې پلو ور وخوځېده او ټولو دې ته کتل، چې توپونه څنګه ډزې کوي. پيتيا هم هغه خوا د دانګلو تلوسه وکړه، خو د پاپ مرستيال، چې هغه يې تر څارنې لاندې نيولی و ، هغه پرې نښود. د توپونو ډزې لا همداسې روانې وې چې افسران، جنرالان او ياوران په چټکۍ له کليسا نه راووتل، تر هغه نه وروسته ځېنې نور کسان، خو نه چندان په چټکۍ هغو پسې راووتل او هغه خلک چې د توپونو د ډزو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننداري ته تللي وو ، بېرته راستانه شول. او په پای کې ځلور تنه نور کسان، چې دريشي يې اغوستې او پر تټر يې نښانو او صليبونه ځړوند وو ، له کليسا نه راووتل او بيا يې ناري يې وهلې:

- هورا !هورا !هورا !

پيتيا چې غږ يې ساندو اخېستی و ، له هغو کسانو نه چې دده شاوخوا ته ولاړ وو ، وويل:

- کوم يو دی؟ کوم يو دی؟ خو چا ځکه ځواب نه ورکاوه چې ټول د ټولواک د ليدو په خيال کې ډوب وو. پيتيا چې سترګې يې د خوښۍ له اوښکو ډکې وې، د اوښکو د تتې پردې له شا نه يې يو تن ځانته د ټولواک په ګمان په نښه کړ ، که څه هم هغه ټولواک نه و ،خو خپله ټوله لېوالتيا يې وروبښله او له شوق او لېوالتيا نه يې چغې وهلې:

- هورا !هورا !

هغه داسې چغې وهلې چې نور يې غږ خپل غږ ته ورته نه و ، هورا يې وېستلې او پريکړه وکړه چې بل ورځ به هرومرو پوځ ته ځي.

د خلکو ځپې ټولواک پسې منډې وهلې، هغه يې تر ماڼۍ پورې بدرګه کړ او بيا سره خواره واره شول. که څه هم وخت ناوخته و ،خو پيتيا لا ځکه هم نه وه کړې، خولې يې له سروځان نه څڅېدلې، هغه کورته نه لاړ او له هغو خلکو سره که څه هم څه يې خواره واره شوي وي خو د پاتې شويو شمېر هم لا کم نه و ، د ماڼۍ تر مخې، هلته چې ټولواک د غرمنۍ لپاره ننوتلی و ، ودريد او همداسې چې ګواکې کوم څه ته سترګه په لاره وي، د ماڼۍ کړکيو ته کتل. ..

د غرمنۍ په وخت کې ولييوف،له کړکۍ نه د باندې وکتل او وې ويل:

- خلک لا ددې هيله مند دي چې ستاسو مبارک حضور ووينې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمنۍ پای ته ورسېده او شاه چې يوه پتيره يې په لاس کې وه، خوړه يې او برنډې ته ووت. خلک او د هغو په ډله کې پيتيا د برنډې خواته ورودانګل.

خلکو او له هغو سره پيتيا نارې وهلې:

- زموږ ملکه ! زموږ پلاره ! هورا باباجانه !

او بيا ښځو، څو تنو نارينو چې په زړه نري وو او پيتيا له نيکمرغۍ نه وژړل، د ټولواک په لاس کې د پتيره يوه لويه ټوټه چې ماته شوې وه، دغه پتيره د هغه له لاسه د برنډې په کټارې او له کټارې نه پر ځمکې ولويده. واسکټ پرغاړه ګاډيوان چې تر نورو نه نېږدې برنډې ته ولاړ و، هغې خواته ورمنډه کړل، ټولواک چې دا حال وليد، هيله يې وکړه چې د پتيرو قاب راوړي او هغه يې له برنډې نه ښکته واچولې،د پيتيا سترګې لکه وينې د اسې سرې شوې وې، که څه هم دې ويرې چې بيا ترپښو لاندې نه شي پسې اخېستی و، خو بيا يې هم پتيرې پسې ورودانګل. هغه خپله نه پوهېده ولې، خو بيا يې هم دا غوره ګڼله چې د ټولواک د لاس پتيره تر لاسه کړي. هغه چې ودانګل، هغه د يوې بوډۍ پښه تر پښو لاندې کړه چې هڅه يې کوله، پتيره تر لاسه کړي. که څه هم ښځه پر ځمکې لويدلې وه، بيا يې هم د پتيرې د لاس ته راوړلو هڅه کوله. پيتيا په زنګانه د هغې لاس پورې واهه، پتيره يې راپورته کړه، او ګواکې له دې ډاريده چې بېرته پاتې نه شي، بيا يې په رمباړو چغې کړل: هورا ! هورا !

ټولواک لاړ او تر دې نه وروسته، د خلکو زياتره شمېر خواره واره شول. له هرې خوا نه د خلکو بېلابېل او په لوړ آواز غږونه اوريدل کېدل:

- ما خو ويل چې بايد صبر وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيتيا که څه هم ډېر نيکمرغه و ، خو کورته د تګ او دې خيال چې د هغې ورځې نيکمرغۍ پای ته رسېږي، دده پر زړه د غم څپه راخوروله. نو هماغه و چې د کرملين نه وروسته دی،نه خپل کور بلکې د خپل انډيوال ۱۳ کلن ابولينسکي چې غوښتل يې پوځ ته لاړ شي، ورغی. خو کله چې خپل کورته ورسېد په ډاګه يې وويل که دی څوک پوځ ته پرې نه ږدي، دی به له کوره وتښتي. بله ورځ ګراف ايليا اندريوويچ سره له هغه چې لا پوځ ته د زوی غوښتنې يې پوره نه وې منلې، په دې لټه کې شو چې پيتيا د پوځ په داسې ځای کې، چې ګواښ يې لږ دی وګماري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

دربیمه ورځ د میاشتې په ۱۵ مه نېټه د سلابود سکي ماڼې تر مخې بې شمېره ګاډۍ ولاړې وې.

د ماڼۍ صالونونه ټول ډک وو، په لومړی تالار کې په رسمیو دریشیو کې اعیان راټول وو، په دویم تالار کې شین جامې زېرور سوداګر چې ټټرونه په نښانونو ګاڼلي و، د اعیانو او مخورو په تالار کې خوځېدا او شروشور ډېر وو. لومړي کچه لوړ چاروا کي، د ټولواک تر انځور لاندې، یوه ګرد میز شاوخوا ته په داسې څوکیو چې لوړې شایې لرلې ناست وو، خو د دغې ډلې زیاترو هغو په تالار کې چکر واهه.

ټول اعیان، هماغه کسان چې پېیر هره ورځ، یا په کلو کلو بیا هغه لیدلي وو، ټولو رسمي جامې اغوستې وې، ځېنو یې د ایکاترینې د دربار، ځېنو یې د پالاسکي د دربار، یوې ډلې بیا د الکساندر د زمانې او چا هسې درباري کالي اغوستي و. دغو یو ډول رسمي جامو (ټولو رسمي جامې اغوستې وې) ددغو سره ناورته او په عمر کې زیات توپیر لرونکو خو ټولو سره آشنا خلکو پرغاړه، هغو ته یو عجیب او پارونکې بڼه وربښله. د عمر خوړولو څېرې تر ټولو نه په زړه پورې وې. یو ړوند، بل بې غاښو، بل بیا تک شین سر، د بل تن بیا تکه ژیړه څېره، هغه دبل بیا پړسېدلې، خو رنګ الوتې بشره، یو نیم یې ډنګر او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ يې ګونځې ګونځې وو. د دوی زياتره ناست او چپ وو، يو نيم به ګرځېده راګرځېده او تر ځان نه له ځوانانو سره به غږېدل. دلته هم د ټولو په خبرو کې، لکه هغه شان چې پيتيا له کرملين سره د ولاړو خلکو په خبرو کې ليدلي وو، يو ډول حيرانوونکی تضاد ځرګند و. د کومې عمومي رسمي يا عادي پېښې د پېښېدو انتظار يا د باستون د لوبې د پرونۍ بايلودې خبره، يا د آشپز پتروشکا غمونه، يا د زينايېدا د روغتيا خبرې او يا هم...

پيير هم له سهاره، هماغه د سرداری جامې چې نور نو ورته تنګې برېښېدې اغوستې وې او دده آزاده خوځېدا يې آزاروله، په هماغه تالار کې ګرځېده راګرځېده. هغه خورا ګڼهي او ناآرامی پسې اخېستی و... د هغه پام، ملت ته د بلنې په وينا کې، دې خبرو ډېر ورا ړولی و، چې په کې ليکل شوې وې:

-ټولواک دده لپاره پلازمېنې ته راځي چې له خلکو سره خبرې اترې وکړي.

د هغه دا خبره ډېره خوښه شوې وه. هغه د يوې سترې پېښې، پېښېدو ته سترګه په لاره و، هغه چې د ملت په نامه د ټولواک وينا ولوستله شوه، شروشور ګډ شو او بيا ټول خواره او ډله ډله شول، هر ډلې په جلا توګه خبرې اترې پيل کړې. پيير، ټول هغه څه چې ويل کېدل، اوريدل. له ورځنيو خبرو چې تېر شو، دا خبره هم څېړل کېده، چې د ټولواک درانو تلو په وخت کې د اعيانو مشران چېرې ودرېږي، د هغه په وياړ جوړيد ونکی د نڅا بنډار بايد په کومه نېټه جوړ شي، مېلمانه بايد په څو ډلو وويشل شي يا د مسکو ټول سرداران او مخور په يوه ځای کې ودرېږي او داسې نورې نورې خبرې... خو کله چې به خبره د جګړې شوه، د هغه څه لپاره چې اعيان او مخور راټول شوي وو، ټول به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو څرګندونو په څرګندولو کې حیران پاتې کېدل او یا به یې په خپلو خبرو کې شکمن او نا ټاکل کېدل، نو له دې کبله به دوی زیاتره هیله کوله و نه غږېږي او یوازې غوږ ونیسي.

د منځني عمر یو سړي، مېړنی، ښکلی چې د سمندري پوځ د متقاعد افسر دریشي یې اغوستې وه، په یوه تالار کې ناست و، غږېده او پر هغه خلک ورټول شوي وو. پیېر همدغې ډلې ته ورننېږدې او هغوی ته غوږ شو. ایلیا اندریوویچ چې د ایکاترینې د زمانې ځانګړې جامې یې پرغاړهوې، له ټولو سره آشناو او د خلکو په منځ کې ښکته پورته ګرځېده، خوږه موسکا یې پرشونډو وه، همدې ډلې ته ورنږدې شو، همالته ودرید او د خپل عادت له مخې یې په ورین تندي او خوږه خندا د اوریدونکي خبرو ته غوږ ونیو، دمننې په نښه یې سر ښوراوه. د سمندري پوځ متقاعد افسر په زغرده او زړور غږېده، دغه حالت نه یوازې د هغه د اوریدونکو له بشرو نه څرګند و، بلکې د ځینو هغو کسانو له حالته چې پیېر په آرامۍ هغو ته کتل او هغوی په کرار یا مخ ترې اړاوه او یا ترې تلل هم له ورایه ښکاربده. پیېر د خلکو په ګڼه ګوڼه کې وړاندې لاړ. په خورا ځیر یې هغه ته غوږ ونیو او پوه شو چې ویناوال د لیبرال په اړه د هغه تصورنه چې ده درلود، بل ډول رښتینی لیبرال دی، دغه د سمندري پوځ متقاعد افسر په خپل سندریز صاف غږ چې اعیان یې لري، په هغې خوږې غږېدا چې د «ر» توری لږ څه غوړ ادا کوي او ځینې بیواک غږونه لنډوي غږېده. هغه شان چې دوی په کافي یا هوټل کې سپارښتنه کولې: (چای مې راوړه – پیپ مې ولګوه) او داسې نور. هغه په پیاوړي غږ او سندریزې بڼې چې دده خپل عادت و، غږېده او ویل یې:

- زموږ یې څه چې د سمولینسک خلک ټولواک ته سړي ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر د سمولینسک خلک زموږ بر خلیک ټاکي که څنګه؟ که د مسکو نجیب اعیان و غواړي، کولای شي خپله سربښندنه په بل ډول ټولواک ته څرګنده کړي. آیا موږ د ۱۸۰۷ کال د جنګیالو ټولول او لېږل هېر کړي دي؟ یوازې کشیش (هغه کشیشان په دې نامه یادیدل چې د سړو په ټولولو او جګړې ته لېږلو کې یې ګډون درلود) غله او تالانګران په دې بهیر کې خپلې مزې او ګټې کوي.

ایلیا اندریوویچ چې خوږه موسکا یې پرشونډو خوره وه، د منني په نښه یې سر ښوراوه.

- اوس نو ستاسو دغو داوطلبو جنګیالو سړو دولت ته څه ګټه رسولې ده؟ هېڅ ! څه ګټه، هغوی یوازې او یوازې زموږ اقتصاد تالا والا کړ. تر هغو نه همدا خپل جلبیان ښه دي. ستاسو دا داوطلب جنګیالي چې بېرته راستنېږي، هغه به نه سرتېري وي او نه رعیت، یاغي باغي به وي او چورو تالان به جوړوي. زموږ اعیان او مخور دې ته چمتو دي، چې تر خپل ټولواک نه ځان ځار کړي. موږ خپله ځو او نوي سرتېرو راجلبوو، په خورا لېوالتیا او میني یې وویل:

- ټولواک دې موږ ته یوه اشاره وکړئ ،موږ ترې ځارېږو !

ایلیا اندریوویچ په خون، خوندلاړې تر ستونې تېرې کړې، پېبیر یې پورې واهه، خو پېبیر غوښتل خپله څه وواییي. هغه لړ وړاندې لاړ، مګر لا نه پوهېده چې ولې او له څه نه ځان پیاوړی احساسوي او څه وواییي. همدا چې هغه خوله پرانسته چې څه وواییي، یو سناتور چې یو غاښ یې هم په خوله کې نه و او دده تر څنګ ولاړ و او څېره یې ځیرکه او خواشینی ښکاریده، د پېبیر خبرې پرې کړې. داسې بریښېده چې په اداره، خبرو اترو، لارښوونو، سپارښتنو، پوښتنو او ځوابونو کې پوره تجربه لري. هغه چې خوله یې له غاښو تشه وه، په آرام خو اوریدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غږېږي وويل:

- ښاغلی جنابه !زه داسې تصور کوم چې او سنيو شرايطو ته په پام، موږ د دې لپاره دلته نه يو راغلي چې د دولت د ګټو په اړه وغږېږو او په دې هکله وغږېږو چې د کوم پوځ جوړول ښه دي، د داوطلبو جنګيالو، که د عادي جلبي سرتېرو؟ موږ دلته راغلي يو چې ټولو اک ويارړ رابښلی او موږ يې رابللي يو. پريکړه او قضاوت په دې اړه چې د پوځ پياوړتيا له کومې لارې او څنګه وشي، هغه خبره ده چې هغه بايد لوړو چارواکو ته پرېږدو.

پيير، د خپلو تلوسو لپاره د ځرګندولو لاره پيدا کړه او پرسناتور يې چې د اعيانو، وينااوو لپاره يې لاره جوړه کړې وه او غوښتل خپلې تند لارې اند ښنې پر نورو وروتپي، ورودانګل، وروړاندې شو او د هغه خبرې يې پرې کړې. پيير خپله هم نه پوهېده چې څه غواړي وو ايي، هغه چې خپلې کتابي روسي سوچه خبرې کله ناکله له فرانسوي سره ګډولې او په خورا شوق يې خبرې پيل کړې:

- جناب عالي به ما وبښي !

(پيير دغه سناتور ښه پېژاند، خو دلته يې ښه وګڼله چې په خورا رسمي بڼه هغه ياد کړي) که څه هم زه د دغه ښاغلي دا خبرې نه منم (لږ وځنډېد، ځکه غوښتل يې وو ايي، تر مانه د مخکې ښاغلي ويناوال) له دغه ښاغلي سره چې د هغه د آشنايۍ ويارړ نه لرم، موافق نه يم، خو په دې باور يم چې موږ يوازې د خواخوږۍ او د احساساتو د ځرګندولو لپاره دلته نه يو رابلل شوي، بلکې بايد هغه خبرې وڅېړو چې څنګه د خپل هېواد د ژغورنې لپاره د مرستې لارې ولټوو، هغه په لا لپوالتيا دوام ورکړ:

- زه داسې انګېرم چې ټولواک به خپله له دې راضي نه وای چې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ د رعیت او شتمنیو خاوندان یوازې هغه ته سږي برابر کړو ، هغه ته یې وسپارو ، توپونو ته یې غوښه برابره کړو ، بلکې ده ،موږ مشورې ته راغوښتي یو.

د دغې ډلې ډېرو اوریدونکو چې د سناتور له ملنډو ډکه موسکا ولیدله، د پېیر خبرې یې خورا آزادې وګڼلې، کرار کرار خواره شول، خو یوازې ایلیا اندریوویچ د پېیر خبرې خوښې کړې، هماغه شان چې د سمندري پوځ د مانو خبرې یې خوښې شوې وې. د سناتور خبرې یې هم خوښې شوې وې، ځکه هغه د هر ویناوال، د وینا وروستې خبرې د خپل طبیعت سره برابرې ګڼلې.

پېیر دوام ورکړ:

- زه په دې باور یم،مخکې له هغه چې ددې خبرو په اړه وغږېږو ، له ټولواک نه هیله وکړو ، په خورا درناوي له ټولواک نه پوښتنه وکړو چې زموږ د پوځ او سنی شمېر او حالت موږ ته څرګند کړي او بیا هغه وخت.

.. خو پېیر خپلې خبرې ځکه پای ته ونه شوې رسولې، چې ناڅاپه له هرې خوا ترغندنې لاندې راغی. تر ټولو نه زیات پر هغه د هغه پخوانی ملګري، د باستون د لوبو ښه ماهر ، ستیپان ستیپانوویچ اپراکاسین، سخت ګوزارونه کول. هغه، تل له هغه سره ښه اړیکي او خواخوږي لرله. په هغه ورځ هغه رسمي دریشي اغوستې وه. هغه د دغې رسمي جامو او که د بل کوم څه له امله، داسې بدل شوی و چې پېیر په هغه کې د پخواني ملګرتوب یوه نښه هم پیدا کولای نه شوه. د ستیپان ستیپانوویچ پر څېرې د زړښت ګونځې او د قهر پرده راخوره شوې وه او پر پېیر یې همداسې چغې وهلې:

- تر هر څه لومړی ستاسو حضور ته غواړم څرګنده کړم، موږ دا حق نه لرو چې له ټولواکه پوښتنه وکړو. دویم دا چې که د روس اعیانو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخورو دا حق لرلای، ټولواک نه شو کولای مورې ته ځواب راکړي. پوځ تل په خوځېدا کې دی. د هغه خوځېدا د دښمن، خوځېدا پورې اړه لري، وژل کېږي، ټپي کېږي او نوي قوتونه ورته راځي...

یو بل غږ، داسې د ځلوېښتو کالو د یوه منځني ونې سړي، چې پېیر، هغه پخوا هم د جټانو په کور کې لیدلای و، په دې پوهېده چې هغه د پانو په لوبه کې خورا سست دی، اوس یې رسمي جامې اغوستې او په ناپېژندونکي بڼه یې کره وړه بدل شوی دی، د پېیر خواته راوړاندې شو، د اپراکسین خبرې یې پرې او په لوړ آواز یې وویل:

- هوکې! اوس د خبرو اترو وخت نه دی، اوس د کړو وار دی. جګړه روسیې ته رانښوتلې ده. زمونږ دښمن د روسیې د وژلو په تکل راروان دی، راروان دی چې زمونږ د پلرونو ادیروته سپکاوی وکړي، راغلی دی چې زمونږ ښځې او ماشومان یرغمل او وتښتوي.

هغه خپل ټټرو ډباوه، د سترګې کاسې یې داسې سرې وې چې تا به ویل له وینو ډکې دي، هغه چغې وهلې:

- مونږ به ټول پاځو! ټول به د پښو پر ځای پر سر وخوځیږو، ټول د ټولواک بابا په خاطر!

یو څو داسې آوازونه چې دغه خبرې یې منلې، له ګڼه ګوڼې نه واورېدل شول:

- مونږ روسان یو او خپله وینه، ځان او سر له ایمان، تخت او هېواد نه ځارو. که مونږ رښتیا د خپلې مېنې رښتیني بچیان یو، باید اپلتې پربږدو او ټولې اروپاته وښیو چې روسیه څنګه له روسیې نه ځان ځاروي، پاځېږي او ساتنه یې کوي.

پېیر، غوښتل چې ځواب یې ووایي، خو ونه یې کولای شو یوه کلمه هم ووایي. هغه داسې وانګېرله چې د هغه د وینا غږ، هره غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په کې ونغښتل شي، د دغه اعيان تر لېوالتيا نه ډکو ويناوو نه به سند ريزه او لوړه نه وي.

ايليا اندريوويچ، د دغې ډلې شاته ولاړ و او هماغه شان يې د ويناوال خبرو ته د منني په نښه سر ښوراوه، ځينو خو په خورا زړورتيا د ويناوال پلو ته مخ ورراړاوه او تر هرې خبرې نه وروسته به يې چغې کړې: سمه ده، همداسې ده !

پيير، غوښتل ووايي چې دې چمتو دی خپله شتمني، خپل ځان او خپل وګړي او هر څه هر څه ځار کړي، خو د دغو مرستو لپاره لومړی بايد پوه شي، حالات څنګه دي، خو هغه چا نه پرېښود وغږېږي. د دې سره هممهاله ډېرو خلکو چغې وهلې او خبرې يې کولې، لکه هغه شان چې ايليا اندريوويچ نه شو کولای ټولو ته سر وښوروي. خلک د دې ډلې خوا ته راټوليدل او بېرته خوريدل، بيا ټوليدل او بيا خوريدل، خو په پای کې د يو ستر شرو شور نه وروسته د خوځېدو په يوې چټکۍ ځپې د هغه لوی ميز خوا ته چې په لوی تالار کې اېښودل شوی و، ورغلل. پيير نه يوازې خپله هغه خبره چې غوښتل يې وکړي، ونه شو کړای، بلکې هر وار به يې چې د خبرو تکل وکړ، په تربګنۍ به يې د هغه خبرې پرې کړې او په کرکه کرکه به يې مخ ترې واړاوه.. تر هغه اعيانه وروسته ډېرو ويناوالو وينا واورولې او ټولو په هماغه ژبې او د هغه په ملاتړ يې خبرې کولې. د هغه زياترو خورا ښې او ځينو خو ډېرې نوې خبرې کولې.

د «روسي ويستنيک» د مجلې مدير ګينکا، (چې ځينو هغه پېژندلی و، ځکه د خلکو له منځه د غږونو انګازه شوه، چې نارې يې وهلې: ليکوال، ها ليکوال !) وويل: د دوزخ ځواب بايد په دوزخ ورکړو او يادونه يې وکړه چې ماشوم د تالندې د برېښنا ليدو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشالېږي او خاندي، خو موږ به د هغه ماشوم په څېر ونه اوسو.

د تالار په وروستیو کتارونو کې چا تکرار کړه: سمه ده، سمه ده، تالنده، د تالندې غږ !

د خلکو څپه، لوی میز ته چې رسمي دریشي کړي سپین ږیري، عمر خوړلي مخور او یا کلن چې څه کم د ټولو پر ټټرونو نښانونه یا صلیبونه راځړوند وو، ناست وو. پيير نږدې ټول یا د هغو په کورونو کې، یا له خپلو نوکرانو یاورانو سره، یا په کلوب کې او یا د باستون په لوبه کې لیدلي او پېژندل. د خلکو څپه نور چور میز ته ورنږدې او شروشور همداسې دوام درلود. ویناوال یو په بل او کله هم په ګډه غږېدل. شاته ولاړو ځېنو کسانو به چې کله د ویناوالو غږ وانهورید او یا به پوه شول، چې خبره سمه ویل شوې نه ده، په تلوار به یې د ویناوال ناویل شوې یا ناسمه خبره تکرار کړه.. پيير سخت په قهر او ګبنهي اخیستی و.. هغه که څه هم له خپل خیاله منکر نه و، خو په زړه کې یې ځان ګنهکار انګېره، مګر بیا یې هم ځان برحقه ګاڼه. هغه داسې چغه کړه، چې ګواکې غواړي د نورو غږونو او چغو په منځ کې خپل غږ، ترخلکو پورې ورسوي او وې ویل:

- زما موخه یوازې دا وه چې، که موږ په اړتیا و پوه شو، زموږ د شتمنیو او سرځارول به لاګټور وي.

هغه ته نږدې یوه بوډا هغه ته وکتل، خو سمدلاسه یې هغه بل غږ ته پام وروا ړاوه چې د میز له بله سره راپورته شو. یو بل چغې وهلې:

- مسکو به تسلیم شئ ! مسکو به د خپلو ګناهانو کفاره ورکوئ.

بل بیا چغې وهلې:

- هغه د بشر دښمن دی ! اجازه راکړئ خبره مې وکړم. هغه لا پسې چغې کړې ! ګورئ ! او ښاغلو ! پښو لاندې مو کړم !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

په دې وخت کې ګراف راستوپچین، چې جنرالي دریشي پر غاړه وه، صلیب یې پر ټټر و، پلیټونه او ستوري پر اوږو، په برند ځیر ځیر غلچک او په چټکو ګامونو د اعیانو په ډله کې، چې لاره یې ورته پرانسته راننوت.. هغه وویل:

- ټولواک به اوس راورسېږي ! زه همدا اوس د هغه له حضوره راغلم. زه داسې تصور کوم، په هغه حالت کې چې اوس موږ یو، ډېرو خبرو ته اړتیا نه شته.

راستوپچین زیاته کړه:

- ټولواک ویاړ رابښلی، موږ او سوداګر یې رابللي یو.

هغه چې د سوداګرو دا ټول شوي تالار ته اشاره کوله، وې ویل:

- له هغه پلوه په میلیونو نو پیسې راځي،زموږ دنده دا ده چې سړي او داوطلب ورکړو او سر او مال له هغه نه ونه ژغورو. لږ تر لږه دا هغه څه دي چې موږ یې کولای شو.

خبرې اترې یوازې د هغو بوډاګانو ترمنځ چې د میز شاوخوا ته ناست وو، پیل شوې، دغه مشورې او خبرې له هغه څه نه چې امکان یې لاره ،په چوپتیا او کرارۍ کې وشوې. دغو مرکو ځکه غمجنه بڼه لرله، چې تر کوم غږ او شور نه وروسته به، کله ناکله کوم بوډا په لړزیدلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

آواز وويل:

-زه يې منم !

هغه بل به بيا ګواکې د نوښت لپاره غږ وکړ:

-زه هم داسې انګېرمه ! او داسې نور نور..

منشي ته سپارښتنه شوې وه. داسې پريکړه ليک وليکي چې، مسکويان هم د سمولينسکيانو په څېر له هر زړو تنو نه لس تنه سړي، د هغو د ټولو اړورتيا سره ورکوي. په غونډه کې ناستو کسانو د هوساينې لپاره خپلې څوکۍ سره وړاندې وروسته کړې، پاڅېدل او ګواکې د شخۍ د وېستلو لپاره په تالار کې وګرځېدل، يا به يو بل ته سره نېږدې شول، لاسونه به يې سره کېښکودل او خبرې به يې سره پيل کړې.

ناڅا په په تالار کې ددې غږ انګازه خپره شوه:

- ټولواک ! ټولواک. او ټول د دروازې خوا ته وخوځېدل.

ټولواک په هغه لويه لاره چې اعيانو او مخورو د خپلو دوو کتارونو په منځ کې ورته پرانسته، تالار ته راننوت.

په ټولو څېرو کې د ويرې او هيله مندۍ نښې ښکاره وې. پېير له ټولواکه پوره، لرې ولاړ و او نه يې شو کولای د هغه ټولې خبرې واوري، خو د هغو لږو خبرو نه چې هغه اوريدې، دومره پوه شو چې ټولواک له هغه ګواښه چې روسيه ورسره مخامخ ده او له هغو هيلو نه چې دی، د مسکو اعيان او مخوريې لري، لرې غږېږي.

يو چا ټولواک ته هغه پريکړه ليک واوروه چې څو شېبې مخکې دغو اعيانو او مخورو، ليکلی و.

د ټولواک رېږديدونکی غږ پورته شو او وې ويل:

- ښاغلو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه شروشور چې په تالار کې خپور شوی و، بېرته چپ او پېير د ټولواک له خونده ډک، انساني او اغېزمن غږ په ښه توګه واورید، چې وویل:

- ما هېڅکله د روس د اعیانو او مخورو پر مېړانه شک نه لاره، خو نن مېړانې ته، ستاسو لېوالتیا تر هغه نه هم زیاته ده چې ما یې هیله لرله. زه د وطن په نامه له تاسو نه مننه کوم. ښاغلو ! د کړو وخت رارسېدلی دی. وخت سره زر دي. ..

ټولواک چپ شو او خلک، لا پسې د هغه شا وخوا ته ورنږدې شول، له هرې خوا نه د شعارونو نارې او غږونه پورته شول.

یو غږ د شا له کتارونونه واورېدل شو:

-هوکې ! تر ټولو ګران څه، د ټولواک خبرې دي.

ایلیا اندریوویچ، هېڅ نه و اورېدلي، خو په خپله ښه په هر څه پوه شوی و.

ټولواک د اعیانو له تالاره د سوداګرو هغه ته ورغی. هغه لس دقیقې هلته پاتې شو. هغه شان چې وروسته څرګنده شوې وه، همدا چې ټولواک له سوداګرو سره خبرې پیل کړې وې، اوښکې یې له سترګو راشېوه شوې او د ژړا په حال کې یې خپله وینا اورولې وه. پېیر ټولواک هغه وخت ولید چې له دوو سوداګرو سره مل له تالاره وت. د هغو یو تن چې څورب، خیټه ور و، پېیر پېژانده او بل هغه یې خوار، ډنګر ژیړ مخی او داسې کوسه و، چې ږیره یې یوازې د زنې پر سر وه. هماغه د سوداګرو د جرګې مشر و. دواړو وژړل. د ډنګر په سترګو کې اوښکې ښکارېدې، خو څورب هغه لکه ماشوم داسې ساندې وهلې او همدا سې یې ویل:

- ستاسو اعلیحضرت نه مو، مال او ځان قربان دي !

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير په دې شېبه کې له دې احساسه پرته چې چمتو دی، هر هغه څه چې لري، ټول قربان کړي، بل څه نه احساسول. ځان یې د خپلې هغې وینا له کبله چې څو شېبې مخکې یې کړې وه، لږ قانوني رنګ یې لاره ملامت ګاڼه او دې ته سترګه په لاره و چې د هغه کفاره وکړي. پېير چې د ګراف مامونوف،له دې پرېکړه چې یو غونډ به ټولواک ته بښي، خبر شو ، همالته یې راستو پچین ته څرګنده کړه چې هغه زر تنه اربکي، د هغو له ټولو اړتیاو او خرڅ سره برابروي.

بوډا ګراف رستوف، نه شو کولای بې له ژړا او ساندو هغه څه خپلې ښځې ته ووايي چې اوريدلي او ليدلي و ، او سمدلاسه یې د خپل زلمي زوی هغه هیله چې پوځ ته ځي ومنله او په خپله لاړ چې هغه په پوځ کې څېره کړي.

ټولـواک بلـه ورځ لـه مسـکوه لاړ، اعيـانو ببرتـه رسـمي دريشـۍ او جامې ووېسـتې او بېرتـه پـه خپلو کورونـو، بنـډارونو او کلوبونـو کـې سره اختـه شول او لـه هغـه سره هممهالـه يې،خپلو سړو تـه د اربکيـو د راټولولو او لېږلو سپارښـتنه وکړه او خپلو هغـو کړو تـه هـک حيـران و چې دوی ترسره کړي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم کتاب

دویمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

ناپليون له دې کبله له روسيې سره جګړه پيل کړه چې هغه نه شو کولای د درزدين سيمې ته له تګه ډډه وکړي. هغه نه شو کولای د هغه وياړه مست نه شي، چې ده ته وربښل شوی دی، هغه نه شو کولای د پولينډ د پوځي دريشۍ له اغوستنې ډډه وکړي او د اوړي سهارنۍ کوډو ته غاړه کينږدي او هغه نه شو کولای د کوراګين او بالاشوف، په وړاندې خپله کرکه ونه ښيي. ټولواک الکساندر، هېڅ ډول روغې ته ځکه غاړه نه کېښوده چې انګېرله يې ده ته سپکاوی شوی دی. بارکلي ديتولی، هڅه کوله په خورا ښه توګه د پوځ لارښوونه وکړي، خپلې دندې په ښه بڼه ترسره کړي او ځان ته د غوره پوځي قوماندان نوم او وياړنه وګټي. رستوف پر فرانسويانو په يرغل کې ځکه مېړانه ښودله چې نه يې شو کولای په آواره ځمکه او کراره ژوند آس يرغه کړي. په دې توګه په دې جګړه کې ټولو بې شمېره ښکيل کسانو د خپلو ځانګړتياوو، ځانګړو عادتونو، خپلو موخو او شرايطو پر بنسټ خپلې هڅه کولې. هغوی ډارېدل، ځانښودنه او پېژند ګلوي يې غوښته، خوښې کولې، په قهرېدل، قضاوت يې کاوه او تصور يې کاوه چې هغوی په هغه څه پوهېږي، چې بايد پوه شي او په خپله خوښه خپلو اهداف ته ور روان دي، حال دا چې دوی ټول د تاريخ په چوپړ کې بې ارادې وسيلې وې او هغه چارې يې سرته رسولې، چې دوی خپله هم نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرې پوهېدل، خو موږ ته، د اوسنۍ زمانې وګړو ته د پوهېدو وړ ده. دا د ټولو چاروا کو نه بدلیدونکې برخلیک دی. هر څومره چې هغوی د واک په لوړو کچو کې ولاړ وي. په هماغه اندازه یې آزادي او خپلواکي کمه وي.

اوس، د ۱۸۱۲ کال چارواکي، لا پخوا له خپلو چارو نه او دریځونو لرې شوي، د هغوی د خپلو ځانګړو ګټو آن کومه نښه هم پاتې نه ده، خو یوازې د هغې زمانې نه را پاتې پایلې زموږ مخې ته پرتې دي.

فرضا د اروپا وګړي باید د ناپلیون په مشرۍ د روسیې زړه ته ننوتلي وای. هلته مړه شوي وای او خپله یې پر ځان خپله بلا راوستې وای، د وګړو بې معنی او زورونکي کړه اوس زموږ لپاره د دغې جګړې د ګډونکوونکو نیت ښه څرګندوي. تقدیر ټول دغه خلک دې ته اړول، چې همهاله د خپلو ځانګړو ارمانونو د لاس ته راوړلو تر څنګ یوې سترې پایلې ته د رسېدو لپاره هم هڅې وکړي، هغه پایله چې له هغو یو هم (نه ناپلیون او نه الکساندر او نه بل هېڅ یو، د دغې جګړې له ګډونکوونکو نه) د هغې نه هېڅ تصور هم نه درلود. نن موږ ته دا ښه په ډاګه شوې ده، چې په ۱۸۱۲ کال کې د فرانسوي پوځ د تالان او بربادۍ علتونه څه وو. هېڅوک له دې نه انکار نه کوي چې د فرانسوي پوځ د نابودۍ علت له یوې خوا خورا ناوخته، هغه هم بې له هر ډول چمتوالي په ساړه ژمي کې د روسیې په زړه کې د جګړې پیل و او له بلې خوا د روسیې ښارونو ته د اور اچولو اغېز او د هغه له کبله د خلکو په زړونو کې د دښمن په وړاندې د کرکې راپاریدل، و. خو هغه وخت نه یوازې چا دا اټکل نه شو کولای (هغه څه چې اوس څرګند دي) په نړۍ کې تر ټولو نه خورا ښه اته سوه زریزه، په غوره او ښو جنګیالو قوماندانانو سمبال پوځ به د روسیې پوځ په وړاندې، هغه خوار په جګړیزو چارو کې بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تجربې، د شمېر له پلوه تر دښمنه دو واره کم او ناپوهه قوماندانو پوځ په وړاندې ماته وخوري او تالا والا به شي. نه یوازې هغه وخت چا دا اټکل نه شو کولای، بلکې د روسانو له خوا ټولې هڅې ددې لپاره وې چې یوازې یو برى او چاره ولري او هغه دا چې څنګه روسیه وژغوري. د فرانسویانو هڅې د هغو د ټولې پوځي تجربې او ګوا کې له خپل پوځي نابغه ناپلیون سره سره، ټولې ددې لپاره وې چې د اوړي تر پایه مسکو ته راورسېږي، یعنې هغه څه وکړي چې د دوی پوځ تالا شي.

په هغو لیکنو کې چې د ۱۸۱۲ کال د تاریخي پېښو په اړه لیکل شوي دي،د فرانسوي لیکوالو دا ډېره خوښېږي چې ووایي، چې ناپلیون څومره دخپلو پوځونو د سیمې له پراخېدو نه ویره لرله، څومره د جګړې لټوالـه و او څنګه د هغه مارشالانو مشوره ورکوله، چې په سمولینسک کې پاتې شي. او نور دې ته ورته ډېر دلایل راوړي چې ثابته کړي، د جګړې ګواښ له هماغو لومړیو ورځو نه په هر څه لاس بری و. روسي لیکوال دوی نه لا زیات ددې لټوالـه دي دا ووایي چې د جګړې تګلوره له پیل نه د سکیفسکي، د قبیلو د جګړې په بڼه جوړ شوی و (د روس د دولت د جوړېدو نه د مخه د سکیفسکی قبیلو د اوسنۍ روسیې او اوکراین پر زیاترو سیمو واکمني لرله او واک یې د داړومارو ډلو په شان، د غلچکو بریدونو له لارو ټینګاوه) دا په دې معنا چې دښمن وغولوي او د روسیې زړه ته یې ننباسي او بیا یرغل پرې وکړي. څوک تګلوره د پفول، تګلوره ګڼي، څوک یې په خپله د ټولواک الکساندر نوښت بولي او آن د خپلو نظریاتو د تایید لپاره ځینې سندونه او لیکونه هم وړاندې کوي، چې په هغو کې ددغو شان جګړو د پېښېدو نښه موندی شو.. خو که اوس د تاریخ بهیر بل پلو تللای وای او هغه څه چې پېښ شوي دي، نه وای پېښ شوي، نو دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشارې او نښې به هم ټولې له مینځه تللې وای. هغه به هم د هغو زرګونو او میلیونونو اشارو او اټکلونو په څېر چې هغه وخت کېدې، ناسمې راوتلای او هېرې شوې وای. د پېښو د پېښېدو په اړه اټکلونو او اشارې تل دومره زیاتې او ډول ډول دي چې پایلې ته له پامه پرته چې هر څه وي، داسې کسان پیدا کېږي چې وو ایي، ما لا هماغه وخت ویلي و چې دا به همداسې وي، خو دوی دا هېروي چې د دوی د اټکلونو برخلاف هم بې شمېره اټکلونه وو... خو واقعیتونو ټول د هغه څه برخلاف دي چې روسانو او فرانسویانو د هغو اټکل کاوه، ځکه نه روسانو د ټولې جګړې په اوږدو کې د روسیې زړه ته د دښمن د راوستلو تکل لاره، ځکه هغوی د روسیې خاورې ته د فرانسویانو د راننوتلو له هماغې لومړۍ شېبې نه هڅه کوله د هغو مخه ونیسي او ناپلیون نه یوازې د خپلو پوځونو د سیمو د زیاتوالي نه ویره نه لرله، بلکې د هغه برخلاف یې د خپل پوځ له خوا د هر نوي ګام خاورې د لاندې کولو په ویاړ جشنونه او بنډارونه نیول او له هغو نه خورا خوښېده او دغه راز دا هڅه یې کوله چې د پخوا په شان له جګړو سره لاس او ګریوان نه شي.

د جګړې په پیل کې زموږ پوځ ټوټه ټوټه شوي او زموږ یوازینۍ هیله د هغو ټوټو یووالی و. هغه هم لږ تر لږه ددې لپاره چې په منظمه توګه شاته لاړ شو، خو که موږ غوښتي چې د دښمن پوځ د خپلې خاورې زړه ته راننباسو، نو د پوځ یووالي بې ګټې و. ټولواک هم د پوځ د لمسون او په سرتېرو کې د هېواد د مینې د را ژوندي کولو لپاره جبهې ته راغلی و، نه ددې لپاره چې هغوی شاتمبولو ته وهڅوي. که روسانو د پفول د تکل له مخې، هغه ټول مورچلونه د دریسا پرغاړه جوړه کړل، نه د شاته راتګ لپاره بلکې د شاتګ د درولو لپاره و. ټولواک خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندانان د هر ګام شاته تګ له امله ښکنځل او غندل. د ټولواک په تصور کې خو آن د سمولینسک لاندې کېدل نه ځاییدل، بیا د مسکو سوځېدل خو څه کوې. کله چې پوځ یو والی پیدا کړ ،ټولواک له دې کبلــه چــې سمولینســک ،پرته لــه زوروری جګــړې تســلیم شــوی دی، سوځېدلی دی، سخته کرکه او نارضایت څرګند کړ.

ټولواک داسې انګېرل، خو د روسیې قوماندانانو او د ټول روسیي ملت، شرم د روسیې زړه ته د پوځ د شاته راتګ له امله له دې هم زیات و. ...

رښتیا او څرګنده خبره دا ده چې د مسکو پلو ته په خپل پرمختګ کې ناپلیون خورا لوی ګوابښ نه لیده، نه ټولواک الکساندر او نه روسي قوماندانانو یوه هم. الکساندر او روسي قوماندانانو هېڅکه دا تکل نه لاره، چې ناپلیون وغولوي او د روسیې زړه ته یې راوهڅوي. د ناپلیون بې لارې کول او روسیې ته د هغه راننوتل، بې له هر ډول تګلارې او تکله ترسره شول (هېڅ چا د دغې پېښې د پېښېدو اټکل نه کاوه) بلکې دغــه پېښــه،د پېچلو لوبو ،کرکو ،هیلو پــه جګــړه کــې د خلکو د ګډون کولو د ارمانو پایله وه، د هغو خلکو او جنګیالو چې له هر هغه څه نه ناخبره و چې وړاندې به پېښېدل، هغوی یې په هېڅ ډول اټکل نه شو کولای او په دې نه پوهېده چې د روسیې د ژغورنې لاره کومه ده. هر څه تصادفا پېښېدل. د پوځونو ترمنځ اړیکي له هماغه پیله وشلېدلې او موږ په څرګنده له دښمن سره د نښتې او دهغه دیرغل د مخنوي لپاره د خپلو پوځونو د یووالي تکل کې شو ،خو دا چې د ښمن خورا زورور و ،موږ له جګړې مخ واړاوه او په چټکۍ شاته لاړوو او په دې توګه مو د سمیلیسک پلو ته د تګ لاره پرنسته. ..

... بارکلي دیتولی د روسي پوځ یو قوماندان له دې کبله چې بهرنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی په پوځ کې هومره ګران نه دی.. باګراتيون د روس د دويم پوځ قوماندان له هغه نه کرکه لري.. او د هغه له هغو سپارښتنو نه چې پوځونه دې سره يو شي، سرغړونه کوي،شاته راځي..

ټولواک جبهې ته راغلی چې په خپل پوځ کې د هېواد پالنې روحيه راوپاروي... په پای کې هغه په دې پلمه چې د پلازمېنې خلک هېواد پالنې ته وهڅوي له جبهې نه ځي او مسکو ته روانېږي..

روسان د راتلونکې جګړې لپاره په خپلو سيااليو، تکلونو، دوکو او چمتوالي بوخت دي، تر هغو چې هغوی، فرانسويان په هغو ځايو کې چې نشته لټوي،هغوی د نيکيفروفسکي پر قطعې بريد کوي، هغه تالان او د سمولينسک ديوالونو ته رارسېږي.

بايد د سمولينسک ناڅاپې جګړه ومنو، ځکه هغه ومنو چې لږ تر لږه د خپلو اړيکو رښتياوالی ثابت کړو. په دې تو ګه جګړه پېښېږي او په هغې کې له دواړو خواو نه په زرګونه خلک وژل کېږي او ژوند له لاسه ورکوي. سمولينسک د ټولواک او د روس د ټول ملت له ارادې پرته دښمن ته تسليمېږي، خو د هغه ښار خلک چې پوهېږي د دوی والي دوی غولولي او دوکه کړې يې دي، په خپل لاس ښار ته اور ورته کوي، پر خوار او زار حالت، تش لاس په داسې حال کې چې د خپلې ماتې او ورکو په اړه فکر کوي، له دښمن سره د کرکې احساس سره مل د مسکو پلو راخوځېږي. ناپليون وړاندې او موږ شاته درومو او هغه څه کېږي، چې ناپليون بايد د برې جنډه رپولې وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

سردار نیکولای اندریوویچ د خپل زوی تر تګه، یوه ورځ وروسته شهزادګۍ ماریا ځانته وروغوښته او هغې ته یې وویل:

- نو څنګه اوس دې زړه تش شو؟ له زوی سره دې واچولوم، خوشاله یئ؟ ښه رضا یئ؟ زړه مې خوږېږي، زوربږم. زه زوړ، ناتوانه او تا داسې غوښتل. ښه ده، ښه ده، اوس نو خوشالي کوه، خوشالي !

تر دې وروسته د یوې اونۍ په اوږدو کې بیا شهزادګۍ ماریا له خپل پلار سره ونه لیدل. هغه ناروغه و او له خپلې کوټې نه د باندې نه راوت.

د شهزادګۍ ماریا په حیرانۍ دې ته پام شو چې په دې موده کې مشر سردار، پېغله بوري ین هم نه ده منلې او یوازني چا چې کوټې ته تګ راتګ ورسره کاوه، هغه تیخون و.

تر یوې اونۍ وروسته سردار بیا له کوټې راووت، او بیا یې خپل پخوانی ژوند پیل او په تېره بیا د ودانیو د جوړولو ځارنه او باغوانې یې کوله. له پېغلې بوری ین سره یې ټولې پخوانې اړیکې شلولې وو. له شهزادګۍ ماریا سره یې په خبرو کې ژبه سړه او دا ښې په کې ځرګندې وې چې ګواکې وایې:

- ګوره وینئ ! تا زما په اړه څه خبرې څه جوړې نه کړې؟ تا مې زوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې په اړه څه دروغجنې خبرې ونه کړې، چې ګواکې ما له دې فرانسوي سره ګوتې خوږې کړي دي؟ له هغه سره دې خوابدی کړم، خو اوس ګورئ چې نه مې ته په کار یې نه هغه فرانسوي ګکې.

شهزادګۍ ماریا نیمه ورځ د خپل وراره، له نیکولای،جان سره په کوټه کې تېروله،د هغه سبقونه یې څارل، خپله یې هغه ته د روسي ژبې او موسیقۍ زده کړې ورکولې، د هغه له روزونکي دوسال سره به غږېده او نیمه ورځ به یې خپل کتابونه لوستل،وخت به یې له بوډۍ مینځې او له هغو خدايي خدمتګارانو سره چې په پټه به د ودانۍ د شا له خوا نه، ددې دیدن ته راتلل، تېراوه. د جګړې په اړه شهزادګۍ ماریا هماغه شان فکر کاوه، لکه ټولې ښځې یې چې کوي. جګړې ته د خپل تللي ورور له کبله خورا خواشینې وه. هغه له جګړې او د هغې له وحشت نه ډارېده او په دې نه پوهېده او دې ته حیرانه وه چې څنګه خلک په بې رحمۍ د یو بل وژلو ته اړباسي، هغه ددې جګړې په اهمیت نه پوهېده او هغه یې د پخوانیو جګړو په څېر یوه جګړه ګڼله. سره له هغه چې دوسال، د هغه همیشنی مرکچي د جګړې په لېوالتیا د جګړې بهیر څاره، په خورا شوق یې د هغې په اړه خپل عقاید څرګندول، سره له هغه چې ددوی دیدن ته راتلونکي خدمتګارانو، په خورا وحشت، هر یو جلاجلا ،په خپله بڼه د جګړې د آوازو او د پیدا شوي کافر او عیسویت ضد او روسیې ته د هغه د راتګ په هکله د خلکو خبرې او کیسې ورته کولې او سره له دې چې ژولی، چې اوس په شهزادګۍ دروبتځکایا بدله شوې وه او بیا یې له دې سره خورلندې پیل کړې وه او دې ته یې له مسکو نه د هېواد پالنې نه ډک لیکونه لیکل، بیا هم دې ته جګړه جګړه وه، هېڅ اهمیت یې نه لاره او نه پرې پوهېده.

ژولی هغې ته لیکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته ګراني خورلنډې ! زه تاسو ته په روسي ژبه ليک ليکم، ځکه زه ټولو فرانسويانو او په هماغه اندازه د هغو له ژبې نه کرکه لرم. زه هغه نه ويلى او نه يې اوريدلى شم.

موږ مسکويان د خپل ټولواک له مينې نه چې د لمانځنې او بې ساري درناوى وړ دى، د مينې د اور په لمبو کې سوځو.

زما خوار مېړه د يهودانو په مسافرتونو کې د زوريدو او لوږو له زغم نه لېونى او سترى شوى دى. دا لا څه کوي ،هغه خبرونه چې ما ته رارسېږي له دې مې لا زيات په عذاب اخته کوي.

هرومرو به مو د اريوفسکي د مېړانې او سرښندنې په اړه اوريدلي چې له خپلو دوو زامنو نه يې غېږ تاو کړې او ورته ويلي دي:

- له هغو سره به يو ځاى مرم ا و بې پتې به نه منو.. او په رښتيا چې د دښمن قوت دوه برابره شو ، خو موږ ورته سست نه شو. دا هم تېريږي خو د جګړې وختونه بايد لکه د جګړې د وختونو په څېر ومنو او تېر يې کړو. شهزادګۍ ايلينا او شهزادګۍ صوفيا ، ټوله ورځ راسره ناستې وي. موږ خوارې هغه کونډې يو ،چې مېړونه مو ژوندي، خو موږ کونډې يو ، په زغنو اوبدلو لګيا يو او په خوږو خوږو کيسو وختونه تېروو.

يوازې او يوازې زموږ تر څنګ ستاسو ځاى تش دى.. او داسې او داسې نور دې ته ورته ليکونه. "

شهزادګۍ ماريا ،ځکه د دې جګړې په اهميت نه پوهېده چې بوډا سردار هېڅکله د هغې په اړه نه غږيده ، هغه يې نه منله او کرۍ ورځ به يې له دوسال سره چې ميز ته به ناست و ،او خداى خبر څه به يې ويل، خنديدل به او ژبه به يې داسې ارامه او ډاډمنه وه چې شهزادګۍ ماريا ته به د خبرو وخت نه پاتې کېده او د جګړې په اړه به يې د پلار جاج نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخېست.

د جولای د میاشتې په اوږدو کې بوډا سردار خورا ګرځنده او آن چې تاند و تازه و. د نوي باغ او چوپړانو ته د نوې ودانۍ جوړل يې پيل کړي وو. هغه يوازينى شى چې شهزادګۍ ماريا پرې زوريدله، هغه يې د پلار بې خوبي وه. هغه خپل دا عادت چې د خپل کار کوټه کې ويده کېده، بدل کړى و او هره شپه به يو بل ځاى ويده کېده. يوه ورځ به يې سپارښتنه وکړه چې د هغه سفري پالنګ په لويه لاره کې کېږدئ، بله ورځ به د مېلمستون پر لويه لاستي لرونکي اوږدې څوکۍ پاتې شو او کله به د هرکلو په کوټه کې پروت و او پرته له هغه چې جامې وباسي سترګې به يې پټې کړې او د پېغلې بورى ين پر ځاى به د هغه پتروشکا نومي چوپړ ،کتابونه ورته لوستل او همالته به هماغسې ويده شو. خو کله کله به يې بيا په خوړنتون کې شپې سبا کولې.

د اګست په لومړي نېټې د سردار اندرې دويم ليک راورسېد. په لومړى ليک کې چې د هغه تر تګ نه ژر وروسته رارسېدلى و ، په خورا درناوي سردار اندرې له خپل پلار نه له دې کبله بښنه غوښتې وه، چې ځان ته يې اجازه وکړې وه ،له پلار سره مخالفت وکړي او له هغه نه يې غوښتنه کړې وه چې په ځان کې د پلار د مهربانۍ احساس راژوندى کړي. بوډا سردار د زوى لومړى ليک ته په خورا مينه ناکه ژبې ځواب ليکلى و او تر همدى ليکه وروسته و چې هغه، فرانسوي پېغله له ځانه لرې کړې وه. دويم ليک سردار اندرې د ويتبيک له څنډو ، ليکلى و ،هغه دا ليک ، تر هغه وروسته ليکلى و چې دغه ښار فرانسويانو لاندې کړى و او د دغې جګړې په اړه يې په لنډه توګه هلته ليکلي او د هغه نقشه يې هم هلته انځور کړې وه. هغه د جګړې د راتلونکې په اړه هم خپل نظريات ليکلي وو. سردار اندرې په ليک کې پلار ته د هغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستونزو په اړه چې د جګړې ډګرته دده د کور د نږدې والی له امله ده ته وړپېښې وې، هم یادونې کړې وې. ده د جګړېزو عملیاتو د نږدېوالي له امله ډېره خواشیني ښکاره کړې وه او پلار ته یې مشوره ورکړې وه چې مسکو ته لاړ شي.

هغه ورځ د غرمنۍ په وخت کې چې کله دوسال ویلي ویلي و چې: ، د آوازو له مخې فرانسویانو ویتیبسک هم لاندې کړی دی. هغه د خپل زوی سرداراندرې لیک وریاد شو. هغه شهزادګۍ ماریا ته مخ وروااړاوه او وې ویل:

- نن د سرداراندرې لیک راغلی دی، هغه دې ولوست؟

شهزادګۍ ماریا په ډار وویل:

- نه بابا جانه !

هغې نه شوکولای هغه لیک ولولي، چې هیڅ څوک یې آن له رارسېدو هم خبر نه و.

سردار له ملنډو نه په ډکې موسکا په هغې موسکا چې اوس د دغې جګړې په اړه د یادونې په وخت کې تل دده پر شونډو راخوریده، وویل:

- هغه د جګړې په اړه، د دغې جګړې په اړه لیکلي دي.

دوسال وویل: باید ډېر په زړه پورې وي، هغه خو خپله په جګړه کې دی.

پېغلې بورې ین وویل: اخ، هوکې، باید خورا په زړه پورې وي.

بوډا سردار مخ پېغلې بوری ین ته ورواړاوه او وې ویل:

- پوهېږئ، د واړه میز پر سر، د اخبارونو تر دوسیې لاندې دي...

پېغله بوری ین په خوښۍ له خپله ځایه ودانګل.

بوډا سردار تندی تریو او چغه کړل:

- اخ، نه، نه ! میخائیل ایوانوویچ، ته لاړ شه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میخائیل ایوانوویچ پاڅېداو د هغه دفتر ته ورغی، خو همدا چې هغه ووت، بوډا سردار په خورا ناآرامۍ دې خوا، هغه خوا وکتل، کاغذي دستمال یې وارتېره، خپله لاړ او وې ویل:

- هېڅ څوک، هېڅ نه شي کولای. هر څه یې سره ګډوډ کړل.

دده تر راستنېدو پورې، شهزادګۍ ماریا، دوسال، پېغله بوری ین او آن نیکولای جان په چوپتیا چوپتیا کې یو بل ته سره کتل.

بوډا سردار مخکې او میخائیل ایوانوویچ پسې چې لیک او یوه نقشه یې په لاس کې و، په چټکو چټکو ګامونو راستانه شول. هغه لیک او نقشه یې پر میز، تر خپل څنګ کېښودل او د ډوډۍ تر پایه یې هغه چاته ورنه کړل، چې وې لولي. همدا چې مېلمستون ته لاړل، هغه لیک یې شهزادګۍ ماریا ته ورکړ او د نوې ودانۍ نقشه یې تر مخې وغوړوله، پر نقشې یې سترګې خښې کړې او لور ته یې سپارښتنه وکړه چې لیک په لوړ آواز ولولي. شهزادګۍ ماریا د لیک لوستل پیل او په پوښتنیز غلچک یې پلار ته وکتل.

ده خپله نقشې ته کتل، خو داسې ښکاریده چې په خپلو غمونو کې ډوب وي. دوسال ځانته دا حق ورکړ چې وپوښتي:

- سردار صاحب، تاسو په دې اړه څه فکر کوئ؟

بوډا لکه چې په بې خوندۍ له خوبه راویښ شوی و، پر ته له هغه چې د ودانۍ له نقشې نه سترګې بل پلو وغړوي، وویل:

- زه؟ زه؟ ډېر امکان لري، چې د جګړې کرښه دومره موږ ته رانېږدې شي چې...

سردار وویل:

- هه، هو، هه، د جګړې کرښه ! ما ویلي او اوس هم وایم، چې د جګړې ډګر په پولند کې و او دښمن به هېڅکله ونه شي کولای، چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نی مان له سینده راتېر شي.

دوسال، په حیرانۍ بوډا ته ځکه کتل چې هغه د نی مان نه د نه را اوښتلو خبرې کولې، حال دا چې د ښمن لا د وختـه د نی پیر، سیند ته رارسېدلی و. خو شهزادګۍ ماریا چې د نی مان، جغرافیاوی موقعیت کې تېروتلې وه، داسې فکر کاوه چې پلار یې برحقه دی.

سردار چې بربېښېده لا د ۱۸۰۷ کال د جګړو په خیالو کې دی او د هغې جګړې یادونه او پېښې ورته نوې بربېښېدې، وویل:

- د واورو په ویلیدو سره به ټول د پولند په جبو کې ډوب شي، یوازې هغوی دي چې په دې خبره یې سر نه خلاصېږي. که بېنیګسین، لا د مخه خوځېدلای او پروس ته ننوتلای وای او سنۍ چارې به په بل ډول وای.

دوسال په ویرې وېرې وویل:

- جنابه سرداره !

په لیک کې د وینیبسک خبرې کېږي او تاسو....

سردار په خواشنۍ وویل: په لیک کې، هو ! هو ! هو کې په لیک کې.

د هغه بشرې له خواشینۍ نه ګونځې ګونځې او خواشینۍ بڼه یې غوره کړه او چپ شو او بیا یې وویل:

- هو کې، نو فرانسویانو د کوم سیند په څنډو ماته خوړلې ده؟

دوسال سترګې ښکته واچولې او په کراره یې وویل:

- جناب سردار ! په لیک کې هېڅ چېرې د فرانسویانو د ماتې یادونه نه ده شوې.

- آیا هغه نه دي لیکلي چې فرانسویانو ماته خوړلې ده؟ عجیبه ده ! نو ما خو، خپله داسې فکر نه شو کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ټول تر ډېرو پورې چوپ وو.

هغه ناڅاپه سر راپورته کړ، د نوې ودانۍ نقشې ته یې اشاره وکړه او وې ویل:

- ښه، ښه ! ښه میخائیل ایوانوویچه ! راته ووایه، ته څنګه کولای شې دغه بدل کړې؟

میخائیل ایوانوویچ نقشې ته ورنږدې شو، یو څو شېبې سردار له هغه سره د نقشې په اړه وغږېد، بیا یې برند برند او له قهره په ډک غلچک شهزادګۍ ماریا او دوسال ته وکتل. او خپل دفتر لاړ.

شهزادګۍ ماریا خپل پلار ته د دوسال له حیرت نه ډک او پریشان غلچک ولید، د هغه سکوت ته یې پام شو او خپله هم له دې نه په حیرت کې شوه چې څنګه یې پلار د اندرې لیک په مېلمستون کې د میز پر سر هېر کړی و، خو هغه نه یوازې د دوسال د پرېښانۍ او سکوت د علت په اړه له هغه سره د خبرو نه ،نه ویریده، بلکې د هغه په اړه فکر کولو نه هم ډارېدله.

ماښام، میخائیل ایوانوویچ د سردار د سپارښتني له مخې شهزادګۍ ماریا ته راغی او له هغې نه یې په مېلمستون کې د سردار اندرې د هېر شوي لیک غوښتنه وکړه. شهزادګۍ ماریا لیک هغه ته ورکړ.

که څه هم د هغې دا نه خوښېده، هغې ځان ته دا حق ورکړ چې میخائیل ایوانوویچ نه وپوښتي، پلار یې څه کوي؟

میخائیل ایوانوویچ له درناوی نه په ډکې خو له ملنډو مل موسکا سره وویل:

- هسې خوځېږي راخوځېږي، دی د دې نوې ودانۍ له امله ډېر ناارامه دی. یو څه وخت یې کتاب ولوست او اوس... میخائیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایوانوویچ خپل آواز لږ ټیټ کړ او وې ویل:
- میز ته ناست دی. باید په خپل وصیت لیک لګیا وي (په دې وروستیو وختونو کې له کاغذو سره بوختیا د سردار یوه له خورا غوره بوختیاوو نه وه. هغه کاغذونه چې تر مرګه وروسته ده نه باید پاتې شي، هغه کاغذونه چې ده وصیت لیک نوماوه)
شهزادګۍ ماریا وپوښتل:
-آلپانیچ سمولینسک ته استوئ؟
- البته چې، له ډېرې مودې راهیسې سترګه په لاره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

کله چې میخائیل ایوانوویچ له لیک سره دفتر ته راستون شو، سردار عینکې په سترګو، د عینکو کړۍ پر تندي د شمعې تر رڼا لاندې د میز شاته ناست و او له کاغذو (هغه کاغذونه چې ده وصیت لیک نومول او باید دده تر مرګه وروسته ټولواک ته لېږل شوي وای) سره اخته و، هغه یې له سترګو لرې نیول او په خورا خوند یې لوستل. کله چې میخائیل ایوانوویچ راننوت، د هغه سترګو د هغو خاطراتو له لوستلو نه وروسته له اوښکو ډکې وې چې ده په ځوانۍ کې لیکلې وې او اوس یې لوستې. هغه د میخائیل ایوانوویچ نه لیک واخېست، هغه یې په جیب کې کېښود، کاغذونه یې یوې خواته کېښودل او الپانیچ یې چې ډېره موده ورته انتظار پاتې شوی و، ځان ته راوغوښت.

هغه پر یوې پاڼې هغه څه لیکلي و چې سمولینسک کې اړتیا ورته لیدل کېده، هغه په کوټه کې ښکته پورته ګرځېده او هر وار به چې د الپانیچ له څنګه چې ده ته یې د دروازې تر څنګ انتظار وېست تېریده، هغه ته یې خپلې سپارښتنې ویلې:

- لومړی پوستي کاغذ، تاته وایم اورې، اته ګېډۍ، د دغې بېلګې له مخې، زرین رنګ، دغه بېلګه یې یوسه، چې کټ مټ هماغه واخلئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا شرش، موم، هوکې د کاغذونو د مهرولو لپاره د میخائیل ایوانوویچ د وړاندیز له مخې.

هغه په کوټه کې وګرځېد، خپلو یاددښتونو ته یې وکتل او وې ویل:

بیا به د سرتېرو د جلب د غه لیک، والي ته سپارئ..

الپاتیچ ته د سردار سپارښتنو دوه ساعته وخت ونیو، خو بیا هم هغه ته د سردار خبرې پای ته نه وې رسېدلې. هغه کېناست، چرت کې لاړ، سترګې یې سره ورغلې، ویده شو او الپاتیچ وښورید.

- نو، ځه خوځېږه، خوځېږه، که څه شی په کار و، در وبه یې لېږم.

الپاتیچ ووت. سردار بېرته خپل میز ته ورغی، خپل میز یې وڅاره، په خپلو کاغذونو یې لاس وواهه، بیا یې د خپل میز جعبه وتړله او د بل میز شاته کېناست او والي ته یې د لیک لیکل پیل کړل. کله چې یې لیک مهر کړ او پاڅېد، وخت له وخته تېر شوی و. هغه غوښتل ویده شي، خو هغه پوهېده چې خوب نه ورځي او ګډوډ له غمونو ډک خیالونه یې خوب ته نه پرېږدي. هغه تیخون ته ورغږ کړل او له هغه سره ددې لپاره بلې کوټې ته لاړ چې هغه ته ووایي، د هغه کټ چېرې کېږدي. هغه ګرد ګرځېده او کتل یې چې په کوم کنج کې یې کټ کېښودل شي. هره خوا هغه ته، ناوړه برېښېده، خو له ټولو نه ناوړه ځای د هغه د کار په کوټه کې اېښودل شوې لویه څوکۍ وه، چې پخوا دی پرې بیدیده. پر هغې څوکۍ بېدیدل، هغه ته په دې علت خورا وحشتناکه برېښېدل. دی له داسې خیالونو سره لاس او ګریوان شوی و، چې دی یې ډېر زورولی و. په هېڅ څه یې تنده نه ماتېده، خو تر ټولو ښه ځای هغه ته د پیانو تر شا ولاړ څوکۍ ښکاریده. هغه تر اوسه پورې هېڅکله هلته ویده شوی نه و.

تیخون د یو چوپړ په مرسته د هغه کټ راوړ او د هغه په جوړولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګیا شو.

سردار چغې کړل:

- نه، داسې نه، خپله یې یو لږ څه له دیواله نه رادې خواته کړ او بیا یې بېرته څه ورنږدې کړ.

سردارله ځانسره فکر وکړ: بالاخره مې هر څه بدل او جوړ کړل، اوس کولای شم ویده شم.

ودرید چې تیخون جامې ترې وباسي.

له هغه عذاب نه یې تندی تریو شو، چې له ده نه د جامو وبستلو په وخت کې تیخون پر ده زغملی و، په پای کې هغه جامې وویستې، په سختۍ په کټ کې پریوت او په شک او ګمان یې خپلو وچو ژیړو پښو ته کتل،. هغه په فکر کې نه و تللی، بلکې د هغه کړاو په وړاندې لږ کرار شوی و، چې د غه پېښې څنګه راپورته او په کټ کې وغځوي.

هغه په زړه کې ویل:

-اخ، اخ چې څومره ګرانه ده، اخ، چې اوس ژر، ژر تر ژره دا خواري او عذاب پای ته رسېدلای وای او زه مو په کراره پرېښی وای. هغه شونډې کېښکودې او د شلم وار لپاره یې هغه بیا کېښکودې او هڅه یې وکړه چې ویده شي،خو هغه لا سم په کټ کې غځېدلی نه و چې ناڅاپه،تر ده لاندې کټ په یوه ټاکلی ګذار، وړاندې او وروسته په خوځېدا شو، ګواکې دی په سختۍ سا باسي او دانګي. دغه حال هر شپه تکراریده. هغه خپلې پټېدونکې سترګې وغوړولې.

په خوراخواشینۍ یې خدا زده چاته په بنګېدو بنګېدو ښکنځلې کولې او ویل یې:

- ویدیدل ناشوني دی، لعنت دې وي پر دوی ! کومه د پام وړ خبره وه چې ما ښام ته مې،کټ ته مې پرېښې وه، د قفلونو خبره وه؟ نه، نه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

قفلونو چاره خو مې وکړه، نه، د مېلمستون. کوم شی خو و؟ شهزادګۍ ماریا وه چې کومه بې ځایه خبره یې وکړه. دو سال هم کومه څه وویل. دا احمق سړی! کوم څه مې په جیب کې کېښودل، پروا نه لري، نه را یادېږي!

- تیشکا ته وو ایی، د غرمنۍ په وخت کې مو د څه په اړه خبرې کولې؟

- د سردار په اړه، د مخائیل په اړه....

سردار میز په سوک وو اهه او وې ویل:

- چپ شه، چپ شه! هو کې پوه شوم، شهزادګۍ ماریا د سردار اندرې کیسه، هغه ته ولوسته، دوسال د ویتیبسک په اړه څه وویل. اوس به یې ولولم. سپارښتنه یې وکړه چې تیخون دده له جیب نه، لیک ده ته ورکړي، له وړوکي میزسره د لیمو شربت او شمعې دده د کټ خواته راوړي. عینکې یې په سترګو کېښودې او د لیک لوستل یې پیل کړل. هماغه وخت و چې د شپې په چوپتیا کې په داسې حال کې چې د چلچراغونو شنه رڼایي یې پر لاسونو خوریدله، ده لیک ولوست او د لومړي ځل لپاره په یوه شېبه کې د هغه په معنا او ارزښت پوه شو.

فرانسویان په ویتیبسک کې دي، او دا امکان لري چې تر څلورو ګرځنو وروسته سمولینسک ته ورسېږي او یا کېدای شي اوس هلته رسېدلي وي.

- تیشکا! او تیخون له ځایه پاڅېد. سردار چغې کړې:

- نه، نه، نه پوهېږم، دا ناشونې ده؟

لیک یې د شمعې تر ستنې لاندې پټ کړ، سترګې یې پټې کړې، دانیوب یې خیال ته راغی، او د لمر تر شغلو لاندې د هغه له نیبونو ډک ساحل، د روسي پوځ، د هغه ځوان جنرال، چې دی خپله و، هغه ځوان

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يوه ګونځه يې هم لا پر تندی نه لرله، مهربانه و، سره، ځلېدونکې څېره، چې د پاتيومسکين(روسي جنرال) کېږدی ته ورننوزي، هغه ته ټولو اکه،د خول خاونده مور، د روس دملت مهربانه انای، تر نظره ورغله، دا سې تر نظره ورغله چې هغه ټيټ ونې او څوربه ده او ژېړ رنګه څېره يې لرله، له هغې سره يې په خپله لومړۍ کتنه کې خپله خوږه موسکا، مينه ناکي او له خواخوږی نه ډکې خبرې وريادې کړې. او بيا يې هماغه څېره، تر تابوت لاندې لويه دړه چې د ګلو په درمندو کې ډوبه وه، ورياده شوه او بيا د تابوت تر څنګ له زوبوف سره د خول د ګرانې خاوندې د لاس د مچولو د لومړيتوب پر حق، ناندرې ور په ياد شوې. دا ټول او ټول سردار ته وريادېدل او وې ويل:

- څومره به ښه وه چې هغه وختونه بيا راستانه شوي وای، کاشکې دغه ننني بې ننګه وختونه ژر تر ژره پای ته رسېدلی وای او ای کاشکې يې زه آرام سره پرېښی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

لیسه ګورې، د سردار نیکولای اندریوویچ بالکونسکي ځمکې او باغونه د سمولینسک په شپتیزه ورستي او مسکو ته د تلونکی واټ په دیرش ورستی، کې پراته وو.

پـه هماغـه ماښـام چې بـوډا سـردار، الپاتیچ تـه خپلې سپارښـتنې ورکړې، دوسال، له شهزادګۍ ماریا نه هیله وکړه چې دی د ځېنو خبرو لپاره ومني. هغه په دې کتنه کې هغې ته وویل، له دې چې د مشر سردار روغتیا خورا کړکیچنه ده او دا د ځان د ساتنې او پالنې لپاره، هېڅ نه کوي او د سرداراندرې له لیکه هم څرګند ېږي چې په لیسه ګورې کې پاتې کېدل، هم لوی ګواښ دی، نو هغه (دوسال) په خورا درناوي هیله کوي چې شهزادګۍ ماریا دې د والي په نامه یو لیک ولیکي. اوس چې الپاتیچ سمولینسک ته روان دی، هغه ته دې ورکړي، په لیک کې دې هغه ګواښ څرګند کړي، چې د دوی کورنۍ ورسره مخامخ ده. دوسال په خپله دغه لیک کې ولیکل، شهزادګۍ ماریا لاسلیک کړ، الپاتیچ ته یې وسپاره، ورته وویل شول چې هغه والي ته وسپاري او د ګواښ د زیاتېدو په وخت کې ژر تر ژره بېرته راستون شي.

آلپاتیچ چې دغه سپارښتنې او لیک ترلاسه کړ، د سپینو ښو نه جوړه شوې خولۍ (دا د شهزادګۍ ډالۍ وه) پر سر، ارباب ته ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکړه په لاس د خپلې کورنۍ د غړو په بدرګه کې له کوره ووت، هغه ووت چې په هغه چرمینه ګاډۍ کې چې دوه سره بخون، تور یاله او اوږد لکۍ، آسونه ورته تړلي وو ، سپور شي.

د آسونو په غاړه کې زنګونه ځړول شوي وو .زنګونه بیا په کاغذونو کې مروړل شوي، مشر سردار چا ته اجازه نه ورکوله چې په لیسه ګورې کې، د زنګونو غږ پورته شي،خو الپاتیچ په لرو لارو کې د زنګونو شرنګهارۍ ډېر خوښېده. د الپاتیچ چوپړانو ، دولتي استازي، منشي، دوې مینځۍ توره او سپینه (په روسیه کې تورې مینځې –کور پاکاوه او سپینې خواړه پخول) دوې بوډۍ، قزاق زلمی، ګاډیوان او د دربار نورو وګړو دی بدرګه کاوه.

د هغې لور، په چیټ پوښ بالښتونه، د هغه تر شا او ترپښو لاندې کېښودل. د هغې زړې ښښې،یو دستمال په پټه په ګاډۍ کې ومانډه. یو ګاډیوان هغه ترتخرګ لاندې ونیو او هغه یې په ګاډۍ کې کېناوه.

الپاتیچ بنګېده، په ګاډۍ کې کېناست او د سردار په څېر، ژر ژر وغږېد او وې ویل:

-خدای مودې، ددې تریندو له دې شرو شور نه ساتي او خدای دې مور ته ددې ښځو غم نه راښیي.

وروسته له هغه یې د وړو کارونو په اړه، خپلو چوپړانو ته خپلې وروستنی سپارښتنې ورکړې. له خپل تک شین سر نه یې خولۍ پورته کړه (دده دا کار په هېڅکله د سردار کارونو ته ورته نه دی) او درې وار یې پر تټر صلیب رسم کړ.

د هغه ښځې په لوړ آواز وویل:

- میاکوف الپاتیچ ! که کومه خبره وه... ته او تا خدای راستانه شئ، پر موږ رحم ولري، د هغې د ښځې دغه زارۍ او هیلې له دې کبله

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې، چې د دغې جګړې آوازې هر خوا خورې وې او لاپسې خورېدې.

الپاتیچ وخوځېد. دا خوا هغه خوا یې کتل او د شا خواته پرتې دښتې ننداره یې کوله. هغه تر شونډو لاندې وویل:

- ښځې، ښځې، خدای مو دې له ښځې ساتي ! د هغو له غمونو او خیالونو !

د تګ په لاره کې، یو ځای اوربشې مخ په ژیړې وې او چېرې یې لا وربې شنه وو، چېرې لا ځمکه تکه او توره او نوی کرنه په کې بیا پیل شوې وه. الپاتیچ روان و او د فصلونو پر پریماني یې شاباسي وایه. د اوربشو پټیو او په هغه کې ولاړ فصل ته چې ځای ځای په کې لو پیل شوی و، کتل...

وروسته له هغه چې دوه واره یې په لاره کې آسونو ته وابښه ورکړل، د اګست په څلورمه ښارته ورسېد.

الپاتیچ په لاره کې، له پوځي کتارونو او ګاډیو سره مخامخ او یا هم تر هغو نه مخکې کېده. سمولینسک ته په نږدې کېدو سره له لرې لرې د ډزو غږ اورېدل کېده، خو د هغه له اورېدو یې تعجب نه کاوه، له هر څه زیات هغه دې خبرې حیران کړ چې پوځیانو د اوربشو په شنو پټیو کې کېږدۍ درولې وې او سرتېرو دغه اوربشې د وښو په توګه خپلو آسونو لپاره کارولې، که څه هم دغه کار دده د تعجب وړ و، خو د هغه خپلو غمونو او خیالونو هغه بېرته په خپلو څپو کې ډوب او دغه حیرانتیا یې ترې هېره کړه.

دا دده دیرش کاله کېدل، چې د هغه د ژوند هر څه د هغه د ارباب، سردار د هیلو له مخې وو او هغه هېڅکله د هغه له ارادې پرته بل څه نه کول. هر هغه څه چې د هغه د سردار سپارښتنو پورې اړه نه لرله، نه یوازې نه تر سره کېدل، بلکې اصلا یې دده لپاره شتوالی نه لاره..

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتيچ، د اګست په څلورمه ماښام سمولينسک ته ورسېد ، د دينيپر د سيند پر هغې غاړه کې د ګينچاسکي په سيمه کې لکه په دې وروستيو ديرشو کالو کې چې د هغه عادت شوی، په هغه مسافرتون کې، چې اوس يې فيراپانتوف، پوري اړه لرله، واړاول. د غه فيراپانتوف، چې پخوا سرايوان و ، دولس کاله د مخه دده په مرسته له سرداره يو ځنګلکوټی واخېست، د الپاتيچ د مهربانيو له برکته يې په هغه کې کار او ژوند پيل او دا دی اوس يې هلته يو کور، مېلمستون او د وړو خرڅولو يو دکان جوړ کړی دی. فيراپانتوف يو څورب، تورڅنی، سور مخی څلويښت کلن کليوال و چې توري شونډې، پراخه وتلې پزه او همداسې پر تورو وتلو وروځو تندی او وتلې ګېډه لرله.

فيراپانتوف، چې واسکټ او تر هغه لاندې د چيټ کميس يې اغوستی و ، د خپل دکان مخکې ته ولاړ و ، د الپاتيچ په ليدو د هغه خوا ته راغی او وې ويل:

- ياکوف الپاتيچ ! ټول خلک له ښاره تښتي او ته ښار ته راغلې.

الپاتيچ وويل:

- پوه نه شوم، څنګه له ښاره تښتي !

- زه هم وايم، خلک احمقه دي، ټول له فرانسويانو ډارېږي.

الپاتيچ وويل:

- د ښځو خبرې، د ښځو خبرې، د ښځو خبرې دي.

- زه هم همدا خبره کوم، ياکوف الپاتيچ ! پوځي فرمان را رسېدلی دی چې لاره نه ورکوو ، فرانسوي څوک نه پرېږدي، خلک داسې ګبنهي پسې اخېستي دي چې هر يو د خپلې ګاډۍ لپاره درې روبله غواړي، نه عقيده پاتې ده او نه ايمان.

ياکوف الپاتيبچ، بې پروا هغه ته غوږ و. هغه سماوار او آس ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

وښو غوښتنه وکړه. چای يې وڅښه او څملاست.

تر سهاره پورې دده د مېشت ځای په وړاندې په کوڅه کې پوځونه تېرېدل. الپاتيچ بله ورځ هغه کالي چې له ښاره پرته بل ځای نه اغوستل کېږي، واغوستل او د خپلو کارونو د سرته رسولو لپاره ښارته ووت. لمر له سهاره ځلېده او د سهار له اتو بجو نه ورځ ښه توده وه. الپاتيچ په زړه کې ويل:

- دغه هوا د غنمو لولپاره ښه ورځ ده، خو لا له سهاره د ښار له څنډو نه د ډزو غږ اورېدل کېده.

د سهار له اتو بجو نه د ټوپکو له ډزو سره د ټوپونو ډزې هم يو ځای شوې. په کوڅو کې د خلکو ګڼه ګونه وه، خو دا نه ښکارېده، چې چېرې او کوم پلو تلوار کوي، سرتېري هم ډېر ليدل کېدل. ګاډۍ هم بې شمېره وې، ښکته پورته روانې وې. سوداګرو او دکانداران د خپلو دکانونو مخې ته ولاړ وو او په کليساوو کې لمانځې روانې وې. الپاتيچ د خپلو چارو د سرته رسولو لپاره، د مغازو، ادارو، ډاکخې او ولايت خواته ورغی. په بازار، په دکانونو، په ډاکخانه او هر هر ځای کې د پوځ او جګړې خبرې وې. د دښمن خبرې، چې پر ښار يې يرغل پيل کړی و. ټولو يو له بله پوښتنې کولې او ټولو هڅه کوله يو بل آرامه کړي.

الپاتيچ د والي د کور مخې ته سخته ګڼه ګونه وليده، قزاقان، کارکوونکي، د والي ګاډيوانان، ساتونکي او نور ټول د هغه سرې اوچوپړان. الپاتييچ د کور مخې ته دوه اعيان وليدل، چې يو ده پېژانده. د هغه دغه پېژند ګلوی سړی د سيمې د پوليسو مشر و، چې خورا غوړ او ډډ ډډ غږېده او ويل يې:

- ګوره ! دا څه ټوکې نه دي، اوس که يو څوک وای، يوازې وای،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه او ماشومان یې نه لرلای، یا هسې ګدا ،سوداګر او یا وړی وای،
بیا یې هم پروا نه لرله،یو سر یو یې غم،خو هغه څوک چې د کورنۍ
غړي یې دیارلس تنه دي، لاس یې هم تش، اوس به څه کوي؟ دا څه
چارواکې دي، په خلکو یې څه راوستي دي؟ ټول داړه مار او غله دي،
چې دا خو یې په دار ځړولي وای !

بل وویل: څه وایې، نه پوهېږې چې. . .

د پولیس مشر وویل:

- زما یې څه، بلا پسې ! پرېږد ئ چې واورئ ! تر موږه سپي هم ښه
دي

د الپاتیچ په لیدو یې زیاته کړه: یاکوف الپاتیچ ته دلته څه کوئ؟

الپاتیچ په ویاړ سره سر پورته کړ، لاس یې د تل په شان د سردار د
نوم د یادولو سره د تخرګ لاندې ونیو او وې ویل:

- د عالیجناب په سپارښتنه والي ته راغلی یم. سردار سپارښتنه
کړې ده، اجازه راکړئ چې له حاله خبر شم.

هغه وویل:

- ځه لاړ شه، ځان خبر کړه، داسې حال یې راوستی چې یوه کراچۍ
هم نه پیدا کېږي. هغې خواته یې اشاره وکړه چې د ډزو غږ ترې راته، او
وې ویل:

- اورئ، دښمن له ښاره هومره لرې نه دی.

هغه زیاته کړه:

- داسې حال یې راوستی دی، چې ټول به ووژل شي. غله، داړه مار
!

دا یې وویل او پر زینو ورښکته شو.

الپاتیچ سر وښوراوه او پر زینو پورته وخوت. د انتظار په کوټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوداګر، دوکانداران، ښځې او مامورين هر څوک خورا بې شمېره وو. ټول چپ ناست او يو بل ته يې سره کتل. د والي د کوټې دروازه چې راخلاصه شوه، ټول پاڅېدل، او وړاندې ورغلل. له دروازې په تلوار يو مامور راووت، له سوداګرو سره يې څه وويل، يو ځوان مامور چې صليب يې پرغاړه کې پروت و، ځان پسې دفتر ته وروباله او ببرته د دروازې تر شا پناه شو.

له ورايه برېښېده چې ځان له هغو ټولو غلچکونو نه پناه کوي، چې خلکو هغه ته په ځير ځير او پوښتنيز ډول ورلېږل. الپاتيچ دروازې ته ورنږدې شو. او کله چې دا وار د غه مامور بيا راووت، پاڅېد، خپل لاس يې د خپل ټټر په ترلي تڼۍ کېښود، مخ يې هغه مامور ته ورواړاوه، ليکونه يې هغه ته وروړاندې کړل، په لوړ خو ډډ آواز يې وويل:

- د جنرال آنشوف سردار بالکونسکي (په فرانسوي آنشوف يعنې مشر قوماندان) له خوا، جناب بارون آش ته.

غږ يې داسې پرتم لاره، چې مامور اړ شو هغه ته مخ ورواړاوي او ليکونه يې تري واخېستل. څو دقيقې وروسته، والي الپاتيچ ومانه او په تلوار يې ورته وويل:

- سردار او شهزادګۍ ته ووايې چې زه له هېڅ څه نه خبر نه يم. او ما د لوړو چارواکو د سپارښتني له مخې دا کار کړی دی، مهرباني وکړئ.

هغه کاغذونه، الپاتيچ ته ورکړل او خپلو خبرو ته يې دوام ورکړ:

- خو له دې کبله چې د سردار روغتيا ښه نه وه، زما هغه ته مشوره دا ده چې مسکو ته لاړ شي. زه خپله همدا اوس خوځېږم، سردار ته هم ووايئ.. خو والي خپلې خبرې پای ته ونه رسولې. له سر تر پښو په خاورو دوړو يو لړلی افسر راننوت او په فرانسوي ژبې يې والي ته څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل. د والي څېره له ډاره تکه سپینه شوه. سر یې الپاتیچ ته وښوراوه او هغه ته یې اشاره وکړه:

- ځه ! ژر کوه ! او له افسر نه یې پوښتنې پیل کړې. کله چې الپاتیچ د والي له کوټې راووت، د انتظار په کوټه کې د ناستو په تمه کسانو له ویرې او سترګیانو ډکې هیله مندې سترګې ټولې هغه ته ورواوښتې. الپاتیچ پرته له هغه چې څک شي، نور د ډزو غږونو ته چې دم په دم زیاتېدل او رانږدې کېدل، غوږ و، په تلوار او ګبنې د مېلمستون پلو ته ستون شو. د پوځي اعلامیې هغه پاڼې چې والي الپاتیچ ته ورکړې وې، داسې په کې راغلي و:

- تاسو ته ډاډ درکوم چې د سمولینسک ښار لا هېڅ دول ګواښ سره مخامخ نه دی او دا ګمان هم نه شته چې ښار ته دې ګواښ ورپېښ شي. زه له یوې خوا او شهزاده باګراتیون له بلې خوا د ښار مخې ته سره یو ځای کېږو او دا یو ځای کېدل به د میاشتې په دوه ویشتمه نېټه تر سره کېږي. دغه دوه پوځونه به د دغه ولایتو د اوسېدونکو په ملتیا چې تاسو ته پرېښودل شوي دي، تر هغه وخته به دفاع وکړي چې دښمنان په شا تمبول شوي او مات نه وي او یا زموږ مېړني سرښندونکي تر وروستي هغه پورې ځان قربان کړی نه وي. نو له دې کبله دا خورا پر ځای خبره ده چې د سمولینسک او سېدونکو ته ډاډ ورکړ شي او ارام یې کړي، ځکه هغه کسان چې د ځان او دښمن د پوځ تر منځ د دوو پوځونو دغه شان کلک دیوال ویني، باید په بري هم پوره ډاډ ولري.

(پوځي فرمان، د بارکلي دوټولي له خوا نه د سمولینسک والي بارون آش ته – ۱۸۱۲)

خلک پریشانه، او په کوڅو کې لالهانده وو، خپل کپړي، میزونه، څوکۍ او د کور ټول څه یې په کراچیو بار له خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورونو ته راوتل او په کوڅو کې وړاندې تلل او ګڼه ګونه یې جوړه کړې وه. د فیراپانتوف آستوګنځي په ګاونډ کې څو کراچۍ ولاړې وې او د ښځو غږ ترې راته. عذر زارۍ او زګېروی او ریدل کېدل. یو ډنګر سپی پرله پسې غپیده او د ګاډیو د آسونو مخې ته تاویده راتاویده. الپاتیچ له خپل عادت نه په چټکو ګامونو د مسافرخاى انګړ ته راننوت او مخامخ د آسونو طویلې ته لاړ، ګاډیوان ویده شوی و. هغه یې راویښ کړ، او ورته وې ویل چې آسونه چمتو کړي او خپله د کور دالان ته ورتېر شو. د مسافرخاى د څښتن له کوټې د یو ماشوم د ژړا، د یوې ښځې د ساندو د فیراپونتاف د چغو او غضب نه ډک آواز غوږو ته راتلل. کله چې آلپاتیچ دالان ته راننوت، د آشپز ښځه له ویرې لکه ویریدلې چرګه ښکته پورته منډې وهلې.

- ښځه یې ووهله، داسې په مرګ یې ووهله، داسې یې ووهله او پر ډاګ یې کشوله.

الپاتیچ وپوښتل: ولې؟ د څه لپاره؟

- ښځې یې غوښتل چې له ده سره ګډه لاړه شي. د ښځو کار دی. هغې ټینګار کاوه چې دا هم له ځانسره بوزي، هیله یې کوله چې دا او ماشومان مرګ ته مه سپاره. هغې ویل:

- ټول لاړل، او موږ څه ګناه لرو؟ داسې داسې یې ووهله، داسې چې په ځمکه یې همداسې څښوله.

الپاتیچ، له هغه سره داسې سر وښوراوه، ګواکې ده د هغه خبره تایید کړې وه او خپله یې له دې امله چې نه غوښتل نور، نوڅه واوري. د مسافرخاى د خاوند د کوټې مخامخ کوټې ته چې خپل اخېستل شوی شیان یې هلته ایښی و، ورغی.

په همدې شېبه کې یوه ډنګره، رنګ الوتې ښځه، چې ماشوم یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

غبږ کې نیولی و ، دستمال یې له سره لویدلی ، له دروازې را ودانګل ، انګړ ته تلونکو زینو پلو یې منډه کړې او چغې یې وهلې ، ظالمه ، وژونکیه !

فیراپونتاف ،د هغې پسې له کوټې راووت ، خو همدا چې الپاتییچ یې ولید ، خپل واسکټ یې سم ، لاس یې پر څڼو تېر ، سترګې ستومانه برېښېده. هغه پسې کوټې ته ورننوت او وې پوښتل:

- الپاتیچه غواړې لاړ شې؟

الپاتییچ ، د هغه پوښتنې ته ځواب ورنه کړ ، پرته له هغه چې هغه ته وګوري ، خپل اخېستل شوی شیان یط راواخېستل او وې پوښتل چې ، کرایه یې څومره شوه؟

فیراپونتاف وویل:

- بیا به حساب کوو ، ښتګه والي ته ورغلې؟ څه پریکړه وشوه؟

الپاتیچ ځواب ورکړ چې والي د پریکړې په اړه ده ته هېڅ ونه ویل.

فیراپونتاف وویل:

- دا ژوند او کار چې موږ یې لرو ، آیا کولای شو لاړ شو؟ کډه کول خو څه ټوکې نه دي؟. تر داراګابوژ پورې اوه روبله کرایه غواړي. دا چور له لارې وتلی ، ایمان یې په پیسو بایللی دی ! میلیوانوف ، ښه اټکل کړی و ، لا د پنجشنبې په ورځ یې خپله د وړوو بوجۍ په اوه روبله پر پوځیانو وپلورله. هغه زیاته کړه:

- ښه نو ، ورکه وه یې ، یو چای خو به وڅکې؟

تر هغه پورې یې چې آسونه ، ګاډیو پورې تړل ، الپاتیچ او فیراپانتوف چای سره وڅکه ، د غلې دانې په اړه سره وغږېدل او په دې اړه یې غورې وکړئ چې هوا د فصلونو د راټولو لپاره خورا ښه ده.

فیراپانتوف چې درې پیالې چای یې وڅکه ، پاڅېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ډزې څه بندې غونډې شوې، ښايي زموږ پوځ مخې ته لاړ، دوی ويلي دي چې د ښمن به ښار ته نه پرېږدي، هرومرو به دوی پوهېدلي وي چې دومره زور لري چې دا سې خبرې کوي. ...

الپاتيچ خپله سودا راواخېسته، هغه ګاډيوان ته يې ورکړه چې کوټې ته راننوت او د مسافرخای له خاوند سره يې حسابونه خلاص کړل. د خوځېدونکو ګاډيو، د آسونو د سمونو او د هغو د غاړې د زنګونو د آوازونه شرنګهاری د کور د دروازې نه د وتلو يادونه کوله.

له غرمنی نه څو ساعته اوښتي و، سيورې د کوڅې تر نيمايي پورې راوړاندې شوي و، خو په پاتې نيمايي کې لا تود لمر ځلېده. الپاتيچ له کړکۍ نه د باندې وکتل او د دروازې پلو ته ولاړ. ناڅاپه لرې بيا ديو عجيب و غريب غږ، بيا ګړز پورته شو او تر هغه وروسته د ښار په فضا کې د توپ د مرميو د لويدو او د ډز غړمبهاری خپور او هيندارې يې وربږدولې. الپاتيچ کوڅې ته ووت. دوه تنو د پل خوا ته منډې وهلې. پر ښار د اوريدونکو مرميو، د هغو د لګېدو او چاوديدو غږونه له هرې خوا نه اوريدل کېدل، خو د غه غږونه د توپ د هغه غږونه په کچه چې له ښاره د باندې اوريدل کېدل او پر ښار يې مرمۍ راورولې، په هېڅ شمار وې. د دغو ډزو غږ د خلکو پام هومره ځانته نه وراړاوه، څه کم پنځه بجې ناپليون سپارښتنه کړې وه، چې ښار د توپو تر اور لاندې راولي، يو سلو ديرشو توپونو پر ښار ګولۍ ورولې. په لومړی سر کې خلک هک حيران او په دې ډزو يې سر نه خلاصېده.

هغه ګولۍ چې پر ځمکه لګېدې، چاوديدې، په لومړي سر کې د هغو چاودونو د خلکو پاملرنه راپاروله، د فيراپانتوف ښځې چې ژړا او زارۍ يې تر هغه وخته پورې د ننه له کوره اوريدل کېدې، چپه شوه، ماشوم يې په غېږ کې د کور د دروازې پلو لاړه. او په پټه خوله يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ننداره او د هغو غږ ته غوږ وه.

آشپز او دوړوو، پلورونکي کارګر هم د وره پلو ته راغلل. ټولو په خورا خوشالۍ او ځانګړې پاملرنې هغه کوله د هغو په سر د تېریدونکو ګولیو ننداره وکړي، خو په دې وخت کې څو تنه چې په خورا مستۍ غږېدل، د کوڅې له یوه ګرځنې نه راتاو شول.

یوه وویل:

- دغه ته زور وايي، بام او د کور چت يې تالاوالا کړل.

بل تن بیا غږ وکړ:

-ته ګوره چې ځمکه يې څنګه چول چول کړه.

دریيم تن وخندل او وې ویل:

- ډېر ښه وشو، ډېر ښه وشو. ښه ده چې لږ دې شاته ودانګل کنه اوس به دې د غوښو ټوټې له خاورو او ایرو سره یو ځای وې.

خلک ټول په دلته راټول شول. هغو کیسه کوله چې څنګه تر دوی لږ وړاندې یوه ګولۍ په یوه کور کې ولګېده. په دې وخت کې هم ګولۍ پرله پسې د خلکو له پاسه تېرېدلې.. خو یوه هم دوی ته نږدې نه لګېده، الپاتیچ په کراچۍ کې سپور شو. د مسافرځای خاوند د دروازې په خوله کې ولاړ و. پر هغې آشپزې ښځې چې لستوڼي يې بډ وهلي، سره لمن يې اغوستې، خپل بربنډ مړوندونه يې ښورول او د هغې ډلې خواته چې په یوه کنج کې راټول شوي وو، ددې لپاره ور روانه وه چې د هغو خبرو ته غوږ شي، غږ وکړ:

- چېرې ځئ؟ څه دې ورک کړئ؟

هغې وویل: عجیب سړی دی؟

خو همدا چې د خپل بادار غږ يې واورید، بېرته راستنه او خپله بډوهلې لمن يې ښکته کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یو دروند غږ خو دا وار دوی ته د بر نېږدې، لکه د یوه مرغه چې ځان ځمکې ته راوارتېږه، له آسمان نه راولوید. په کوځه کې اور ولګېد. چاودونه وشوه او په کوځه کې لوګی خپور شو.

د مسافر ځای خاوند ، د آشپزې پلو ورمنډه کړه او چغه یې کړل:

- بې رحمې، ته دلته څه کوئ؟ دا څه و؟

دې سره همهاله د ښځو د ژړا او شروشور غږ له څو ځایه واورېدل شو ، یو ماشوم په وحشت سره چغې وهلې، خو خلک په چوپه خوله او الوتو رنګونو د هغې آشپزې شاوخوا ته ورټول شول. په دې ګڼه ګوڼه کې د دغې بد مرغې ښځې آواز تر ټولو نه لوړ و.

- اوی، ګرانو ، زما د زړه سرو ، ځارم شم، قربان مو شم، مه پرېږدئ، مه پرېږدئ چې مړه شم، زما زړه ته ګرانو !

پنځه دقیقې وروسته په کوځه کې هېڅوک هم پاتې نه شو. آشپزه یې چې ورون یې د بم له ټوټې نه ټپی او مات شوی و ، پخلنځي ته یووړه.

الپاتیچ، ګاډیوان، د فیراپانتواف ښځه او ماشومان سره له ځوکېداره پر ځمکې ناست او غوږونه یې ډزو اورېدو ته ځک کړي وو ، د توپونو غړمبهاری، د ګولیو ټک او ټوک، د آشپزې زورونکي زګیروي، چې په نورو آوازونو کې له ورایه څرګند و ، یوه شېبه هم نه آرامېدل. د مسافرځی د خاوند د ښځې ماشوم چې کله به ډېر ناآرامه شو ، په غېږ کې واخېست، هغه به یې ښوراوه او په خوږو خوږو او مهربانو خبرو به یې تسلاوه او کله ناکله به یې له هر هغه چا نه چې له کوځې نه راته، د خپل مېړه چې په کوځه کې پاتې و ، جاج اخېست. د وړو پلورونکو کارګر چې ځمځې ته راغی، هغې ته وویل چې بادار له نورو خلکو سره یو ځای د دې لپاره کلیسا ته تللی دی چې د مسیح

(c) ketabton.com: The Digital Library

معجزه ښودونکی شمایل له سمولینسک نه ولېږدوي.

ماښام د ټوپونو ډزې آرامې شوې. د الپاتیچ کورنۍ له څمڅې نه راووته اوله دروازې سره ودریده. د ماښام پخوانی آسمان چې تک شین و، اوس لوګیو پوښلی و. سپوږمۍ راختلې وه او ددغو لوګیو د پردو په منځ کې یې په زړه پورې ځلا لرله. د توپخانې د ډزو له هغه وحشته وروسته ښار په داسې یوې خاموشۍ کې ډوب شو، چې یوازې د پښو د ښنولو، د چټکو ګامونو د اخېستو، زاریو او زګیرویو، د لرو لرو چغو او نارو او د اورونو د خرپهاري آواز هغه ماتوله. د آشپزې زګیروي اوس آرامه شوي وو. له دوو خوا نه د ټینګو اورونو، د تورو لوګیو کندکونه پورته کېدل او په هوا کې خوریدل. په کوڅو کې سرتېري، نه په منظمو کرښو بلکې د مېږتونو په څېر په ګډه وډه او ګڼه ګوڼه کې په رنګارنګو دریشیو کې له بېلا بېلو خوا او تلل راتلل. ددغو سرتېرو څو تنو د الپاتیچ تر مخې، د فیراپونتاف انګړ ته ورمنډې کړې. الپاتیچ د دروازې خوا ته ورغی. د کوم ځپل شوي غونډ سرتېرو چې شاته تمبول شوي وو، لاره بنده کړې وه.

افسر چې هغه د دروازې په درشل کې ولید، ورته وې ویل:

- ښار ورته تسلیموئ، تښتئ، ځی ووزئ. او افسر پر سرتېرو غږ وکړ:

- زه به تاسو ته وښییم چې د خلکو کورونو ته ننوتل، څه معنا لري؟ الپاتیچ کورته راستون شو او ګاډیوان ته یې وویل چې ګاډی چمتو کړي. تر الپاتیچ او ګاډیوان نه وروسته د فیراپونتاف د کورنۍ ټولې ښځې هم راووتې، ښځې چې تر هغه وخته پورې، د لوګیو او آن د اورونو د شغلو په لیدو چې د تیارو په خوریدو لا پسې ښې ځر ګندېدې، ناڅاپه په ژړا او شروشور یې جوړ کړ. دې ته ورته ژړا او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساندې د کوټې په بل سر کې چې ګواکې، له دوی سره د سیالۍ لپاره جوړې شوې، هم اوریدل کېدې. الپاتیچ او ګاډیوان چې لاسونه یې رېږدیدل، دآسونو افسارونو جړې او غوټه شوې لړۍ راخلاصولې. کله چې د الپاتیچ ګاډۍ د انګړ له دروازې نه وتله، هغه د فیراپونتاف د دوکان له خلاصې پاتې شوې دروازې نه ولیدل چې څنګه لس دولس تنه سرتېري د غنمو، وړوو او آفتاب پرست له دانو نه بوجۍ ډکوي. له دې سره هممهاله فیراپانتوف له کوټې نه راستون شو، د سرتېرو په لیدو یې غوښتل چغه کړي، خو ناڅاپه یې خپلې څڼې په منګلو کې ټینګې او په کړس کړس خندیدل یې پیل کړل. د هغه له خندا سره ساندې ملګرې شوې او وې ویل:

- هلکانو، وړیئ، تالان یې کړئ، دې ارمونو ته هېڅ څه پې نه رېدئ.

هغه خپله د وړو بوجۍ را اخېستې او کوڅې ته یې ور ارتېرلې. څو تنه سرتېری چې ډار شوي وو، د باندې وتښتېدل، خو څو تنو نورو خپلې بوجۍ ډکولې. فیراپانتوف چې الپاتیچ ولید، هغه ته یې مخ ورواړاوه او غږ یې پرې وکړ:

- د روسیې حال خرګند شو! روسیه تالا شوه! زه خپله اوس اور ورته ورته کوم، روسیه تباه شوه! او فیراپانتوف کوڅې ته منډه کړه. په کوڅې کې د سرتېرو پرله پسې بهیر داسې روان و چې الپاتیچ نه شو کولای، آ پلو واوړي، هغه دې ته اړو چې ودرېږي او صبر وکړي، د فیراپانتوف ښځه او بچیان هم په ګاډۍ کې ناست او دې ته سترګه په لاره و، چې لاره خلاصه شي.

شپه خوره او د تیارو لمن غوړیدلې وه. ستوري رابر شوي وو او ځوانۍ سپوږمۍ هم کله ناکله د لوګو شا نه، سترګکونه وهل. د الپاتیچ کراچۍ او د فیراپانتوف د ښځې ګاډۍ، چې د سرتېرو د ډلو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼه ګوڼه او د نورو ګاډيو او کراچيو په منځ کې نور نو وړاندې رواني وې، دې ته اړوتې چې د دنيپر د سيند د ساحل پرغاړه تم شي. څلور لارې ته نږدې چې لاره بنده شوې وه او ګاډي، ټولې ولاړې وې، په يوې کوڅې کې يو يو کور او يوه دوکان اور اخېستی و، خو اور په مړ کېدو و. شغلې کله کراريدې او د تورګڼ لوګي په غېږ کې پناه کېدې او کله به يې ناڅاپه لوړې شغلې پورته او په څلور لارو کې د ولاړو خلکو په څېرو يې له ورايه حيراني راڅرګنده کړه.

الپاتيچ چې د ځنډيدو له امله، له خپلې کراچۍ نه پلی شوی و، يوې تنګې کوڅې ته ورننوت، چې د اور ننداره وکړي. د اور اخېستل شوي کور تر مخې سرتېرو پرله پسې تګ راتګ کاوه، الپاتيچ دوه سرتېري وليدل، چې له هغو سره يو بل سړی چې شين بخون کوټ يې اغوستی و، د اور اخېستي کور نه اور اخېستې دستک راباسي، د لارې آپلو کورته يې وړل او څېنو نورو بيا هغې خواته وابنه وړل.

الپاتيچ يو ډله خلکو ته چې د اور د شغلو په مخکې ولاړ و، ورنږدې شو، اور د غنمو د انبار لوړ ديوالونه، ترشغلو لاندې کړل او تر هغو نه لوړ يې لمبې وهلې، او د اور اخېستي چت لرګي د اور له کبله لاندې رالويدل. داسې ښکاريدل چې خلک دې ته سترګې په لاره وو چې چت ټول راولوېږي. الپاتيچ هم همدې ته سترګې په لاره و.

يو آشنا غږ راغي او بوډا ته يې غږ وکړ:

- الپاتيچ !

الپاتيچ چې په هماغه تېپه تياره کې د خپل ځوان بادار غږ پېژندلی و، ځواب ورکړ:

- پلار جانه ! ښاغليه، عاليجنابه !

سرداراندرې چې پوځي کوټ يې پرغاړه او پر تور آس سپور و، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو له شانه الپاتيچ ته ځير ځير کتل او وې پوښتل:

- ته او دا ځايونه دلته څه کوئ؟

الپاتيچ چې سلګۍ وهلې ځواب ورکړ:

- ستاسو حضور عاليجنابه ! ستاسو حضور.. مګر موږ ماتې خوړلې ده؟ پلار جانه.. !

سرداراندرې بيا وپوښتل:

-ته دلته څه کوئ؟

په دې شېبې کې د اور لمبې لا پسې لوړې او زياتې شوې او د الپاتيچ د ځوان بادار سترې او تکه سپينه څېره يې ښه ښکاره او ځرګنده کړه. الپاتيچ هغه ته وويل چې څنګه سمولينسک ته استول شوی او په څه سختيو هغه تر دې ځايه راغلی دی.

هغه بيا وپوښتل:

-ستاسو حضور، څه فکر کوي، موږ جګړه بايلودې ده؟

سرداراندرې هغه ته ځواب ورنه کړ. هغه له جيبه د ياددښت کتابچه راوويسته، په خپل زنګانه يې کېښوده، يوه پاڼه يې له کتابچې څېرې او په پنسل يې کوم څه ليکل پيل کړل.

هغه خپلې خور ته وليکل:

- سمولينسک تسليموي، يوه اونۍ وروسته به ليسه ګورې هم د دښمن لاس ته پريوزي، سمدلاسه مسکو ته وخوځېږئ، د خوځېدا سره سم يو ريبار او سوباژ ته ولېږه، د خپل سفر حال سمدلاسه راته وليکه.

کله چې يې ليک وليکه او الپاتيچ ته يې ورکړ، هغه ته يې دا هم وويل چې څنګه د هغه د پلار سردار، د شهزادګۍ، کمکی سردار، د کمکي سردار ښوونکی، د تګ کړه وړه برابر کړي، څنګه د شويو کارونو په اړه ده ته سمدلاسه خبر ورکړي، خو هغه لا دغه سپارښتنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای ته نه وي رسولې، چې د سورو پوځونو د قوماندانۍ یو افسر او د هغه څو سر تېرو په خورا تلوار ده ته ځان راورساوه.

افسر په بهرنۍ لهجې، خو سردار اندرې ته آشنا غږ چغه کړې:

- تاسو ډګروال یاستئ؟ د تاسو په مخ کې کورونو ته اور ورته کوي، تاسو ورته ګورئ او هېڅ نه وایي؟ دا څه معنا لري؟ تاسو به د خپلو دې کړو ځواب ووایئ !

دا بېرګ و. بېرګ اوس د لومړي پوځ د کین اړخ، د پلي پوځونو د قوماندان مرستیال و. هغه خپل دا منصب لوړ او خورا غوره ګاڼه، سردار اندرې هغه ته وکتل، هېڅ یې ونه ویل، له الپاتیچ سره یې خپلو خبرو ته دوام ورکړ او وې ویل:

- هیله ده هغو ته ووایې چې تر لسمې نېټې پورې ځواب ته سترګې په لاره یم، که تر لسمې پورې ستاسو د خوځېدا ځواب را ونه رسېږي، زه به دې ته اړ وزم چې هر څه پرېږدم او لیسې ګورې ته درشم.

بېرګ، چې سردار اندرې پېژندلی و، وویل:

- سرداره ! زه دا خبرې ځکه کوم چې تل غواړم سپارښتنې پر ځای کړم، ځکه زه تل هغه په ټینګه سر ته رسوم، هیله لرم تاسو به ما وبښئ.

دا ښکاره نه شوه چې هغه څه غوښتل.

د اورونو د شغلو له مینځه یو ګړز راپورته شو. شغلې د یو څو شېبو لپاره آرامې شوې. د لوګو تورې وریځې د چت لاندې راوختېدې، د اور له مینځه بل یو ډارونکی آواز واورېدل شو او یو غټ شی راولوېد.

د انبار د چت نه د رالوېدلې دویمې غټې ټوټې آواز، واورېدل شو او له انباره د سوځېدلو غنمو د ډوډۍ بوی راته. د خلکو د ګڼه ګوڼې له منځه د شروشور او زګیروي غږ اورېدل کېده. لمبو او د هغو شغلو د آسمان پلو سرو بستې او د خلکو حیرانې، ګونځې شوې او ګڼې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخېستې څېرې يې چې د اور ننداره يې کوله له ورايه څرګندولې. هغه سرې چې شين بخون کوټ يې اغوستی و، لاسونه پورته ټک وهل او چغه کړل:

- خورا ښه دی، خورا هر څه تالان شول. زلميانو، هر څه تالان شول. يو څه غرېونه پورته شول:

-د غنمو د انبار خاوند دی، په خپله دی دی. سردار اندرې، الپاتيچ ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

- ښه ! ښه ! ټولې خبرې به همداسې چې ما درته وويل، همداسې به يې ورسوې.

او پرته له هغه چې ببرګ ته چې دده تر څنګه چوپه خوله ولاړ و. يوه خبره هم وکړي، وخوځېد، خپل آس ته يې متروکه ورکړه او په کوڅه کې پناه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

پوځونو ،له سمولینسکه،راوتلو ته دوام ورکړ او دښمن هم هغوی پسې را اخېستي او وړاندې را روان و. هغه غونډ چې د سردار اندرې تر قوماندې و ، د اګست په لسمه په شا تـه راتـګ کې، د ونو منځ کې تېرېدونکې لارې نه چې لیسې ګورې ته نېږدې تېرېده، مخکې روان و. دا درېیمه اونۍ وه چې تـودوخې او د اوبو نشتوالي دوام درلـود. هره ورځ په آسمان کې کنډک کنډک او څپه څپه وریځې اوښتې را اوښتې او کله ناکله به یې د لمر تبۍ هم پټه کړه، خو د مـازدیګر او ماښام تر منځ به بېرته آسمان تک شین شو. او لمر به د افق د سرو لړو تر شا ښکته ولوید. یوازې د شپې به شبنم په هوا کې اټنونه جوړول او ځمکه تـه یې سپېڅلتیا ښښله. ناریبل شوي غنم سوځېدل، وږي یې تویدل،. ډنډرونه یې وچېدل. څارویو ځکه له لوږې رمبارې وهلې، چې هغو په څړ ځایونو او په ځمکو کې نه شو کولای یو ډکی واښه پیدا کړي. هوا ډېره تـوده او یوازې یوازې به د شپې له پلوه، تر هغه وخته پورې چې شبنم به خور و ، په ځنګلونو کې به هوا لږه سړه وه ،خو په هغو واټونو کې، په تېره بیا په هغو واټونو کې چې پوځیـان بـه خوځېدل، آن پـه هغـو برخـو کـې چـې لـه ځنګلونو تېریدل، د کومې ښې هوا پته نه لګېده. شبنم بـه د سرتېرو لـه ګامونو نه.. د شګو او خاورو په پورتـه شـویو دوړو کـې ورکـېده. همدا چې سهار وختي به د سرتېرو خوځېدا پیل شوه، د کراچیو او توپخانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان څرخونه، تر نیمایي په دوړو کې لړلي او پلي کسان به تر ښنګرو پورې په دغو دوړو او خاورو کې ډوب روان وو. د دغو ریګونو او شګو د دوړو یوه برخه به په پښو او څرخونو او بله برخه یې پورته په هوا کې،له وریځو سره ګډه، پر پوځونو ولاړه او بېرته به د هغو خلکو پر سترګو، ځنو، غوږونو، سپوږمو، په تېره بیا ګوګل او زړونو راپرېوته چې په دې لاره روان وو. هرځو مره به چې لمر پورته کېده، د دغو دوړو لوړتیا لا پسې لوړېده او د دغو سوځوونکو دوړو د نازکې پردې له شا نه، کېدای شو په ساده سترګو لمر ولیدل شي، لمر لکه د یوه لوی او ورین توپ په شان برېښېده. هېڅ ډول باد او وږمه نه لګېده او خلکو په دې تنګه هوا کې په منځنۍ کچه سا اېستله. هغوی خولې تړلې او پزه نیولې وړاندې روان وو او هر وخت به چې کلیو ته رسېدل، ټولو به ځان څاګانو ته رساوه. په اوبو به سره ورټول شول او د هرې څاه اوبه به یې تر چیکړو پورې څښلې.

سرداراندرې، د غونډ قوماندان و. د غونډ چارې، د هغه د غړو څارنه پالنه او د فرمانو اخېستل او ورکول د هغه ورځنۍ چارې وې. د سمولینسک د ښار اور اخېستل او دښمن ته د هغه پرېښودل د سردار په ژوند کې یو ستر او نه هېرېدونکی پړاو و. د دښمن په وړاندې د کرکې نوی احساس دی دې ته اړ کړی و، چې خپل ویاړونه هېر کړي. هغه ټول د غونډ په چارو کې ډوب او د خپلو سرتېرو او افسرو لوی خواخوږی او د هغو پالونکی و. په غونډ کې هغه، ټولو: زموږ سردار، په نامه یاداوه. په هغه ویاړېدل او ورته ګران وو، خو د هغه خواخوږي او مهرباني یوازې دده سرتېرو او افسرانو یعنې تیموخین او نور لاس لاندې وګړو پورې اړه لرله. یعنې په غونډ کې نویو او یا له هغو کسانو سره چې ده یې نه پېژانده، خو کله به یې چې خپل کوم یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېوادوال، یا د قوماندانیو کوم آشنا ولید ،هماغه شېبه به هر څه بدل شول، تندی به یې تریو او ژبه به یې ترخه شوه. بیا هر هغه څه چې په دې کې به یې تېر وختونه رایادول،له هغه نه یې کرکه لرله. نه له دې کبله یو ازینی هڅه یې دا وه، چې د تېر ژوند په اړه تربګنی و نه کړي او لږ تر لږه د هغې په وړاندې خپل پور په صداقت پرې کړي.

خو ربښتیا خبره دا وه چې سرداراندرې ته هر څه په یوې غم لړلې او خواشینې پردې کې نغښتي برېښېدل، په تېره بیا د غه حالت هغه وخت لا پسې غم لړی شو ، چې سمولینسک دښمن ته پرېښودل شو (هغه ښار چې د هغه په اند باید ساتنه یې شوې وای). وروسته له هغه چې د اګست په شپږمه د هغه ناروغ پلار ، خپله د خوښې لیسه ګورې(هغه سیمه چې په خپلو لاسو یې ودانه کړې وه) او د هغه ګران اوسېدونکې، تالانګرو ته پرېږدي او د مسکو تښتېدو ته اړ وزي. سرداراندرې د خپل غونډ له برکته کولای شول، نه دد غو شخړو ، نه د ځان ژغورنې لپاره ،بلکې د بل څه په اړه فکر وکړي او د غه څه دده غونډ و. د اګست په لسمه هغه پوځ چې دده غونډ هم په کې و ، لیسه ګورې، ته ورسېد. سرداراندرې دوه ورځې مخکې خبر تر لاسه کړ چې دده پلار ، خور او زوی مسکو ته ورسېدل. که څه هم سرداراندرې په لیسه ګورې کې هېڅ کار نه درلود ، خو د هغې تلوسې او د خپلو غمونو د ټېپونو د تبلو لپاره، باید هلته ورغلی وای.

هغه سپارښتنه وکړه چې آس ورته زین کړي، چې دی لاړ شي او یو ځل د پلار مېنه وګوري. هغه ځای چې دی هلته پیدا شوی و ،خاپوړې یې په کې کړې وې او هلته یې خپل ماشومتوب تېر کړی و. له چې سپور،د کلي د چینو نه چېرې چې په لسګونو ښځو په مرکو جرګو کالي مینځل، تېر شو ، هلته یې هېڅوک نه لیدل. هغه دړې چې به تل

(c) ketabton.com: The Digital Library

له چينو سره وهل شوې وې او د اوبو مخې ته به ولاړې وې اوس خلاصې شوې او د اوبو منځ ته تللې او ترنيمايي په اوبو کې ډوبې وې. سرداراندرې د ساتونکو د کوټې خواته ورغی. د تيرو د دروازې په خوله کې هيڅ څوک نه و او دروازه خلاصه وه. د باغ په لارو کې، شنه راپورته کېدونکي وو، آسونه او خوسکي په انګريز نومي پارک کې ګرځيدل. سرداراندرې ګلخونې ته ورننوت، د هغې کړکۍ او ښيښې هم ماتې وې. د ګلخونې د ځينو ګلدانيو، ګلان وبستل شوي او لاندې پراته وو او ځينې وچ شوي وو. هغه تراس، نومي باغوان ته ورغږ کړل، خو چا يې ځواب ورنه کړ. له ګلخونې ووت او وړاندې صفې ته ورتېر شو. وې ليدل چې لرګينې ستنې وهل شوي او تراشل شوي دي. او د زيتونو د راشکولو لپاره يې د هغې د ونو څانګې هم راماتې کړې دي. زوړ بزګر (هغه چې سردار اندرې به وړکتوب کې، د دروازې مخکې ليده) پر يوې شنه بخونې اوږدې باغي څوکۍ ناست و. هغه کوڼ و او د سرداراندرې په راتګ خبر نه شو. هغه پر هغې اوږدې لرګينې څوکۍ ناست و، چې د مشر سردار ناسته پرې خوښېده. سرداراندرې د کور خواته ورغی، وې ليدل چې په پخواني باغ کې هم د زيتونو څو ونې وهل شوي دي. يوه برګه آسپه، سره له خپل بيهان سره د سروګلو په منځ کې سرګردانه وه. کور تړلی و، خو د لاندې پوړ يوه کړکۍ خلاصه وه. د يوه چوپړ زوی د سرداراندرې د ديدن لپاره کورته ورمنډې کړل. الپاتيچ خپله کورنۍ کوم امن ځای ته لېږلې وه او خپله يوازې په ليسه ګورې کې پاتې شوی و. هغه په کور کې ناست و او سپېڅلی کتاب يې لوست. همدا چې د سردار له راتګ نه خبر شو، عينکې په پوزه پاځېد، په داسې حال کې چې تنۍ يې تړلې، له کوټې ووت، په چټکۍ د سردار خواته ورغی، او پرته له هغه چې څه ووايي د سرداراندرې زنګون يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور ته مچ کړ.

بيا يې مخ واړاوه، او له خپلې ناتوانۍ نه په شرم شرم کې يې، هغه ته د حال جاج وواېه. هر هغه څه چې قيمتي و او د ارزښت وړ و، باګوچاروا ته لېږدول شوي وو. په سلو کې څلورمه برخه غنم هم وړل شوي و. وچ وابښه او پسرلنۍ غلې دانې (الپاتيچ په وينا په هغه کال يې حاصل هم بې ساري و) سرتېرو لاشنه ريبلي او وړي وو. ولسي خلک تالاوالا او ديوالي شوي وو. ځېنې باګوچاروا ته کډه شوي او ځېنې هغه هم، خورا لږ شمېر همالته په ليسه ګورې کې پاتې وو.

سردار اندرې، تر پايه د هغه خبرو ته غوږ نه شو او وې ويل:

- څه وخت يې پلار او خور لاړل، او ښکاره خبره ده، چې څه وخت مسکو ته لاړل؟ الپاتيچ تصور کاوه چې د سردار موخه باګوچاروا ته د هغو د تګ وخت پوښتی، وويل چې د اګست په اوومه او ببرته يې د جايدادونو، ځمکو او باغونو په اړه خبرې پيل او په دغو چارو کې يې د لارښوونې غوښتنه وکړه. الپاتيچ وپوښتل:

- اجازه راکوئ چې د يادښت په بدل کې سرتېرو ته وابښه ورکړم؟ له موږ سره لا خورا ډېر وابښه پاتې دي.

سردار اندرې، د دغه بوډا تګ شنه سر ته چې د لمر تر شغلو لاندې ځلېده او د هغه د بشرې، حالت ته وکتل او په دې پوه شه، چې بوډا هم د خپلو پوښتو پر بې ځايتوب پوهېږي، خو بيا هم هغه يوازې د خپل غم د سړولو لپاره کوي، په زړه کې يې وويل:

-زه به هغه ته څه وو ايم؟

-ښه ده، ښه ده ور يې کړه !

الپاتيچ وويل:

-که تاسو باغ داسې تالاوالا ګڼوډ وينئ، په دې کې موږ ملامت نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ، هېڅ چاره نه وه ، پوهېږئ، درې غونډه له دې ځایه تېریدل او د شپې همدلته تم شول، په تېره بیا درګانان. ما د هغو د قوماندان نوم او رتبه لیکلي، چې ښښنه وغواړي.

سردار اندرې ترې وپوښتل:

- ښه ! اوس ته بیا څه کوئ؟ که دښمن راشي او دا ځای لاندې کړي، بیا څه کوئ؟

الپاتیچ سردار اندرې ته مخ وروا ړاوه، هغه ته ځیر شو او په خورا پرتم یې لاسونه د آسمان پلو لوړ کړل او وې ویل:

-زما ساتونکی هغه دی، هر څه چې د هغه اراده یې، هغه به کېږي.

یوه ډله کلیوال او چوپړان چې خولۍ یې له سره پورته کړې وې، په شنیلو کې مخ وړاندې را روان او سردار اندرې ته نږدې کېدل.

سردار اندرې د الپاتیچ خوا ته ورخم شو او وې ویل:

-ښه د خدای په امان ! خپله هم ځه، هر څه چې وړې، وړه یې او نورو خلکو ته هم ووایئ چې ووزي او لاړ شي، یا دې د ریزان ښار ته لاړ شي او یا هم د مسکو څنډو ته. الپاتیچ د سردار اندرې پښه راونیوله او په ژړا شو. سردار اندرې هغه په نرمه پورې واهه، خپل آس یې وخوځاوه او همدا سې چټک او یرغه د باغونو پلو ورښېوه شو.

کاڼه بوډا هماغه شان له راغلي غم نه بې خبره، لکه پر ګران مړی ناست مچ، ناست و او مخې ته ولاړه ګُنده (د ونې بېخ) ته یې ګوزارونه ورکول.

دوو نجونو چې لمن یې له ګلخونې نه د راټولو شویو الوچو نه ډکې وې او له هغه ځایه لرې کېدې، له سردار اندرې سره مخامخ شوې. مشره نجلۍ د سردار اندرې په لیدو سخته وډاره شوه، د خپلې کمکۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورلنډې لاس یې ونیو او پرته له هغه چې له لمنې نه تویې شوې الوچې راټولې کړې، له هغې سره د چنار د ونې شا ته پټه شوه.

سرداراندرې په چټکۍ له دې ډاره، له هغو نه مخ واړاوه چې هغوی پوه نه شي، چې ده هغوی لیدلی دی. دده پر دغو ښو، خو ډار شویو نجونو خورا زړه خوږ شو. هغه له دې ډاریده چې هغو ته ور وګوري، خو هم مهاله یې ډېر زړه کیده چې هغوې ته ور وګوري.

یو نوی خوښونکی او ارامه ونکی احساس پر ده لاس بری شو، یو چور پردی خو په هماغه کچه ده ته د انساني ګټو آشنا احساس، هغه څه چې دغو نجونو کول. دا څرګنده خبره وه، چې دغو نجونو یوه هیله لرله او هغه دا چې دغه شنې آلوچې وخوري او څوک هغوی ونه ویني.

سرداراندرې له هغوی سره خوا خوږی و او په دې چاره کې یې د هغو بری یې غوښته. هغه نه شو کولای هغو ته ور ونه ګوري او بیا یې هغو ته وروکتل.

نجونو چې ځان له ګواښ لرې وګاڼه، له خپل ځار ځای نه راووتلې، په نازکو آوازونه یې مرکه پیل، لمنې یې په منګلو کې کلکې، په خورا خوښۍ، لوڅې بربنډې لمر وهلې پښې په شنیلیو کې منډه کړل او له هغه ځایه لرې شوې.

سرداراندرې له دې کبله چې، د سرتېرو د تېریدو د لویې لارې له دوړو نه لرې لرې شوی و، ځان آرامه احساساوه، خو کله چې له لیسه ګورې نه لرې لرې شو، بیا یې ځان دغې لارې ته ځکه برابر کړ چې لږ آرامه شي، ځان یې خپل غونډ ته چې په یوه دره کې د یوې چینې خوا ته دیره شوی و، ورساوه.

د ورځې یوه بجه او څو دقیقې وې، دلمر د سرې تبې شغلې له دوړو په نه زغمېدونکي ډول د خلکو پر تندی لګېدې او د هرچا شا یې ان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاليو لاندې سوځوله، دوړې همداسې زياتې د ولاړو پوځيانو پر مرکو او غړېدا، کېږدۍ دروله وه، باد نه لګېده. سردار اندرې د اوبو د بند له ځنګه د تېريدو سره، يو بوی احساس کړ او د ډنډونو سره هوا يې په ځېره ولګېده. زړه يې غوښتل ولامبي، هېڅ پروا يې نه لرله چې اوبه ځنګه ککړې وې. د سيند نه د راجلا کېدونکو اوبو ډنډ ته يې وکتل او هلته يې د لوړو خنداو کړسهارۍ او د چغو غږ واوريد. د ککړو اوبو او د نهرو شنو اوبو لوړتيا د لامبو وهونکو د شمېر د زياتوالی له کبله لا لوړه شوې وه. د سرتېرو سپينو بربنډو ځانونه، د هغو لمر وهلي لاسونه، مخونه او ځنو نه، چې له دې امله تک سره شوي وو، له ورايه په اوبو کې ښکاريدل.

يو ځوان ژېړ ځنی سرتېری، چې د دريم ټولي و، سردار اندرې هم هغه پېژانده. هغه چې د ښنګري نه يې تسمه تړلې وه، پر ټټر يې صليب وو بست. د دې لپاره چې ښه ودانګي، شاته لاړ، منډه يې کړل او اوبو ته يې ورودانګل. يو بل افسر چې تورې، خو تل جړې پريشانه ځنې يې لرلې او تر ملا پورې په اوبو کې ډوب و، خپل ځان يې کوږوږ کاوه او په خپلو تر مړوندو تورو لاسونه يې پر ځان اوبه شيندلې..

افسر تيموخين چې سره پزه يې لرله، د نهر پر غاړه ولاړ و او ځان يې په ځان پاک وچاوه، که څه هم د سردار په ليدو وشرمېده، خو بيا يې هم وکولای شو، هغه ته مخ ورواړوي او ووايي:

- سخت خوند کوي، حضرت عالي، مهرباني به مو کړې وای.

سردار اندرې تندی ګونځ کړ او وې ويل: ککړې دي.

- سمدلاسه به يې درته پاکې کړو.

او تيموخين چې لا جامې نه وې اغوستې، منډه يې کړل چې نهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک کړي، هغه وويل:
- حضرت سردار غواړي ولامبي.
څو آوازونه پورته شول:
- کوم؟ زموږ کوم سردار؟
ټولو د پر تلوار او اله ګوله جوړه کړه، چې سردار خپله اړوت په سختۍ هغوی په کرار کړي. هغه دا ښه وګڼله چې همالته په سرای کې پر ځان اوبه واچوي. هغه چې خپلو بربنډو غړو ته وکتل، وربېړديد ،خو دغې ربېړديدا ته، نه د سړوله وحشت او کرکې، چې د ناڅرګند حالته پر ده راخوره شوې، بلکې د هغو بربنډو ځوانانو له ليدو نه و ، چې په هغو ککړو اوبو کې لمبيدل، هغه په زړه کې وويل:
- د توپونو د خولې غوښې !
د اګست په اوومه نېټه شهزاده باګراتيون له خپل تم ځای، د ميخائيلوفسکي له کلي نه چې د سمولينسک پر لاره پروت دی، داسې ليکلي و:
- ښاغلی عاليجناب ګراف الکسې آراکچييوف !(هغه ليکنونه د اراکچييوف په نامه ليکل،خو په دې پوهېده چې هغه هرومرو ټولواک هم لولي، نو ځکه ده پوره هڅه کوله، چې هغه په خورا ځير او پوره پاملرنې وليکي).
- تصور کوم، چې وزير به پر سمولينسک د ولکې د درول راپور ورکړی و. د غم او خواشينۍ وړ او پوځ خورا ناهيلی دی چې دغه شان غوره ښار په داسې آسانۍ دښمن ته پرېښودل شوی دی. ما په خپل وار سره هڅه وکړه ، چې هر څنګه کېږي هغه په دې قانع کړم،آن ورته و مې ليکل، مګر هغه هېڅ خبرې او دليل قانع نه کړ. زه په خپل وجدان قسم خورم چې ناپليون هېڅکله داسې له ستونزو سره مخامخ شوی نه و او

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هغه خپل نیم پوځ هم قربان کړی وای، بیا یې هم نه شو کولای پر سمولینسک داسې آسانه ولکه ټینګه کړي، زموږ پوځونه داسې جنګېدل او داسې جنګېږي، چې هېڅکله داسې نه و جنګېدلي. ما له پنځلسو زرو سرتېرو سره، ۳۵ ساعته د دښمن د وړاندې تګ مخه ونیوله، او همداسې مو د هغو مخه نیولې وه او جنګېدو، خو هغه ۱۴ ساعته هم د چا مخه ونه نیوله. دا زموږ د پوځ لپاره د شرم او بې ننګۍ خبره ده. ما ته داسې برېښي چې هغه هم باید ژوندی پاتې نه شي. که هغه ویلي چې مرګ خورا ډېر و، دروغ وایي، کېدای شي ۴ زره تنه وژل شوي وي، نه زیات، خو که مرګ ژوبله لسو زرو ته هم رسېدلای وای، رسېدلي دې وای، نو څه، جګړه ده، که زیات شوي وای د دښمن مرګ ژوبله به هم بې سارې شوې وای. څه کېده چې یو دوه ورځې نورې یې هم دفاع کړې وای؟ دا په ډاګه خبره وه، چې هغوی به خپله تېښتې ته اړ شوي وای. هغوی نه د څکلو او نه آسونو ته د ورکولو اوبه لرلې. هغه سهار ژبه کړې وه، نه به تسلېمېږي، خو ناڅاپه یې سپارښتنه راورسېده چې په شا کېږي به. په دې حال جګړه نه شي کېدای، که داسې وي ډېر ژر به دښمن د مسکو په کوڅو کې وګورئ...

داسې آوازې خپرې شوي دي، چې تاسو د روغې جوړې خبرې کولې، خدای دې نه کوي. تر دومره قربانیو او تر دومره، شرموونکي شاته تګ نه وروسته به روغه ټوله روسیه ستاسو پر وړاندې ودروي او موږ ټول به د پوځي دریشي له اغوستلو نه شرم کوو. او که په بله یې ووایو چې خبره داسې شوه، نو باید وجنګېږو او تر هغه وجنګېږو چې روسیه او د هغې خلک د درېدو توان لري.

مشري باید د یوه تن پرغاړه وي، نه د دوو تنو، ستا دا وزیر به کېدای شي وزیر وي، خو هغه ښه قوماندان نه دی، نه یوازې ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندان نه دی، بلکه ډارن او بد قوماندان دی. تاسو هغه ته د خپل وطن برخلیک ورسپارلی دی، خو رښتیا خبره دا ده چې زه له غمه لېونۍ کېږم، تاسو به ما له دغو سپوغو او سپیرو خبرو نه چې لیکم یې وبښئ. دا ښکاره خبره ده چې هر هغه څوک چې سوله غواړي او همماله وزیر او ستر قوماندان واوسي، هغه ته نه یوازې ټولواک ګران نه دی، بلکې چې موږ ټول به تالاوالا کړي. زه تاسو ته رښتیا رښتیا لیکم. تاسو اربکي چمتو کړئ، ځکه داسې بربښي چې وزیر غواړي خپل مېلمانه په خورا ځیرکتیا ځان پسې، پلازمېنې ته راولي. د هغه یاور جنرال ولځوګین د ټول پوځ بد ایسي او شک پرې لري. خلک وایي چې هغه تر موږه زیات د ناپلیون خواخوږی دی، حال دا چې وزیر د هغه له مشورې پرته، بل هېڅ څه نه کوي. که څه هم زه تر وزیره مشر یم، خو په ټولو کړو وړو کې، د یو سرتېري په شان د هغه خبرې او سپارښتنې اورم. دا خبره خورا زورونکې ده، خو څه وکړم، ما ته مې خپل ټولواک ګران او بله چاره نه لرم. مګر دا د خواشینۍ خبره ده چې زموږ ټولواک دغه شان ویاړمن پوځ، دغه شان یو چا ته سپارلی دی. تاسو یې تصور کولای شئ، چې موږ څه شمېر خلک یوازې له ستړیا نه له لاسه ورکړل او تر ۱۵ زرو تنو پورې مو، شا ته تګ ته اړ کړل. که شا ته تګ نه وای، دا یوه خبره به هم نه وه. ستاسو دې په خدای قسم وي، ووایئ، روسیه زموږ مور، زموږ وطن، که ووینئ چې موږ داسې په ډار او بې غیرتۍ، هغه داسې یو شمېر احمقانو او لېونیو ته سپارو او د خپلو وګړو په زړه کې د کرکې زړې کرو، څه به ووایی؟ ولې او له چانه وډارېږو؟ زه ملامت نه یم چې وزیر، ډارن، ساده، وخت له لاسه ورکوونکی او تر ټولو بدې ځانګړتیاوې لري. ټول پوځ ژاړي او هغه ښکنځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

د ژوند د ټولنيز بې شمېره ويش لپاره چې کومې ډلبندۍ په پام کې نيول شوي دي، يوه ډله هغه ده چې منځپانګه يې پياوړي او بله يې هغه ده چې په هغو کې اډانه او بڼه غوره وي. د پترزبورګ په تېره بيا د هغه د اعيانو ژوند کېداى شي، په دويمه ډله کې وشمېرل شي، ځکه د هغو ژوند د کليو، بانډو د ښارونو او آن د مسکو د بنډارونو د ژوند په کچه بدلون او پر مختګ نه لاره.

موږ له **۱۸۰۵** تر **۱۸۱۲** کاله پورې څو ځله له ناپليون سره روغه وکړه او بيا سره ونښتو. اساسي قوانين مو ومنل او بيا مو بېرته لغو کړل. د اناپاولوفنا او د ايلين بنډارونو د يو دوو کالو پخوا په شان هماغه شان چې وو، هماغه دي. په هماغه شان د اناپاولوفنا، په بنډارونو کې د بناپارت له بريو کرکه څرګندېده، د هغه برى او هغه ته د اروپا د شاهانو تسليمي او لاس په نامه دريدل، هغه لويه دوکه بلله کېده چې يوازينۍ موخه يې د هغه وګړو زورول او په قهرول و چې د اناپاولوفنا په مشرۍ يې له دربار سره اړيکي لرل. کټ مټ همدغه شان د ايلين په بنډارونو کې چې روميانخوف به ځان د هغه وړ او تل به په کې ښوريده، ايلين به يې بې سارې ښکلې او هوښياره ښځه بلله، په ۱۸۱۲ کال کې هم د ۱۸۰۸ کال په شان کټ مټ د ستر ملت، د ستر مشر په اړه غږېدل او له فرانسې سره يې د اړيکو په شلولو خواشيني څرګندوله او له هغې سره يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغې هيله لرله.

په دې وروستيو وختونو کې له جبهې نه د ټولواک تر راګرځېدو وروسته په دې دواړه ډلوکې څه ناآرامي پيدا شوې وه او دواړه خواوو يو بل غندل او څه سپکې سپورې يې سره ويلې وې، خو د هغو لارې هماغه چې وې، وې.

د اناپاولوفنې په کړيو کې يوازې تند لارو ليژمينانو لاس برى لاره. دغه راز په هغو کې د هېواد پالنې خيالات خورا پياوړي، ژور او ويل به يې چې بايد فرانسوي تياتر ته لاړ نه شو، ځکه د يوه تياتر ساتنه لکه د يوه پوځ د ساتنې په اندازه خرڅ غواړي. دوى د جګړې حال احوال په خورا ځير ځاره او د خپل پوځ په پلوي به يې آوازې خپرولې. د ايلين او روميانځوف په بنډارونو کې د فرانسوي پوځيانو د تالان او وژنې په اړه هومره خبرې نه کېدې، بلکې د هغه په پلوي، د ناپليون د سوله ايز دريځ او د سولې لپاره د هغه د هلوځلو په اړه خبرې کېدې... د بېلبين وينا چې د ايلين د کور هميشنى مېلمه و (اوس په پترزبورګ کې هر هوښيار او ځيرک سړي د ايلين کور ته د تګ راتګ وياړ موندلى و) اوس خورا دود شوې وه. هغه ويلي و:

- اوس نه باروت بلکې د هغه مخترعين به د جګړو لارې ټاکي. په دې ډله کې له ټولواک سره د مسکويانو د لېوالتيا په خبره چې له ټولواک سره ګډ پترزبورګ ته رارسېدلي وو، په خندا، مګر په احتياط ملنډې وهل کېدې.

د اناپاولوفنا، په ډله کې، برعکس په داسې خوښۍ ددغو چارو هرکلى کېده لکه پلوتارک چې د لرغونو زمانو نه کاوه. شهزاده واسيلي چې په دولتي چارو کې خورا لوړې چارې لرلې، ددغو دوو ډلو د پيوند کړۍ جوړوله. هم د خپلې آشنا اناپاولوفنا کورته ورته او هم د خپلې لور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ديپلوماتيک صالون ته. دغو دوو مخالفو بنډارونو ته تګ راتګ به دی کله ناکله زړه نا زړه کړ او په پريکړو کې به تېر وتو، چې چېرې کومه خبره وکړي. هغه د اناپاولوفنا په کور کې هغه ډول خبرې کولې چې بايد د ايلين په کور کې يې کړې واى او يا هم برعکس.

پترزبورګ ته د ټولواک، تررا ستنېدو نه لږ وروسته، شهزاده واسيلي د اناپاولوفنا په بنډار کې د جګړې په اړه د خبرو په لړ کې بارکلي دوتولي، ښه غندل، خو حيران پاتې شوی و، چې د هغه پر ځای څوک د جګړې ستر قوماندان وټاکل شي. له مېلمنو نه يو تن چې په خورا مخورتوب پېژندل کېده، وويل ده نن د خزانه دارۍ په ودانۍ کې د پترزبورګ د وسله والو اربکيو ټاکل شوی مشر کوتوزوف ليدلی چې د داوطلبو اربکيو د غونډې مشري يې کوله او څرګندونه يې کړې ده، چې هغه د دغې مشرۍ لپاره غوره ځانګړتياوې لري.

اناپاولوفنا، چې يو غمجنه موسکا يې پر شونډو خوره شوه، يادونه وکړه چې: کوتوزوف لا تر اوسه له بدناميو پرته ټولواک ته نور هېڅ کړي نه دي.

شهزاده واسيلي يې خبرې پرې کړې او وې ويل:

- ما د اعيانو په غونډه کې ډېر ټينګار وکړ، خو چا مې خبره وانه اورېده. ما وويل چې د اربکيو د مشر په توګه د هغه ټاکل به د ټولواک خوښ نه شي. هغو زما خبرې وانه اورېدلې.

يوه شېبه حيران پاتې شو، آن هېره يې شوه چې د ايلين په کور کې بايد د مسکويانو پر هېواد پالنې وخاندي او د اناپاولوفنا په هغه بايد برعکس د هغو ستاينه وکړي. هغه زياته کړه:

- ټولې همدا د سيالۍ خبرې، خو دا سيالۍ له چا سره؟ خو په هماغه کې يې خپلې تېروتنې ته پام شو او زياته يې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-آیا د روسیې تر ټولو مشر او سپین ږیری جنرال ګراف کوتوزوف ته دا ښایي چې لاړ شي، په خزانه داری کې کیني او هلې ځلې یې هسې هدر لاړې شي؟ آیا دا امکان لري هغه څوک د پوځ ستر قوماندان وټاکل شي، چې پر آس هم کېناستی نه شي او د جګړې په جرګه کې یې خوب وړي؟ هغه څوک چې د خورا ناوړه اخلاقي ځانګړتیاوو خاوند دی. ښه ده چې په بخارست کې یې ځانته ښه نوم ګټلی دی. زه نه غواړم د هغه د جنرالۍ د ځانګړتیاوو په اړه څه ووایم، خو آیا دا ښایي چې زموږ په اوسني حالت کې دغه شان عاجز او ړوند بوډا د ټولو پوځونو ستر قوماندان وټاکل شي؟ هوکې چور ړوند؟ ړوند جنرال چا لیدلی؟ هغه هېڅ شی نهویني. هغه به د پټ پټوني لوبه کوي، ځکه هغه خو څه نه ویني، هېڅ چا له دې خبرې سره مخالفت ونه ښود.

د جولای په څلورویشتمه دا خبرې ټولې رښتیا وې، خو د جولای په ۲۹ کوتوزوف ته د شهزاده د نامه ویاړ وروبښل شو. کوتوزوف ته د شهزاده د نامه ویاړ وربښنه، کېدای شوه ددې لپاره و، چې هغه لرې او پوځ ترې بې غمه کړي. که څه هم هغه په خپل نظر ټینګار نه کاوه، خو بیا هم د هغه په اړه د شهزاده واسیلي قضاوت دوام درلوده.

داګست په اتمه دفیلد مارشالانو جرګې د سالتیکوف، آراکچییوف، ویازمیتینوف، لوپوخین او کوچوبیه په ګډون غونډه وکړه او په هغه کې د جګړې پر بهیر خبرې اترې پیل شوې. ددغو خبرواترو او څېړنو پایله دا وه چې د جګړې د ماتې علت په قوماندانۍ کې، دوه واکیز او له کوتوزوف نه د ټولواک خوابدي وه، خو بیا هم تر لنډو څېړنو او خبرو اترو نه وروسته هغو کوتوزوف د پوځ د ستر قوماندان په توګه وټاکه. او په هماغه ورځ کوتوزوف د ټول پوځ د اعلی قوماندان او ټولو هغو سیمو مشر وټاکل شو، چې پوځ هلته مېشت و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اګست په نهمه سردار واسیلي، د اناپاولوفنا په کور کې بیا له هغه پېژندل شوي مخور سره مخامخ شو. هغه پېژندل شوي سړي هڅه کوله، ځکه اناپاولوفنا خوشاله وساتي چې غوښتل یې د ښځینه ښوونځی مدیر وټاکل شي. شهزاده واسیلي په ورین تندی خوشاله او مست لکه د هغه نیکمرغه په شان چې خدای یې ټولې غوښتنې منلې وي، تالار ته راننوت او وې ویل:

- تاسو خبر شوئ، نوی خبر مو واورید، کوتوزوف فیلډ مارشال شو. ټولې سیالۍ پای ته رسېدلي دي. پوهېږۍ څومره نیکمرغه او خوشاله یم.

هغه په تالار کې ټول ناست کسان په ځیر ځیر وڅارل او وې ویل:

- بالاخره هغه څوک مو چې غوښته پیدا شو. دغه هماغه څوک دی.

هغه پېژندل شوی مخور، سره له هغه چې د نجونو د ښوونځۍ مدیریت ته د رسېدلو لېوالتیا یې لرله، خو ونه یې شو کولای، سردار واسیلي ته د کوتوزوف په اړه د هغه پخوانۍ خبرې وریادې نه کړي. (دغه خبره هم د سردار واسیلي، هم د اناپاولوفنا او هم د کوربنې لپاره چې د کوتوزوف د خبر له اورېدو نه خورا خوشاله و، یو ډول سپکاوی و، خو بیا هم مخور سړي، ونه شو کولای، هغه ونه وایي).

هغه سړي ددې لپاره چې سردار واسیلي ته د هغه خبرې وریادې کړي وي، وویل:

- وایي چې هغه ړوند دی؟

سردار واسیلي په درانه ډډ غږ په تلوار او لاسي توخي، هغه ټوخي چې تل به یې د هغه په مرسته خپل دغه شان ستونزې آوارولې، وویل:

- دا چټیات دي، هغه پوره ویني، باور وکړئ، پوره، هغه تکرار کړه:

- هوکې چټیات دي، هغه پوره ویني، هر څه ویني، باور وکړئ. او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه چې زما د لا خوشالۍ سبب کېږي، دا ده چې ټولواک هغه د ټول پوځ اعلی قوماندان او د ټولو هغو سيمو چې هلته پوځ مېشت دی، واکمن کړی دی. دا هغه واک دی، چې هېڅکله، هېڅ چا ته او يو قوماندان ته هم ورکړ شوی نه و. هغه خپلې خبرې له برې نه په ډکې يوې موسکا پای ته ورسولې او وې ويل:

- هغه اوس يو مطلق سلطان دی.

اناپاولوفنا وويل:

- د خدای شکر ! د خدای شکر ! خدای دې د هغه ساتندوی واوسي !

پيېر ندل شوي سړي، چې ښکاريده نوی يې د غو بنډارونو ته تګ راتګ پيل کړی دی او د دغو محافلو له کړووړو سره ناآشنا برېښېده، اناپاولوفنې ته په چوغلۍ چوغلۍ او د دې لپاره چې خپل پخوانی اند هم بدل کړی، وويل:

- سره وايي چې ټولواک زړه نا زړه دغه شان واک کوتوزوف ته سپارلی دی. ځکه وايي کله چې کوتوزوف ته دغه خبر ورکول کېده، چې ټولواک او هېواد ، دغه شان وياړ هغه ته وربښلی دی،د هغه پېغلوټې په شان تک سور شو ،چې د ژوکوند کيسه يې اوريدلې وي.

اناپاولوفنې ځواب ورکړ:

- دې خبرې کې به څه زياتی شوی وي.

سردار واسيلي په چټکۍ او خوند سره د اناپاولوفنا خبره تاييده او وې ويل:

- نه، نه، اوس ټولواک ته تر کوتوزوف نه نېږدې څوک نه شته. د سردار واسيلي په اند ، کوتوزوف نه يوازې په خپله بې ساري قوماندان و ، بلکې خلکو هم د لمانځنې تر کچې هغه ستايه. هغه زياته کړې ده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دا خبره ناشونې ده، هغه ته لا پخوا او تل ډېره پاملرنه لرله.

اناپاولوفنا وویل:

- شکر د خدای دی، زه اوس له خدایه یوازې دا هیله لرم چې کوتوزوف په رښتیا ټول واک تر لاسه کړي او هېڅ چا ته دا حق ورنه کړي چې د هغه د چارو خنډ شي.

سردار واسیلي په هماغه شېبه کې پوه شو، چې د غه هېڅ چا، څوک دی او په بنګهاري یې وویل:

- زه په دې پوره خبر یم، چې کوتوزوف د پوځ مشري په دې شرط منلې ده، چې د ټولواک ولیعهد به په جبهه کې نه پاتېږي. پوهېږئ؟ هغه ټولواک ته څه ویلي دي؟ او د سردار واسیلی هغه خبرې یې تکرار کړې وې، چې کوتوزوف به ګواکې ټولواک ته کړي وې:

- که تېر وتنه وکړئ، زه نه شم کولای هغه ورټم او که ښه کار وکړي، هغه ستایلی او ویاړلی نه شم.

شهزاده کوتوزوف، خورا ځیرک سړی دی، زه هغه له ډېر پخوا نه پېژنم.

هغه پېژندل شوي مخور چې لا د اعیانو په بنډارونو کې له خبرو کولو سره آشنا نه و، وویل:

- ښاغلی مبارک دا شرط هم وړاندې کړی و چې خپله اعلیحضرت ټولواک دې هم باید جبهې ته نه ورځي.

همدا چې د غه خبره یې وکړه، په هماغه شېبه کې سردار واسیلی او اناپاولوفنا له هغه نه مخونه واړاول، په خواشینۍ او ساړه اسویلي یې د هغه سادګۍ ته د حیرانۍ په نښه یو بل ته وکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

هغه وخت چې په پترزبورګ کې دغه پېښې تېرېدې، فرانسويان له سمولېنسک راواوښتل او کرار کرار د مسکو خواته رانبږدې کېدل. د ناپليون مورخ، تي ير، د ناپليون د نورو مورخينو په شان چې د خپل اتل د کړو برحق والی هڅه کوي وايي چې د مسکو د ديوالونو زړه راښکون ناپليون بې اختياره د ځان لېواله کړی و. هغه د نورو هغو مورخينو په شان چې د تاريخي پېښو پېښېدل د يو تن د ارادې پايله ګڼي، په خپل دغه قضاوت کې برحقه دی. هغه د روسي مورخينو په شان چې وايي ناپليون د مسکو زړه راښکون ته روسي سردارانو لېواله کړی و، برحقه دی. دلته له هغو قوانينو نه پرته چې ټولې پخوانۍ پېښې د اوسنيو پېښو سريزې بولي، د پديدو د خپل منځي اغېز ونډه چې هر څه سره ګډ وده وي، هم په کار ده. د شطرنج ښه لوبغاړی چې لوبه بايلي، د زړه له کومې ډاډمن دی چې د هغه د لوبې د بايلودو علت هغه تېر وتنه ده، چې د لوبې په پيل کې يې کړې ده، خو هغه دا هېره وي، چې د ټولې لوبې په بهير کې د هغه په هر ګام کې دغه شان تېر وتنې وې او يوه خوځېدا يې هم بې له تېر وتنو نه وه، مګر هغه تېروتنه چې دی هغه ته پام وراړوي، هغه ده، چې سيال يې له هغه نه ګټه اخېستې ده.

خو د جګړې لوبه که څه هم په ځانګړو ښکاره زماني شرايطو کې روانه وي، خو تر دې هغې ځکه خورا پېچلې ده چې په شطرنج کې بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځایه د یوه تن په ارادې، داني وړاندې وروسته کېږي، خو په جګړه کې بې شمېره ارادې، د ګڼ شمېر ارادو په لاربنوونه سره ټکر کېږي.

ناپلیون، ترسمولینسکه وروسته غوښتل لومړی د دارګابوژ او یازوما د لاندې کولو او بیا په خاریوا-زایمشه کې له روسي پوځ سره وجنګېږي، خو تقدیر داسې راوسته چې روسان د زیاتو ډولاډولو ټکرونو تر اغېز لاندې، د بارادینا تر سیمې پورې چې د مسکو په یو سلو شل روستي کې پراته ونه شو کولای، له ناپلیون سره مخامخ شي. ناپلیون په یازوما کې خپلو پوځونو ته سپارښتنه او فرمان ورکړ چې مخامخ مسکو لور ته لاړ شي.

مسکو، ددغې سترې امپراتورۍ آسیایي پلازمېنه، د الکساندر د خلکو سپېڅلی ښار، مسکو له خپلو بې شمېره کلیساوو سره چیني معابدو ته ورته ښار، دغه مسکو د ناپلیون خیالونه زنګول او هغه یې ناآرمه کړی و. ناپلیون چې پر خپل توربخن سپین یال لرونکي آس سپور و، د ویازما له سیمې نه د خارو زایمیشو، د واکمنۍ پلو ته روان و. هغه، دهغه بې شمېره ګارډ، ساتونکو، یاورانو او پاژانو( )بدرګه کاوه.

د هغه د ګارد قوماندان جنرال بریته، ددې لپاره شاته پاتې شوی و، چې په خپله دهغه روسي اسیر پوښتنه وکړي چې د فرانسوي سورو منګلو ته ورغلی و، دهغه تر پوښتنې وروسته یې له خپل ژباړونکي (لونرم دیده ویل) سره ځان دناپلیون حضور ته ورساوه او په ورین تندي او خوشاله بشرې د هغه تر څنګ ودرید. ناپلیون وپوښتل:

- ښه، څه خبرې دي؟

د پلاتوف د پوځ یو قزاق وایي چې دده پوځي ډله غواړي، له لوی پوځ سره یو ځای شي. بله خبره دا ده چې ویل کېږي، کوتوزوف د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلی قوماندان ټاکل شوی دی، خورا ځیرک او باتو سړی دی.

ناپلیون وموسېد او وې ویل چې دغه قزاق ته یو آس ورکړئ او دده حضور ته یې راولي، هغه هیله ځرګنده کړه چې خپله دې ورسره وغږېږي. څو تنه یاوران یرغه ولاړل او یو ساعت وروسته لاوروشکا، هغه چوپړ چې د ینیسوف نیکولای ته پرېښی و، هغه چې د ینشځکوی نومي جمپر یې پرغاړه، د فرانسوي سورو پوځونو پر یو آس سپور، په ورین تندی موسکا پرشونډو، چې په بشره کې یې د مستۍ او نشې نښې ځرګندې وې، ناپلیون ته راوستل شو. ناپلیون حکم وکړ چې د هغه تر څنګه روان شي او له هغه نه یې پوښتنې پیل کړې:

- تاسو قزاق یاست؟

- هوکې قزاق یم، جلالتمابه، مهربانه !

تې یر، ددې پېښې په اړه لیکي:

قزاق نه پوهېده، د چا په رکاب کې پر آس سپور دی، ځکه د ناپلیون بشره دومره ساده وه چې د ختیځ تخیل خاوند نه شو کولای، د هغه په دیدن تصور وکړي چې دا یو ټولواک دی. هغه په خورا ساده او خوږه ژبه له دغه قزاق سره د رښتني جګړې په اړه خبرې کولې.

رښتیا هم لاوروشکا، یوه ورځ د مخه پریمانه شراب څکلي و، سخت نشه شوی و، خپل ارباب یې وږی پرېښی و، بیا یې ښه وهل خوړلي او کلي ته د چرګانو د رانیولو لپاره لېږل شوی و. هلته ده د چرګانو د غلا کولو تکل کړی و او د فرانسویانو لاس ته ورلوېدلی و. لاوروشکا له هغو ځیرکو، چالاکو، دوکمارو چوپړانو نه و چې د ژوند ډېرې خوږې ترخې او کړکیچونه یې لیدلي و. دی د هغو کسانو له ډلې نه و، چې په هره چاره کې ځان دوکماره وي، له ټولو چارو نه خبر وي او د بادار د هرې سپارښتنې سرته رسولو ته چمتو اوسي،... خو کله چې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون سره مخامخ شو . هغه يې ډېر ژر او په آسانۍ وپېژاند ، په هېڅ ډول ګبنې وانه خېست، هغه پوهېده او هڅه يې کوله چې خپلو نويو بادارانو ته ځان وښيي او د هغو پام ځانته وروا ړوي. هغه په دې ښه پوهېده چې دا خپله ناپليون دی، خو هغه شان چې له رستوف يا دلګی مشرنه ډارېده ،له ناپليونه ،ځکه نه ډاريده ،ځکه ده هسې څه نه لرل چې ناپليون به يا دلګي مشره به يې ترې واخلي.

هغه چې هر څه ويل دروغ و ، هغه به چوپړانو ته غوږ نيو او د هغو خبرې به يې بيا بيا کولې، اپلتې به يې ويلې، خو کله چې ناپليون له هغه وپوښتل، روسان څه فکر کوي، چې آيا ناپليون هغوی ماتولی شي او کنه؟ لاوروشکا سترګې ګونځې کړې او په چرت کې لاړ ، هغه په دې پوښتنه کې يوه نازکه ځيرکتيا او دوکه وليدله، داسې چل او دوکه، چې د لاوروشکا په څېر خلک يې تل، هر چېرې او هر څه کې لټوي، لږ وځنډيد او وې ويل:

- څه ووايم، که جګړه پيل شي، دا چټکتيا پورې اړه لري، دا همداسې ده، که سمدلاسه جګړه پيل شي، تاسو يې ګټئ او که درې ورځې تېرې شي او بيا جګړه پيل شي، نو بيا به کړکيچ رامنځ ته شي.

ليولورګين ديلاديول،وموسېد او دا خبرې يې ناپليون ته داسې وژباړلې:

- که جګړه د درې راتلونکو ورځو په لړ کې پيل شي، هغه به فرانسويان وګټي، خو که تر درې ورځو وروسته پيل شي، نو خدای پوهېږي چې څه به پېښ شي.

که څه هم د ناپليون طبيعت خورا ښه و ، خو ونه موسېد او حکم يې وکړ چې د غه خبرې بيا ورته وژباړي.

د لاوروشکا دې ته پام شو ، خو د دې لپاره چې ناپليون وخندوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان یې په تګۍ ووا هه چې ګوا کې ناپلیون نه پېژني او وې پوښتل، دا څوک دی؟

هغه زیاته کړه:

- موږ پوهېږو چې تاسو بناپارت لرئ، هغه ټوله دنیا لاندې او ماته کړ، خو باید ووایم چې زموږ خبره بله ده. او خپله هم پوه نه شو، چې خبرو یې په پای کې د هېواد پالنې رنګ پیدا کړ. ژباړن د هغه خبرې کټ مټ ناپلیون ته وژباړلې. او ناپلیون وخندل او دې ځوان قزاق ناپلیون دې ته اړ کړ، چې وخاندي.

ناپلیون څو ګامه وړاندې لاړ، مخ یې جنرال بیرتیه ،ته وروا ړاوه او وې ویل:

- غواړئ چې د دن (ښار) د دغه ځوان بچي هغه احساس ووینې، چې کله پوه شي، له ده سره خپله ټولواک غږېږي، هماغه ټولواک چې د هغه ابدي او تل له بریو سره مل نوم، پر ابدي اهرامونو لیکل شوی دی.

لاوروشکا ته یې وویل چې دی له ناپلیون سره غږېږي.

لاوروشکا چې پوه شو ، دا کار هغوی د دې لپاره لاسي کړی دی چې دی حیران کړي (او ناپلیون تصور کاوه چې هغه یې حیران کړي) د خپلو نویو بادارانو د خوشالۍ لپاره، ناڅاپه وښوده چې حیران او هک پک شوی دی. سترګې یې وغوړولې او څېرې یې هغه بڼه پیدا کړه چې تل به یې د مترو کو وهلو لپاره د وتلو په وخت کې پیدا کوله.

تې یر لیکلي: کله چې د ناپلیون ژباړن خبرې پیل کړې، قزاق هک پک شو. نور له خبرو پاتې شو. د تګ وړاندیز یې وکړ. سترګې یې د هغه چاله لیدو ، نه چې نړۍ لاندې کړې وه او آواز یې د ختیځ له ډاګونو نه لرې، تر ده پورې رارسېدلې او پر دې یې اغېز کړی و ،برندې برندې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور يې له ناڅاپي هيبته خبرې نه شوې کولای او د هغه ټول احساس د سادګۍ په ستاينو او چوپتيا بدل شو. ناپليون هغه ته يوه ډالۍ ورکړه، ازاد يې کړ، داسې يې آزاد کړ، لکه هغه مرغه چې د خپلې لمنې غېږ ته ورالوزي. ..

ناپليون مخکې روان و. د هغه مسکو په خيالونو کې ډوب و، چې دده ذهن يې لاندې کړی و، خو هغه، لکه هغه مرغه چې د خپلې مينې غېږې ته پربېښودل شوی و، د روسي پوځ مخکنيو مورچلونو پلو ته يې ورودانګل. هغه، هغه داستانونه او کيسې جوړولې چې پېښ شوي نه و، هغه يې ددې لپاره جوړول، چې بيا يې خپلو انډيوالانو ته وواييي. هغه د هغو څه نقل نه کاوه چې په رښتيا پېښ شوی و، هغه رښتيا نه و، هغه د ويلو وړ نه بربښېدل. هغه خپلو قزاقانو ته ورغی. هغه د خپل غونډ چې د پلاتونوف د پوځ برخه و، پوښتنه وکړه چې چېرې دی. ماښام و چې خپل بادار، نيکولای رستوف يې چې د بانکووا په سيمه کې دريدلی و، پيدا کړ. رستوف په هماغه شېبه پر آس سپور شوی و، چې له ايلين سره د هغې سيمې کليو ته د چکر لپاره لاړ شي. رستوف لاوروشکا ته بل آس ورکړ او هغه يې هم له ځانسره بوت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

دهغه څه برخلاف چې د شهزادګۍ ماریا ورور، سردار اندرې تصور کاوه، دامسکو ته نه وه تللې او له ګوا بښه ژغورل شوې نه وه.

له سمولینسکه د الپاتیچ تر راستنېدو وروسته، مشر سردار ګواکې ناڅاپه له خوبه راویښ شوی وي، سپارښتنه وکړه چې له کلیو نه اربکي راټول او وسله وال کړل شي. هغه ستر قوماندان ته لیک ولیکه، هغه ته یې خبر ورکړ، چې ده پرېکړه کړې ده، تر پایه پورې د لیسه ګورې ساتنه او د روس د یوه ویاړمن سپین ږیري پوځي قوماندان د اسارت یا وژل کېدو د مخنوي پریکړه یې هغه ته (ستر قوماندان ته) پرې ایښې وه او خپلې کورنۍ ته یې هم سپارښتنه وکړه چې په لیسه ګورې کې به پاتې ږي.

که څه هم دی خپله په لیسه ګورې کې پاتې شو، خو سپارښتنه یې وکړه چې شهزادګۍ ماریا، دوسال او کمکی سردار (دده لمسی د اندرې زوی) به لومړی باګوچاروا او له هغه ځایه مسکو ته لاړ شي. شهزادګۍ ماریا چې د پلار په تنند او شوګیرو نه ډک طبیعت ښه پوهېده او په دې هم پوهېده چې پلار یې په چارو کې هغه پخوانۍ کراري پرېښې، نه شو کولای هغه یوازې پرېږدي، نو له دې کبله په ژوند کې یې د لومړي ځل لپاره ځان ته اجازه ورکړه او د هغه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنې نه يې غاړه وغړوله.

هغې له تګ نه ډډه وکړه، خو هماغه و چې د پلار د قهر او غضب ترسختو ښکنځلو او سپکو سپورو لاندې راغله. بوډا سردار هغې ته ټولې هغه ناروا ايې وريادې کړې چې ده خپله پر هغې کړې وې او ورته وې ويل چې شهزادګۍ په خپلو کړو هغه ډېره زوروې او عذابوي. هغې ته يې وويل چې هغې، دى له زوى سره خوابدى کړى دى. دا يې هم ورته وويل چې پر دې شک او ګمان لري او دا چې ده ته يې پرته له رنځ او ستونزو په ژوند کې بل څه نه دي رسولي. هغه يې له خپل دفتر نه ووېسته او ورته يې ويل چې که ځئ که نه ځئ، دا د ده لپاره هېڅ د پام وړ خبره نه ده. هغه دا هم وويل چې بيا يې اصلا نوم ونه واوري او ګواښ وکړ چې هېڅکله بيا ورسره مخامخ نه شي. خو ښه دا و چې ونه يې ويل چې هغه له کوره وشړل شي او په زوره ولېږدول شي. شهزادګۍ ماريا، د دومره ملامتيې له امله چې پردې راغلې، ډېره ډاريده چې له کوره يې ونه باسي، نو ځکه د دې خبرې په اوريدو چې بيا يې پر مخه ورنه شي، خوشاله شوه. هغه پوهېده چې د غه حال د دې ښودنه کوي چې پلار يې د زړه په تل کې په دې خورا خوشاله دى چې هغه له ده سره پاتې او تللې نه ده.

د نيکولاى جان تر تګ نه يوه ورځ وروسته، بوډا سردار خپله پوځي رسمي دريشي واغوسته، ټول مډالونه او نښانونه يې پرې وټمبل او ستر قوماندان ته يې د تګ تکل وکړ. ګاډى لا د مخه چمتو شوې وه. شهزادګۍ ماريا، کتل چې څنګه يې پلار په پوځي جامو، نښانو او مډالونو کې له کوره، باغ ته ووت او د خپلو وګړو، ساتونکو، بزګرانو او چوپړانو چې ټول يې وسله وال کړي و، پريټ وګوري. شهزادګۍ ماريا په کړکۍ کې ناسته وه او د پلار هغه غږ ته چې له باغ نه يې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټو پلو انګازې کولې غوږ وه. په دې وخت کې ناڅاپه څو تنه له وحشت او ډاره په ډکو څېرو د باغ په لاره کې په منډو راښکاره شول.

شهزادګۍ ماریا، برنډې ته او له هغه ځایه د ګلو په منځ کې له جوړې شوې لارې نه د باغ لارې ته ورمنډې کړې. ماریا ته مخامخ د اربکیو او د دوی د چوپړانو یوه ګڼ شمېره ډله را روانه وه او د هغو په منځ کې څو تنو، زوړ او ډنګر بوډا چې پوځي دریشي اغوستې، نښانونه او مډالونه پرې تمبلي و، د تخرګ او لاسونو نه نیولی راکشکاږی یې. شهزادګۍ ماریا هغه ته ورمنډه کړې خو د الوچو د ونو د ګڼو څانګو او پاڼو نه د لمر د شغلو په منح کې یې چې دده پر څېره ځلېدله نه شو کولای د هغه د بشرې بدلون ووینې. خو هغه یوازیني څه چې دې ولیدل هغه دا و چې د هغه په څېرې کې د هغه د پخواني جدي او غوڅ حالت ځای، اطاعت او تسلیمۍ نیولی و. د لور په لیدو یې بې ځایه شونډې وښورېدې او په خرهارې شو، خو د پوهېدو وړ نه و، چې څه یې غوښتل. هغه یې له تخرګ او لاسونو ونیو او راپورته یې کړ، خپلې کوټې ته یې یووړ او پر هغه کټ یې وغځاوه، چې دی په دې وروستیو وختونو کې ډېر ترې ډارېده.

هغه ډاکتر، چې دده کټنې ته یې راوستی و، د هغه د مراندو تر کټنې وروسته یې وویل چې د سردار ښي پلو سکته کړې ده.

په لیسه ګورې کې ژوند شېبه په شېبه ګواښمن کېده. له سکتې یوه ورځ وروسته چې سردار یې باګوچاروو ته یوړ. ډاکتر هم ورسره یو ځای و. کله چې هغوی باګوچاروو ته راورسېدل، تر هغه د مخه، کمکی شهزاده او د هغه ښوونکی مسکو ته خوځېدلي و.

په هر حال، حال نه ښه او نه خرابیده او بوډا سردار درې اونۍ په داسې حال کې چې شنډ والي له خوځېدا اچولی و، په باچاګورووا کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې په نوي جوړ شوي کور کې پاتې شو. بوډا سردار بېسده او لکه مړی داسې پروت و. هغه پرله پسې شونډو لاندې څه غوښتل ویل، کله یې وروځې ښورولې او کله یې شونډې ژولې، خو په دې پوهېدل ګران و چې هغه په دې پوهېږي چې څه کېږي او څوک ورته ولاړ دی، مګر یو څه ښکاره و او هغه دا و چې دی زوریده او هڅه یې کوله، چې لا هم یو څه ووایي، خو هغه څه وه ؟ هېڅ څوک په دې نه پوهېدل. دا څه و ؟آیا د هغه ورځني نازونه او پلمې وې؟آیا ورځنیو خبرو او چارو پورې یې اړه پیدا کوله یا د کورنۍ کومه خبره وه؟ هېڅڅوک نه پوهېدل.

داکتر ویل چې د ناروغ ناارامي او خوځېدا هېڅ معنا نه لري او د هغه د ناروغۍ علت دی، خو شهزادګۍ ماریا فکر کاوه چې (د هغه تر څنګ ددې شته والی هغه تل ناارامه و) دې ویل،هغه غواړي دې ته څه ووایي. خو دا ښکاره خبره وه چې د هغه ناآرامۍ، روحي او هم روغتیایي علت درلود.

د رغېدو تمه یې نه وه. وړل یې ناشوني و او که دا کار شوی وای او بیا په لاره کې مړ شوی وای، بیا څنګه کېدل؟ کله ناکله به شهزادګۍ ماریا فکر کاوه:

-دا به ښه نه وای چې هر څه پای ته رسېدلي وای، چور پای ته..

هغې شپه او ورځ،له خوب او ارامۍ پرته، د هغه ثارنه کوله،ویل یې ګران دي،خو د هغې څارنه ددې په هیله نه وه چې د ښه والي او روغتیا نښه په کې ووینې، بلکې هغې هیله لرله چې په هغه کې د پای نښې ووینې.

که څه هم په شهزادګۍ ماریا کې ددغه احساس راپاریدل ګران و ،مګر بله لاره یې نه لرله، نو ځکه یې دا احساس په زړه کې و ،خو تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې نه شهزادګۍ ماريا ته وحشتناکه دا و چې د پلار د ناروغۍ له پيل نه (لا کېدای شو وو ايو تر هغه لاد مخه، آن هغه وخت چې د کومې پېښې سپينېدو ته سترګه په لاره، دواړه يوازې پاتې شوي وو) د هغې په زړه کې خپلې ځانګړې ويدې شوې هيلې او خيالونه په راوېښېدو شوي وو. هغه هيلې او ارمانونه چې کلونه کلونه ددې په خيال کې هم نه وو. د پلار له ابدي ډاره د آزاد ژوند خيال، آن د مينېدو او کورنۍ د جوړونې هيله او نور لکه شيطاني تلوسه ددې په زړه او خيالونو کې ځپې وهلې. هغې به چې ځومره هڅه کوله، په دې اړه فکر ونه کړي، خو بيا هم دې خيالونو نه پرېښوده، چې تر دغې پېښې وروسته به خپل ژوند څنګه جوړوي،خو شهزادګۍ ماريا په دې پوهېدله، چې دا ټولې شيطاني وسوسې دي. هغه په دې پوهېده چې ددې رنځ يوازيني دارو، دعا ده، خدای ته پناه وروړل دي. هغې هڅه کوله دعا وکړي، هغې به لاسونه پورته کول، سپېڅلو شمايلو ته به يې کتل، دعا به يې ويله، خو د زړه له تله به يې دعا کولای نه شوه. هغې داسې انګېرله چې اوس د هغې لپاره بل ژوند پيل کېږي،د ورځنۍ ژوند نوی بهير، د هڅې او هاند ژوند ، هغه ژوند چې ددې تر پخواني ژوند نه به چې په معنويت او روحانيت کې را ايساره وه، ډېر توپير لري. له هغې وينا نه چې د هغې هر څه پر دعا ولاړ و ، هغې نه دعا کولای شوه او نه يې ژړلای شو. د ورځنۍ ژوند خورا ناوړو شيانو د هغې پر زړه اغېز کړی و ، په باګوچاروو کې يې هم ژوند ناشونی او ګواښمن کېده. د فرانسې پوځيانو د رانږدې کېدو خبرونه او آوازې هر پلو خپرې وې. د باګوچاروو په ۱۵ ورستې کې فرانسوي ډاره مارو د يوه خان کور تالا کړی و.

داکتر ټينګار کاوه چې سردار د جګړې له سيمې بلې خوا ته يوړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. د ښار د اعيانو مشر، خپل استازی شهزادګۍ ماريا ته ورواستوه چې هغه دې، خپل پلار ژر تر ژره له دې ځايه بلې خوا ته بوزي. د سيمې د پوليسو مشر چې باګاچارووا ته راغلی و، هم په دې خبره ولاړ و او ويل يې چې فرانسوي پوځ د دوی ۴۰ ورستي ته رارسېدلی دی. هغوی په کليو کې د خبرتيا پاڼې خپرولې او شهزادګۍ ماريا ته يې خبر ورکړی و که د مياشتې تر پنځلسمې پورې له هغه ځايه لاړ نه شي او بيا کومه پېښه وشي. دوی به خپله ملامته وي.

بالاخره شهزادګۍ پرېکړه وکړه چې د مياشتې په پنځلسمه نېټه وخوځېږي. د هغې، پوره يوه ورځ سفر ته د چمتووالي او د هغو سپارښتنو په اورولو تېره شوه، چې ټول يې اوريدلو ته سترګه په لاره وو. له څلورلسمه، پنځلسم ته ټوله شپه هغې د تل په شان هماغه شان ورځنۍ جامې پرغاړه په هغې کوټې کې چې تر څنګ يې د پلار کوټه وه، تېره کړه، څو واره راويښه او د پلار ژګيروی يې واوريده، د پلار د ژګيروی تر څنګ د تيخون د ګامونه ښبهاری او د داکتر غږ چې دده پلار يې اړخ په اړخ اړاوه، راته. شهزادګۍ ماريا ويده کېدای نه شوه او څو واره د پلار د کوټې شا ته ورغله او غوږ غوږ شوه. هغې غوښتل چې کوټې ته ورننوزي، خو زړه يې نه شو کولای. که څه هم زوړ سردار غږېدای نه شو، خو شهزادګۍ ماريا په دې پوهېده او ليدل يې چې پلار له دې نه ډېر نارامه دی چې نور د هغه له کبله نا آرامه وي. د شهزادګۍ دې ته ښه پام کېده، چې د پلار کوټې ته د هغې بې وخته او يا د شپې ورتګ څومره هغه نا آرامه وي.

د هغې هېڅکله پر هغه داسې زړه خوږ شوی نه و، هغه، هغې ته هېڅکله داسې وحشتناکه نه و... لکه د پلار له لاسه وتل. هغې ته له هغه سره خپل ټول ژوند ورياد شو، د هغه هره خبره، د هغه په هره خبره او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرو کړو کې يې له ځانسره د هغه خپله مينه موندله. د دغو يادونو په لړ کې به کله ناکله ناڅاپه شيطاني تلوسې راوپارېدې، په هغو کې: هغه تصور چې د هغه له مرګه وروسته به د دې نوی ژوند څنګه شي؟ خپل خوار ژوند. هغې دغه شيطاني خيالونه،له دغو کرکو هغو سره د کرکې په ښودلو له سره وبستل. د سپېدو په لګېدو سردار آرام او شهزادګۍ ويده شوه.

شهزادګۍ هغه ورځ ناوخته راوېښه شوه.. د راوېښېدو سره يې غوږ پر دروازې کېښود ،د هغه د زګيرو او سا وېستلو غږ يې واورید ،سوړ اسويلی يې وويست او په زړه کې يې وويل

- حال يې هماغه دی، چې و.

هغه په داسې حال کې چې له ځانه يې کرکه راتله چغې کړې:

- څه دې غوښتل؟ څه ته سترګه په لاره وې؟ تاسو څه ويل؟ څه وشي؟ د هغه مرګ دې غوښته؟

کالي يې واغوستل، ځان يې ومينځ، دعا يې وکړه او برنډې ته ووتله. د برنډې مخې ته يې آسونو او ګاډۍ ولاړې وې. په هغو کې يې يو رنګه کالي بارول. سهار تود ، خو خړ و. شهزادګۍ ماريا په برنډه کې ولاړه وه، هماغه شان له خپلو شيطاني خيالونو سره لاس او ګريوان وه، هغې هڅه کوله ناروغ ته تر تګ نه د مخه، خپل خيالونه او انديښنې له سره جوړ کړي.

داکتر په زينو کې راښکته ،هغې ته ورنږدې شو او وې ويل:

- نن لږ ښه دی،زه تا لټوم. له هغه څه نه چې وايي يوه نيمه خبره يې د پوهېدو ده،ذهن يې لږ څه سم دی،ورشه ،تاسو غواړي.

د شهزادګۍ ماريا ،زړه د دې خبر په اورېدو سخت خوږ شو ،د هغې رنګ والوت، نوځکه يې دروازې ته ډډه ولګوله چې ونه لوېږي. هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ټول ګوګل او روان یې، په شیطاني ولولو او تلوسو لړ شوی و، د خپل روح له ناولتیا نه په وحشت کې وه، د هغه لیدل، دریدل او هغه ته کتل، نه یوازې هغې ته په زړه پورې نه و بلکې له هغه نه ډاریده هم.

شهزادګۍ ماریا د پلار کوټې ته ورننوته او د هغه کټ ته ودریده، هغه لوړ پر شا پروت و. د هغه واړه اډوکیز لاسونه چې د مراندو نیلي رنګه غوټو پوښلي وو، پر پټو (څادر) پراته وو. د هغه چپه سترګه مخامخ کوم ځای ته ځیر او ښۍ هغه یې کږه شوې وه. وروځې او شونډې یې بې له خوځېدا پاتې وې، هغه ټول ډنګر، وړوکی او سخت د رحم وړ و. د هغه بشره تا به ویل چې یا وچه شوې یا ویلې شوې او ډېره وړه شوې وه. شهزادګۍ ماریا ورنږدې شوه او د هغه لاس یې ښکل کړ. پلار د هغې چپې منګولې، د هغې لاس یې داسې کلک کېښکود چې ښکاریده، له ډېره وخته ورته سترګې په لارې پاتې شوی دی. د هغې لاس یې د ځان پلو ورکش کړ. د هغه د شونډو او وروځو ښوریدا د هغه د زړه تنګۍ ښودنه کوله.

هغې په وېرې پلار ته کتل او هڅه یې کوله پوه شي، له دې نه څه غواړي، کله چې هغې ځای بدل کړ او داسې ودریده چې څېره یې د پلار کیڼې سترګې ته برابره شوه. د سردار بشره ارامه او د څو شېبو لپاره یې له هغې نه سترګې لرې نه کړې. وروسته یې شونډې او ژبه وښوریدل، یو غږ واوریدل شو او هغه څه وویل، هغه، لور ته په خورا کمینۍ، زاریو او هیله مندۍ ځکه کتل، چې ډاریده، کېدای شي، لور یې د دې په خبرو پوه نه شي.

د شهزادګۍ ماریا په ټول قوت هغه ته پام و او ورته کتل یې. شهزادګۍ د ژبې د ښورولو لپاره د هغه د بې ځایه او بې پایه هڅو زغم ونه شو کړای، سترګې یې ښکته واچولې او هغه ساندې او ژړا یې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ستوني کې را ایسارې کړې وې، راځرګندې او په ژړا شوه. سردار څه وویل او څو واره یې هغه تکرار کړل، خو شهزادګۍ ماریا نه پوهېده چې هغه څه وایي. هغې هڅه کوله د پلار د خبرو تصور وکړي او په پوښتنیزه توګه یې د هغه خبرې تکرارولې.

هېڅوک د هغه په خبرو نه پوهېدل. داکتر تصور وکړ، چې دی د هغه په خبرو پوه شوی دی او وې ویل، د هغه خبرې یې تکرار کړې او وې پوښتل:

- شهزادګۍ ډارېږي؟

هغه د (نه) په نښه سر وښوراوه او بیا یې هماغه څه تکرار کړل.

شهزادګۍ د خپل تصور له مخې وویل:

- زړه (روح) زړه زړه دی، خوږېږي؟

د سردار له ګوګله، د هو غږ راپاڅېد. د هغې لاس یې راونیو او د خپل ټټر پر بیلابیلو ځایو یې داسې کېښکود، چې ګواکې غواړي تر ټولو غوره ځای ورته پیدا کړي.

وروسته له هغه چې په دې ډاډه شو، چې دده په خبرو پوهېږي تر پخوا نه ښه او ځرګند غږېده، هغه وویل:

- زما ټول خیالونه د تا په اړه دي، خیالونه...

شهزادګۍ ماریا خپل سر د هغه پر لاسونو ورمښه او هڅه یې کوله خپله ژړا او ساندې پټې کړي.

هغه، د شهزادګۍ په څښو کې منګولې ښورولې او وې ویل:

- ما ټوله شپه تا پسې نارې وهلې.

شهزادګۍ ماریا په ژړا ژړا وویل:

- کاشکې زه پوهېدای.. زه ډارېدم ستا کوټې ته راشم.

هغه د هغې لاس لاپسې کېښکود او وې ویل: ویده نه وې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ ماریا وویل:

- نه، ویده نه وم. او د نه، په ښښه یې سر وښوراوه. اوس یې بې ارادې پلار ته ورته غږېده، هر څه یې د هغه په شان داسې په اشارو او ښښو ویل، چې تا به ویل هغه هم په آسانۍ ژبه ښورولی نه شي.

سردار وویل: د زړه سره ! زما روحه !

شهزادګۍ نه شو کولای پوره پوه شي، چې هغه څه وایي، خو د هغه د بشرې او کتو له حالت نه دو مره پوه شوه چې د نازولو او ګرانښت کومه خبره کوي، هغه خبرې چې هغه هېڅ کله نه کولې. هغه وویل:

- ولې رانغلئ ؟

شهزادګۍ ماریا وویل:

- او ما یې مرګ غوښت.

-او هغه چپ شو.

د هغه له سترګو اوښکې راشېوه شوې او وې ویل:

- له تا نه مننه ! لورکۍ، ګرانې، زما د زړه سره، له هر څه، له ټولو ټولو له هر څه نه... ما به وبښئ.. مننه، وبښه... مننه !او همداسې یې له سترګو اوښکې راروانې وې. او ناڅاپه یې وویل:

- اندرې ته ورغږ کړئ.

او ددې هیلې سره هم مهاله یې په بشره کې ماشوم وزمه ناهیلۍ او نه ډاډ راخور شو. داسې بریښېده چې دی خپله پوهېده چې دده دا هیله بې معنا ده. که داسې نه وه، لږ تر لږه شهزادګۍ ماریا یې داسې تصور وکړ، چې همداسې ده.

شهزادګۍ ماریا ځواب ورکړ:

- ما ته یې یو لیک رالېږلی دی.

هغه په حیرانتیا خو ویرې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هغه خپله چېرته دی؟
- پلار جانه ! هغه په سمولینسک کې دی.

هغه ډېر څند چپ و. سترګې یې پټې کړې بیا یې د تایید په نښه ګواکې خپل شک او ګمان ته ځواب موندلی، په هر څه پوه شوی او هر څه وریاد شوي، سر وښوراوه او سترګې یې پرانستې، هغه په ډاګه، خو په کراره وویل:

- روسیه قرباني شوه ! هغه یې سره ووژله !

هغه بیا په ساندو شو او اوښکې یې له سترګو راشېوه شوې.

شهزادګۍ ماریا هم، نورځان ټینګ نه شو کړای، پلار ته یې کتل او په ژړا ژړا یې ژړل.

سردار بیا سترګې پټې کړې. ژړا یې ودریده، په لاس یې د سترګو پلو اشاره وکړه. تیخون پوه شوه او د هغه اوښکې یې پاکې کړې. ...

هغه لور ته وویل:

- خپل سپین کمیس واغونده، زما هغه خوښېږي.

شهزادګۍ چې د پلار په خبره پوه شوه، لا پسې ژړا واخېسته، داکتر هغه له څنګلې ونیوله، له کوټې یې د باندې برنډې ته بدرګه کړه، هڅه یې کوله چې آرامه یې کړي او هغه ډاډه او سفر ته چمتو کړي. تر هغه وروسته چې شهزادګۍ ماریا د سردار له کوټې ووتله. هغه بیا د زوی، د جګړې او د ټولواک په اړه څه وویل. له قهره یې وروځې برنډې او تندې تریو کړ، خپل غږ یې چې خرپهاری یې کاوه، لوړ کړ او د هغه پر زړه دویم ګذر راغی او دا وروستی ګذار و. شهزادګۍ ماریا په برنډه کې ودریده، ټکنده غرمه و، لمر او تودخه وو، هغه د پلار له مینې پرته، په بل څه نه پوهېده، نه یې فکر کاوه او نه یې څه احساسول. هغې ته داسې برېښېده چې دې خپله هم دغه شان مینه نه پېژانده. په ژړا ژړا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې د باغ پلو ته منډه کړل، له هغې نرۍ لارې نه چې سردارانو ورې نوې جوړه کړې او دواړو خوا وو ته يې د الوچو ونې کينولې وې، د دروازې پلو ته مخه کړه.

- هوکې، دا زه وم، زه، زه، زه.. زه.. زه وم. ما د هغه مرګ غوښت. هوکې ما غوښت چې ژر تر ژره هر څه پای ته ورسېږي. ما غوښتل چې زه ارامه شم.. اوس به څه کوم؟ اوس چې هغه نه وي، زما آرامه به څه وي؟ له ځانسره په لوړ آواز بنګېده. هغه چټکه چټکه په باغ کې ګرځېده له او په لاسونو يې ټټر ډباوه، هغه ټټر، چې په تلوار او ګبڼۍ ساندې ترې راوتلې. په باغ کې تر هغه پورې ګرځېده او راګرځېده، تر هغه چې بېرته کورته راورسېده. هغې وليدل چې دې ته مخامخ پېغله بورۍ ين (هغه په باګو چاروواکې پاتې وه او له هغه ځايه يې د تګ تکل نه لاره) يو نا آشنا سړي سره راروانه ده. دا د سيمې د اعيانو د جرګې مشر و چې خپله شهزادګۍ ماريا ته ددې لپاره راغلی و چې هغې ته له دې ځايه د هغې د سمدلاسي تګ اړتيا څرګنده کړي. شهزادګۍ ماريا د هغه خبرې اورېدې، خو په هېڅ څه نه پوهېده. هغه يې کورته بدرګه، چای يې ورته راوړ او له هغه سره کېناسته. بيا يې له هغه نه بښنه وغوښته او د پلار د کوټې خواته ورغله. داکتر په تلوار او خورا خواشينۍ وروړاندې شو، د هغې مخه يې ونيوله او وې ويل:

- شهزادګۍ، اجازه نه شته، درځۍ لاړه شئ !

شهزاده ماريا، بېرته باغ ته ستنه شوه. د غونډۍ په لمن کې د يوې چينې تر څنګ پر شنيلو، په داسې ځای کې کېناسته، چې چا نه ليده. هغه په دې نه پوهېده چې څومره وخت به هلته پاتې شي. د يو چا د پښو د ښځينه ګامونو د منډې غږونو هغه را په حال کړه. پاڅېده او وې ليدل چې دوينا شا، ددې ځانګړې مينځه دا لټوي او د هغې په ليدو ناڅاپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودریده. داسې بریښېده چې د خپلې مېنځې په لیدو هک حیرانه شوې وي.

مېنځې په ژړیدونکي مات غږ وویل:

- شهزادګۍ مهرباني.. سردار !

شهزادګۍ هغې ته وخت ورنه کړ، چې خپله خبره پای ته ورسوي او وې ویل:

- همدا اوس، درغلم، درغلم. هغې د کور پلو داسې منډه اخیستې وه، چې ګواکې دویناشا یې هېڅ نه یې لیدلې.

د اعیانو د سیمه ایزو جرګې مشر، دروازې ته نېږدې د هغې مخې ته راووت او وې ویل:

- هر څه چې د خدای رضا وي، هغه به کېږي، تاسو باید هر څه چې له خدایه وي د هغو منلو ته چمتو واوسئ.

شهزادګۍ له قهره چیغه کړې:

- پرې مې ږدئ.. دا دروغ دي، اپلتې دي، د نه منلو وړ نه دي.

داکتر غوښتل هغه ودروي، خو هغې هغه پورې واهه، د پلار د کوټې پلو یې ورودانګل او له ځانسره یې وویل:

- دا خلک ولې داسې ګبنهي اخیستي او په ډار ما دروي؟ هېڅوک زما په کار نه دي. دوی دلته څه کوي؟ دروازه یې خلاصه کړه او په هغې کوټه کې چې څو شېبې مخکې نیمه تته وه، دلمر پیدا شوې ځلیدونکي رڼا د هغې سترګې وبریښولې. هلته څو ښځې او ددې مېنځه ولاړ وو. هغوی ټول له کټه لرې او دې ته یې لاره پرانسته. هغه هماغه شان پر کټ پروت و. هغه، د پلار دڅېرې نه خوځېدا، خو تندوالي وویروله او له دروازې سره نېږدې ودریده.

شهزادګۍ ماریا په زړه کې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نه، هغه مړ نه دی، دا ناشونې ده، مړ نه دی. هغه ته ورنږدې شوه. په خپلې ویرې لاسبرې شوه او خپلې شونډې یې د هغه پر اننګو ورکېښودې، خو سمدلاسه ترې رالرې شوه. په یوې شېبه کې یې له هغه سره د مینې هغه پیاوړی احساس چې لاره، تري تم شو او د هغه ځای، هغه وحشت ونیو چې د خپلو سترګو په وړاندې یې لیدلی و. هغې وویل:

- نه، هغه نور نو نه شته ! هغه نه شته، خو شته، پر هغه ځای چې څو شېبې مخکې و، یو پردی، دښمن، کوم وحشتناک، ډارونکی له ځانه شړونکی راز پروت دی.

پر لاسونه یې مخ پټ کړ او د داکتر پر لاس چې ده ته یې د مرستې لپاره راغځولی و، ورولویده.

د تیخون او داکتر تر مخې، ښځو، هغه څوک چې څو شېبې مخکې بوډا سردار و پریمینځه. د هغه سر یې د دې لپاره په دستمال وتاړه چې خلاصه پاتې شوې خوله یې وچه نه شي او د هغه پښې یې چې سره جلا کېدې په بل دستمال وتړلې. بیا یې هغه ته، د هغه پوځي دریشی ورواغوستله، نښانونه، مډالونه یې پرې وروتمبل او د هغه وچه وړوکې ځنازه یې پر میز کېښوده. خدای پوهېږي چې چا او څه وخت دا ټول کارونه وکړل، خو دا ټول تا به ویل، په خپله تر سره شوي دي. د شپې د تابوت تر شا و خوا نه شمعې لګېدې او په سر یې شال وروغړاوه. پر ډاګ یې د هغې ونې پاڼې شېندلې وې چې ښه بوی یې خوراوه. تر وچ او وړوکی شوي سر لاندې یې چاپ شوې دعاوې کېښودې او په یو کنج کې یو پاپ ناست و او سپېڅلی کتاب یې لوست. لکه هغه شان چې آسونه له لویدلې، وژل شوي آسه مخ اړوي، ترهېږي، سره ټولېږي او شنهاری کوي، همدغه شان، د سردار د هرکلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کوټه کې خلک، خپل او پردي، د اعیانو د سیمه ایزو جرګې مشر، مخور او سپین ږیري، مشران او ښځې ټول په تابوت راټول او له وېرې په ډکو سترګو هک پک پاتې، په ډار ډار یې پر ټټر او تندی صلیبونه وېستل او پـه خـورا درنـاوي یـې د سـردار وچ شـوي او سـاړه لاسـونه ښکلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

باګوچاروو ا ،تل او مخکې له هغه چې سردار اندرې هلته مېشت شي، د خاوندانو په غیاب کې ځارل کېده او د دې سیمې او سېدونکو خلُق خوی د لیسه ګورې له هغې خورا توپیر درلود. د دغې سیمې د خلکو هم خبرو، هم کالو او هم کړو وړو توپیر درلود او هم یې هغه صحرایي ګڼل. هغوی به چې کله لیسه ګورې ته د فصلونو د ټولولو، د غنم لو، د ویالو د پاکولو، د نهرونو جوړولو ته راتلل. مشر سردار به د هغو کار او زیار او لا زغم خوښېده، خو تندوالی او وحشت یې نه خوښېده.

سردار په باګوچاروو ا کې د خپلې استوګنې په لومړیو ورځو کې، هلته د ښوونځي او روغتون د جوړولو او پر بزګرو د بادار د ګټې او بېګارۍ کمولو له امله، هم ونه شو کولای، د هغوی د غه تندوالی او ځېږوالی بدل کړي، برعکس هغه څه چې مشر سردار د دغو خلکو صحرایي ترهېدل والی ګاڼه، لا زیات شوی و. تل به د هغو ترمنځ ډول ډول او عجیبې و غریبې آوازې خپریدې، لکه دا چې هغوی کومې نوې عقیدې پورې تړل شوي دي، یا ټول د قزاقانو قام ګڼل شوی یا د ټولواک د کومې ناڅرګندې وینا په اړه او کله لا په ۱۷۹۷ کال کې د اربابانو هغه ژبه چې پاول پتروویچ ته یې ورکړې وه (ویل یې چې د مرئییو آزادي، هغه وخت منل شوې وه، خو بادارانو ونه منله) او یا به یې ویل چې اوه کاله وروسته به پیترفیدرویچ بیا پر تخت کیني او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرئيي به آزاد کړي او هر څه به آزاده او داسې ساده شي چې مې کوه پوښتنه. د جګړې او بناپارت او پر روسيې د هغه د يرغل آوازې د هغو تر منځ په داسې ناڅرګند و ويناوو لکه د ژوند پای، د دجال پيدا ايښت او پوره آزادي بدلې شوې وې.

د باګوچاروو ا په څنډو کې يو کلی و چې هلته يو شمېر مخور او ځېنې هم بډايان مېشت وو. د هغو بډايانو شمېر چې په خپلو جايدادو کې مېشت وو، خورا کم وو، نو له دې کبله د هغو د چوپړانو او په هغو کې په لوست ليک د پوهېدو کسانو شمېر خورا کم و. هغه مرموز او ناڅرګند دودونه چې د روسيې د خلکو په ژوند کې وو او د هغو سرچينې او معنا د اوسنيو وګړو لپاره د پوهېدو وړ نه دي، تر نورو ځايو زيات د دغې سيمې د کليوالو تر منځ دود وو. ددغو خبرو په منځ کې يوه هغه اوازه وه چې شل کاله مخکې ددغو کليوالو په منځ کې پيدا شوې وه او هغه دا چې دوی د يوه تاوده سيند خواته ورکډه کېږي، خو دا څرګنده نه وه چې دغه سيند چېرته دی. د باګوچاروو ا په سلګونو کورنيو يوه ورځ ناڅاپه، خپله ټوله شتمنی او څاروي وپلورل او له خپلو ښځو او ماشومانو سره سهيل لوديز پلو وخوځېدل. دغو کليوالو لکه د مرغانو د کتارونو په څېر هڅه کوله، د سمندرګي په پلو چېرته سهيل لوديز ته، له ښځو او ماشومانو سره، هلته چې دوی يو هم تر اوسه نه و تللي، روان وو. د هغو ځېنو، کاروانونه جوړ کړل او يا يو ازې خوځېدلي وو. په هغو کې بيا ځېنو ځانونه بېرته واخېستل او يو شمېر يې د جرمو په تورونو سايبريا ته وشړل شول. ډېرو يې د لوږې، تندې او سړو له لاسه په لارو کې ژوند له لاسه ورکړ او چا وکولای شول په خپله خوښه بېرته خپلو کليو کوڅو ته راستانه شي. د خوځېدا او کډو دغه بهير هماغه شان چې په خپل سر او له دليله پرته پيل شوی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه شان په خپل سر او بې دليله بېرته کرار او چپ شو ،خو په دغو خلکو کې ټولنيز پټ بهيرونه هماغه شان پاريدل او خوټيدل او دې ته چمتو کېدل چې کوم وخت په نوې پياوړتيا ناڅاپه او عجيب ډول لا په قهرجنه بڼه راڅرګند شي. په ١٨١٢ کال کې هر هغه چا چې له دغو خلکو سره نښتې اړيکي او پېژندګلوي لرله، په دې پوهېدل چې دغه پټ خوځون به ژر بيا رابڼکاره او راولمسېږي.

الپاتيچ چې د مشر سردار تر مرګه څو موده مخکې، باګوچاروو ا ته راغی، د خلکو دغه خوځون او لېوالتيا يې احساس کړې وه او دليسه ګورې، د کليو او بانډو برخلاف چې له دې ځايه شپېته ورسته لرې پرته وه دلته نه څوک تښتېدل، نه يې کورونه خرڅول، نه يې شتمنې پرېښوده او هر څه يې دقزاقانو تالان ته سپارل. ويل کېدل چې د باګوچاروو ا دځنډو په دښتو کې، کليوالو ،له فرانسويانو سره اړيکي پيدا کړي دي او ځينې پاڼې د هغو تر منځ ويشل شوې دي او د نورو برخلاف يې خپل کلي نه دي پرېښي. هغه ته دخپلو هغو چوپړانو له خوا چې ده ته وفادار پاتې و ،خبر را رسېدلی و ،چې د کليوالو له ډلې نه يو څوک د کارپ په نامه يو چا دهغو په منځ کې يې ښه اغيز درلود ،څو ورځې دمخه يې ديو دولتي کاروان مشري کړې او هغه يې خپل ځای ته رسولی دی ،بېرته راستون شوی دی او خبر يې راوړی دی چې قزاقان کلي غلا او تالان کوي، خلک له هغو تښتي،او ددې برخلاف فرانسويان نه ولسي خلک او نه د هغو مالونو ،له هېڅ شي سره کار نه لري. هغه په دې هم پوهېده چې د ويسلااوخوا په نامه يوه کليوال له يوه فرانسوي جنراله داسې يوه اعلاميه راوړې چې په هغه کې خلکو او کليوالو ته دا ډاډ ورکول کېده چې هغوی ته به نه يوازې کوم تاوان نه رسېږي،بلکې هر هغه څه چې دوي فرانسويانو ته ورکوي،دوی به دهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیسې تر لاسه کوي.. له ټولو نه د پام وړ لا دا وه چې الپاتیچ پوهېده او خبر شوی و چې پـه هماغـه ورځ چې ده د چوپړانـو او ولسـي مشـرانو تـه سپارښتنه کړې وه، د شهزادګۍ د کـالیو او کډې د وړلـو لپـاره ګـاډۍ برابرې کړې. دغه کلیوال سره جرګه شوي وو او پرېکړه یې کړې وه چې د هغې کالي ونـه لېږدوی او دې تـه سترګه پـه لارې پـاتې شي او وګـوري چې څه کېږي، خو وخت نـه درېده، د سیمه ایزې جرګې مشـر، د مشـر سردار د مرګ په ورځ، د اګست په پنځلسمه ټینګار کاوه چې سمدلاسه وخوځېږي، ځکه حالات دم په دم ګواښمن کېدل. دغه چاروا کي ویل چې که تر شپاړلسمې نېټې وروسته څه پېښ شي، دی به په هغه کې ملامت نه وي، سردار د مرګ د ورځې په ماښام هغه تـه لاړ او وې ویـل چې سبا به ځنازې ته راشي، خو بله ورځ هغه نه شو کولای راشي، ځکه هغـه خبـر تر لاسه کړ چې فرانسویان ناڅاپه راوړاندې شوي او هغـه یـوازې وکـړی شول چې کورنۍ او ځینې قیمتي ګاڼې او شتمنی ولېږدوی.

څه کم دیرش کاله، د باګوچاروواً مشري، د درون په نامه یو چا، چې مشر سردار له نازه درون جان باله، کوله.

درون، یـو لـه هغـو کلیـوالي تکـړه مېړنـو نـه و چې لـه زلمیتوبـه رږېره پرېږدي او آن کله چې له شپیتو اویا کلونه هم واوړي، نه لاس پرې وهي او نه یې کوم ویښته سپینېږي او غاښـونه یې بشپړ وي. دغـه کسـان پـه شپیته کلنی کې د دیرشو کلونو په شان وي.

درون د تودو اوبو د سیند پلو تـه، تـر هغـه عجیب سفر نـه وروسـته، چې دی هم له کوډو بې برخه پاتې شوی نـه و، پـه باګوچاروواً کـې مشـر شوی و او له هغه وخته تر اوسه پورې یې دادی پوره درویشت کاله دغه مشـري کـړې ده. کلیـوال تـر بـل هـر بـادار نـه، لـه هغـه نـه زیـات ډاریـدل. اربابانو، مشر سردار، د هغه زوی او نورو مشرانو د هغـه درنـاوی کـاوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په ټوکو ټوکو یې هغه وزیر بالـه. درون د خپلې مشرۍ په ټوله موده کې نه یوه ورځ نشه کړې وه، نه ناروغ شوی و، نه د سختو شوګیرو نه وروسته ستومانه ښکاریده، تروروځنیو ګرانو کارونو وروسته هم همداسې و، هغه چې نه په لیک پوهېده او نه لوست، خو د خپلو پریمانه غلو دانو د خرخلاو په حساب کې یې یو ټکی هم نه ترې زیاتېده، نه کمېده، د باګوچاروو د کروندو، د غنمو یو دانه هم بې ځایه نه تله او د بادارانو په حسابونو کې یې هېڅکله تېروتنه نه کوله.

الپاتیچ چې کله د تالان شوې لیسه ګورې نه، باګوچاروو ته راغی، د مشر سردار تر خښولو یوه ورځ وروسته یې، درون ځانته راوغوښت او هغه ته یې سپارښتنه وکړه چې له باګوچاروو نه مسکو ته د شهزادګۍ او د هغې د شیانو د لېږدولو لپاره دولس آسونه او اتلس ګادۍ چمتو کړي. که څه هم د باګوچاروو سړي مریې نه و، او هر کال یې بادار ته جبري حاصل ورکاوه، خو بیا هم الپاتیچ فکر کاوه چې د دغې سپارښتنې سرته رسول به، کومه ستونزه رامنځ ته نه کړي. ځکه د باګوچاروو کلیوالو تر دوسوو پورې بارورونکي څاروي لرل او خوار هم نه وو، خو د هغوی مشر درون چې کله دغه سپارښتنې واوریدې، چپ شو او سترګې یې ښکته واچولې. الپاتیچ هغه کلیوال چې پېژندل، نومونه یې یاد کړل او وې ویل چې ګادۍ یې ترې واخلي.

درون ځواب ورکړ چې د دغو کلیوالو آسونه په کار کې بند دي. الپاتیچ د نورو کلیوالو نوم واخیست، خو درون ځواب ورکړ چې هغه آسونه نه لري. د درون د وینا له مخې د ځینو آسونه یې بېګارۍ ته ګمارلي وو، ځینې آسونه خوار او د کار توان یې نه لاره او ځینې هم وږي وو. هغه وویل چې نه یوازې د بار بلکې د ګادیو لپاره هم نه شي کولای آسونه پیدا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتیچ په ځیر درون ته وکتل او تندی یې تریو کړ، که څه هم درون یو غوره کلیوال بزګر و او د هغو مشر و، الپاتیچ هم شل کاله د سردار د جایدادونو او حسابونو اداره کړې وه او په خپلو چارو کې به بې ساري توګه بریالی و. هغه له خلکو سره د خپل کار له برکت کولای شي، د هغو په نیت او روان ښه پوه شي. هماغه شېبه درون ته په کتلو پوه شو چې د درون ځوابونه، د هغه د زړه خبرې نه دي، بلکې د باګوچاروو ا د ټولو کلیوالو د خیال خبرې دي، چې دی یې تر خپل اغېز لاندې راوستی. الپاتیچ په دې هم پوهېده چې اوس کلیوال له درون نه څکه بېزاره شوي دي چې بډای شوی دی. هغه په دې هم ښه پوهېده چې له دې کبله درون باید د دغو دوو ډلو تر منځ زړه نازړه واوسي. الپاتیچ د دغه شک او تردید نښې د هغه په سترګو کې ولیدې، تندی یې تریو کړ او درون ته وروړاندې شو او ورته وې ویل:

- ګوره ! درون جانه ! واوره ! ته ما ته اپلتې مه غږوه، د هغه حضور جناب سردار اندرې نیکولایوویچ ته سپارښتنه کړې ده چې ټول کلیوال باید وخوځېږي او پرې نه ږدو چې د دښمن لاس لاندې پاتې شي. د ټولواک فرمان هم همداسې دی. هر هغه څوک چې د ټولواک فرمان نه مني، هغه فرمان ته خیانت کوي، اورئ؟

درون چې سترګې هماغه شان ښکته اچولې وې، وویل:

- اورم !

الپاتیچ چې د درون د غه ځواب خوښ نه شو، سر وښوراوه او وې ویل:

- واک او خوښه ستا سو ده.

الپاتیچ خپل لاس د تخرګ لاندې راووېست او په یوې ګوا ښمنې خوځېدا یې خپلو پښو لاندې ځمکه وروښوده او تکرار یې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-تا ته وایم، درونه ! پربړده دا کارونه ! زه نه یوازې ستا د زړه بلکې ستا تر پښو لاندې تېریدونکي حال باندې هم ښه پوهېږم.

هغه چې دا خبرې کولې د هغه پښو لاندې ځمکې ته یې کتل.

درون وشرمېد ، په سرګردانو سترګو یې الپاتیچ ته وکتل او بیا یې سترګې ښکته واچولې.

الپاتیچ وویل:

-ته دا دوکې پرېږده، ټولو ته ووایئ چې چمتو شي، کورونه پرېږدئ او د مسکو پلو ته وخوځېږئ. دا هم ورته ووایئ چې سبا ته د شهزادګۍ د کور مخې ته ګاډی چمتو ودروي. او خپله هم نور نو هغو ته ورنه شي، وادې وریدل؟

درون ناڅاپه د هغو پښو ته ورولوید او وې ویل:

-یاکف الپاتیچ ! ما له دندې وشړه، ومې شړه ! دغه کیلیانې واخله او د خدای په خاطر ما له دندې نه وشړه او رخصت مې کړه.

الپاتیچ په غوڅه وویل:

-پرېږده !او تکرار یې کړه: زه ستا تر پښو لاندې درې آریش (د اندازه کول حجم) دا یې وویل، ځکه پوهېده چې د انګبینو د غومبسو په روزلو ، د کرنې د وخت د الوچو د کینولو او شل کاله له مشر سردار سره د هغه جوړښت له برکته ده د کلیوالو په منځ کې د کوډګر نوم ګټلی و...

درون، له ځمکې راپاڅېد او غوښتل یې څه ووایي، خو الپاتیچ هغه ته وخت ورنه کړ:

-دا څه نخرې دې پیل کړې دي؟ څه فکر کوئ؟ په موږ دې د څه ګمان کړی دی؟

درون وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه له دې خلکو سره څه وکړم؟ ټول لـه شرابو لېوني دي. هر څه چې وايم څوک يې نه اوري.

الپاتيچ په لنډه ډول وپوښتل: تصور يې مې کاوه، نشـه کوي، کـه څنګه؟

-هوکې الپاتيچ ياکوف ! ټول مست دي، تر لېونتوبه پورې. دا دويم خم دی، چې دوی يې څکي.

-ښه ده، ما ته غوږ شه ! زه ځم، د پوليسو مشر تـه ورځم، تـه لـه هغو سره وغږېږه او هڅه وکړه چې سم شي، خپلې دا ملنډې پرېږدي او ګاډۍ چمتو کړي.

درون ځواب ورکړ:

-اطاعت کوم.

نور نو الپاتيچ ياکوف ټينګار ونه کړ، هغـه کلونـه کلونـه د کليوالو اداره کولـه او پـه دې ښـه پوهېـده چـې د خلکـو د ايلولـو او اطاعـت د پارولو لپاره تر ټولو غوره چاره دا ده چې هغوی په دې پوه نه شي چې د هغوی په ايل کولو کې شک لري.

کله چې لـه درونـه، هغـه د اطاعـت کـوم خبره واوريدلـه، الپـاتيچ نـه يوازې په دې شک لاره بلکې په دې يې باور لاره چې د ګاډيو ارابې بـه د وسلوال زور ه پرته ونه خوځېږي.

په رښتيا هم ماښام شو، خو د ګاډيو پته نه وه، کليوال بيا د کلي پـه ميخـانو کـې ګڼـه ګونـه جوړه او پرېکړه يې وکـړه چې آسـونه ځنګـل تـه خوشې او ګاډۍ بادار ته ورنه کړي. الپاتيچ پرته له هغه چې د دې پېښـې پـه اړه شـهزادګۍ ماريـا تـه څـه ووايـي، سپارښـتنه يې وکـړه چې خپـل بارونه او پېټۍ چې لـه ليسـه ګـورې نـه آسـونه راوړي و، ښـکته، آسـونه يې د شهزادګۍ ګاډيو پورې وتړل او خپله پوليسو ته ورغي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

د پلار تر خښېدو وروسته، شهزادګۍ ماریا خپلې کوټې ته لاړه، هغه یې ځان پسې وتړله او هېڅوک یې نه منل. د هغې یوه مینځه راغله او وې ویل چې الپاتیچ راغلی او د خوځېدو سپارښتنه یې کړې ده (دا خبره د الپاتیچ او درون ،تر خبرو اترو نه مخکې شوې وې) شهزادګۍ ماریا چې پر خپل کټ غځېدلې وه، راکښناسته او د هماغه تړلې دروازې له شا نه وویل چې هېڅکله، هېڅ چېرې نه ځي، او هیله لري چې دا په کراره پرېږدي.

د هغې کوټې کړکۍ چې شهزادګۍ ماریا پـه کې غځېدلې وه، د لودیز پلو پرانستل شوې وه. هغه پر کټ داسې پرته وه چې مخ یې د دیوال خوا ته او د چرمي بالښت تنې یې په ګوتو مښلې او ددې بالښت نه پرته بل څه یې نه لیدل. د هغه ټول خیالونه د مرګ پـه نـه راګرځېدونکې لارې او د خپل تور روح په اړه ،په فکر کولو اخته وو. په هغه خیال چې دا لا تر هغه وخته له هغه نه خبره نه وه. دا یوازې د پلار تر مرګه وروسته پر هغه پوه شوه، زړه یې غوښتل دعا وکړي، خو ونه یې کړای شول. هغې څکه دعا ونه شوه کړای چې روحي حالت یې دې ته چمتو نه و چې خدای ته پناه وروړي. هغه تر ډېرو پورې همداسې په همدې حال پر کټ کې پاتې شوه.

لمر د کور بلې خوا ته تللی و او د لمر لوید کرېږ وړې پلوشې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاصي کړکۍ نه د ننه کوټې ته د چرمي بالښت په یوې برخې، چې دې هغې ته کتل، ځلېدې. د هغې د خیالاتو بهیر ناڅاپه ودرید. هغه بې ارادې پاڅېده، څنې یې سمې کړې، وخوځېده او کړکۍ ته ورنږدې شوه او پرته له هغه چې دې یې تکل کړی وی، د ماښام سړه وږمه یې ګوګل ته ننېره کړه.

هغې له ځانسره وویل:

- هو کې ! اوس دې چې هر څنګه زړه غواړي کولای شئ، کولای شئ د ماښام له پرتم او ښکلاوو نه خوند واخلې. هغه لاړ، اوس بل هېڅوک نه شته چې ستا خنډ شي.

هغې پر څوکۍ ډډه ولګوله، سر یې ښکته ولوید او تندی یې د کړکۍ په تادرۍ کېښود.

کوم چا په خواږه او نرم او له خواخوږۍ نه په ډک آواز د باغ له خوا نه پر هغې غږ وکړ او څنې یې ورته مچ کړې. شهزادګۍ سر ورپورته کړ. هغه پېغله بوري ین وه چې د ماتم په پټاري ګاڼل شوی تور کمیس یې اغوستی و. هغه په ارامۍ شهزادګۍ ماریا ته ورنږدې شوه، تر یو ژور اسویلي نه وروسته یې هغه ښکل او سمدلاسه په ژړا شوه. شهزادګۍ ماریا هغې ته وکتل، د هغې ټول پخواني کړه وړه، له هغې سره د دې رخه او ترخه یادونه ورياد شول. هغې ته دا هم وریاد شول، چې څنګه یې په دې وروستیو وختونو کې له دې سره د پلار کړه وړه بدل شوي وو او نور یې د پېغلې بوري ین د لیدو زغم نه لاره. هغې د خپلو کړو داسې پایله واخیسته چې دا د خپلې مینځې بوری ین په وړاندې په خپلو کړو وړو کې برحقه نه وه، په زړه کې یې وویل:

- ایا ما چې، ما چې د هغه د مرګ هیله لرله، دا حق لرم چې د کوم چا پر کړو قضاوت وکړم؟..

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر هغې یې زړه خوږ شو ، پـه خورا خوا خوږۍ او پو ښـتنیز غلچـک یې هغـې تـه وکتـل او لاس یې ور اوږد کـړ. پېغلـه بـوري یـن، بیـا پـه ژړا شوه، د هغې د لاس ښکلول یې پیـل او د هغـه غـم او مصیبت پـه اړه یـې خبرې کولې چې دی هم ځان پـه کې ګډ ګڼـه. هغې وویـل:

-ددې د زړه یوازینۍ خوا خوږي به دا وي که شهزادګۍ ماریا تـه حق ورکړي چې ځان له دې سره په دې غم او ماتم کې ګډه وګڼي. هغـې دا هـم وویـل چې بایـد تېـرې خوابدۍ، ددغـه لـوی غـم او مـاتم پـه زوریـدو او عذاب کې هېر شي. هغه د ټولو پـه وړانـدې ځـان پـاک ګڼـي او سـردار لـه هغې دنیا نه ددې شاهد دی چې دا څومره له دوی سره خوا خوږي او حق پېژندونکې ده.

پېغلې بوري ین تر لږ ځنډ ه وروسته وویل:

- ستاسـو حـال دوه اړخیـزه ګـران او سـتونزمن دی. زه پـو هېږم چـې تاسو نه شو کولای او نه کولي شي د ځان په اړه فکر وکړي، خو زه د هغې مینې له کبله چې له تاسو سره یې لرم، دنده لرم ستاسو پـه اړه فکر وکړم. .. الپاتیچ دلته تاسو ته راغی؟ هغه د تګ په اړه له تاسو سره وغږېد ؟

شهزادګۍ ماریا ځواب ورنه کړ، هغه نه پوهېده چېرتـه، څـوک بایـد لاړ شي. ایـا دا ددې وخت دی چې د کـومې چـارې یـا سفر پـه اړه فکـر وشي؟ ایا دا خبره زما د پاره بې تفاوته نه ده؟

پېغلې بوري ین وویل:

-ګرانې ماریا !آیا پوهېږئ !ایا پوهېږئ چې زمـوږ ژونـد لـه ګـوابښ سره مخامخ دی؟ ایا پوهېږئ چې موږ فرانسویانو محاصره کړي یو؟ او اوس لـه دې ځایـه وتـل او خوځېـدل ګـران دي. کـه اوس مـوږ لاړ شـو، کېدای شي اسیر شو او خدای پوهېږي. ..

شهزادګۍ ماریا خپلې خورلنډې ته کتل، خو پـه دې نـه پوهېـده چـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه وايي.

-اخ، کاشکې څوک په دې پوهېداى چې ټول، ټول زما لپاره بې تفاوته دي. زه په هېڅ ډول دا دې هيله نه لرم چې له هغه لرې شم. .. الپاتيچ زما د تګ په اړه کوم څه وويل. .. ته خپله ورسره وغږېږه، زه، زه نه د څه هيله لرم او نه څه غواړم. ..

پېغلې بوريين وويل:

-زه له هغه سره وغږېدم او هيله لرم چې سبا ته وخوځېږو، خو زه داسې تصور کوم چې ښه به دا وي چې اوس خو همدلته پاتې شو، ګرانې ماريا ! په لاره کې د فرانسوي يا ياغي کليوالو لاس ته لويدل، خورا ګران کار دى. او له خپلې لاسي کڅوړې نه يې د فرانسوي پوځي جنرال رامو، يوه خبرپاڼه (د هغې کاغذ غير روسي او شهزادګۍ ته ډېر د پام وړ و) راوويسته. او هغې ته يې ورکړه. په دې پاڼه کې د کليو اوسېدونکو ته ويل شوي و، چې خپل کورنو پرې نه ږدي او سپارښتنه شوې وه چې فرانسوي واک به له هغو سره لازمه مرسته او د هغو ساتنه وکړي.

پېغلې بوريين دوام ورکړ: زه داسې انګېرم، ښه به دا وي چې له همدې جنراله د مرستې هيله وشي او زه هيله لرم، چې هغه به تاسو ته د پام وړ درناوى وکړي.

شهزادګۍ ماريا خبره پاڼه ولوسته او پر بشرې يې د غم، او بې له اوښکو د ژړا نښې راڅرګندې شوې او وې ويل:

-دا خبرپاڼه تاسو ته چا رارسولې ده؟

پېغله بوري ين تکه سره شوه او وې ويل:

-کېداى شي له نامه نه مې پوه شوي يي چې زه فرانسوې يمه.

شهزادګۍ چې خبرپاڼه يې په لاس کې وه، د کړکۍ له څنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپاڅېده، په الوتي رنګ له کوټې نه ووته، د سرداراندرې پخوانۍ کوټې ته ورغله او وې ویل:

-آدونیاشا ! الپاتیچ یا دردنوشکا یا بل کوم یو ته ووایه چې ما ته راشي، خو چې کله یې د پېغلې بوري ین غږ واورید، زیاته یې کړه:

- خو امالیا کارلونا ته ووایئ چې ما ته رانه شي.

له ځانسره یې وویل:

-ژر تر ژره باید لاړ شو. ژر تر ژره.

دې وحشتناکو خیالونو چې د فرانسوي پوځیانو منګولو ته ورشي او اسیره شي، سخته زوروله. باید ژر تر ژره لاړ شو.

دې فکر، که سرداراندرې خبر شی، چې دا د فرانسوي واکمنو لاس ته ورغلې، دې خیال چې د سردار نیکولای اندریوویچ لور، ځي له فرانسوي جنرال ښاغلی رامو، نه مرسته او خواخوږي غواړي، او له فرانسویانو نه د پناه هیله کوي، دا سخته په وحشت کې اچولې وه. ددې حالت انګېرنې نه وربېږدیده، تکه سره شوه، د قهر او ویاړ داسې یوې څپې چې پخوا یې نه وه لیدلې، پرې راخوره شوه. ټولې سختۍ او تر هغه هم لا بد تره ځان ته سپکاوی، چې هېڅکله یې تصور هم نه کاوه، تر مخې ولیدل. له ځانسره یې وویل:

-هغوی، فرانسویان، راځي او په دې کور کې مېشتېږي، فرانسوي جنرال ښاغلی رامو به د سرداراندرې په کوټه کې کیني، د خپلې ساتېرۍ لپاره به د هغه لیکونه او کاغذونه را اخلي او لولي به یې. پېغله بوري ین به د هغې هرکلی کوي او زموږ د باګوچاروو ا مېنه به هغو ته جلا جلا ښیي. او له ما سره د خواخوږۍ په نامه به کومه کوټګۍ ما ته راکوي، سرتېري به زما د پلار تازه قبر ددې لپاره رالټوي، چې له هغه نه صلیب او نښانونه وشکوي، هغوی به ما ته پر روس د خپلو بریو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیسې کوي او د دوکمارو په څېر به له ما سره زما په ماتم کې خواخوږي ښيي.

شهزادګۍ ماریا اوس داسې فکرونه کول چې خپل یې نه و، هغې بې ارادې داسې احساسوله، چې اوس نو دې ته اړه ده چې د پلار او ورور په څېر د چارو په اړه فکر وکړي. اوس به یې، بې ارادې دا فکر هم کاوه چې که هغوی، پلار او ورور یې وای، اوس به یې څه کول او څه به یې ویل، دا هم باید هماغسې ووايي او هماغسې وکړي. د سردارانو درې کوټې ته ورغله، هڅه یې وکړه، د هغه خیالات په ذهن کې ځای پر ځای او د حالاتو په اړه فکر وکړي.

د ژوند هغه اړتیاوې چې نور د پلار له مرګ سره هغې تالا والا ګڼلې، ناڅاپه او یو وار بیا، په نوي او ناپېژندل شوي قوت د شهزادګۍ ماریا تر نظر راڅرګندې او ددې پر زړه لاسبري شوې. ګبنې اخېستې او تکه سره او ښتې په کوټه کې ښکته پورته ګرځېده، کله به یې الپاتیچ، کله به یې معمار میخائیل ایوانوویچ یا درون ځانته راوبلل. دونیاشا، مینځې او نورو نجونو یوې هم نه شو کولای ورته ووايي چې تر کومې کچې پورې د پېغلې بوري ین خبرې سمې دي. الپاتیچ په کور کې نه و، ځکه هغه د سیمې مشرانو ته ورغلی و. معمار میخائیل ایوانوویچ یې چې رابللی و، په خوبولو سترګو راغی. خو، نه یې څه ویلی شو او نه یې کومه لارښوونه کولای شوه. هغه پوره هماغه شان د منلو له هماغې موسکا سره چې پنځلس کاله ورسره ږږدې او پرته له هغه چې خپله عقیده څرګنده کړي د مشر سردار د پوښتنو په وخت کې به یې پر شونډو خوریده، د شهزادګۍ ماریا پوښتنو ته یې هم ځوابونه وویل، خو د هغه له ځوابونو کومه ځانګړې معنا نه تر لاسه کېده. د سردار بوډا او ځانګړی چوپړ تیخون چې هم راغوښتل شوی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ماته او خوبولې ځېره چې ټوله بشره يې په نه تسلا کېدونکي او ژور ماتم کې ډوبه وه، د شهزادګۍ ماريا ټولو پوښتنو ته يې يوازې، داسې ځواب وايه: په سترګو! له دې نه، پرته يې بل څه ځواب نه درلوده. يوازې او يوازې يې خپلې باداري شهزادګۍ ماريا ته کتل او د خپلې ژړا مخه يې نيولې نه شوه.

او په پای کې د کليوالو بزګرو مشر درون هم کوټې ته راننوت، د شهزادګۍ ماريا چې په کوټه کې ګرځېده راګرځېده، دهغې په وړاندې تر ملا خم او د دروازې په خولې کې ودريد.

شهزادګۍ ماريا درون ته د يو رښتيني دوست په توګه پېژانده. داهماغه درونوشکا جان و چې هر کال بل کال به يې د بازار په ورځو، د راستنېدو په وخت کې د ويازمو له لوی بازار نه، دې ته د دې د خوښې د زنجفيلو پتېرې راوړې، په خندا خندا به يې دې ته ورکولې، شهزادګۍ راغله او هغه ته يې وويل:

- درونوشکا! اوس نو، زموږ له دې بد مرغۍ نه وروسته.. هغې چې خبرې پيل کړې، داسې يې وانګېرله چې نور نه شي کولای، هغو ته دوام ورکړي.

درونوشکا ژوره ساه ووېستله او وې ويل:

-زموږ ټولو همدغه لاره ده، دواړه يو څو شېبې چپ پاتې شول.

-درونوشکا! الپاتيچ چېرته تللی دی، زه له بل هېڅچا نه، نه شم کولای ،وپوښتم، دا رښتيا دي چې ما ته وايي، چې زه نه شم کولای لاړه شم؟

درون وويل:

- ولې نه شې کولای، لاړه شئ، حضرتې شهزادګۍ! کولای شئ لاړه شئ، خو وايي د دښمن له ګوابښه دا کارنه شي کېدای، د زړه سره،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوابښ دی، نه څه کولای شم او نه مې په څه سر خلاصېږي، زه یوازې او یوازې یم، هېڅوک له ما سره نه شته، زه غواړم یا نن شپه او یا سبا سهار د وخته هرومرو لاړ شم.

درون چپ پاتې شو او په ګوابښمن غلچک کې یې تر سترګو لاندې هغې ته وکتل او وې ویل:

- آسونه، نه شته، ما دا خبره یاکوف الپاتیچ ته هم کړې ده.

شهزادګۍ وپوښتل: ولې آسونه، نه شته؟

درون وویل:

- دا ټول د خدای اراده ده، خدای موږ ته زموږ د کړو جزا راکوي. یو څو آسونه وو، هغه یې پوځ ته بوتلل، څه په خپله له پښو ولویدل، سږ کال دا کال، کوم ډول بد مرغه کال دی، آن واښه هم نه شته، چې آسان یې وخوري، نو ځکه، یو څو هغه یې له لوږې نه نور تلای نه شي. کله ناکله خو درې ورځې هم څه پیدا کولای نه شو چې هغوی یې وخوري، کادانو نه تش دي او موږ یې حیران او خوار کړي یو.

شهزادګۍ ماریا په ځیر سره هغه څه، چې دې ته ویل کېدل اوریدل. هغې وپوښتل:

-ښه، کلیوال بزګر خوار شوي دي او د خوړو څه نه لري.

درون وویل:

- هغه له لوږې مري او دوی له هغو نه آسونه او ګاډۍ غواړي.

-نو تا ولې هېڅ نه ویل، ګرانه درونوشکا ! موږ خو دلته یو، مرسته مو ورسره نه شو کولای؟ زما چې هر څه له لاسه وشي، هغه به کوم..

شهزادګۍ ماریا، نه شو کولای دا فکر وکړې چې اوس په دغه وخت کې چې دا په داسې غم او ماتم اخته ده، ځینې کسان بډای او ځینې خوار واوسي، هغې دا تصور نه شو کولای چې بډایان دې، په داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال کې لاس تر زنې کيني او له خوارانو سره مرسته نه کوي. هغې يوازې اوريدلي و چې ناداران غنم لري او هغه بيا کليوال بزګروته ورکوي، هغه په دې پوهېده چې نه به د هغه پلار او نه ورور په دې حال کې ددغو خوارو بزګرو کليوالو د اړتيا په پوره کولو کې، خپله مرسته سپمولې نه واى، خو هغه يوازې له دې ډاريده په هغو خبرو کې تېر وزي، چې ددغو غنمو د ويش په وخت کې يې له دغو وګړو سره کوي. هغه په دې خوشاله وه چې ددې په دې خواشينو او ماتمي ورځو کې دې ته يوه پلمه پيدا شوې چې له هغوى سره د هغو د ستونزو په اړه وغږېږي. هغه چاره چې دا د وجدان له عذابه پرته تر سره کولى شي. په دغې خواخوږۍ کې وکولاى شي لږ څه خپل غمونه هېر کړي. هغې له درونوشکاى نه د کليوالو د اړتيا او د بادار د ګوچاروو ا په ګدامونو کې د غنمو د اندازې او د هغو د ډولونو په اړه پوښتنې پيل کړې، هغې وپوښتل:

- ګوره، هغه د باداري، زما د ورور غنم خو شته.

درون په غرور وويل:

-د باداري ټول غنم پر خپل ځاى دي. زموږ سردار خو د هغو د خرڅلاو نه و ويلي؟

-ښه ده، وريې کړه، د هغو له ډلې چې هر څوک هرڅه اړتيا لري، هغوى ته يې ورکړه، زه د ورورله خوا تا ته وايم، چې هغه وويشه.

درون يوازې يو سوړ اسويلى ووېست، خو ځواب يې ورنه کړ.

-دغه غنم هغو ته ور وويشه، کاشکې د هغو اړتياوې پوره کړي، ټول ورکړه.. او هغو ته ووايه چې زموږ هر څه د هغو دي. دا هم ورته ووايې چې موږ به له هغو نه خپل هېڅ شى ونه سپمو و. همدا سې ورته ووايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې په ځير ځير شهزادګۍ ګوري ښه ځير شو، د هغې د خبرو منځ ته ورننوت او وې ويل:

-زما ادکې ! په خدای قسم درکوم، چې ما له دغه کاره لرې کړئ، دا کلۍ او قفل واخله او پرې مه ږدئ، چې خپل ژوند وکړم. درويشت کاله مې چوپړ وکړ، هېڅ بد مې نه دي کړي، او س هيله لرم ما له دې جنجاله خلاص کړئ، او چا ته وو ايې چې دغه کلۍ را نه واخلي.

شهزادګۍ ماريا په دې نه پوهېده چې هغه له دې نه څه غواړي او ولې هغه غواړي چې له دې کاره خلاص شي. هغې ځواب ورکړ چې هغه يوه شېبه هم د هغه په وفادارۍ کې شک نه لاره او هغه دده او د کليو الو بزګرو لپاره هر ډول سرښندنې ته چمتو ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

تر دغې خبرې يو ساعت وروسته، دونياشا شهزادګۍ ته راغله او ورته وې ويل چې درون او ټول کليوال بزګر ددې په سپارښتنه راغلي، د انبارونو تر مخې ولاړ دي او هيله لري چې له اغلې شهزادګۍ سره وغږېږي.

شهزادګۍ ماريا وويل:

-ما خو هېڅکله هغوی نه و راغوښتي، ما يوازې درونوشکا ته ويلي و چې هغو ته غنم ور وويشي.

دونياشا وويل:

-د خدای لپاره زما شهزادګۍ! ادکې! ورته ووايه چې هغوی له دې ځايه وشړي، چې ته هم په هېڅ ډول ور ونه وزې. دا ټولې دوکې دي. کله چې ياکوف الپاتيچ راشي، بايد لاړ شو، خو قسم درکوم چې تاسو ور ونه وزی..

شهزادګۍ ماريا په حيرانتيا وپوښتل:

-دوکې، دوکې يې لا څه وي؟ کومې دوکې!

-هو کې، زه خو پوهېږم، يوازې زما خبرې ومنه، د خدای لپاره، د خدای لپاره! لږ تر لږه له مينځو نه پوښتنه وکړئ، وايي چې تاسو سپارښتنه کړې ده چې کلی پرېږدئ، خو هغوی نه غواړي چې خپل شته او ژوند پرېږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ ماريا وويل:

-ته کوم بل څه وايې، ما هېڅکله چا ته د تګ سپارښتنه نه ده کړې، درونوشکا ته ورغږ کړئ !

درون راغی او د دونیاشا خبرې یې تایید کړې او وې ویل چې کلیوال بزګر د شهزادګۍ په سپارښتنې راټول شوي دي.

شهزادګۍ وویل:

-ما خو هېڅکله نه و ويلي چې هغوی دې دلته راشي، داسې بريښي چې تا هغو ته زما خبره بله ډول رسولې ده، ما يوازې دومره ويلي و چې ته هغو ته غنم وویشه.

درون، سوړ اسویلی وکړ، ځواب يې ورنه کړ او وې ويل:

-که تاسو ووايئ، هغوی به له دې ځايه لاړ شي.

شهزادګۍ ماريا وویل:

-نه، نه، زه خپله هغوی ته ورځم.

د دونیاشا او مینځې له ټینګار سره سره، شهزادګۍ ماريا برنډې ته ورووتله. درون، دونیاشا، مینځه او میخایل ایوانوویچ هغې پسې روان وو.

شهزادګۍ ماريا فکر کاوه او له ځان سره يې ويل:

-کېدای شي هغوی فکر کوي، زه دوی ته له دې کبله غنم ویشم، چې هغوی دلته پاتې شي او خپله ځم. دوی فرانسویانو ته پرېږدم. زه هغو ته وعده ورکوم چې هغوی ته میاشتنی خرڅ وټاکم او د مسکو په څنډو کې يې مېشت کړم. زه په دې ډاډه یم، که سردار اندرې دلته وای، له دې نه زیاته مرسته به یې ورسره کړې وای. شهزادګۍ ماريا دغو خیالو کې په زنګېدو زنګېدو د لمر لوید د مابنامنۍ تیارو په منځ کې، هغې ګڼه ګونې ته چې د انبار تر مخې پټې کې ولاړه وه، ورنږدې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليوال بزګر وخوځېدل، سره راټول شول، خولۍ يې له سره پورته کړې، شهزادګۍ په ښکته سر او له واکه وتلو پښو، چې په لمن کې يې نښتلې، هغوی ته ورنږدې شوه. د دغو خلکو ګڼه ګوڼه، زاړه واړه دومره زيات وو، څېرې يې دومره ډول ډول وې، چې مه کوه پوښتنه، ټولو هغې ته داسې کتل، چې شهزادګۍ ماريا نه شو کولای آن د يوه څېره هم سمه وپېژني، خو بايد له ټولو سره هممهاله وغږېږي، نه پوهېده، څه وکړي، نو بيا ورپه ياد شول چې دا د پلار او ورور استازې ده او همدې خبرې دې ته قوت ورکاوه، نو هغې په زړورتيا خبرې پيل کړې او وې ويل:

-زه ډېره خوشاله يم، چې تاسو راغلئ! سر يې ښکته واچوه او زړه يې رېږدېده. هغې زياته کړه:

-ما ته درونوشکا وويل چې تاسې جګړې تالان او خوار کړي ياستئ. دا زموږ ګډ غم دي، زه به له ستاسو سره په مرستې کې خپل هېڅ څه ونه سپموم، زه خپله ځم، ځکه دلته نور نو ګواښ خورا ډېر شوی دی. دښمن رانږدې شوی دی... نو ځکه زه تاسو ته، هر څه درکوم، زما ملګرو. زه له تاسو هيله کوم چې ټول واخلئ، زموږ ټول غنم، تاسو بايد اړ نه شئ، او که چا تاسو ته ويلي وي چې زه تاسو ته له دې کبله غله دانه درکوم چې دلته پاتې شئ، دا خبره رښتيا نه ده. برخلاف زما هيله دا ده چې تاسو خپل هر څه، شتمنی او څاروي واخلئ او زموږ د مسکو په څنډو کې پرتو جايدادونو ته لاړ شئ. هلته زه تاسو ټولو ته د غنمو رسول په خپله غاړه اخلم او ژبه درکوم چې تاسو يو به هم اړ نه شئ. تاسو ته هلته خواړه او کورونه درکوي. شهزادګۍ ماريا چپه شوه، او د ګڼه ګوڼې نه له سړو اسويلو نه پرته بل غږ پورته نه شو.

بيا يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه دا نه له خپل نامه، بلکې د خپل خدای ښښلي پلار له نامه، چې ستاسو ښه بادار و او زما د ورور او د هغه د زوی اندرې له نامه نه، تاسو سره کوم.

هغه بیا چپ شوه او هیڅچا د هغې چوپتیا نه ماتوله.

هغې ترخپلې مخې ولاړو خپرو ته په کتو کتو کې وویل:

-زموږ غم یو غم دی، ګډ غم دی، هغه به په ګډه زغمو، زه چې څه لرم، هغه ستاسو دي.

ټولو هغې ته په یو ډول کتل، هغه کتل چې شهزادګۍ ماریا په هغې نه پوهېده، هغه نه پوهېده چې د صداقت او وفادارۍ کتل دي او که د وحشت او ډار؟ هر څه چې و، په ټولو بشرو کې یو ډول بربښېدل.

یو غږ له شا نه واورېدل شو:

-ستاسو له مهربانۍ نه ټول مننه کوي، خو زموږ د بادار غنم په کار نه دي.

شهزادګۍ ماریا وپوښتل:

-ولې، ولې مو په کار نه دي؟

هېڅ چا ځواب ورنه کړ او شهزادګۍ ماریا ددغو خلکوګڼې ګوڼې ته په کتو کتو کې پام شو، دغه سترګې چې دا ورسره غږېدله، ټولې ښکته لوېدلې وې.

هغې بیا وپوښتل:

-تاسو نه پوښتم، ولې، ولې غنم نه غواړئ؟

او بیا چا ځواب ورنه کړ.

شهزادګۍ ماریا له دغې چوپتیا نه، په حیرت او ناآرامه شوه، او هڅه یې کوله د هغو د کوم یوه،له سترګو سره سترګې مخامخ کړي. هغه بوډا ته چې د لرګي پر یوې لکړه یې ډډه لګولې او ددې تر مخ ولاړو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ ور واړاوه او ترې و پوښتل:
-ولې نه غږېږئ؟ آیا تاسو فکر کوئ، چې تاسو څه ته اړتیا نه لرئ.
همدا چې د هغه پام یې ځانته راواړه، زیاته یې کړه:
-تاسو ووایئ هر څه چې غواړئ، هغه به درته وکړو. یو بوډا ګواکې چې له دې حاله لا پسې خفه شوی او په قهر شوی وی، سرښکته واچاوه او وې ویل:
-زه به څه ووایم، هغه ستاسو غنم دي، زموږ یې پرې څه.
د ګڼې ګوڼې له مینځه آوازونه راپورته شول:
-له موږه څه غواړئ؟ ولې خپل هر څه پرېږدو او لاړ شو؟ موږ نه غواړو، که څه هم پر تاسو مو زړه خوږېږي، خو نه ځو. که غواړئ چې لاړه شئ، ځئ یوازې لاړه شئ.
او بیا د ټولو پر بشرو هماغه یو رنګه حالت راخور شو، خو دا وار یو څه څرګند و، چې دا وار یې د هغو په خبرو کې نه پلټنه، نه پوښتنه او نه حق پېژندنه، بلکې له هغو سره مل قهر را څرګند و.
شهزادګۍ ماریا په خواشینې موسکا وویل:
-داسې تصور کوم چې زما په خبرو ښوک پوره پوه شوی نه دی، ولې نه غواړئ لاړ شئ؟ زه تاسو ته ځای او خواړه درکوم، که دلته پاتې شئ، دښمن راځي او هر څه چې لري، هغه به تالا والا شي. ،خو د هغې غږ د هغو په شرو شور کې ورک شو.
-موږ نه غواړو، پرېږدئ چې تالان شي، خپل غنم دې، ستا وي، موږ هغه نه غواړو.
شهزادګۍ ماریا بیا هڅه وکړه، په ګڼه ګوڼه کې د کوم چا سترګو سره سترګې برابرې کړي، خو یو غلچک هم هغې ته ور وانه وښت. داسې برېښېده چې ټولو سترګو د هغې له سترګو نه ځان پناه کاوه. هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرې او وحشت پسې اخېستې او پر زړه يې ګبنې نتوته. نه پوهېده څه وکړي. له هرې خوا نه رنګارنګ آوازونه اورېدل کېدل:

-بيا ورسره ځه، بيا يې مړيي شه، کور او ژوند دې پرېږده، آزادي دې تالا والا کړه، ډوډۍ درکوي، ځای درکوي.

شهزادګۍ سر ښکته واچوه، د هغو له ډلې نه راووتله او کورته يې مخه کړه. خپله سپارښتنه يې بيا درون ته وويله چې سبا ته آسونه چمتو واوسي. او بيا خپلې کوټې ته لاړه او په خپلو خيالونو کې له خيالو سره ډوبه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

شهزادګۍ ماریا هغه شپه تر ډېرو پورې د خپلې خلاصې کړکۍ خوا ته کېناسته او د کلیو، خوارو بزګرو کلیوالو د غږېدا او شروشور راتلونکو آوازو ته غوږ و، خو نور یې د هغو په اړه فکر نه کاوه. داسې یې انګېرله چې څومره د هغو په اړه فکر کوي، په هماغه اندازه دا نه پرې پوهېږي. هغې د یو شي، هغه هم د خپل غم او ماتم په اړه فکر کاوه، هغه او سنی غم چې تر لږ ځنډه وروسته، او س پخوانی شوی دی. هغې نور نو کولای یې شو هغه رایاد کړي، کولای شو، پر هغه غم اوښکې تویې کړي او یا دعا وکړي. د لمر لوید سره، باد هم ویده شوی و، شپه کراره او هوا ښکلې وه. د شپې له پخېدو او نیمایي سره، د کلیوالو بزګرو غږونه هم په کرار کرار په کرار شول. کوم چرګ آذان وکړ او دالوچو ددانو له شا نه سپوږمۍ سر راهسک کړ. سپین رنګو شبنم ورونکو لړو فضا ونیوه او د سکوت بړستن پر کلیو او د هغې پر کور راخوره شوه.

وروستۍ نېږدې تېرې شوې پېښې یو په بل پسې هغې ته وریادېدې، د پلار ناروغی او د هغه د ژوند وروستۍ شېبې، هغې ته په خوښۍ، خوله خواشینۍ سره په ګډه دغه تصویرونه له سترګو تېرول او په هغو کې یې یوازې د پلار د مرګ تصویر له هغه ځانه لرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله، ځکه داسې یې انګېرله چې آن د ډار په دې خیال او د شپې په دې آرام او رازمن وخت کې هم د هغه د لیدو زغم نه لري. هغې ته ښه ځرګند وریادیدل چې لومړی پلار ځنګه سکته وکړه او هغه یې تر تخرګ لاندې نیولی او له باغ نه یې په کشولو کشولو کورته راوست. هغې ته دا هم وریادیده چې پلار یې هغه وخت هڅه کوله چې څه ووایي، خپلې سپینې وروځې یې سره ګونځې کړې او په ناآرامه او حیا یې هغې ته څه وویل. هغې په زړه کې وویل: آن هماغه ورځ هغه غوښتل ما ته هغه څه ووایي چې ده د مرګ په ورځ ماته وویل. هغه تل د هغه څه په اړه فکر کاوه چې ما ته یې ویل غوښتل. هغې د پلار له سکتې نه مخکې یو شپه د مخه پر پلار راتلونکې بلا احساس کړې وه او د پلار د خوښې برخلاف چې غوښتل یې دا له لیسه ګورې نه لرې کړي، هغه یې یوازې پرېښښود. هغه شپه ویده نه شوه، نیمه شپه پاڅېده، د پښو د منګولو په سر ښکته لاړه، د هغې ګلخونې شا ته ورنږدې شوه چې پلار یې هلته ویده و او د هغه غږ ته یې غوږ ونیو. پلار یې په ستړې، ستومانه او مات آواز له تیخون سره خبرې کولې. هغه غوښتل په هغه شپه د زړه خواله وکړي. هغه ولې په هغه شپه زه ورنه غوښتم؟ ولې هغه زه ور ونه غوښتم او د تیخون پر ځای له ما سره ونه غږېد؟ شهزادګۍ ماریا هغه وخت او اوس داسې فکر کاوه، نور نو هغه اوس او هېڅکله نه شي کولای، هغه څه ووایي چې هغه وخت یې په زړه کې و. بیا به هغه وخت هېڅکله راستون نه شي چې په هغه کې، هغه ما ته ټول هغه څه چې هغه یې د ویلو غوښتنه لرله، ووایي. زه خو تیخون نه یمه، ما به اوریدلي وای او پوه شوې به وای، ولې زه هغه وخت کوټې ته ور ننوتلم؟

هغې په زړه کې وویل:

-کېدای شو، هغه په هماغه ورځ غوښتل ما ته هغه څه ووایي چې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرګ په ورځ ما ته وویل. هغه، هغه وخت له تیخون سره په خبرو کې دوه ځله زما نوم یاد کړ. هغه غوښتل ما ووینې او زه د دروازې تر شا ولاړه ومه. د هغه لپاره ګرانه او د خواشینۍ ور و چې له تیخون سره، له هغه چا سره چې دده په خبرو نه پوهېده، د زړه خواله کوله. ښه مې یادېږي چې هغه له تیخون سره د دلیزا په اړه داسې غږېده چې ګواکې ژوندی وي. هغه هېره کړې وه چې هغه مړه ده. تیخون هغه ته وریاده کړه چې هغه نه شته. او هغه چغه کړل. احمقه ! هغه ته خورا ډېره ګرانه وه. ما د دروازې له شا واورېدل چې کله هغه پر کټ وغځېد ، په زوره زوره یې چغه وهلې: او زما خدایه !

ولې هغه وخت زه کوټې ته ورننو تلم؟ که ورننوتلې وای، څه به شوي وای؟ کېدای شي، هغه وخت به زما په ورتګ هغه کرار شوی وای، او ما ته به یې د زړه خبره کړې وای. شهزادګۍ ماریا په لوړ آواز هغه خوږې خبرې چې د ه د مرګ په ورځ هغې ته کړې وې، تکرار کړې: زما نا.. ز.. ولې.. ! هغې دا خبره تکراره کړه، وېې ژړل او په ساندو ساندو یې خپل زړه تش کړ. د هغې تر سترګو د هغه څېره همداسې ګرځېده راګرځېده. نه هغه څېره چې دې د خپل یادښت له لومړی شېبې نه په یاد وه، نه هغه څېره چې دې تل له لرې لیدله، بلکې هغه خواره، ډنګره څېره چې د ژوند په وروستۍ ورځې دا د هغه پر خولې ورخمه شوه چې هغه څه واوري، چې هغه غوښتل دې ته یې ووایي، او دا لومړی ځل و چې دې له نږدې هغه، د هغه له ټولو ګونځو او د زنې لاندې پیدا شویو غوښو سره یې ولید ، هغې بیا د هغه خبره وریاده کړ:

-زما.. نا.. ز.. و.. لې ! زما.. رو.. حه

ناڅاپه یې په زړه کې دا پوښتنه وګرځېده، کله چې هغه دا خبره کوله، څه فکر یې کاوه؟ او اوس څه فکر کوي؟ او ددې پوښتنې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب کې یې د هغه، هغه خبره تر سترګو راځرګنده شوه چې هغه په تابوت کې و ، ژامې یې تړلې وې، بیا یې پر زړه د هغه وخت هغه ویره او ډار ورننوت چې دې هغه مچ کړی و او پوه شوه، هغه څوک چې په تابوت کې دی، هغه نه یوازې ددې پلار نه دی، بلکې له رازونه ډک، له ځانه لرې کوونکی او نا آشنا څوک دی. هغې غوښتل د بل څه په اړه فکر وکړي، هغې غوښتل دعا وکړي، خو نه یې شو کولای. هغې په پرانستو غټو سترګو د سپوږمۍ شغلو او تیارو ته کتل او هره شیبه دې ته سترګې په لاره وه چې د هغه خبره ووینې او داسې یې احساسوله چې راخوره شوې چوپتیا ،کور په منګولو کې نیولی دی او پر هغه لاسبرې ده.

هغې تر شونډو لاندې وویل:

-دونیاشا !

او بیا یې په لوړ او رمباړ وزمه آواز چغې کړې:

- دونیاشا !

او په دې چغه یې د سکوت کړۍ ماتې او د مینځو د کوټې پلو ته چې چوپړانو او مینځو ددې خواته منډې وهلې، وروددانګل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

د اګست ۱۷ مه نېټه وه چې رستوف، ایلین او د هغو مل چوپړ، د سواره پوځ سرتیری لاروشکا تازه له اسارته راستون شوی و، له خپلې قوماندانۍ د یانکوو انه، له سیمې چې د باګوچاروو ا په پنځلس ورستی کې پرته وه، د آسونو په سورولۍ ددې لپاره ووتل چې هغه آس و آزمایي چې ایلین نوی اخېستی و. دوی غوښتل دا پته هم ولګوي چې په شاوخوا کلیو کې واښه پیدا کېږي او کنه؟

په وروستیو درې ورځو کې، باګوچاروو ا، د دوو دښمنو پوځونو ترمنځ راغلې وه، هغه هم داسې چې، د روسي پوځ وروستۍ او د فرانسوي پوځ لومړۍ کرښې له دغه سیمې نه څه کم په یوې اندازې وې. دواړو پوځونو کولای شول چې په آسانۍ دغې سیمې ته ورننوزي، نو له دې کبله رستوف د یوې پیاوړي ځیرک اود خپل پوځ د سورو په غم کې لېوني قوماندان په توګه، غوښتل له فرانسویانو نه مخکې هلته ورسېږي چې کېدای شي په باګوچاروو ا کې څه واښه او خواړه پاتې وي.

رستوف او ایلین دواړه خورا خوشاله، تاند او تازه وو. د باګوچاروو ا په لاره کې، چې یو آباده، د شهزادګانو داوسېدو ا د بادارانو د کورونو سیمه وه، دواړو هیله لرله چې بې شمېره چوپړان او مېنځې به د ښکلو نجونو په ملګرتیا د دوی هرکلي ته راووزي. په لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يې د لاوروشکا نه هيله کوله چې د ناپليون کيسې ورته وکړي، پر هغه ټوکې وکړئ او پرې وخاندي او کله کله به يې د دې لپاره د آس زغلولو لوبه جوړه کړه چې د ايلين آس و آزمايي.

رستوف،نه پوهېده او تصور يې هم نه کاوه چې دغه کلي ته چې دی ورروان دی،هماغه او د هماغه بالکونسکي جايداد دی، چې دده د خور کوژدنی و.

رستوف او ايلين باګوچاروواته د تلونکي غونډۍ پر سر خپل آسونه د وروستي ځل لپاره يرغه کړل. رستوف له خپل سيال نه مخکې شو او تر هغه نه وړاندې د کلي کوڅو ته وررسېد.

ايلين چې بشره يې له ځغاستې تکه سره اوښتې وه، وويل:

-تا وګټله !

رستوف پر خپل دون (د روسيې يو ښار دی) نژاده آس، چې له خولو نه لوند خيشت و، لاس تېر کړ او وې ويل:

-هو کې، هر چېرې يې ګټم، هم په دښته کې او هم دلته.

لاوروشکا چې له شا را روان و، وې ويل:

- که ستاسو درناوی نه وای،ما به دد ې خپل فرانسوي په مرسته، له دوا ړو نه ګټلې وای (هغه خپل آس د فرانسوي په نامه يادا وه)

په کراره د هغو وګړو خواته چې د غنمو د انبارو مخې ته راټول شوي وو، ورنېږدې شول.

ځېنو کليوالو له سره خولۍ پورته کړې او ځېنو هماغه شان خولۍ پر سر د رانېږدې کېدونکو کسانو څارنه کوله.

دوه بوډا لوړ وني کليوال چې مخونه يې ګونځې ګونځې او ږېرې يې کوسه وې له يوې ميکدې نه راووتل، کاږه واږه او خنديدل، خوځېدل او په داسې حال کې چې يوه نه پوهېدونکې بې وزنه سندره يې ويله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

افسرانو ته ورنږدې شول.
رستوف په موسېدو موسېدو وویل:
-آفرین، ګورئ وا ښه لرئ؟
ایلین وویل: څنګه ټول یو بل ته ورته دي.
یوه کلیوال چې نیکمرغه موسکا یې پر شونډو خوره وه، دا سندره ویله:
-زما... ښا.. سینه... ام... ام..
یو کلیوال بزګر چې له ډلې رابیل، د رستوف خوا ته ورغی او وې پوښتل:
-تاسو د کوم پوځ یاستئ؟
ایلین په خندا ځواب ورکړ:
-موږ فرانسویان یو.. لاوروشکا ته یې اشاره وکړه او وې ویل:
-دا هم په خپله ناپلیون دی.
کلیوال بیا وپوښتل: ښه نو روسان یاستئ؟
بل کلیوال چې لنډه ونه یې لرله، هغو ته ورنږدې شو او وې ویل:
-شمېر مو زیات دی؟
رستوف ځواب ورکړ:
-خورا زیات، خورا! اوس تاسو د څه لپاره دلته راټول شوي یاستی، اختر دی، جشن دی، که بل څه خبره؟
یو بزګر چې له هغو نه لرې کېده، وویل:
-نه اختر نه دی، دلته سپین ږیري راټول شوي دي، چې د کلي کار جوړ کړي.
په دې وخت په لاره کې د ارباب له کوره دوې ښځې او یو سړی چې سپینه خولۍ یې پر سر وه، راښکاره شول چې د افسرانو پلو ور روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي.

ایلین دونیاشا ته چې په ټینګو قدمونو د دوی خواته راروانه وه، اشاره وکړه او وې ویل:

-هغې چې ګلابي کمیس اغوستی دی، زما ده، ورته ګورې به نه.

لاوروشکا ایلین ته سترګه کېښکوده او وې ویل:

-زموږ به شي.

ایلین چې موسېده، وې ویل:

-څه دي، زما ښکلې، څه په کار دي؟

-شهزادګۍ سپارښتنه وکړه چې وپوښتو، تاسو د کوم غونډ او نومونه مو څه دي؟

-دا ګراف رستوف، د سورو پوځونو قوماندان او زه ستاسو خاورې ایلین نومېږم.

یو نشه بزګر چې هماغه نه پوهېدونکې سندره یې ویله.. ز.. ما.. ښه ک.. د زړه له کومې یې خندل، ایلین ته چې یوې نجلۍ ته یې کتل، په کتو و. د الپاتیچ چې له لرې نه خولۍ (روسان کله چې درناوی کوي، خولۍ له سره جګه وي) لا لرې له سره پورته کړې وه او تر دونیاشا وروسته رستوف ته ورنږدې کېده، د درناوي په نښه یې لاس پر ټټر کېښود، په خورا درناوي خو په څه نه پرتمینې ژبې یې، چې هغه هم د رستوف د ځوانۍ له کبله و، وویل:

-ستاسو ښاغلي په اجازه، ځان ته حق ورکوم چې ستاسو د ناآرامۍ سبب شم، زما باداره، د همدې میاشتې په پنځلسمه د نومیالي جنرال سردار نیکولای اندریوویچ بالکونسکي لور دغو خلکو له لاسه.. او کلیوالو ته یې اشاره وکړه، له سختو ستونزو سره مخامخ شوې ده، تاسو نه د مرستې هیله کېږي، غواړئ چې تاسو ،هغه ووینئ، او...

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتیچ له خواشینۍ نه ډک موسکا وکړه او وې ویل:

-که مهرباني وکړئ یو څو ګامه هغې خواته لاړ شو، ځکه د دغو خلکو په مخ کې« الپاتیچ هغو دوو کلیوالو ته چې د دوی شاوخوا ته لکه مچ د آس په شاوخوا کې ګرځېدل راګرځېدل، اشاره وکړه» او دوام یې ورکړ:

-د دغو خلکو په مخ کې، خبرې کول ګراني دي.

بزګر چې د زړه له کومي خندیدل، نارې یې وهلې:

-آه، الپاتیچ، اها.. اوهوم. یاکف الپاتیچ ډېر غوره.. د خدای لپاره ښښنه غواړو، خورا غوره..

رستوف دغو نشه یانو ته کتل، او خندل یې.

الپاتیچ وویل:

-ځان ته حق ورکوم، تاسو ته عرض کوم، دغه بزګر کلیوال نه غواړي چې زما باداره له دې ځایه ووزي او دوی له ګاډیو نه آسونه خلاصوي، که څه هم لاسهار بارونه او آسونه تړل شوي و، خوشهزادګۍ نه شي کولای وخوځېږي.

رستوف چغه کړل:

- دا امکان نه لري.

الپاتیچ تکرار کړه:

-څه مې چې درته وویل، دا ټول رښتیا دي.

رستوف له خپل آس نه کوز شو او خپل آس یې خپل څاروان ته ورکړ.

هغه له الپاتیچ سره د کور خوا ته لاړ. کورته، تر رسېدو پورې یې له هغه څو پوښتنې وکړې. الپاتیچ د څو تېرو ورځو ټولې پېښې هغه ته وویلې.. او زیاته یې کړه، چې په رښتیا کلیوالو ویلي چې څوک له کلي وتلی نه شي او کنه دوی به آسونه له ګاډیو راخلاص کړي.. شهزادګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید پرې نښودل شي. ..

په هغه شېبه کې چې رستوف، شهزادګۍ ماریا ته د ورتګ لپاره له دالان نه تېرېده، د زاریو او عذرونو غږ اورېدل کېده چې ویل یې:

-زما پلار جانه ! مور دې ټول له تانه ځار شو، پاک خدای ته زموږ ژغورنې ته رالېږلی یې.

کله چې رستوف، شهزادګۍ ماریا ته بدرګه کېده، هغه په سالون کې هکه پکه او حیرانه ناسته وه، هغه په دې نه پوهېده چې هغه څوک دی، څه لپاره راغلی او په دې به څه راځي. شهزادګۍ د هغه د روسي بشرې په لیدو، تګ او د غږیدا له لومړیو خبرو نه پوه شوه چې خپل سړی او د دې سیال کېدای شي. په ملال غلچک او ځلندو سترګو یې هغه ته وکتل او په لړزیدلي او ګڼهې اخېستي آواز یې له هغه سره خبرې پیل کړې. رستوف سمدلاسه په دغې کتنې کې، څه مینه ناکې شېبې پیدا کړې.

رستوف هغې ته په کتو کتو کې، غوږ هم ورته نیولی و او له ځانسره یې ویل:

-دا بې پناه نجلۍ، د پلار غم وژلې، یوازې، یو شمېر یاغي او ځیږو کلیوالو ته په لاس ورغلې، کوم عجیب و غریب قسمت زه د دې ژغورنې ته را استولی یم. د دې څېره، د هغې ادا څومره مهربانه او حالت یې څومره له خواخوږي نه ډک و.

کله چې هغې ویل چې دا پېښه د هغې د پلار تر مرګه یوه ورځ وروسته وه، آواز یې ورېږدید، هغې مخ واړاوه او وروسته تا به ویل له دې نه ډارېږي چې رستوف فکر ونه کړي چې د دې دا خبرې د هغه د خواخوږۍ د راپارولو لپاره دي، هغه ته یې په ډار او پوښتنیزه ادا وکتل. د رستوف په سترګو کې اوښکې راښکاره شوې. د شهزادګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماريا دې خبرې ته پام شو او د هغې له مننې ډکې سترګې دا سې وځلېدې، چې د هغې د بشرې نابښکلاوې يې په دغې ځلا کې ومروړلې.

رستوف پاڅېد او وې ويل:

-آغلې شهزادګۍ ! هېڅ نه پوهېږم په کومې ژبې درته ووايم چې زه له دې نه څومره نيکمرغه يم چې ناڅاپه قسمت دې خوا ته راوستی يم، غواړم ووايم چې زه ستا هر چوپړ ته چمتو يم. هيله لرم، چې وخوځېږو او زه قسم خورم چې هېڅ څوک به ونه شي کولای ستا د تګ خنډ شي او يا تله اسو سره دښمني وکړي، خو په يو شرط چې اجازه راکړئ چې زه ستا د تګ کاروان بدرګه کړم.

او په هغه درناوي چې د شاهي کورنۍ دود وي، د هغه په وړاندې خم شو او د وره پلو وخوځېد.

دا سې برېښېده چې رستوف، په دې درناوي او ادب غوښتل چې که څه هم له شهزادګۍ سره پېژندګلوۍ ته خورا درناوی کوي، ځان له دې امله نيکمرغه ګڼي، خو نه غواړي د هغې له دې خوارۍ او ناتوانۍ نه ګټه واخلي او له هغې سره ډېر نږدې شي.

شهزادګۍ ماريا هم په دې پوه شوه، د هغه د دې کار قدر يې وکړ او په فرانسوي ژبه يې وويل:

-زه له تاسو نه ډېره ډېره مننه کوم. او هيله لرم چې دا ټولې خبرې هسې يوه تشه تېروتنه او په هغه کې څوک ملامته نه وي.

شهزادګۍ ناڅاپه په ژړا شوه او وې ويل:

-ما به وبښئ !

رستوف تندی تريو کړ، يو ځل بيا د درناوي په نښه تر ملا ټيټ او له کوټې نه ووت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

ایلین چې د رستوف مخ ته کتل، وې وویل:

-نو څنګه ګرانه؟ نه وروره، هغه زما ګلابي رنګه خورا ښه ښکلې او نوم یې دونیاشا ده.

او وې لیدل چې د هغه د اتل قوماندان، حالت او خیالونه نور دي.

رستوف په قهر ایلین ته وکتل، پرته له هغه چې د هغه ځواب ووایي، په چټکو ګامونو د دروازې پلو روان شو او له ځانسره یې په بنګېدو بنګېدو وویل:

-زه به یې هغو ته وښیم، زه به یې حق ور کړم، دا غله او دوکمار !

الپاتیچ په پراخو، چټکو خو نرمو ګامونو په سختۍ ځان رستوف ته ورساوه، خو همدا چې ورورسېد، ورته وې ویل:

-د څه پریکړې، اجازه مو ورکړه؟

رستوف ودرید، سوکونه یې غوټه کړل او په ګواښ ګواښ یې الپاتیچ ته ور ودانګل او چغه یې کړل:

-پریکړه؟ کومه پریکړه؟ زړه ګنهګاره ! تا کومې خواته کتل؟ تا ته وایم؟ کلیوال بزګر پاڅون کوي او ته یې اداره کولی نه شئ؟ ته خپله خایین یې. له ټولو به پوستکی وباسم.. هغه ګواکې له دې وبریده چې د قهر لمبې یې سرې نه شي، الپاتیچ یې پرېښود او په چټکو ګامونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې لاړ. الپاتيچ د رستوف له ښکنځلو په خپتيان سترګې پټې کړې، په همااغه پراخو چټکو خو نرمو ګامونو رستوف پسې وخوځېد او هغه ته يې له هغو نه د اخپستل شوی غچ جاج اوروه. هغه ويل چې دغه کليوال بزګر سخت لمسېدلي او له وسلوال ملاتړ نه پرته به ښه نه وي، له هغو سره ټکر وشي. بيا يې وويل ښه به دا نه وي چې لومړی وسلوالو سړيو پسې خلک ولېږل شي؟

نيکولای چې له قهره لېونی او د دغه لېونتوب د هېرولو لپاره يې د ځناور په شان رمباړې وهلې او ژوره ژوره سا يې وېستله، هغه ته وويل:

-وسلوال سړي؟ زه خپله وسلوال يم؟ پرته له هغه چې پوه شي چې څه غواړي، په چټکو ګامونو په ټينګ تکل د ګڼه ګونې خوا ته ورغی. هر څومره چې هغو ته نږدې کېده، په هماغه اندازه الپاتيچ دا سې احساسوله چې د هغه بې تدبيره کړه به، خورا بد پای رامنځ ته کړي. کليوالو بزګرو چې دغه شان چټکو، چټکو ټينګو او غوڅو ګامونو او تريو تندی ته کتل، د همدا سې بد پای تصور يې کاوه.

کلي ته د سورو د رسېدو او شهزادګۍ ته د رستوف د ورتګ سره سم، د کليوالو بزګرو په منځ کې اړو دوړ او بې اتفاقي رامنځ ته شوه. .. هغو ځېنو ويل چې دغه نوي رارسېدونکي سړي، روسان دي، او که څوک د شهزادګۍ د تګ مخنوی وکړي، کېدای شي، دوی به په دې خپه شي. درون هم د همدې ډلې په شان فکر کاوه هغه همدا خبره وکړه، خو کارپ او څو تنه کليوال بزګر د پخوانۍ مشرۍ (درون) په وړاندې ودريدل.

کارپ چغه کړل:

-تا خو ټول تالا کړي دي، ته يې څه پروا لرې، خپلې پيسې دې کوټه کړې، را وبه يې باسې، لاړ به شې، زموږ که کورونه ورانېږي، ستا پې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه؟

یو بل چغې کړې:

-نظم باید وساتل شي، هېڅوک حق نه لري چې څوک یا کوم شي له کلي وباسي، بله خبره نه شته. همدا پرېکړه ده.

یو زوړ خوار بوډا چې ناڅاپه د ننه را دانګلي و، وویل:

-اوس وار د تا د زوی دی، چې بیګار ته لاړ شي، خو ستا په خپل نازولی زړه خوږ شه، او زما په وانکای دې سر وخریه (پوځ ته دې ولېږه) اخ له تا سره خو به ټول تباه شو.

-هو کې ټول به مړه شو.

درون وویل:

-زه خو د کلیوالو روغه غواړم.

-روغه غواړې، له ټنډې ګېډې نه یې ښکاري.

دوو لوړونو مستو نشه نارینو، چې له چا سره یې څه کار نه لاره او خپلې خبرې یې کولې. همدا چې رستوف یې دا ایلین، لاوروشکا او الپاتیچ په ملتیا د خلکو خواته په تګ ولید، کارپ ګوته د خپل ملاوستې لاندې ومنډله او په داسې یوه موسکا چې پرشونډو یې ورکېده وړاندې لاړ. برخلاف درون، د خلکو د وروستیو کرښو پلو ته ورغی او ګڼه ګوڼه لاپسې سره راټول شوه.

رستوف په داسې حال کې چې په چټکو ګامونو ګڼه ګوڼې ته ورننېږدې کېده، چغه کړل:

-اها ! ستاسو مشر څوک دی؟

کارپ وپوښتل:

- مشر مو څه په کار دی؟

خو هغه لا خپله خبره پای ته نه وه رسولې چې له ککرې نه یې خولۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو خوا کېږه شوه، او سر یې د څپېړې له زوره بلې خوا ته وچورلیده.

د رستوف څېرې او په ټول توان لوړ غږ پورته شو:

-خولۍ مو لرې کړئ ! خائینانو ! مشر مو چېرې دی؟

د هغه آواز د لېونتوب تر کچې بدل شوی و.

له څو ځایونه، داسې غږونه چې د اطاعت او غاړه ایښودلو نښې په کې څرګندې وې، پورته شول:

-مشر غواړي.. درون زاخاروېچ چېرې دی؟ درونه !ولې غږ نه کوئ؟

او خولۍ یې له سرونه لرې کړې.

کارپ وویل:

- دلته څوک یاغي شوي نه دي، مونږ دلته یوازې نظم ساتو. او همماله د ګڼه ګوڼې له وروستیو کرښو نه څو غږونه پورته شول:

-هر څه چې مشران ووايي، دلته مشران ډېر شوي دي.

رستوف، کارپ له ګرېوانه راونیو او له قهره یې نه پوهېدونکې چغې وهلې:

-له ما سره ژبه کوئ؟ پاڅون !تالانګر !خائینان !وتړئ !لاسونه یې سمدلاسه وتړئ !

همداسې یې چغې وهلې:

- وتړئ، خو له لاوروشکا او الپاتیچ نه پرته بل څوک نه و چې د چا لاسونه وتړي.

لاوروشکا د کارپ پلو ورودانګل، هغه یې له لاسونو راونیو او چغه یې کړل:

-غواړئ، لاړ شم او خپل سړي خبر کړم؟

الپاتیچ کلیوالو بزګرو ته مخ ورواړاوه، د دوو تنو نوم یې واخېست

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ورته وې ویل: چې د کارپ لاسونه وتړي، رابلل شوي کسان په داسې حال کې چې سرونه یې ښکته اچولي وو، له ګڼې ګونې نه راووتل او د خپلو ملاوستو په پرانستلو یې پیل وکړ.

رستوف چغه کړل:

-مشر چیرې دی؟

درون، په الوتې بڼې او ګڼې اخیستی ډول له ګڼې ګونې نه راووت.

رستوف داسې چغې وهلې چې ګواکې دده له سپارښتنې څوک سر نه غړوي!

-مشر ته یې؟ لاوروشکا وې تره! په رښتیا هم د هغې له سپارښتنې چا سر ونه غړاوه. دوه کلیوالو د مشر د لاسونو تړل پیل کړل او مشر هم له هغو سره د مرستې په نښه خپل ملا وستی، خپله خلاص کړ.

رستوف کلیوالو بزګرو ته مخ ورواړاوه او ورته وې ویل:

-ټول غوږ شئ! سمدلاسه به سرونه ښکته اچوئ، له شروشوره پرته به ځئ خپلو کورونو ته چې غږ مو وانه اورم.

له هرې خوا د ځان د ملامتیې غږونه پورته و:

-موږ خو د بدۍ تکل نه لاره، هسې له حماقت او سادګۍ نه مو دا کارونه کول.. له اپلتو نه ستړي شوي وو.. او یو بل یې سره ملامتول.

الپاتیچ چې بیا خپل واک لیدلی و، وویل:

- ما خو تاسو ته ویل، ګورئ هلکانو! دا ښه کار نه دی، بیا غږونه پورته شول:

-یاکوف الپاتیچ! زموږ حماقت وو، او هغه سره مل، ګڼه ګونه خوره او خپلو کورونو ته لاړل.

دوه لاس تړلي یې د بادار کره بوتلل او دوه مست او نشه کلیوال هغو پسې روان و. ددغو نشیانو نه یو کارپ ته په کتو کې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-اخ ! چې همداسې مې درته کتلای !

بل ویل:

- آیا څوک خپل بادار سره داسې کوي، چې تا وکړل؟ تا څه فکر کاوه؟

لومړي وویل:

-احمق دی، په رښتیا چې احمق دی !

دوه ساعته وروسته ټولې ګاډۍ د بادار د کور مخې ته چمتو کتار ولاړې او کلیوالو بزګرو په خورا لېوالتیا د بادارانو شیان راوېستل او په هغو کې یې بارول او تړل یې. درون چې په یوه کوټه کې زنداني، خو د شهزادګۍ ماریا په سپارښتنه ببرته پرېښودل شوی و، د کور دانګړ په یوه کنج کې ولاړ او کلیوالو بزګرو ته یې سپارښتنې کولې، چې څه وکړي او څه ونه کړي.

یو تن چې لوړه ونه او ګرده خندنۍ بشره یې لرله او د یوې مېنځې له لاسه یې د ګاڼو صندوقچه اخېسته، وویل:

-دا ،داسې بې پروا مه ږده، ګوره پیسې پرې تللي. هسې یې ارتیږې یا یې رشمې پورې تړې، هغه خو له کاره لوېږي. زما داسې نه خوښېږي. انسان باید هر کار د زړه له کومې او دود سره سم وکړي. دغه شان یې باید وکړې، داسې یې ږدې، د پاڼو لاندې، وابښه یا پاڼې پرې اچوي، دغسې، اوس سم شو !

یو بل ته چې د سرداراندرې د کتابونو الماری را اخېستې وه، وویل: او، څه کوې؟ داسې یې مه جګوه، درانه دي، خو ګوری هلکانو، عجیبه کتابونه دي. هغه لوړ ونی کلیوال چې ګرده خندنۍ څېره یې لرله، سترګه یې کېښکوده او هغه سیند (قاموس) ته چې د ټولو کتابونو پر سر پروت و، اشاره وکړه او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو کې، بې ځايه يې وخت نه دی تېر کړی. کتابونه يې ليکلي دي.

رستوف د دې هيله نه لرله چې پر شهزادګۍ خپله پېژندګلوي وروتپي، نو له دې کبله هغه په کلي کې پاتې شو، هغې ته ورنغی او هما لته د شهزادګۍ د ګاډيو راتګ ته انتظار پاتې شو. کله چې د هغې مل ګاډی راورسېدلې، رستوف تر هغه ځايه پورې چې د روسي پوځونو تر ولکې لاندې و او تر باګوچاروو ا پورې يې دولس ورستي واټن درلود بدرګه کړې، کله چې هغو د يانکوا سيمې ته ورسېدل، د دغې سيمې د رباط په مېلمستون کې تم شول. همدلته رستوف په خورا درناوي له هغې سره مخه ښه وکړه او د لومړي ځل لپاره يې ځان ته اجازه ورکړه، د هغې لاسونه ښکل کړي.

د رستوف مخ چې تک سور اوښتی و او د شهزادګۍ ماريا د منني په بدل کې چې هغه خپل ژغورونکی ګڼلی و (د هغه کړه يې خپله ژغورنه ګڼله) وويل:

-تاسو ولې داسې خبرې کوئ، که تاسو له هر ساتونکي نه دا هيله کړې وای، هغه به له تاسو سره دا مرسته کړې وای. که يوازې زموږ کليوالو بزګرو په جګړې کې ګډون کړی وای، دښمن به دومره وړاندې زموږ خاورې ته نه وای رانه وتلای.

کله چې يې دا خبره وکړه، خدای زده له څه و شرمېده، هڅه يې وکړه چې خبره په بله واړوي، او زياته يې کړه:

-زه په دې نيکمرغه يم، چې له ستاسو سره مې د پېژندګلوۍ وياړ را په برخه شوه، د خدای په امان شهزادګۍ !ستاسو د نيمکرغۍ او آرامتيا هيله مند يم او د دې هيله لرم، چې بيا په کومه نيکمرغه او خوښه شېبه کې سره وګورو. که غواړئ چې زه له شرمه تک سور نه شم، له تاسو نه هيله کوم، چې د منني خبرې پر بېږدئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم شهزادګۍ نور له هغه نه د مننې یوه خبره هم ونه کړه، خو د هغې د ځلېدونکې څېرې حالت ټول او ټول د مننې او درناوی څرګندونه کوله .. شهزادګۍ په دې باور درلود که رستوف نه وای، هغه به یا د یاغي کلیوالو بزګرو او یا د فرانسوي پوځیانو په اخ او ډب کې نابوده شوې وای. رستوف ددې لپاره چې هغه وژغوري، په داګه ځان د وحشتناک ګواښ منګولو ته سپارلی و، دغه راز هغې په دې کې شک نه لاره چې رستوف د داسې عالي روح خاوند و، چې کولای شو د هغې غم او حالت په بشپړه توګه احساس او درک کړي.

کله چې شهزادګۍ د خپل ویر په اړه له رستوف سره خبرې کولې، د هغه په سترګو کې اوښکې راشېوه شوې، دغه له اوښکو ډکې سترګې هغې نه شوې هېرولې.

شهزادګۍ ماریا چې له هغه سره خدای په اماني وکړه، ناڅاپه یې احساس کړه چې سترګې یې له اوښکو راډکې شوي دي او په همدې شېبه کې یو ځل بیا دا زورونکې پوښتنه په خیال ورغله چې آیا په رښتیا هغه ورته ګران دی؟

سره له هغه چې مسکو ته، په تلونکې لاره، د شهزادګۍ حالت د خوښۍ وړ نه و، خو دونیاشا چې له هغې سره په ګاډۍ کې ناسته وه، څو ځله دې ته پام شو چې کله به یې د غم او کله به یې د خوښۍ موسکا پرشونډو راخوره شوه.

شهزادګۍ ماریا وویل:

-نو څه پروا به یې لرله، که هغه ما ته ګران وای؟

هغه له دې نه ډېره شرمېده چې د لومړي ځل لپاره هغه څوک ورته ګران شوی دی چې په ژوند کې به دا ورته ګرانه نه وي. هغې په دې خیالونو ځان آراموه چې هېڅ‌څوک به هېڅکله له دې نه خبر نه شي. که

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار هغه په چا مینه شوه ،بیا به د ژوند تر پایه پر بل چا مینه نه شي، که د غه حال چاته و نه وایي، دا کومه ګناه نه ده.

شهزادګۍ ماریا په زړه کې ویل:

- ولې هغه په دې وخت کې باګوچاروو ا ته راغی؟ولې د هغه خور زما د ورور کوژد نتوب پر ښود ؟ دا به هم هماغه شان شي. هغې په دې ټولو پېښو کې د تقدیر لاس لیده.

شهزادګۍ هم پر رستوف خورا په زړه پورې اغېز کړی و. نیکولای به چې هر وار هغه یادوله، پر هغه به د خوښۍ ځپې راخورېدې. کله چې د هغه ملګري هغه ته په باګوچاروو ا کې له ورپېښ شوې پېښې نه خبر شول، رستوف ته به یې په ټوکه ټوکه ویل چې دی باګوچاروو ا ته وښو پسې لاړ، خو هلته یې د روسیې تر ټولو بډایه ناوې ور په برخه شوې ده. هغه به په دې ټوکه خپه او په قهرکېده چې وښو پسې لاړ، خو هلته یې د روسیې تر ټولو بډایه ناوې په برخه شوه، اوله دې نه هم،هغه زیات په دې په قهریده چې له مهربانۍ او کمینې او د بې پایه شتمنې له خاوندې شهزادګۍ سره واده کولو خیالونو او هیلې بیا بیا د هغه خیال ته راتلل. خپله نیکولای هم تر شهزادګۍ ماریا د غورې او ښې ناوې هیله نه شوه کولای. له شهزادګۍ سره واده به نه یوازې دده مور مشره ګرافینه نیکمرغه کړې وای، بلکې د پلار اقتصادي ګډې وډې چارې به یې هم ورسمې کړې وای.

نیکولای دا هم احساسوله چې دغه واده به شهزادګۍ ماریا هم نیکمرغه کړي، خو سونیا ؟ او هغه ژبه چې هغې ته ورکړ شوې وه؟ یوه له هغه ټوکو او خبرو نه وه چې کله به د رستوف ملګرو او اندېوالانو هغه ته وریادوله، دی به سخت پرې خپه کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

کوتوزوف، چې د سترې قوماندانۍ قومانده تر لاسه کړه، هغه ته سرداراندرې وریاد او امر یې ولیکه چې قوماندانۍ ته راشي.

سرداراندرې، په هماغه ورځ او په هماغه وخت چې کله کوتوزوف د څوریوا-زیمش په سیمه کې د لومړي ځل لپاره د خپلو پوځونو پریټ کوت، سترې قوماندانۍ ته ورغی. سرداراندرې، په کلي کې د پاپ د کور مخې ته چې د ستر قوماندان ګاډۍ ولاړه وه، کېناست. د کلي تر شا په ډاګ کې به کله ناکله د پوځي مارش او کله هم د ګڼې ډلې د هورا او ژوندی دې وي، ناري چې د نوي ستر قوماندان په ویاړ ویل کېدې، واوریدل شوې. په همدې انګړ کې د دروازې مخې ته لس ګامه له سرداراندرې، نه لرې، د کوتوزوف دوه ساتونکي، یو یاور او یو چوپړ، د خپل قوماندان له نشته والي او تودې ورځې نه په ګټه اخېستنې، کرار ولاړ و. د سورو پوځونو یو توربخون، لنډ ونی ډګرمن چې بشره یې په ګڼو بریتو او ږیرې پوښلې وه، پر آس سپور و، د دروازې خولې ته ور نږدې شو، سرداراندرې ته یې وکتل او وې پوښتل:

-آیا د والاحضرت کور همدلته دی؟ ژر به راشي؟

سرداراندرې ځواب ورکړ، دی د والاحضرت د قوماندانۍ د افسرانو له ډلې نه دی او خپله هم نوی دلته راغلی دی. سواره ډګرمن د کوتوزوف یو ساتونکي ته چې ښکلې جامې یې اغوستې وې، مخ ورواړاوه، خو هغه د ساتونکو له ملنډو نه په ډکې ځانګړې ژبې ځواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکړ:

-څه شی؟ والاحضرت؟ باید راشي، څه یې کوئ؟

ډګرمن د ساتونکي وینا ته له ملنډو نه په ډک غلچک وکتل. له آسه راکوز شو، آس یې خپل ساتونکی ته وسپاره او په درناوي، بالکونسکي ته ورنېږدې شو. بالکونسکي پر ناستې څوکۍ لږ هغې خوا ته شو او هغه ته یې تر خپل څنګه د ناستې ځای ورکړ او ډګرمن یې تر څنګه کېناست.

د سواره پوځ ډګرمن، له سرداراندرې سره خبرې پیل او وې ویل:

- تاسو هم د ستر قوماندان راتګ ته سترګه په لار یاست؟

وایي چې هغه په ورین تندي ټول مني، شکر د خدای دی، مخکې له دې مو ،له هغه کالباسه (وچه غوښه) خواره سره څه حال لرو ، بې ځایه نه ده چې یورمولوف، غوښتل المانې شي، اوس کېدای شي روسان هم نظر ورکړي او وغږېږي. خدای خپله ښه پوهېږي چې تر دې د مخه، په ستره قوماندانۍ کې څه تېریدل، ټول شاتګ او شاتګ و ، د هغو لوی هنر دا و چې څنګه په جبهو کې شاته تګ وشي. هغه له سرداراندرې نه وپوښتل:

-تاسو خپله په جګړه کې ګډون کړی و ؟

سرداراندرې، ځواب ورکړ:

-په جګړه کې مې د ګډون ویاړ درلود ،نه یوازې دا چې په شاتګ کې مې ګډون درلود ، بلکې هر هغه څه چې په ژوند کې تر ټولو نه راته ګران و ، هغه مې هم په دې جګړه کې له لاسه ورکړل، ځمکې، جایدادونه او به او کور خو څه چې پلار مې هم له غمه مړ شو ، زه په سمولینسک کې وم.

ډګرمن د سرداراندرې لاس په خورا مهربانۍ او لېوالتیا کېښکود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مینه د بالکونسکي څېرې ته ځیر شو او وې ویل:

-تاسو سردار بالکونسکي یاست؟ ستاسو له پېژند ګلوۍ نه خورا خوشاله یم ! زه ډګرمن دینیسوف یم. په پوځ کې مې اندېوالان د وآسکا په نامه یادوي.

هغه تر یوې شېبې چوپتیا وروسته یې په خوا خوږۍ وویل:

-هو کې، ما ستاسو د خورا ستر غم په اړه واورېدل او د زړه له کومې خواشیني څرګندوم. دغه راز د سیکوسکي، د جګړې په هکله مې هم اورېدلي دي. دا ټول سم دي، خو نه د هغو کسانو لپاره چې په ناوړو چارو اخته وي. ښه، ښه نو تاسو سردار بالکونسکي یاستئ؟ سر یې وښوراوه او په یو غم لړلې موسکا یې بیا د هغه لاس کېښکود او زیاته یې کړه:

-ډېر ډېر خوشاله یم، ستاسو له پېژند ګلوۍ نه خورا ډېر خوشاله یم.

سردار اندرې، دینیسوف د هغې د خور ناتاشا، د ستاینو له مخې، پېژاند. دینیسوف د هغې د خور لومړی غوښتونکی و. دغه یادونه خواږه، خو همماله هغه زورونکي او ترخه یادونه چې څو موده د مخه یې دده ذهن په ځان اخته کړی و، خو اوس یې په ګوګل کې ویده و، بېرته راژوندوي کړل. او په دې وروستیو وختونو کې نورو ډېرو پېښو، لکه د روسې پوځونو له خوا د ښمن ته د سمولینسک پرېښودل، د ورانې ویجاړې لیسه ګورې لیدل او د پلار د مرګ خبر هغه داسې مات کړی و، چې نور نو ډېره موده کېدله چې دغه شان یادونه د هغه په ذهن کې نه راویښېدل او که راویښېدل هم، د هغه پر ذهن یې هومره اغېز نه کاوه.. داندرې په لیدو دینیسوف ته هغه خاطرې وریادېدې، چې خورا لرې او د هغه د شاعرانه زمانو وې. هغه خاطرې چې یو ماښام یې د ناتاشا د دغږ په اورېدو داسې ځان هېر کړی و چې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلس کلنې نجلۍ نه يې د واده غوښتنه کړې وه، د هغه لرې زمانې خاطرې او له ناتاشې سره يې خپله مينه هېره کړه او سمدلاسه هغو خبرو ته راغی، چې اوس دده خيالونه او فکر پرې اخته و. دا د جګړې خبرې وې. دا د جګړې هغه نقشه وه چې ده د لومړۍ کرښې د خدمت او د پوځونو د شاته تګ په وخت کې جوړه کړې وه. دا نقشه ده بارکلي دوتولي ته ښودلې وه، او اوس يې هيله لرله چې هغه کوتوزوف ته وروښيي. دا نقشه په دې ولاړه وه چې د فرانسويانو د جبهې د پراخوالي له امله، له هغو سره د مخامخ کېدو يا د هغو د مخې نيولو پر ځای به ښه دا وي چې د هغو د پوځ د بيلابيلو ډلو تر منځ بايد اړيکي پرې شي. هغه د خپلې همدې نقشې په اړه سرداراندرې ته خبرې پيل کړې.. هغه د غلچکي ګزارونو (پارتيزني) په جګړې ټينګار کاوه.

-هغوی نه شي کولای ددې پراخې جبهې ساتنه وکړي. دا له توانه لرې خبره ده، زه وعده کوم چې د هغو ټول اړيکي پرې کړم. پنځه سوه تنه راکړئ، يوازې پنځه سوه تنه. زه پوره ډاډ لرم، تالاوالا به يې کړم، هوکې يوه خبره ده او هغه د غلچکي ګوزارونو جګړه ده..

دينيسوف پاڅېدا او د لاسونو، سر او ځان په خوځېدا يې خپلې نقشې بالکونسکي ته ښودلې. دوی په خپلو مرکو لګيا ،وو چې.. د پوځيانو مارش او د ترانو غږ، د پريټ د ځای له خوا واوريدل شو.

په دروازه کې ولاړ ځوان غږ وکړ:

- دی خپله دی، را روان دی.

بالکونسکي او دينيسوف پاڅېدل او د دروازې خوا ته چې يو شمېر ساتونکي په يوه کرښه کې هلته په خورا درناوي ولاړ وو، ورنږدې شول. هغوی وليدل چې کوتوزوف پر برګ آس سپور، دا سې آس چې منځنۍ ونه يې لرله، را روان دی. يو شمېر زياتو جنرالانو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کاوه. بارکلي دوتولي له هغه سره ځنګ پر ځنګ روان و. یو ډله افسرانو یې شاو خوا ته منډې وهلې او د ژوندی دې وي، چغې یې وهلې. یو شمېر یاوران د هغه نه مخکې انګړ ته راننوتل. کوتوزوف په خورا آرامۍ پر خپل آس سپور و، د هغه له درندوالی نه د آس تګ لاپسې کرار شوی و. خپل آس به یې کله په خپله وسپنیزه پونده وواهه، پرله پسې یې د سلام په نښه سر ښوراوه او خپل لاس به یې په سر د سواره پوځ سپیني خولۍ ته ورپورته کاوه، خو همدا چې د ځوانو زړورووو، سورو ګرینادارو پوځیانو ګارډ ته ورورسېد، ګارد درناوی وکړ، دی یو شېبه چپ پاتې شو، د قوماندان په څېر ځیرو ږمه غلچک هغو ته ځیر شو، ښه یې وکتل او مخ یې هغو ګڼ شمېر جنرالانو او افسرانو ته ورواړاوه چې دده شاوخوا ته تاو شوي وو، د څېرې حالت یې ناڅاپه بدل او ښکلې شوه، اوږې یې پورته واچولې او په حیرانۍ یې وویل:

-له دغه شان زلمیانو سره بیا شاته لاړو او بیا شاته لاړو او شاته لاړو !او تر یوې شېبې چوپتیا نه وروسته یې زیاته کړه:

-د خدای په امان جنراله !

خپل آس یې وخوځاوه او د هغې دروازې له څنګه چې سرداراندرې او دینیسوف ولاړ و، تېر او انګړ ته ورننوت.

د هغه پسې غږونه پورته شول:

-هورا !هورا !هورا !

له هغه وخته چې اندرې، کوتوزوف نه و لیدلی، هغه لاپسې څورب شوی او څه وازدې یې زیاتې شوې وې، خو د هغه د سترګو وچې کاسې، د شقیقو حالت، د بشرې همیشنۍ ستوماني، چې سرداراندرې لپاره ښه اشنا وو، هېڅ بدل شوي نه وو. دریشي یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان او یوه نری ښکلې متروکه یې پر اوږې ځړولې وه. ځورب او درونډ، سپور، متې متې له خپل ښکلي او زغم لرونکي آس سره انګړ ته راننوت.

د هغه آرام غږ لرونکی غږ متې اوریدل کېده، په څېره کې یې د هغه چا حالت ځرګند و چې د پریټ له ستومانه کوونکو تشریفاتو نه وروسته، مخکې له مخکې د هوسایۍ په هیله خوشاله وي. خپله چپه پښه یې له رکابه راوویسته او خپل ټول ځان یې پر زین وچورلوه. له دغه کړاوه د پیدا شوې ستونزې نه یې پر ځنګانه زور واچاوه، پښه یې له زین نه راوارولو او په یوه زګیروي یې ځان د قزاقانو او بدرګه کوونکو یاورانو لاسو ته چې دی یې نیولی و، وروسپاره.

ځان یې نیغ کړ، سترګې یې برندې او شاوخوا یې وکتل، سرداراندرې یې ولید، له ورایه ښکاره وه چې هغه یې ونه پېژاند. په درنو درنو ګامونو د زینو خوا ته لاړ، په کراره او آرامه یې شکیلی یې واهه او بیا یې هغه ته وکتل، د سرداراندرې د څېرې یاد، نه سمدلاسه، بلکې څو شېبې وروسته (هغه شان چې د عمر خوړو کسانو له منګ سره برابر وي) دهغه په ذهن کې راژوندی شو، مخ یې وروارولو او په داسې یو غږ چې ستوماني په کې ځرګنده وه، هغه ته وویل:

-اها! دا ته یې؟ سلام سرداره! سلام کرانه! درځه چې ځو!

او په درنو درنو ګامونو پر هغو زینو چې دده تر پښو لاندې یې شغهاری کاوه، مخ پورته لاړ. خپلې تنۍ یې خلاصې کړې او پر هغې څوکۍ کوټې کېناسته چې پر هغه ایښې وه.

-ښه پلار دې ځنګه دی؟

سرداراندرې په لنډه وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پرون شپه يې د مرګ خبر راورسېد.

کوتوزوف له ډاره په ډکو او سره بېرته شويو سترګو، سرداراندرې ته وکتل، خولې يې پورته کړه، پر ځان يې صليب وويست او بيا يې وويل:

-خدای دې جنتونه ځای کړي، دا د خدای اراده ده، پر موږ ټولو راتلونکې ده.

هغه په ټول قوت سره يوه ژوره ساه ووېسته او چپ شو. هغه ما ته ګران و، ما د هغه درناوی لاره او د زړه له کومې تا ته خواشيني څرګندوم. هغه له سرداراندرې نه غېږ تاو کړه، هغه يې په خپلې څورب ټټر کېښکود او تر ډېرو پورې يې هغه هم داسې کلک غېږ کې نيولی و. کله چې يې هغه پرېښود، سرداراندرې وليدل چې د کوتوزوف له واکه وتلې شونډې رېږدي او سترګې يې له اوښکو ډکې شوې دي، هغه ژوره ساه ووېسته، دواړه لاسونه يې پر څوکۍ ددې لپاره تکيه کړل، چې پاځي.

کوتوزوف وويل:

- ښه ده، درځه چې ځو، بايد خبرې وکړو، خو په دې وخت کې دينيسوف په هماغه زړورتيا چې د دښمن په وړاندې يې لرله، پرته له هغه چې له ستر قوماندان نه حيا وکړي. پرته له هغه چې د زينو په پيل کې ولاړو ياورانو چغو ته پام وکړي او هغه يې وړاندې تګ ته نه پرېښود، په سپين سترګۍ او ټينګو ګامونو، داسې ټينګو چې د وسپنيزو پوندو غږ يې د زينو په سر انګازې جوړې کړې وې، برنډې ته راوخوت. کوتوزوف لاسونه پر څوکۍ کېښودل او په ناخوښۍ يې دينيسوف ته کتل. دينيسوف ځان ورو پېژاند او وې ويل چې د والاحضرت ستر قوماندان لپاره داسې يو خبر لري، چې د هېواد د ژغورنې لپاره خورا مهم دی. کوتوزوف له ستومانۍ نه په ډک غلچک

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته وکتل او په داسې يوې خوځېدا چې د خواشينۍ څرګندونه يې کوله. لاسونه يې له څوکۍ راپورته، سر پر سر يې په ګېډې کېښودل او د دينيسوف خبره يې تکرار کړه:

-د هېواد د ژغونې لپاره؟ ښه وايه، څنګه او څه خبره ده؟

د دينيسوف بشره لکه د يوې پېغلې د بشرې په څېر تکه سره شوه، (پر هغې بريتورې، پخې او تل مستې څېرې، دغه سوروالی خورا عجيبه برېښېده) هغه په ډېرې زړورتيا د سمولينسک او ويازما د ښارونو تر منځ د ځايونو او حالتو په اړه کوتوزوف ته خبرې کولې، دينيسوف په دې سيمو کې ژوند کړی و او له هغو سره يې ښه آشنايي لرله. د هغه نقشې، د هغه د ډاډ او عقيدې له مخې چې هغه درلودې، خورا ښې او پر ځای برېښېدې. کوتوزوف خپلو پښو ته ځير او کله ناکله به يې د ګاونډ د کور انګړ ته داسې وروکتل، چې ګواکې له هغې خوا کومې بدې پېښې ته سترګه په لاره دی. په رښتيا هم هغه وخت چې دينيسوف غږېده، يو څوک چې يو بکس يې تر تخرګ لاندې نيولی و، له هغه ځايه راووت.

کوتوزوف د دينيسوف د خبرو په منځ کې هغه ته وويل:

-څنګه؟ دې کار ته چمتو يې؟

يو جنرال ځواب ورکړ:

-هو کې ! والاحضرته ! چمتو يم ! کوتوزوف سر وښوراوه او په زړه کې يې وويل: څنګه کېدای شي يو تن دغه چاره ترسره کړي او بيا دينيسوف ته غوږ شو.

دينيسوف وويل:

- د رښتيني روس پوځي په څېر قسم خورم چې د ناپليون اړيکي له پوځ سره تالا والا کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوتوزوف د هغه خبرې پرې کړه او وې پوښتل:
-دغه کيريل اندريوويچ دينيسوف ستاسو څه کېږي؟
-والا حضرته ! هغه زما تره دی.
کوتوزوف په خوښۍ وويل:
-هغه زما ملګری و، ښه دی، ښه دی، ته به همدلته په قوماندانۍ کې پاتې شئ، بيا به سبا ته سره وګورو. هغه د خدای په امانۍ په ښښه سر وښوراوه، مخ يې واړاوه او لاس يې هغه کاغذ ته وراوږد کړ چې کانونيڅين راوړی و.
د امنيت د ساتنې جنرال په ناخوښۍ آواز وويل:
-والاحضرت به مهرباني ونه کړي، چې دفتر ته لاړ شي؟ بايد هلته نقشې وګوري او ځينې ليکونه لاسليک کړي. يو ياور راووت او خبر يې ورکړ چې هر څه په کوټه کې چمتو دي. خوداسې برېښېده چې کوتوزوف غوښتل لومړي هر څه خلاص او بيا کوټې ته ورننوزي.
کوتوزوف تندی تريو کړ او وې ويل:
-نه، ګرانه ! چا ته ووايه چې يو ميز دلته راوړي، هر څه به دلته وګورم. بيا يې سرداراندرې ته مخ ورواړاوه او زياته يې کړه. څه چېرې ته لاړ نه شئ ! سرداراندرې همالته په برنډې کې پاتې شو او د امنيت د ساتنې جنرال ته يې غوږ نيولی و.
د امنيت د جنرال د خبرو په وخت کې سرداراندرې څو ځله يو ښځينه غږ او د وريښمينو کاليو شغهاری د وره له شا نه واوريد. څو ځله يې هغې خوا ته وکتل، هلته يې يو ځورب، سره سپينه ښکلې ښځه چې ګلابي کميس او د وريښمينو ځيګري ټيکری يې پر سر و، وليده، هغې چې يو قاب په منګلو کې نيولی و، داسې برېښېده چې د دروازې تر شا د کوتوزوف راتګ ته سترګې په لاره وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوتوزوف يو ياور په خورا ټيټ غږ، سرداراندرې ته وويل:
-دا ښځه کشيشه او د کوتوزوف کوربنه ده، هغه غواړي په مالګې او ډوډۍ د والاحضرت هرکلی وکړي. مېړه يې په کليسا کې د صليب په ښورولو او دا په کور کې د مالګې او ډوډۍ په وړاندې کولو د هغه هرکلی کوي. بيا ياور په خندا وويل:
- خورا ښکلې ښځه ده !
کوتوزوف ددې خبرې په اوريدو مخ واړاوه،د جنرال ګزارش ته (چې د هغه اصله موخه د ټولواک زايميشيچ غندنه وه) يې هماغه شان غوږ نيولی و، لکه څو شېبې مخکې يې چې دينيسوف او اوه کاله مخکې يې په آسترولېيخ کې د جګړې جرګه کې، ته غوږ نيولی و. هغه يوازې له دې کبله د ويناوالو ويناو ته غوږ نيوه چې اوريدونکی غوږونه لري، که څه هم په يوه غوږ کې يې سمندري ريښکۍ ايښې وه. خو هغه اړ و چې واوري. داسې برېښېده چې هر هغه څه چې جنرال وايي نه يوازې د هغه د تعجب وړ نه دي، بلکې دی له پخوا نه په هغو خبر هم دی. هر هغه څه چې دينيسوف ويلي و، ځيرکانه او عاقلانه او هر هغه څه چې جنرال ويلي و تر هغه هم خورا ځيرکانه او خورا عاقلانه و، خو دا له ورايه ښکاريده چې کوتوزوف نه د خبرو منځپانګې او نه د ويناوال ځيرکتيا او پوهې، يوه ته هم پاملرنه نه کوله، هغه دغه دواړو ځانګړتيا غوره نه ګڼلې،ځکه هغه د پېښو د آوارۍ لپاره يو بل څه ته ډېره پاملرنه کوله او هغه، هغه څه دی چې عقل او ځيرکتيا سره يې هېڅ اړه نه لرله. سرداراندرې په خورا پام د ستر قوماندان څېره څارله او هغه يوازيني څه يې چې د هغه په بشره کې ليدل هغه غم او هغه په زړه پورتيا او ځېرکتيا وه چې د دروازې شاته د ولاړې ښځې د کاليو له شغهارې سره يې لرله او دده پاملرنه چې په کړو وړو کې يې له ټولو سره کوله. دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ښکاره وه چې کوتوزوف د دینیسوف ځیرکتیا او آن هېواد پالنې ته په بې پروایۍ کتل، خو دا له دې کبله نه وه چې د هغه دغه ځانګړتیاوې یې د خپلو کړو په اندول، بې ارزښته ګڼلې (ځکه هغه هېڅکله د خپلې پوهې، ځیرکتیا او هېواد پالنې ښودنه نه کوله) بلکې د هغه دې بې پروایۍ بل دلیل درلود. هغه ته دا ټول دده د زیات عمر او د پاخه عمر د تجربو د زیاتوالي له کبله و، د خپل جنرال تر خبرو وروسته، د هغه یو ازینۍ سپارښتنه د روسي سرتېرو د داړمارۍ په هکله وه. جنرال د خپلو خبرو په پای کې په خپل لاسلیک کوتوزوف ته داسې وړاندیز کړی و، چې هغو سرتېرو ته جزا ورکړ شي چې د یو سړي لخوا عرض او دعوا پرې شوې وه. دا عرض ددې لپاره و، چې د هغه نارسېدلې اوربشې روسي پوځیانو ریبلې دي او په دې کار کې روسي پوځیان ملامت دي.

کوتوزوف شونډه په غابښ کړه، سر یې وښوراوه او په دې اړه یې ټولې خبرې واورېدې او وې ویل:

-دا وړاندیز دې بخارۍ کې اورته واچاوه، یو وار خو د تل لپاره درته وایم، ښه غوږ شه، دا وروستی ځل دی، باید تل دغه شان شکایتونه اور ته وارتېرې. د ټولو دغو شان پانو ځای اور دی. پرېږده چې څومره غنم او اوربشې ریبي ودې ریبي، لرګي غوځوي، غوځوي دې، سوځي یې، سوځي دې. زه نه غواړم چې هغوی داړې جوړې کړي، خو دا اجازه هم نه ورکوم چې څوک پوځیانو ته جزا ورکړي، جګړه، جګړه ده، چاره څه ده؟ څوک چې اور بلوي، سپخنکې هم الوزي او دلوګي زغم هم باید ولري.

یو ځل بیا یې خپلې مخې ته، اېښودل شوي کاغذ ته وکتل، سر یې وښوراوه او وې ویل:

-آه !آه !د المانینو ځیرکتیا !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

کوتوزوف چې وروستۍ پانه لاسلیک کړه، وې ویل:
-نو، اوس ترې خلاص شو.
په خورا سختۍ پاڅېد، خپله ثوربه سپینه ګونځې ګونځې غاړه یې هسکه کړه، په ورین تندي او خوشاله بڼه د وره پلو ته وخوځېد.
کشیشې ښځې چې څېره یې تکه سره شوې وه، په تلوار قاب راواخیست او د ټول پخواني چمتووالي سره سره یې ونه شو کولای په هماغه شېبه کې چې ستر قوماندان راننوزي، د هغه مخې ته ونیسي، بیا یې هم بې ساری درناوی وکړ او قاب یې د کوتوزوف مخې ته ونیو.
د کوتوزوف بانه سره ورغلل او په موسکا موسکا یې د هغې ښځې زنې ته لاس ورووړ او وې ویل:
-واه واه، څومره ښکلې ده! ګرانې ډېره مننه!
هغه د پطلانه له جیبه، د سرو زرو څو خښتې راوویستې او د هغې ښځې په قاب کې یې ورکېښودې.
کوتوزوف د هغې کوټې خواته چې ورته جوړه شوې وه، وخوځېد او وې ویل:
-ښه نو، ژوند دې څنګه دی؟
کشیشه ښځه چې خوږې موسکا یې پر سروشویو اننګو کې غوچولې جوړې کړې وو، ده پسې سمدلاسه راننوته. د کوتوزوف یاور،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار اندرې پسې چې لا په برنډه کې ناست و، راغی او هغه یې سهارنې چای ته وروباله. نیم ساعت وروسته سردار اندرې بیا کوتوزوف ته وروبلل شو. کوتوزوف هماغه شان خلاصې تنۍ پر څوکۍ ډډه لګولې وه، یو فرانسوي کتاب یې په لاس کې و، همدا چې سردار اندرې کوټې ته راننوت، یو چاکو یې دننبې په توګه په کتاب کې کېښود، هغه یې وتاړه او پر میز یې کېښود. سردار اندرې د کتاب نوم ولوست. هغه د مېرمن ژنلیس د (هیلېو شهسواران) نوی رومان و.

کوتوزوف وویل:

-کینه! دلته کینه! راځه چې د زړه خواله وکړو. د خواشینۍ ور ده، ډېره د خواشینۍ ور ده، خو ته باید په یاد ولرئ، ګرانه! داسې یې وګڼه چې زه دې پلار یم، یو بل پلار.

سردار اندرې، په هر هغه څه چې د پلار او د هغه د مرګ په اړه، دد لیسه ګورې او له هغه ځایه د تېرېدو په وخت کې د هغه د سیمې په اړه پوهېده، ټول او ټول کوتوزوف ته وویل.

کوتوزوف چې ګواکې د سردار اندرې له خبرو نه د روسیې حالت ځانته څرګند کړی و، له ګڼې نه په ډک آواز وویل:

-ته ګوره، ښه وګوره! چې ژوند مو دوی څنګه کړ؟

څېره یې لا پسې وخوټېده او تکه سره شوه.

-وخت، وخت راکړئ، وخت راکړئ!

داسې برېښېده چې نور هغه نه غوښتل، دغو خواشینو خبرو ته دوام ورکړي، نو وې ویل:

-ما ته ددې لپاره راغوښتی یې، چې ماله سره دلته پاتې شې.

سردار اندرې په داسې یوه موسکا چې له کوتوزوف نه یې پټولی نه شوه، وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ستاسو والاحضرت له مهربانۍ نه مننه کوم، خو زه په دې ډاریږم چې نور به زه د قوماندانۍ په درد ونه خورم.

کوتوزوف په سترګو کې له هغه وپوښتل.

سرداراندرې ځواب ورکړ:

-خو تر هغه لا غوره دا ده چې ما په غونډ کې ،له خدمت سره عادت کړی دی، افسران راته ګران دي، او داسې انګېرم چې زه هم خپلو سرتېرو او افسرانو ته ګران یم. زه به ډېر خواشینی شم که خپل غونډ پریږدم. که ستاسو د خدمت له ویاړه تېریږم، علت یې دا دی. ..

ځیرمنې، مهربانې او هم مهاله له ملنډو سره مل یې موسکا د کوتوزوف څېره روښانه کړه، کوتوزوف د بالکونسکي خبره پرې کړه او وې ویل:

-ښننه غواړم، ته به زما ډېر په کار وای، خو ته برحق یې، برحق یې، د ښو کسانو ځای ستره قوماندانې نه ده. مشاوران تل ډېر دي، خو په پوځ کې د خدمت کسان خورا لږ دي. که دغو ټولو مشاورینو په پوځ کې لکه د تا په شان خدمت کولای، زموږ پوځ به دغه حالت ته نه وای رسېدلای. ما ته خو ته د اوسترلیځ (پخوانی جبهه) له وختونو یاد یې، ښه مې یادیږئ، یادېږئ مې، یادېږئ مې چې لویدلې جنډه دې پورته کړه او مخکې لاړې.

د کوتوزوف له خوا ددغو یادونو رایادول، د سرداراندرې څېره له خوښۍ نه تکه سره کړه.

کوتوزوف سرداراندرې له لاسه راونیو. خپل غومبوری یې وروړاندې کړ او سرداراندرې بیا ددغه بوډا په سترګو کې اوښکې ولیدې. که څه هم سرداراندرې په دې پوهېده چې کوتوزوف ډېر زړه خوږی او اوښکې یې ژر راتوییږي او دده د پلار د مړیني له امله،له ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ډېره خوا خوږي ښيي، خو بيا هم هغه په دې ډېر خوشاله شو او ويا ړيده چې د اوسترليځ په جګړه کې دده مېړانه د هغه په ياد ده. کوتوزوف هغه ته وويل:

-ځه! پر خپله لاره ځه، خدای دې مل شه! زه پوهېږم ستا لاره د ويا ړ او غرور لاره ده. هغه يوه شېبه چپ پاتې شو او زياته يې کړه:

-په بخارست کې چې وم، څو ځله مې ياد کړې، ته مې يوه ماموريت ته په کار وې. وروسته يې بيا د خبرې د بدلولو لپاره د عثماني امپراتورۍ سره جګړه او د روغې خبره رايادده کړه او وې ويل:

-هغه کسان چې ما ملامتوي کم نه دي، هم مې د جګړې له امله او هم مې د روغې له امله غندي، خو دا دواړه په خپل وخت تر سره شول. هم جګړه او هم روغه. کوتوزوف زياته کړه:

-هغه څوک چې د انتظار هنر لري، هغه ته هر څه په خپل خت رارسېږي. او بيا د مشاورينو خبرو ته چې دده پام يې ډېر ځان ته ورګرځولی و، راستون شو، هغه دوام ورکړ:

-او هلته هم د مشاورينو شمېر تر دې ځايه کم نه و، اوف، اوف، توبه، توبه، ددې مشاورينو له لاسه! توبه! که مې ددغو مشاورينو ټولې خبرې اوريدلې وای، اوس به په ترکيه کې وای. روغه به نه وه او جګړې به دوام درلود. ټول غواړي، چې هر څه په تلوار پای ته ورسوي، خو په تلوار کار ځنډېږي. که کامنسکي مړ شوی نه وای، هغه به دې مشاورينو وژلی وای، هغه ددېرش زريز پوځ په مرسته، پر کلا يرغل کاوه، د کلا نيول ګران کار نه دی، ګران کار د جګړې ګټل دي. او د جګړې د ګټلو لپاره يرغل او غلچکی ګوزار په کار نه دی، د جګړې د ګټلو لپاره زغم او وخت په کار دی. کامنسکي د روشچوک لاندې کولو ته پوځ واستاوه، خو ما يوازې دغه دوه (زغم او وخت) ورولېږل، تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کامنسکي نه مې زیاتې کلاګانې لاندې کړې او ترکان مې دې ته اړ کړل چې د آس غوښه وخوري. هغه سر وښوراوه، خپل ټټر یې وډباوه او په خورا لېوالتیا یې وویل:

-او فرانسویان به هم د خپلو آسونو د غوښې خوړلو ته اړ کړم، ته ډاډه اوسه او زما په خبرو باور وکړه. او بیا یې سترګې له اوښکو ډکې شوې.

سرداراندرې وویل:

-خو له دښمن سره جګړه هم باید هرومرو وشي.

-باید وشي ! که ټول دا غواړي بله چاره نه شته، خو ګرانه ! تر دغو دوو سرتېرو زغم او وخت نه، نور زورور سرتېري نه شته. دغه دوه سرتېري له هر کړاو سره سیالي کولی شي،خو دا خبره هېڅ مشاور نه اوري او لویه بدمرغي په همدې کې ده. یو یې غواړي بل یې نه غواړي، سړی څه وکړي؟ هغه داسې غړېده چې ګواکې د ځواب اورېدل غواړي، بیا یې وویل:

-ښه، ته څه په کې وایې؟ او د هغه په سترګو کې د ژورې ځیرکتیا او پوهې ځلا وځلېدله،خو سرداراندرې چې ځواب ورنه کړ،ده وویل:

-اوس به زه درته ووایم چې باید څه وشي،څه وشي او زه څه کوم، که په څه کې دې شک پیدا کړ، ګرانه، هغه مه کوه. لږ شېبه چپ شو او بیا یې په ټینګه،خو جلا جلا تورو وویل:

- مه یې کوه.

هغه سرداراندرې ته وویل:

-خو ګوره ! دا په یاد لره، چې زه له تا سره د تا په ویر کې د زړه له کومې ګډ یم، دا په یاد لره، چې ستا لپاره زه نه والاحضرت یم، نه شهزاده، نه سردار، نه د پوځونو ستر قوماندان، زه ستا پلار یم. که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کومه ورځ دې څه اړتیا پیدا شوه، مخامخ به ما ته راځئ، د خدای په امان د زړه سره ! هغه بیا له اندرې نه غېږ تاو کړه، هغه یې کېښکود او ښکل کړ. او سرداراندرې لا له کوټې نه وتلی نه و چې کوتوزوف د زغم یو ژور اسویلی وویست او بیا د مېرمن ژنلیس، د هیلیو شهسواران نومي رومان چې نیمګړی یې پرې ایښی و، راواخیست.

سرداراندرې، خپله هم په دې نه پوهېده چې څنګه او له څه داسې پېښې شول، خو دومره پوهېده، چې له کوتوزوف سره تر دغې کتنې وروسته چې دی خپل غونډ ته راستون شو، د جګړې له بهیر او دا چې واک چاته سپارل شوی دی، آرامه شو. هر څومره به چې د دغه بوډا د ځانګړو ځانګړتیاو په نشته والي پوهېده او لیدل به یې چې ځیرکتیا (یعنې د پېښو ډلبندي او د هغو پایلې) خپل ځای د چارو کرار په کرار ځارلې ته پرېښې دی. دی به لاپسې آرامېده او په دې به ډاډمن کېده چې کارونه او چارې به هماغه شان چې ښایي، تر سره کېږي.

سرداراندرې به فکر کاوه:

د هغه په چارو کې به هېڅ شی دده خپله خوښه نه وي، هغه به هېڅ نوښت ونه کړي او هېڅ تکل به ونه لري، خو د ټولو خبرې اوري، د ټولو خیالونه، خیال ته سپاري، هر څه او هر څوک په خپل ځای برابروي، د هېڅ ګټور خیال مخنوی نه کوي او هېڅ زیانمن خیال ته اجازه نه ورکوي. هغه په دې پوهېږي چې دده تر ارادې یو بل قوي او پیاوړی شی شته او هغه د پېښو نه راګرځېدونکی بهیر دی. هغه کولای شي هغه ووینې، کولای شي د هغو په معنا پوه شي، د پایلو اټکل وکړي، کولای شي په دې پېښو کې له ګډون نه ځان وژغوري، په دې پېښو کې د خپلې ارادې سرته رسول ونه غواړي او هغه بلې خوا ته وګماري. او دا تر ټولو غوره ځانګړتیا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې له ځانسره دا هم ویل:

-ولې پر هغه باور کېږئ؟ دا له دې کبله چې هغه روس دی. سره له هغه چې هغه د فرانسوي میرمنې دوژنلیس رومان لولي، فرانسوي متلونه په خبرو کې کاروي، خو بیا هم کله چې وایي: ته ګوره چې زموږ پر پوځ یې څه راوستل، د هغه غږ رېږدي او کله چې ژبه کوي: او فرانسویان به هم د خپلو آسونو د غوښو خوړو ته اړ کړم، سترګې یې له اوښکو راډکېږي.

د همدې احساس پر بنسټ څه لږ اوزیات په ټنته بڼه، د ټولو د احساساتو، د ولسي یو والي او پیرزوینې له مخې، د دربار د مخالفت سره سره، کوتوزوف د ټولو پوځونو د سترقوماندان په توګه وټاکل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

له مسکوه د ټولواک، تر راستنېدو وروسته، د مسکويانو ژوند خپل پخوانی داسې دود يزې بڼې ته ورستون چې په هغو کې د څو ورځو مخکې هېواد پالنې او لوړ روح د پيدا ښت تصور هم ګران و. هغو ته دا په رښتيا ګرانه وه دا ومني، چې روسيه په رښتيا له ګوابښ سره مخامخ او د انګليسي کلوپ غړي هم د دې هېواد زامن دي او د هغې (روسيې) په ويار هر ډول سربښندنې لپاره چمتو دي. هغه څه چې په مسکو کې د ټولواک د استوګنې په وخت کې د ټولو هېوادپالنه رايادوله، هغه له ټولو نه د سربښندنې (د سړو او پيسو ملاتړ) غوښتنه وه، چې متې د ټولواک د يادولو سره يې رسمي، قانوني او سرته رسېدونکې بڼه پيدا کړه.

مسکو ته د دښمن د لا رانږدې کېدو له امله، د خلکو روحيه لا پياوړې نه شوه بلکې برعکس، لکه هغه شان چې د ګوابښ لاندې خلکو حالت وي، هغوی لا پسې بې پروا شول. د ګوابښ په رانږدې کېدو، هم مهاله او په يوه کچه دوه غږه په انساني روح کې انګازې کوي. يو غږ، غږ کوي چې بايد د ګوابښ کچه اټکل شي، وپېژندل شي او له هغه نه د ژغورنې تکل وشي، هغه دويم يې چې تر لومړني هغه لا پسې معقول دی، وايي چې، د ګوابښ په اړه فکر کول خورا ګران او عذابوونکی او د ګوابښ د رامنځ ته کولو د سببونو او له هغو د ژغورنې د لاروچارو لټول، له انساني توانه لوړه ده، نو ځکه ښه به دا وي چې له دغه عذابه مخ واړول شي او د هغه تر تېرېدو پورې، د کوم ښه او ښکلي څه يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپه اړه فکر وشي. انسان په يوازيتوب کې زياتره وخت لومړي غبرګ ته غوږ دی او په ټولنيزو خوځښتونو کې، دويم هغه غبرګ اوري. د مسکو يانو ژوند هم اوس همدا سې و. هېڅکله د هغو ژوند داسې له خوښيو او مينو ډک نه و، لکه سږ کال چې و.

د راستوپچين، اعلاميې (د هېوادپالنې په اړه ځانګړې پاڼې چې پر سر يې د ښار د ښه خوړنځای او د هغه د خاوند کاريوشکا چيګيرين تصوير خپور شوی و) او د واسيلي لوديچ پوشکين نظمونه يې لوستل، دغه کاريوشکا چيګيرين د مسکو له کمکيو بډايانو نه و چې په خپله خوښه يې پوځ ته د تګ تکل کړی و، ځان يې په څکلو مست کړی و، خو همدا چې پر مسکو يې د بناپارت د يرغل اوريدلي و، له ډېره قهره لېونی شوی و او فرانسويان يې په داسې ژبه، په داسې ښکنځلو کنځل، چې ساري يې نه لاره، هغه له خوړنځی نه د باندې راووتلی او د ګريت، تريو تصوير لاندې چې د پرتم او غرور نښه وه، ولاړ او هلته يې د راټول شويو وګړو لپاره نظمونه لوستل.

د کلوپ غړي د دغې اعلاميې د لوستلو لپاره د کلوپ په يوې کوټې کې راټوليدل او د ځينو دا خوښېدل چې څنګه کاريوشکا، غږېده او پر فرانسويانو يې ملنډې وهلې، هغه ويل چې کله فرانسويان روسي کرم وخوري، بادونه پرې کوي، که روسيې اش وخوري پړسېږی او روسي سوپ يا شوراو هغوی ټنډوي..

... هغوی ويل چې ټولې دولتي ادارې له مسکوه د باندې لېږدوي او دې خبرې پسې يې د شينشين دا ټوکه زياتوله چې ويلي و:

ددې لپاره چې مسکويان د دولتي ادارو له ستونزو و ژغورل شي، هغوی ټول بايد له ناپليونه مننه وکړي.. خو ددې خبرو په لړ کې تر ټولو په زړه پورې دا وه چې بيزاوخوف، تکل لري خپله پوځي جامې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واغوندي، پر آس سپور شي، تر ټولو مخکې جګړې ته روان شي او د خپل دې کار په بدل کې له چا ، کومه پیرزوینه هم ونه غواړي. ژولیه دربتڅکایا ، یو ټوکر خپلو ښکلو او له ګناهو نه ډکو منګولو کې مروړلی او ویلي يې و:

-تاسو په هېڅ چا رحم نه کوئ.

ژولي بله ورځ، له مسکوه د وتلو تکل وکړ او په دې ویاړ يې د خدای په امانۍ لپاره، لویه مېلمستیا جوړه کړه.

هغې ویل:

-بېزاو خوف د خندا وړ دی، خو هغه دومره پاک زړی او دومره مهربانه دی چې پر هغه ملنډې هم خپل خوند لري.

هغه ځوان چې د اربکیو جامې يې اغوستې وې،ژولي هغه د خپل شهسوار ساتونکي په نامه یادوه او بله ورځ له هغه سره د نیژني ښار ته تله،وویل:

-جریمه !ناغه !

د ژولي په بنډارونو کې لکه د مسکو د نورو بنډارونو په شان داسې یو دود و چې یوازې په روسي ژبې به خبرې کېدې او که چا له روسي ژبې پرته په بله ژبه خبرې کولای او یا يې په وینا کې په تېروتنې کومه فرانسوي کلمه راشي، باید ناغه ورکړي. د دغې ناغې راټولولو ته یوه جرګه ګۍ جوړه شوې وه.

د دوی په ډله کې یو ناست روسي مېلمه چې لیکوال و ، وویل:

-او یو بله جریمه د فرانسوي ترکیب (خواخوږۍ لرل) د کارونې له امله..

ژولي، پرته له هغه چې د دغه لیکوال خبرو ته پاملرنه وکړي.. په دې وخت کې په ورین تندي پېیر ته هرکلی ووایه او د بنډاري ښځو په شان

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په ډېرې سپين سترګۍ زياته کړه:

-همدا اوس مو ستا خبرې کولې، او ويل مو چې ستا غونډه به د مامونتوف تر هغه خورا ښه وي.

پېير چې د کورنۍ لاس ښکلول، د هغې تر څنګ کېناست او وې ويل:

-اخ! زما د غونډې په اړه به خبرې نه کوئ، د هغه په اړه د فکر کولو نه هم بېزاره يم.

ژولي له دوکې او له ملنډو نه په ډک غلچک اربکي ځوان ته وکتل او له پېيره يې وپوښتل:

-داسې بربښي چې قوماندانۍ به يې هم خپله کوي؟

اربکي چې نور نو د پخوا په شان د پېير تر مخې په زړورتيا نه غږېده، د ژولي موسکا او له ملنډو سره مل غلچک حيران کړی و، نه پوهېده چې څه ووايي، ځکه پېير له خپلې ټولې سادګۍ او بې پروايۍ سره، داسې شخصيت و چې چا نه شو کولای د هغه تر مخې ځانته د ټوکو او ملنډو اجازه ورکړي.

هغه، خپل ژورب او غټ ځان ته يې وکتل، وې خندل او وې ويل:

-په دې غټوالي د فرانسوي ښه ويشتونکو لپاره، ښه ښه کېدای شم، له دې نه پرته له دې هم ډارېږم چې پر آس به هم په آسانۍ ور دانګلی نه شم.

ددې او هغه په اړه د خبرو په وخت کې، يو وخت خبرې د رستوف کورنۍ ته ورسېدې، ژولي د هغو په اړه وويل:

-وايي چې کاروبار يې خوراخراب دی،د خپله ګراف هم مزه نه شته،د رزموفسکي کورنۍ غوښتل چې د مسکو په څنډو کې د هغو کور واخلي،خو دا معامله هم همداسې ځنډېږي، ګراف يې بيه لوړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو چا وويل:
-نه، نه، داسې بريښي چې نن سبا به دغه معامله جوړه شي، خو په دې ورځو په مسکو کې د څه شي اخېستل، هسې لېونتوب دی.
ژولي وويل:
- ولې؟ تاسو رښتيا فکر کوئ چې مسکو له ګواښ سره مخامخ دی؟
-نو تاسو ولې له مسکو نه وزئ؟
-زه؟ تاسو عجيبې خبرې کوئ ! زه ځکه.. زه ځکه ځم او وزم، چې ټول روان دي، زه ژاندارکه يم، نه يو آمازوني سپور.
-ښه، ښه همداسې ده، يو بل زوړ ټوکر هم راته راکړئ.
اربکي خبره بيا د رستوفيانو خواته واړوه او وې ويل:
-که هغوی دغه معامله وکړي، کولای شي خپل پوروونه پرې کړي.
ژولي وويل:
-هغه يو زړه پاکی بوډا دی خو مزه يې نه شته.
ژولي له دوکې نه په ډکه موسکا پيېر ته وکتل او وې پوښتل:
-ولې هغه دومره اوږده موده په مسکو کې پاتې شول، هغوخو لا پخوا غوښتل کلي ته لاړ شي، ښکاري ناتاشا هم اوس روغه شوې ده.
پيېر وويل:
- هغوی خپل کمکي زوی ته سترګه په لاره دي. هغه د قزاقانو له پوځ سره يو ځای شوی او سپينې کليسا ته تللی دی. هغه يې اوس زموږ غونډ ته رابدل کړی دی، هره ورځ د هغه راتګ ته سترګه په لاره دي. ګراف لا پخوا غوښتل چې لاړ شي، خو ګرافينې به په هېڅ ډول تر هغه وخته چې زوی يې را نه شي، له مسکو نه ونه وزي.
-ما پرون نه، هماغه بله ورځ د آرفاروف په کور کې هغوی وليدل،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا بیا ښکلې او خوشاله برېښېده، یوه ښکلې مینه ناکه سندره یې بلله. په ځېنو خلکو هم ژوند څومره ښه تېرېږي.

پېیر په ناخوښۍ وپوښتل: څه شی تېرېږي؟

ژولي له خندا شنه شوه او وې ویل:

-تاسو پوهېږئ ګرافه! لکه د تاسو په شان مېړنو ځای یوازې د مېرمن سوزا په سندرو کې وي.

پېیر چې تک سور اوښتی و، وپوښتل: کوم مېړنی؟ ولې دا سې خبرې کوئ؟

-ښه ده، ګرانه ګرافه! په دې خبره ټول مسکو یان پوهېږي، خو په هر حال زه تا ته حیرانه یم.

اربکې وویل:

- جریمه! جریمه!

-ښه ده، دا مه وایه، هغه مه وایه، ډېره د خواشینۍ خبره ده.

پېیر پاڅېد او په خواشینۍ یې وویل:

-ټول مسکو یان په څه پوهېږي؟

-ښاغلیه ګرافه! ته خپله ښه پوهېږئ.

پېیر وویل: زه په هېڅ نه پوهېږم.

-زه پوهېږم چې تاسو له ناتالیا سره دوستي لرله او له همدې کبله..

-نه، خو ما ته تل ویرا ګرانه وه، زما مهربانه ویره.

پېیر په هماغه خواشینی غږ دوام ورکړ:

-نه آغلې! ما هېڅکله د پېغلې رستوفې د خاورونکي دنده نه لرله، او زه دا یوه میاشت کېږي چې آن د هغو د کور خوا ته هم نه یم ورغلی، خو زه ستاسو په دغه بد نیت نه پوهېږم.

ژولي وموسېده او په خندا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- څوک چې ښښنه غواړي، هغه ملامتیږي هم .. هغې خبره بدله کړه او وې ویل: رښتیا خبر یئ؟

هغه خواره شهزادګۍ ماریا پرون ماښام مسکو ته رارسېدلې ده، تاسو اوریدلي، د هغې پلار مړ شوی دی؟

پېیر ځواب ورکړ:

- دا څه وایئ؟ نه، چیرې ده؟ زه یې ډېر د لیدلو هیله لرم.

-زه پرون ماښام ورسره وم، هغه نن یا سبا له خپل وراره سره یو ځای د مسکو څنډو ته روانه ده.

پېیر وپوښتل:

- ښه، نو هغه څنګه ده؟

-هېڅ، یوازې په ماتم کې ډوبه ده، ګوره ! پوهېږئ هغه چا ژغورلې ده.. دا لوی داستان دی، نیکولای رستوف. هغه یې سره ایساره کړې وه، غوښتل یې چې هغه ووژني، سړیان ټپیان شوي وو، نیکولای د هغې مرستې ته وردانګلي او ژغورلې یې ده.

اربکي وویل:

- ډېر ښه، یو بل داستان، رښتیا، رښتیا دغه ټولیزې ښښتې ټول دې ته اړ کړي دي، چې ټولې زړې پېغلې په مېړو شي، لومړی یې کاتیا وه او دا ده دویم یې شهزادګۍ بالکونسکایا !

-تاسو پوهېږئ؟ زه په رښتیا تصور کوم چې شهزادګۍ ماریا، څه لږ لږ په دغه ځوان (نیکولای) مینه شوې وي. (دا وروستـه خبره یې په فرانسوي وویله)

اربکي غږ کړل:

-جریمه، جریمه، جریمه

-نو دا به په روسي څنګه ووایو؟..

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

کله چې پيير کور ته راستون شو، هغه ته يې د راستوپچين، د خبرتياوو دوه پاڼې چې په هغه ورځې يې راوړې وې، ورکړې.

د دغو خبرتياوو په لومړۍ هغې کې راغلي و چې د ګراف راستوپچين له خوا له مسکوه د وتلو د بنديز آوازې رښتيا نه دي، بلکې برعکس ګراف راستوپچين په دې خوشالېږي چې مېرمنې او د سوداګرو ښځې له مسکو نه ووزي. په خبرتيا کې يادونه شوې وه چې څومره ډار کم وي، په هماغه کچه به آوازې کمې وې، زه په خپل ژوند دا ضمانت کوم چې د جال ته به مسکو ته د ننوتلو اجازه ورنه کړل شي.

د غو خبرو د لومړي ځل لپاره پيير ته دا څرګنده کړه چې فرانسويان به مسکو ته راننوزي، په دويمه خبري پاڼه کې يادونه شوې وه چې زموږ ستره قوماندانې په ويازما کې مېشته شوې ده او ګراف ويتګنشتاين، فرانسويانو ته ماته ورکړې ده او دا چې د مسکو زيات او سېدونکي غواړي وسله وال شي، نو ځکه په وسلتونونو کې زيات شمېر تورې، تومانچې او توپک چمتو شوي چې خلک کولای شي، هغه په خورا ارزانه بيه تر لاسه کړي. د دغو خبرتياوو ژبه د هغو پخوانيو د چيګرين د خبرتياو په شان ټوکيزه او له ملنډو ډکه نه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېښېر د دغو خبرتیاوو په اړه فکر کاوه. دا سې بر ېښـېده هغـه لـه تالندو نـه ډک دریځ چې ده یې د زړه له کومې د رارسېدو هیله لرله او هم مهاله یـې د هغه په روح کې ډار او وحشت راپاراوه، هو، هغه دریځ رارسېدونکی و.

د سلم وار لپاره یې له ځانه دا پوښتنه وکړه:

-عسکری ته لاړ شم، له پوځ سره یو ځای شم او که صبر وکړم؟.

د هغه مخې ته پر ولاړ میز، پرتې قطعې یې راواخېستې او د فال پـه لیدو یې پیل وکړ.

هغه چې قطعې ګډولې، لاس کې یې نیولې، پاس یې چت تـه کتـل، نیت یې کاوه او له ځانسره یې ویل:

-که دا وار همدا سې راشي، که راشي، نو څه؟

ده لا خپلو پوښتنو ته ځواب نه و ویلی، که راشي، څه معنا بـه لـري، چې د دروازې له شا نه د مشرې ګرافینې غږ واورېدل شو:

-اجازه ده چې درننوزوو؟

پېښېر ځان ته وویل:

-که راشي، معنا به یې دا وي چې باید پوځ ته لاړ شم.

هغه، مشرې ګرافینې ته د ځواب په نښه زیاته کړه:

-راځئ! راځئ!

(هغه یوه له خورا مشرو ګرافینو نه وه چې لوړ تنه او د تېـرو پـه څېـر بشره یې لرله او لا تر اوسه پورې یې د ګراف په کور کې ژوند کـاوه، تـر هغې، دروکوچنیو هغو یې واده کړی وه).

په خورا ملامته او له ګېنې نه په ډکه ژبه یې وویل:

-وبښـئ کاکازویـه! وبښـئ چې تاسـو تـه راغلـم، بایـد یـوه پریکـړه وکړو، خدای پوهېږي چې څه به پېښېږي! ټول خلک لـه مسـکوه روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، ټول یاغي شوي دي، موږ ولې پاتې یو؟

پېير له مشرې ګرافینې سره په خبرو کې له ټوکو نه په ډکه ژبه وویل:

-برعکس د کاکا لورې، هر څه په خیر تېرېږي ! په خیر !

ګرافینې په پېغور وویل:

-په خیر، ډېر په خیر ! خورا په خیر ! نن وارو ارا ایوانوفنا راته وویل چې زموږ پوځونه څنګه له نورو نه تو پیر لري. اوس څرګنده شوه چې ویاړ او مېړانه څه ته وایي ! خلک راپاریدلي، چوپړان نور خبره نه اوري، آن زما خپل چوپړ سرغړونه پیل کړې ده او نېږدې ده چې موږ ووهي. په کوڅو کې تګ راتګ ګران شوی دی، او تر ټولو نه لا بده دا چې نن سبا فرانسویان رارسېدونکي دي، نه پوهېږم موږ څه ته سترګه په لاره یو او څه وکړو؟

ګرافینې زیاته کړه:

-د کاکا زویه، زه له تاسو نه یوه هیله لرم، سپارښتنه وکړئ، چې ما پترزبورګ ته ورسوئ. دا دعوا نه لرم چې زه یو څوک یم، خو زه نه شم کولای د بناپارت تر واکمنۍ لاندې ژوند وکړم.

-د کاکا لورې، بس کړئ، بس کړئ، نه پوهېږم دا خبرونه تاسو ته څوک رارسوي؟ هر څه په بل ډول دي، خو..

-زه به ستاسو ناپلیون ته غاړه کېنږدم، نور چې هر څه غواړی، غواړی دې، که تاسو نه غواړئ له ما سره دا مرسته وکړئ..

-ولې نه غواړم، سمدلاسه به زه سپارښتنه وکړم..

داسې برېښېده چې د ګرافینې خواشیني له دې کبله وه چې هغه څوک نه لري، چې خپل زړه ورته تش کړي، هغه وبنګېده او بېرته پر څوکۍ کېناسته..

پېير وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاسو ته چا ناسمې خبرې دررسولې دي. په ښار کې کراره کراري او هېڅ ډول ګوابښ نه شته، ما همدا اوس خبرتیا لوستله. او پيير هغې ته خبرتیا وروښوده او وې ویل:

-ګراف تضمین کوي چې که د ژوند په بیه هم وي، اجازه به ورنه کړي، فرانسویان مسکو ته راننوزي.

ګرافینه په قهر شوه او وې ویل:

-اخ څه وکړم، دا ستاسو ګراف! هغه دوکه مار او هر څه دده له لاسه دي. ده خپله خلک یاغیتوب ته ولمسول. آیا دا هماغه نه دی، چې په خبرتیا کې یې ولیکل، پر هر هغه چا ب چې ګماني شي، له ویښتو به یې راونیسي، پر ځمکه به یې کشکاږي (دا څه حماقت دی) او زندان ته به یې کړي. هر هغه څوک چې دا کار وکړي، هغه به ویاړګټي، دا د هغه مینه او هېوادپالنه ده. واروارې ایوانوفنې،وویل چې هغې یو دوه خبرې په فرانسوي کړې وې، نېږدې و چې خلک هغه ووژني. ..

پيير چې د قطعو پاڼې یې په لاس کې وې، اچول شوې هغه یې راټولې کړې او وې ویل:

-ګوره، داسې نه ده، هر څه ته داسې په سختۍ مه ګورئ!

که څه هم د هغه فال د پوځ تګ ته راووت،خو پيير پوځ ته لاړ نه شو. هغه له هیلو او ډاره په ډک زړه او هم مهاله د کومې بدې پېښې په تمه، په مسکو کې چې ورځ تر ورځې له خلکو نه تشیده، پاتې شو.

بله ورځ مازدیګر ناوخته،مشره ګرافینه پترزبورګ ته لاړه او پيير ته د هغه د چارو څارونکی راغی او خبر یې ورکړ چې د هغه پوځي غونډ ته د وسلو او مهماتو د اخېستو لپاره دده د یو څه جایدادونو د خرڅولو پرته پیسې پوره کېدای نه شي. د پيير د اداري چارو مشر دا ګوابښ هم وکړ چې دغه پوځي چارې، د غونډ جوړول او د لښکرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسلوال کول به دي دېوالي کړي.

پېير چې په سختۍ کولی شو خپله موسکا پټه کړي، د خپل اداري چارواکي خبرو ته غوږ و او وې ويل:

-ښه ده، بايد همداسې شي، خرڅ يې کړئ، خپله خبره خو، ببرته اخېستي نه شو.

ځومره به چې د پېير چارې، په تېره بيا د هغه مالي چارې خرابېدې، په هماغه اندازه به دی خوشاله برېښېده او په هماغه اندازه دا اټکل کېده هغه بدمرغي چې دی ورته سترګه په لاره دی، رانېږدې کېدونکې ده. نور نو د پېير يو خپل يا ملګری په ښار کې پاتې نه و. ژولي لاړه، شهزادګۍ ماريا لاړه، د هغه د آشنايانو له ډلې نه، يوازې رستوفيان په مسکو کې پاتې وو، خو پېير د هغو کور ته نه ورته.

په دغه ورځ پېير د ورنڅوف کلي ته لاړ چې پام بدل کړي او د هغې لويې هوايي پوقانې ننداره وکړي چې ليپخ، د دښمن د وژلو لپاره جوړ اوه. د دغې پوقانې آزمايښتي بڼه سبا هوا ته لېږل کېدله. دغه پوقانه لا جوړه شوې نه وه، خو پېير په دې خبر شوی و، چې هغه د ټولواک په خوښه جوړېږي. ټولواک راستوپچين ته د دغې پوقانې په اړه ليکلي و:

((همدا چې ليپخ چمتو شو، يو ډله ځير او د ډاډ وړ خلک د دغې پوقانې يا بالن د سورلۍ لپاره وټاکۍ. د کوتوزوف د خبرتيا لپاره به هم يو استازی ورولېږئ. ما په دې اړه هغه لا د مخه خبر کړی دی. هيله کوم چې ليپخ ته سپارښتنه وشي چې د هغه ځای په ټاکنه کې خورا ځيرک او محتاط اوسي چې د لومړي ځل لپاره هلته راکوزېږي. نه بايد تېروتنه وشي او د دښمن منګولو ته ونه لوېږي، ده ته ښايي چې خپل بهير او خوځېدا د ستر قوماندان له بهير او خوځېدا سره برابر کړي)).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورنځوف له کلي نه د راستنېدو په وخت کې، کله چې د بالوتنوی له ډګر نه تېرید ،وې لیدل، چې یوه ډله خلک د پانسۍ د سیمې سره راټول دي. له خپلې ګاډۍ نه کوز شو. ده ولیدل چې فرانسوي آشپز یې د جاسوسۍ په تور په متروکو واهه. وهل هماغه شېبه پای ته رسېدلي و، جلاد ، یو ځورب، پیاوړی سړی چې خرمایي ږیره یې لرله، آسماني جورابې یې په پښو ،شین وآسکت یې په ځان او سخت زګیروي کول، د وهلو له تختې نه راخلاص شوی، یو بل ډنګر او رنګ الوتی جاني هم همالته ولاړ و. له بشرو یې څرګندیدل چې دواړه فرانسویان دي. پېیر په ډارن او رنځېدلي حالت چې د هغه ډنګر او رنځور فرانسوي حالت ته ورته و، په ګڼه ګوڼه کې خلک دا خوا ،هغه خوا پورې وهل، وړاندې لاړ او وې پوښتل:

-څه شوي دي؟ څوک دي؟ ولې؟ خو د ټولو خلکو، مامورینو، سوداګرو، کلیوالو بزګرو یا پوستین پرغاړه ښځو پام داسې د وهلو ځای ته وراوښتی و، چې چا ،د هغه ځواب هم ورنه کړ. هغه ځورب فرانسوي پاڅېد، تندی یې تریو او اوږې یې ددې لپاره پورته واچولې،چې وښیي په خپل تکل کې ټینګ دی، پرته له هغه چې شاوخوا وګوري، د جامو په اغوستو یې پیل وکړ،خو ناڅاپه یې شونډې وربږدېدې،په ځان خپله په قهر شو ،د هغه ژړا د پخو خوني کسانو ژړا ته ورته وه. ګڼه ګوڼې په زوره زوره چغې وهلې او خبرې یې کولې، خو پېیر ته داسې بربښېده چې خلک په دغو چغو نارو کې، د خپلې خواخوږۍ احساس آرامه وي.

یو تن وویل:

-دا د یو شهزاده آشپز دی.

یو ګونځ مخی منشي چې د پېیر ترڅنګ ولاړ و،د فرانسوي د ژړا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليدو يې وويل:

- ښاغلی (په فرانسوي ژبه ښاغلی) داسې بريښي چې روسي سرکه په فرانسوي خوله کې خورا تروشه ده ! غاښونه يې پڅوي.

منشي ددې خبرو تر ويلو وروسته، شاوخوا تـه پـه دې هيلـه وکتـل، چې د خپلې ټوکې د ستاينې هيله يې لرلـه، خـو چـاوخنـدل او چـا پـه ډار جلاد ته چې له بل فرانسوي نه يې جامې وبستلې، کتل.

پيير پزه سوغ وهله، تندی يې تريو کړ او په چټکۍ راستون او ځان يې خپلې ګاډۍ ته ورساوه، پرله پسې بنګېده او له ځانسره يې څه ويـل. د لارې پـه اوږدو کـې څـو واره ورېږديـد او داسـې يـې چغـې کړلـې چـې ګاډيوان اړوت ترې وپوښتي:

-څه مو وفرمايل؟

کله چې ګاډۍ د لوبيانکا ډګر ته ورسېده، پيير پر خپل ګاډيوان غـږ کړ:

-چېرې روان يې؟

ګاډيوان ځواب ورکړ:

-تاسو وويل چې سترقوماندان ته ورشم.

پيير چې هېڅکله يې خپل ګاډيوان نه ښکانځه، چغه کړل:

-احمقـه ! خـره ! مـا درتـه وويـل چـې کورتـه لاړ شـه. ژر ځـه، د کـور خواته، احمقه !

او له ځانسره يې زياته کړه:

-همدا نن بايد وخوځېږم.

پيير ددغه فرانسوي د وهلو او د هغه د ننداري لپاره د راټولې شوې ګڼه ګونې په ليدو په غوځه پرېکړه وکړه چې نور نو په مسکو کې پـاتې نه شي، په هماغه ورځ بايد پوځ ته لاړ شي. هغـه داسې انګېرلـه چـې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې اړه يې يا خپل ګاډيوان ته ويلي دي او يا به هغه خپله دده په دې پرېکړه پوره پوه شوی وي.

همدا چې پيير خپل کورته ورسېد ،خپله په هر څه پوه او د هرې چارې کوونکي ته، ګاډيوان ته، يوستانوويچ ته، چې ټول مسکو هغه پېژانده سپارښتنه وکړه څنګه چې دی په همدې شپه د موژآسيک سيمې ته روان دی چې له پوځ سره يوځای شي، نو ژر تر ژره دده ښه آسونه هم بايد هلته ولېږل شي ،خو يوستانوويچ، هغه ته څرګنده کړه چې دا د يوې ورځې کار نه دی او پيير هم دې ته اړوت چې خپل سفر سبا ته وځنډوي، چې آسونه هم په کراره هلته ورسېږي.

د مياشتې په څلورويشتمه نېټه ،ترخورا بدې هوا نه وروسته، آسمان لږ څه شين او لمر رانښکاره شو. پيير هم تر غرمې وروسته له مسکو نه وخوځېد. د پيريخواشکاو په سيمه کې، چې د شپې پيير هلته د ګاډی آسونه بدلول، خبر شو چې په هغه شپه سخته جګړه پېښه شوې ده. پيير خبر شو چې هغه مابنام سخت اخ و ډب پېښ شوی دی، ده ته وويل شول چې آن دلته د پيريخواشکا په سيمه کې هم د ډزو له زوره او ګړزهاري نه ځمکه ريږديدلې وه، خو د پيير دې پوښتنې ته چې جګړه چا ګټلې ده، هېڅ چا ځواب پيدا نه شو کړای. (دا هماغه د څلورويشتمې نېټې جګړه وه چې په شواردينو کې شوې وه) بل ورځ په سپېدو کې پيير موژآسيک ته ورسېد.

د موژآسيک په کور کې، ټول او هره خوا پوځيان مېشت وو. د کور دد برې مخې ته چې آسوان او ګاډيوانان دده هرکلي ته راوتلي و، ټولې کوټې او دالانونه له افسرانو ډک او د پښو ايښودلو ځای هم نه و.

په موژآسيک او دهغه په شاوخوا سيمو کې يا پوځيانو دمه او يا په خوځېدا کې وو. هرې خوا ته به يې چې کتل،يا قزاقان وو يا پلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتېري یا سواره، یا ګاډي او کراچۍ یا توپونه او یا نور پوځي مهمات. پېير تلوار کاوه چې ژر تر ژره مخکې شي. څومره به چې له مسکو نه لرې کېده او د پوځیانو په دې سیند کې به د ننه ننوت په هماغه اندازه یې په زړه کې ډار او بې پایه خوشالۍ راپاریدلې. دغه احساس، هغه احساس ته ورته و چې د سلاباد سکي مانۍ ته د ټولواک د راتګ په وخت کې ده ته پیدا شوی و. د یوې پرېکړې د کولو او د یوې قربانۍ او سربښندنې د ورکولو احساس. هغه، هغه ښکلی احساس احساساوه چې ټول هغه څه چې خلکو ته نیکمرغي او آرامي راوړي، یعنې شتمنۍ، جایدادونه او آن خپله ژوند ، داسې یو بې معنا شی دی او څومره ښه ده چې دغه له یو بل څه سره پرتله او له یو څه ځار شي. او دا څه شی دی، چې دا ټول ترې ځار شي؟ پېير نه شو کولای ځانته دغه ځواب پیدا کړي، او هڅه یې هم نه کوله چې دا څرګنده کړي له څه شي او له چا نه دا ټوله ښکلا ځار کړي. هغه په دې خیال کې نه و چې ولې او چا لپاره دا ښنه او سربښندنه کوي، بلکې په خپله سربښندنې، په هغه کې د خوښۍ یو نوی احساس راپاراوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

د میاشتې په څلورویشتمه په شوادینسکي کې جګړه وشوه. په پنځه ویشتمه نېټه له یوې خوا ، یو ډز هم ونه شو ، خو په شپږویشتمه د بارادینو جګړه پېښه شوه.

په شواردینو او بارادینو کې د جګړې اوربل څنګه او چا وکړ ؟ولې په بارادینو کې جګړه پېښه شوه؟ دغې جګړې نه فرانسویانو او نه روسانو ،دهیڅ چا لپاره هېڅ ډول ارزښت او معنا نه لرله. د دغې جګړه پایله د روسانو لپاره دا وه او باید همداسې وای چې دوی د مسکو لویدو ته نږدې شول (هغه څه ته چې په ژوند کې تر هر څه زیات ترې ویریدل) او د فرانسوي لپاره د دغې جګړې پایله دا و چې هغوی د خپل ټول پوځ تالاوالا کېدو او تباهۍ ته نږدې شول (او دا هغه څه و چې هغه هم په ژوند کې تر هر څه زیات ترې ویریدل) دا پایله لا د مخکې څرګنده وه، خو ناپلیون بیا هم د یرغل او کوتوزوف هم د هغه په وړاندې د دریدو فرمان ورکړی و.

که د پوځونو قوماندانانو ،د عقل او منطق پر بنسټ ولاړې پرېکړې کړې وای، باید ناپلیون ته څرګنده شوې وای، که له دوه زره ورست واټن نه وروسته، جګړې پیل کړي، هغه به هرومرو دده د پوځ د څلورمې برخې وژنه وي او د کوتوزوف لپاره دا څرګنده شوې وه چې په دې جګړه کې به نه یوازې دی د خپلو پوځونو څلورمه برخه، بلکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو به هم له لاسه ورکړي. سره له دې هم باتجربه، ځیرک او هوښیار کوتوزوف په جګړه کې ګډون وکړ. ناپلیون هم چې نابغه جګړه مار نومول کېده، هم یرغل پیل کړ او خپل ځلورمه برخه پوځ یې وواژه. .. کولای شو ووایو چې هغه داسې انګېرله چې د ویانا په شان، د مسکو پر لاندې کولو سره به هم جګړه ختمه شي، خو د دې خبرې پر ضد ډېر دلایل شته دي. د ناپلیون د تاریخ ډېر لیکونکي، خپله څرګندوي چې ناپلیون د سمولینسک تر نیولو وروسته تکل درلود چې نور وړاندې لاړ نه شي. هغه د خپل پوځ د تیت و پرک کېدو په ګواښ پوهېده او په دې هم پوهېده چې د مسکو لاندې کول به د جګړې پای نه وي. ځکه هغه لا په سمولینسک کې په دې پوه شو چې روسان خپل ښارونه په کوم حال پرېږدي، هغه په دې هم پوه شو، چې د دې د روغې او خبرو یو وړاندیز هم ځواب ونه مومند.

کوتوزوف او ناپلیون د برادینو په جګړه کې، دې په دفاع او هغه په یرغل کې، یوه هم په خوښه او هوښیارتیا عمل نه و، کړی. دواړه بې معنا چارې او بې باکې کړې وه، خو تاریخ لیکونکو وروسته له دغه کاره، متې راونغاړلې او په لسګونه دلایل یې راوړل چې دغه دواړه پوځیان نومیالي، ځنګه ځیرک، هوښیار او بې ساري نابغه دي، او د ا څرګنده کړي چې دغه قوماندانان، تر نورو تاریخي پېښو نه د جبر اسیر او له خپلواکۍ او ارادې نه بې برخې دي.

زموږ نیکونو موږ ته خورا ډېرې حماسي افسانې پرېښي دي، داسې افسانې چې هلته د تاریخ ټوله مېړانه او ویاړ د اتلانو پرغاړه دی. او موږ لا تر اوسه دا زغملی او منلی نه شو چې زموږ په انساني زمانه کې، دغه شان تاریخ بې معنا ښکاري.

د بلې پوښتنې یعنې دا چې د بارادینو تر جګړې نه مخکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شواردينو جګړه څنګه پېښه شوه، هم، ځوابونه خورا بشپړ، خو زموږ په ذهن کې ډېر ناسم ځای پر ځای شوي دي.

ټول مورخين په دې اړه دا سې ليکي:

((روسي پوځ له سمولينسکه تر شاتګه وروسته، د ښې جګړې لپاره پرله پسې د خورا ښه مورچل د پيدا کولو په لټه کې و، دوی دغه ځای او مورچل په بارادنيو کې پيدا کړ.

روسانو دغه ځای له مسکوه، سمولينسکه ته د تلونکې لارې په کيڼې خوا کې، څه کم له بارادينوا تر اوتيڅا پورې، په هغه ډګر کې چې وروسته جګړه پېښه شوه، پيدا کړ، هلته يې ځان ټينګ او مورچلونه يې جوړ کړل.

د دغه سنګر او مورچل تر مخې ګواکې د دښمن د کړو او خوځښدا د څارنې لپاره د شواردينو د غونډۍ پر سر سنګرونه او څارځايونه جوړ شول. د مياشتې په څلور ويشتمه ګواکې ناپليون د دغه مورچل په لومړيو کرښو يرغل پيل، هغه يې لاندې او په شپږويشتمه نېټه يې د روسيې پر ټول پوځ چې په بارادنيو کې ځای پر ځای شوی و او هلته يې د هغو پر جوړو شويو سنګرونو بريد وکړ)).

دا هغه څه دي چې په تاريخونو کې راغلي او په بشپړه توګه رښتيا نه دي. د غه نه رښتيا والی به هر هغه چا ته، په آسانۍ څرګند شي، چې پېښو ته لږ ځير شي.

روسانو د ښو سنګرونو د لاندې کولو خيال نه درلود، بلکې برعکس، هغوی د شاته تګ په وخت کې تر بارادنيو، له لا ښه مورچلونه تېر شوي او په هغو کې نه و پاتې شوي. ځکه لومړی خو کوتوزوف نه غوښتل دا سې دريځ او ځای چې دوی نه دی خوښ کړی، هغه غوره کړي يا دا چې لا تراوسه پورې د ولسي خلکو سرښندنې ته پوره اړتيا نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدل کېده او بله دا چې لا میلارادوویچ له خپلو اربکیو سره رارسېدلی نه و او دزیاتو نورو نایادو شویو دلایلو له امله. دا ښکاره خبره ده چې د بارادنیو نه مخکې ځایو او مورچلو نه غوره او بارادنیو (هغه ځای چې د جګړې لپاره ټاکل شوی و) نه یوازې تر نورو ځایو غوره نه و بلکې د روسیې په امپراتورۍ کې تر بل هر ځایه چې آن که په پټو سترګو دې غوره کړای وای، څه ښه والی نه درلود.

روسانو نه یوازې د بارادنیو د ډبنتې د چپ واټ د مخامخ کنج لارې لاندې (یعنې په هغه ځای کې چې جګړه پېښه شوه) مورچلونه او ځان پیاوړی او ټینګ کړي نه و ، بلکې د ۱۸۱۲ کال د اګست د میاشتې تر پنځه ویشتمې پورې یې په دې اړه آن فکر هم نه و کړی چې جګړه به دلته پېښېږي. په دې اړه شواهد کم نه دي:

-نه یوازې د میاشتې په ۲۵ مه نېټه دلته کوم مورچل نه و بلکې د میاشتې په ۲۵ مه ددغو مورچلونو جوړول پیل شوي وو او په ۲۶ مه د هغو جوړیدل پای ته ورسېدل. بل شهادت د شواردینو د مورچلونو حالت و ، دا مورچلونه د هغه ځای تر مخې چې هلته جګړه پېښه شوه ، بې معنا و. دا څرګنده نه وه چې د غه ځایونه ولې تر نورو هغو نه ډېر تقویه شوي وو ؟ ولې د ۲۴ مې نېټې د شپې تر نیمایي پورې د دغه ځای د ساتنې لپاره ټول قوتونه هڅول شوي وا و د شپږو زرو تنو په شاوخوا کې د هغې په دفاع کې ووژل شول ؟ حال دا چې د دښمن د کړو او خوځېدا د څارنې لپاره ، یوه قزاقي ډله هم بس وه. دریيم دلیل دا چې جګړه په هغه ځای کې پېښه شوه چې د جګړې لپاره یې اټکل نه و شوی او د شواردینو مورچلونه د جګړې لومړي کرښې نه وې، دا چې بارکلي دیتولي او باګراتیون داګست په ۲۵ مه نېټه د شواردینو د جګړې کینې خوا ، لومړې کرښه ګڼلې وه او آن کوتوزوف چې تر جګړې نه وروسته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلواريو ګزارش ليکلی و، د شواردينو کينه خوا يې د جګړې لومړې کرښه ګڼلې وه.

... ناپليون لکه هغه شان چې په تاريخونو کې راغلی دی، د اګست په ۲۴ مه نېټه د والويوو پلو وخوځېد، خو هغه له او تيځا نه نيولې، بيا تر برادنيو پورې د روسي پوځونو کوم مورچل او سنګر ونه ليد. (هغه دغه مورچلونه نه شول ليدلی، ځکه هغه نه و)... ځنګه چې زموږ پوځونو د اګست د ۲۴ مې نېټې پر شپه يا ونه شو کولای يا يې نه غوښتل، لويه جګړه پيل کړي، نو ځکه جګړه د ۲۴ مې نېټې په ورځې پيل شوه. د بارادنيو لومړې او خورا لويه جګړه د اګست په ۲۴ مه نېټه پيل شوه، نو ځکه اوس پوځونو هم په دغې او په هغې جګړه کې چې د اګست په ۲۲ مه وشوه، ماته وخوړله.

کله چې د ۲۵مې نېټې پر سهار شواردينو دفرانسويانو لاس ته ورغله، د جبهې کين اړخ بې ساتنې پاتې شو او موږ دې ته اړوتو، چې له هغه ځايه شاته راووزو او په تلوار سره مو چې هره ځای کېدل، سنګرونه جوړ کړل، خو د اګست پر ۲۲ مه روسي پوځ نه يوازې ټينګ مورچلونه نه لرل، په ورانو ويجاړو سنګرونو کې جنګېدل، بلکې يوه بله ستونزه هم پر دغو نيمګړتياوو ورزياته شوه او هغه دا چې روسي قوماندان، د يوه بل ترخه حقيقت نه (يعنې د کين اړخ د مورچلونو له لاسه ورکولو او کينې خواته د ښي اړخ د قوتونو له لېږدولونه) هم خبر نه و... نو ځکه، د بارادنيو جګړه لکه هغه شان چې د روسي قوماندانانو د تېروتنو او نيمګړتيا د پټولو او د خلکو د وياړونو د کم ښودلو لپاره انځوريزې، نه وه پېښه شوې، دا جګړه داسې پېښه شوه چې هلته نه مورچل ټاکل شوی و، نه مورچلونه ټينګ شوي وو، نه له دښمنه د کم شمېر پوځيانو د درلودلو له امله، بلکې د شواردينو د مورچلونو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

جــګړه او سوله

لاس وتو له امله، په آوارو او نه ساتونکي دښته کې، چې نه يې مورچل درلود او نه يې سنګر، د دښمن د دوبرابرو زياتو پوځونو پـه وړانـدې پېښه شوه. هغه هم په داسې حال کې چې آن د دې تصور هم نه کېده چې زموږ پوځ دې وکولای شي لس ساعته جګړې ته دوام ورکړي، بلکې د دې تصور چور بې معنا و چې آن زموږ پوځ وکولای شي، په درې ساعتو جګړه کې تالا، مات او ونه تښتي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

پـﯿﻴﺮ د پنځه ويشتمې نېټې پر سهار له موژآسيکه وخوځېد. له ښاره پر لوړو غونډيو کږه وږه وتونکې لارې، د غونډۍ پر ښـۍ خوا د ولاړې کليسا نه چې زنګونـه يـې غړيـدل او لمانځنـه پـه کـې روانـه وه، تېر شـو. پـﯿﻴر له ګاډۍ کوز او پلی وخوځېد. هغه پسې يو ډلـه پـوځـي سـواره او د هغو مخکې د موزيک يو ډله پر غونـډۍ ورکوزيـدل. هغـوی تـه مخـامخ يـو کتـار کراچـۍ چـې د پـرون شـپې د جګـړې ټپيـان يـې راوړل، پورتـه روانه وه. کليوالو کراچيوانو د متروکو پـه وهلو او د چغو پـه شروشـور، آسونه د واټ له يوې خوا بلې خواته زغلول. کراچۍ چې پـه هـر يـوه کـې يـې درې يـا څلـور ټپيـان ناسـت يـا پراتـه وو، پـر دغـه وران ويجـاړ واټ کـې، پر پرتو شګو او کاڼو کږې وږې مـخ تـه روانـې وې. ټپيـان چـې خپـل ټپونـه د زړو ټـوکرو پـه ټوټـو ترلـي وې، رنـګ الـوتي، وچـې چاودېـدلې شونډې، تريو تندي، چې منګولې او لاسونه يې د کراچيو پـه لاستيو او څوکيو کې ټينګ کړي وو، د ورانـې لارې لـه املـه د ټکـانونو نـه دا خـوا آخوا اوښتل، څه کم ټولو، پـه خورا ځير او ماشوم وزمه لېوالتيـا د پـﯿﻴـر سپينې خولۍ او شنې واسکټ ډوله کرتۍ ته کتل.

د پـﯿﻴر ګـاډيوان د ټپيـو وړونکـو کراچيـو پـه کراچيوانـو پـه قهـر او غضب چغې وهلې، چې د واټ په يوې خوا کـې وخوځېږي. هغـه سـواره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د موزيک ډله يې مخکې روانه وه، د پيير ګاډی ته راوړاندې شول، د هغه مخه يې بنده کړه. پيير ودريد او په دغه واټ کې وهل شوی سنګر د ديوال ته تکيه شو.

لمر د غونډۍ د څوکو د مخنوي له امله، لا نه شو کولای پر واټ چې نری سره ورېمه په کې چلېده، لمن نه شوه غوړولی. د پيير لپاره د اګست د سهار هوا ښکلې او زړه راښکوونکې وه. د کليسا د زنګونو آوازونو پر زړه، خورا خوندور اغېز کاوه. د ټيپانو يوه کراچۍ، د لارې په خوا کې د پيير تر څنګ خپله کراچۍ ودروله او دغه څورب په تمېدا تمېدا او تلوار له خپلې کراچۍ نه وچورليد يوه تيره يې د کراچۍ تر وروستې ارابې لاندې کېښوده، او د خپل ولاړ آس دځل او يال په سمولو لګيا شو.

يو بوډا ټيپي سرتېری چې يو لاس يې پرغاړه کې پروت و، کراچۍ پسې پلی روان و، جوړ لاس يې په کراچۍ کېښود، پيير ته يې وکتل، وې ويل:

-ګوره ! وطنداره ! موږ همدلته ځملوئ او که مسکو ته ځو؟

پيير داسې په خپلو خيالونو کې ډوب و، چې دغه پوښتنه يې وانه وريده، کله به يې هغو سورو ته چې اوس د ټيپانو د کراچيو کتار ته ورسېدلي وو، کتل، کله به يې هغې کراچۍ ته کتل چې اوس يې دی تر څنګه ولاړ، دوه ټيپيان په کې ناست او يو په کې ويده و.

په کراچۍ کې له ناستو ټيپي سرتېرو نه يو تن، چې پر مخ سخت ټيپي و، ککره يې په زړو ټکرو کې مروړلې وه او غومبوري يې داسې پړسېدلي و چې تا به ويل د ماشوم سر دی، پزه او خوله يې يوې خواته کاږه شوي وو، د کليسا پلو يې کتل او پرځان يې صليب وېسته. هغه بل ټيپی زلمی، نوی سرتېری و چې د وښو په څېر ژېړې زرينې څڼې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرلې. مخ يې وچ کلک او لکه د سپوږمۍ هسې تک سپين و. تا به ويل چې يو څاڅکی وينه يې په ځان کې نه شته. هغه په خوږه موسکا پيير ته کتل. دربيم هغه يې پر مخ پروت او بشره يې نه ليدل کېده. د موزيک سپره ډله، د کراچۍ له ځنګه تېريده او دغه سندره يې د نڅا په موسيقۍ کې غږوله:

-اخ، سر يې پرې وښانده، ژوند لا پردې وطن کې دی.

د کليسا د سترو زنګونو وسپنيزو انګازو، په شروشور کې د سندرو آواز بل ډول پړواک لاره او د سندرو انګازې يې په خپلو کې ډوبولې. ..

هغه سرتېری چې د کراچۍ تر ځنګ ولاړ و، مخ پيير ته ورواړاوه او په خواشينۍ موسکا يې وويل:

-سرتېري څه کوئ، چې نن کليوال اربکي هم لږ نه وو، نن د هيڅ چا پروا نه کوي، ټول ټولوي او ليږي يې. دوی غواړي ټول ملت پر دښمن تباه کړي. لنډه به يې درته وواېم، د ټول مسکو د خلکو په اندازه سرتېري راټول شوي دي، دوی غواړي په يو وار کار پای ته ورسوي.

که څه هم د سرتېري خبرې ناڅرګندې وې، خو بيا هم، د پيير پر هغو سر خلاص شو او د تاييد په نښه يې سر وښوراوه.

کله چې لاره خلاصه شوه، پيير د غونډۍ تر لمنې پورې پلی لاړ، بيا پر آس سپور شو او لاړ. هغه په ګاډۍ کې وخوځېد، د لارې دوو خوا و ته يې په دې هيله کتل، که کوم آشنا څېره وګوري، خو هغه ته ټول نا آشنا کسان په مخه ورتلل. ټول نا اشنا پوځيان، د بېلابېلو پوځونو، هغه ليدل چې ټول د هغه سپينې خولۍ او شنه کوټ ډوله واسکټ ته په حيرانتيا ګوري، مګر دی څوک نه پېژني. کله چې هغه څلور ورسته وړاندې لاړ، لومړنۍ آشنا څېره يې وليده او هغه ته يې مخ ورواړاوه. دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

آشنا څېره يو مشر طبيب و چې په يوه ګاډۍ کې ناست او ده تـه مخـامخ راروان و. همدا چې پېير يې وپېژاند ، خپـل قـزاق تـه چـې د ګـاډيوان پـر ځای ناست و ، وويل چې کيني.

ډاکتر وپوښتل:

- جنابه ګرافه ! ښاغليه ! دلته څه کوئ؟

-هو ! راغلم چې لږ څه ننداره وکړم.

-هوکې، هوکې، د ننداري لپاره هر څه پيدا کېږي.

پېير له ګاډۍ راکوز او له ډاکټر سره يې د زړه خوالـه پيـل کـړ، هغـه ډاکټر ته وويل چې غواړي په جګړه کې ګډون وکړي.

ډاکټر، بيزاو خـوف تـه خوښـه ورکـړه چـې مخـامخ بايـد عـاليجنـاب والاحضرت ستر قوماندان ته ورشي. هغه خپـل ځـوان ملګري تـه وکتـل راوکتل او وې ويل:

-په دې ډاګونو او غرورغو کې ګرځېدل او راګرځېدل او له هر څه بې خبره پاتې کېدل څه ګټه لري؟ والاحضرت سترقوماندان خو تـا پېژني، تـا بـه پـه خورا خواخوږۍ ومني. هـوکې پلارجانـه ! همدا کـار وکـړه او مخامخ هغه ته ورشه. ډاکټر چې ستړی برېښېده، تلوار هم درلود.

پېير وويل:

-تاسو داسې فکر کوئ، مـا لا غوښـتل چېلـه تاسـو دا پوښـتنه هـم وکړم چې زموږ پوځونه چېرې پراته دي؟

ډاکټر وويل:

-پوځونه چېرته دي؟ زه هېڅکله له دې نه خبر نه يم. تاسو تاتارينو تـه ورشئ، هلتـه سنګرونه وهي، هلتـه، هلتـه د غونـډۍ د پاسـه ورشـئ. لـه هغه ځايه هر څه له ورايه ښکاري.

-له هغه ځايه هر څه ليدل کېږي؟ که تاسو. ..

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ډاکټر د هغه خبره پرې کړه، کراچۍ ته ورننېږدې شو او وې ويل:

-ما کولای شو تاسو هلته بدرګه کړم، ولې خدای ښه پوهېږي چې (لاس يې په دې ننښه چې په چارو کې ډوب دی، ستوني ته يوړ) همدا اوس بايد په منډه قوماندان ته ورشم. ګورئ زموږ کارونه څنګه دي؟ تاسو پوهېږئ ګرافه ! سبا ته جګړه ده، په سلو زرو پوځيانو کې تر سلو زرو هغو پورې يې ټپيان ګڼه. موږ آن د شپږو زرو ټپيانو لپاره نه کراچۍ لرو، نه صحرايي کټونه. نه روغتيا پال او نه ډاکټران. دا رښتيا ده چې لس زره کراچۍ لرو، خو نورې هم په کار دي، اوس دې نو زړه خپل، هر څه چې کوئ، هغه کوه يې.

پيير د غو خيالونو، چې له دغو زرګونو ژوندېو، روغو، ځوانو او زړو خلکو نه، د هغو خلکو له ډلې نه چې په خوښۍ او حيرانۍ يې د ده خولۍ ته کتل، شل زره به يې يا وژل کېږي او يا به ټپيان کېږي (هغه کسان دي چې ده وليدل) سخت حيران کړی و.

هغه په زړه کې ويل:

کېدای شي دغه کسان سبا ته ومري، نو ولې له مرګه پرته د بل څه په اړه فکر کوي؟ او ناڅاپه يې په خيال کې د موژآسيک په غونډيو کې، له ټپيانو نه د ډکو کراچيو تت يادونه، راژوندي او د کليسا له خوښۍ نه ډکې انګازې، د لمر ځلېدونکې شغلې او د پوځيانو ترانې او سندرې يې پر زړه ورورېدې.

سواره زلميان جګړې ته ځي، ټپيان په مخه ورځي، خو يوه شېبه هم د هغه څه په اړه فکر نه کوي، چې دوی ته سترګه په لاره دي، د دغو ټپيانو او مړو تر څنګ تېرېږي، په خندا خندا هغو ته سترګه کېښکاږي، د دوی له ډلې نه شل زره تنه به يا وژل کېږي يا به ټپيان کېږي، خو هغوی په حيرانتيا زما خولۍ ته ګوري، د تعجب ځای دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېبير په همدې خيالونو کې د تاتارينو لارې ته ځان برابر کړ.

د واټ کينې خوا ته د يوه ارباب د کور مخې ته، زياتې باروړونکې کراچۍ او ګاډۍ ولاړې او بې شمېره ساتونکي او ګمارل شوي کسان راټول شوي وو. والاحضرت ستر قوماندان هم همدلته مېشت و، خو کله چې پېبير دلته راورسېد، قوماندان هلته نه و، د هغه د قوماندانۍ هېڅوک هلته نه وو. ټول د لمانځنې لپاره کليسا ته تللي وو. پېبير مخ وړاندې، د کورګي پلو وخوځېد. د هغه ګاډۍ پر غونډۍ ورپورته شوه، يو واړه کلي ته ورسېده او د لومړي ځل لپاره يې کليوال اربکي وليدل چې سپين کميسونه يې پرغاړه او پر خوليو يې صليبونه انځور شوي و. هغوی د زړه له کومې، په کړس کړس خنديدل او غړېدل. هغوی په خورا لېوالتيا د شنې پراخې غونډۍ د لارې ښۍ خوا ته په کوم کار اخته وو.

چا په بيلونو غونډۍ کې ځمځې وېستې، چا په کراچيو کې د ابستلو شويو ځايونه خاورې وړې او ځينې هم هسې بېکاره ولاړ وو او هېڅ څه يې نه کول.

دوه تنه افسران پر غونډۍ ولاړ وو، د هغو لارښوونه او څارنه يې کوله. پېبير ته د دغو دووافسرانو په ليدو، چې بربښېده له خپل نوي پوځي دريځ نه خوند اخلي، بيا په موژآسيک کې ټپيان وريادشول. دی، د هغه سرتېري په خبره اوس پوه شو چې هلته يې ويلي و. دوی غواړي چې ټول ملت پر دښمن تالا کړي. د دغو ږيرورو کليوالو ننداره چې د جګړې په ډګر کې په کار لګيا وو، هغه کليوال، چې زاړه يا تنګ بوټ يې په پښو و، هغه کليوال چې د چا له اورمېږ او غاړې نه خولې روانې وې او يا د چا تنۍ او يا يې ګريوان شليدلی و، او له څېرې ګريوانه يې لمر وهلي وچ اډوکې ښکاريدل، پر پېبير تر هغه څه نه چې ده د دغه شان شېبې د پرتم او وياړ په اړه اوريدلي و، زيات اغېز وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

پيير له ګاډۍ راکوز شو او د هغو اربکيانو له څنګه چې په کار لګيا و ، تېر او هغې غونډۍ ته ورو خوت چې د ډاکټر په وينا د جګړې ډګر ترې ليدل کېده.

د سهار يوولس بجې وې ،لمرد پيير ،کينې خوا ته لږکوز ځلېده او د سهار په ښکلې او سپېڅلې هوا کې د صحرا لمن چې د پراخې منظرې په څېر د دوی په وړاندې بند بند غوړېدلې وه ، روښانوله.

د سمولينسک لويې لارې د دغه صحرا په زړه کې لاره وهله ، د هغې کينې خوا ته تاويده ،بيا پورته تلله او د بارادنيو له کلي نه چې سپينه کليسا يې لرله او د دغې غونډۍ له لمنې نه يې پنځه سوه ګامه واټن درلود ، تېريده.

د کلي لاندې لار ، له يوه پله تېريده او د زياتو لوړو ژورو نه وروسته ، همداسې پورته او پورته تله او د والويوو کلي ته چې شپږ ورسته لرې ليدله کېده او ناپليون اوس همالته مېشت و ،رسېده او په هغه ځنګله کې چې د افق لمن يې ژيړوله ، ورکېده. دا ځنګل د چنارونو او نښترو ځنګل و. د لارې په ښۍ خوا کې لرې لرې تر لمر لاندې د کولوڅکا د کليسا زنګونه او صليب په ځلا ځلېده. د دغه شنه ډاګ پر ټوله پراخه غېږه کې ،د ځنګل او واټ ښي او کينې خواو ته د خپلو او پردو سرتېرو د بل شويو اورونو د لوګيو او ناڅرګندې تيارې توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریځ لیدله کېده. ښي خوا ته د کالوچا او د مسکو د سیند په بهیر کې، ډېرو غونډيو او شیلو دغه دښته نا آواره کړې وه، خو د بڅروبوواو زاخارینو کلي د دغو غونډيو په مینځ کې له لرې لیدل کېدل. د دغې دښتې کینه خوا صافه او د غنمو کروندې د دغې دښتې لمن پوښوله او د سمیونوفسکایا له سوځېدلي کلي نه، لا تر اوسه هم لوګي پورته کېدل. هر هغه څه چې پېیر لیدل، که ښي خوا ته که کینې خوا ته، ناڅرګنده وه، که هغه د دښتې ښي خوا ته و که کینې خوا ته، له هغه څه سره چې ده یې تصور کاوه، اړخ نه لګاوه. هېڅ ځای د جګړې کوم ډګر چې ده یې د لیدو هیله لرله، نه لیدل کېده. هرې خوا ته ډاګونه، ځنګلونه، په ځنګلونو کې میدانونه، نغري، د نغریو نه پورته کېدونکي لوګي، پوځونه، کلي، غونډۍ، نرۍ نرۍ ویالې او کږې وږې لارې. هر څومره به چې پېیر هڅه کوله، کتل یې کتل یې، خو په دغه ژوندۍ دښته کې یې نه شو کولای، د جګړې د مورچلونو او ډګر نښې پیدا کړي او آن هغه نه شو کولای خپل پوځونه د دښمن له هغو تو پیر کړي.

هغه په زړه کې وویل:

- باید له خبرو او پوه کسانو نه وپوښتم.

په دې هیله یې له یو افسر نه چې په ځیر یې دده څورب ځان، لوړې ونې او غیر پوځي جامو ته کتل، مخ وروا ړاوه او وې پوښتل:

-که اجازه را کړئ وپوښتم، دغه مخامخ کلی څه نومېږئ؟

افسر له خپل ملګري نه وپوښتل:

-څه نومېده؟ باردنیو؟ که څه نومېده؟

بل افسر د خپل ملګري، خبره ورسمه کړه او وې ویل: نه باردینو، بارادنیو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې ښکارېده چې افسر له دغو خبرو اترو خوند اخلي، هغه پيير ته ورنږدې شو.

پيير وپوښتل:

-هغه زموږ دي؟

افسر ځواب ورکړ:

-هو کې ! خو هغه وړاندې فرانسويان دي، هلته وړاندې ګوره ! ښکاري، هغه دي.

پيير وپوښتل:

-چېرې؟ چېرې؟

افسر هغه لوګي چې د سيند کينې خوا نه پورته و ،د لاس په غځولو وښودل او وې ويل:

-هغه ده، چې لږ ځير شئ، وينې يې.

هغه زړورتيا ،لېوالتيا او جديت چې پيير، په هغه ورځ د ډېرو په څېره کې ليدلی و، ددغه افسر په بشره کې يې هم وليد.

پيير د غونډۍ کينې خوا ته چې هلته سرتېري راکوته شوي و، اشاره وکړه او وې پوښتل:

-ښه دا خوا فرانسويان دي او هغه؟

-دا زموږ دي.

-ښه ! ښه ! دا خو موږ يو او هلته؟

پيير د غونډۍ بلې، لرې خوا ته چې لويه ونه په کې ولاړه وه اشاره وکړه. ددې غونډۍ په لمنې کې يو کلی ليدل کېده، او له کلي نه د بل شويو اورونو لوګي پورته روان وو ،هغه بيا اشاره وکړه.

افسر وپوښتل:

-دا بيا هغه دي (دا د شواردين مورچلونه دي) پرون دا کلی زموږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولکه کې و او اوس د هغو جنډه پرې ولاړه ده.

-ښه، ښه، زموږ موضع چېرې ده؟

افسر له خونده ډکه په یوې موسکا وویل:

-زموږ موضع؟ دا هغه څه دي، چې یو ازې زه کولی شم، تاسو ته په ډاګه ووایم، ځکه ما په خپل لاس څه کم ټول دا مورچلونه جوړ کړي دي، هغو ده، هغه وینئ زموږ د پوځونو زړه، په بارادنیو کې (هغه، د دوی مخې ته هغه کلی چې سپینه کلیسا په کې ولاړه وه، وروښوده) هغه دی، هغه هم د کالوچا د سیند ګودر، هغه وینئ، پر هغه ځای کې چې لا یو کتار ربیل شوي واښه پراته دي، وینئ؟ هلته نېږدې یو پل دی. دا زموږ د پوځ زړه دی. اوس پوه شوې چې زموږ د پوځ ښی کرښه چېرې ده (په چټکۍ یې خپل لاس یوې لرې شیلې پلو وراوږد کړ او خپلې ښی خوا ته یې اشاره وکړه) او وې ویل:

-هلته د مسکو سیند دی، او هلته موږ درې ډېر قوي مورچلونه جوړ کړي دي، خو چپه کرښه، (په دې شېبه کې افسر ځنډنی شو).. پوهېږئ ددې خبرې یادونه ګرانه ده.. پرون مو کینه کرښه، هغه وینئ، هلته وه. په شواردینو کې، وینئ! هلته چې د ځبرۍ ونه ولاړه ده. او اوس موږ شاته تللي یو، هلته کینې خواته. اوس هلته، هاغلته، وینئ هغه کلی او لوګي، وینئ! دغه سیمه سیمیونوفسکه نومېږي، هو، هغه (هغه د رایوفسکي غونډۍ ته اشاره وکړه) هغه دلته رارسېږي. خو د جګړې د پېښېدو امکان هلته خورا لږ دی. افسر زیاته کړه:

-هغه خپل پوځیان هلته ځکه لېږلي دي، چې موږ تېر باسي، هغه هرومرو د مسکو له ښی خوا نه راتاوېږي، خو په هر حال، جګړه چې هر ځای پېښه شي، سبا به مرګ ژوبله خورا زیاته وي.

یو بوډا بریدګی چې د خپل قوماندان د خبرو په وخت کې رانېږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی او په دې هیله چپ ولاړ، خبرو ته غوږ و، چې د قوماندان خبرې پای ته ورسیږي، خو په پای کې یې زړه تنګ شو، د هغه خبرې یې پرې کړې او په خورا ناراحته ژبه یې وویل:

-د مورچلونو لپاره باید د ښاخونو او لښتو پسې لاړ شو.

افسر ګواکې لږ څه وشرمېد او ګواکې پوه شو په دې اړه باید فکر وشي چې سبا ته به مرګ ژوبله خورا لوړه وي، خو په دې اړه باید په ډاګه یادونه ونه شي، هغه په تلوار وویل:

-ښه، ښه ده، دربیم ټولی بېرته ورپسې ولېږئ.

او مخ یې د پېیر خوا ته وروا ړاوه او وې پوښتل:

-او تاسو څوک یاستئ؟ ډاکټر یاست؟

پېیر ځواب ورکړ:

-نه، نه، زه هسې !

او همداسې، د غونډۍ لمن ته ورشېوه او بیا د اربکیو له څنګ تېرشو.

افسر هغه پسې جوخت پر غونډۍ راشېوه شو او د اربکیو له څنګه د تېریدو په وخت کې سپړمې ټینګې کړې او وې ویل:

-لعنت دې وي پر تاسو، اخ ! اخ !

ناڅاپه له هرې خوا، د افسرانو، اربکیانو او سرتېرو غږ او شروشور پورته شو، ټول مخ وړاندې وخوځېدل او نارې یې وهلې:

-هغه دي ! رایې وړل ! هغه دي، اوس رانږدې کیږي.

بوډا او کلیسایي وګړي و چې د باراد نیو نه راپورته کېدل.

تر ټولو نه د مخې، پلې سرتېري، لوڅ سر، ټوپک مخ ښکته، په خورا منظم ډول، په دوړنه لار او خاورو کې مخ وړاندې را روان وو. د سرتېرو شا ته، د کلیسایي نعتونو غږ اوریدل کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرلوڅي سرتېري او کليوال اربکيان تر پېيره، ځان مخکې کړ او د دغې کليسايي ډلې هرکلي ته يې ورودانګل.

يوتن چغې کړل:

-ادکه يې راوړې ده !(کليسايي شمايلونه او انځورونه) د قيامت شفاعت کوونکې، اينورسکي هغه يې راوړي..

هغه بل يې خبره ورسمه کړه:

-نه، د سمولينسک سپېڅلې مور يې راوړې..

د کلي اربکيو او هغو چې د توپخانې په شاوخوا کې کار کاوه، ټولو، بېلونه وارتېرل او د کليسايي ډلې هرکلي ته يې ورودانګل.

د پلي ټولي پسې، له دوړو خاورو نه په ډکه لاره، کشيشان، يو ډنګر خوار سپين ږيرى چې يوه ځانګړې خولۍ يې پر سر وه، له سندرغاړو سره تر ټولو د مخه راروان وو. تر هغو وروسته يو ډله سرتېرو او افسرانو يو ستر توربخن شمايل چې په سپين چوکاټ کې ايښودل شوى و، وړ. دا هماغه شمايل وو چې له سمولينسک نه رالېږدول شوى و او له هماغه وخته تر اوسه پورې تل له پوځ سره و. يوې ډلې سر لوڅو پوځيانو د دغه شمايل تر مخې تر شا او دواړو څنګو ته، منډې وهلې، د هغه په وړاندې په ګونډو کېدل، خمېدل او سرونه يې پر ځمکه وهل.. يو شمېر ډېر پېژندل شوي افسران.. د کشيشانو پسې.. ولاړ وو.

.. پېير چې د دغو کليوالو په منځ کې ولاړ و، د مخورو کسانو له ډلې نه خپل څو تنه ياران، انډيوالان وپېژندل، خو هغو ته يې نه کتل. د هغه ټول پام د سرتېرو افسرانو او ناپېژندل شوي کسانو جدي څېرو ته وراړول شوى و، چې ټول هم مهاله او په لېوالتيا شمايل ته ورکتل. د کشيش مرستيالانو په خورا ستومانۍ دعا(شل واره دعا تکراروله)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیل کړه:

-د عیسی سپېڅلې مورې ! خپل بندګان دې له بد مرغۍ نه وژغوره ! پر موږ رحم وکړه.

کشیش له خپلې خوا ورغږ کړل:

-موږ ټول ستا دربار ته پناه دروړو ځکه ته زموږ یوازینۍ ملاتړ او لارښوونکې یې !

پر ټولو بشرو بیا هماغه د پرتم او لوړتیا حالت چې د موژآسیک د غونډۍ په لمنه کې ده لیدلی و، را خپور شو. هغه ځلا بیا د ډېرو په مخونو کې لیدل کېده، ډېر سرونه د عذر په نښه ښکته کېدل، څنې لا پسې ریږدیدې او جړیدې. د عذروزاریو غږ او پر تندي او ټټر د صلیبونو انګازې لا پسې زیاتېدې.

د شمایل شاو خوا ته راټول شوې خلک ناڅاپه تیت و پرک شول او پېییر یې سره پورې واهه. یو څوک چې په تلوار را روان و او شمایل ته ورنږدې کېده او د ټولو له خوا هغه ته د لارې له پرانستلو دا ښکاېده چې خورا مخور سړی دی.

دا سړی کوتوزوف و چې د جګړې سنګرونه یې کتلي او تاتارینوو ته د راستنېدو په لاره، دلته راغلی و. ده غوښتل په دغې لمانځنه کې ګډون وکړي. پېیر په هماغه لومړي شېبه کې کوتوزوف، د هغه د بشرې د ځانګړتیاوو نه چې له نورو یې توپیر لاره وپېژاند. هغه چې اوږده دریشي اغوستې، په څورب پیاوړی ځان، خمې ملا، لوڅې ککرې، وتلو سپینو سترګو، پړسېدلې بشرې او درنو ګامونو، د شمایل شاو خوا ته راټولې شوې ګڼه ګوڼې منځ ته ورګډ او د کشیش شاته ودرید. هغه د دود له مخې پر ځان صلیب وویست، ملا یې خمه، لاس یې ځمکې پورې ورساوه، ژورې ساء یې وویسته او خپل سپین سر یې ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچاوه. د کوتوزوف پسې بېنيګسين او د هغه ملګري ولاړ وو. که څه هم د کوتوزوف راتګ د ټولو جګ پوړو چارواکو پام ځان ته ورواړاوه، خو اربکيو او سرتېرو پرته له هغه چې هغه ته پام وکړي، خپلې لمانځنې ته دوام ورکړ.

کله چې لمانځنه او دعا پای ته ورسېده، کوتوزوف شمايل ته ورنږدې شو، په ګونډو کېناست، په خاورو ولويد او تر ډېرو پورې يې له ډېر دروندوالي او ضعيفوالي ،نه شو کولای پاڅېږي. د هغه سپين سر له ډېره زوره رېږدېده. په پای کې هغه پاڅېد ، او په ماشوم وزمه سادګۍ يې خپلې شونډې شمايل ته ورنږدې، بيا خم او ګوتې يې ځمکې ته وررسولې. جنرالانو هم د هغه پېښې کولې، بيا نورو افسرانو او بيا هغو پسې اله ګوله اخېستي سرتېري او اربکي چې يو بل يې سره پورې وهل او ګڼې اخېستي وو، د شمايل په شاو خوا کې پر ځمکې لويدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

په ګڼه ګوڼه کې راایسار شوی پیېر، چې هرې خوا ته پورې وهل کېده، خپل شاو خوا ته کتل.

د چا غږ یې واورېده چې نارې یې کړې:

-پیتر کیریلوویچ ! تاسو دلته څه کوئ؟

پیېر سر وروااړاوه.

باریس دروبتڅکوی، چې خپل په خاورو ککړ شوی زنګون یې پاکاوه (دا سې برېښېده چې هغه هم د شمایل په وړاندې ګونډه شوی وي) په موسکا موسکا پیېر ته ورنېږدې کېده. باریس ښکلې جامې، چې په پوځي نښانونه ګاڼل شوې وې، اغوستې وې.

هغه اوږده پوځي دریشي اغوستې وه او د کوتوزوف په شان یې خپله متروکه پرغاړه کې ځړولې وه.

په دې لړ کې کوتوزوف یوه کلي ته رسېدلی و او هلته د لومړي کور سیوري ته پر یوه څوکۍ چې یو قزاق په منډه ورته راوړې او بل قزاق قالینه پرې غوړولې وه، ناست و. د هغه د پام وړ بې شمېره چوپړان شاو خوا پرې راټول شوي وو.

شمایل چې ګڼه ګوڼې بدرګه کاوه، مخ وړاندې وخوځول شو. پیېر دیرش ګامه لرې له کوتوزوفه ولاړ او له باریس سره یې د زړه خواله کوله.

پیېر په جګړه کې د تکل او د جګړې د لومړیو کړښو د کتنې په اړه خپل نیت باریس ته څرګند کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باریس وویل:

- پوهېږې څه وکړئ؟ زه به تاسو په جبهه وګرځوم، خو تر بل هر ځایه ښه، ته کولای شئ هر څه له دغه ځایه، چېرې چې ګراف بینیګسین و، ښه ووینئ. زه هم له هغه سره خدمت کوم. زه هغه ته دا ووایم. که غواړئ مورچلونه وګورئ. څه چې له هغه سره ولاړ شو، موږ د کرښې کینه خوا ګورو بیا به راستانه شو او زه له تا نه هیله کوم چې د شپې به هم له ما سره پاتې شئ. کېدای شي مېلمستیا جوړه کړو. هو رښتیا ! تاسو خو له دیمیتري سرګیوویچ سره پېژند ګلوی لرئ؟ هغه، هلته مېشت دی. هغه په غونډیو کې درېیم کور ته اشاره وکړه.

پییر وویل:

-ما غوښتل چې ښۍ کرښه وګورم، وایې چې ښه کلک مورچلونه لري. ما هیله لرله چې د مسکو د سیند له لارې ټول سنګرونه وګورم.

-ولې، دا کار وروسته کولای شئ، خو مهمه یې کینه کرښه ده.

پییر وپوښتل:

- دا د سردار بالکونسکي قطعه چېرته ده؟ هغه راته ښودلای نه شئ.

-اندري نیکولایوویچ یادوئ؟ موږ یې له څنګه تېریږو، زه تاسو هغه ته ورولم.

پییر بیا وپوښتل:

- ښه، د کینې کرښې په اړه راته ووایئ.

باریس لکه کوم راز چې سپړي، آواز ټیټ کړ او وې ویل:

-که رښتیا تاسو ته ووایم، خبره دې زما او ستاسو تر منځ وي، خدای خپله پوهېږي، چې زموږ کینه کرښه په حال ده. ګراف بینیګسین بل وړاندیز درلود. هغه چور بل وړاندیز درلود او هغه ویل چې باید هغه غونډۍ پیاوړې شي. باریس اوږې پورته واچولې او دوام یې ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-خو والاحضرت ونه منله او یا هم چا څه ورته ویلي، له دې خبرې نه یې اړولی دی. ځکه چې..

هغه خپله خبره ونه شوه کړای، ځکه په دې وخت کې د کوتوزوف یاور قیصروف پېير ته راغی.

باریس د ملګرتیا یوه موسکا وکړه او قیصروف ته یې وویل:

-آه، پایسي سرګییچ ! ما ښاغلي ګراف ته د کربښې او سنګرونو په اړه خبرې کولې. د حیرانتیا خبره ده چې څنګه او په څه ځیرکتیا والاحضرت د فرانسویانو د تکل او خیال پوره تصور کړی و.

قیصروف وپوښتل:

-تاسو د کینئ کربښې په اړه غږیږئ؟

-هوکې، هوکې، کټ مټ د کینئ کربښې په اړه، زما او تاسو کینه کربښه اوس خورا پیاوړې ده.

که څه هم کوتوزوف د خپلې قوماندانۍ نه زیات کسان شړلي وو، خو بیا هم باریس په دې بریالی شوی و چې په ستره قوماندانۍ کې پاتې شي. هغه ګراف بینیګسین په دفتر کې ځان ته کار پیدا کړی و.

ګراف بینیګسین د ټولو هغو نورو کسانو په څېر چې باریس له هغو سره کار کړی و، ځوان سردار دروبتڅکوی یو ښه او پیاوړی افسر ګاڼه.

په ستره قوماندانۍ کې دوې، خو خورا توپیر لرونکې ډلې وې. یوه د کوتوزوف د سترقوماندان ډله او بله هغه د بینیګسین ډله چې د قوماندانۍ مشر رو. باریس د همدې دویمې ډلې غړی و. هېڅ چا د هغه په شان نه شو کولای کوتوزوف ته د مریېتوب درناوي سره سره، ټولو ته دا څرګنده کړي چې د ستر قوماندان، د زاړه بوډا مزه نه شته او د چارو ټول واک له بینیګسین سره دی. نور نو د جګړې ټاکونکې شېبې رارسېدلې وې. دغې جګړې یا باید ناپلیون وهلی او واک یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بینیګسین ته لېږدولای وای او یا که کوتوزوف جګړه هم ګټلې وای، باید ټولو داسې فکر کړای وای چې دا برې، د بینیګسین د پوهې له برکته دی، خو په هر حال، د سبا ورځې پېښو هر څه ټاکل. باید لویې جایزې، لوړې رتبې او نوي خلک رامخ ته کړي. له همدې کبله د دغې ورځې د رارسېدو په هیله پیاوړی، خو ګېنې اخېستل شوی بربښېده.

تر قیصروف نه وروسته، د پېیر نور آشنایان هم راغلل. هغه نه شو کولای د مسکو په اړه د هغو ټولو پوښتنو ته چې په بې شمېره توګه یې له ده نه کولای، ځواب وواییي او یا هغه څه ته چې هغوی یې ده ته وایي ورته غوږ شي. په ټولو بشرو لېوالتیا او هم مهاله ګېنې او ډار خپور و، خو پېیر ته داسې بربښېده چې د ځېنو وګړو پر بشره خوره ګېنې زیاتره د هغو د ځانګړو برياوو له کبله دی. دهغه له خیاله دا خبره هم نه لرې کېده چې ده د نورو پر بشرو لیدله. ددغو څېرو حالت د ځانګړو غوښتنو له امله نه، بلکې د مرګ او ژوند او ټولیزو پوښتنو لپاره د ځواب د پیدا کولو له امله وي. کوتوزوف د ګڼه ګوڼې په منځ کې، د پېیر غټ ځان او لوړ ونه ولیدله او وې ویل، چې:

-ما ته یې راوغواړئ.

د کوتوزوف یاور د والاحضرت ستر قوماندان غوښتنه پېیر ته ورسوله. پېیر د کوتوزوف پلو ته چې پر اوږده څوکۍ ناست و، وروخوځېد ،خو تر ده مخکې یو اربکی سرتېری کوتوزوف ته ورنېږدې شو. دا اربکی دولوخوف و.

پېیر وپوښتل:

- دا دلته څه کوي؟

هغه یې ځواب ورکړ:

-دا ځیرک دوکمار هر چېرې، منډې وهي. هغه نه رتبه اخېستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې وه او اوس غواړي هغه بېرته واخلي. پوهېږئ، خدا چې څه تکل لري، څه لارې يې جوړې کړي او د شپې په تياره کې يې آن د دښمن د کرښو تر شا ځان رسولی و، پر هغه دې آفرين وي.

پېيير له سره خولۍ پورته کړه او په خورا درناوي د کوتوزوف په وړاندې خم شو.

دولوخوف وويل:

-ما داسې پرېکړه وکړه، که زه تاسو والاحضرت ته خپل عرض وکړم، يا به ما وشړئ، يا به راته ووايئ چې په خبرو کې مې څه نوی وړانديز نه شته، خو په هر حال، زه څه له لاسه نه ورکوم..

-ښه، ښه.

-خو که زه برحقه يم، خپلې خاورې او هېواد ته به خدمت وکړم، داسې خدمت چې تر هغه نه ځان ځارولو ته هم چمتو يم.

-ښه، ښه..

-نو اوس که د والاحضرت داسې څوک په کار وي، چې له مرګه هم ويره نه لري، نو ښه به دا وي چې ما درياد کړئ.. کېدای شي زه ستاسو والاحضرت په کار شم..

کوتوزوف چې په موسکا او تنګو سترګو پېيير ته کتل، بيا وويل:

-ښه،.. ښه، ډېر ښه..

په دې وخت کې باريس له خپل درباري خواخوږوالي سره، د پېيير په څنګ کې د ستر قوماندانان تر خوا، په داسې خورا نرمه ژبه چې ګوا کې خبره يې نيمايي کړې وي، پېيير ته وويل:

-دا اربکيان يادوم، سر له همدا اوس يې تک سپين کميسونه اغوستي، هغوی مخکې له مخکې ځانونه مرګ ته چمتو کړي دي، آفرين څه مېړني کارونه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

باریس دا خبره پېیر ته کوله، خو موخه یې دا وه چې هغه والاحضرت ستر قوماندان هم واوري. هغه پوهېده چې کوتوزوف د غو شان خبرو ته پاملرنه کوي او په رښتیا هم والاحضرت باریس ته مخ ورواړاوه او وې پوښتل:

-تا د اربکیو په اړه څه وویل؟

-د والاحضرت حضور ! هغو ځان چمتو کړی دی چې سبا ته ومري، نو له نن یې سپین کالي اغوستي دي.

کوتوزوف وویل:

-آه څه افسانوي ملت دی، ساري نه لري.

کوتوزوف سترګې پټې کړې، سر یې وښوراوه، سا یې وویسته او وویل:

-څه بې ساری ملت دی. هغه پېیر ته وویل:

-ښه، غواړئ باروت بوی کړئ؟ هو کې، ښه بوی دی، ویاړ لرم چې ستاسو د ښځې له لېوالو نه یو لېواله یم، ښنګه ده هغه؟ زما دا ځایګوټی ستاسو په چوپړ کې دی.

دا یې وویل او لکه څنګه چې تل پوخ عمرو ته ورپېښېږي. سرسام یې، داسې یې دې خوا هغې خوا ته کتل، چې ګوا کې هېر کړی یې و، چې څه یې غوښتل وو ایي یا یې وکړي.

داسې برېښېده هغه ته وریاد شول چې څه یې لټول، هغه د خپل یاور ورور اندرې سرګییوویچ قیصروف، ځان ته راوباله او وې ویل:

-څنګه، څنګه، څنګه، هغه د مارینا شعرونه څنګه وو؟ شعرونه څنګه وو؟ هغه د ګیراکوف په اړه څه لیکلي و؟ ته به په پوځ کې ښوونکی شئ. ..

داسې تصور کېده چې کوتوزوف د زړه له کومې د خندا تکل لري،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر هغه یې ټینګار وکړ او وې ویل:

-وایه ! شعرونه وایه !

قیصروف شعرونه لوستل او کوتوزوف شعرونو ته غوږ، او سر یې ښوراوه.

کله چې پییر له کوتوزوف نه راجلا شو، دولوخوف هغه ته ورنږدې شو، د هغه لاس یې راونیو او پرته له هغه چې د پردو خلکو خیال وساتي، په ځانګړي او پرتمین غږ یې ورته وویل:

-ښاغلیه ګرافه !د زړه له کومې خوشاله یم چې تاسو مې دلته ولیدلئ. د هغې ورځې په درشل کې چې خدای پوهېږي زموږ کوم یو به تقدیر ژوندی پرېږدي، خوشاله یم، بخت یاري راسره وکړه، له تاسو نه د هغو تېروتنو له امله بښنه غواړم چې زموږ تر منځ پېښې شوې وې. له تاسو نه مې غوښتل چې له ما نه خوابدی ونه اوسئ او هیله لرم چې ما وبښئ.

پییر موسېده، دولوخوف ته یې کتل، خو نه پوهېده چې هغه ته څه ووایي. دولوخوف چې سترګې یې له اوښکو راډکې شوې وې، له پییر نه غېږ تاو کړ او هغه یې ښکل کړ.

باریس خپل قوماندان ته کوم څه وویل، ګراف بینیګسین پییر ته مخ وروااړاوه، هغه ته یې وړاندیز وکړ چې د جبهې د لومړیو کرښو د کتنې لپاره ،له دوی سره لاړ شي او وې ویل:

-دا به ستاسو لپاره ډېره په زړه پورې وي.

پییر ځواب ورکړ:

- هو کې، ډېره به په زړه پورې وي.

کوتوزوف نیم ساعت وروسته د تاتارینو پلو وخوځېد. بینیګسین له خپلو چوپړانو سره چې پییر هم ،له هغو سره و، د جبهې کتنې ته لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

بېنيګسين له غونډۍ نه راښکته او د لويې لارې نه، هغه پله ته وروړسېد چې د هماغې غونډۍ له سره يو تن افسر پيير ته ورښودلی او دغه ځای يې د روسي پوځونو زړه ګڼلی و، د دغه مرکز څنګ ته نږدې، د سيند په خوا کې د نويو رېبل شويو وښو يو کتار، چې بوی يې په هوا کې خپور و، د ځمکې پر مخ ليدل کېده. له پله نه وا او ښتل او د بارادنيو کلي ته ورسېدل او له هغه ځايه کيڼې خوا ته تاو شول، بيا د بې شمېره سرتېرو او توپونو له منځه پر هغې لوړې غونډۍ وروختل چې اربکيانو هلته مورچلونه جوړول. دا هغه مورچلونه و چې لا تر اوسه يې نوم نه درلود، خو وروسته هغو د رايوفسکي د مورچلونو نوم وګاټه.

پيير دغو مورچلو ته ځانګړې پاملرنه ونه کړه، هغه په دې نه پوهېده چې دغه ځای به د هغه لپاره د بارادنيو د ډګر تر ټولو نه، نه هېريدونکی ځای کېږي. بيا هغوی له يوې شيلې نه تېر شول او سيميونوفسکايا سيمې ته چې سرتېرو د هغو له کورونو او انبارونو نه وروستي لرګي او دستکونه راوبستل او وړل يې ورسېدل او تر هغه وروسته يې د ښرې لوړې ژورې ووهلې، د کروندو له منځه تېرشول .. او په پای کې نيمه جوړ شويو سنګرونو ته ورسېدل.

بېنيګسين، د مورچلونو پر سر ودريد او د شواردينو مورچلونو ته چې پرون له موږ سره او اوس څو سواره هلته ګرځېدل، کتل. افسرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل چې دا د ناپلیون او یامیورات، پوځیان دي. ټولو په کرکې او ځیر هلته کتل، پېیر هم هغو سورو ته کتل او هڅه یې کوله، پوه شي، د هغو سورو نه، چې متې لیدل کېدل، کوم یو ناپلیون دی، خو په پای کې سواره له غونډۍ نه ور شېوه او له سترګو پناه شول.

بېنیګسین، له هغه جنرال سره چې ده ته ورنږدې شو، خبرې یې پیل او زموږ د سرتېرو په اړه یې هغه ته معلومات ورکول. پېیر، په خورا ځیر د بېنیګسین خبرو ته غوږ و او څومره یې چې کولای شول، هڅه کوله، دې خبرې ته پام وکړي چې د پېښېدونکې جګړې پر ماهیت ځان پوه کړي. خو هغه دا ډېره کمه احساسوله چې د هغه ذهني توان د دغو خبرو له پوهېدو نه عاجز دی. د بېنیګسین همدا چې پام شو چې پېیر د هغه خبرو ته غوږ نیولی دی، لږ ځنډنی شو، هغه ته یې مخ ورواړاوه او ناڅاپه یې وویل:

-دا سې فکر کوم، چې ستاسو لپاره به په زړه پورې نه وي.

پېیر چې له خبرو نه یې د نه صداقت غږ راته، وویل:

-اخ! برعکس، ډېرې په زړه پورې دي.

... هغوی لا پسې وړاندې لاړل.. په ځنګله کې، تر دوو ورستو مزله وروسته، هغې دښتې ته ورسېدل چې د توچکوف قطعه په کې ولاړه وه. دغو پوځیانو د جبهې د کینې خوا د ځارنې او ساتنې دنده لرله.

دلته، د کینې کرښې په وروستې برخه کې، بېنیګسین ډېر خو په خورا لېوالتیا وغږېد او پېیر ته داسې وبرېښېد چې له پوځي پلو یې سرتېرو ته خورا اغېزمنې سپارښتنې وکړي. د توچکوف د سرتېرو مخې ته، یوه غونډۍ پرته وه. دغه غونډۍ پوځونو لاندې کړې نه وه، بېنیګسین دغه کار تېروتنه بلله او په لوړ آواز یې د هغه غندنه کوله چې ولې، هغه غونډۍ لاندې شوې نه ده، چې د عملیاتو پر سیمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاسبری ده. هغه د دې غونډۍ نه نيول او د هغې په لمنه کې يې د سرتېرو مېشتول، لېونتوب ګاڼه، څو تنو جنرالانو هم همدا سې فکر کاوه، د هغو يو تن لا په خورا ځيرۍ ژبه ويل چې په دې کار سره موږ په لوی لاس سرتېري وژلو ته برابروو. بېنيګسين په خپل مسووليت سپارښتنه وکړه چې پوځيان د غه غونډۍ لاندې کړي.

پيير د جبهې په کينې کرښې کې، د دغو چارو په ليدو، د جګړېزو چارو په اړه په خپلې پوهې لاشکمن شو. د بېنيګسين او د هغو جنرالانو د خبرو په اوريدو چې د غونډۍ په لمن کې يې د پوځيانو مېشتېدل حماقت ګاڼه، پوه شو، چې دی هم د دغه نظر پلوي کوي. کله چې په دغې خبرې پوره پوه شو، هک حيران و چې څنګه چا او ولې، دغه شان لويه تېروتنه کړې ده.

پيير، په دې نه پوهېده چې دغه سرتېري د بېنيګسين د تصور برخلاف نه د دغې غونډۍ د ساتنې، بلکې د هغې غونډۍ تر شا د دې لپاره پټ ساتل شوي وو چې د دښمن د رارسېدو او نېږدې کېدو په وخت کې پر هغو ناڅاپي شبخون ووهي. بېنيګسين په دې نه پوهېده او پرته له هغه چې ستر قوماندان د خپل دې کار نه خبر کړي، پوځ يې د خپل ځانګړي نظر له مخې پر غونډۍ ځای پر ځای کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴

سردار اندرې د اګست د میاشتې پر پنځه ویشتمه ورځ په ماښام د کېنار کووا د کلي، په یوه کنډواله شوي سرای کې، په خپل جوړ شوي مورچل کې غځېدلی او پر خپلې څنګلې یې ډډه لګولې وه. هغه د سرای د دیوال له سوري نه د دیوال څنګ ته د هغو ولاړو دېرش کلونو چنارونو کتار ته کتل، چې د لاندنۍ برخې څانګې یې وهل شوې وې، په پراخو کروندو کې د رېبل شویو اوربشو پرتو کودو او هغو ونو ته چې له منځه یې د سرتېرو له خوا د پخولو لپاره د بل شویو اورونو لوګی پورته کېده.

هر څو مره به چې ژوند ورته تریخ او د ټولو لپاره ځان ورته بې ګټې ښکاریده، خو بیا هم د اوو کالو پخوا په څېر، د اوسترلیڅ د جګړې د وخت په شان به یې زړه په ولولو اوله احساسه ډک و.

د سبا ورځې د جګړې د اوربل فرمان یې ترلاسه کړی او خپلو پوځیانو ته یې په دې اړه لازمي سپارښتنې ورکړې وې. هغه نور نو هېڅ کار نه درلود، خو ډېرو ساده خیالونو، روښانه فکرونو او له هغه سره هم مهاله وحشتناکو یادونو هغه په کرار نه پرېښود. هغه په دې پوهېده چې د سبا ورځې جګړه به تر ټولو هغو جګړو نه چې لا تر اوسه ده ګډون په کې کړی دی، زوروره او وحشتناکه وي او د لومړي ځل لپاره و چې د مرګ اند ېښنې دی پسې اخېستی و. د غې اند ېښنې، پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هر ډول اړیکو ، دا خیال چې دغه مرګ به نه یوازې پر نورو څه اغېز ولري، بلکې دده د خپل ځان په وړاندې چې له ده سره به څه پېښېږي، د هغه روح به څنګه کېږي، ژوند به یې څه رنګه وي، په خورا یقیني،خو په ساده ډول دده په ذهن کې څپې وهلې.. ناڅاپه یې.. ټول ژوند لکه یوه کوډېزه شمعه تر پامه ورغلی و او تر ډېرو پورې یې د دغې شمعې رڼا ته د خیالي هینداري له شا نه کتلي و ،، خو اوس یې د ژوند دغه تصاویر له جادویي هینداري پرته ،د ورځې تر رڼایي لاندې لیدل. هغو ته یې کتل.. هغه یې د مرګ د اند ېښنو په رڼا کې څارل او ویل به یې:

-هغه دی، هغه خیال او ذهن ته نه راتلونکي دروغجن تصاویر، هغه تصاویر چې زما زړه یې لمساوه، په ځان یې مینوولم، زه یې زورولم. دا هغه تصاویر و چې ښکلي او له رازونو ډک وو. د ویاړ، ټولنیز دریځ، لوی نوم، له ښځې سره مینه، هېواد، خاوره، څومره ما ته دا تصویرونه ستر او نه هېریدونکي برېښېدل. څومره ماته ګران او پرتمین وو، او ددغه سهار، ددغه سپین سهار په سړه وړمه کې چې زه یې پر ځان راخوریدلي احساسوم، اوس څومره بې رنګه او بې خونده دي.

د ژوند درې سترو غمونو چې په ځانګړي توګه یې دده پر ژوند اغېز کړي و، دده پام ځانته وروا ړاوه.

-له ښځې سره مینه، د پلار مرګ او پر روسیې د فرانسویانو یرغل او د هغې نیمایي لاندې کول. مینه ! دغه نجلۍ چې ما ته د رازمینې جذبې سرچینه برېښېده، څنګه راته ګرانه وه ! ما د مینې په هکله شاعرانه تکلونه کړي و، له هغې سره د نیکمرغۍ تکلونه. هغه په ترخه او لوړ آواز وویل:

-مینه !آه مهربان ماشومه ! څنګه ما په داسې یوې رښتیني مینې باور درلود، چې زما د یو کال مودې په نشته والي کې ما ته وفاداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاتې شي ! ما تصور کاوه چې زما په نه شتوالي کې به هغه د ښکلې سپينې کوترې په شان د بېلتون سندرې وغږوي، خو هر څه ډېر ساده وو... هر څه وحشتناکه ساده او کرکجن وو.

پلار مې په ليسه ګورې کې آبادي کوله او فکر يې کاوه چې دا دده هېواد، دده جايداد ونه، دده مريې، کليوال بزګر دي، خو ناپليون راغی، څوک د هغه شتوالی نه ويني، هر څه لکه د يوې ښکې په شان تالا والا شول. د هغې ليسه ګوره او ټول ژوند په دې توپان کې لکه د يوې ښکې په شان ټوټې ټوټې او تالا والا شول. شهزادګۍ ماريا وايي چې دا د لوی خدای اراده ده چې موږ آزمايي، خو دا آزموينه د څه او چا لپاره ؟ چې هغه نور نه شته او هېڅکله به بيا نه وي. نو دا ازماينښت د چا په کار دی؟ د وطن؟ د مسکو خو ولويد... سبا به ما ووژني، هغه هم نه يو فرانسوي، بلکې کوم خپل، لکه هغه شان چې پرون يو سرتېری زموږ له غوږ سره توپک تش کړ. فرانسويان به راشي، له پښو او سر نه به مې ونيسي، کومې کندې ته به مې ورواچوي، چې زما ډډوز بوی يې سپوږمو ته ورنه شي. د ژوند شرايط بدلېږي او د ژوند نوي شرايط به د نورو لپاره همداسې دوديزه او ورځنی شي، لکه اوسني، زه به نور نو له هغو نه خبر نه شم او خپله به هم نه يم. هغه د ن چنارونو د ونو کتارونو، د هغو سپينو ژېړو نا خوځېدونکو تاجونو او د هغود پوټکي سپينوالي ته، چې د لمرتر شغلو لاندې ځلېدل، کتل او له ځان سره يې وويل:

-مرګ، سبا ته به ما ووژني، زه به نور نه يم.. دا ټول شيان به وي او زه به نه يم. په څرګنده يې دا ژوند له خپل ژونده پرته تصور کړ. دا د چنار ونې، د هغو دروند سيوري، دا کنډک کنډک سپينې وريځې او دا د سرتېرو د نغريو لوګي، دا ټول د هغه پر شاوخوا کې،دا ټول شيان ده ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحشتناکه او ګواښمن وبرېښېدل. سړه لړې يې پر ځان راخوره شوه، په چټکۍ پاڅېد، له انباره ووت او په ګرځېدو شو. د انبار له شا د غږېدا آوازونه راتلل، سرداراندرې غږ وکړ:

-څوک دي؟

تيموخين د دولو خوف ډېلې تورن، اوس د افسرانو د کموالي له امله د کنډک قوما ندان شوی و، په حيا او ډار راننوت او د کنډک محاسب او ياور هم ورپسې ورننوتل.

سرداراندرې په چټکۍ پاڅېد، او هغه څه يې چې افسرانو د دندې له مخې ده ته وويل، واوريدل. ده هغو ته سپارښتنې وکړې، له هغو سره په خدای په امانۍ کې و، چې د باندې د يو آشنا غږ انګازه واوريدل شوه ،د يو چا غږ چې له کوم شي سره ټکر شوی و، پورته شو !آخ، بلا دې درپسې وي.

سرداراندرې، له انباره د باندې وکتل او وې ليدل چې ده ته پيېر راروان دی او پښه يې په څه شي کې بنده او نښېدې و چې ولويږي. سرداراندرې ته د خپلو آشنايانو په تېره بيا د پيېر ليدل ځکه خورا ګران تمامېدل چې هغه ته يې ټولې هغه بدې خاطرې وريادولې، چې ده ته د مسکو په وروستی سفر کې ورپېښې شوې وې. هغه وويل:

-ښه داسې ! دلته څه کوئ؟ قسمت خپل کار کوي؟ هېڅ مې دې د ليدو انتظار نه درلود.

کله چې يې دا خبرې کولې، د هغه له سترګو او بشرې نه، نه يوازې بې پروايي بلکې کرکه وريدله. پيېر، سمدلاسه په دې خبره پوه شو. پيېر به چې هر کله د سرداراندرې د يدن ته راته، طبيعت به يې ښه او مينه ناک و ،خو کله چې يې اوس د سرداراندرې څېرې ته وکتل، د هغه خوښۍ او لېوالتيا په خواشينۍ بدل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېپير وويل:

-زه راغلم.. پوهېږئ.. راغلم.. ما ته په زړه پورې ده.

پېپير، هغه ورځ، څو ځله، دغه خبره، چې ده ته په زړه پورې ده، تکراره کړه. ما غوښتل چې د جګړې ننداره وکړم.

سرداراندرې له پيغوره په ډکه ژبه وويل:

-ښه ! ښه ! ربښتيا د ماسون ورونه ددې جګړې په اړه څه وايي؟ څنګه د هغې مخه ونيسي؟ او بيا يې لږ په ځيره ژبه وويل:

-ښه د مسکو راته ووايه؟ زما خپل خپلوان څنګه وو؟ په پای کې مسکو ته راغلل؟

-هو کې، راغلل ! ژوليا دروبتخکايا ما ته وويل چې راغلل. زه د هغو ديدن ته ورغلم، خو ومې نه شو ليدلای، ځکه هغوی، ببرته له مسکو د باندې کلي ته لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

افسرانو غوښتل لاړ شي، خو سرداراندرې نه غوښتل چې له خپل ملګري سره يوازې پاتې شي، هغوی ته يې بلنه ورکړه چې کيني او چای وڅښي.

څو څوکۍ او چای يې راوړل. افسرانو په خورا تعجب د پيير څورب او غټ ځان ته کتل، د مسکو او زموږ د پوځونو د ځايونو په اړه يې چې ده خپله ليدلي وو، د هغو کيسو ته غوږ غوږ وو. سرداراندرې چپ و او بشره يې داسې له خواشينۍ ډکه وه چې پيير د هغه پر ځای، د کنډک بل مهربان قوماندان، تيموخين ته مخ وروا ړاوه او له هغه سره يې خبرې کولې.

سرداراندرې زياته کړه:

-څنګه د پوځونو ټول مورچلونه دې وکتل؟

پيير وويل:

- هو کې ! خو بايد وګورئ چې څنګه؟ د يو غير پوځي په توګه نه شم کولای ووايم چې هر څه مې وکتل، خو بيا هم د پوځونو په ټوليز موقعيت او ځای پوه شم.

سرداراندرې وويل:

-خو په هرحال، تر بل هر چا نه ته ښه پوهېږئ.

پيير د عينکو له شا نه سرداراندرې ته کتل او وې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-آه ! اوس تاسو دا راته ووايئ چې د کوتوزوف د ټاکنې په اړه څه وايي؟

سردار اندرې وويل:

-زه په دې ټاکنه ډېر خوشاله شوی یم، خو تر دې زيات څه ويلی نه شم.

-ښه ورکه وه يې، ته دا راته ووايه چې ستا نظر د بارکلي ديتولي په اړه څه دی؟ خدای خبر په مسکو کې يې د هغه په اړه څه ويل. تاسو د هغه په اړه څه قضاوت کوئ؟

سردار اندرې افسرانو ته اشاره وکړه او وې ويل:

- له هغو نه وپوښته !

پېير په مهربانه او له درناوی نه ډکې موسکا چې له تيموخين سره يې د خبرو په وخت کې بې ارادې پرشونډو وه، هغه ته وکتل.

تيموخين په درناوي او په داسې حال کې چې د خپل غونډ قوماندان ته يې کتل، وويل:

-که اجازه راکوئ چې ووايم، پر موږ توره شپه وه، خو د والاحضرت په ټاکنې سره شپه سبا شوه.

پېير وپوښتل:

-څنګه، څنګه داسې؟

-څه درته ووايم، لومړی خو دا د لرګيو او وښو خبره درته ووايم، موږ چې کله د سوينځيان له سيمې شاتګ راپيل کړ، هيڅچا دا زړه نه شو کولای آن د ځنګلونو يا وچو وښو ته وګوري. مخ يې سردار ته وروااړاوه او وې ويل:

- ښه کله چې پوځ شا ته درومي، ددغو شيانو ګټه هغو (دښمن) ته رسيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یې سردار ته مخ وروا ړاوه او وې پوښتل:

-داسې نه ده عالیجنابه؟ موږ هېڅ نه شو کولای، زموږ په غونډ کې یې دوه تنه په همدې ډول جرمونو محکمې ته ولېږل، خو اوس چې والاحضرت وتاکل شو دا کارونه خورا آسانه شول. ړنا راخوره شوه...

-ښه ولې یې په دې کارو بندیز لګولی و؟

تیموخین ډېر وشرمېد، دې خواته، هغې خواته یې وکتل. نه پوهېده چې څنګه د دې پوښتنې ځواب ووایي. پېییر له سردار اندرې نه همدا پوښتنه وکړه:

سردار اندرې په خواشینۍ او ملنډو وویل:

-د دې لپاره چې تالان شوې او ورانې شوې ځمکې دښمن ته پرې نه ږدو. دا ډېره جدي خبره ده، باید اجازه ورنه کړو، چې وطن تالان او پوځیان غلاوو ته وهڅوو... د جګړې ګټل هېڅکله، نه مورچل او نه دریځ، نه د وسلو کیفیت او آن نه د سرتېرو د شمېر پورې، هېڅ شي پورې اړه نه لري...

-نو څه پورې اړه لرئ؟

-هغه احساس پورې چې زما او د بل هر یو سرتېري (تیموخین ته اشاره وکړه) په زړه کې را المسېږي.

سردار اندرې، تیموخین ته چې خپل قوماندان ته یې له حیرته او وحشته په ډکو سترګو کتل ځیرو، وروکتل. د پخوانۍ آرامۍ او چوپتیا پر ځای، اوس ګبنۍ اخېستی او ناآرامه و. داسې بربښېده چې هغه نه شو کولای هغه څه ناڅاپه چې خیال ته ورځي، ونه وایي:

-جګړه هغه څوک ګټي چې د هغې د ګټلو ټینګه پریکړه یې کړې وي. ولې موږ د اوسترلیځ په څنډو کې جګړه بایلوده؟ موږ چې مرګ ژوبله مو تر فرانسویانو زیاته نه وه، خو ډېر ژر او پخوا مو ځان ته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مورې په جګړه کې ماته خوړلې ده، نو ځکه موبايلو ده. او مورې ځانته ځکه د اسې و ويل چې هلته د سربښندنې لپاره ځانته څه نه و غوره کړي، مورې غوره ګڼلي وو چې ژر تر ژره د جګړې له ډګره ووځو. مورې ځانته و ويل:

-جګړه مو بايلوده، بايد وتښتوو !او مورې وتښتېدو. که په هغه ورځ مو تر ماښامه د تېښتې او ماتې خبره نه وای کړې، خدای خبر دی چې څه به پېښ شوي وای،خو که سبا مورې د غه خبره ونه کړو ، او تر يوې شېبې چوپتيا نه وروسته يې وويل:

- ته وايې زمورې د لومړې کرښې کينه خوا ضعيفه او ښۍ هغه يې پراخه او اوږده ده. دا هسې ملنډې دي، تشې خبرې دي، سبا مورې له څه سره مخامخ کېږو ؟ څه مو په انتظار دي؟ سل ميليونه ډولاډول تصادفونه چې په يوه شېبه کې هلته پېښېږي. په دې پورې اړه پيدا کوي،چې هغوی وتښتي يا د تښتې خيال ورشي، يا زمورې سرتېري دي چې د تېښتې خيال ورته پيدا شي. يا د هغوی يا د دوی څوک ووژل شي،خو هغه څه چې اوس تېرېږي،دا ټول يوه لوبه ده. رښتيانۍ خبره داده،له هغو کسانو سره چې ته د جبهې د لومړيو کرښو د کتنې لپاره لاړې، نه يوازې د جګړې ټوليز بهير ته ګټه نه شي رسولی، بلکې هغه ته خنډ هم پېښوي. هغوی يوازې د خپلو کوچنيو ګټو په خيال کې دي.

پيير په کرکجنه ژبه وويل:

-په دغه شان شېبو کې؟

سرداراندرې تکرار کړه:

-هو کې په دغه شان شېبو کې،د هغوی لپاره دغه يوازينۍ شېبې دي چې د خپل سيال،تر پښو لاندې نقب ووهي او خپله ديو بل نښان يا صليب يا کوم بل وياړ تر لاسه کړي. زه تصور کوم سبا ته به هم چارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې وي:

سل زره روسي او سل زره فرانسوي پوځيان به سره لو بږي، دا يو حقيقت دى، چې دوه سوه زره سرتېري به سره وهي. هر هغه څوک چې بې ډاره او په زړورتيا سربښندنه او جګړه کوي، هغه به برى ګټي. غواړې درته وايم، څه به پېښ نه شي. څو مره به هغوى پورته او به خړې نه کړي، سبا ته مو ږ جګړه ګټو. سبا ته چې هر څه کېږي او هر څه پېښېږي، مو ږ جګړه ګټو.

تيموخين وويل:

-دغه ده ستا حضور والاحضرت ! دغه رښتيا او حقيقت دى. اوس به په ځان ډارېږو ! زما د کنډک سرتېري، باور کوي او کنه، هغوى خپل شراب هم ونه څکل. هغوى وايي چې اوس ددې خبرو وخت نه دى، او ټول چپ شول.

افسران پاڅېدل، سرداراندرې له انباره له هغو سره ووت او د کنډک ياور ته يې وروستې سپارښتنې ورکړې. کله چې افسران لاړل، پيير، سرداراندرې ته ورنږدې شو، همدا چې غوښتل يې سرداراندرې ته څه ووايي،د انبار خواته په لاره کې يې د درې آسونو د پښو غږ واورېد. سرداراندرې هغې خواته وکتل، ولځوګين، کلاورويڅ يې چې يو قزاق يې ملګرتيا کوله وپېژندل. هغه رانږدې او غږېدا ته يې دوام ورکړ. سردار اندرې او پيير بې له ارادې د هغو خبرې چې په الماني غږېدل، واورېدې، يو تن وويل:

-د جګړې ډګر بايد لاپسې پراخ شي،په دې اړه چې څومره وغږېږو ،لږ مو ويلي دي.

بل غږ ځواب ورکړ:

-همداسې ده ! اصلي موخه د دښمن ضعيفول دي، نو ځکه د ولسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو وژلو ته هم باید پام ونه شي.

لومړي غړ د هغه خبره تصدیق کړه:

-هو کې ! همدا سې ده !

همدا چې سواره تېر شول، سرداراندرې له قهره ډکه په ملنډیزه موسکا ،د هغو خبرې تکرار کړې:

-هو کې ! د جګړې ډګر باید پراخ شي. هو ! زما لپاره د جګړې ډګر لیسه ګورې دی او هلته ما ته له پلاره، زویه او خوره پرته بل څوک پاتې نه دي،خو دغه ښاغلی دغو کارو ته هېڅ پام نه کوي، هماغه شان چې ما تا ته وویل:

-سبا ته به دا پردې نه وي، چې زموږ د بری خنډ کېږي، دغه دوی دي، چې د چارو د کړکیچنوالي لپاره، څومره یې چې له لاسه کېږي، هڅه کوي، ځکه د دوی الماني تفکر یوازې هغو دلایلو پسې ګرځي، چې هسې دلایل دي. د هغوی زړونو له هغه څه نه تش دي، چې زموږ زړونه یې غواړي او دا هغه څه دي چې د تیموخین، په زړه کې څپې وهي. هغوی، ټوله اروپا په خورا درناوي هغه ته وسپارله او اوس راغلي موږ ته هبوادپالنه رازده کوي. څه بې ساري استادان !

د هغه غږ بیا له قهره تېره شوی و.

پییر وویل:

-نو تاسو فکر کوئ چې موږ د سبا په جګړه کې بری ګټو ؟

سرداراندرې په خورا پریشانۍ وویل:

-هو ! هو ! خو که پرېکړې ما پورې اړه درلوداې، ما به اسیران نه نیول. اسیریعنې څوک؟دا دغیرتیانو خبرې دي.

فرانسویانو زموږ کور تالان کړ او اوس به مسکو تالان کړي، ما ته یې سپکاوی وکړ، پر ما یې تېری وکړ او تر دې وروسته هم چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېه وغواړي، کولای شي. هغه زما دښمن دی او زما له نظره هغوی جانیان دي. تیموخین او نور ټول هم همدا سې فکر کوي. هغوی باید اعدام شي. که هغوی زما دښمنان دي، هغوی زما دوستان کېدای نه شي او هغه خبرې چې هغو یې په تیلیزیت کې کړې وې، هسې تشې اپلتې دي.

پېیر، چې سترګې یې له حیرانتیا ځلېدلې، سرداراندرې ته کتل او وې ویل:

-هو !هو !زه په پوره توګه ستا خبرې منم.

هغه څه چې د موژاسیک په غونډۍ کې ټوله ورځ دی پریشانه کړی و، اوس ټول ورته په ډاګه شوي و، هغه اوس د دغې جګړې په اهمیت او په ټولیزه توګه د سبا ورځې د نښتې په ځانګړتیا ښه پوهېده. د هغو څېرو ځیرېوالی او په سلو ژبو غږېدونکې له معنا نه ډک حالت چې لکه برېښنا دده له سترګو تېر شوي و، اوس ورته روښانېده. دده اوس د جذبې او فزیکپوهانو په وینا نغښتې هېواد پالنې په معنا چې د ټولو خلکو په زړونو کې راخوټېدله، پوره سرخلاصېده او په دې پوهېده چې ولې په داسې ورین تندي، زغم او آرامۍ بې پروایي ته ورته دی، مرګ ته ځان چمتو کوي.

سرداراندرې دوام ورکړ:

- باید څوک اسیر نه کړو. د اسیرانو نیول د جګړې ځانګړتیا بدلوي او د هغې وحشت راکموي. د اسیرانو په نیولو موږ جګړه په لوبه بدلوو، د رحم او ښېنې په یوه لوبه او داسې نور او همدا رحم دی چې کار خرابوي. زموږ د مهربانۍ او رحم دغه احساس د یوې ښځې د مهربانۍ او رحم هغه احساس ته ورته دی، چې د یوه خوسکي په وژلو یې هم زړه خوږېږي. هغه داسې مهربانې او خواخوږې وي چې د وینو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدو زغم نه لري، خو د همدې خوسکي غوښه بیا له مرچو او مالګې سره په مزه مزه خوري. او موږ د جګړې او جګړه مارو د حق، د ښېښې او سخاوت، د ریبارانو د ساتنې او له بد مرغیو سره د مرستې لپاره هڅوي. دا ټولې اپلتې دي. ما په ۱۸۰۵ کال کې دا ټول حقوق، ښېښې او مرستې لیدلې، موږ یې غولولو او موږ هغوی غولول. د ولسي خلکو کورونه غلا او تالانه وي، جعلي پیسې خپروي او له ټولو نه لا لویه بد مرغي دا ده چې زموږ ماشومان وژني، زما پلار وژني او بیا د حقوقو خبرې کوي، د جګړې د حقوقو او پر دښمن د رحم او مهربانۍ. نه، اسیران باید ونه نیول شي. باید ووژل شي او خپله د مرګ هرکلی وکړي. په هرچا چې زما غوندې حال راغلی وای، هماغه شان به زوریدلی و لکه زه چې زوریدلی یم..

سردار اندرې، چې فکر یې کاوه، نور یې ددې پروا نه لرله چې فرانسویان به پر مسکو ولکه کوي او که به یې نه کوي. ناڅاپه چپ شو، یوه درانه غم یې ستونی کېښکود. په همدې چوپتیا کې څو واره دا خوا هغه خوا لاړ، خو د هغه تبجنې سترګې ځلېدلې، کله چې یې په خبرو پیل وکړ، شونډو یې رېږدیدې:

-که ستر دروغجن په جګړه کې نه وای، موږ به یوازې هغه وخت او هغه هم د یو څه لپاره جګړې ته تللو چې لکه دنن په شان یې د ځاریدنې ارزښت لرلای. نور به نو نه له دې کبله چې پاول ایوانوویچ، له میخائیل ایوانوویچه خپه شوی، جګړه به پېښېدله. که هغه وخت جګړه داسې جګړه وي، لکه اوسنۍ هغه، بیا به د جګړه مارو سرښندنه هم بې ساري وای. هغه به بیا دغه وستافالڅیان، ګیسنڅیان او المانیان چې اوس ناپلیون پسې روان دي، روسیې ته نه وای راغلي. موږ به هم اتریش او پروس ته نه تلو او په هغې جګړې کې به مو سرښندنې نه کولې چې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه او سوله

پوهېږم د چا او د څه لپاره دی. جګړه خواخوږي او مهرباني نه ده، داد ژوند تر ټولو بدمخې او بده چاره ده، باید په دې پوه او له هغې سره لوبه ونه کړو. باید ددې اړتیا باید په تریخ حقیقت په ټینګه او په زغرده پوه شو. ټوله خبره په همدې کې ده، چې دروغ باید له رښتیا نه جلا کړو، په جګړه کې باید داسې واوسي لکه په جګړې کې، نه داسې، لکه په لوبه کې چې وي، حال دا چې اوس جګړه د بیکاره او بې عقلو کسانو په کار بدله شوې ده. پوځیان د ټولنې تر ټولو لوړه او ویاړمنه پاړکه ده. جګړه څه شی ده؟ په جګړیزو چارو کې د بري لپاره څه ته اړتیا شته؟ او د پوځي ټولنې اخلاق څنګه دي؟ د جګړې موخه، انسان وژنه او وسله یې جاسوسي، خیانت او خیانت ته لمسول، د خلکو بدمرغه کول او په هغو تالان ګډول دي، د سرتېرو د مړولو لپاره د هغو د شتمنیو غلا کول، دروغ ویل، او دوکه کول. په دوکې او دروغو د پوځي ځیرکتیا نوم ایښودل دي. د پوځیانو اخلاق یعنې د آزادۍ وژل. دې ته وایي پوځي نظم. ځان پالنه، ناپوهي، بیکاري، ظلم، بداخلاقي، نشه، دې ته وایي پوځي اخلاق، خو سره له هغه هم پوځیان د ټولنې تر ټولو غوره او لوړه طبقه ده، له چینه پرته ټول شاهان پوځي جامې اغوندي او هر هغه څوک چې تر ټولو زیات خلک ووژني، هغه تر ټولو زیاتې ډالۍ او جوایز تر لاسه کوي. سبا ته هم د یو بل د وژنې تکل سره سره کوي، د یو بل د وژلو او نابودولو سیالۍ جوړېږي او په سلګونه زره خلک یا له ژونده او یا هم له روغتیا نه بې برخې کوي. او بیا د مننې او لمانځنې مراسم جوړوي، چې خدای دوی ته د زیاتو وګړو د وژلو قوت ورکړی دی. (دوی د وژلو شویو شمېر په لاسي لاپسې زیاته وي). د بري جنډې او چغې پورته کوي، ویاړ غواړي او په دې توګه هر څومره چې یې زیاتې وژنې کړې وي، په هماغه کچه خپل خدمت او ویاړنه زیاته ګڼي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې له رنځه په نرۍ خو قهرجنه چغه وويل:

-ځنګه لوى خداى له هغه ځايه دوى ته راګوري، او د هغوى خبرې اوري. آه !د زړه سره ! په دې وروستيو وختونو کې ژوند ډېر راته زورونکى شوى دى. زه وينم چې کرار کرار په ډېرو شيانو پوهېږم. انسان بايد د خير او شر د پېژندنې او پوهې ونې ته ورنېږدې نه شي او ميوه ونه ځکي. هغه زيات کړه:

-ښه، ډېر ښه، وخت هم ډېر پاتې نه دى. تا ته هم خوب درځي، زه هم بايد ويده شم.

ناڅاپه يې وويل:

- ځه، د ګورکې ښار ګوټي ته لاړ

پېير په ډار خو له خواخوږۍ نه په ډکو سترګو هغه ته کتل او ځواب يې ورکړ:

-آه، نه !

سرداراندرې بيا وويل:

-ځه، ځه لاړ شه، تر جګړې مخکې بايد خوب پوره شي.

هغه په چټکۍ پېير ته ورنېږدې شو ، له هغه يې غېږ تاو او ښکل يې کړ او چغه يې کړل:

-د خداى په امان، درځه، خوځېږه ! هېڅ نه پوهېږم چې بيا به سره وګورو او کنه !

په چټکۍ راستون شو او انبار ته ننوت.

هوا تکه تياره وه او پېير نه شو کولاى د سرداراندرې د مخ حالت وويني، چې هغه خواشينى، قهرجنه او که خوښ او تاند و.

پېير يو څو موده هک حيران او چپ ودريد او فکر يې کاوه چې هغه پسې ببېرته او که کورته لاړ شي، خو په پاى کې يې ځانته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-نه، نه هغه ما ته اړتیا نه لري او زه پوهېږم چې دا زموږ وروستی دیدن و، هغه یو لوړ ژور اسویلی وویست او د ګورکي سیمې ته خپل کورته لاړ.

سرداراندرې، چې انبار ته راستون شو، په خپل کټ کې پریوت، خو خوب چېر ته و.

هغه سترګې وترلې، یو خیال په بل بدلیده، خو ده ته خوب نه ورته. په دغو خیالونو کې یوه هغه، دی ډېر په ځان اخته کړ. هغه ته په پترزبورګ کې، خپل یو ماښام داسې وریاد شو لکه پرون. دا هغه ماښام و چې د ناتاشا بشره له خوښۍ او لېوالتیا نه لکه اور داسې ځلېدله او ده ته یې نقل کاوه چې څنګه تېر اوړی دا د مرخیړیو د ټولولو لپاره یوه لوی ځنګله ته تللې او هلته ورکه شوې وه. هغې په ګډوډو خبرو کې، د ځنګل چوپتیا، خپلو احساساتو او له هغه بوډا سره چې د شاتو مچۍ یې ساتلې وې، خپلې خبرې اترې انځورلې. هغې په هره شېبه کې خپلې خبرې پرې کولې او ویل به یې:

-نه، نه شم کولای، زه نه پوهېږم چې تا ته یې سم نقل وکړم. نه شم کولای، ټول هغه څه کټ مټ درته ووایم، لکه څنګه چې و، نه نه ته نه پوهېږئ!

سره له هغه چې سرداراندرې هغه آراموله چې دی پوهېږي، په ټولو هغو خبرو چې هغه یې وایی، پوهېږي، خو بیا هم ناتاشا له خپلې وینا نه ناراضې وه. هغې غوښتل د خپل ګوګل د هغې ورځې شاعرانه احساسات څرګند کړي، خو هغې نه شو کولای:

- ته نه پوهېږئ. هغه بوډا څه ښکلی و او هغه ځنګل څه تت او تیاره.. د هغه داسې مهربانه.. نه، نه زه نه شم کولای درته وې وایم.

هغه لاپسې سره کېده او لاپسې ګېنۍ اخېسته. سرداراندرې اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسېده، هماغه موسکا چې په هماغه ورځ د ناتاشې د نقل کولو په ورځ، د هغې سترګو ته په کتو کتو کې دده پرشونډو راخوره شوې وه، بیا راخوره وه،له ځانسره یې وویل:

-زه د هغې په خبرو پوهېدم، نه یوازې پوهېدم، بلکې هغه احساس چې د هغې ګوګل یې لمساوه، پر هغه صداقت او د هغې د روح پرربښتینتوب او سادګۍ چې په هغې کې نغښتي و، هغه مې هم احساسول او پرې پوهېدم. دا هغه څه و چې ددې روح او ځان یې سره نښلول. دا هغه روح و چې زه پرې مین وم او راته ګران و، څه بې ساري او څه د زړه کومي او لېونۍ مینه، څنګه نیکمرغی وم. او ناڅاپه وریاد شول چې دغه مینه څنګه پای ته ورسېده. هغه،اناتول کوراګین، دغو احساساتو ،هو، له دغو احساساتو او خیالونو نه یوه ته هم اړتیا نه لرله، هغه دغه شیان نه لیدل او نه پرې پوهېده، هغه په ناتاشا کې یوازې یوه تانده ښکلې پېغلوټې لیدله، چې آن له هغې سره خپل قسمت یو کړي او زه؟

...او هغه لا تر اوسه ژوندی او خوشاله ګرځي.

سرداراندرې، داسې چې ګواکې چا اور پرې ورا ښي وي، په چټکۍ پاڅېد او دانبارتر مخې بیا په ګرځېدو راګرځېدو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۶

د اګست په ۲۵ مه نېټه د بارادنيو تر جګړې د مخه، مسيو دوبوسيت، د ټولواک د دربار د تشريفاتو مشر او ډګروال فابوير، لومړی له پاريس او دويم هغه له مادريده له ټولواک ناپليون سره د کتنې لپاره والويوا، ته راورسېدل.

دوبوسيت، جامې بدلې او درباري کالي يې واغوستل، بيا يې سپارښتنه وکړه، هغه غوټه چې ده له پاريس نه ځانسره ټولواک ناپليون ته راوړې ده، ده مخکې له مخکې د ټولواک کېږدۍ ته ورووړي او خپله د کېږدۍ لومړۍ برخې ته ورننوت. هلته يې د ناپليون له ياورانو سره چې په ده راټول شول، خبرې يې پيل کړې او خپلې غوټې په خلاصولو شو.

فابوير، لاکېږدۍ ته تر ننوتلو د مخه، له هغو جنرالانو سره چې پېژندګلوي درلوده، خبرې اترې پيل کړې. که څه هم ټولواک لا د ځان په جوړيدو و او کالي يې اغوستل، خو لا د خپل خوب په کوټې کې و. کله به يې پزه ګروله او کله به يې ستونی خلاصوه، وبه چورليد، را وبه چورليد، او د چوپړ برس ته د برابرۍ لپاره به يې کله خوربه ملا او کله هم غوږ ټېر هغه ته وربرابر کړ. يو بل ځانګړی چوپړ چې د ادکلن(کلونيا) د بوتل پر خولې ګوته ورايښې او د هغه په نازک بدن يې عطر ورشيندل، داسې يې ښودله چې ګواکې يوازې دی، دی چې پر کوم ځای او څومره عطر پر هغه وروشيندي. د ناپليون لنډې څڼې لمدې او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پر تندی راپرتې وې.

د هغه بشره که څه هم پړسېدلې او ژېړه وه، خو د نیکمرغۍ او خوښۍ نښې ترې وریدې. ځان یې رابرابروه، ستونی یې خلاص، آواز یې ډډ او خپل چوپړ ته چې په ده یې برس واهه وویل:

-ټینګ، لږ نور ټینګ.

هغه یاور چې دده کېږدۍ ته راغلی او د پرونۍ شپې د جګړې په لړ کې یې د نیول شویو اسیرانو خبر ورکاوه، دخوب د کوټې تر مخې په دې هیله ولاړو چې د ننوتلو اجازه واخلي.

ناپلیون تندی تریو کړ، تر سترګو لاندې یې خپل یاور ته وکتل، د هغه خبره یې تکرار کړه او وې ویل:

-اسیران مه ساتئ، هغوی موږ دې ته اړوي چې ویې وژنو. واه د روس د پوځ په حال ! او خپله ملا یې خمه او ثوربې اوږې یې د چوپړ تر برس لاندې وربرابرې کړې او غږ یې پرې وکړ:

-ټینګ، ټینګ، لا ټینګ !

بیا یې وویل:

-بس دی، نور بس دی ! په سر یې یاور ته اشاره وکړه او وې ویل:

-ښاغلیو دوبوسیت او فابویر ته ووایئ چې راشي.

یاور ځواب ورکړ:

-ښه دی ټولواک !

او د خوب د کوټې له دروازې ووت.

دوو چوپړانو اعلیحضرت ټولواک ته دریشي ورواغوسته او ټولواک د ګارد آبي رنګه دریشي پرغاړه په چټکو ګامونو د هرکلو کوټې ته ورووت.

ښاغلي دبوسو، هغه سوغاتونه چې د ملکې له خوا راوړي و، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلوار د ټولواک د راوتلو د ځای پر مخامخ مېز کېښودل،خو ناپلیون په دومره چټکۍ کالي اغوستي او داسې ژر راوتلی و چې دوبوسو ، وخت نه و پیدا کړی، کارونه داسې جوړ کړي چې د ناپلیون لپاره نوی والی ولري..

ناپلیون.. د خپلې څېرې جدیتوب څه نرم کړ او وې ویل:

- ښه په پاریس کې څه حال و؟

دوبوسیت،باید هغه شان چې ښايي ځواب ورکړ:

-معظم ټولواک ! پاریس بې له تا نه په غم کې ډوب دی.

که څه هم ناپلیون په دې پوهېده چې دوبوسیت،به دغه ډول یو ځواب ورکوي او هغه هم د ښه تفکر په وخت کې په دې پوهېده چې دغه شان ځوابونه ناسم دي، خو بیا هم د دوبوسیت له ژبې نه ددغه شان خبرو په اوریدو خوشاله، له هغه سره یې خواخوږي وښوده او وې ویل:

-ډېر خواشینی یم، چې تاسو مې تر دې ځایه ځان پسې راوستئ.

-اعلیحضرتا ! ما له دغې ورځې پرته، د بل څه انتظار نه درلود چې تاسو د مسکو په دروازو کې وګورم.

ناپلیون وموسېد او په پریشانۍ یې سر پورته کړ او ښۍ خوا ته یې وکتل. یو یاور په نرمو او خښېدونکو ګامونو راوړاندې شو او هغه ته یې یوه زرینه تنباکمروړه ورکړه، ناپلیون هغه واخېسته.

تنباکمروړه یې پزې ته ونیوه او وې ویل:

-تاسو خو په عذاب نه شوئ، سفر مو خوښېږي، درې ورځې وروسته به، مسکو وګورئ. زه پوهېږم تاسو ددې هیله نه لرله چې دغه آسیايي پلازمینه وګورئ، خوندور سفر به وي..

د ناپلیون پام شو چې ټول درباریان د پردې لاندې پټ شوي شي ته ګوري، وې پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا څه شی دی؟

دوبو سیت، له درباري دود سره سم، پرته له هغه چې ټولو اک ته شا وروا ړوي، دوه ګامه شاته ولاړ او د پردې د لوړولو په ترخ کې یې وویل:

-د اعلیحضرت ټولواک حضور ته د ملکې ډالۍ !

دا د ناپلیون د هغه ماشوم روڼ او ښکلی، تصویر و، چې د اتریش د امپراتور له لور نه پیدا شوی، هغه د ژوار، نومي نقاش له خوا انځور او خدا زده ولې د روم د پاچا په نامه یادیده، ښکلی ماشوم و چې ګڼې کړې کړې څڼې یې درلودې، د هغه غلچک او کتل د مور په غېږ کې د مسیح کتو ته پاتې کېدل. ..

ناپلیون په یوې ښکلې شاهانه خوځېدا، تصویر ته اشاره وکړه او وې ویل:

-د روم باچا، خورا ښکلی دی. د ایتالویانو د ښکلا یز مهارت په ډول یې خپله څېره بدله کړه، په مینه مینه تابلو ته ورنږدې شو او داسې یې وښودله، چې ګواکې په فکرونو کې ډوب دی. هغه داسې احساس کړه، هر هغه څه چې دی ووایي یا یې وکړي، هغه خپله تاریخ دی. هغه ته داسې وبرېښېده چې تر ټولو ښه کار چې دی کولای شي، خپل پرتم، واک او ځانغوښتنې ته په پام سره، چې د هغه زوی به د هغه له برکته، له نړۍ سره د (بیلبو)لوبه وکړي، هغه ددې لپاره چې ددغه پرتم، واک او ځانغښتې برخلاف، باید بل څه په ځان کې څرګند کړي او ځان د نړۍ تر ټولو ساده او مهربان پلار وښیي. سترګې یې له اوښکو راډکې شوې، تصویر ته وروړاندې شو، څوکۍ ته یې وکتل (سمدلاسه یې څوکۍ د هغه مخې ته کېښوده) هغه پر څوکۍ مخامخ تصویر ته کېناست. د هغه یو اشاره ددې لپاره بس و چې ټول په پښو پاڅي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ووزي او دغه ستر انسان له خپلو احساساتو سره يو ازې پرېږدي.

ښه ډېره موده چې هغه د تصوير پـه وړانـدې پـاتې شـو ، پرتـه لـه هغـه چې خپله پوه شي، پـر هغـه د رڼا پرتـې شـغلو تـه يـې ګـوتې وروړې، بيـا پاځېد ، دوبوسيت او د څارنې ساتونکي يې راوغوښتل او سپارښتنه وکړه چې دغه تصوير ددې لپاره د باندې وباسي، چې د کېږدۍ د باندې شاوخوا راټول شوي کسان د روم باچا د تصوير لـه نيکمرغـه کتنـې او د خپل ګران ټولواک او لارښود د زوی او راتلونکي واکمن له ليدو نـه بې برخه نه شي.

له هغه شا ن چې ده هيله لرله، په هغه موده کې چې ده له خپل دولتـي مشاور دوبوسيت، سره سهارنۍ خوړله (هغـه ويـاړ چـې د دوبوسـيت پـه برخه شوی و) د کېږدۍ په وړاندې د افسرانو او د زاړه ګارډ د سرتېرو د منډو او شروشـور يـوه هنګامـه چـې د تصـوير د ليـدو هڅـه يـې کولـه، پورته شوه.

له هغه سره هم مهاله له لېوالتيا نه ډکې چغې اوريدلې کېدې:

-ژونـدی دې وي ټولـواک !ژونـدی دې وي د روم باچـا !ژونـدی دې وي ټولواک !

تر سهارنۍ نه وروسته، ناپليون ددوبوسيت، تر مخې خپـل منشـي ته وويل چې د پوځ په نامه دده فرمان وليکي:

خپـل فرمـان يـې يـو ځـل بيـا لـه تېروتنو پرتـه او ښـه ليکـل شـوې ښـه ولوست او وې ويل:

- هوکې !لنډ او هراړخيز !

په فرمان کې راغلي و:

-جګړه مارو نوميالو !داده هغـه جګـړه چـې مـوږ دومـره ورتـه سـترګه پـه لاره وو ، ددې جګـړې بـری تاسـو پـورې اړه لـري. بـری زمـوږ لپـاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرومرو دی. هغې ته موږ زياته اړتيا لرو. برى به موږ ته هر څه راکړي. د ژمي لپاره تاوده او آرام کورونه او بېرته خپلې مېنې ته راستنېدل. هغه شان چې په اوسترليخ، فريدلاند، ويېتکس او سمولينسک کې وجنګېدئ، دلته هم وجنګېږئ. وجنګېږئ چې راتلونکي په خورا غرور او مېړانه ستاسو د سرښندنې يادونه وکړي. هغوی چې ستاسو د هر يو په اړه غږېږي، وايي به چې ده، د مسکو په لويه جګړه کې ګډون کړی و.

ناپليون د خپل فرمان وروستۍ خبره بيا وويله: هو، د مسکو په جګړې کې !

اوښاغلي دوبوسيت ته يې، چې د سفر خورا لېواله و، بلنه ورکړه چې له هغه سره په ګرځېدا کې ملګرتيا وکړي. بيا له کېږدۍ نه ووت او د زين شويو آسونو خواته وروخوځېد.

دوبوسيت له ټولواک سره د ګرځېدو لپاره، له هغه مننه وکړه او وې ويل:

-ستاسو اعليحضرت حضور پر ما خورا مهربان ياستئ.

هغه له آسه هم ډاريده، خوب هم ورته، او سورلۍ يې هم زده نه وه.

خو ناپليون د سفر د غه لېواله ته سروښوراوه او دوبوسيت، اړو چې بايد له هغه سره تللی وای. کله چې ناپليون له کېږدۍ نه ووت، د کېږدۍ تر مخې دده د زوی د تصوير په وړاندې د ګارډ د راټول شويو پوځيانو چغو او نارو لا پسې قوت واخېست، خو د ناپليون تندی تريو شو، په يوه شاهانه خوځېدا يې تصوير ته اشاره وکړه او وې ويل:

-يوسئ، له دې ځايه يې يوسئ ! لا تر اوسه پورې وخت دی چې هغه د جګړې ډګر ووينې.

دوبوسيت، سترګې وتړلې او سر يې ټيټ کړ او دا د دې ننبه وه چې تر کومې اندازې پورې د ټولواک خبرې احساسوي او پرې پوهېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

لکه هغه شان چې د هغه تاریخ لیکونکي وايي، ناپلیون د اګست په ۲۵ مه نېټه له سهاره تر ماښامه پورې پر خپل آس تېره کړه.
هغه، ځایونه او سیمې کتلې او ځارلې، پر هغو سپارښتنو چې د هغه مارشالانو ورته وړاندې کول، خبرې اترې کولې او خپلو جنرالانو ته یې خپل ځانګړي وړاندیزونه سپارل:
-د اګست په ۲۴ مه نېټه، د شواردینو د مورچلونو تر نیولو وروسته، د روس د پوځ لومړې کرښې د کالوچا، د سیند د غاړو په اوږدو کې ماتې او یوه برخه، یعنې کینه خوا یې شاته اوښتې وه. په دغې برخه کې نه کوم سنګر او نه کوم ځارځای و. سیند هم د دښمن د پوځونو د یرغل په وړاندې کوم خنډ جوړولای نه شو او یوازې همدا برخه وه چې مخې ته یې پراخه ډاګونه پراته وو. هر ځارونکی او لیدونکی، پوځي یا غیر پوځي په لومړې کتنې او لیدنې کې په دې پوهېده چې د فرانسویانو یرغل به له همدې ځایه پیل کېږي. دا سې بربښېده چې د دې خبرې په اړه فکر کول په کار نه دي او د ټولواک او مارشالانو لپاره دا د پریشانۍ او زیات غم خبره نه وه. هغوی په دې اړه نه ځانګړې پلټنې ته اړتیا لرله او نه ځیرکتیا ته، په تېره بیا چې اوس دغه پیاوړتیا د نبوغ نوم ګټلی و او ټولو هڅه کوله هغه د ناپلیون حق وګڼي، خو هغو تاریخ لیکونکو چې وروسته دغه پېښې لیکلې، دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راز د ناپلیون مل کسانو او یا خپله ده، په دې اړه بل نظر درلود.

ناپلیون، پر دغه ډاګونو وګرځېد، په خورا ځیر یې ټول ځایونه وکتل، خپله یې له خپل ځان سره د ځېنو ځایونو د خوښېدو او یا نه خوښېدو له امله سر ښوراوه، پرته له هغه چې په دغه اړه خپل ژور خیالات چې دده د پریکړو بنسټ یې جوړاوه، خپل مل کسانو یا جنرالانو ته ووایي، ددغو څېړنو وروستې پایله یې د فرمانونو په بڼه هغو ته اوروله. د داوو (چې په ګیرخوک اکمولسکي پېژندل شوی و) ددغه وړاندیز چې له کینې خوا باید د روسي پوځ نه راتاو شو، په اوریدو وویل چې دغه کار باید ونه شي، خو په دې اړه یې چې ولې ونه شي، هېڅ نه ویل. د جنرال کمپان دغه وړاندیز یې چې د هغه له مخې باید په فلیشی یرغل او خپل پوځونه د ځنګل له لارې قومانده کړي، ومانه. که څه هم مارشال نې، چې په ګیرخوک الخنګینسکی مشهور شوی و او زړه یې وکړی شو ووایي چې په ځنګله کې پرمختګ کېدای شي، د پوځ د تباهۍ سبب شي،له دغه وړاندیز سره یې په ډاګه مخالف کړی و.

د شواردینو د شاوخوا د سیمو تر کتنې وروسته یو څه وخت چپ پاتې شو، په خیالو کې ډوب شو او د توپونو د ډزو لپاره دوه هغه ځایونه چې سبا ته باید د روسیې مورچلونو، تر اور لاندې نیولو لپاره جوړ شي او د هغه تر څنګ هغه ځایونه چې صحرایی توپونه په کې ځای پر ځای شي، په نښه کړي.

وروسته له هغه چې یې دغه او نورې څه سپارښتنې وکړې، بېرته خپلې قوماندانۍ ته راستون او هلته یې د دغې جګړې د نظم کړنلاره د لیکلو لپاره خپل منشي ته واوروله.

دغه کړنلاره چې فرانسوي او ځېنو نورو درناوی وړ تاریخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليکونکو په خورا درنښت د هغه يادونه کړې، داسې وه:

هغه دوه مورچله چې د شپې له خوا د ګيرخوک اکمولسکی له خوا په لاندې شوې دښته کې جوړ شوي وو، له سهاره د دښمن پر هغو دوو مورچلونو بريد پيل کړ، چې مخامخ ورته پراته وو.

له دې سره هم مهاله د لومړې توپخانې قوماندان جنرال پيرينتي، له کمپان د يرشو توپونو او د بېسې او فريان له وسايلو سره ،يعني په ټوليزه توګه دوه شپېته عرادې(په هغو کې څلورويشت د ګارد توپونه،د بېرش د کمپان د پوځ زغروال،او اته د بېسې او فريان د پوځ زغروال و) وړاندې ځي او د دښمن مورچلونه او توپخانه تر اور لاندې نيسي.

جنرال سوربيه بايد دې ته چمتو وي چې د لومړني قوماندنې په اوريدو ، خپل ټول مهمات د دښمن د مورچلونه پلو ورولېږي.

شهزاده پنيتوفسکي د همدغو ډزو په لړ کې د ځنګله له لورې، بايد کلي ته لاړ او د دښمن پر مورچلونو راتاوشي.

جنرال کمپان بايد په ځنګل کې وړاندې لاړ شي، چې لومړي سنګرونه لاندې کړي. په دې توګه جګړه پيل او وروستې قومانده به دناپليون له خوا په خپله د دښمن د عملياتو په ليدو ورکول کېږي.

د ښي خوا د توپخانې د ډزو په پيل سره پر کينې خوا بايد ډزې پيل شي. د موران د پوځونو وسلوال او د وليعهد لښکر د ښي اړخ د اوربل په ليدو ، بايد په چټکۍ بريد پيل کړي. د وليعهد لښکر به کلی (بارادنيو) لاندې کوي او د هغه د درې پلونونه،تر اوښتونه وروسته به، د جنرال موران او جنرال ژی رار ،له پوځونو سره چې دده تر قوماندې لاندې دي،د دښمن پر مورچلونو يرغل کوي. وړاندې به ځي او هلته به له نورو پوځونو سره يوځای پاتې کېږي.

دغه ټولې يادونې به په خورا ځير تر سره کېږي او د هغه تر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید پوره احتیاط پوځونه هم چمتو وساتل شي.

موژآسیک ته نېږدې

د ټولواک اردو د ۱۸۱۲ کال د سپتمبر ۶ مه

که ځان ته اجازه ورکړو او د ناپلیون دغه کړنلاره د هغه د نبوغ په وړاندې د هر ډول مذهبي ویرې نه لرې، وڅېړو. په ډاګه به څرګنده شي، خورا ناڅرګنده او پېچلې ده. هغې څلور خبرې او څلور سپارښتنې لرلې، خو له هغو نه یوه هم عملي کېدای نه شو او عملي هم نه شو.

په دې کړنلاره کې راغلي و چې:

-لومړی باید هغه ځایونه چې ناپلیون په نښه کړي، تر برید لاندې راشي..

دویم، جنرال پنیتوفسکي باید د ځنګله له لارې د کلي پلو وخوځېږي..

دریېم دا چې جنرال کمپان له ځنګله نه تر تېریدو وروسته باید کلی اشغال کړي..

او څلورم دا چې: د ولیعهد لښکر به کلی (بارادنیو) لاندې کوي او درې پلونو ته به اوړي..

دغه کړنلارې لکه د هغه د نورو سپارښتنو او غوښتنو په شان عملي نه شوې او عملي کېدای هم نه شوې. له بارادنیو نه تر تېریدو وروسته، ولیعهد د کالوچا په سیمه کې په شا وتمبول شو او نور وړاندې تلای نه شو. د موران او فریان لښکرې، نه یوازې کوم مورچلونه لاندې نه شو کړای، بلکې شا تګ ته اړ وتل او د هغو خپل مورچلونو روسانو ولکه کړل (دا هغه څه و چې ناپلیون په هېڅ ډول نه شو کولای د هغو اټکل وکړي او تصوریې هم نه کاوه).. په کړنلاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم راغلي و چې تر دغو سپارښتنو وروسته، نورې قوماندې به ناپليون په خپله د دښمن د عملياتو په ليدو او د هغو د بهير د پرمختګ له مخې ورکوي،خو دا کار هم ځکه ناشونی و چې د دغو جګړېزو پېښو د پېښېدو په ټوله موده کې ناپليون دومره لرې و ، چې له هغو نه د ده خبريدل خورا ګران و(دا هغه څه و چې وروسته څرګند شوه) او هغه فرمانونه چې ده په دې اړه ورکول، هم له پېښو نه د ناخبرتيا په حال کې ورکول کېدل، نو ځکه د هغه عملي کېدل ،خورا ګرانه خبره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸

ډېر تاريخ ليکونکي داسې وايي چې د بارادنيو جګړه ناپليون ځکه ونه ګټله چې هغه، د هغې په ترڅ کې والګي نيولی و، که هغه والګي نه وای نيولای، تر جګړې مخکې او د هغه په لړ کې به د هغه فرمانونو د لا لوړ نبوغ نه سرچينه اخيستې وای، روسيه به نابوده او د نړۍ نقشه او څېره به بدله شوې وای.

د هغو مورخينو لپاره چې وايي روسيه د يوه سړي، ستر پتر، په خوښه او تکل جوړه شوې، فرانسه د يو تن ناپليون، په امپراتورۍ بدله شوې او د فرانسې پوځونه د يو تن په قوماندې روسيې ته راغلل او جګړه يې پيل کړه او روسيه ځکه ستر او بريالۍ شوه چې ناپليون د اګست په ۲۲ مه نېټه په سخت والګي اخته شوی و، دا د هغو لپاره د منلو وړ ده.

که د بارادنيو د جګړې پيل يا نه پيل، د ناپليون ارادې پورې اړه لرلای، که ددې يا هغه فرمان ورکول د هغه په خوښه يا نه خوښه کېدای، نو په دې توګه دا په ډاګه ده چې د ناپليون والګی د روسيې ژغورونکی وګڼل شي، خو له دې کبله چې د اګست په ۲۴ مه د هغه له يو چوپړ هېر شوي و، چې هغه ته تودې او نه لمدېدونکې موزې ورکړي، بايد دغه چوپړ د روسيې اصلي ژغورونکی وګڼو... له بله پلوه که دغه دلايل چې روسيه يوازې د يوه تن (ستر پتر) په اراده جوړه شوې امپراتوري ده، د فرانسې د امپراتورۍ جوړېدل او پر روسيې د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېواد د پوځ يرغل،د يوه تن ناپليون په خوښه او اراده تر سره شوې ده، هغه دلايل دي چې يوازې ناسم او له عقله لرې، بلکې له انساني طبيعت سره هم اړخ نه لګوي،خو د دغې پوښتنې چې د تاريخي پېښو دلايل دا دي چې د نړۍ د چارو بهير له مخکې د لوی خدای په اراده ټاکل شوی او د ټولو هغو انسانانو د ارادې محصول ذی،چې په دغه بهير کې يې ګډون کړی دی او د دغـه شـان کسـانو لکـه د نـاپليون د ارادې اغېـز رښتينی نه بربښي. ..

د بارادنيو په جګړه کې ناپليون نه ځوک وويشتل او نه يې ځوک ووژل، دا کارونه ټول سرتېرو تر سره کړل او دا هغه ځوک نه و چې خلک يې وژل.

فرانسوي سرتېرو د بارادنيو په جګړه کې روسي سرتېري نه له دې کبله چې ناپليون فرمان ورکړی وژل، بلکې هغوی له دې کبله روسي سـرتېري وژل چـې هغـوی هيلـه لرلـه هغـه ووژنـي. دفرانسـې ټـول پوځيان،فرانسـويان،ايتالويان،المانيان،هنګريان،ټول او ټـول وږي، بې جامو او له جګړو ستړي وو ، دوی،د هغه پوځ په وړاندې چې مسکو ته يې ددوی د تګ لاره تړلې وه،ځان داسې انګېره چې ګواکې د بوتل سر خلاص شوی او بايد مې يې هرومرو وڅکل شي، که هغه وخت ناپليون هغوی له جګړې نه منع کړي وای، هغوی به هغه وژلی وای او خپله به يې د روسانو وژلو ته وردانګلي وای، ځکه هغو دا کار خپله دنده ګڼله. .. هغوی نارې وهلې: ژوندی دې وي ټولواک ! د هرې اپلتې په اوريدو سره يې بيا هم همداسې نارې وهلې او چغې يې آسمانو ته رسېدلې. هغوی له دې نه پرته چې چغې ووهي: ژوندی دې وي ټولواک ! او ځان د مسکو تر لاندې کولو وروسته ښه خوړو او کالو ته ورسوي بله لاره نه درلوده. نو ځکه دوی د ځان په شان نور انسانان يوازې ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره چې ناپلیون یې غوښتونکی و ،نه وژل. په دې جګړه کې دا ناپلیون نه و ، چې د جګړې لارښوونه کوي، ځکه د هغه یو فرمان هم عملي نه شو.. که څه هم دې جګړې ته جوړه شوې کړنلاره ، په هېڅ ډول تر نورو هغو کړنلارو نه چې پخوا له دې د نورو جګړو لپاره جوړې شوې وې، خرابه نه وه بلکې تر هغو ښه هم وه او د جګړې په موده کې ورکړل شوي فرمانونه هم تر پخوانو هغو خرابه نه وه ،خو د بارادنیو د جګړې فرمان له دې کبله دې ته،ورته پخوانیو فرمانونونه توپیر درلود ،چې د بارادنیو جګړه، لومړۍ جګړه وه چې په هغه کې ناپلیون ماته کړې وه. تولې ښه او غوره بې ساري کړنلارې او فرمانونه، چې کله برې رانه وړي، تل ناوړه او احمقانه برېښي او دهغو پوځي کارپوهانو له خوا غندل کېږي، چې جګړه ونه شي ګټلی او برعکس که ثومره ناوړه او بیکاره کړنلاره او فرمان جګړه وګټي، هغه خورا ښه د پام وړ او غوره ګڼي او خورا ښه پوهان د هغو د ښېګڼو او غوره ځانګړتیاو د اثباتولو لپاره کتابونه پرې لیکي.

هغه کړنلاره چې (وای روتر) د اوسترلیخ د جګړې لپاره جوړه کړې وه، د پوځي کړنلارو په تاریخ کې غوره او بېلګییزه وه، خو هغه یې د زیاتې پاملرنې، بشپړتیا او هر اړخیزتوب له امله سره وغندله. ناپلیون د بارادنیو په جګړه کې د واک د ستر استازي په توګه په هماغه شان غوره او تر پخوا هغه ښه او لا ښه تر سره کړه، آن د جګړې د بهیر لپاره یې کوم ناوړه څه هم ونه کړل. هر غوره وړاندیز یې ومانه، هغه کومه تېروتنه ونه کړه، خپله یې هم متناقض نظریات او څرګندونې نه لرلې، نه ډار شوی و او نه د جګړې له ډګره وتښتېد ، په جګړه کې د خپلې پوهې او تجربې په مرسته یې، په کراره او عزت خپله جګړیزه مشري او غوره دنده په پوره ایمانداری تر سره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

کله چې ناپليون د جګړې د کرښو، تر دويمې هر اړخيزې کتنې وروسته راستون شو، وې ويل:

-د شطرنج دانې ايښودل شوې او ټولې شوې دي. لوبه به سباته پيل شي.

هغه هيله وکړه چې تودې جامې ورکړي او دوبوسيت، يې هم ځانته راوغوښت، له هغه سره يې د پاريس په اړه خبرې اترې پيل کړې او د هغو بدلونونو په هکله يې د هغه نظر وغوښت چې د ملکې په کور کې د راوستلو هيله لرله. د تشريفاتو رئيس د ټولو واک د حافظې قدرت ځکه حيران کړی و، چې د ژوند ورځني خورا واړه شيان او د هغوی ځای او بدلول يې هم په ياد و.

له ډېرو وړو او بې معنا شيانو سره يې لېوالتيا ښودله، له سفر سره د دوبوسيت، پر بې پايه مينې ټوکې کولې او د هغه ډاکتر په څېر چې ښه په ځان ډاډمن او په خپل کار ښه پوهېږي، بې پروا غړېږي، خپله چپنه اغوندي او د ناروغ پر سر درېږي او وايي:

-هر څه زما په واک او ذهن کې دي، ما ته هر څه څرګند دي، هر وخت چې وړ وي، پيل کوم او له بل هر چا نه ښه پرې پوهېږم. اوس کولی شم ټوکې هم وکړم، څومره چې په کراره کراره زياته ټوکې کوم، په هماغه اندازه بايد تاسو ډاډمن، آرام واوسئ او زما نبوغ مو حيران کړي.

د خپل دويم جام تر څکلو وروسته، ناپليون لاړ چې دده تر نظره سبا ته د مهم کار د سرته رسولو نه مخکې بايد ويده شي. هغه د خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتلونکي کار له امله دومره سودایي و چې خوب یې ترینه تښتولی و. سره له هغه چې د شپې د لمدبل له مخې د هغه والګی لا زیات شو، د شپې تر نیمایي وروسته په درې بجو له خپلې کېږدۍ نه، بلې لویې کېږدۍ ته ورووت. او وې پوښتل:

-روسان شته که لاړل؟

هغه ته یې ځواب ورکړ چې د دښمن ډزې له هماغه ځایه روانې دي. او د ښه ده، په نښه یې سر وښوراوه.

د څارنې یاور کېږدۍ ته ورننوت.

ناپلیون له هغه نه وپوښتل:

-ښه راپه! ته څه فکر کوئ، زموږ ننني کارونه به ښه وي؟

راپه ځواب ورکړ:

-بېشکه چې به ښه وي، معظم ټولواکه!

ناپلیون هغه ته وکتل.

راپ وویل:

-ستاسو به په یاد وي معظم ټولواک چې په سمولینسک کې مو ماته وویل، راوباښه او راته ومو ویل چې بوتل خلاص شوی دی او باید وڅکل شي. ناپلیون وروځې ګونځې او تندی تریو کړ، سر یې په منګلو کې کېښود، تر یو مودې پورې چپ شو او بیا یې وپوښتل.

-دې خوار پوځ له سمولینسکه، تر دې ځایه پورې ډېره مرګ ژوبله لیدلې ده، وګوره! ما تل ویلي دي راپه! بخت دوکه ماره کمچنۍ غوندې ده او اوس دغه حال خپله احساسوم. ربښتیا پوځ خو لا تر اوسه بشپړ دی؟

راپ ځواب ورکړ:

-هو کې معظم ټولواکه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون يو تابليت راواخيست، هغه يې په خوله کې کېښود. او خپل ساعت ته يې وکتل. خوب نه ورته او سهار هم لا لرې و. داسې فرمان نه و چې د وخت د تېرولو لپاره وليکل شي، ځکه ټول فرمانونه ورکړ شوي و او اوس يې د عملي کېدو وخت و.

ناپليون په ټينګه او ځېږه وپوښتل:

-پوځ ته ډوډۍ او وريځې ورکړل شوي دی؟

-هو کې، ټولو اکه !

-وريځې څنګه !

راپ ځواب ورکړ چې د وريځو په اړه يې هغه د ټولو اک سپارښتنې ټولو ته رسولي دي، خو ناپليون د نه رضايت په نښه سر وښوراوه، ګواکې هغه په دې باور نه لاره چې د هغه سپارښتنې دې تر سره شوي وي. چوپړ جام په لاس راننوت. ناپليون ورته وويل چې راپ ته هم يو جام ورکړئ، کرار چپه خوله کېناست او په خوند خوند يې غړپ غړپ خپل جام څکه.

هغه خپل ګيلاس بوی کړ او وې ويل:

- زه خو نه په مزه پوهېږم او نه په بوی. نور نو ،له دې والګی نه ستومانه شوی يم، ټول د ډاکتر خبرې کوي او د يوې والګې دارو نه شي کولی !کورو ديزار، دغه تابليتونه راکړل، خو د ناروغۍ علاج هسې تشه خبره ده.

زموږ ځان د ژوند لپاره د يوه ماشين په څېر دی، هغه د همدې لپاره جوړه شوی دی. هغه بايد په خپل حال پرېږدو. هغه بايد خپله د خپل ځان ساتنه او پالنه وکړي. هغه تر هغه نه چې موږ دارو پرې کوو، کله چې يوازې وي، زيات کار کوي، زموږ ځان لکه ساعت داسې دی چې بايد هماغه خپل ټاکلی وخت ووهي. ..

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې برېښېده چې ګواکې لاره یې پیدا کړې وه، دا هغه څه و چې ناپلیون له هغه سره خورا لېوالتیا لرله، هغه بیا ناڅاپه یوه پوښتنه او تعریف رامنځ ته کړ او وې پوښتل:

-راپه ! تاسو پوهېږئ چې د جګړې هنر څه شی دی؟

او خپله یې ځواب ورکړ:

-د جګړې هنر هغه دی چې په ټاکلي شېبه کې تر دښمن نه پیاوړی او قوي واوسې.

او راپه، ځواب ورنه کړ.

ناپلیون وویل:

-سبا به موږ له کوتوزوف سره مخامخ کېږو، ګورو به چې څه کېږي، یاد بږي مو، هغه پر براونا، کې قوماندانې کوله، خو د درې اونیو په اوږدو کې یو وار هم نه پر آس سپور شو او نه یې د جبهې کرښې وکتلې، ګوروبه چې څه کېږي؟

هغه ساعت ته وکتل، د شپې څلور بجې شوې وې، خو خوب نه ورته او جام یې ټول څکلی و. کوم کار یې نه درلود چې وې کړي. پاڅېد، ښکته پورته وګرځېد، یو تود کوټکی یې واغوست، خولۍ یې پر سر کړه او له کېږدۍ نه د باندې ووت. هوا تیاره او لړې خورې وې. لړې له آسمان نه په سختۍ راشېوه وې. د فرانسوي پوځیانو د قطعاتو مخې ته بل شویو اورونو شغلې نه لرلې، خو هلته لرې لرې د روسي پوځونو، د بل شویو اورونو شغلې د لوګو په منځ کې ځلېدلې. چوپه چوپتیا خوره وه، خو د فرانسوي آسونو د سمونو ټکهارې او ښېهارې وو، چې مورچلونو ته خوځېدلي وو، هغه له ورایه اورېدل کېدل.

ناپلیون د کېږدۍ تر مخې ګرځېده راګرځېده، د اور شغلو ته یې کتل، د سرتېرو ګامونو او د آسونو د سمونو غږ ته غوږ و، کله چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږدی، مخې ته د ولاړ ساتونکی له مخې چې د ښکوخولۍ یې پر سر و، تېرېده، هغه د ټولواک په لیدو په وچه تېږه بدل شوی و، د هغه مخې ته ودرید او په هماغه پوځي قهرجن، خو هم مهاله له خواخوږۍ سره مل، غږ چې تل به سرتېرو سره په دې ژبه غږېده له ساتونکي نه وپوښتل:

-ته له څه وخت راهیسې خدمت کوې؟ همدا چې ځواب یې واورید، وې ویل:

-ښه! پخوانی یې، په غونډ کې یې تاسو ته وریځې درکړې؟

-هو! ټولواک، رایې کړې.

ناپلیون سر وښوراوه او له هغه نه لرې شو.

د سهار پنځه نیمې بجې وې چې ناپلیون سپور شو او د شواردینو کلي ته لاړ.

هوا مخ په رڼېدو وه، آسمان که څه هم تک شین و، خو یوازې یو کنډک وریځ په ختیځ کې ولاړې وې. پرېښودل شوی نغري د سبايي په رڼایي کې کرار کرار په سرو کېدو و.

ښي اړخ ته د توپ یو دروند غږ انګازې جوړې کړې، په آسمان کې یې کرښه جوړه او بېرته چوپتیا خوره شوه. یوڅو دقیقې وروسته دویم او بیا دریېیم غږ واورېدل شو. فضا ولړزیده او بیا څلورم او پنځم ډزونه، نېږدې او نېږدې چېرته ښۍ خوا ته یې په پرتم پرتم انګازې جوړولې.

لا د لومړیو ډزو غږ نه و ورک شوی، چې نورې ډزې او نورې نورې یو په بل پسې پرله پسې پیل شوې.

ناپلیون له مل چوپړانو سره د شواردینو د کلي مورچلونو ته ورغی او هلته له آسه کوز شو، لوبه پیل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۰

پېير چې له سردار اندرې نه کوټې ته راستون شو، خپل څاروان ته يې سپارښتنه وکړه چې سبا سهار د وخته آسونه چمتو او دی هم د وخته راويښ کړي. او سمدلاسه د باريس له خوا به هغه کنج کې ويده شو چې دده لپاره يې جلا کړی و.

کله چې پېير بله ورځ سهار پوره راويښ شو، هېڅوک د باريس په جونګړو کې نه و، د وړې جونګړې هينداري لړزيدې او دده څاروان ده ته ولاړ او ښوراوه يې.

داسې ښکاريده چې څاروان د هغه له راوېښېدو ناهيلي شوی دی، پرته له هغه چې پېير ته وګوري، هغه يې له اوږې نيولی، په ښوريدو، ښوريدو کې يې ويل:

-تاسو حضور، ستاسو حضور، ستاسو حضور! د ډزو غږ اورئ..

پېير چې نور پوره راويښ شوی و، وويل:

-څه وايې، پيل شوه!

د جونګړې مخې ته ناست ساتونکی وايي، ستاسو حضور لکه چې اورئ، ډزې پيل شوې. ټول ښاغلي تللي او په خپله والاحضرت هم پخوا له همدې ځايه تېر شو.

پېير، په تلوار جامې واغوستې او د جونګړې مخې برنډې ته ورووت. د باندې هوا صافه، تازه شبنم پروت، طبيعت او آسمان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښې نښې ورولې. لمر چې همدا شېبه د وريځو له پردې نه ځان راژغورلی و، خپلې نيمايي شغلې يې کړۍ کړۍ د وريځو له کړۍ نه راځلولې، د کوڅې د بل پلو بامونو له شانه، په لاروکې پر پرتو خاورو د پراته شبنم، پر کورونو او د هغو پر کړکيو او د پېير پر آسونو چې د هغه جونګړې ته نږدې ولاړ و، د رڼا شغلې شيندلې، د باندې د توپونو غړمبهار، دم په دم ښه اوريدل کېده، يو ياور له خپل قزاق ملګري سره په کوڅه کې روان و.

ياور چغې کړل:

-ښاغلی ګرافه ناوخته شوې ده، ناوخته شوې !

پېير، خپل ساروان ته وويل چې آس يې ورپسې ورولي، خپله لاړ او پر هغې غونډۍ وروخوت چې پرون يې له هغې نه د جګړې د ډګر ننداره کوله. پر دغې غونډۍ خورا ګڼ شمېر پوځيان راټول شوي وو، د قوماندانۍ د افسرانو د غږيدا غږ، چې په فرانسوي ژبه غږيدل، اوريدل کېده. د کوتوزوف سپين سر چې سپينه سره پټاره لرونکې خولۍ يې پر سره وه او سپين څټ يې د اوږو په منځ کې ډوب و، له ورايه ښکاريده. د کوتوزوف لرليد (دوربين) په لاس کې و او تر غونډۍ لاندې لويه لاره يې څارله.

پېير، پله په پله پر غونډۍ وروخوت. هغه د سترګو په وړاندې منظر ته وکتل او دی د هغه له پرتم هک پک پاتې شو. هماغه پرونۍ دښته او ډاګ و او ښکلا يې دده زړه وړی و، خو اوس ټوله دښته له سرتېرو ډکه او د توپونو له ډزو نه راولاړ شوی کنډک کنډک لوګي هغه پوښلې وه. د لمر زرينې وړانګې چې د هغه د شا له کينې خوا راپورته کېدې، لکه زرينې ګلابي رنګه نيزې له اوږدو سيوريو سره غبرګې غځولې او د سهار په سپېځلې هوا کې يې د دښتې پر لمنه د رڼا لړې خپرولې.. هلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري لري زرين فصلونه او يو نيم خال، شنه هغه له ورايه ځلېدل. وړاندې، مخکې، ښۍ او کيڼې خوا ته د ښته کې، د سرتېرو ګڼه ګونه وه. دا او نور ټول هر څه دا سې د ژوند له خونده لېواله وه چې پېير د دغه شان يو پرتمين حال هيله نه لرله، خو له هر څه زيات هغه د جګړې ډګر او د هغې دواړه خواته د بارادنيو کلي او د کالوچا، ډېر حيران کړی و.

د کالوچ، پر سر، په بارادنيو کې د هغه په دواړو خواوو کې په تېره بيا د هغه کين څنګ ته د ککړ ساحل په خوا کې ولاړې لړې چې د راڼه لمر په راځلېدو او خوريدو، دغو لړو لمن ټولوله.. د توپونو لوګي به د لړو سره ګډ شو، د لوګي او لړو په دغه سيند کې به د لمر سهارنيو شغلو کله د اوبو پر څېر، کله د شبنم پر بستر، کله د بارادنيو او د سيند پر سواحلو د خپرو سرتېرو د سر نيزو پر څوکو، د ځلاوو رڼا خوروله. د دغو لړو په منځ کې به کله سپينه کليسا، يو نيم ځای به د بارادنيو د کلي، ديو نيم کور بامونه او يا د توپونو له شنوبخونو صندوقونو سره دولاړو سرتېرو ډلې ليدل کېدې. دا هر څه په ښوريدا او په خوځېدا ښکاريدل. ځکه چې د لوګي او لړو څپې په دغې ټوله بې پايه سيمه کې په کراره روانې وې..

که څه هم عجيبه بريښېده، خو د دغه منظر ښکلا د توپونو همدغه لوګي او د هغو د ډزو غړمبهاري وو.

ناڅاپه ګړز شو او له هغه سره هم مهاله، يو ګرد، پنډ، سپين خړ رنګه لوګی پورته او بيا ګړز !

ګړز، ګړز ! بيا دوه کنډه لوګي په هوا کې راښکاره شول، په هوا کې سره مخامخ، وړاندې لاړل او ګړز ګړز ! او غړمبهاري، هغه څه رښتيا کول چې سترګو ليدل.

کيڼې خوا ته د کروندې او بوټو پر سر، همدا سې پرله پسې د لوګيو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنډکونه رابښکاره او لرې لرې چېرې روان وو. او هلته په ځنګلونو کې د توپکو نریو نریو لوګیو ټوټو، د ګردیدو او وړاندې تګ وخت نه شو پیدا کولای، خو د هغه نرې نرې غړېونو خپل آوازونه تر غوږونو پورې رسول..

پېیر غوښتل هما لته، د همدې لوګو، د همدې سرنیزو په ځلا او شروشور کې او د همدې خوځېدا او منډو په منځ کې پاتې شي. هغه کوتوزوف او له هغه سره مل چوپړانو ته ددې لپاره وروکتل چې له هغو سره له پېښو نه د اخېستل شوي احساس آزموینه وکړي. ټولو کټ مټ لکه دده په شان، یا ده ته داسې وبرېښېدل، په هماغه شان لکه دده احساس مخ وړاندې کتل، مخامخ د جګړې ډګر ته. د هغو ټولو په بشرو کې هماغه پټه او ناڅرګنده توده لېوالتیا راڅلېدله چې ده پرون شپه احساس کړې وه او د سردارانډرې سره تر غږېدا وروسته د هغه په رښتینتوب پوه شوی و.

کوتوزوف، چې هماغه شان ډګر ته کتل او پرته له هغه چې له هغه ځایه بلې خوا ته وګوري، هغه جنرال ته چې تر څنګه یې ولاړ و، وویل:

-درځه ! درځه ګرانه ! خدای دې مل شه.

جنرال د قوماندې په اوریدو، له غونډۍ نه ښوه شوې لارې پلو وخوځېد او د قوماندانۍ د یو افسر ددې پوښتنې په ځواب کې چې چېرې ځي، په خواشینۍ او قهر ځواب ورکړ:

-د سیند آپلو !

پېیر چې په خیالو کې زنګیده، د جنرال پسې وخوځېد او په زړه کې وویل:

- او زه؟ زه څه وکړم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پر هغه آس سپور شو، چې قزاق ورکړ. پېير هم د خپل ښاروان پلو چې د آس جلو يې نيولی و، ورغی. له هغه نه يې وپوښتل چې کوم آس تر نورو آرامه دی. هغه پر آس سپور شو، د خپل آس يال يې راونيو، د آس پر ګېډه يې د خپلو پرانستو څنګنو او وسپنيزو پوندو نه احساس کړه، چې عينکې يې له سترګو لوېږي، خو نه يې شو کولای، د آس له يال نه لاس راپورته کړي، هماغسې يې جنرال پسې آس يرغه کړ او پر غونډۍ د قوماندانۍ د ولاړو افسرانو خندا يې راولمسوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱

هغه جنرال پسې چې پيير له غونډۍ نه راښکته شوی و، د غونډۍ په لمن کې په خورا چټکۍ کيڼې خوا ته تاو شوی او پيير هغه ورک کړی او خپله د پليو سرتېرو کرښو ته چې د هغه مخې ته ور روان و، ورګډ شو.

هغه هڅه کوله چې د هغو له ډلې ځان وباسي، کله به ښۍ او کله به کيڼې خوا ته تاوراتاو شو، خو هرې خوا ته ګڼ شمېر سرتېري ولاړ وو... د هغو پر څېرو يو ډول خواشينۍ راخوره وه. هغوی ټول په ناڅرګندو، خو مهمو کارونو لګيا وو. ټولو په ناراضي، خو پوښتنيزه غلچک دغه څورب سواره ته چې سپينه خولۍ يې پر سر وه او هېڅ څرګنده نه و چې ولې او د څه لپاره پر آس سپور و، د دوی کرښو ته ورننوتلی دی، کتل. يو تن چغه کړې:

-دا ولې د کنډک په منځ کې سپور ګرځي؟

-بل تن د توپک په قنداق د هغه آس پورې واهه، پيير ځان پر زين برابر کړ او په خورا ستونزو يې مټې ځان ټينګ کړ، د سرتېرو له منځه ووت او ځان يې آزاد او پراخ ډګر ته وو يست.

د هغه مخې ته يو پل ورغی، پله ته نېږدې نور سرتېري ولاړ وو او ډزې يې کولې، پيير هغو ته ورنږدې شو. هغه پرته له هغه چې خپله پوه شوی وي، له هغه پله نه چې په کالوچا ، کې د بارادنيو او ګورکی تر منځ پروت و ورنږدې شوی و. دا فرانسويان و چې د جګړې په لومړيو شېبو کې يې د بارادنيو د لاندې کولو وروسته، ډزې کولې. پيير تر خپلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې او د هغه دواړو خوا وو ته سرتېرې لیدل چې په ریبل شویو پرتو وښو چې ده پرون لیدلی و، د ډزو سختو لوګو په منځ کې هلې ځلې کوي. سره له هغه چې د هغه شا وخوا او په سرپورې بې ساري ډزې روانې وې، په هېڅ ډول یې دا فکر نه شو کولای چې هغه د جګړې په ډګر کې دی.

هغه نه ډزې اورېدې او نه یې هغه مرمۍ او ګولۍ لیدلې چې له هرې خوا او دده له سره تېرېدې.. دښمن هم چې د رود آپلو او تر ډېرې پورې یې وژل شوي کسان چې په بې شمېره توګه دده شا وخوا پراته وو، نه لیدل. د هغه داسې یوه موسکا وه چې له شونډو یې نه ورکېده، خپل شا وخوا ته یې کتل، یو تن بیا پر ده ورچغه کړل:

-دا د څه لپاره، لومړۍ کرښې ته راغلي دي؟

پر هغه یې غږ وکړ:

-زغله، ښۍ خوا ته زغله کینې خوا ته !

پېیر کینې خوا ته تاو شو او بې خبره له یاور جنرال دایوسکی سره چې پخوا یې هم پېژانده، ټکر شو. دغه یاور په کرکه هغه ته وکتل او د خپل طبیعت له مخې یې غوښتل لکه د بل هر چا په شان پر هغه هم وربرګ شي، خو هغه یې وپېژاند، سر یې وښوراوه او وې ویل:

-تاسو دلته څه کوئ؟ او سمدلاسه په منډه له هغه ځایه لاړ.

پېیر چې پوه شو، دا په رښتیا هم دده ځای نه دی، هلته کوم کار نه لري، له دې وېرې چې د چا د کارو خنډ نه شي، هماغسې یې دغه یاور پسې ور هه کړل.

هغه ته یې ځان ورورساوه او ترې وې پوښتل:

-دا څه خبره ده؟ اجازه لرم چې له تاسو سره لاړ شم؟

یاور ځواب ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-کولای شئ، همدا شېبه کولای شئ ! او د هغه ځوړب جنرال خوا ته يې چې هلته د وښو په منځ کې ولاړ، ورودانګل، يو څه شی يې هغه ته ورکړل او تر هغه وروسته يې پېير ته مخ ورواړاوه او په موسکا موسکا يې هغه ته وويل:

-ګرافه ! تاسو څنګه دلته راغلی یاست؟ همدا سې، د ننداري لپاره که څنګه؟

پېير وويل:

-هو، هو ! خو ياور د خپل آس مخ ترې واړاوه او په خپله مخه وخوځېد، هغه ورته وويل:

-د خدای شکر دی، دلته کراري ده. خو د کيڼې خوا په کرښه کې، د باګراتيون په قطعه کې قيامت دی، خدای دې ترې ساته !

پېير و پوښتل: دا څه وايې؟ خدای مه کړه، دا چېرې؟

ياور وويل:

-له ما سره راځه، د غونډۍ سرته لاړ شه، د موږ له ځايه ،هو زموږ له مورچله هر څه ښه ليدل کېږي، څه کوئ؟ راځئ او کنه؟

پېير خپل شاوخوا ته ددې لپاره وکتل چې وګوري څاروان يې چېرې دی، او ځواب يې ورکړ:

-ښه، درځم درسره.

او په همدې وخت کې يې د لومړي ځل لپاره ټپيان وليدل چې ګوډ و مات روان دي او يا يو نيم چې د تګ نه دي، په بسترو کې وړل کېږي. په هماغه شنيليو کې چې پرون شپه له هغو تېر شوی و او د هغو ريبل شويو وښو د کودو کتارونه په ځمکه ليدل کېدل، چې خوندور عطرجن بوی ترې لګېده، پر ځمکه د پرتو وښو پر همدغو عطرجنو ريبل شويو وښو پر کودو يو وژل شوی سرتېرى غځېدلی پروت و. سر يې کوږ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

لويدلې خولۍ تر څنګه معلومېده. پيير غوښتل و پوښتي چې هغه ولې نه راپورته کوي، خو کله چې يې د ياور برګو سترګو ته چې هماغه خوا ته ځير و، وکتل. چپ پاتې شو.

پيير چې ونه شو کولای خپل څاروان پيدا کړي، له ياور سره د تنګې درې د لوړو، ژورو تر شا، د رايوسکي د غونډۍ پلو روان شو. د پيير آس د ياور د هغه نه بېرته پاتې کېده او په هر ګام کې رېږديده.

ياور و پوښتل:

-داسې برېښي چې تاسو له سورلۍ سره روږدي نه ياستئ ګرافه !

پيير و پوښتل:

- نه، نه، هېڅ خبره نه شته ! خو تر لږې حيرانتيا نه وروسته يې وويل:

-خو ددې آس مزه نه شته، سم نه زغلي.

ياور وويل:

-هو کې، هغه ټپي شوی دی. د مخې ښۍ پښې زنګون يې لګېدلی، کېدای شي مرمۍ پرې لګيدلې وي، مبارکي درته وايم، ګرافه ! دا په لمبو د مبارکۍ اودس دی.

د لوګو په منځ کې د شپږم پوځ د موضع په اوږدو کې، د يوه ننبه ويشتونکي پسې چې پرله پسې ډزې يې کولې وړاندې لاړل او يوه واړه ځنګله ته ورسېدل. په ځنګله کې هوا سړه، آرامه او د منې بوی يې درلود. پيير او ياور له آسونه راکوز او پلي د غونډۍ پلو وخوځېدل.

ياور چې غونډۍ ته نېږدې کېده، و پوښتل: جنرال دلته دی؟

هغه ته يې ښۍ خوا وښودله او وې ويل:

- دغې خوا ته لاړ، تر اوسه پورې همدلته و.

ياور پيير ته داسې وکتل، چې ګواکې نه پوهېده اوس له هغه سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وکړي.

پېير وويل:

-هو ، تاسو مه نا آرامه کېږئ، زه ځم، غونډۍ ته ورخېږم ! اجازه ده؟

-څه، لاړ شه، له هغه ځايه هر څه ښه ښکاري او هلته ګواښ هم کم دی، زه هم درپسې درځم.

پېير د مورچل پلو ته وروخوت او ياور مخ ته لاړ. هغوی بيا سره ونه ليدل، خو وروسته بيا پېير خبر شو دد غه ياور لاس د هغه ورځ په ډزو کې پرې شوی و.

هغې غونډۍ ته چې په هغه ورځ پېير ورختلی و ، هغه پېژندل شوی ځای و چې (وروسته روسانو هغه د اوربل مورچل او يا د رايوسکي د مورچل په نامه يادوه او فرانسويانو هغه د ستر يا مرکزي مورچل په نامه پېژانده) شاو خوا يې په لسګونو زره وژل شوي خلک پراته وو او فرانسويانو هغه د جګړې تر ټولو اغېزمن او غوره مورچل ګاڼه.

دد غه غونډۍ پر سر درې خوا وته مورچلونه، کيندل شوي وو او ددغو درې مورچلونو په اوږدو کې لس عرادې توپونه خښ شوي وو ، چې د هغو مخې نه ولاړو ديوالونو له سيوريو نه يې ډزې کولې. ..

پېير چې د غونډۍ سرته وروخوت، د يوه هغه سنګر په پای کې چې توپونه په کې ځای پر ځای شوي وو ، کېناست او په موسکا موسکا ، له ځان او جهانه نا خبره يې شاوخوا ته کتل. کله ناکله به هماغه موسکا پرشونډو له خپل ځايه پاځېد او هڅه يې کوله د هغو سرتېرو خنډ نه شي، چې توپونه يې وړاندې وروسته کول، په هغو کې يې ګولۍ کېښودې او په تلوار تلوار به يې د باورتو کڅوړې ښکته پورته زغلولې او دده له څنګه به تېريدل. دغو توپونو پرله پسې ډزې کولې، داسې غړمبارۍ او شراوشور چې غوږونه يې کڼول او د هغو لوګي ټوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضا تیاره کړې وه.

برعکس پلې سرتېري چې د مورچلونو د ساتنې دنده یې لرله او ښکاره وه چې له ډاره ناآرامه او ګبنې اخېستي دي د مورچلونو د چارو د سرته رسولو، د چوپړانو په منځ کې چې تل په خپلو چارو لګیا او تل په خپلو مورچلونو کې را ایسار شوي او له نورو جلاوو، یو ډول ګډه ولوله لیدل کېده، داسې یوه ولوله لکه چې د یوې کورنۍ ټول غړي سره نېږدې کوي.

د پیېر، راتګ هغه هم په ولسي جامو او سپینه خولۍ پر سر په لومړۍ سر کې په سر تېري بده اغېزه وکړه، د هغه له څنګه به چې تېریدل هک حیران او آن په ډار به یې هغه ته کتل. د توپ قوماندان چې یو اوږد لینګی لوړ ونی احمق وزمی افسر و، په دې پلمه چې د وروستي توپ حال ګوري، د پیېر پلو ته ورغی او په ځیر ځیر یې ورته کتل.

یو ځوان ګرد مخی افسر چې لا تنکی ماشوم بربښېده او داسې ښکاریده چې نوی حربي ښوونځي نه فارغ شوی وي او د هغو دوو توپونو په ساتنه پالنه کې یې خورا هڅه کوله چې ده ته سپارل شوي وو، په زغرده پیېر ته وویل:

-اجازه راکړئ تاسو ته ووایم، چې دا لاره پرېږدئ، دلته مه درېږئ، دلته اجازه نه شته.

سرتېرو به په شک او ګمان پیېر ته کتل او سرو نه به یې ښورول، خو کله چې ټول په دې پوه شول چې دغه سپین خولی سړی کوم ناوړه کار نه کوي، بلکې په مینه پر خاورو پلتړی وهي. په درناوی ټولو ته موسېږي، د دښمن تر ډزولاندې داسې ګرځي ګرځي، لکه په باغ کې چې روان وي، د هغوی کرکه او حیرانتیا کرار کرار د هغه په وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه د هغو پـه مـنځ کې لـه ګرځېدونکو سپيانو چرګـانو او وزو سره پـه خوا خـوړې او ټوکـو بـدل شـول. د غـو سـرتېرو سمدلاسـه هغـه د کـورنۍ دغړي په توګه ومانه، هغه يې خپل وګڼه، هغه ته يې د زموږ ارباب نـوم ورکړ، په خپل منځ کې به پر هغه غړېدل او خنديدل. يوه ګولۍ راغلـه او له پيېره دوه ګامه لـرې ولګېده او وچاوديـده. هغـه، هغـه خـاورې چـې د دغې ګولۍ چاودنې دده پر جامو ورشيندلې وې، له جامو پـاکې کـړې، وې خندل او شاوخوا يې وکتل.

يو سور مخی پنډ سرتېری چې ټينګ او تـک سـپين غـاښـونه يـې لـه ورايه ځرګند وو، وويل:

-ځنګه اربابه !ته په ربښتيا نه ډارېږې؟

پيېر وپوښتل:

- ته ډارېږې، که ځنګه؟

سرتېری ځواب ورکړ: ځنګه ونه ډار شم؟ګولۍ ده، ړنده ده، رحم نـه لري، يو وار سړی ټوټې ټوټې کوي، که په چا ولګېږي، نور نو ژونـد نـه پاتېږي، آيا کېدای شي ونه ډار شو؟

يو ځو تنه سرتېري د پيېر له شاوخوا نه راتاو شول، هغوی داسې نه انګېرله چې ګواکې دی دې هم د نـورو پـه شـان وغږېږي او لـه دې چـې دوی په دې پوه شوي وو له خپلې دې خبرتيـا نـه خوشـاله و، د هغـوی نـه يو تن وويل:

- دا عسـکري خـو زمـوږ کـار دی، دی خـو اربـاب دی، خـو عجـب ارباب!

ځوان افسـر د پيېر شـاوخوا تـه پـر راټـول شـويو سـرتېرو غـږ وکـړ او قومانده يې ورکړه:

-خپلو ځايونه ته !لـه ورايـه ځرګنـده وه، چـې دا لـومړی يـا دويـم وار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، چې ورسپارل شوې چارې ترسره کو ،نو له همدې کبله هر څه يې په خورا ځير او په خپل وخت کول، له دود سره سم يې سرتېرو ته سپارښتنې او مشرانو ته ګزارش ورکاوه.

د توپونو د ډزو غړمبهاري او د توپکو د ډزو آوازونه، په ټوله دښته په تېره بيا د هغې په کين اړخ کې،چېرې چې د باګراتيون قطعه مېشت او په سنګرونو کې يې سربښندنه کوله، لاپسې زيات پېدل،خو چېرې چې پېير ولاړ و ، د ګڼ ټينګ لوګي له کبله څه کم هېڅ نه ليدل کېدل. د غه راز د پېير ټول خيال د توپچي د سنګرونو د چوپړانو د وړې ډلې، يوې الی ته چې له نورو نه جلا د يوې کورنۍ د غړو په شان برېښېدل، اخته و، هغه لومړنۍ لېوالتيا او خوند چې د پوره ناخبرۍ له امله د جګړې د ډګر د لومړي وار له ليدنې او د هغه له ډزونه هغه ته پيدا شوي و ، اوس په شنيلوکې د وژلو شويو سرتېرو مړو په ليدو، ځای بل احساس ته پرېښی و ، اوس له مورچلونو نه د رااېستل شويو خاورو پر سرناست او خپل شاوخوا کې يې د سرتېرو څېرو ته کتل.

څه کم لسو بجو پورې يې شل تنه وژل شوي يا دغونډۍ پر سر ټپيان د توپچي له مورچله لرې يوړل. دوه توپونه هم له منځه تللي وو، له هر ځايه زيات پر توپونو زياتې ګولۍ وريدې. د مورچل سرتېري ګواکې دا ډزې او غړمبهارۍ نه اوريد، ځکه د هغو د خندا ، ټوکو ټکالو او مستۍ دغږيدا شور له هر پلوه اوريدل کېده.

يوه سرتېري، يوې ګولۍ ته چې په غړمبهاري راروانه و ، اشاره کوله او نارې وهلې:

- ګولۍ !

بل سرتېري چې ليدل، ګولۍ د دوی له سره تېرېږي او د مدافع سرتېرو منځ ته لوېږي، په کړس کړس خندل او نارې يې وهلې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دې خواته نه راځي، پليو ته ور روانه ده، پليو ته !

بل سرتېري وليدل چې يو اربکي د را روانې ګولۍ له امله سر ټيټوي، او کيني، وې خندل او وې ويل:

-څنګه !ورسره آشنايي که څنګه؟

څو تنه نور سرتېري ديوال ته نږدې راټول شوي او د هغه څه ننداري يې کولې چې د دوی تر مخې تېرېږي.

هغو له ديوال نه لرې مخامخ اشارې کولې او ويل يې:

-وينئ، کرښه يې ماته شوې، شا ته تللي.

يو زوړ بريدګي په دوی غږ وکړ او وې ويل:

- خپل کار ته ګورئ، هغوی څه کوئ، شا ته لاړل، نو لاړل، ستاسو يې څه، شا کې به کار لري. هغه يو سرتېری له اوږې راټينګ کړ، هغه يې په زنګانه پورې واهه او نور سرتېري له خندا نه شنه شول.

قوماندان له کومې خوا راغږ کړل:

-پنځم توپ راکش کړئ !

د توپ د راکش کوونکي غبرګ مست غږ واوريدل شو او ټولو په ګډه توپ را پر ځای کړ.

سورمخي ټوکمار چې له خندا نه يې غاښونه له ورايه برېښېدل وويل:

-نږدې وه چې د هغه له سره ولوېږي !او په ښکنځلو ښکنځلو يې هغې ګولۍ ته چې د توپ څرخ او د يوه سرتېري پښه يې الوزولې و، ښکنځلې کولې:

- نو، ګېډرانو !وويشتل !

يو بل، دغو کليوالو اربکيانو ته چې زړه نازړه راغلي و چې خپل ټپيان پورته کړي، په خندا خندا وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ای دوکه ماره ! دوکه ماره !

سرتېرو چې ولیدل، اربکیان د هغه چا په پورته کولو کې چې پښه یې الوتې زړه نا زړه دی، ورچغې کړې او وې ویل:

-څه ته ګورئ ! زموږ ورغستلي خوند نه درکوي، که څنګه؟..

پېير ليدل چې د هرې ګولۍ تر لګېدو او د هر سرتېري د وژل کېدو نه وروسته، تولیزه لېوالتیا لا پسې زیاتېږي.

د سرتېرو په ګوګل کې پټ اورونه، شغلو کېدو ته نېږدې وو، داسې لکه د تورو ګڼو وريځو د زړه په تل کې د برېښنا په شان..

پېير هغه څه ته چې دده تر مخې د جګړې په ډګر کې تېرېدل نه کتل او لېوالتيا يې هم نه درلوده چې په هغه خبر شي، د هغه ټوله پاملرنه د سرتېرو په ګوګل کې راپسخېدونکي اور ته چې دم په دم را په بلېدو و، وه. (هغه دا احساسوله). داسې برېښېده چې دده په ګوګل کې هم دا اور رابلېدونکی دی.. نور نو پېير ته چا نه کتل، يو دوه ځله چا پر هغه چغې کړې چې د لارې خنډ نه شي.. سرتېرو ګولۍ او مهمات وړل راوړل. تلل راتلل. په توپونو کې يې ګولۍ اېښودې، خپلې چارې يې د زړه له کومې او کله ناکله په ځانښودنې تر سره کولې. د هغو تګ راتګ نڅا ته ورته وو او داسې برېښېده چې ګواکې په فنرونو روان وو.

دغه له تندره نه ډکه وريځ رانېږدې شوې وه او هغه اور و چې پېير يې د لګېدو په تمه و، په ځلېدونکو شغلو، د ټولو پر څېرو رڼا خپره کړه. هغه د توپچي د قوماندان تر څنګ ولاړ و. په دې وخت کې يو ځوان افسر په سلامۍ راوړاندې شو او وې ويل:

-وياړمن يم، تاسو ته خبر درکړم ښاغليه ډګروال چې د توپ اته ګولۍ پاتې دي، ډزو ته دوام ورکړو که څنګه؟

مشر افسر پرته له هغه چې سترګې له هغه ديواله چې ده په ځير ځير

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته کتل، راوړاوې چغه کړل:

-ډزې !ډزې !

ناڅاپه کوم څه پېښ شول، ځوان افسر اخ کړل او لکه مرغه چې په هوا کې په غشي لګېدلې وي، تاوراتاو شو او پر ځمکه کېناست. هر څه د پېير تر سترګو عجيب، تياره او تت شول. ګولۍ يو په بل پسې راوريدلې او په سرتېرو او د هغو په مخ کې په ولاړو ديوالونو او توپونو لګېدلې. پېير، چې تر دې پورې د دغو غړمبهارو او ډزو آوازونو ته پام نه کاوه، اوس يې پرته له هغه نه بل څه نه اوريدل. د مورچل له ښي خوا سرتېرو د هورا نارې وهلې، منډې منډې وې او پېير داسې انګېرله، چې سرتېري نه مخکې بلکې شاته زغلي.

ګولۍ مخامخ هغلته، د ديوال پر څوکې د پېير مخې ته ولګېده او په ده يې خاورې ايرې راوشيندلې. د برېښنا د چټکۍ په شان يې يو تياره پر سترګو راخوره شوه.. يو بريدګی قوماندان ته په منډه ورغی (او د هغه چوپړ په څېر، په داسې ژبه يې کوربه ته خبر ورکاه چې دده د خوښې شراب پای ته رسېدلي دي) په وير او زګيروی يې وويل:

-ګولۍ خلاصې شوې.

مشر افسر د پېير پلو راتاو شو او چغه يې کړل:

- دا داړه ماران څه کوي؟

د هغه بشره تکه سره اوښتې، خوله خوله و او برندې سترګې يې ځلېدلې. د هغه سترګو او غلچک غوښتل چې د پېير له سترګو سره مخامخ نه شي.

پر سرتېري يې ورچغه کړل:

-منډه کړه، منډه کړه، وسلتون ته ورشه ! د ګوليو صندوقونه راوړه.

پېير وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه ځم.

افسر پرته له هغه چې هغه ته څه ووايي په چټکو او لوړو ګامونو بلې خوا ته لاړ او چغه يې کړل:

-هغه سرتېرى چې ورته ويل شوي و د ګولۍ صندوقونه راوړي، د پېير سره ټکر شو او وې ويل:

-اخ، باداره، دلته څه کوئ؟ دلته خو د تا ځاى نه دى.

سرتېرى دا وويل او د غونډۍ نه ښکته شېوه شو.

پېير سرتېري پسې رامنډه کړه او له هغه ځايه چې ځوان افسر ناست و لږ ورتاو شو، يو، دوه، درې ګولۍ يې له سره تېره شوې، د هغه تر مخې شاوخوا او شاته ولګېدې، د غونډۍ لمنې ته وررسېد. کله چې د مهماتو شنه صندوق ته وررسېده، پام يې شو او وې ويل:

-زه چېرى روان يم؟

هغه ځاى پر ځاى ودريد او نه يې شو کولاى ځانته ځواب ورکړي، مخې ته لاړ شي او که شاته وګرځي. خو ناڅاپه يو ګړز او د ځمکې درنې ريږديدا هغه شاته وغورځاوه او پر ځمکه ولګېده، خو په همدې شيبه کې د يو ستر اور ځلا، د هغه سترګې وبربښولې او د يوې چاودنې داسې درانه کډه ونکى غږ په فضا کې وچورليد، چې غوږونه يې کڼول. پېير چې را په حال شو، پر ځمکه ناست او په لاسونه يې تکيه کړې وه، د مهماتو هغه صندوقونه يې چې تر مخې ايښي وو، نښه يې هم نه وه پاتې، يوازې د شنو او راخېستو تختو زړې ټوټې پر شنيلو، خورې ورې پرتې وې او لوګى ترې پورته کېده او يو آس چې د بار څه برخې يې ترې ځړېدې، ځان پسې کشکوه او په ځغاسته زغليده. يو بل آس لکه د پېير په شان په ځمکه لګېدلى پروت او زړه زورونکې زګيروى يې کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲

پیېر، چې له ډاره ځان هېر کړی و، پاڅېد او له ځانه شاخواته د توپ مورچل ته چې هلته، یوازینۍ پناه ځای و، ورمنډه کړل.

پیېر، چې کله مورچل ته ورننوت، پوه شو چې نور نو له هغه ځایه ډزې نه کېږي او هلته یې یوازې څو تنه ولیدل چې په کوم څه اخته دي.

پیېر، ددې لپاره وخت پیدا نه کړ، چې پوه شي د غه خلک څوک دي، هغه د مورچل ډګروال قوماندان ولید چې دیوال ته مخامخ پروت او شا یې ده ته ده، داسې چې ګواکې د غونډۍ په لمن کې څه ته ګوري او یو سرتېری یې ولیده چې څو تنو له څنګلو نیولی، او دی له هغو نه د ژغورنې هڅه کوي، هغه سرتېری چغې وهلې:

-ورونړو !

او کوم نور ډېر عجیب شیان یې ولیدل.

خو دی لا په دې پوه شوی نه و چې ډګروال وژل شوی دی او هغه سرتېری چې چغې وهلې، ورونړو ! دهغه اسیر شوي د سترګو تر مخې یې د بل د اوږو په منځ کې نیزه وروننډل شوه، خو لا سنګر ته پوره ننوتلی نه و چې یو ډنګر وچ ژیړ بشرې سړی یې ولید چې له څېرې نه یې خولې رارواني وې، شنه دریشي یې پرغاړه او توره یې په لاس، دده خواته راروان او چغې یې وهلې، پرته له هغه چې یو بل سم ووینې، یو او بل پلو ته یې سره ودانګل. پیېر، چې هغه ته ورنېږدې شو، پر خپل سر یې له هغه سره د ټکر د مخنوي لپاره خپل لاسونه وروغځول، د ځان او د هغه تر منځ یې خنډ کړل او هغه سړی یې(چې فرانسوي افسر و) راونیو. یو لاس یې پر اوږې او بل یې د ستوني پر بیخ ورکېښود، له هغه سره غېږ په غېږ شو، افسر هم خپله توره وارتېږله او پیېر یې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګريوانه راونيو.

يو څو شېبې هغو دواړو، له ډاره په ډکو سترګو د يو بل نا آشنا څېرو ته کتل، دواړه حيران و چې څه کوي او څه بايد وکړي او هر يو له ځانسره ويل:

-زه د هغه اسير يم او که دی زما اسير دی؟ خو فرانسوي افسر څکه زيات ګمان کاوه چې اسير شوی دی، چې د پيېر له وحشته ډک زورور لاس پر هغه لاسبری دی او پرله پسې يې د هغه ستونی پسې کېښکود. فرانسوي افسر غوښتل چې څه ووايي، خو ناڅاپه د دوی له سره د يوې تېريدونکې ګولۍ غږ دواړه له ډاره وربېږدول. فرانسوي افسر په داسې يو چټکۍ ولويد چې پيېر فکر وکړ د هغه اورمېږ مات او سر يې له ځانه جلا شوی دی.

پيېر سر خم کړ او د هغه ګريوان يې پرېښود، پرته له هغه چې فکر وکړي چې څوک د چا اسير دی. فرانسوي د مورچل پلو منډه کړې او پيېر د غونډۍ د لمنې پلو راښوه شو. په منډو منډو کې يې په وژل شويو او ټپيانو کې پښې بنديدې او داسې يې انګېرله چې پراته کسان يې له پښو رانيسي، خو پيېر لا د غونډۍ لمنې ته رسېدلی نه و چې تصور يې وکړ، د روسي سرتېرو يوه ډله چې مخامخ ده ته په ځغاسته ده، په چغو نارو منډې راوهي، په شروشور اله ګوله او مستۍ کې يو بل کېښکاږي، يو له بله غېږ چاپېروي، يو بل ته پښې ږدي، لوېږي، پاڅېږي او لکه يو نه ايساريدونکی توفان د مورچلونو پلو وردرومي. (دا هماغه يرغل و چې يورمولوف ځان پسې ليکلی دی او دعوا لري چې يوازې دده د مېړانې او زړورتيا له برکته و چې دغه يرغل ته لاره آواره شوه. ويل کېږي چې په همدې يرغل کې و چې د ګيورکي صليب چې ده په جيب کې درلود، د غونډۍ د لاس ته راوړلو په وياړ ګټلی و)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه فرانسویانو چې غونډۍ یې لاندې کړې وه، په تښتېدو شول، زموږ پوځیان د هورا، هورا په چغو چغو هغوی داسې پسې واخېستل چې د هغو درول او نیول هم خورا ګران کار و.

له مورچلونو نه یې ټپیان راښکته کړل چې د هغو په منځ کې یو فرانسوي جنرال هم و او فرانسویان ترې راتاو شوي و.

ډېر اسیران پېیر هغه پېژندل او ډېر هغه یې نه پېژندل، که روسان و او که فرانسویان، بشرې یې خورا رنځېدلې او کړېدلې برېښېدې، ټولو هڅه کوله ځان له مورچلونو نه لرې کړي، ځینې په خپلو پښو روان و، ځینې په ځمکه رغړېدل او ځینې یې پر کراچیو اچولي وو. پېیر غونډۍ ته وروخوت او له یو ساعت نه زیات هلته پاتې شو، خو له هغې ډلې نه یې چې د یوې کورنۍ غړي ګڼل کېدل او ده یې هم خپل غړی ګاڼه، هېڅوک پیدا نه کړل. ډېر داسې مړي (وژل شوي) یې ولیدل چې ده هغه پېژندل، خو یو څو تنه هغه یې ونه پېژندل. یو ځوان افسر چې د دیوال بیخ ته د وینو په ډنډ کې کړوپ ناست و، سور مخې سرتېري، که څه هم لا ښوریده، خو چا راجګ نه کړ.

پېیر مخ ښکته منډه کړه، له خو ځانسره یې ویل:

-نه، نور نو هغوی له دې لاس اخلي، نور به دوی له هغه څه نه چې کړي دي، په وحشت کې شي. او په لالهانده توګه هغو ګڼو کراچیو پسې چې د جګړې له ډګره وتلې، لاړ.

لمر، چې لوګي یې پر مخ پرده غوړولې وه، لا لوړ ولاړ او مخې ته وړاندې په تېره بیا کینې خوا ته سیمونوسکایا ته نېږدې په لوګیو کې یو څه ایشیدل، د توپونو او ټوپکو ډزې نه یوازې کرارې شوې نه وې، بلکې په وار وار لا پسې زیاتې شوې وې، داسې بې کچې چې تا به ویل کوم ناهیله مند انسان په خپل وروستي قوت سره چغې او رمباړې وهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

د بارادنیو د جګړې اصلي عملیات د زرو ساژینو (۲/۱۳ کیلومتره) په اوږدو کې د بارادنیو او د باګراتیون د پوځونو تر منځ په واټن کې پېښه شوه، له دغه ډګره بهر، د ماسپښین په وخت، یو خوا روسي پوځونه او د اووارو، سوروځان وښود او له هغې بلې خوا، له اوتیڅیه نه آپلو، د پنیتوفسکي او توچکوف پوځونه سره ولویدل، خو دا د هغه څه په کچه چې د جګړې د ډګر په منځنۍ برخه کې تېرېدل، دوه واړه او کمزوره عملیات وو. تر ټولو سخت عملیات د بارادنیو او د باګراتیون د مورچلونو تر منځ، ځنګله ته نېږدې، په پراخه فضا کې چې دواړو خوا ته پرانستې وه، په خورا ساده او له دوکو او چل ول نه لرې، روان و.

جګړه د دواړو خواوو نه په ډزو چې په سلګونو توپونو په کې ګډون درلود، پیل شوه.

وروسته له هغه چې لوګی پر ټولې دښتې وغوړید، د فرانسویانو له خوا د دیسي او کمپان دوې قطعې له ښي پلوه، د باګراتیون پلو، او د کینې خوا د ولیعهد غونډ د بارادنیو په لور د لوګیو په غبېږ کې وړاندې وررروان شول.

د شواردینو له سنګرونو نه چې ناپلیون هلته ولاړ و، د باګراتیون مورچلونه یو ورسته او د بارادنیو هغه دوه ورسته (ښي پلو) لرې لیدل کېدل، نو له دې کبله یې هغه څه چې د جګړې د ډګر په منځنۍ برخه کې تېریدل نه شو لیدلای. په تېره بیا چې لوګی او لړو ټوله دښته پوښلې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوسه د پوځ سرتېري چې د باګراتيون د هغو خوا ته ورروان و، تر هغه وخته پورې ليدل کېدای شو چې د دوی او مورچلونو تر منځ شيلې ته ورکوز شوي نه وو. همدا چې دوی شيلې ته ورکوز شول، د توپونو او توپکو لوګی دومره ګڼ شوي وو چې د غونډۍ آپلو ته يې د هغو ورختل چور له سترګو پناه کړي و. کله ناکله به توري نښې هرومرو د سرتېرو سيوري، او کله ناکله به هم د سرنيزو د سرونو ځلاوې د لوګو په منځ کې وليدل شوې، خو له شواردينو نه، نه شو کېدای په دې پوه شي چې آيا دغه کسان خوځېږي، ولاړ دي، فرانسوي دي او که روسان. ختلی لمر، د هغه شغلې او ځلا مخامخ د ناپليون پر مخ ورځلېده. هغه چې لاس يې سايوان کړی و، په ځير يې د باګراتيون د پوځ څارنه کوله. لوګی د دغه پوځ په وړاندې پرده شوی و، کله به داسې وبرېښېده چې لوګی خوځېږي او کله به ښکاره شوه چې پوځ روان دی. او کله به هم د توپونو د ډزو د غړمبهاري په منځ کې د خلکو چغې واورېدل شوې، خو دا نه پوهېدونکې وه چې دوی هلته څه کوي. ناپليون د غونډۍ پر سر ولاړ و او په لرليد (دوربين) کې يې کتل. د لرليد په وړه کړۍ کې يې لوګی ليده او د لوګي په منځ کې يې کله خپل او کله هم روسي پوځيان تر سترګو کېدل، خو کله به يې که لرليد له سترګو لرې کړ، په دې به نه پوهېده چې په لرليد کې ليدلی څه، چېرې و.

هغه له غونډۍ راکوز شو، کله به شا، کله به مخې ته وخوځېد، کله به ودريد، د ډزو غږ ته به غوږ شو او د جګړې د ډګر خوا ته به يې وکتل. نه يوازې له هغه ځايه ښکته چې دی پرې ولاړ و، نه يوازې پر هغه غونډۍ چې اوس دده څو تنه جنرالان پرې ولاړ وو، بلکې په خپله د نيزوالو سرتېرو په سنګرونو کې چې اوس روسي يا فرانسوي پوځيان وژل شوي يا ټپي يا ژوندي، يا له ډاره،له عقله وتلي سرتېري په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټول شوي وو، نه پوهېدل کېدل چې په دې ځای کې اوس هلته څه تېرېږي او څه کېږي.

د څو ساعتونو په اوږدو کې په دې ځای کې د توپونو او توپکو د نه آرامه کېدونکو ډزو په منځ کې کله روسان او کله هم فرانسویان، کله پلي او کله سواره، پر غونډۍ راښکاره کېدل، لویدل به، پر یو بل به یې ډزې کولې، سره نښتل به او نه پوهېدل به چې څه غواړي او څه کوي، چغې به یې وهلې او بېرته به ستنېدل.

د ناپلیون له خوا د جګړې ډګر ته لېږل شوي یاوران او هغه ریباران چې ده خپلو مارشالانو او قوماندانانو ته ورلېږلي وو، راستنېدل او د جګړې د حال او جاج خبرونه یې ورته رارسول، خو دغه خبرونه ټول دروغ او ناسم وو، ځکه د جګړې په اور کې څوک په بشپړه توګه نه شي کولای وو ایي چې په دې شېبه کې اوس څه، چېرې تېرېږي. او هم له دې کبله چې دغه یاوران او ریباران د جګړې تر خونړیو کرښو پورې نه تلل او هغه خبرونه یې چې ناپلیون ته راوړل، نه د دوی خپل د سترګو لیدلی حال بلکې له بل چا به یې په بل ځای کې اوریدلي و. بله خبره دا وه چې د جګړې له ډګره تر ناپلیون پورې دوه درې ورسته لاره به چې کله دغه استازو وهله، جګړې به د خپل زور له کبله بله بڼه او تګ لاره پیدا کولو، او ده ته رارسېدلی خبر به نور نو سم نه و. د ساري په توګه، هغه یاور چې له ولیعهده دا خبر راوړی و چې بارادنیو لاندې شوې ده، د کالوچا پر سر ولاړ و پلیو فرانسویانو نیولې ده او له ناپلیونه یې پوښتنه کوله، چې آیا دی قوماندې ورکوي چې له پله نه واوړي او کنه؟ ناپلیون فرمان ورکوي چې له پله واوړي، هلته مېشت او دده بل فرمان ته سترګې په لاره پاتې شي، خو نه یوازې هغه وخت چې ناپلیون دغه فرمان ورکړ، بلکې آن هغه وخت چې د دغه خبر یاور ناپلیون ته ورروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، دغه پل روسي پوځیانو بېرته له فرانسویانو نه نیولی او لا د وخته یې هغه ته اور ورته کړی و. دا د دغې جګړې د هغو لومړیو یرغلونو نه و چې پېښېر هم ګډون په کې کړی و. یاورانو او ریبارانو د نیزوالو پوځونو د مورچلونو نه په خورا ډار او وحشت ناپلیون ته راغلل او خبر یې راوړ چې د فرانسویانو یرغل په شا تمبول شوی، کمپان ټپي شوی او داوو ، وژل شوی دی، حال دا چې هماغه وخت د نیزوالو مورچل، نورو پوځیانو نیولی و او په هماغه شېبه کې چې ناپلیون ته ویل کېده چې داوو وژل شوی، هغه ژوندی او ډېر کم ټپي شوی و. د دغو ناسمو خبرونو له امله و چې ناپلیون به دداسې چارو په اړه فرمانونه ورکول چې یا له دغه فرمانه مخکې تر سره شوې وې او یا د سرته رسېدو وړ نه وه او یا خو نه سر ته رسېدونکې پاتې کېده. هغه فرانسوي مارشالان او جنرالان چې د جګړې ډګر ته نږدې، خو هغو هم لکه د ناپلیون په څېر خپله په جګړې کې ګډون نه درلود او یوازې به یې کله ناکله تر اور لاندې هلته ورغلل، پرته له هغه چې د ناپلیون خوښه او مشوره تر لاسه کوي خپله به یې ځینې فرمانونه ورکول چې څوک او کوم پلو ډزې وکړي، سپاره پوځونه چېرته لاړشي او پلي هغه څه وکړي. نو آن د هغو فرمانو نه کټ مټ لکه د ناپلیون د فرمانونو په څېر هغه هم په ناسم او بې پایه توګه ترسره کېدل او زیاتره وخت خو به د هغه فرمان د غوښتنو برخلاف کړه کېدل. د سرتېرو زیاترې برخې چې د پرمختګ سپارښتنه ورته شوې وه ، بېرته راتښتېدل او هغو ته چې د دریدو حکم یې شوی و ، د دوی له هیلې نه لرې د روسي پوځیانو په لیدو به یا شا ته تلل، یا به یې په خپل سر یرغل پیل کړ. او یا به سورو پوځو د روسي تښتېدونکو سرتېرو په لیدو په خپل سر هغو پسې منډې وهلې. .. هغو قوماندانانو چې په جګړه کې و ،هم دغه شان ټولې پرېکړې، په خپل سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خپله خوښې کولې. هغوی نه یوازې له ناپلیون نه بلکې له نې، داوو یا مورا ،نه هم پوښتنه نه کوله. هغوی نور نو د خپل سرچارو او پریکړو نه، نه ډاریدل. ځکه په جګړه کې پریکړه د انسان له تولو نه ګران شیز یعني ژوند پورې اړه لري. کله داسې بریښې چې ژغورنه په تېښته کې ده او یا مخې ته تګ کې، نو ځکه سرتېرو د جګړې په خونړو شېبو کې د وخت او خپلې خوښې له مخې پریکړه کوله،خو رښتیا خبره دا و چې دا شا یا مخې ته خوځېدا ،د سرتېرو حال ته څه ګټه نه رسوله، د هغو پېښې یې نه سپکاوه او د هغو حالت پلې نه شو بدلولای. پر یو بل د سورو یا پلیو یرغل هومره مرګ ژوبله او ژوند ته ګواښ نه پېښاوه،د مرګ ژوبلې او تېپي کېدو ګواښ، له توپونو او توپکو وو، دهغو له ګولیو او مرمیو نه،چې له هرې خوا نه په هوا کې چورلیدې.

همدا چې سرتېري به له هغه ځایه چې ګولۍ او مرمۍ وریدلې ځان ووېسته، د قوماندانانو د قوماندې غږ به هغو پسې انګازې جوړولې، او د نظم او ګواښ تر سخت اغېز لاندې به یې په منډه،تر اورلاندې سیمې ته راستانه کړل،خو هغو به بېرته د مرګ د ګواښ له امله د قوماندان ګواښ هېر او د تولو او ډلیزو کړو تر اغېز لاندې به یې خپله پریکړه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۴

د ناپلیون جنرالان، داوو، نی او میورات چې جګړې ته نېږدې وو او کله ناکله به هغې ته ورګډېدل، څو واريې د جګړې سیمې ته لویې منظمې قطعې ور استولې وې، خو د هغه څه برخلاف چې پخوا به په ټولو جګړو کې پېښېدل، دښمن د تېښتې پر ځای دا وار له وحشت او ډاره په ډک حالت، په ډله ایزه توګه خپل پوځیان بېرته تېښتې ته هڅول. هغوی به بیا راتلل او منظم کېدل به، خو وار تر وار به یې شمېر په کمېدو و، غرمې ته نېږدې میورات خپل استازی ناپلیون ته ورولېږه او د مرستندوی پوځ هیله وکړه.

ناپلیون د غونډۍ په لمن کې ناست و او جام په لاس ،(پونس) یې څکل چې د میورات استازی ورته راورسېد او په ډاډ یې ووي، که ټولواک دوی ته یوه بله مرستندویه قطعه ورکړي، نو دوی به وکولای شي په ډاډ روس پوځ مات کړي.

ناپلیون په حیرت د میورات ځوان او ښکلي استازي ته چې د میورات په شان یې توري اوږدې کړۍ کړۍ څڼې لرلې وکتل او داسې چې ګواکې د هغه په خبره پوه شوی نه وي، په ځېږه ژبه د هغه خبره تکرار کړه:

-مرستندویه قطعه ! ناپلیون له ځانسره فکر وکړ او وې ویل:

-کوم مرستندوی پوځونه؟ څنګه هغوی مرستندوی قوتونه غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال دا چې نيم پوځ له دوی سره دی او د دوی په وړاندې يو ازې د دښمن يوه خواره ضعيفه او بې مورچله خوا ولاړه ده، هغه په خورا ترخه ژبه دغه استازی ته وويل: د ناپل شاه ته ووايه چې لا غرمه شوی نه ده او زه لا په ښه توګه د شطرنج د تختې پر مخ، دانې ښې ليدلای نه شم. مارش، درځه!

ښکلي، تنکي، ځوان استازي چې لا لاس له خولې نه کوز کړی نه و، يوه سوړ ژور اسويلی يې ووېست او بيا يې هغې خوا ته ورودانګل چې خلک وژل کېدل. ناپليون پاځېد او ځانته يې دکولينکور او بيرتيه په نامه افسران وروغوښتل او له هغو سره يې د هغه څه په اړه د زړه خواله پيل کړه چې جګړې پورې يې اړه نه لرله. د هغو خبرو په نيمايي کې چې د ناپليون ټول پام يې ځانته وروا ړولی و، بيرتيه وليدل چې يو سپور جنرال له خپلو ياورانو سره په خولو کې خيشت، په ځغاسته د غونډۍ پلو ورنږدې کېږي. دا سړی جنرال بيليار و. هغه له آسه راکوز، په چټکو ګامونو ټولواک ته ورنږدې شو او په خورا زړورتيا او لوړ آواز يې د مرستندوی پوځونو اړتيا ثابتوله. هغه په خپل شرف قسم وخوړ که ټولواک دوی ته يوه بله قطعه ورکړي، روسي پوځ به تالا والا کړي. ناپليون اوږې پورته واچولې او پرته له هغه چې څه ووايي، خپلې ګرځېدا ته يې دوام ورکړ. بيليار په لوړ آواز او لېوالتيا هغو جنرالانو ته غږېده چې ترې تاو شوي وو.

ناپليون بېرته، رارسېدلی جنرال ته راستون شو او وې ويل:

-بليياره! تاسو يې ډېره توده خورئ! د جګړې په لمبو کې سړی په آسانۍ تېروزي، ځه لاړ شه، هر څه ښه وګوره او بيا بېرته ما ته راشه!

بليار، لا له سترګو پناه شوی نه و چې د جګړې د يوې بلې خوا، يو بل نوی استازی دوی ته راورسېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپلیون په داسې یوه ژبه چې له ستونزو په تنګ شوی وي، وویل:

-نور څه شوي دي؟

استازی پیل وکړ:

-ټولواک، شهزاده..

ناپلیون په داسې یوې خوځېدا چې قهر ترې څرګندېده وویل:

-مرستندوی پوځ غواړئ؟

استازی د هو په نښه سرښکته خواته وښوراوه او د حالاتو په اړه یې خبرې پیل کړې، خو ټولواک مخ ترې واړاوه، څو ګامه لرې شو، ودرید او بیا یې هغه ته مخ راواړاوه، بیرتیه، یې ځانته وروباله. خپل لاسونه یې له خوارۍ نه وښورول او وې ویل:

-باید له احتیاطو نه یو څه مرسته ورولېږو! بیا یې بیرتیه ته(وروسته بیا ناپلیون ویل دا هغه هیلۍ و چې ما باز ترې جوړ کړ) مخ وروا ړاوه او له هغه نه یې وپوښتل:

-څه فکر کوئ، کوم قوتونه ورولېږو؟

بیرتیه، چې له ټولو قوتونو، کنډکونو او نورو ټولو نه ښه خبرتیا لرله، وویل:

-معظم ټولواک د کلاپارید، فرقه ورولېږئ.

ناپلیون د تایید په نښه سر وښوراوه.

استازي د کلاپارید فرقې پلو ته ورغی، د غه فرقه څو دقیقې وروسته د غونډۍ شا ته ولاړه وه، ناپلیون چپه خوله ولاړ او د فرقې د خوځېدو بهیر ته یې کتل، خو ناڅاپه یې مخ بیرتیه، ته وروا ړاوه او وې ویل:

-نه، د کلاپارید، فرقه ورلېږلی نه شم، د فریان فرقه ورولېږئ.

که څه هم د کلاپارید د فرقې پر ځای د فریان د فرقې لېږل، کومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړې ګټه نه لرله او آن په ډاګه یې دا تاوان لاره چې د کلاپارید د فرقې د بېرته درولو او د نوې فرقې د خوځېدو، د پوځیانو په لېږلو کې څه ځنډ راوست، خو بیا هم د ټولواک فرمان کټ مټ ترسره شو. ناپلیون دا نه لیدل چې د خپل پوځ په وړاندې اوس د داکتر دنده لري او په خپلو دغو درملو د هغو روغتیا ته تاوان رسوي، خو بیا هم هغه په خپلې دغې دندې ښه پوهېده او هغه یې غندله.

د فریان، فرقه هم د نورو هغو په شان د جګړې د ډګر په تورو لوګو کې ورننوته او هلته د لوګو په غبږ کې ورکه شوه. له هر پلو په منډه منډه د استازو رارسېدل دوام درلود، تا به ویل چې ګواکې دوی په ګډه سره پریکړه کړې وه. ټولو یوه خبره کوله او هغه د نویو مرستندویو قوتونو غوښتل و. هغوی ټولو په یوه ژبه ویل چې له روسي پوځونه پر خپل ځای، ځای پر ځای ولاړ دي او پر دوی یې د لمبو باران جوړ کړی دی. داسې اور چې د هغه له تودوخې نه فرانسوي پوځ ویلي کېږي.

ناپلیون پر یوې ټیټې څوکۍ کېناست او په چرتونو کې ډوب و.

لا له سهاره وږی پاتې شوی ښاغلی دوبوسیت، هماغه څوک چې د ټولواک په وینا د سفر ښه لېواله و، ټولواک ته راغی، زړه نازړه یې زړه وکړ او په خورا درناوي یې ټولواک ته د سهارنۍ د خوړلو وړاندیز وکړ او وې ویل:

-زه هیله لرم اوس د دې وخت را رسېدلی دی چې ستاسو حضور ته د برې مبارکي ووایم.

ناپلیون په پټه خوله، د نه په نښه سر وښوراوه، ښاغلی دوبوسیت په دې ګمان چې د سر ښورول د برې د مبارکۍ نښه ده، نه د سهارنۍ د نه خوړلو، په خورا درناوی یې د ټوکې په بڼه وویل:

-کله که څوک غواړي سهارنۍ وکړي، په نړۍ کې داسې دلیل نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شته چې د هغه د دغې چارې خنډ شي.

ناپليون په تريو تندی ناڅاپه وويل:

- ځه ورکېږه ! او مخ يې ترې واړاوه.

د ښاغلي دوبوسيت، پرغم لړلې څېرې، ساده خو هم مهاله د خواشينۍ او پښېمانۍ موسکا راخوره شوه او په داسې خوځېدا چې ګواکې د اوبو پر سر روان وي، د نورو جنرالانو پلو ورغی.

ناپليون د هغه جوارګر په څېر احساس درلوده چې تل نيکمرغه ګڼل لري، تل يې خپلې ناشمېره پيسې په بې پروايۍ پر ميز ارتېرلې، هغه يې ګټلې، خو هغه کله چې په دې تصور بيا هر څه سنجوي، د لوبې ټولې لارې چارې په پام کې لري، داسې انګېري چې هر څومره زيات په دې اړه فکر کوي، په هماغه کچه د هغه بايلودل هرومرو کېږي.

هماغه پوځ و، هماغه جنرالان وو، جګړې ته چمتووالی هماغه شان و، د جګړې تګلاره په هماغه ځيرکتيا شوې وه، هغه هماغه ډول هر اړخيزه او لنډه وه، دی هم هماغه و چې و، هغه په دې پوهېده، هغه پوهېده چې دده تجربې او پوهه تر پخوا زيات شوي دي، آن دښمن هماغه دښمن و، هماغه د اوسترليځ او فريدلاند په څنډو کې دښمن، خو دده پر توان چې فرمانونه يې ورکول، څه کوډې شوي دي.

پخوا به تر دوو، درې فرمانونو او تر دوه درې خبرو نه وروسته مارشالان او د هغو ياوران په خورا خواشينۍ او نيکمرغه څېرو په توپکو او ځغاسته شول، د بريو مبارکۍ به يې ويلې او د سر او مال د نيولو زيري به يې کول او ويل به يې:

-سرتېري مو اسير کړي، د دښمن بې شمېره جنډې او علمونه يې نيولي او د هغو توپونو او ګاډۍ يې تر لاسه کړي دي. ميورات به اجازه غوښتله چې د دښمن د پوځي کتارونو او مهماتو د نيولو لپاره سواره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځونه ولېږي .. هر چېرې حال همدغه حال و ، خو اوس څه شوي او پر پوځ څه بلا را لويدلې ده؟

که څه هم هغه ته د نيزوال پوځ د ماتې او دده د پوځ له خوا د لاندې کولو خبر را رسېدلی و ،خو ناپليون ليدل چې د جګړې حالت پخوانی نه و ، هغه وليدل، هغه احساس چې ده احساساوه، دده شاوخوا ټولو نورو هغو کسانو چې په جګړې کې يې تجربه لرله هم احساسوه. ټولې څېرې خواشينې او ټولو سترګو هڅه کولو چې يوله بل سره مخامخ نه شي. يوازې دوبوسيت، په دې نه پوهېده چې څه تېرېږي، ناپليون په جګړه کې د خپلو تجربو له مخې په دې پوهېده چې تر اتو ساعته جګړې وروسته، له ټولو هڅو سره سره د يرغليز پوځ نه برې څه معنا لري، هغه په دې پوهېده چې دغه حال څه کم د ماتې معنا لري، هغه په دې هم پوهېده چې په دې کړکيچن بې انډوله حالت کې يو کمکی تصادف هم کولای شي، دی او دده پوځ نابود کړي.

کله به چې هغه د روسيې دغه عجيبه جګړه له پيل نه تر دې ساعته پورې په خيال کې راڅرګنده کړه، ليدل به يې چې په دې جګړه کې آن يوه نښته هم دوی نه ده ګټلې، دوی،د دوو مياشتو په هلوځلو کې آن يوه جنډه يا کوم توپ هم غنيمت کړی نه دی، يا يې يو تن اسير نيولی نه دی، خو کله به يې چې خپل شاوخوا کسانو ته کتل د هغوی پټ غم به يې ليده، د روسي پوځ په اړه به يې د هغو خبرونه اوريدل، نو له دې ټولو نه به يې داسې ويره په زړه ورننوته لکه چا ته چې په خوب کې په زړه ورننوزي او هغه غمرلي خيالونه به يې پر ذهن ورخوريدل، چې کېدای شي دده د تباهۍ سبب شي. دده په خيال کې ګرځېدل چې روسان کېدای شي، د پوځ له کينې خوا يرغل وکړي، کېدای شي دده د پوځ پر منځنۍ برخه يا زړه وروخېژي او يا په بوې مرمۍ دی خپله نښه او وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژني. ددې ټولو پېښو امکان و. هغه په پخوانيو جګړو کې يوازې د هغو اټکلونو په اړه فکر کاوه چې د بري زيرى به يې راوړ، خو اوس د بري بې شمېرې ناوړې پېښې خيال ته ورتلې او دى د هغو هر يوې پېښېدو ته سترګه په لاره و، هوکې، هغه د هغه چا احساس لاره چې خوب ويني، کوم جاني غواړي هغه ووژني او ده په ټول توان هڅه کړې ده، په خپل سوک هغه ته داسې ګوزارورکړي چې ډاډه وي، هغه به له منځه يوسي، خو دى احساسوي چې لاس يې نرم او ناتوانه شوى و لکه يو زوړ ټوکر چې د لاندې لوېږي، ځان بيچاره احساسوي او د حتمي مرګ ويره پرده لاسبره کېږي.

دغه خبر چې روسان د فرانسوي پوځ پر کينې خوا بريد کوي، همدغه وحشت د ناپليون په زړه کې راولمساوه، د غونډۍ په لمن کې پر څوکۍ چپ ناست و. سر يې ښکته اچولى و او څنګلې يې پر زنګنو ايښې وې. جنرال بيرتيه، هغه ته راغى او هغه ته يې وړانديز وکړ، چې ټولواک خپله د جګړې لومړۍ کرښې ته لاړ شي او د جګړې جاج خپله واخلي.

ناپليون وويل:

-څه شي؟ څه مو وويل؟ ښه ده، ښه ده، وواييئ چې آس مې راولي.

پر آس سپور شو او د سميونوفسکايا خواته لاړ.

ناپليون هغې سيمې ته ورغى چې د باروتو لوګى له هغه ځايه کډه باروله او په ټولو ځايو کې آسونه، يا يو نيم سړي يا هم ډله ډله په وينو کې لت پت پراته وو. دغه شان وحشتناک منظر او په لنډ تنګ ځاى کې دومره زيات وژل شوي کسان، نه ناپليون کله ليدلي و او نه يې کوم يو جنرال.. ناپليون د سميونوفسکايا پر لوړو ورپورته شو او له هغه ځايه يې د لوګو د لړو تر شاو د سرتېرو داسې کتارونه ليدل چې دريشۍ يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته نا آشنا وې، دا روسي پوځيان وو.

د روسي سرتېرو منظم کتار د سيميونوفسکايا د لوړو آپلو ولاړوو، د هغو د توپونو غړمبهاری نه کراريده او له هغو نه پورته کېدونکو لوګيو هغه ټول کتارونه پټول، هغه څه چې ناپليون ليدل، نور نو جګړه نه وه، پرله پسې انسان وژنه وه چې نه يې روسانو ته ګټه لرله او نه يې فرانسويان خپل ارمان ته نږدې کول. ناپليون خپل آس ودراوه او بيا په هغو خيالونو کې ډوب شو چې جنرال بيرتيه، له هغه راوبستلی و. هغه نه شو کولای هغه جګړه ودروي چې دده تر مخې دده شاوخوا ته روانه وه، ده يې لاربښوونه کوله، ده پورې يې اړه لرله، دا لومړی ځل و چې د دغه جګړه د ناکامۍ له امله دده تر پامه بېهوده او وحشتناکه وبرېښېده.

يوتن جنرال چې هغه ته نږدې شوی و، دا زړه يې وکړ چې هغه ته ووايي هغه پخوانۍ زړه فرقه، جګړې ته ورمخ ته کړئ. مارشال، نی او بيرتيه چې د ناپليون تر څنګ ولاړوو، يو بل ته وکتل، او د هغه جنرال پر بې معنا وړانديز يې له سپکاوي نه ډکه يوه خندا وکړه. ناپليون سر ښکته واچاوه، يوه شېبه چپ پاتې شو، او بيا يې وويل:

-د فرانسې د پولو نه درې زره او دوه سوه ورستې لرې، نه شم کولای خپل پخوانۍ زړه فرقه تباه کړم.

هغه د خپل آس مخه راواړوله او بېرته شواردينو پلو ته ستون شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵

کوتوزوف، خپل سپین سر ښکته اچولی او په درانه او څورب ځان پر هغې اوږدې څوکۍ چې قالینه پرې پرته وه او د هغې ورځې پرسهار یې پېیر هلته لیدلی و ،ناست و. هغه هېڅ ډول سپارښتنې نه کولې او یوازې یې هغه وړاندیزونه چې ورته کېدل، یا منل او یا یې نه منل.

د بیلابیلو وړاندیزونو په ځواب کې چې ده ته کېدل، ویل به یې:

-هو ، هو ، همداسې وکړئ ! خپله به یې دې یا هغه چوپړ ته ویل:

-هوکې د زړه سره لاړ شه، پام کوه ! بیا به یې ویل:

-نه، دا مه کوه، ښه به دا وي چې صبر وکړو !

هغو خبرونو ته به یې په خورا ځیرتیا غوږ نیو چې دلته ویل کېدل او هر کله به چې له ده نه،د څه غوښتنه کېده ده به سپارښتنې کولې،خود خبرونو د اوریدو په لړ کې به داسې بربښېده چې ددغو خبرونو کلماتو او جملو ته چې ده ته ویل کېږي، پام نه کوي، ډېرو نورو شیانو لکه دویناوال دڅېرې یا د وینا حالت او ډول دده پاملرنه ځانته وراړوه.

د پوځي اوږد ژوند له تجربو نه دی پوهېده او د پاخه عمر د عقل په مرسته ده کولای شول دا درک کړي چې د سلګونو زرو هغو وګړو مشري او لارښوونه چې د جګړې په ډګر کې له مرګ سره جنګېږي، باید یو تن ونه کړي، هغه په دې پوهېده چې د جګړې بهیر او برخلیک ،نه د ستر قوماندان پریکړو او سپارښتنو ،نه د پوځیانو د ځای پر ځای کېدو د ځای، نه د توپونو شمېر، یا د مرګ ژوبلې کچې پورې،یوڅه پورې، هم اړه نه لري،بلکې د جګړې بهیر هغه نه لیدونکی او نه لاس ته راوړونکی قوت تاکي چې د وګړو روحیه نومېږي. هغه همدا قوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاره، پسې کتل یې او تر هغه ځایه پورې چې دده په واک کې و، د هغه لارښوونه یې کوله.

د کوتوزوف، د بشرې ټولیز حالت آرامه، ځیرکه او د هڅې هاند څرګندونه کوله چې په سختۍ یې د هغه د پاخه عمر او درانه ځان نه په پیدا شوې ستومانۍ لاسبرې کاوه.

د سهار پر یوولسو بجو یې هغه زیرې راوړ چې د نیزوالو پوځونو هغه سنګرونه چې فرانسویانو نیولي و، بېرته روسي پوځونو لاندې کړې دي، خود هغو قوماندان شهزاده باګراتیون ټپي شوی دی، کوتوزوف سوړ اسویلی وویست او سر یې وښوراوه.

خپل یوه یاور ته یې وویل:

-ځه لاړ شه، پیوتر ایوانوویچ (باګراتیون) ته ور شه، ځان ښه پوه کړه چې هغه څنګه دی، تر هغه وروسته یې مخ شهزاده ویرتمبرګسک، ته چې دده تر شا ولاړ و، وروا ړاوه او ورته وې ویل:

-والاحضرت ! دا به ښه نه وي که تاسو د لومړۍ فرقې قوماندانی وکړی؟

د شهزاده تر خوځېدا نه ډېر ژر وروسته د هغه استازی، سیمیونوفسکایا ته راغی او وې ویل چې شهزاده د مرستندویو قوتونو غوښتنه کوي.

کوتوزوف تندی تریو کړ او دوختورف، ته یې فرمان ورکړ چې د لومړۍ فرقې قومانده واخلي او شهزاده ته یې خبر ورکړ چې په دغه شان مهمو شېبو کې به ښه دا وي چې دی یوازې پرې نه ږدي او بېرته دده څنګ ته ورستون شي. کله چې یې د فرانسوي جنرال میورات د اسیرولو خبر ورته راوړ، د سترې قوماندانۍ افسرانو هغه ته مبارکي وویله، دی وموسېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-صبر وکړئ ښاغلو ! جګړه ګټل شوې ده او د میورات اسیریدل، کوم غوره او لویه پېښه نه ده، ښه به دا وي چې له وخته مخکې خوشالي ونه کړو، خو له دې سره سره يې خپل یاور وګماره چې لاړ شي او په ټولو مورچلونو کې مېشتو پوځیانو ته دغه خبر ورورسوي.

کله چې له کینې خوا شیربینین، په چټکۍ راغی او د فرانسویانو له خوا يې د مورچلونو او سیمیونوفسکایا د لاندې کولو خبر راوړ، کوتوزوف د جګړې د ډګر له شروشوره او د شیربینین د بشرې له حالت نه دا اټکل کړی و چې ښه خبريې نه دی راوړی. هغه له ځایه پاڅېد او د پښو د شخۍ د اېستلو په پلمه لږ وړاندې لاړ، شیربینین، يې له څنګلې ونیو، هغه يې لږ څنګ ته کړ او یرمولوف ته يې وویل:

-لاړ شه د زړه سره، وګوره څه کولی شو او کنه؟

کوتوزوف، د ګورکي په ښارګوټي، د روسي پوځ په زړه کې و، زمونږ د پوځ پر کینو کرښو دناپلیون یرغل، څو واره په شا تمبول شوي و. په منځنۍ برخه کې فرانسویانو ونه شو کولای، له بارادنیو نه وړاندې د کینې خوا په پای کې د اوراروف سواره پوځ وکولای شو، فرانسویان پسې واخلي.

تر دوبجو نه وروسته، د فرانسوي پوځ یرغلونه بند شول. کوتوزوف د ټولو هغو کسانو چې له جبهې نه راستنېدل او دغه راز د هغو کسانو په څېرو کې چې دده په شاوخوا کې وو، یو ډول ګبنې او تلوار لیده، دی د هغه ورځې له بري نه خورا خوشاله و، خو د دغه بوډا ځانی توان نورنو پای ته رسېدلی و، څو واريې سرښکته راولوید، تا به ویل چې خوب وړی دی. هغه ته يې غرمنۍ راوړه.

جنرال یاور ولځوګین، هماغه جنرال چې د سرداراندرې له څنګه د تېرېدو په وخت کې يې په الماني ویلي و:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-جګړه باید آوار ډګر ته وبستل شي، هماغه چې باګراتیون د هغه له لیدو کرکه لرله، هماغه جنرال د غرمنۍ په وخت کې کوتوزوف ته راغی. ولځوګین، له بارکلي نه راغلی و. له دویتو بارکلی نه. او د جګړې د کینې کرښو په اړه یې ګزارش راوړی و. منطقي بارکلي دویتولي، چې هر څه د عقل په تله تلل، د ډلو ډلو تښتېدونکو او ټپي سرتېرو د پوځ تر شا الګولې په لیدو او دجګړې د ټولو شرایطو په پام کې نیولو سره دې پایلې ته رسېدلی و چې جګړه روسانو بایللې ده، نو ځکه یې خپل ګران یاور، ستر قوماندان ته ورلېږلی و، چې دغه خبر هغه ته ورسوي. کوتوزوف چې په سختۍ الول شوی چرګ ژووه، له خوښۍ نه په ډکو سترګو ولځوګین ته کتل. ولځوګین په احتیاط پښې خښولې او په داسې یوې موسکا چې د سپکاوی نښې په کې څرګندې وې، وړاندې ورغی او په نرمۍ یې د درناوي په نښه لاس خولۍ ته ورپورته کړ.

ولځوګین،له والاحضرت ستر قوماندان سره په یو ډول بې پروایۍ مخامخ شو او غوښتل یې داسې څرګنده کړي،دغه جنرال چې زده کړې یې کړي او په جګړېزو پوهې کې د نظر خاوند دی، روسانو آزاده پرېښی دی چې دغه زوړ بې ګټې او ناتوان بوډا ته د یو لاربښود بت په توګه، د لمانځنې ترکچې درناوی وکړي. دی خپل هم پوهېده چې له چا سره مخامخ دی، هغه له ځانسره ویل:

-دغه بوډا (المانیانو په خپل منځ کې کوتوزوف داسې یاداوه) دغه ښاغلی بوډا ځانته ښه ژوند جوړ کړی دی.

د کوتوزوف مخې ته ایښی قاب ته یې وکتل او د جبهې د کین اړخ د حالاتو (هغه شان چې بارکلي سپارښتنه کړې وه) په اړه یې خبرې پیل کړې. کوتوزوف ته هغه شان چې ده انګېرله، دغه عمر خوړلي قوماندان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته:

-زما ټولې کربښې دښمن لاندې کړئ او د هغو شاته وهل ناشوني دي، ځکه موږ نور نو پوره سرتېري نه لرو، پوځیان تښتي او د هغو د تښتې د مخنوي وړتیا نه لرو. کوتوزوف له ژولو پاتې شو، داسې حیران شو چې ګواکې په دې نه دی پوه شوی چې هغه ته څه ویل شوي هغه ولځوګین ته هک حیران کتل، ولځوګین چې د بوډا حیرت ته وکتل، وموسېد او وې ویل:

-ما ځانته دا حق نه شو ورکولی، هغه څه له تاسو والاحضرته پټ کړم، چې په خپلو سترګو مې لیدلي دي. زموږ د سرتېرو کربښې چور ماتې شوې دي..

کوتوزوف تندی تریو کړ، په چټکۍ پاڅېد، د ولځوګین خواته ورغی او چغه یې کړل:

-تاسو ولیدل؟ تاسو خپله ولیدل؟ د ګوانښ په نښه یې خپل ریږدیدونکی لاس د هغه پلو ورپورته کړ، په چغو چغو یې وویل:

-څنګه؟ تاسو څنګه؟ دا زړه کولای شی ما ته داسې خبره وکړئ؟ تاسو په هېڅ شی نه پوهېږئ، ځه، وزه ! زما له خوا جنرال بارکلي ته ووایه چې ستا ټول معلومات ناسم دي او تر تاسو نه ستر قوماندان د جګړې له بهیر نه ښه خبر دی.

ولځوګین غوښتل چې د هغه برخلاف څه ووایي، خو کوتوزوف د هغه خبره پرې کړه او وې ویل:

-دښمن په کیڼې خوا کې شاته تمبول شوی او ښۍ خوا کې یې ما ته خوړلې ده. تاسو ښاغلی ! که سم لیدلای نه شئ، باید ځانته اجازه ورنه کړئ، هغه څه ووایئ چې نه پرې پوهېږئ. هغه په خورا ترخې ژبې دوام ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-لاړ شئ او جنرال برکلي ته ورشئ او پر دښمن د سبا د يرغل فرمان ورته ووايئ.

ټول هک پک او د بوډا ، ستر قوماندان له ژورې ستمهارې نه پرته، بل غبږ نه اوريدل کېده. کوتوزوف چې پر ځان يې صليب انځوراوه دوام ورکړ:

-د جګړې په ټولو کرښو کې دښمن په شا تمبول شوی دی، زه له دې کبله د لوی خدای او بيا د خپل پوځ من منت باره يم. دښمن ماته خوړلې ده او سبا به يې د روسيې له سپېڅلې ځمکې نه باسو. او ناڅاپه يې ساندو ستونی ونيو او په سترګو کې يې اوښکې راشېوه شوې. ولځوګين اوږې پورته واچولې، خولې يې کږه او په پټه خوله د هغه بوډا ځانستاينې او غرور ته هک حيران او ځان يې له هغه نه يو پلو کړ.

کوتوزوف، په دې وخت کې ځورب ښکلي تور ځښي جنرال ته چې د غونډۍ له خوا راروان و، اشاره وکړه او وې ويل:

-هغه دی، هغه دی، زما اتل !

دغه سړی جنرال رايوفسکي و چې ټوله ورځ يې د بارادنيو د جګړې په ډګر کې تېره کړې وه.

رايوفسکي خبر راوړی و چې د دوی پوځيان په خپلو ځايو او په مورچلو کې په ټينګه ولاړ دي او نور نو فرانسويان له يرغله پاتې دي.

کوتوزوف د هغه خبرې واورېدې او په فرانسوي ژبه يې وپوښتل:

-نو تاسو د ځينو نورو په شان داسې فکر نه کوی، چې موږ بايد شاته لاړ شو؟

رايوفسکي ځواب ورکړ:

-نه، والاحضرته ! په هغو چارو کې چې لاپای ته نه دي رسېدلي، بری د هغه چا په برخه وي چې ټينګار کوي او زما په اند....

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو کوتوزوف د هغې خبرې پرې کړې، خپل یاور ته یې ورغږ کړ:
-قیصروف ! راشه او کینه ! د سبا ورځې فرمان ولیکه ! او بل یاور ته یې وویل:
-او ته لاړ شه، ټولو جبهاتو او کربښو ته خبر ورکړه چې سبا ته یرغل کوو. د کوتوزوف او رایوفسکي خبرو لا دوام درلود او فرمان لا پوره لیکل شوی نه و چې ولځوګین بېرته له بارکلي نه راستون شو او وې ویل چې بارکلي دویتولي هیله لري چې د سبا د یرغل فرمان په لیکلي بڼه تر لاسه کړي، خو کوتوزوف پرته له هغه چې ولځوګین وګوري سپارښتنه وکړه چې پخواني ستر قوماندان په رښتیا له ځان نه د مسوولیت د پېټي د لرې کولو لپاره له هغه غوښتنه کوله، نو فرمان دې ولیکل شي. هغه ناڅرګند او مرموز اړیکي چې په ټول پوځ کې یې یو ګډه والی او خواخوږي رامنځ ته کړي وو او د سرتېرو د روحیې نوم یې ګټلی و د جګړې زړه بلل کېده. د جګړې په اړه د کوتوزوف خبرې یو ورځ وروسته په خورا لنډه موده کې په ټول پوځ کې انګازې جوړې کړې وې. هغه څه چې د کوتوزوف د خبرو په نامه د پوځ وروستیو کړیو ته ورسېدلي وې، په هېڅ ډول د هغه د فرمان وینا او ته ورته نه وې، آن د هغو خبرو معنا یې هم نه لرله چې کوتوزوف ویلي او اوس سرتېرو یو بل ته اوروله، خو سره له دې هم د هغه موخه، د هر سرتېري او پوځي زړه ته ځکه ځان ورساوه چې هر څه کوتوزوف ویلي، هغه نه د دلایلو بلکې له هغه احساسه سر چینه اخېسته چې د سترقوماندان له زړه نه راپاڅېدلي و، هغه احساس چې دده او د روسي د هروګړي په زړه کې و.
هغه سرتېري او پوځیان چې لا تر اوسه په شک او تردید کې و، له پوځي مشرانو نه، پر دښمن د سبا ورځې د یرغل د خبرتیا د رښتیاوالي په اورېدو، خوشاله او لا پسې زړور شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۶

د سردار اندرې، غونډ، په هغو احتیاطي غونډونو کې و چې د شپې تر دوو بجو پورې د سیمینوفسکایا تر شا وزګاره د دښمن د توپونو تر سختو ګوزارونو لاندې انتظار ولاړ و. د غه غونډ چې په دوو بجو لا جګړې ته ورګډ شوی نه و او له دوو سوو نه زیات وژلي یې لرل، د مختګ امر تر لاسه کړ. د اوربشو تر پښو لاندې شویو کروندو او د سیمیونوفسکایا او د مورچلونو د غونډۍ ترمنځ یې چې په دې ورځ په زرګونو کسان هلته وژل شوي وو او اوس هلته د دښمن په سلګونه اور وروونکي توپونه ځای پر ځای شوي و، سنګر ونیو.

پرته له هغه چې غونډ له دغه ځایه وخوځېږي یا یو ډز وشي، دریمه برخه سرې یې دلته ووژل شول. هلته وړاندې په تېره بیا ښۍ خوا ته چې نه خوریدونکی لوګی ولاړ و، د توپونو غړمبهاري همداسې روان و او د لوګي له رازه ډکې پردې له منځه تر مخې ټول منظر یې له سترګو پناه کړی و، له توپونو ګولۍ په چټکۍ او له شر او شوره ډک غړونه او لاسي بمونه، دې پلو راالوتل. کله به تا ویل لس پنځلس دقیقې دمه ورکوي، دغه ګولۍ او ګوزارونه خطا وتل او کله به یې د څو دقیقو په اوږدو کې څو تنه د غونډ پر سرسرې له پښو وغورځول او مړي او ټپیان به د جګړې له ډګره راټول شول. له هر نوي ګوزار سره د هغه چا لپاره چې په تصادفي توګه، ژوندي پاتې وو، د ژوندي پاتې کېدو هیله کمېده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کمېده..

په هر حال د غونډ د ټولو پوځیانو طبیعت یو ډول وو. ټول خلک په یو ډول چپ او په یو ډول خواشیني وو. کله ناکله به د کتارونو تر منځ د غږېدا غږ اوریدل کېده، خو د غږېدا دغه شروشور به هر وار د ګولۍ تر لګېدو وروسته په دې غږ چې کراچۍ راوړئ ! چپ شو. بل ځل یوه ناڅاپه ګولۍ یو سپي ته نېږدې ولګېده، وچاودېده، سپي خپله لکۍ تر ګیډې لاندې ورټوله کړه ،په وحشت او زګیروي ډوله غپا یوې خوا ته وتښتېد. پر ټول غونډ د خنداو د کړسهاري څپه خوره شوه،خو د ټوکو او خندا دغه شان شېبې زیاتې نه اوږدېدې، ځکه دوی ټول داده، اته ساعته کېدل چې بې خوړو او اوبو د مرګ ترنه بشپړیدونکي ډار لاندې ولاړ وو او د هغو لـه ورېږ او ډاره سـپیني تښتـېدلي څېرې لاپسـې سپینېدلي او ګونځېدلې.

سرداراندرې، هم د خپل غونډ د نورو وګړو په څېر خواشینی او رنګ الوتی، لاس ترشا سر ښکته د اوربشو د کروندې تر څنګ په شنیلیو کې ښکته پورته ګرځېده. نه یې د سرته رسولو او نه یې د سپارښتنې لپاره څه درلودل. هر څه په خپل سر تر سره کېدل. وژل شوي یې وړل، ټپیان یې وبستل او کربښې بیا سمبدلې او ډ کېدلې. هغه سرتېري چې له کوم کبله له خپل ځای لرې کېدل، ډېر ژر به بېرته په خپل ځای ولاړ وو. په لومړیو وختونو کې سرداراندرې خپله دنده ګڼله چې په سرتېرو کې مېړانه راولمسوي او خپله د هغو لپاره بېلګه واوسي، له دې کبله به د هغو په کتارو کې ګرځېده راګرځېده، خو وروسته دی په دې ډاډه شو، دې ته اړتیا نه شته چې هغو ته مېړانه وروښودل شي. د هغه ټوله روحي پیاوړتیا لکه د بل هر یو سرتېری د روحي پیاوړتیا په شان، د دوی له ارادې پرته، پر دې ولاړه وه چې د خپل وحشتناک حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لیدو نه سترګې پټې کړای شي. د هېڅ شي په اړه يې فکر نه کاوه، ستومانه غوږونه به يې هماغه آوازونو ته، هماغه شان چې و، غوږ غوږ کړل. هڅه يې کوله د ګولیو غږ د توپونو له آوازونو توپیر کړي. کله به يې د لومړي غونډ خورا زیاتو آشنا څېرو ته وکتل او انتظار به پاتې شو. هغه د ګولۍ غږ ته، چې د لوګیو تر شا له کوم لرې ځایه را روانه وه، غوږ نیو او له ځانسره يې وویل:

-هغه ده، هغه بیا زموږ پلو راروانه ده. دا وار زموږ لپاره ده،، يوه بله، بله ! دا وار بې ځایه نه لګېږي. ودرید ،لږ شېبه يې د خپلو سرتېرو کربنو ته وکتل، له موږه واوښته، خو دا بله خطا کېږي نه... او بیا په ګرځېدو شو، هغه هڅه کوله چټک او لوړ ګامونه اوچت کړي، چې په شپاړلسو ګامونو کې د دوو پوځونو جلا کېدونکې پولې ته ور ورسېږي.

ګرز او ګروز !

تر ده نه پنځه ګامه وړاندې ګولۍ ولګېده، خاورې يې وشیندلې او همالته ورکه شوه. سرړلې يې پر شا راخوره شوه، بیا يې د سرتېرو کربنو ته وکتل، دا ښکاره وه چې مرګ ژوبله ډېره شوې وه.، په دويم کنډک کې اله ګوله پیل شوې وه.

سردار اندرې چغه کړل:

-ښاغلیه یاوره ! سپارښتنه وکړئ چې سره ټول نه شي !

یاور د دغې سپارښتنې د سرته رسولو وروسته بېرته سردار اندرې ته راستون شو او له بلې خوا د سواره کنډک قوماندان چې پر آس سپور و راورسېد.

د يو سرتېري له ډاره ډکه چغه پورته شوه:

- پام کوه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـولۍ پـه غړمبهـاري لکـه الوتـونکې مرغـۍ چې ناڅاپـه پرځمکـه ولـوېږي، لـه سـرداراندرې نـه دوه ګامـه وړانـدې، د سـواره کنـډک د قوماندان ښنګ ته بې له کومې درنې چاودنې پر ځمکه ولګېده. آس تـر ټولو د مخه، پرته له هغه چې پروا يې وکړي چې د ډار ښکارول ښه دي او که بد ، په لوړه وشنېده، پښې يې لوړې کړې، او څه پاتې نه و چې جګړن وغورځوي او يوې خوا ته وتښتېد.

د ياورچغه پورته شوه: ځان واچوه !

او خپله پرځمکه وغځېد ، سرداراندرې په شک او ګمان کې ولاړ و ، ګولۍ د سرداراندرې او پر ځمکه غځېدلی ياور او د کولبه شوي پټي او شنيليو تر منځ لکه څرخېدونکی لاټو د لوګو په لړه کې پر ځمکې ولګېده.

سرداراندرې له رخې نه په ډک غلچک ، چې دده لپاره يې ساري نه لاره، شنيليو بوټو او څرخېدونکي لوګي ته چې لکه تورتوپ داسې برېښېده وکتل او له ځانسره يې ويل:

-رښتيا مرګ راغی که څنګه؟ زه نه شم کولای، زه نه غواړم ومرم. ما ته ژوند ګران دی، ما ته دغه شنيليې ګران دي، دغه ځمکه او دغه هوا.
.. هغه په دغو خيالو کې ډوب و او دا يې هم نه هېروله چې ټول هغه ته ګوري.

هغه ياور ته وويل:

-شرم دی ښاغليه افسره.

هغه دا وويل ولې ونه يې ويل چې له څه شي يا له چا شرم.

هم مهاله د څو چاودنو ، د ګوليو د لګېدو ، د هيندارو د ماتېدو شرنګهاری او د خفه کوونکي دود لړې پورته شوې. سرداراندرې يوې خوا ته ولويد ، لاس يې پورته کړ او پر ټټر په ځمکه ولګېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو تنو افسرانو هغه ته ورمنډه کړې، د هغه ښي خواته پر شنيليو د وينو لوی څاڅکي ليدل کېدل. راغونښتل شوي اربکيان له کراچيو او بسترو سره د افسرانو تر شا ولاړ وو. سرداراندرې چې پر ټټر پروت و، مخ يې په شنو شوی و، په سختۍ يې سا وېسته او خرهاری يې کاوه.

-نو څه ته ګورئ راوړاندې شئ !

کليوال اربکيان راوړاندې شول. سرداراندرې چا له لاسه، چا له پښو او چا له تخرګه راونيو او راپورته يې کړ، خو هغه سخت زګيروی کاوه. کليوالو يو بل ته وکتل او هغه يې بېرته پر ځمکه کېښود.

کوم چا غږ کړل:

- دړپورته يې کړئ، پر کراچۍ يې کېږدئ، چاره څه ده؟

هغه يې بېرته راپورته کړ او پر بستره يې واچاوه، افسرانو په خپل منځ کې سره ويل:

-لويه خدايه ! لويه خدايه ! دا لا څه وشول؟ ګيډه يې، خلاص دی ! اخ اخ خدايه ! يو ياور وويل: ګولۍ زما د غوږ له څنګه تېره شوه.

کليوالو اربکيانو بستره راپورته او اوږو ته يې کړه او په چټکۍ په شنيليو کې پر هغې جوړه شوې لاره چې راغلي وو، بېرته، د صحرايي روغتيا وو مرستنځای خواته وخوځېدل.

يو تن افسر د هغو اربکي کليوالو نه، ديوه تن اوږه راټينګه کړه چې په خورا چټکۍ او بې احتياطۍ روان وو، او ورته وې ويل:

-پام کوه ! ګامونه څه کاږه واږه ږدې، سم ځه، چې ونه غورځې.

هغه چې تر ټولو مخکې روان و، خپل انډيوال ته يې وويل:

-رښتيا وايي پام کوه، وا دې وريدل، څه يې وويل.

او هغه چې وروستی روان و، خپل ګامونه يې له مخکې هغه سره برابر کړل او په خندا خندا يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو کې، رښتیا هم، همداسې ښه ده.

تیموخین چې په منډه یې ځان راورسوه، هغه بسترې ته چې اندرې په کې پروت و وکتل او په لړزیدلي آواز یې وویل:

-عالیجناب سرداره !

سردار اندرې سترګې پرانستې، له هغه بسترې نه چې دی پرې اچول شوی و او سریې ښکته لویدلی و، هغه چا ته چې غږ یې پرې کړی و، وکتل او بېرته یې سترګې وتړلې.

کلیوالو اربکیو سردار اندرې هغه ځنګل ته چې څو مرستندویه کراچۍ په کې ولاړې او د روغتیایي مرستو مرکز ترې جوړ شوی و، ورساوه. د روغتیا مرستو مرکز، هغه درې وړې کېږدۍ وې، چې د ځنګله په یوه کنج کې د بلوطو لرګیو په مرسته دریدلې وې. د کېږدیو پردې پورته شوې وې. څو ګاډۍ او آسونه هم هلته ولاړ وو. د آسونو توبرۍ پرغاړه او وربشې یې خوړې. مرغۍ، تر توبرو لاندې د شنیدل شویو اوربشو په ټولولو لګیا وې. کارغان چې د وینو بوی دې خواته راهڅولي وو په خورا بې صبرۍ له دې ونې نه هغې ته او له هغې نه ،هغې بلې ته الوتل. تر شلو زیات په وینو لړلي ټپیان چې رنګارنګه جامې یې اغوستې وې، د دغو کېږدیو شاوخواته، څوک پراته، څوک ناست او څوک ولاړ وو. بستر کشوونکي سرتېري د ټپیانو شاوخوا ته په خورا غم لړلو څېرو، مګر پوره پاملرنه ولاړ وو. د نظم څارونکو افسرانو هڅه کوله چې هغه خپلو چارو ته ولېږي،خو هغوی هومره د دوی خبرو او سپارښتنو ته پام نه کاوه. هغوی په خپلو بسترو ډډې لګولې وې او په خورا ځیر یې هغه څه ته کتل چې د دوی په شاوخوا کې تېریدل. ګواکې دوی هڅه کوله د دغه منظر په معنا ځان پوه کړي،خو داسې بریښېده چې د هغو سر نه پرې خلاصېږي. له کېږدیو، کله له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرکې نه ډکې چغې او کله هم د عذرو زارۍ زګيروي اوريدل کېدل. کله ناکله به کوم روغتيا پال له کېږدۍ نه د باندې اوبو پسې راووت او پر هغه چا به يې ورچغه کړې چې بايد اوبه يې راوړې وای. ټپيان له کېږديو نه د باندې په زګيرو زګيرو خپل وار ته سترګه په لاره وو، چا ژړل، چا زارۍ او چا چغې وهلې. چا ښکنځلې کولې او چا هم ودکا غوښته. چا هم چټيات ويل، ځينې هم هسې سرګردانه وو. سرداراندرې يې د غونډ د قوماندان په توګه د هغو ټپيانو له منځه چې لا تر اوسه يې ټپونه تړل شوي نه وو، راتېر کړ، د يوې کېږدۍ مخې ته يې ورساوه او هلته سپارښتنې ته سترګې په لاره شول. سرداراندرې سترګې پرانستې، خو تر ډېرې پورې په دې نه پوهېده چې شاوخوا يې څه تېرېږي. شنيلي، کولبه شوي پټي، لکه څرخېدونکی لاټو د لوګيو تور توپ او له ژوند سره بې پايه لېونۍ مينه، ټول او ټول ورياد شول. تر ده دوه ګامه لرې، ښکلی، لوړ، تور څنی افسر چې سريې په ټوکر تړلی و، ونې ته ډډه لګولې وه او د لوړې غږيدا له امله يې د خلکو پام ځانته وراړاوه، هغه سر تر پښو د مرميو له لاسه ټپي ټپي و. له هغه نه زيات شمېر ټپيان او بستره وړونکي راټول شوي وو او د هغه خبرې يې په خورا تلوسې اورېدې.

د هغه تورې ځلېدونکې سترګې له شوقه لاپسې ځلېدلې، شاو خوا ته يې کتل او چغې يې وهلې:

-کله چې موږ د هغو مخه ونيوله، هر څه يې پرېښودل او وتښتېدل، او هغوی مې پسې واخېستل، که احتياطي قوتونه په خپل وخت رارسېدلي وای، هوکې ورونو ! د هغو تخم به مو تباه کړی وای. که رښتيا راباندې وايي ورونو...

سرداراندرې هم د کيسه کوونکي شاوخوا ته د نورو ولاړو کسانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځېر، په ځلېدونکو سترګو هغو ته ورکتل، خبرو ته یې غوږ غوږ، د آرامۍ او خوند احساس یې کاوه او له ځانسره یې ویل:

-آیا نوره نو بې تفاوته نه ده؟ هلته به څه وي او دلته څه و؟ ولې زه داسې له مرګه ویریدلم؟ په دې ژوند کې کوم څه و چې زه نه پرې پوهېدم او نه پرې پوهېږم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷

يو ډاکتر چې په وينو لړلې چپن او ښکلو په وينو ککړ لاسونه، چې په يوه لاس کې يې د لوېي او وړې ګوتو په منځ کې سګرت نيولی و (ددې لپاره چې په وينو نه شي) له کېږدۍ نه راووت. ډاکټر سر پورته کړ او له ټپيانو نه آ پلو لږ لوړ يې وکتل. داسې بريښېده چې غواړي لږ استراحت وکړي. يو څو موده يې خپلې ښۍ او کيڼې خواته وکتل، يو سوړ اسويلی يې ووېست او سر يې ښکته واچاوه.

د يوه روغتيا پال د پوښتنې په ځواب کې يې څه وويل، بيا يې سردار اندرې ته اشاره وکړه او وې ويل:

-همدا اوس ! او سپارښتنه يې وکړه چې کېږدۍ ته يې راوړ ئ.

د انتظار ولاړو ناروغانو په منځ کې يو شروشور پاڅېد او د هغو يو تن وويل:

-داسې ښکاري چې په هغه دنيا کې هم باداران، باداران دي.

سردار اندرې يې پر هغه ميز چې هماغه شېبه وزګار شوی و او يوه روغتيا پال له هغه نه څه لرې کول، څملاوه. سردار اندرې نه شو کولای پر هغه پوه شي او په ځانګړي توګه پر هغه څه يې سر خلاص شي، چې په کېږدۍ کې و. له هرې خوا زګيروي او ريدل کېدل،خو د هغه د ورانه په لوړه برخه، په ګېډه او په ملا کې يې بې ساري دردونو پام په ځان اخته کاوه. ټول هغه څه چې هغه شاوخوا کې ليدل، هغه ته، د هغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال کې د یوه بربنډ په وینو لړلي انسان د ځان په شان بریښېده چې، تر ټیټې کېږدۍ لاندې ټوله فضا یې ډکوله، دا هماغه اندامونه وو چې څو اونۍ د مخه یې د اګست د میاشتې په همدا سې یوې تودې ورځې کې د سمولینسک په لارو کې یوه ګډه چینه ډکوله. هو کې، دا هماغه بدن و، هماغه د توپ د خولې غوښه، چې لا هماغه وخت یې دده په زړه کې ویره او وحشت راویښ کړی و، نن یې بیا په هغه کې د غه احساس راپارولی و.

په کېږدۍ کې درې میزونه وو، له هغو نه پر دوو نورو، نورټپیان پراته وو او پر درېیم هغه یې سردار اندرې ځملاوه. د یو څو دقیقو لپاره یې هغه یوازې پرېښود، هغه په دې وخت کې بې ارادې لیدل چې پر هغو دوو نور میزونو څه کېږي. د هغه میز پر سر چې ده ته نږدې و، یو تاتاري ناست و. له هغې دریشي نه چې د هغه تر څنګ پرمیز پرته وه، ښکاریده چې قزاق دی. څلور سرتېرو هغه نیولی و او یو عینکي ډاکتر د هغه له قوي او ځوربې ملا نه څه پرې کول.

تاتاري سړي لکه د خنځیر په شان رمباړې وهلې: اخ، اخ، اخ! ناڅاپه یې خپله توره او غټ غومبورې بشره له هغه لنډې سر پورته پزې سره لوړه کړه، خوله یې پرانسته، سپین غاښونه یې ښکاره شول، پاڅېد، تاوراتاو شو، دا سې چغې او رمباړې یې وهلې، چې غوږونه یې کڼول.. هغه عینکي ډاکتر چې له تاتاري سړي نه وزګار شو، د هغه کوټ یې پرې وروا چوه، په دا سې حال کې چې لا سونه یې پاکول، سردار اندرې ته ورنږدې شو، د هغه بشرې ته یې وکتل او سمدلاسه یې بېرته مخ واړاوه، په روغتیا پالو یې ورچغه کړل او وې ویل:

-څه ته ګورئ، کالي ترې وباسئ!

کله چې روغتیا پال په چټکۍ د هغه تنې خلاصولې او کمیس یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړي وو ښست سردار اندرې ته ،دهغه د خورا وړکتوب او ماشومتوب خاطرې وريادې شوې. داکټر پر هغه ورخم شو، د هغه پر ټټر يې لاس ورکيښود، يو ژوراسويلی يې وويست او بيا يې چا ته اشاره وکړه، د ګيډې مرګني درد سردار اندرې بيسده کړ. کله چې را په حال شو، پوه شو چې د هغه له ورانه نه يې مات شوي اډوکي راوښستلي دي. د هغه ټټر يې ورګنډلی او وينې يې ورپاکې کړې وې. پر مخې يې اوبه ورشيندلې وې. همدا چې سردار اندرې سترګې پرانستې، داکټر پرې ورټيټ شو، چپه خوله يې د هغه شونډې ښکل کړې او په چټکۍ ترې لرې شو.

سردار اندرې، تردغه شان زوريدنې وروسته ځان داسې ښه احساساوه چې ډېره موده يې دغه شان احساس نه و ليدلی. د ژوند خورا ښې شېبې په تېره بيا د هغه د هماغه لرې ماشومتوب نه، چې کله به مينځې له ده نه جامې وېستلې، هغه به يې په واړه کټ کې څملاوه، هغه به يې په للو للو ويده کاوه.. دا ټول او ټول دده په خيال کې نه د پخوانې او تېر ژوند بلکې د اوسني ژوند په څېر انځوريدل. د هغه ټپي پر شا او خوا چې سره يې سردار اندرې ته آشنا برېښېده، داکټران راټول شوي وو، د هغه پالنه يې کوله، رالوړاويې اوخوا خوږي ورسره کوله.

د هغه د ژړا او زاريو غږ اوريدل کېده: هـ هـ هـ هغه روحيات بايللي او د هغه دژړا او زګيرويو غږ پورته و او ويل يې:

-وای وای، ما ته يې راوښيئ.

سردار اندرې،ددغه زورونکې ژړا او زاريو په اوريدو نږدې و چې خپله په ژړا شي. آيا دا حال له دې کبله و چې هغه بې وياړه مرګ ورپه برخه کېده؟آيا دا له دې کبله و چې هغه له ژوند بېليده؟ يا د ماشومتوب،هغه يادونه چې ده راستنولی نه شو؟ يا له دې کبله چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د نورو په زوريدو، زوريده؟ او يا له دې کبله چې دده تر څنګ ددغه سړي زګيروی دده زړه سوري سوری کاوه؟ هر څه چې و، و، خو هغه غوښتل په ماشوم وزمه سادګۍ، مهربانۍ او خواخوږۍ د زړه له کومې وژاړي.

هغه ټيپي سړي، خپله پرې شوې پښه چې لا په وينو ککړه موزه کې وه، هغه ته وروښوده. دغه ناروغ لکه ښځې داسې هې هې ژړل او ساندې يې وهلې. داکتر چې د هغه مخې ته ولاړو او د هغه څېره يې پناه کوله ولاړ او لرې شو. سردار اندرې د هغه په ليدو وويل:

-لويه خدايه ! دا څه وينم؟ هغه دلته څه کوئ؟

دغه بدمرغه، ژړېدونکی او بيچاره انسان چې همدا اوس يې پښه ترې پريکړه.. دده وپېژاند. هغه اناتولي کوراګين و. دکوراګين ملا ته يې لاسونه تکيه کړي وو، هغه ته يې په ګيلاس کې اوبه ورکولې. هو د هغه رېږديدونکو، خو پړسېدلو شونډو نه شو کولي د ګيلاس څنډه خولې ته کړي. د هغه زګيروي او ساندې سختۍ زورونکې وې.

سردار په چرت کې لاړ او لا تر اوسه هم په هغه څه چې دده تر مخې تېريده نه پوهېده، وې ويل:

-هو، دا هغه دی، دا سړی له ما سره څه نېږدې او دردونکې اړيکې نېږدې کوي. دا څه دي چې دغه سړی زما له ماشومتوب او زما له ژوند سره نېږدې کوي؟

سردار اندرې له ځان نه دا پوښتنې کولې، خو هغه ته يې ځواب پيدا کولای نه شو. ناڅاپه سردار اندرې ته نوې او دده له انتظار لرې سپېڅلې د مينې او صفا د نړۍ او ماشومتوب خاطره ورياده شوه. هغه ته ناتاشا هغه شان ورياده شوه چې دده د لومړي ځل لپاره په ۱۸۱۰ کال، د نڅا په يوه بنډار کې ليدلې وه، نرۍ غاړه، ښکلي تاند لاسونه، له

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوالتیا مسته، ویریدلې خو نیکمرغه بشره، هو همدا اسې همدا حال له پخوانه لا ژوره، لا ژوندۍ او هڅوونکې مینه د هغې په وړاندې دده په ګوګل کې راویښه کړه. اوس ده ته هغه څه وریاد شول، چې دی یې دغه سړي سره نېږدې کاوه، د هغې پردې له شا نه چې او ښکو دده په پړسېدلو سترګو کې راځړولې وه، په تتنه تتنه ده هغه ته کتل. سرداراندرې ته هر څه ورپه یاد شول. ټول هغه څه چې دغه دوه کسان یې سره نږدې کول. له دغه سړي سره یې د زړه خواخوږي او له مینې ډکه لېوالتیا او نیکمرغي په زړه کې راولمسېدل.

سرداراندرې، نور نو ونه شوه زغملای، هغه وژړل. هغه په مینه مینه او د زړه له کومې د ټولو او ځان په حال د هغو او پر خپل بې لاریو او تېروتنو ژړل.

ترحم، له ورونو سره مینه، له هغو سره چې موږ ورته ګران یو، له هغو سره چې له موږه کرکه کوي، له دښمن سره مینه، هو کې، مینه، هغه مینه چې خدای موږ ته په دې دنیا کې د هغه لارښوونه کوله. هماغه مینه چې شهزادګۍ ماریا زه په هغې روزلم. هغه مینه چې زه نه پرې پوهېدم. اوس پوه شوم چې ولې ما نه شو کولای له ژونده لاس واخلم. دا دی هغه څه چې په ما کې پاتې دي. که زه ژوندی پاتې وای، ما به هغه ته پنا ور وړې وای، خو نو اوس وخت له وخته تېر دی. پوهېږم زه په دې پوهېږم چې ناوخته شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۸

د جګړې د ډګر وحشتناک منظر له مړو او ټپیانو نه ډک له سرسامتیا سره مل د شلو پېژندل شویو جنرالانو تپې او وژل کېدو خبر او د خپل پخواني قوي مټ په ناتوانۍ پوهېدل، په هغه ناپلیون کې چې تل یې د مړو او ټپیانو له لیدو خوند اخیست،او په هغو کې (هسې چې ده فکر کاوه) ده خپله روحي پیاوړتیا موندله،یو نا آشنا احساس راژوندی کړی و په هغه ورځ د جګړې د ډګر وحشتناک او ډارونکی منظر د هغه پر هغه واک لاسبری شوی و چې ده د خپلې پیاوړتیا او لوړتیا ننبه ګڼله. هغه په چټکۍ د جګړې له ډګره لرې د شواردینو غونډۍ ته ورستون شو. بشره یې تکه ژیړه، پړسېدلې، ځړېدلې، سترګې یې تتې او پزه یې سره شوې وه، آواز یې ځیر،جړ او پر خپلې اوږدې څوکې کېناست او پرته له هغه چې وغواړي، په داسې حال کې چې سر یې ځوړند و، د ټوپونو او ټوپکو غړمبهاري او آوازونو ته غوږ شو. هغه په خورا زورونکې خواشینۍ د دغې جګړې د پای ته رسېدو په تمه و چې دی په کې را ایسار شوی و او د هغې مخه یې نه شوه نیولې. د هغه ځانګړی انساني احساس د یوې لنډې شېبې لپاره د هغه د ژوند پر هغه لاسي او ناڅرګند تصویر لاسبری شو چې هغه ډېره موده د هغه په خدمت کې و. هغه د زورېدنې کړېدنې او مرګ هغه پېښې د زړه له کومې احساس کړ چې د جګړې په ډګر کې یې لیدلې و. د سرسامتوب او د سینې درد ، هغه ته ور په یاد کړل چې مرګ او دغه زوریدنه له ده نه هم لرې نه دي. په هغه شېبه کې ده ،نه مسکو غوښت نه بری او نه ویاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(نور نو د هغه څه ویاړ په کار و) هغه یوازینی شی چې ده اوس غوښت، استراحت، آرامي او آزادي وو، خو کله چې دی د سیمیونوفسکایا په غونډیو کې و، د توپونو د قوماندان هغه وړاندیز یې ومانه چې دغو لوړو ته دې څو توپونه ددې لپاره ولېږدول شي چې د کنیازکوا، په څنډو کې پر روسي قواوو ګوزارونو لا پسې زیات شي. ناپلیون نه یوازې دغه وړاندیز ومانه، بلکې سپارښتنه یې وکړه چې د هغو اغېزو خبرونه ده ته رواړي چې دغه ګوزارونه یې کوي.

یو یاور راغی او وې ویل چې دوسوه توپونه د روسانو په وړاندې جګړې ته ورلېږل شوي، خو بیا هم روسان په ټینګه د خپلو پولو او مورچلونو ساتنه کوي، دغه یاور زیاته کړه:

-زموږ توپونو مخامخ د هغو په کرښو ډزې کوي، پر هغو لګېږي، هغو ته مرګ ژوبله رسوي، خو هغوی هماغه شان د خپلو ځایونو ساتنه کوي، ناپلیون په ډډ غږ وویل:-نور غواړي، ورزیاته یې کړئ. یاور چې د ټولواک خبره سمه نه اوریدلې، وویل:

-معظم ټولواک څه وفرمایل؟

ناپلیون چې تندی یې تریو کړی و په ډډ آواز یې وویل: -نور غواړي، ورې کړئ.

که څه هم د ناپلیون له دې سپارښتنې نه پرته هم هغه څه ترسره کېدل چې ده یې غوښتنه کوله، خو بیا هم ده دغه سپارښتنه ځکه ورکړه چې فکر یې کاوه له ده نه د دغه فرمان غوښتنه کېږي او بیاد خپلې ځان غوښتنې هغې خیالي موهومي نړۍ ته راستون شو او بیا یې (هغه آس چې په کوم څرخېدونکي ځای کې ګرد چاپېر ګرځي، لکه په درمندو کې چې ګرد ګرځي او فکر کوي چې د ځان لپاره څه کوي او آزاد دی) لکه مطیع بنده هغه بې رحمه غمرلې، غیر انساني او زورونکي کار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې برخلیک ورپه برخه کړی و ، دوام ورکړ.

یوازې په دې ساعت او په دې ورځ نه و چې د دغه سړي د وجدان رڼا ، چې د دغې جګړې تر ټولو نه زیات پېټی تر نورو نه زیات دده پر اوږو بار دی، تته شوه ، بلکې د ژوند تر پایه پورې یې ونه شو کولای، نه د رحم، نه د ربښتیا او نه د خپلو کړو په معنا پوه شي ،ځکه د هغه کړه دومره له ربښتیا او ښو سره په ضد کې او د هر انساني تکل برخلاف و چې هغه و کولای شي، د هغه په معنا پوه شي. هغه نه شو کولای په خپلو کړو ځکه سترګې پټې کړي چې نیمې نړۍ د هغو ستاینه کوله،نو له دې کبله دی اړ و چې له ربښتینتوب، حقیقت او ښکلا نه مخ واړوي.

یوازې نن نه و چې د جګړې د ډګر د کتنې په لړ کې او په هغه ډګر کې یې د پرتو وژل شویو او ټپیانو (هغه تصور کاوه چې دده په فرمان وژل شوي دي) شمېر ددې لپاره کاوه ،چې څو روسي وژل شویو مړي د یوه فرانسوي ارزښت لري. هغه ځان په دې غولاوه او دا یې د خوښۍ سبب هم کېده چې د یو فرانسوي مړی تر څنګ پنځه روسان کېږدي. یوازې هغه ورځ نه و چې هغه فرانسې ته لیکل:

تر جګړې وروسته ډګر ځکه خورا پرتمین و چې په هغه کې پنځوس زره جنازې پرتې وې، بلکې هغه د سنت هلن په وچه کې په کرارۍ، آرامۍ او یوازیتوب کې هم ویل چې تکل لري، خپل وزګاره وختونو د هغو سترو چارو پلټنې او شننې ته وروښيي چې ده خپله ترسره کړې دي، هغه په دې اړه لیکل:

د روسیې جګړه باید د نوې زماني تر ټولو ستره او نه هېرېدونکې جګړه وای، دا جګړه د ربښتینو ګټو لپاره د عقل جګړه وه، د آرامۍ او د ټولو د ژغورنې جګړه او هغه د سولې او ساتنې جګړه وه.

دده یو ستر ارمان، د تصادفونو د پای او د آرامۍ د پیل جګړه وه. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نويو چارو او نوښتونو د لارو چارو لپاره د ښه نيت جګړه وه. د اروپايي نظام جوړښت او د هغه عملي کېدل به پيل شوی وای.

د دغو اصولو په رڼا کې د لاس ته راغلي رضايت له برکته به هر چېرې آرامي او سوله خوره وای، ما به هم ځانته يوه جرګه ګۍ جوړه کړې وای او خپله سپېڅلې ټلواله به مې لرلای. زما اند ښښنې وې چې را نه غلا شوې دي. مور به د سترو هېوادنو د ټلوالې په دغې جرګه کې خپلې ګټې، د خپلې کورنۍ د چارو په څېر څېړلای او له ملتونو سره به مو اړيکې لکه د بادار او منشي اړيکې وای.

اروپا به ډېر ژر په رښتيا د يوه ملت په څېر وای او هر چا به کولای شول هر چېرې سفر وکړي او هر ځای به ځان لکه په خپل وطن کې وانګېري.

ما به هيله کړې وای چې ټولو، په ټولو سيندونو کې د بېړۍ د چلولو حق لرلای، ټول سمندرونه د ټولو وای. او دايمي لوی پوځونه د شاهانو د ګاردونو په کچه کم شمېره شوی وای او نور...

کله چې فرانسې ته خپلې مېنې ته، سترې، پياوړې، ښکلې، آرامې او وياړمنې خاورې ته ستون شوی وای، د هغې بريدونه به مې ټاکلي او نه بدليدونکي ګڼلي وای. راتلونکې جګړې به يوازې د ساتنې او دفاع لپاره وای او هر ډول نوې پراخ پالنه او د نورو پر خاورو يرغل به ضد ملي ګڼل شوی وای. خپل زوی به مې د ټولواک چوپړ ته ګمارلی وای. زما مطلقه واک به پای ته رسېدلای وای او مشروطه ټولواکي به پيل شوې وای.. پاريس به د ټولې نړۍ پلازمېنه وای او له فرانسويانو سره به ټولو قامونو او مليتونو رخه کولای.

بيا به زمور ټول وخت او زما د ژوند وروستۍ ورځې د ملکې په مرسته، زما د زوی د شاهانه روزنې په چوپړ کې ددې لپاره وای، چې لږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر لړه د کليوالي کورنۍ په شان په خپلو آسونو ، د هېواد په ټولو سيمو کې ګرځېدای، د خلکو شکايتونه به مې اورېدلای، د ظلم مخه بـه مې نيـولای، هـر چېری بـه مې ودانۍ کـولې او خيريـه کارونـه بـه مې سرته رسولای.

لـه هغـو څلـور سـوه زره تنـو نـه چې د ويسـلا لـه سيند نـه واوښـتل، نيمـايي اتريشـي پروسي، ساکسـاني، پولندي، باويري... اسـپانوي، ايتالوي او يا ناپلي و. د پوځ دريمه برخه هالندي، بلژيکي او د رايـن او پيه موتي د غاړو سويسي، ژينوي، ، ،رومي. .. او نور وو. په دې پـوځ کې فرانسوي ژبې ،په سختۍ يو سلو څلويښت زرو پوري رسېدل. پـر روسيې يرغل فرانسوي پوځ ته څه کم د پنځوس زرو په مرګ تمام شو، روسي پوځ او له ويلنا نه مسکو پلو ته شا تګ او نـورو بېلابېلو جګـړو کې د فرانسويانو د مرګ ژوبلې پـه کچه څلور برابره زيات پوځيان لـه لاسه ورکـړل. د مسـکو سوځېدل روسي پـوځ تـه د سلو زرو کسانو پـه مرګ تمام شو او له لوږې او سړو نه هم په ځنګلونو کې مړه شول. په پـای کې روسي پوځ لـه مسـکو نـه د اودر پلـو تـه د خوځېدو پـه وخت کې، د سختيو سړو او لوږو له امله بې مرګ ژوبلې پاتې نه شو، د روسي پـوځ چې په ويلنا کې يې شمېر پنځوس زرو تنو تـه رسېده، کلـه چې کاليش ته ورسېد له هغو نه اتلس زره پاتې وو.

بناپارت داسې تصور کاوه چې پـه روسيه کې جګړه دده پـه ارادې پيـل شوې وه،خو دغـه وحشت دده روح نـه آزاراوه، هغـه پـه زړورتيـا د دغـې جګـړه مسـووليت ځکـه پرغـاړه واخېست چې د هغـه نـاقص عقـل داسې انګېرله چې په هغې کې د سلګونو وژل شويو کسانو پـه منځ کې د فرانسوي وژل شويو کسانو شمېر تر ليسنيانو او باواريانو نه کم وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹

په لسګونو زره تنه وژل شوي کسان په بېلا بېلو بڼو او په ډولا ډولو دريشيو کې د جګړې په ډګر ښاغلي داوويوف پورې اړوندو ځمکو، غونډو او شنيليو کې پراته وو. بزګرو او مالدارانو پر هماغه ځمکو د بارادنيو، ګورکي، شواردينو او سيميونوفسکايا په کليو کې په سلګونه کلونه کرکېله او مالداري کړې وه او فصلونه يې په کې کرل رېبل.

د يوه د سياتين (۱.۹ هکتاره) په واټن شنو کې ټوله ځمکه په وينو لړل شوې وه. ټپي او نه ټپي سرتېري ډله ډله وحشته په ويريدلو څېرو، ګوډمات، په تګ او منډه يا په ځنبېدو له يوې خوا موژاسيک او له بلې خوا واليف ته ستنبدل. نورې سترې ستومانې او وږې ډلې، د قوماندانانو په امر وړاندې روانې وې، دربيمه برخه پوځ پرخپل ځای پاتې او ډزو ته يې دوام ورکاوه.

په ټول هغه ډګر کې چې څو ساعته وړاندې د سهارني ژيړ لمر تر شغلو لاندې د نيزو څوکې ځلېدلې او د توپو د ډزو لوګي ولاړ و او هره خوا خوښۍ خپرې وې، اوس د لوګو تور څادر غوړېدلی او د وينو خوسا بوی ترې راته.

باراني وريځې راغوړېدلې او نرې نرې باران پيل شوی و، دغه اوربښت، پر وژل شويو، پر ټپيانو، پر ډار شويو، پرستومانه شويو او شک لړونکو وريده، تا به ويل دغه باران ګواکې وايي:

-بس دی، بس دی، اې خلکو بس دی، نور نو وژل پرېږدئ، لږ په حال

(c) ketabton.com: The Digital Library

شئ. تاسو څه کوئ.

دې او هغې خوا عذاب ليدلو ، ورږو ستړو ستومانو وګړو ته يو ډول شک پيدا شو او فکر به يې کاوه چې آيا دا ښايي چې نور هم پر يو بل ډزې وکړي.

په ټولو څېرو کې دغه شک څرګند و او په هر زړه کې دې پوښتنې آواز پورته کاوه چې زه ولې او د چا لپاره څوک ووژنم او ولې ووژل شم؟

تر مازديګره پورې دغه شان خيالونو د هر چا په خيال او ګوګل کې ځای ونيو ، هغو به ويل:

-ولې؟ زه ولې او د چا لپاره څوک ووژنم او ولې ووژل شم؟ هر څوک چې غواړي چې څوک ووژني، وژني دې. هر څوک چې هر څه غواړي، کوي دې،خو زه يې نور نه کوم. دغو خيالو هره شېبه دوی ټول دې ته هڅول چې له هغه څه په وحشت کې شي چې تر اوسه پورې يې کړي دي، دا ټول پر بېړدي او هرې خوا ته چې کولای شي وتښتي.

که څه هم ټول خلک د جګړې په پای کې د خپلو کړو په ټول وحشت پوه شوي وو ، که څه هم هغوی په دې خوشاله و چې کولای يې شول د وژلو له وحشت نه لاس واخلي، خو لا تر اوسه هم يوه ناپېژندل شوی او مرموز قوت د هغو لارښوونه کوله، که څه هم د توپچيانو له دريو نه دوه برخې لګېدلي وو ، خو بيا هم په خولو لامده خيشته، سر تر پښو په وينو ککړ، له پښو لويدلي ستړي ستومانو ، په ټول قوت مهمات راوړل، ګولۍ يې په توپونو کې کېښودې او دواړو خواوو په شيطاني چټکتيا او خورا بې رحمۍ د پخوا په شان پر يو بل ډزې روانې کړې وې. انسانان په وينو کې لمبېدل او هغه وحشتناکه کار چې نه د انسانانو په خوښې او ارادې بلکې د هغه چا په غوښتنه چې د انسانانو او د نړۍ لارښوونه يې کوله، تر سره کېده او دوام درلود. که چا د روسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اردو د کرښو ترشا الهګوله او خورو ورو پوځیانو ته کتلي وای، ویل به یې چې که فرانسویان خپلې هلې ځلې او قوت لږ زیات کړي، نو د روسي پوځ ښښه به هم نوره پاتې نه شي.

خو نه فرانسویانو خپلې هلې ځلې او قوت لږ زیات کړ او نه روسانو.

روسانو له دغه شان قوته ځکه کار وانه خېست چې دا دوی نه وو چې پر فرانسویانو یې یرغل کړی و. د جګړې په پیل کې هغوی یوازې مسکو ته په تلونکو لارو کې ددې لپاره ولاړ و چې دغه ښار ته د فرانسویانو د تګ لار بنده کړي. دوی د جګړې په پای کې هم کټ مټ په هماغه حالت ،چې ولاړ وو ، خپلې دریدا ته دوام ورکړ. آن که روسانو دغه تکل هم لرلای، چې فرانسوي پوځ په شا وتمبوي او مات یې کړي، هغوی به په خپل ټول او وروستي توان سره هم دا نه شو کولای، ځکه چې د روسي پوځ ټول قطعات مات شوي، مرګ ژوبله یې لیدلې او یوه داسې قطعه هم نه وه چې روغه رمټه وای او د جګړې تاوان یې نه وای لیدلای. روسان که څه هم ځای پر ځای ولاړ وو ، خو بیا هم هغوی خپل نیمایي پوځیان له لاسه ورکړي وو.

خو فرانسویانو چې د تېرو پنځلسو کالو د بریاوو یادونه ورسره وو ، د ناپلیون په نه ماتېدونکي دریځ یې باور درلود ، په دې پوهېدل چې د جګړې ډګر پریوې برخې یې ولکه درلوده، په دې چې دوی د خپل پوځ لا څلورمه برخه پوځیان له لاسه ورکړي نه و او په دې هیله چې دوی لا شل زره داسې احتیاطي پوځیان لري، چې هېڅ کارول شوي نه دي په آسانۍ کولای شو ، دغه شان یو زیاتي خوځون پیل کړي.

په روسانو د فرانسویانو د یرغل موخه او هدف دا و چې باید روسان مسکو ته د تلونکو مورچلونو نه چې لا هماغه شان په کې ولاړ و وباسي، دوی باید دغه شان خوځون ځکه کړی وای چې دوی خپلې دغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

موخې ته نه وو رسېدلي او د دوی دومره مرګ ژوبله هسې خړو اوبو وړې وه، خو فرانسويانو دغه وروستې هڅه ونه کړه. ځينې تاريخ ليکونکي په دې باور دي، چې د دغې جګړې د ګټلو لپاره دا هم بس و، چې ناپليون خپل شل زريزه د ګارد پخوانۍ قطعه جګړې ته ولېږي. کله چې وايو څه به شوي وای که ناپليون خپل ګارد لېږلی وای، په هر حال دا معنا لري چې وو ايو څه به شوي وای، که منې، پسرلی شوی وای. دا کارناشونی و. ناپليون خپل ګارد ځکه جګړې ته ونه لېږه. چې نه يې غوښتل، بلکې دا کار يې ځکه ونه شو کړای چې ناشونې وه. د فرانسوي پوځ ټول جنرالان او سرتېري په دې پوهېدل چې دا کار ناشونی دی، ځکه د فرانسوي پوځ تښتېدل او خرابه روحيه ددې کار اجازه نه ورکوله. نه يوازې ناپليون ته هغه خوب وريادوه چې د وژنې ګوزار ته اوچت شوی وحشتناک لاس، په ناتوانۍ ببرته رالوېږي بلکې ټول جنرالان، په جګړه کې ورګډو او نه ورګډو سرتېرو، له ټولو پخوانيو تجربو نه چې په جګړو کې يې (چې تر دې نه په لس وار کم قوت يې ټول تښتول) لرلې، ټولو له دښمن نه د ويرې يو ډول داسې احساس درلود چې دښمن د خپل پوځ د نيمايي وګړو د وژلو کېدو سره سره بيا هم د جګړې په پای کې د هغې د پيل په شان پر خپل ځای او دريځ کلک او ګواښمن پاتې دی.

د فرانسوي يرغل کوونکي پوځ روحيه خورا ضعيفه شوې وه. روسي پوځ د بارادنيو په ډاګونو کې بری ګټلی، خو دا بری هغه بری نه و چې غنيمت اخېستل شوې جنډه چې بيرق نومول کېږي په نيزې يا لکړې پورته کوله، يا د هغې پراخې ځمکې د لاس ته راوړلو له امله چې پوځ پرې ولاړ و يا ولاړ دی، وټاکل شي، بلکې دا بری روحي او رواني بری و. دا هغه ډول بری و چې پوځ د دښمن د روحيې په لوړوالی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې روحيې په ناتوانۍ باور پيدا کوي. فرانسوي يرغلګر پوځ لکه ترهېدلي ځناور چې د بريد په وخت کې تښتي شوی وي، خپله رارسېدونکي تباهي ليدله، خو نه يې شو کولای ودرېږي، لکه هغه شان چې روسي پوځ سره له بې ساري مرګ ژوبلې د هغو له مخې لرې شي. فرانسوي پوځ تر دې خوځون نه لا وروسته هم کولای شو مسکو پورې ورسېږي. خو هلته د روسي پوځ د نوې پياوړتيا نه پرته هم، په مرګ محکوم و. هغه بايد ځکه تباه کېدلی چې د بارادنيو په جګړه کې د ټپي کېدو له امله د مرګنيو ټپونو نه وينې بهېدلې.

د بارادنيو د جګړې پايله او اغېز نه يوازې له مسکو نه د ناپليون د بې علتې تېښتې مخامخ پايله وه بلکې د سمولينسک د پخوانۍ لارې نه شا ته تګ او ېبرته ستنېدل، د پنځه سوه زريزه يرغليز پوځ ماته او د ناپليوني فرانسې تباهي هغه څه و چې د لومړي ځل لپاره فرانسويانو له روحي پلوه د دښمن د پياوړې لاس د ګوزار نه احساس کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم کتاب

دریمه برخه

۱۸۲۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

د انساني عقل لپاره د خوځون مطلق پرله پسې والی نه پوهېدونکی دی.

د انسان لپاره د هر خوځون قانون، یوازې هغه وخت د پوهېدو وړ دی، چې ذهن وکولای شي دغه پرله پسې خوځون پر هر هغه چې دی یې غواړي وتلي او وڅېړي، خو د خوځون دغه په خپل سراو تصادفي ویش او د هغه ارزونه، پرله پسې د انساني ذهن د بې لاریتوب بنسټیزې سرچینې دي.

که څه هم د لرغونو صوفیانو (په روسي متن کې صوفي راغلی دی) ویونکو دا خبره چې دعوا لري، د باد په څېر الوتونکی اخیلوس چې تر کیشپ (سنګ پشت) نه لس برابر چټک خوځېږي، هېڅکله به کیشپ پسې ونه رسېږي، ځکه تر هغه پورې چې آخیلوس د ځان او کیشپ تر منځ واټن وهي، کیشپ بیا ددغه واټن یو په لسمه برخه وړاندې تللی وي او چې آخیلوس بیا دغه واټن ووهي، کیشپ بیا هم ددغه واټن یو په سلم لاره وهلې وي او آخیلوس به هېڅکله سنګ پشت ته ورونه رسېږي.. دغه معما به هېڅکله حل نه شي، دغه هم چې اخیلوس به هېڅکله کیشپ ته ورونه رسېږي په دې کې ده، چې د آخیلوس او کیشپ د خوځون د کچې د اندازې لپاره د خپلې خوښې تلې چې دواړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل په خوځون کې دي کارول شوي دي.

د هغو تلو (ترازو) ټاکنه چې پرله پسې وړېږي او وړېږي، موږ یو ازې حل ته ورنېږدې کوي، خو هېڅکله هغه پوره حل کولای نه شو، د مسالې حل یو ازې هغه وخت کېدای شي چې د سنجش خورا کوچنۍ اندازه د اندازه کولو لپاره وټاکو.. د ریاضیاتو په نویو سنجشونو کې چې د سنجولو د خورا کوچنیو معیارونو له مخې اندازې کېږي، د خورا پیچلي خوځون مسایل چې پخوا نه حل کېدونکي بلل کېدل، حل کېږي..

د ریاضي نوې څانګه چې پخوانیو خلکو له هغه سره پېژندګلوي نه لرله، د اندازه کولو د خوراکوچنیو هنري معیارونو او نورو پېچلو مسالو په مرسته د خوځون مطلق پرله پسې والی راڅېړي او هغه تېروتنه چې بشري ذهن د خوځون مطلق پرله پسې والی په جلا جلا معیارونو څېړې نه تکراروي.

د تاریخ د خوځون د قوانینو په څېړنه کې هم کټ مټ همدغه تېروتنه تکرارېږي، د تاریخ تګلوری او د بشریت خوځون چې د بې شمېره وګړو د پریکړو محصول دی، په بشپړه توګه پرله پسې دی. د دغه خوځون د قوانینو پېژندنه د تاریخ موخه ده. خو بشري ذهن د تاریخ د پرله پسې خوځون د قوانینو د پېژندنې، یعنې د ټولو انسانانو د ټولو پریکړو لپاره د خپلې خوښې د سنجولو معیار ټاکي. د تاریخ پېژندونکو لومړنۍ کړنلاره دا وه چې د خپلې خوښې یو لړ پرله پسې پېښې خوښوي او هغه له نورو پېښو نه جلا څېړي، خو دوی له دې نه ناخبره وي چې هېڅ پېښه نه شته چې مطلق پیل ولري، ځکه هره پېښه په پرله پسې او نه جلا کېدونکې بڼه له بلې هغې نه رازېږي. هغه دویم کار چې تاریخپوهان کوي دا دی چې د یو چا، ټولواک یا پوځي سردار کړه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت او خلکو د ارادې نښنه ګڼي، حال دا چې د خلکو یا ملت د آزادې ارادې کړه او پریکړه، هېڅکله د یو تاریخي شخصیت په پریکړو کې نه ښکاري...

د نولسمې پېړۍ په لومړیو پنځلسو کالو کې په بې سارې بڼه د میلیونونو وګړو خوځون پیل شو. خلک خپل دودیز ورځني کارونه پرېږدي او په تلوار د اروپا له یوې څنډې نه بلې او له بلې نه بلې ته درومي، تالانونه کوي، او یو بل وژني. څوک پر بري ویاړي او څوک ناهیله کېږي او د ژوند بڼه د څو کلونو په موده کې چور بدلېږي. د دغه خپله د تاریخ د چټک خوځون نښه ده چې په پیل کې خورا زیات او وروسته په کرار بېږي. انساني عقل پوښتي:

د دغه خوځون علتونه څه وو او د کومو قوانینو پر بنسټ رامنځ ته شول؟

تاریخ لیکونکي د دې پوښتنو په ځواب کې د هغو څو لسګونو خلکو خبرې او چارې چې د پاریس په کومه ودانۍ کې راټول شوي، موږ ته رایادوي او د هغو خبرو او کړو ته د انقلاب نوم ورکوي. بیا د ناپلیون او د هغو د څو تنو پلویانو د ژوند بېلابېل اړخونه او کړه وړه راسپړي او د هغو پر هغه اغېز چې کوم تن یې پر نور درلو، د خبرې کوي او پایله داسې راسپړي:

دا دي هغه څه چې له هغه نه دغه غورځنګ رامنځ ته شوی او دا دي د هغه قوانین.

خو انساني تفکر نه یوازې په دغو ډول سپړنو باور نه لري، بلکې په ډاګه وایي چې دا ډول سپړنې سمې نه دي، ځکه خورا وړې پېښې د خورا لویو چارو سرچینه ګڼل کېږي.

د خلکو ګډې ارادې انقلاب او ناپلیون رامنځ ته کړل. او یوازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدغې ګډې ارادې هغه وزغمل او بیا یې نابود کړل.

تاریخ وایي:

هر وار چې یو بری او فتح وه، یو فاتح هم و او هر وار چې کوم انقلاب کېده لوی خلک هم رامنځ ته کېدل.

انساني ذهن ځواب ورکوي:

رښتیا هم هر وار چې فاتحان راپیدا شوي دي، جګړه هم پېښه شوې ده، خو دا ثابتولی نه شي چې دغه فاتحان د جګړې عاملین وو او یا د جګړې قوانین د یو تن په ځانګړو چاروکي پیدا کړي. هر وار چې زه خپل ساعت ته ګورم او وینم چې د ساعت ستنې لس بجې ښیي، زه اورم چې د ګاونډې کلیسا زنګونه خلکو ته د لمانځنې بلنه ورکوي، خو له دې کبله چې هر وار د ساعت ستنې لس بجې ښیي په کلیسا کې لمانځنه پیل کېږي، زه حق نه لرم وو ایم چې زما په ساعت کې د ستنو لس بجې ښودل، د کلیسا د زنګونو د شرنګهاری علت دی. ..

کلیوال بزګر په دې باور دي چې د پسرلي په وروستیو ورځو کې د سړې ورږمې لګېدلې، د څېړې د ونو د غوټیو ګل کېدل. په رښتیا هم هر کال د پسرلي په وروستیو وختونو کې چې کله د څېړې د ونو غوټۍ کېدو لامل دی، سړه ورږمه لګېږي. که څه هم د پسرلي په وروستیو وختونو کې د څېړې غوټیو د ګل کېدو په وخت کې د سړې ورږمې د لګېدو په علت نه پوهېږم، خو نه شم کولای د کلیوالو دا خبره هم و منم چې د پسرلي په وروستیو وختونو کې د سړې ورږمې لګېدل د څېړې د غوټیو غوړېدل وګڼم، دا ځکه چې د ورږمې لګېدل د غوټیو له اغېز نه وتلې خبره ده. .. ددغو علتونو د پوهېدنې لپاره باید زه چور خپل نظر او د څېړنې ډول بدل کړم، او د. .. زنګونو د شرنګهار او باد قوانینتو ته ځیر شم. د تاریخ په اړه هم همداسې ده او په دې برخه کې هڅې هم شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي.

پر تاريخ د څارونکو قوانينو د پېژندنې لپاره موږ بايد چور خپل نظر بدل کړو، پادشاهان، جنرالان او وزيران په کراره پرېږدو او يو رنګه، بې ساري واړه عوامل چې د پرګنو لارښوونه کوي، وڅېړو، هېڅوک نه شي کولای دا ووايي چې انسان تر کومې اندازې کولای شي له دغې لارې د تاريخ په قوانينو پوه شي، خو دا څرګنده ده چې پر دغو قوانينو پوهېدنه، له دې لارې پرته ناشونې ده او دا هم څرګنده ده چې په دې لارو کې، لا د انساني تفکر د هغو ميليون ميليون هڅو نه چې تاريخ ليکونکو د پادشاهانو، پوځي سردارانو او وزيرانو د چارو په ستاينو او د هغو د چارو او انديښنو په سپړنه کې يې کړي دي، لا يوه هم کارولې نه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

هغه پوځي قوتونو چې په دولسو اروپايي ژبو خبرې کولې، پر روسيې يرغل راوکړ، روسي پوځ او خلک شاتګ او تښتې ته اړوتل او هغوی د روسيې له پولو نه نيولې، تر سمولينسکه، له سمولينسکه تر بارادنيو پورې له دغو پوځونو سره له نښتې مخ اړاوه. دفرانسوي پوځ د يرغل قوت لا پسې زياتېده او د مسکو يعنې د خپلې موخې په لور يې تلوار کاوه. ددغه يرغلګر پوځ قوت لکه د رالويدونکي جسم د قوت په شان څومره چې ځمکې ته رانېږدې کېږي، لا درنېږي، خپل هدف ته په نېږدې کېدو لا پسې زياتېده. د قحطي وهلي هېواد په زرګونه ورسته لاره ووهل شوه ،دهغه له کرکه ډک وګړي شاته پاتې شوه ،او څو ورست لاره لا هدف ته پاتې نه ده. دا د ناپليون د پوځ د هرسرتېري احساس دی او هغه پرمختګ او لاندې کول چې په کومې چټکۍ شوي و، په خپل سر روان و. د روسيې په پوځ کې د پرمختګ په اندول چې څومره شاته تمبول کېږي، په هماغه کچه د دښمن په وړاندې کرکه زياتېږي. څومره چې شاته تلل په هماغه اندازه دوی لا ځيرکه کېدل. د بارادنيو په څنډو کې نښتې پيل کېږي. بل هېڅ يو پوځ له نښتې سره سم داسې نه تالا والا کېږي لکه روسي پوځ، چې د نښتې سره سم سمدلاسه شاتګ ته اړه کېږي، داسې لکه يوه پوقانه چې له بلې هغه سره د لګېدو سره سمدلاسه چټکتيا زياتوي او له خپلې بې ارادې چټکتيا نه شاته لوېږي. ..

روسي پوځ د مسکو تر سلو شل ورسته پورې په شا ځي. فرانسويان

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسکوه رارسېږي او هلته دربږي. تر دغه پنځه ورسته د پنځو او نيو په اوږدو کې يوه نښته هم نه کېږي. فرانسوي پوځ وړاندې نه راځي. د هغه ځناور په څېر چې مرګنی ټپي شوی وي، له ټپو يې وينې څڅېږي، خپل ټپونه څټي، فرانسوي پوځ هم پنځه اونۍ په مسکو کې ولاړ پاتېږي. هېڅ تکل او کړه نه لري او ناڅاپه له هر نوي لامله پرته، ببرته زغلي او تښتي. فرانسوي پوځ د کالوژسکايا لارې ته وردانګي (ځکه تر بري نه وروسته ،مالاياروسلاوسکايا ، کې د جګړې ډګر د دوی تر ولکې لاندې پاتېږي) او پرته له هغه چې په يوې نښتې کې هم ونښلي، په زيا تېدونکې چټکتيا تر سمولينسکه او بيا له سمولينسکه تر ويلنا او له هغه ځايه تر برزينا پورې او بيا شاته او شاته تښتي.

د اګست د ۲۶ مې ورځې په ماښام کوتوزوف او د روس ټول پوځ په دې ډاډه کېږي چې جګړه ګټل شوې ده. کوتوزوف ټولواک ته په همدې توګه وليکل. کوتوزوف امر وکړ چې ټول د دښمن د بشپړې ماتې لپاره يوې جګړې ته چمتو شي، خو نه له دې کبله چې دی څوک وغولوي، بلکې دی د جګړې د نورو ټولو ګډونکوونکو په شان پوهېده چې دښمن مات شوی، خو هغه بايد په بشپړه توګه مات شي.

نو د هغې ورځې په ماښام او بله ورځ يو په بل پسې د زياتې مړګ ژوبلې خبرونه رارسېدل. نيم پوځ نابود شوی او د نوې جګړې دوام دانساني قوت له مخې ناشونی و.

څنګه دې خبرې امکان لاره چې د اطلاعاتو د نه لرلو، د ټپيانو د نه راټولولو، د وسلو او مهماتو د نه برابرولو، د وژلوشويو د شمېر د نه معلومولو او د وژلو شويو قوماندانانو پر ځای د نويو هغو له ټاکنو نه پرته او مخکې له هغه چې سرتېري ماړه، ويده او هوسا شي، بيا د اوربل فرمان ورکړ شي؟ خو ددې پر ځای، د بلې ورځې پر سهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسوي پوځونو په هماغه پخوانی قوت او چټکتیا... په خپل سر پر روسي پوځ ورودانګل. کوتوزوف هم غوښتل بله ورځ یرغل وکړي او نور ټول پوځ هم همداسې غوښتل، خو د یرغل لپاره یوازې هیله او غوښتنه پوره نه دي، بلکې د یرغل لپاره باید امکانات چمتو شي، خو دغه امکانات نه و. پوځ په داسې حال و چې باید یو مزل شاته تللی وای، بیا بل سهار هم کټ مټ د همداسې یو بل مزل، شاته تګه پرته نه کېده او بل وار بیا دریم مزل ته شاته تګ. په پای کې د سپتمبر په لومړۍ ورځې، چې کله پوځ مسکو ته ورسېد، سره له هغه چې د ټولو په زړه کې لېوالتیا او د سرښندنې مینه هڅېدله، یو نه ایلیدونکی قوت، پوځ شاته، د مسکو بلې خوا ته تګ ته اړ کړ. او پوځ یو بل مزل چې وروستی مزل و، شاته لاړ او مسکو یې دښمن ته پرېښود.

دهغو کسانو لپاره چې د عادت له مخې ګمان کوي، قوماندان د نښتو او په ټولیزه توګه د جګړې نقشه، هماغه زموږ د هر یو په شان طرحه کوي، یعنې په خپل دفتر کې د نقشې په وړاندې کیني، خریطې جوړوي، چې څنګه او چېرې به دا یا هغه برید کوي او یا څنګه به دا یا هغه جګړه پیل کېږي. او دا پوښتنې کوي چې ولې کوتوزوف د شاتګ وخت داسې یا هسې ونه ټاکه؟ یا ولې هغه د فیلي له سیمې مخکې دریځ او سنګر، ونه نیو؟ یا ولې هغه د مسکو د پرېښودو نه سمدلاسه وروسته د کالوژسکایا لارې ته ورودانګل، او نورې نورې پوښتنې، هغه کسان چې په دغه راز فکر کولو عادت شوي دي، دا هېروي او یا په دې نه پوهېږي چې قوماندان یا ستر قوماندان په څه جبري شرایطو کې دندې ترسره کوي، د قوماندانانو کار او پریکړې د هغه څه سره هېڅ ورته نه دي، چې موږ یې فکر کوو او یا په خپلو کوټو کې ناست یو او په هغه یا دغه ډګر کې ددې یا هغه شمېر پوځیانو په ګډون په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکلي، وخت کې د جګړې تصویر باسو. هېڅ کله، هېڅ ستر قوماندان د جګړې په پیل کې په هغه حالت کې نه وي، چې موږ ولسي خلک یې تصور کوو، هغه تل د یو شمېر پرله پسې ودو په حال پېښو په منځ کې راګیر وي، چې آن یوه شېبه هم نه شي کولای د پېښو اهمیت او ارزښت ومونډلی شي او هغو ته ځیر شي. پېښې په نامحسوسه بڼه، شېبه په شېبه راڅرګندېږي او اهمیت پیدا کوي. او ستر قوماندان د دغې پرله پسې ودې په هرې یوې شېبه کې د کړکیچونو جړولوبو، دوکو، خیالونو، ناوړه اړیکو تراغېزو لاندې، وړاندیزونو، لارښوونو، ګواښونو او د سیمو ناپېژندنې په منځ کې راګیر وي او تل دې ته اړ وي چې بې شمېره متضادو او یو له بل سره بې اړوندو بې شمېره پوښتنو ته، بې شمېره ځوابونه ووایي.

پوهان او پوځي څېړونکي په خورا زغرده وایي چې کوتوزوف باید ډېر پخوا پوځ د کالوژسکایا د لارې پلو ته خوځولای وای، او ویل کېږي چې آن چا داسې وړاندیز هم ورته کړی و، خو قوماندان په تېره بیا په سختو شېبو کې نه یوه، بلکې هم مهاله لسګونې طرحې لري، دغه طرحې چې ټولې یو له بله توپیر هم لري، قوماندان، ددغو طرحو هر یوه د تاکتیکي او ستراتیژیکي څېړنو په رڼا کې سنجوي او د ستر قوماندان دنده داده چې ددغو طرحونه یوه وټاکي، خو هغه دا کار نه شي کولای. وخت او پېښې د چا انتظار نه کوي، د ساري په توګه هغه ته وړاندیز کوي چې د میاشتې په اته ویشتمه نېټه د کالوژسکایا د واټ پلو خوځېږي، خو په دې وخت کې د میلارادوویچ له خوا ناڅاپه او په چټکۍ یو استازی راځي او پوښتنه کوي چې آیا سمدلاسه پر فرانسویانو ورودانګي او یا شاته لاړ شي؟ هغه باید په همدې شېبه کې پریکړه وکړي او ځواب ووایي. که د شاتګ قومانده ورکړي، له هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واټه به لرې شي، چې دوی يې د ورنېږدې کېدو وړانديز کړی و، بيا سر ياور پوښتنه کوي خوا ړه او کالي چېرې يوسي؟ او بل ډاګي استازی د ټولواک يو ليک راوړي او په هغه کې د مسکو په نه تسليمېدو ټينګار کوي، او د صحرايي روغتون مشر بيا پوښتي چې ټپيان چېرې ولېږدوي؟ له بله پلوه د هغه سيال د کالوژسکايا د لارې په اړه نوی وړانديز کوي چې په دې اړه د لومړي هغه سره چور توپير لري. د ستر قوماندان ستوماني او ستړيا داسې ده چې خوب او آرامۍ ته اړتيا لري. په دې وخت کې يو زوړ او د درناوی وړ جنرال راځي وايي چې د هغه حق خوړل شوی، هغه نښان او سوغات يې چې بايد اخېستی وای، چا نه دي ورکړي.. هغه افسر چې د سېمې ښار ته لېږل شوی و، راځي او د هغه څه برخلاف خبرونه راوړي، چې همدې ښارنې ته پخواني ګمارل شوی افسر راوړي وو..

او داسې کسان هم شته چې عادت شوي، د ستر قوماندان د کار په دغو شرايطو يا نه پوهېږي او يا هغه هېروي. د ساري په توګه هغوی د فيلي په سيمه کې د پوځ حال څېړي او تصور کوي چې ستر قوماندان د سپتمبر په لومړی نېټه کولای شو په لوی لاس او آزاده توګه د مسکو د ساتنې يا تسليمي په اړه پريکړه وکړي، حال دا چې کله روسي پوځ د مسکو په پنځه ورستۍ کې و، اصلا دغه شان پوښتنه چا يادوله هم نه. نو ويل کېږي چې دغه پريکړه څه وخت شوې ده؟ دا دريسا په څنډو کې، هم د سمولينسک په شاوخوا کې او له ټولو نه د پام وړ د اګست په ۲۴ مه نېټه په شواردينو کې او د اګست په ۲۶ مه نېټه په بارادنيو کې، او د بارادنيو نه د فيلي پلو ته د شاتګ په هره ورځ هر ساعت او هره دقيقه کې شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

روسي پوځونو د بارادنيو تر پرېښودو وروسته په فيلي کې ودرېدل. يورمولوف چې د ځايونو او سيمې د کتنې او څارنې لپاره تللی و، راستون شو. فيلد مارشال ته ورغی او وې ويل:

-په دې موضع او ځای کې جنګېدل ناشوني دي.

کوتوزوف، په خورا تعجب هغه ته وکتل او له هغه يې وغوښتل چې خپله خبره تکرار کړي. کله چې هغه خپله خبره وکړه، کوتوزوف هغه ته لاس وروړاندې کړ او وې ويل:

-لاس دې راکړه !

د هغه لاس يې داسې واړاوه چې نبض يې وګوري او ورته وې ويل:

-ته خو جوړ يې ګرانه ! پام دې ده، چې څه وايې ؟

کوتوزوف، د پاکلونايا له غونډۍ سره د دارګاميليوفسکي له تم ځايه شپږ ورسته لرې، له خپلې ګاډۍ نه کوز او د واټ څنګ ته پر يوې اوږدې څوکۍ کېناست. د جنرالانو يوه لويه بې شمېره ډله يې شاوخوا ته راټول شول. ګراف راستوپچين له مسکوه راورسېد او له دوی سره يو ځای شو. د مشرانو ټوله دغه غوره ټولنه چې په څو ډلو ويشل شوې وه، په خپل منځ کې د دغې پوځي موضع د ګټې او تاوان، د پوځونو د دريځ او موقعيت، د يادو شويو وړاندېزونو، د مسکو د حالاتو او په ټولې ډول د جګړې په اړه غږېدل. که څه هم ټول په دې پوهېدل چې په پوځي شورا کې د ګډون لپاره رابلل شوي نه دي، که څه هم غونډه يې د شورا په نامه نه يادېده، خو په حقيقت کې د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټولیدل پوځي شورا ته ورته و. ټولې خبرې اترې د عمومي حالاتو په اړه وې. که چا د خپل ژوند یا کومه بله ځانګړې خبره کوله، هغه به یې په پټه پټه او په کراره کوله او سمدلاسه به بېرته ټولیزو خبرو اترو ته راستنېدل. ددغو ټولو خلکو په منځ کې نه کومه ټوکه، نه خندا او نه آن کومه موسکا لیدله کېدای شوه. داسې برېښېده چې ټول هڅه کوي، له حالاتو سره سم ځان برابر کړي. ټولو ډلو د غږېدا او خبرو اترو په لړ کې هڅه کوله، ځان ستر قوماندان ته نږدې وساتي. (هغه اوږده څوکۍ چې دی پرې ناست و، ددغو ډلو په منځنۍ برخه کې اېښودل شوې وه). دوی داسې غږېدل چې هغه کولای شول، د دوی خبرې واوري. ستر قوماندان د هغوی خبرې اوریدې، که څه هم کله به یې د هغه څه په اړه چې دده په شاوخوا کې غږېدل، پوښتنې کولې، خو خپله به یې په هغو کې نه ګډون کاوه او نه یې خپل نظر په کې څرګنداوه. کله به یې چې ډېر وخت د یوې ډلې خبرې واورېدې، په ناخوښۍ به یې له هغې نه داسې مخ واړاوه چې ګواکې هغوی اصلا د هغه څه په اړه چې دی یې غوښتونکی دی، نه غږېږي. که کوم چا به، د غوره شوي دریځ او موضع په اړه، هغه هم نه ددغه دریځ د پوځي ځانګړتیاوو، بلکې د هغه چا فکري توانایي ته ګوته نیوله، چې دغه دریځ یې غوره او ټاکلی دی. بلې ډلې هڅه کوله دا په ډاګه کړي چې تېروتنه لا د مخه شوې ده، ځکه د جګړې د پیل پریکړه باید درې ورځې د مخه شوې وای. .. په بله ډله کې ګراف راستوپچین په دې اړه غږېده چې دی چمتو دی د مسکو له اربکیانو سره د پلازمینې د ساتنې لپاره ددغه ښار په کوڅو کې ځان ځار کړي، خو دی به خپله هغه خوابدي هېره نه کړي چې دده د نه خبرتیا له امله ده ته پیدا شوې وه او زیاته یې کړه، که دی په هر څه پوره خبر وای، نن به حالات بل ډول وای. .. یوې بلې ډلې هسې اپلتې غږولې. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوتوزوف پر ځېرې دم په دم د خواشینۍ او پریشانۍ نښې زیاتېدې، له دغو ټولو خبرو اترو نه یو څه کوتوزوف ته څرګند یدل:
د مسکو ساتنه په هېڅ ډول امکان نه لري..
افسران څه چې آن سرتېرو هم په دې اړه خبرې کولې او د پوځ دریځ یې خورا ژوبل او خراب او داسې ګاڼه چې د دفاع کولو نه دی، نو له همدې کبله دوی نه شي کولای هغه ځای کې وجنګېږي چې هلته ماته هرومرو ګڼي. که څه هم چې بېنیګسین پر دغه نظر ټینګار کاوه او نورو هم لا په دې اړه خبرې کولې، خو دې خبرې په اصل کې هېڅ معنا نه لرله، دا یوازې د خبرو اترو لپاره یوه پلمه او د لوبې دوکې لپاره یوه وسیله وه. او کوتوزوف په دې ښه پوهېده.
بېنیګسین ددې دریځ په غوره کېدو، په ټینګه د خپلې روسي هېواد پالنې یادونه کوله (دا هغه څه و چې نه یې شو کولای د کوتوزوف تندی تریو نه کړي) او له مسکوه یې د دفاع په دریځ سخت ټینګار کاوه. کوتوزوف ته لکه د لمر په شان د بېنیګسین نظر څرګند او په دې پوهېده چې که دا جګړه بایلودل شي، د ماتې ګناه به د کوتوزوف پر غاړه وراچوي. ځکه چې پوځ یې پرته له هغه چې کومه ښته کړې وي، د وربیووې (مرغیو غرونو) پورې رسولې دی. او که جګړه وګټل شي ټول ویاړ به یې ځکه دده وي چې خریطه دده او که چور دده وړاندیز منل شوای نه وای، د مسکو د تسلیمۍ ددوکې له پړې به یې ځان خلاص کړی و، خو بوډا قوماندان اوس د یوې دوکې خیال هم نه ساته، هغه د یوې وحشتناکې پوښتنې په اړه فکر کاوه او ددغې پوښتنې ځواب ده له هېڅ چا نه اورېده، د هغه لپاره اوس دې پوښتنې ځواب نه شو پیدا کولی چې:
-آیا دا زه وم چې پرې مې ښودل، ناپلیون تر مسکو پورې راشي؟ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وخت مې دا کار وکړ؟ پرون شپه مې چې پلاتونوف ته د شاتګ قومانده ورکړه؟ یا درې ورځې مخکې چې یوه شپه ویده شوم او قومانده مې بینیګسین ته وسپارله؟ او یا لا له هغه نه مخکې؟ نو څه وخت؟ څه وخت دغه وحشتناک کار شوی دی؟ په هر حال مسکو باید پرېښودل شي، پوځ باید شاته لاړشي او دا قومانده باید ورکړل شي، ددغه شان قوماندې ورکول او له سترې قوماندانۍ نه لاس اخېستل هغه ته یو شان وبرېښېدل. ددې ترخنګ هغه د واک لېواله او له هغه سره رږدی شوی و. (هغه درناوی چې په ترکیه کې شهزاده پرازروفسکي چې ده خدمت ورسره کاوه، کېده، دده رخه راپاروله) هغه په دې ډاډمن و چې د روسیې د ژغورنې برخلیک ځکه دده په نامه لیکل شوی دی چې دی سترې قوماندانۍ ته د ټولواک د خوښې برخلاف، ولس ګمارلی دی. هغه په دې ډاډمن و چې دی دی، چې په او سنیو سختو شرایطو کې کولای شي د پوځ د مشر په توګه پاتې شي، هغه په دې ډاډه و چې هغه په نړۍ کې یو له هغو یوازینو کسانو نه دی چې توان لري، نه ماتېدونکی ناپلیون خپل دښمن وګڼي، نو له دې کبله د هغو قوماندو له خیاله به په ویره کې شو چې ده باید ورکړې وای.

نو باید کومه پرېکړه شوې وای، باید هغه خبرې اترې چې دده په شاوخوا کې روانې وې او کرار کرار یې د واده د جرګو مرکو بڼه غوره کوله، پای ته رسېدلی وای.

هغه مشر جنرالان ځانته وروبلل، له خپلې اوږدې څوکۍ نه پاڅېد او د فیلي خواته چې ګاډۍ یې هلته ولاړه وه ورغی او وې ویل:

-دا زما ککره بڼه ده او که خرابه ده، هر څه چې ده، ده. په بل هېڅ چا باور نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

د ورځې په دوو بجو د کليوال اندرې سوآستيانوف په کور کې چې د کلي تر ټولو لوی او غوره کور و، جرګه راټوله شوې وه.

بزګر کليوال، ښځې او ماشومان د ساده کليوالو بزګرو لويه کورنۍ، په لوګي وهلې توره کوټه کې، له دالانه آپلو راغونډ وو. يوازې د اندرې شپږ کلنه لمسۍ، کمکۍ مالاشا، چې والاحضرت (کوتوزوف) پر هغې لاس تېر کړی و او د چای څکلو په وخت کې يې يوه ټوټه قند ورکړی و، د لويې کوټې د بخارۍ ښۍ خواته ناستې پاتې وه. کمکۍ مالاشا، د بخارۍ له څنګه، په حيا خو خوشالۍ د هغو جنرالانو دريشيو، ښيانونو او صليبونو ته کتل، چې يو په بل پسې کوټې ته راننول او د کوټې په کنج کې د سپېڅلي شمايل تر لاندې پر ولاړې اوږدې څوکۍ کېناستل. مشر بابا (مالاشا په زړه کې کوتوزوف په دې نامه ياداوه) له نورو نه جلا، د بخارۍ شاته، په يوه تياره کنج کې پر يوې ټيټې څوکۍ ناست و. پرله پسې يې غاړې تازه کولې او د خپلې دريشۍ غاړه يې سره له هغه چې تنۍ يې خلاصې وې، او ګواکې غاړه يې تخنوله، پرله پسې لا پسې خلاصوله. رارسېدونکي کسان يو په بل پسې فيلډ مارشال ته ورنږدې کېدل. کوتوزوف به د يو نيم تن لاس کېښکوده او يو نيم تن ته يې يوازې سر ښوراوه. دده ياور قيصروف غوښتل د کوتوزوف تر مخې د کړکۍ پرده لرې کړي، خو کوتوزوف په خواشينۍ د هغه خواته لاس وښوراوه او قيصروف پوه شو، چې والاحضرت نه غواړي چې څوک يې څېره ووينې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ننښتر دلرګي نه د جوړ شوي ميز شا او خواته، چې خريطې، نقشې، پنسلونه او کاغذونه پرې پراته وو، دومره خلک راټول شوي وو، چې ګمارل شوي لاړل او نورې څوکۍ يې راوړې او ميز ته يې کېښودې. پر دغو اوړدو څوکيو د راغلو کسانو نه، يورمولوف، قيصروف او تول کېناستل. بارکلي دو تولي، چې رنګ يې الوتی، ناروغو ته ورته، سپين تندی، چې د شنه سر له امله ډېر اوږد برېښېده، او د ګيورګي نښان يې په غاړه کې پروت و، تر شمايل لاندې د غونډې تر ټولو نه په بر سر کې ناست و. دا دويمه ورځ و چې تبې په عذاب کړی و او د هغه له بدمرغۍ نه همدا اوس ريږديدا پسې اخېستی و او ځان يې سخت خوږيده. اوواروف، يې تر څنګه ناست و. د تل په شان په چندان نه لوړ آواز يې (د ټولو په شان) په داسې حال کې چې لاسونه يې يو ډول ښورول، له هغه سره غږيده. ګردی د ختوروف چې لنډ ونې او ښورب و، وروځې پورته وړې، لاسونه يې پر ګيډه ايښي وو او په خورا پام يې غوږ نيولی و. بلې خواته يې ګراف آسترمان تولستوی ناست و، خپل ځيږسر يې چې غبرګې ځيرکې سترګې يې ځلېدلې، په لاس تکيه کړی او په خپلو خيالونو کې ډوب و. رايوفسکي، چې د عادت له مخې يې خپلې ځړوندې څڼې تر غوږو تاوولې په تلوار سره کله کوتوزوف او کله ناکله د کوټې دروازې ته کتل. د کونوفينځينه، زغرده، ښکلې او مهربانه څېره تانده ځلېدله او ځيرکه موسکا يې پر شونډو خوره وه، سترګې يې د مالاشا له سترګو سره ولګېدې، هغې ته يې سترګه کېښکودې او هغه يې په خندا کړه، ټول بېنيګسين ته چې د جبهې د کتلو په پلمه يې خپله خوږه غرمنۍ پای ته رسوله، سترګه په لاره وو. له څلورو نه تر شپږو بجو پورې د هغه د راتګ په هيله غونډه پيل نه شوه او په هسې خبرو چې جګړې پورې يې هېڅ اړه نه لرله، وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر شو.

همدا چې بېنيګسين کوټې ته راننوت، کوتوزوف له ناست کنج نه راووت او ميز ته په دې اندازه ورنږدې شو چې دده پر مخ، پر ميز د لګېدلو شمعونو رڼا نه لګېده. بېنيګسين جرګه په دې پوښتنې پيل کړه:

-آيا د روسيې سپېڅلې پخوانۍ پلازمېنه بې جګړې تسليم شي او يا له هغې نه دفاع وشي؟ پر ټولو يوه اوږده او درنه چوپتيا خوره شوه، پر ټولو څېرو خواشيني راپرېوته او په دې چوپتيا کې د کوتوزوف د خريدو او ټوخېدو کرار جړ او خواشينى غږ اوريدل کېده. ټولو سترګو هغه ته کتل. مالاشا هم بابا ته ځير وه. هغه تر ټولو نه هغه ته نږدې ناسته او وې ليدل چې څنګه يې مخ ګونځې ګونځې او تکل يې کړی و چې وژاړي، خو ناڅاپه يې په خورا قهر په دې تمه چې د هغه دوکه والی راڅرګند کړي، د بېنيګسين خبره تکرار کړه:

-د روسيې سپېڅلې او لرغونې پلازمېنه ! جلالتمابه اجازه راکړئ درته ووايم چې د يوه روسي لپاره دا پوښتنه چور بې معنا ده. (خپل درووند ځان يې لږ راوړاندې کړ). دا پوښتنه بايد داسې ونه شي او دا پوښتنه بې معنا پوښتنه ده. هغه پوښتنه چې تاسو ما د هغې په اړه خبرو ته دلته رابللي ياستئ، هغه د جګړې خبره ده. پوښتنه يا خبره داسې ده: روسيه يوازې د هغې پوځ ژغورلی شي، ښه به دا وي چې جګړه پيل شي؟آيا دا به مو په ګټه وي چې ګوابښ ومنو، پوځ او مسکو له لاسه ورکړو او يا مسکو بې له جګړې پرته تسليم کړو؟ هو، د دغې پوښتنې په اړه مې غوښتل ستاسو نظر واورم. (او هغه بېرته په خپله څوکۍ کې شاته تکيه وکړه)

خبرې اترې تودې شوې. بېنيګسين لا لوبه بايللې نه وه ګڼلې. که څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د فيلي له سيمې نه د باندې يې د دفاعي جګړې د ناشوني والي په اړه، د بارکلي او ځينو نورو نظر ومانه، هغه د روسي هېواد پالنې او د مسکو په مينه کې تر لېونتوبه ډوبتيا په ښودنې. دا وړاند يز وکړ چې د شپې له خوا نه پوځونه د جبهې له ښي خوا نه کينې خوا ته ولېږدوي او سباته د فرانسوي کرښو په کينې خوا يرغل وکړي. دلته نظرونو، خورا تو پير درلود، ځوک د دې نظر په پلوي او ځوک هم له هغه سره په مخالفت کې ودريدل. يورمولوف، دوختورف او رايوفسکي د بينيګسين ملاتړ وکړ. د مسکو د تسليمۍ نه مخکې، د سرښندنې د احساس يا د ځينو ځانګړو خبرو له مخې ددغو جنرالانو په دې سر نه خلاصېده چې دغه جرګه ددې واک نه لري، چې د روانې جګړې بهير بدل کړای شي او په دې نه پوهېدل چې مسکو لا وخته تسليم شوی دی. نور جنرالان په دې پوهېدل او د مسکو په اړه له خبرو نه په ډډه کولو سره يې غوښتل په دې اړه پريکړه وشي. چې پوځونه تر شاتګ نه وروسته څه وکړي. مالاشا چې دا ټول يې تر مخې تېريدل، دې جرګې او د هغو مرکو او خبرو ته په بله سترګه کتل. هغې داسې تصور کاوه چې ټوله خبره د لوی بابا (کوتوزوف) او د اوږد لمنې (دې په زړه کې يې بينيګسين په دې نامه نومولی و) بينيګسين تر منځ روانه ده. هغې ليدل چې خبرو د ناندريو بڼه پيدا کړې او دې په زړه کې د بابا ملاتړ کاوه. د خبرو اترو په منځ کې يې د بابا يو ځير خو له ملنډو سره مل غلچک ته پام شو، چې بينيګسين ته ګوري او تر هغه نه وروسته يې پام او په دې خوشاله هم شوه چې بابا اوږدلمني ته څه وويل، د بابا تردې خبرې وروسته، بينيګسين تک سور شو، پاڅېد او دې خوا هغې خوا په ګرځېدو شو. هغې خبرې چې په بينيګسين دومره اغېز کړی و، د کوتوزوف هغه يادونې وې چې د بينيګسين د هغه وړانديز په اړه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته کړې وې، چې ده ويلي و:

-د شپې له خوا به د جبهې د ښي خوا پوځونه کيڼې خوا ته ولېږدول شي او سبا به بيا د فرانسويانو د جبهې په ښي خوا يرغل وشي.

کوتوزوف وويل:

-زه نه شم کولای د ګراف وراندېز ومنم. دښمن ته نېږدې د پوځونو ځای پر ځای کول، تل ګوا ښمن کار او د جګړو تاريخ ددې خبرې خورا ښه شاهد دی. د ساري په توګه.. (کوتوزوف ګواکې چې په فکر کې ډوب او د خپلو خبرو د تاييد د لټولو لپاره په ساده غلچګ بينيګسين ته وکتل) هوکې ! د ساري په توګه دا به ښه بېلګه وي چې د فريدلاند جګړې ته وګورو. زه داسې تصور کوم چې د ګراف به ښه په ياد وي چې په دغې جګړې کې زموږ د ماتې يوازينی علت دا و چې زموږ پوځونه دښمن ته خورا نېږدې پراته او خپل دريځ يې بدل کړی و. تر دې وروسته يوه چوپتيا چې ټولو ته خورا اوږده وبرېښېده، راخوره شوه.

خبرې اترې بيا پيل شوې، خو لېوالتيا يې ځکه نه درلوده، چې ټولو داسې احساسوله چې نور نو د غږېدو لپاره څه پاتې نه دي.

ددغو پرله پسې چوپتياوو نه د يوې په اوږدو کې، کوتوزوف يو ژور سوړ اسويلی وويست، داسې برېښېده چې هغه غواړي څه ووايي، ټولو هغه ته وروکتل، هغه وويل: ښاغلو !

-لاس چې مات شي غاړې ته راځي، اوس د هر شي تاوان بايد زه ورکړم.

هغه په کراره پاڅېد، د ميز خوا ته ورغی او وې ويل:

-ښاغلو ! ما ستاسو خبرې واورېدې، کېدای شي ستاسو ځېنې له ما سره دا ومنې چې (لږ ځنډېدنی شو او بيا يې وويل) د هغه واک له مخې چې ټولواک او ولس راکړی د شاتګ قومانده ورکوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوتوزوف تر دغې خبرې وروسته، جنرالان په داسې، رسمي، چوپې چوپیا او احتیاط خواره واره شول، لکه په ادیرې کې چې د مړې تر خښېدو وروسته خلک خورېږي.

ځینې جنرالان په ټيټ او داسې ژبه له هغه سره غږېدل چې له همیشني حالت نه یې زیات توپیر لاره.

مالاشا (له پخوا نه ورته سترګه په لاره وه، چې ماښامنۍ وخوري) چې پښې یې په تبۍ تبلې او شا یې دیواله ته لګولې وه، له تبۍ نه راکوزه شوه د جنرالانو له منځه راتېره او په تلوار له دروازې نه ووته، له هغه وروسته چې جنرالان ووتل، کوتوزوف تر ډېرې پورې هلته پاتې شو، څنګلې یې پر مېز لګولې وې او په پرله پسې ډول په خیال کې له هماغې وحشتناکې پوښتنې سره لاس و ګریوان و: څه وخت؟ څه وخت د مسکو تسلیمېدو ته اړ شوو؟ هغه څنګه پرېښودل شو؟ په هغه کې د چا ګناه وه؟ په تلوار یې خپل شنایدر، نومي یاور ته چې د شپې ناوخته ده ته راننوتلی و، وویل:

-ما ددې هیله نه لرله، نه ما ددې هیله نه لرله ! ما اصلا په دې اړه فکر هم نه کاوه.

شنایدر ده ته وویل: والاحضرت، تاسو باید استراحت وکړئ.

پرته له هغه چې د هغه ځواب ورکړي، میز یې په پړسېدلي سوک وواهه او چغه یې کړل:

-نه، نه، د آسونو غوښه به یې خواړه شي، لکه هماغه شان چې ترکان یې خوړو ته اړ وتل، هوکې، دوی به یې هم وخوري، ای کاشکې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

هماغه وخت،د مسکو د پرېښودو او هغه ته د اور د ورته کېدو سره هممهاله چې له جګړې پرته د پوځ شاته تګ لاړ، بېرګو انښمن و ،راستو پچین چې زموږ په اند د دې ټولو پېښو لارښوونکی ګڼل کېده ،چور نور څه کول.

د مسکو پرېښودل او هغه ته اور ورته کول، همداسې ضروري و لکه د بارادنیو تر جګړې وروسته پرته له جګړې نه پوځ ته د شاتګ قوماندہ ورکول.

هر روسي د منطقي دلیل له مخې، بلکې د هغه احساس له مخې چې موږ هر یو یې لرو ،زموږ پلرونو درلود ، کېدای شول دا احساس او اټکل کړی وای، چې څه کېدونکي دي.

له هماغه سمیلینسکه رانیولې، د روسیې د خاورې په ټولو ښارونو او کلیو کې د راستو پچین له ګډون او د هغه له خپرونه پرته، هماغه څه پېښ شول چې په مسکو کې پېښ شول. خلک بې پروا دښمن ته سترګې په لاره وو ، نه یاغي شول، نه چا څوک وداړل، په کراره یې د خپل قسمت انتظار درلود او داسې یې انګېرله چې په خورا سختو شېبو کې به هغه څه پیدا کړي چې باید وې کړي. او همدا چې دښمن رارسېده ، بډایانو به چې څه درلودل، هغه یې پرېښودل، او تلل، بې وزلي او خواران پاتې کېدل او هغه څه چې به پاتې و ، هغو ته یې اور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته کاوه او نابودول يې.

دغه انګېرنه، چې دا به داسې کېږي او تل به همداسې کېږي، د روسي انسان په خټه کې نغښتې ده او وروسته له دې به هم نغښتې وي. او دغه احساس او له هغه نه لا غوره دا چې دغه اټکل چې مسکو به دښمن ته تسليمېږي، د مسکو د روسي ټولنې په زړونو کې لا په ۱۸۱۲ کال کې څرګند و، هغه کسان چې د جولای او د اګست په پای کې له مسکوه وتل پيل کړل. دا وښودله چې هغوی دې ورځې ته سترګې په لاره وو. هغو دا وښودله چې هغوی هر څه کولای شول، څه له ځانسره واخلي، څه يې چې غوښتل، هغه يې واخېستل، مسکو يې پرېښود، خپل کورونه او نيمايي شتمني يې پرېښوده، هغوی په ځان کې د نغښتې هېوادپالنې له مخې داسې وکړل. هغو دا کار نه د هېواد د ژغورنې، د ځان او ماشومانو د قربانولو او ځينو نورو د لوړو چغو سورو په بڼه، بلکې بې له چغو او نارو او په ساده توګه دا څرګنده کړه، نو له همدې کبله د هغو کړو ښه پايله لرله. هغوی ته ويل کېدل:

-له ګواښه ځان ژغورل او تښتېدل شرم دی، يوازې ډارن له مسکوه تښتي، راستوپچين به په خپلو خبري پاڼو کې هغو ته ويل چې له مسکوه وتل، رسوايي او بې ننګي ده. هغوی ته له مسکوه وتل او تېښته ننګ و، شرم و، هغوی نه غوښتل د ډارن او بې ننګه نوم وګټي، خو بيا هم هغوی وتښتېدل، له مسکوه ووتل، ځکه هغوی پوهېدل، چې بايد همداسې وشي. ولې هغوی لاړل؟ نه شو کولای تصور وکړو چې د راستوپچين او ناپليون له خوا په لاندې شويو سيمو کې د پيدا شوي وحشت بيان وکولای شي، د اوسيدونکو په زړه کې د تېښتې ويره راوسپړي. هغوی تښتېدل او له هر چا نه د مخه، عمرخوړلي او د لوړو زده کړو خاوندان وتښتېدل او لاړل. دوی ښه پوهېدل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسویانو، ویانا او برلین وران کړي نه دي، هغه سم پاتې دي، هغوی پوهېدل چې د ناپليون له خوا د دغو ښارونو دلاندې کولو په وخت کې خلکو له ښکلو فرانسويانو سره چې د روسانو په تېره بیا د هغو د ښځو خوښېدل، وخت په خوښۍ او کرارۍ تېر کړی و. هغوی تلل، هغوی له دې کبله تلل چې د روسي وګړو لپاره دا مهمه نه وه چې د فرانسوي پوځ تر واک لاندې په مسکو کې ژوند ښه تېرېږي او که بد؟ هغه تلل او تښتېدل، ځکه تر فرانسوي واک لاندې ژوند د هغو لپاره د زغم وړ نه و. دغه ژوند تر بل هر څه نه دوی ته سپک برېښېده، هغوی د بارادنيو تر جګړې مخکې تښتېدلي او تر دغې جګړې وروسته، سره له هغه چې د مسکو مشر قوماندان هغوی له مسکوه دفاع ته راهڅول، لا زيات او په تلوار تلل او تښتېدل. د مسکو ستر قوماندان ویلي و چې دی تکل لري په ایفیرسکایا (خورا د قدر وړ شمایل) شمایل لوړ او ورپوي او د هغه تر سیورې لاندې به د دښمن جګړې ته ورځي. هغه ویلي و چې بالونونه به هوا ته الوزوي او فرانسویان به نابود وي، مسکویانو د راستوپچین هغو خبري پانړو ته چې دغه راز ملنډې یې خپرولې، پاملرنه نه کوله او تښتېدل. هغوی پوهېدل چې جګړه او ساتنه د پوځ کار دی، پوځ باید وجنګېږي او هلته چې پوځ نه شي جنګېدلی، دوی به له خپلو ښځينه او چوپړانو سره پاڅېږي، د مسکو درې غونډيو ته به وخېژي او د ناپليون په وړاندې به ودرېږي. هغوی پوهېدل چې باید وتښتي، سره له هغه چې د خپلو شتمنیو په پرېښودو او د هغو پر تالان والان کېدو يې سخت زړه خوږېده. هغوی تښتېدل او په دې اړه يې فکر نه کاوه چې د هغوی د لوړو معناوو شاهانه، پرتمينه، لويه، بډايه پلازمېنه په اور کې ايره کېږي (ځکه دغه لوی ښار چې له لرګيو جوړ شوی او اوسېدونکي يې هغه پرېږدي، خود به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوځي) هغه وتښتېدل، هغوی لاړل، هر يو په خپل سر لاړل، خو يو ازې همدغه لېږديدل، کوچيدل ستره پېښه وه چې تر ابده پورې به د روسي ملت د وياړ شمله شي. هغه بډايه مېرمن چې لا د جون په مياشت کې پاڅېده، له خپلو تورو مريانو او چوپړانو سره يې مسکو پرېښود او د خپلو جايدادونو په تکل د سراتوف د ولايت په لور وخوځېدله، همدا پټ احساس يې په زړه کې نغښتی و چې د ناپليون واک ته به غاړه نه ږدي، خو له دې ډاريده چې د راستوپچين په سپارښتنه د هغه تګ ته خنډ پېښ نه شي، په خورا سادګۍ او رښتينتوب يې په هغه لوړه چاره کې ګډون وکړ چې روسيه يې وژغورله، خو ګراف راستوپچين چې له يو پلوه مسکوه تېښبه بې ننګي بلله له بله پلوه يې خپلې دولتي څانګې له مسکوه لېږدولې، هغه، هغه وسلې چې له کاره لويدلې وې، نشيانو او لوچکانو ته ويشلې، کله به يې خپله شمايل لوړول او ډلې به يې جوړولې او بيا يې خپله د پاپ اګوستين له خوا له ښاره د شمايلو او د هغه د سپېڅلو شيانو د لېږدولو مخنوی کاوه، کله به يې په ملنډو ويل چې مسکو ته اور ورته کوي او خندل به يې چې خپل کور يې خپله سوځولی دی، بيا يې په يوه پاڼه کې ليکل چې دده روزنتون ته فرانسويانو اور ورته کړی دی.. کله به يې مسکويانو ته حکم وکړ چې، که په هر چا د جاسوس ګمان وشي، هغه دې ونسي او ده ته دې وسپاري او کله به يې دد غه شان چارو سرته رسوونکي په خپلو کړو ملامتول. کله به يې ټول فرانسويان له مسکوه شړل او کله به يې بيا مېرمن اوبرشالمي، ته چې د فرانسويانو مرکز يې په مسکو کې جوړ کړی و، اجازه ورکوله په دې ښار کې پاتې شي. يا به يې په زغرده سپارښتنه وکړه چې د پوستې د ادارې سپين ږيری مشر کلوچاروف چې د درناوی وړ بوډا و، پرته له هغه چې ګناه يې معلومه وي، ونيسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او له ښار يې وشړي، کله به يې د ښار خلک د ښار درې غونډيو (يو ځای نوم دی) ته له ناپليون سره د جګړې لپاره وروبلل او کله به يې بيا کوم ځوان فرانسوي يوازې پرېښود. هغه به ووژل شو او دی به د کور د شا دروازې له لارې وتښتېد، کله به يې ويل چې د مسکو تر سقوط وروسته به ژوندی پاتې نه شي او کله به يې د فرانسوي شعرونو په کتابګوټي کې په دې جګړه کې د خپل ګډون په اړه شعرونه ليکل. د غه سړی، د دغه شان پېښو په اغېز او اهميت نه پوهېده، هغه غوښتل يوازې د اسې يو څه وکړي چې دده له خوا شوی وي، دی په کې څرګند شي او دی په کې د پام وړ وي. هغه غوښتل د اسې يوه چاره تره سره کړي چې هېواد پالنه او اتلواله وګڼل شي او لکه د ماشومانو په څېر د يوې سترې هېواد پالنې او اتلوالۍ لپاره، لکه له خلکو نه د مسکو تشيدو ته خوښي وکړي، وخاندي او د هغه د سوځېدو اور ته وګډېږي. هغه هڅه کوله په خپلو وړو لاسونو د ولس د هغه سيلاو مخه ونيسي، لرې يې وځنډوي، هغه سيلاو چې دی يې هم لکه نيزه ولی له ځانسره وړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

ایلین ،له درباریانو سره مل،له ویلنا نه پترزبورګ ته راستنه شوه،خو دحال مزه یې نه وه.

هغه،په پترزبورګ کې د یوه داسې لوړ پوړي چارواکي تر ځانګړي ملاتړ او پاملرنې لاندې وه چې په دولت کې یې خورا لوړ دریځ درلود. هغې په ویلنا کې له یوه بهرنی شهزاده سره هم پېژندګلوی پیدا کړې او ډېر سره خواږه شوي وو. کله چې ایلین پترزبورګ ته راستنه شوه،شهزاده او دغه بډای مخور دواړه په پترزبورګ کې وو ، دواړو له هغې سره د دوستۍ خبرې کولې، ایلین ته په ژوند کې د لومړي ځل لپاره داسې ستونزه چې دې ته یې نوی والی لاره راپیدا شوه، دې غوښتل له دواړو سره خپلې نږدې اړیکې وساتي او یو هم له ځانه خفه نه کړي.

دغه شان ستونزه چې بلې هرې ښځې ته ګرانه بربښېده،یو ځل هم ګرافینه بیزاوخوفا (ایلین) پریشانه نه کړه، هغې هسې د خورا ځیرکې او هوښیارې ښځې نوم، نه وګټلی. که هغې غوښتای هر څه پټ کړي او په دوکو دوکو له دغه کړکیچن دریځه ځان وژغوري او ځان ملامت وګڼي، هر څه به خراب شوي وای، خو ایلین ددې برخلاف، لکه د رښتینی لوړ انسان په توګه چې هر څه کولای شي، ځان په بشپړه توګه یو په یو هغه رښتینتوب ته چې دې باور پرې لاره وسپاره او ټوله ګناه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په نورو وروا چوله.

لومړی ځل چې ځوان شهزاده، زړه وکړ او هغه ته يې د هغې د کړو له امله د ملامتۍ په نښه څه وويل، هغې خپل ښکلی سر راوچت او نيم پلو يې هغه ته وروکتل او په زغرده يې وويل:

-دا هم د نارينو بې رحمه ځانغوښتنه ده، البته ما هم تر دې نه ښه هيله نه لرله. ښځه له تاسو نه ځان ځاروي، زوروېږي او دا يې هم پالنه او آفرين، تاسو والاحضرت ته وايم ! تاسو څنګه ځان ته دا حق ورکوئ، چې نور زما د دوستۍ او پېژندګلوئ په اړه وپوښتئ ؟ دا سړی پر ما تر پلاره هم زيات حق لري.

بهرني شهزاده غوښتل څه ووايي، خو ايلين د هغه خبره پرې کړه او وې ويل:

-نو ،ښه ده ،کېدای شي. زما په وړاندې د هغه احساسات د پلار احساساتو ته ورته نه دي، خو دا ددې دليل نه دی چې زه د خپل کور دروازه د هغه په وړاندې وتړم، زه نارينه نه يم چې د ښو ځواب په ناشکرۍ ادا کړم. خپل لاس يې پر خپل ښکلي او وتلي ټټر کېښود ، سترګې يې آسمان پلو ته وغړولې او زياته يې کړه:

-تاسو والاحضرت بايد پوه شئ، چې زه د خپلو ژورو احساساتو حساب يوازې خدای او خپل وجدان ته ورکوم.

-نه، نه د خدای لپاره، زما خبرو ته لږ غوږ شئ.

-ښه ده، له ما سره واده وکړئ، ستاسو مينځه به شم.

-آغلې ! دا خو ناشونې خبره ده.

ايلين په ژړا شوه او وې ويل:

-تاسو ځانته دا حق نه ورکوئ چې ما سره د واده کولو تر کچې راټيټ شئ، تاسو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده هڅه کوله هغه آرامه کړي، ایلین چې او ښکې یې راتوییدې (هغې ګواکې ځان هېر کړی و) ویل چې هېڅ څوک نه شي کولای د هغې د مېړه کولو خنډ شي، ځکه د څو وار واده کولو ډېرې بېلګې شته (که څه هم په هغه وخت کې د څو ښځو درلودل، خورا کم و، خو هغې د ناپلیون او څو نورو لوړ پوړو چارواکو نوم واخېست) هغې زیاته کړه، چې هغې هېڅکله داسې رښتیني مېړه نه درلود او دا تل د نارینو قرباني شوې ده.

بهرني شهزاده چې تسلیمۍ ته چمتو و، وویل:

-خو قوانین څنګه کېږي، مذهب. ..

ایلین ځواب ورکړ:

-قوانین، مذهب. .. که قوانین او مذهب ونه شو کولای دا ستونزې حل کړي، نو د څه لپاره دي.

ځوان شهزاده هک حیران و چې څنګه یې دغه ساده دلیل ته، تر هغه وخته پورې پام شوی نه و، نو له دې کبله په دې اړه د مشورې لپاره یوې روحاني ټولنې ته چې ده له هغې سره نېږدې اړیکې لرل، ورغی.

تر دغې پېښې څو ورځې وروسته په یوې هغې پرتمینې مېلمستیا کې چې ایلین د کامني په وچه کې په خپل یوه کلیواله باغچه کې جوړه کړې وه، هغې ته یو سړی چې لنډ روحاني کمیس اغوستی و، سره وروپېژاند. هغه ښاغلی، ژوبر نومېده. ښاغلی دوژبر ژوزوییت په عمر پوخ او څنې یې سپینې وې. توري ځلېدونکې سترګې درلودې او د هر چا پر زړه یې سخت اغېز کاوه.

هغه د څراغونو تر ځلېدونکې رڼا او د موسیقۍ په شروشور کې تر ډېرې مودې پورې په باغ کې له ایلین سره د زړه خواله وکړه. دوی له خدای او مسیح او مریم سره د لېوالتیا او هغو لذتونو په اړه چې په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هغې دنيا کې د مومنانو په برخه کېږي، وغږېدل او د هغه يوازيني رښتينتوب په اړه يې چې د کاتوليک په دين کې دی، خبرې وکړې. دغو خبرو په ايلين خورا بې سارې اغېز وکړ او څو واره د دواړو په سترګو کې اوښکې راڅرګندې او آوازونه يې ورپرېدېدل. نڅا دوام درلود او يو ځوان راغی ايلين ته يې د نڅا بلنه ورکړه او له دغه روحاني او د وجدان له ويښوونکی سره يې د هغې خبرې وشلولې. خو بله ورځ ماښام دغه ښاغلی ژوبر يوازې د ايلين کورته راغی او دغه راتګ يې وروسته په وار وار تکرار شو. دغه روحاني مشر يوه ورځ، ايلين يوې کاتوليکې کليسا ته بوتله، ګرافينه يې د لمانځنې ځای ته بدرګه کړه، هغه د لمانځنې ځای کې په ګونډو شوه. زړه راښکوونکی بوډا فرانسوي، د هغې پر سر لاس، ورکېښکود، ايلين خپله وروسته ويل:

-دې په ګوګل کې داسې يوه خوږه پسرلنۍ ورمه احساس کړه چې د هغې د زړه تر تله پورې يې لاره وموندله او هغې ته يې وښوده چې دا د خير او ثواب نښه ده. بيا وروسته يو اوږد کشيش چې اوږد کميس اغوستی و، راغی، ايلين هغه ته په خپلو ټولو ګناهونو اعتراف وکړ او ټول ګناهونه يې وبښل شول.

ټول هغه څه چې په دې اوږده موده کې د هغې په شاوخوا کې تېرېدل، هغه پام چې دې پوه او ځيرکو خلکو دې ته کاوه او په دې خوږو ژبو او بې سارې ادا تر سره کېدل او هغه معصومانه سپېڅلتيا چې دې خپله شاوخوا کې احساسوله (په ټوله دې موده کې د هغې په سپينو پتارو سپين کميس پرغاړه و) خورا خوند يې ترې اخېسته. خو دغه خوندونه هغه څه نه و چې له خپلې موخې ددې پام بلې خواته واړوي. لکه هغه شان چې تل څرګنده ده، د چالاکۍ په چارو کې، احمق، تل پوه او ځيرک خلک غولوي. ايلين چې پوه شوه چې ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو خبرو او زړه راښکوونکو چارو موخه دا ده چې له دې نه کاتولیکي ټولنو ته مرسته تر لاسه کړي (هغوی په دې اړه څه یادونې کړې وې) خو هغې مخکې له هغه چې مرسته وکړي، په دې ټینګار کاوه چې داسې دلایل دې پیدا شي، چې دا وکولای شي، له مېړه طلاق تر لاسه کړي. (پخوا په روسیه کې طلاق اخېستل خورا ګران کار و). هغې له روحاني سره په خپلې یوې مرکې کې ټینګار وکړ چې دوی، به دې پوښتنې ته ځواب ووایي چې نکاح تر کومې اندازې مېړه پر دې واکمنه وي.

هغوی ماښام مهال په مېلمستون کې کړکۍ ته ناست وو، تیاره په خوریدو وه، له کړکۍ نه د ګلو بوی راته. ایلین سپین نازک کمیس اغوستی و او تر هغه لاندې د هغې سپینې اوږې او ټټر له ورایه ښکاریدل. روحاني چې ډېر ځلېدونکي غومبوري یې د ښه خوړو نښه وه، ږیره یې ښه رخییلې، غاښونه یې ښکلي، خوله او شونډې یې زړه راښکوونکي و، خپل سپین لاسونه یې په زنګونو ایښي وو، ایلین ته نېږدې ناست و. په داسې حال کې چې خوږه موسکا یې پر شونډو خوره وه، په مینه ناک غلچک یې کله کله هغې ته کتل او د هغې موضوع په اړه یې خپل نظر څرګندو، چې دوی خبرې پرې کولې. ایلین چې نازکه موسکا یې پرشونډو نښېدلې، د هغه خورو پرانستو کړې کړۍ راځړېدلو څڼو، ځوربو غومبورو او ښې خریېلې ږیرې مخ ته کتل او هره شېبه یې ددې هیله لرله چې خبرې بل پلو واړوي، خو کشیش چې په څرګنده د خپلې مرکچۍ له خبرو او ښکلا نه خوند اخېست، په دې هڅه کې و چې خبرې په استادي مهارت هغه شان چې دده هیله ده پای ته ورسوي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

ايلين پوهېده چې له روحاني پلوه کار خورا ساده او آسانه دی، خو روحاني مشرانو په داسې ډول کړکيچن او ستونزمن کړی دی، چې غير روحاني ټولنې او ولسي مشران د هغې په اړه څه فکر کاوه.
ددې خبرو پايله ته په پام کې ايلين پريکړه وکړه، لومړی ددې کار د منني لپاره ټولنيز افکار چمتو کړي، هغه د مخور بډای چارواکي رخه راپاروله او هغه ته يې هماغه څه وويل، چې دې، خپل لومړي سيال بهرني شهزاده ته ويلي و. هغې دا خبره داسې ياده کړه چې که هر څوک غواړي، ددې شتمنی وګټي يوازينی لاره يې دا ده چې له دې سره واده وکړي. بوډا مخور چارواک بډای هم د بهرني شهزاده په څېر ددې خبرې چې له داسې ښځې سره، چې مېړه يې جوړ او ژوندی دی، واده وکړي، لومړی له حيرته هک پک شو، خو د ايلين ډاډ چې دا هم کولای شي، د يوې پېغلې په څېر واده وکړي، پرده هم هغه شان اغېز وکړ لکه پر شهزاده يې چې کړی و. که ايلين په خپلو کړو کې کوم د پام وړ شرم او پټ پټوني کړای وای، ټولې چارې به يې هسې هدر تللې وای، خو خبره نه په شرم کې وه نه په ټګۍ او دوکو کې. او د ايلين په چارو کې نه يوازې د شرم او حيا نښې نه ليدل کېدل، بلکې په خورا سادګۍ او بې پروايۍ يې خپلو ټولو دوستانو او آشنايانو ته (د پترزبورګ ټول مخور) ويل چې شهزاده او بوډا مخور چارواکي دې ته ريباران

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورلېږلي او غواړي له دې سره واده وکړي. هغې دا هم ویلي و چې دغه دواړه دې ته ګران دي او نه غواړي چې یو هم له ځانه خپه کړي.

په پترزبورګ کې د ایلین په اړه آوازې خورا په چټکۍ او په لنډه موده خپرې شوې، خو دا آوازې په دې اړه نه وې چې ایلین له خپل مېړه نه جلا کېږي (که دا آوازه خوره شوې وای، دا به ډېرو ناقانونه ګڼلی وای او دا به یې ملامته کړې وای) خو آوازې دا وې چې بدمرغه زړه راښکوونکې ایلین هکه حیرانه ده او دا پرېکړه نه شي کولای چې د خپلو ریبارانو نه، له کوم یو سره واده وکړي. نور نو خبره په دې کې نه وه چې دا کار څومره کېدونکی دی او کنه؟ بلکې خبره په دې کې ده، چې ددغو کوم یو ددې په ګټه دی او دربار هغه ته څنګه ګوري؟ څوک په دې اړه نه غرېدل، چې مېړه ښځه د واده اجازه لري او کنه؟ ښه دی او که بد؟..

یوازې ماریا دیمیتریوفنا اخروسیموو ا، وه چې سږ کال اوړی، د خپل زوی ددیدن لپاره پترزبورګ ته راغلې وه، هغې زړه وکړ چې په ډاګه د ټولنیز نظر پر ضد ودرېږي، د نڅا په یوه بنډار کې هغه له ایلین سره مخامخ شوه، هغه یې ځای پر ځای ودروله او همدا چې ټول چپ شول، په قهر سره یې وویل:

-ستا مېړه ژوندی دی او تا د بل واده تکل کړی دی. داسې تصور کوې چې نوښت دې کړی دی؟ تاسو نه پخوا هم دا کارونه شوي دي، دا نوښت تر تا نه مخکې شوی دی. په هرحال.. داکار کوي.

ماریا دیمتریوفنا دا وویل او په خپل ځانګړي ګواښمنې خوځېدا یې، خپل لستوني پورته وهل، برند برند یې شاوخوا ته وکتل او د بل تالار خوا ته لاړه..

سردار واسیلي چې په دې وروستیو وختو کې هر څه ویل هغه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېرول او په دې ډول يې هره خبره سل وار تکراروله، هر وار به يې چې خپله لور (ايلين) ليدله، هغه به يې ګوښه کړه، لاس به يې راونيو، ښکته به يې کېښکود او ويل به يې:

-ايلين، غواړم له تاسره وغږېږم او څه درته ووايم. ستا د ځينو پريکړو په اړه خبرې مې اوريدلې دي، هو کې ګرانې! ته پوهېږې زما زړه له پلارنۍ مينه ډک دی. پوهېږم چې تا په ژوند کې ډېر زغم لرلای دی، خو پوهېږې د زړه سره! ته په ژوند کې يوازې د زړه آواز ته غوږ اوسه، دا هغه څه دی، چې زه يې تا ته ويلی شم.

هغه د تل په شان د خپل يوازيتوب ګېنهۍ پټه کړه، خپل غومبوري يې د لور په غومبوري ورکېښکود او لاړ.

بيلبين چې لا تر اوسه هم د خورا ځيرک او هوښيار سړي نوم ساتلی و، له پخوا نه د ايلين نېږدې او بېغرضه ملګری و، داسې يو ملګری چې ښکلې مخورې ښځې يې لرې او د هغو اړيکې هېڅکله له ملګرتوبه، مينتوب ته نه لوړېږې. بيلبين يوه ورځ په يوې کوچنۍ ډله او دوستانه فضا کې خپلې دغې ښکلې ملګرې ايلين ته د دغو پېښو په اړه خپل نظر څرګند کړ. ايلين خپل سپين او په ډېرو ښکلو ګوتو ګاڼل شوی لاس، د هغه د جمپر په لستوڼي ورکېښود او وې ويل:

-بيلبين (هغې خپل دغه شان ملګري لکه بيلبين تل د هغو د کورني نوم په نامه نومول) ګوره! راته ووايه، تا به دې خور ته څه ويلي وای، زه څه وکړم؟ په دغو دوو کې کوم يو؟

بيلبين تندی ورين او موسکا يې پرشونډو خپره کړه، په چرت کې لاړ او بيا يې وويل:

-تاسو ما په دې پوښتنو مه سرسامه کوئ، تاسو پوهېږئ، زه د يوه رښتيني دوست په توګه تاسو ته وايم، مخکې له هغه چې تاسو له ما نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وپوښتئ ،ما ستاسو ددې ستونزې په اړه ډېر فکر کړی دی، ګوره ! که تاسو له دغه ځوان شهزاده سره واده وکړئ (هغه چې دا خبره کوله، یوه ګوته یې قات کړه) له هغه بل سره د واده کولو بخت د تل لپاره لـه لاسـه ورکـوي او دا خبـره بـه د دربـار خوابـدي هـم راوپـاروي، دلتـه یـو ډول خپلوي هم شته، او که له دغه بوډا بډای مخور سره واده وکړی، د هغه د ژوند وروستې ورځې به نیکمرغه شي ،خو بیا به دغه ځوان شهزاده د بډای سړي له کونډې سره واده کول ځانته سپکاوی ګڼي.

ددغو خبرو په اوریدو دایلین څېره وغوړیده او بیایې خپل لاس،د بیلبین پر لستوني ورکېښود او وې ویل:

-دې ته ربښتینی دوست وایي. خو ګورئ ! ما ته هم دا ګران دی او هم هغه بل، او نه غواړم چې یو هم خپه کړم. او چمتو یم چې خپل ژوند د دواړو له نیکمرغۍ نه ځار کړم..

بیلبین په زړه کې وویل:

-آفرین دې په دې ښځه وي ! دغه ته زغردې او په ډاګ خبرې وایي ! هغه غواړي هم مهاله د ټولو درې واړو ښځه واوسي.

هغه چې د خپل ښه نامه له برکتـه، لـه دې نـه ویریـده چې پـه داسې ساده پوښتنو به یې ځوک وغندي، وپوښتل:

-دا راته ووایه چې مېړه دې په دې اړه څه وایي؟ هغه دا به ومني او کنه؟

ایلین چې ښکاره نه وه، ولې په دې ډاډه وه چې مېړه (پېیر) تـه هـم ګرانه ده، ځواب ورکړ:

-اخ ! څه ووایم، هغه ته خو زه داسې ګرانه یم چې هر څه زه غواړم هغه یې مني.

د بیلبین څېره بیا وغوړیده او دا ددې نښـه وه چې غـواړي پـه ټوکـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وواييي او وي پوښتل:

-آن طلاق به هم ومني؟

ایلین کړس کړس وخندل.

د هغو کسانو په ډله کې چې کولی شي په دې اړه څه وواييي او د غه واده په روا والي(قانوني والي) کې يې شک درلود، يوه هم شهزادګۍ کوراګين، د ایلین مور وه. هغې نه یوازې تل د لور له کړو په عذاب وه، بلکې له خپلې لور سره يې رخه هم کوله. او اوس چې د هغې رخه دد ې زړه ته دغه شان يوه نبږدې ستونزمنه خبره وه، چېپه پاتې کېدای نه شوه، هغې له روسي کشيش سره په دې اړه مشوره وکړه او وې پوښتل چې دا څنګه شونې ده، چې له ژوندي مېړه نه دې څوک طلاق واخېستلی شي او له بل سره دې واده وشي، کشيش هغې ته وويل چې دا خبره هېڅ امکان نه لري او روا ، نه ده. کشيش د خپلې خبرې د ښه تایيد لپاره د انجيل هغه څو ټکي وښودل چې دده په ګمان، له ژوندي مېړه نه جلا کېدل او له بل سره واده کول يې چور ناروا ګڼل. د کشيش دې خبرې، شهزادګۍ کوراګينا ډېره خوشاله کړه.

شهزادګۍ د کشيش له دغو دلایلو نه په ملاتړ، څکه سهار د وخته د خپلې لور کوټې ورغله، چې وکولی شي، هغه یوازې وګوري.

ایلین چې د خپلې مور خبرې واورېدې او له خپل تکل سره يې د هغې مخالف نظر واورید ، له ملنډو ډکه موسکا يې پرشونډو خوره شوه.

مشرې شهزادګۍ وويل: ګوره دلته په زغرده او په لنډه ويل شوي دي چې هر هغه څوک چې مېړوښې ښځې سره واده وکړي. ..

ایلین په غړېدا کې له روسي ژبې نه فرانسوي ته څکه واوښته چې هغې ته روسي ژبه د خپلو خيالونو د څرګندولو لپاره، بشپړه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

برېښېده، نو په فرانسوي ژبه يې وويل:
-اخ ادکې ! اپلتې مه غړوه ! تاسو په هېڅ شی نه پوهېږئ،زه په دې حالت کې خپلې دندې لرم.
-نو زما ګرانې !..
-آه مورجانې ! ته ولې په دې نه پوهېږې، چې د سپېڅلی واک خاوندان کشيشان حق لري د هر ناروا کار اجازه..
او په دې وخت کې له ايلين سره او سېدونکې ښځه کوټې ته راننوته او هغې دې ته خبر ورکړ چې والاحضرت په صالون کې دې ته سترګې په لاره او د دې د ليدو هيله لري.
-نه، نه هغه ته ووايه، چې زه نه غواړم هغه ووينم. زه د هغه له لاسه ډېره په عذاب شوې يم، ځکه هغه په خپله خبره ونه دريد.
په دې وخت کې يو ژيړځنی، چې اوږد مخ او پزه يې لاره، راننوت او وې ويل:
-ګرافينې ! داسې ګناه نه شته چې د ښښنې وړ نه وي.
مشره ګرافينه د درناوی په نښه پاڅېده او بېرته کېناسته،راغلی ځوان هغې ته هېڅ پاملرنه ونه کړه. شهزادګۍ لور ته سر وښوراوه او د دروازې پلو وخوځېدله. د والاحضرت په ليدلو يې ټول باور او عقيدې ريږدلې او پرزيدلې وې. مشره ګرافينه چې کله په خپله ګاډۍ کې کېناسته وې ويل:
-هوکې، هغه برحقه ده ! خو موږ ولې په خپله نه راستنېدونکې ځوانۍ کې په دې نه پوهېدو ؟
د اګست د مياشتې په پيل کې چې په پوره توګه د ايلين چارې ځرګندې شوې، هغې خپل مېړه ته (چې تصور يې کاوه ډېره هغه ته ګرانه ده) وليکل چې پريکړه يې کړې ده، له ن. ن. سره واده وکړي. هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم ويلي و چې هغه يوازيني رښتيني مذهب کاتوليک منلی دی. او هغه ته يې دا خبر ليکلی و چې غواړي له ده نه جلا شي او دا هيله لري چې د طلاق لپاره د ټولو لازمو آسنادو په راټولولو کې له دې سره مرسته وکړي، دې (ايلين) د ليک په پای کې مېړه (پيير) ته ليکلي و:

په پای کې له خدايه هيله کوم چې تاسو د خپل سپېڅلي دربار په پناه کې له هر ډول غم او درد نه په امان وساتي.

ستاسو دوست

ايلين

دا ليک د پيير کورته هغه وخت ورورل شو چې دی د بارادنيو د جګړې په ډګر کې و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

پېير، د بارادنيو د جګړې په وروستيو وختونو کې د دويم ځل لپاره د رايوفسکي له مورچله وتښتېد. هغه له يوه ډله سرتېرو سره يو ځای د غونډيو له لمن نه د کنيازووا پلو ته ور روان شو. د مرستو يوې ځانګې ته ورورسېد او هلته يې وينې وليدې، د سلګونو ټپيانو چغې او زګيروي يې واوريدل، په چټکۍ وړاندې لاړ او د سرتېرو په ډله کې يې ځان ورک کړ.

يوازينی څه چې اوس پېير په ټول قوت او د زړه له کومي غوښتل، دا و چې څومره ژر کېږي، له هغه وحشتناک حالت نه راووزي چې په هغه ورځ دی په کې راګير و. هغه هيله لرله چې هر څنګه کېږي هغه خپل ورځني ژوند ته راستون او په خپله کوټه کې، په خپل کټ او بستر کې په کراره او آرام ويده شي. هغه احساسوله چې يوازې په دوديز ورځني ژوند کې کولای شي، پر ځان، پر خپل روان او ټول هغه څه پوه شي چې ده په هغه ورځ وليدل او ويې زغمل، خو د ژوند هغه دوديز حالت نه چېرې و او نه پيدا کېده.

که څه هم په دې لارو کې چې دی روان و، نه ډزې وې او نه ګولۍ، نه چاودنې او نه د هغو شروشور خو هرې خوا ته هغه څه ليدل کېدل لکه د جګړې په ډګر کې چې ليدل کېږي، هماغه له رنځه او درده زوربېدلې څېرې، له تعجبه ډکه بې دردي، هماغه هر چېرې توېې شوې وينې، هماغه د سرتېرو شلېدلې پراته کوټونه، آن کله ناکله هماغه شان په زړه کې ببره اچوونکې ډزې او ددې تر څنګ دوړې، درنه او ولاړ ساه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګوونکې هوا.

پېير چې درې ورسته د موژايسک په ښارګوټي کې ورانده لاړ، د واټ ځنګ ته کېناست.

د تيارو لمن خوره او د توپونو ډزې ويده شوې. پېير ځنګله ولګوله، وغځېد او تر ډېرې پورې همداسې پروت او هغه تيارو ته ځير و چې په تته تياره کې دده له ځنګه تېرېدې. پر له پسې يې داسې انګېرله چې مرګني ګولۍ يې پر سر راورېږي. هغه به ورېږدېده او ټکان به يې وخوړ. د هغه هېڅ په ياد نه و چې څو مره وخت هلته پاتې شو. شپه چې نيمايي شوه، درې سرتېرې چې وچې لښتې يې ځان پسې راکشولې، راغلل او ده ته نږدې يې اور ولګاوه.

سرتېرو به کله ناکله پېير ته مخ وروا ړاوه او خپل اور کې به يې اور لړونې وواهه. ديګ يې پر اور کېښود. په هغه کې يې وچه ډوډۍ وره کړه او لږ د لم وازده يې هم ورواچوله. د خوړو ښه او زړه راښکوونکې بوی له لوګي سره يو ځای شو. پېير سر را هسک کړ او سوړ اسويلی يې ووېست. سرتېرو (هغوی درې تنو) پرته له هغه چې پېير ته پام وکړي، خپله ډوډۍ خوړه او خبرې يې کولې.

له سرتېرو نه يو تن ناڅاپه پېير ته مخ وروا ړاوه او وې پوښتل: ته، د کومې ډلې نه يې؟ پېير فکر وکړ چې له دې پوښتنې نه د سرتېرو موخه دا ده چې ډوډۍ غواړې او کنه؟ که غواړې يې، وو ايه ته ښه سړی يې او يا څوک يې؟

پېير وويل: زه، زه،

هغه داسې انګېرله چې خپل دريځ ددې لپاره ټيټ وښيي، چې سرتېرو ته ورنږدې او هغو ته د پام وړ و اوسي. هغه وويل:

-که رښتيا غواړئ، زه يو اربکي افسر يم، خو زما پوځي ډله دلته نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شته، زه په جګړه کې وم او خپل کسان مې ورک کړل.

يوه سرتېري وويل:

- ګوره !ته خو !

بل سرتېري سر وښوراوه.

لومړي سرتېري پېير ته وويل: که زموږ آش خورې، مهرباني وکړه، هغه خپله لرګينه کاچوغه وڅټله او هغه ته يې ورکړه.

پېير، نغري ته نږدې کېناست او د آش په خوړو شو. دغه خواړه ده ته په ټول عمر کې د خوړو شويو خوړو په منځ کې تر ټولو خوا ږه خواړه و. په هغه وخت کې چې دی پر ديګ ور خم و، په اشتهايي آش خوړ، کاچوغه يې ډکوله او پرله پسې خولې ته رسوله، د هغه څېره د اور د شغلو په رڼا کې ښه څرګنده وه، سرتېرو په چوپه خوله هغه ته کتل.

له هغو نه بيا يو تن وپوښتل:-ته وو ايه، ته چېرې روان يې؟

-زه موژايسک ته ځم.

-ښه، ښه ته ارباب يې؟

-هو کې !

-نوم دې څه دی؟

-پيوتر کيريلوويچ

-ښه پيوتر کيريلوويچ !درځئ چې ځو، موږ به تا موژايسک ته ورورسوو.

په تپه تياره کې سرتېري له پېير سره مل د موژايسک پلو وخوځېدل. سپېدې او چرګ بانګ و چې هغوی موژايسک ته ورسېدل. پر هغو لارو چې ښار پروت و،ورختل. پېير له سرتېرو سره ګډ روان و او چور يې هېره شوې وه چې دده انګړ ډوله مېلمستون ددغو لوړو په لمنه کې دی او دوی له هغه ځايه تېر شوي دي. د هغه چرت داسې خرابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، که دده چوپړ چې دده پـه لـتـه پسـې ښـار تـه تللی او اوس بېرتـه انګـړ ډوله مېلمستون ته راستنېده، د غونډې په نیمایي کې ده تـه پـر مـخ نـه وای ورغلـی، دده بـه نـه و پـه یـاد شـوی، چـې چېـرې روان دی. دی بـه همداسـې وړانـدې تللـی وای. د هغـه چـوپړ، پېیـر د هغـه لـه ځـانګړې سپینې خولۍ نه چې تل به یې پر سر وه، د شپې په تیاره کې وپېژاند. او غږ یې پرې وکړ:

-والاحضـرته ! مـوږ نـو ناهیلـه شـوي وو، تاسـو ولـې پلـې روان یاستئ؟ چېرې ځئ مهرباني وکړئ !

پېیر وویل: اخ، رښتیا هم، چېرې روان یم؟

سرتېري ودریدل.

له هغو نه یو تن وویل: -نو څنګه؟ تاسو خپل سړي پیدا کړل؟

د یو بل سرتېري غږ پورته شو:

-د خـدای پـه امـان پیـوتر کیریلېـوویچ ! پـه مخـه ښـه پیـوتر کیریلوویچ !

پېیـر وویـل: د خـدای پـه امـان. او لـه خپـل چـوپړ سـره د کـور پلـو وخوځېد.

پېیر لاس جیب ته کړ او ځانسره یې وویل: یو څه باید هغو ته ورکړم، خو کوم غږ، غږ پرې وکړ: -نه، مې یې ورکوئ !

په دغه انګړ ډوله مېلمستون کې ځای پاتې نه و، ټولې کوټې ډکې وې. پېیـر انګـړ تـه ننـوت، خپلـې ګـاډۍ تـه وخـوت او وغځېـد. سـر یـې ومروړه او ویده شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

پیبیر سر پر بالښت ایښی و، په ویده کېدو و چې ناڅاپه یې د ټوپونو د ډزو غړمبهارې، بوم، ډز، ډوز، د ټپیانو د زګیرو نه ډکې زارۍ او چغې د لګېدو نه مخکې د ګولۍ وحشتناکو آوازونو یې په غوږو کې شرنګهاری جوړ کړ، د باروتو او وینو بوی یې تر سپږمو شو، په زړه یې د مرګ وحشت او ګېنې ورننوته او د مرګ ویرې وویراوه. سر یې له مروړل شوي کوټ نه راووېست او غاړه یې هسکه کړه. د مېلمستون ډوله کور په انګړ کې آرامه آرامي وه. یوازې د مېلمستون د دروازې ساتونکې ګرځېده راګرځېده او په خټه کې د هغو د ګامونو آواز او د لوېې دروازې له ساتونکو سره د غږېدا غږ راته. په ګراج کې چې د پیبیر سر پورې دده ګاډی ولاړه وه، د کوترو په جاله کې، دده د سر پورته کېدو سره کوترې وډارې شوې. په ټپه تیاره کې یې وزرونه وپړکول. په ټول انګړ کې د تازه ریبل شویو وښو بوی، چې د سوله ایز وخت زیری یې درلود او د پیبیر ډېر خوښېده، ولاړ و. د دوو تر څنګ ولاړو انبارونو، تر منځ. له ستورو ډک شین آسمان ځلېده.

پیبیر په زړه کې وویل: د خدای شکر دی، چې دا هر څه پای ته ورسېدل او بېرته یې سر په کوټ کې ومروړه. بیا په زړه کې وویل:

-دا ډار څومره وحشتناکه دی او څومره شرم دی، چې زه وډار شوم. او هغوی.. هغوی تر پایه ټینګ ودریدل، آرام ودریدل.

له هغوی نه د پیبیر موخه سرتېري وو. هغه سرتېري چې په مورچلونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ولاړ وو او هغه سرتېري چې ده ته يې ډوډۍ ورکړه او هغه سرتېری چې د شمايلو په وړاندې ګونډه او د خدای دربار ته يې دعا کوله. هغوی، هغه عجيب کسان چې تر هغې ورځې پورې ده نه وو ليدلي، ده نه پېژندل، هغوی، په ډاګه او براﻻ دده په خيال کې د نورو نه توپير پيدا کړ.

پيير چې بيا د ويدو کېدو هڅه کوله، په زړه کې يې ويل:

-څومره ښه دی چې سړی سرتېری وي. ساده سرتېری. د زړه له کومې د هغو دنيا ته ورننوتل او هغه څه چې دوی يې داسې زړور کړي دي، په ځان کې روزل او نغښتل! خو دا څنګه کېږي چې، دا شيطاني ناولتوب، اوپر انساني اوږو دا اضافي پېټی له ځانه لرې کړای شو؟ يو وخت و چې ما کولای شول، د دوی په شان واوسم. کولای مې شول، هغه شان چې مې کولای شول، د پلار له کوره وتښتم. آن له دولوخوف سره تر دوئيل نه وروسته کېدای شي چې ما جبرا پوځ ته ولېږي. هغه ته د هغه ورځ غرمنۍ وريادہ شوه چې په هغې کې يې دولوخوف ته د دوئيل بلنه ورکړه او هم يې په تاوژک کې له خپل روحاني مشر سره کتنه لکه برېښنا داسې په خيال کې وروځلېدله. د لوژ پرتمينه غرمنۍ وريادہ شوه. دغه غرمنۍ په انګريزي کلوب کې جوړه، هغه ده، يو څوک آشنا نېږدې ګران سړی د ميز سرته ناست دی. هو کې دا، دی دی. دا روحاني مشر دی. پيير له ځانسره وويل: ګوره! هغه مړ شوی نه و، هوکې مړ شو، خو زه خبر نه وم چې هغه ژوندی دی. او زه څومره غمجن وم چې هغه مړ شو او اوس څومره خوشاله يم چې هغه بېرته ژوندی شوی دی! د ميز يوې خوا ته اناتول، دولوخوف، نيفيڅکي او دينيسوف او څو تنه نور ناست وو او ددغه ډلې خلک پيير ته په خوب کې هماغه شان څرګنده ښکاريده لکه هغه بله ډله چې ده (هغوی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نومول. دغه خلک اناتول، دولوخوف، لوړ لوړ غرېدل، سندرې يې ويلې، خو د روحاني مشر غږ تر هغو نه هم لوړ و. پرله پسې غرېده او د هغه د غږ انګازې هماغه هيبت او غړمبهاري درلود، لکه د جګړې په ډګر کې د توپونو اواز، خو د روحاني آواز له دې ځانګړتياوو سره سره، خوږ او آراموونکی و، پيير په دې نه پوهېده چې روحاني مشر څه وايي، خو په دې پوهېده (ځکه د هغه خبرې هم په خوب کې خورا څرګندې وې) ځکه هغه دنيکۍ په اړه او په دې اړه چې کېدای شي د هغوی په شان شي، غږېده.. که څه هم هغوی مهربانه وو، خو پيير ته يې نه کتل، هغوی پيير نه پېژانده. پيير غوښتل د هغو پام ځانته راواړوي،له هغوی سره وغږېږي، غواړي ودرېږي، خو په همدې شېبه کې يې پښې لوڅېږي او يخېږي.

وشرمېد او په رښتيا يې پښې ځکه لوڅې شوې وې، چې کوټ ترې ښوييدلی و او ده بېرته په لاس راپټې کړې. په يوه شېبه کې پيير کوټ راسم کړ. سترګې يې وغړولې، هماغه انبار، هماغه په انبار کې ولاړې ستنې، او هماغه انګړ يې وليدل، خو اوس هر څه په تور تم کې ډوب نه و، لږه رڼا شوې وه، او پر هر څه شبنم او لړې ليدل کېدل او د يخنۍ احساس کېده.

پيير فکر وکړ: سپېدې شوې دي ! خو پروانه لري، زه بايد د روحاني مشر خبرې تر پايه واورم، بيا يې سر په کوټ کې ومروړه، خو نه هغه غرمنۍ او نه روحاني مشر يو هم نه و، يوازې خيالونه پاتې وو، هغه خيالونه چې په څرګنده ويل شوي، هغه خيالونو چې چا ويل او يا په خپله پيير په خپل ذهن کې تصورول.

پيير، وروسته دغه خيالونه وريادول، که څه هم دغه خيالونه دده د هغې ورځې د سترګو ليدلی حال، خبرې وې، خو دی په دې ډاډه و چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته، دا دده له خیاله بهر چا ویلي دي. هغه داسې انګېرله چې هغه هېڅ کله دا توان نه درلود چې په ذهن کې د دغه شان خیالونو تصور او داسې یې څرګنده بیان کړای شي.

دغه غږ هغه ته ویل:

-جګړه د خدای د قانون په وړاندې، د انساني آزادۍ د تسلیمي تر ټولو خورا ګرانه بڼه ده. سادګي د خدای اطاعت دی، له هغه تېښته نه شته، او هغوی ساده دي. هغوی غږېږي نه، هغوی کړه کوي. ویل شوې خبره سپین زر دي. او ناویل شوي وینا سره زر. تر هغه پورې چې انسان ډارېږي پر هېڅ څه لاسبری کېدای نه شي او هغه څوک چې نه ډارېږي هر څه د هغه دي. که زوریدل، نه وای، انسان به نه خپلې پولې، نه به یې خپل ځان، یو هم نه پېژاند. تر ټولو نه ګرانه خبره (هغه لا په خوب کې لیدل یا اوریدل) داده چې وکولای شو د ټولو اند ښنو معنوي یووالی په روح کې ونغاړو. پېیر په روحي تلوسې یې تکرار کړه: د ټولو شیانو یووالی، نه، یووالی نه، اند ښنې نه شو کولای سره یو ځای او یو کړو، هغه باید سره پیوند کړو. هوکې، باید پیوند شي، هوکې باید پیوند شي، باید پیوند شي ! پېیر هغه داسې انګېرله، چې یوازې په دغو، کټ مټ په دغو کلمو او تورو، یوازې او یوازې په دغو کلماتو، هغه څه چې دی یې ویل غواړي، انځوریدای شي. او هغه زوریدنه چې دی یې زغمي، پای ته نه رسېږي. هغه زیاته کړه:

-هوکې اند ښنې باید سره پیوند شي، نور نو باید پیوند شي.

یو غیبي اواز تکراروله:

-ښاغلی والاحضرت ! باید پیوند شي ! نور نو باید پیوند شي ! والاحضرت ! باید پیوند شي ! نور نو ددې وخت راغلی چې سره وتړل شي.. والاحضرت.. باید وتړل شي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د پيير د څاروان غږ و چې هغه يې کوله، پيير راويښ کړي. لمر مخامخ د پيير په مخ ورلګېده. هغه ناولي او له دوړو خاورو ډک مېلمستون ته وکتل. د مېلمستون د انګړ د څاه په شاوخوا کې سرتېرو ډنګرو آسونو ته اوبه ورکولې. او ګاډۍ د مېلمستون له دروازې وتلې، پيير په کړکۍ کې د دې ټولو تر ليدلو ،مخ واړاوه، سترګې يې وتړلې، په تلوار يې د ګاډۍ پر څوکۍ کې بيا ځان وارتيږه او وې ويل:

-نه، نه زه دا نه غواړم، زه نه غواړم دا ووينم او نه غواړم پرې پوه شم. زه غواړم په هغه څه پوه شم، چې په خوب کې راته ځرګند شوی دی. که يوه شېبه نور نه وای راويښ شوی، په ټولو به پوه شوی وای، اوس نو څه وکړم؟ پيير په وحشت دا احساسوله، هغه څه چې ده په خوب کې ليدلي او دی پرې پوه شوی ټول رژيدلي او پرزيدلي دي.

څاروان او څوکېدار پيير ته ويل چې يو افسر راغلی او خبر يې راوړی دی، چې فرانسويان موژايسک ته نږدې کېږي او روسان شاتګ ته اړ شوي دي. پيير پاڅېد او سپارښتنه يې وکړه، ځان جوړ، آسونه چمتو او ده پسې راشي او خپله پلی د ښار پلو وخوځېد.

پوځ له ښاره په وتو و او د لس زرو په شاوخوا کې ټپيان يې په ښار کې پرېښودل، دغه ټپيان په انګړو کې، د کورونو په کړکيو کې او ډلو ډلو په کوڅو کې ګڼه ګونه جوړه کړې وه. په کوڅه کې د هغه ګاډۍ تر څنګ چې بايد ټپيان يې وړي وای، چغې، ښکنځلې او د وهلو ټکولو غږ اورېدل کېده. پيير ده پسې خپله رارسېدونکې ګاډۍ خپل ټپي شوي آشنا جنرال ته ورکړه او دی هم له هغه سره په ګډه مسکو ته لاړ، هغه د لارې په اوږدو کې د خپل اوښي او د سرداراندرې له مرګه خبر شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

پییر د اګست په ۳۰ مه نیټه مسکو ته راستون شو. د مسکو رسېدونکي تم ځای ته نېږدې، د راستوپچین یاور دی ولید.

یاور وویل:

-موږ هره خوا تاسو لټوو، ګراف غواړي هرو مرو له تاسو سره وګوري. ښه به دا وي چې همدا اوس هغه ته ورشئ، ځکه هغه هیله لري،له تاسو سره د یو مهم کار په اړه وغږېږي.

پییر پر ته له هغه چې خپل کور ته لاړ شي، یوه ګاډۍ یې ونیوله او مخامخ د مشر قوماندان کور ته ورغې.

ګراف راستوپچین د همدې ورځې پر سهار د سکولنیکي په سیمه کې له خپل کلیوال کور نه ښار ته راغلی و. د مشر قوماندان کور له هغو بې شمېره مامورینو نه چې د سپارښتنو او آوامرو داخېستو لپاره راغلي وو، ډک و. هغو د انتظار په خونه او دهلیز کې راټول شوي وو. واسیلچیکوف او ګراف پلاتوف لا د مخه له مشر قوماندان سره کتلي و او هغه ته یې ویلي و چې د مسکو ساتنه ناشوني ده او هغه به تسلیم شي. که څه هم دغه خبرونه له ولس نه پټ ساتل کېدل، خو د بېلا بېلو ادارو چارواکي او مامورین هم د ګراف راستوپچین په څېر پوهېدل چې مسکو به د دښمن لاس ته لوېږي. هغوی ټول راغلي وو چې له خپلو دندو استعفا وکړي او له مشر قوماندان نه وپوښتي چې د هغوی تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

واک لاندې ادارو سره څه وکړي.

کله چې پېير د ګراف د هرکلي کوټې ته ورننوت په دې وخت کې له پوځه راغلی استازی له هغه ځايه راووت.

دغه استازي، د هغو پوښتنو په ځواب کې چې له هغه نه کېدې، په خورا ناهيلۍ لاسونه وښورول او له تالاره ووت.

پېير د انتظار په کوټه کې پاتې شو، په ستومانه او ستړو سترګو يې په هغه ځای کې ناستو بېلابېلو کسانو، زړو، ځوانانو، پوځيانو ولسي او نورو خلکو ته کتل. د ټولو په څېرو کې د ناآرامۍ او ناخوښۍ نښې ښکارېدې. پېير د مامورينو يوې ډلې ته چې يو تن يې په کې پېژانده ورنېږدې شو. هغوی،له پېير سره تر سترې مشې وروسته خپلو خبرو اترو ته دوام ورکړ.

-هماغه شان يې چې لېږلي دي، هماغه شان دې راستانه کړي. څه ټکه خو نه رالوېږي، خو خبره په دې کې ده چې اوس هېڅوک د هېڅ شي ځواب نه وايي.

يو بل تن،هغې چاپ شوې پاڼې ته چې په لاس کې يې وه، اشاره کوله او ويل يې:

-ګورئ ! دلته ليکل شوي دي کنه؟

هغه لومړي تن وويل:

-دا بيا بله خبره ده، دوی اړ دي چې دا د خلکو لپاره وليکي.

پېير وپوښتل: دا څه شی دي؟

-نوې اعلاميه ده.

پېير هغه راواخېسته او په لوستو يې پيل وکړ:

« ددې لپاره چې والاحضرت دې خواته له راتلونکو پوځونو سره ژر تر ژره يو ځای شي، له موژايسک نه اوښتی او په يوه ټينګ او ډاډمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې یې مورچل نیولی دی، په داسې ځای کې چې دښمن پر هغه ناڅاپي برید ونه شي کولای. هغه ته له دې ځایه اته ځلو ښت عرادې توپونه او څه نور مهمات ورلېږل شوي دي. والاحضرت وايي چې د وینې تر وروستي څاڅکي پورې د مسکو ساتنه کوي او آن چمتو دی چې کوڅه په کوڅه وجنګېږي. ورونو ! تاسو دې ته هم پام کوئ چې دولتي اداري تړل شوي دي، موږ باید هغه منظمې کړو، ډاډمنو ځایونه ته یې واستوو او یا به ظالمانو او شر اندازو سره ګورو، خو د دې لپاره چې خبرې دې ته ورسېږي، زه ښاري او کلیوالو زړو او ځوانانو ته اړتیا لرم. د دې لپاره به مو دوه ورځې مخکې خبر کړم، خو اوس دې ته اړتیا نه شته، نو ځکه څه نه وایم. تېرونه راواخلئ، نېزې هم بدې نه دي، خو شاخې تر ټولو بیا ښې دي. یو فرانسوي خو د جودرو تر یوې بوجۍ درونند نه دی. سبا تر غرمنۍ وروسته یو(ا فیرسکانو می) شمایل را اخلم او د ټپیانو د دیدن لپاره د ایکاترین روغتون ته ورځم. هلته به او به مبارکې کړو او هغوی به ژر روغ شي. زه اوس روغ یم،زما سترګې خوږېدې اوس مې دواړه سترګې ويني.»

پېیر وویل: خو ما ته پوځیانو ویلي و چې په ښار کې جګړه ناشونې ده او مورچلو نه هم..

هغه لومړني چارواکي وویل:

-موږ هم په همدې اړه غږېدلو.

پېیر وویل: دا بیا څه معنا لري چې لیکلي یې دي، زما سترګې خوږېدې او اوس دواړه ويني.

یاور په موسکا وویل: د ګراف پر سترګو بخار راختلی دی، کله چې ما هغه ته وویل خلک راغلي چې تا وګوري، هغه خورا نا آرامه شو. او ناڅاپه یې هماغه موسکا پرشونډو خپله پېیر ته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-رښتيا ښاغلی ګراف موږ اوريدلي چې تاسو هم له کورنيو ستونزو سره لاس ګريوان ياست؟ داسې ويل کېږي چې ستاسو مېرمن ګرافينه...

پيېير بې پروا وويل: ما خو څه نه دي اوريدلي، ښه وايه، تاسو څه اوريدلي دي.

ياور چې هماغه موسکا يې پر شونډو خوره وه، وويل:

-نه، نه، پوهېږئ ! خلک هسې آوازې هم خپروي، خو زه وايم ما هسې اوريدلي دي.

-وايه څه دې اوريدلي؟

ياور بيا په هماغې موسکا وويل: هو کې، داسې ويل کېږي، چې ګرافينه ستاسو ميرمن تکل کړی دی، بهر ته لاړه شي، کېداى شي، دا هسې آوازه وي..

پيېير په ګبنې خپلې شاوخوا ته وکتل او وې ويل:

-کېداى شي ! هغه، هغه لنډ ونې زاړه سړي ته چې پاکې جامې يې اغوستې، تکه سره بشره يې لرله، لوړه بږيره، او ګڼ بانه يې لکه واوره تک سپين و، اشاره وکړه وپوښتل:

-دا بوډا څوک دی؟

-دا يو سوداګر دی، هو تلي، هغه ويريشياګين نومېږي. تاسو به د هغې خبرپانې کيسه اوريدلې وي؟

پيېير د بوډا آرامې، ټينګې څېرې ته وکتل او په داسې حال کې چې په هغې کې يې د خيانت نښې ليدې وويل:

-ښه ويريشياګين همدا دی !

ياور وويل: نه دا خپله هغه نه دی، دا يې پلار دی، دا هماغه څوک دی چې خبرپانه يې ليکلې ده، هغه ځوان دی، هغه نيول شوی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ښکاري چې تور يې درونددی.

يو بوډا چې يو ستورى يې پر ټټر ځړېده او يو بل په ختمه الماني مامور، چې صليب يې په غاړه کې پروت و ، له دغې ډلې سره يو ځای شول.

ياور کيسه کوله: ګورئ ! دا جړه کيسه ده، دا خبر پانه دوه مياشتې مخکې راپيدا شوه دا پانه چا ګراف ته راوړه او هغه سپارښتنه وکړه چې دا دې وڅېړل شي. هماغه و چې ګاوريل ايوانوويچ د څېړنې لپاره وګمارل شو ، تر هغه پورې دغه خبرپانه د درې شپېتو تنو لاس په لاس ګرځېدلې وه. ګاوريل ايوانوويچ يو ته ورځي او پوښتنه ترې کوي: دا پانه مو له کومه کړه؟ هغه ورته وايي: پلانې راکړه. بيا هغه پلانې ته ورځي او ورنه پوښتي چې دا پانه تاسو له چا نه اخېستې ده؟ همداسې خوله په خوله، تر هغه چې خبره او وار ويريشياګين ته رسېږي. دلته ياور وخندل او وې ويل: پوهېږئ، يو چا چې ښوونځی هم پای ته نه دی رسولی، يو سوداګر ګوټی، له هغه نه پوښتي: تاسو دا خبر پانه له کومه کړه؟ خو غوره خبره دا وه چې موږ پوهېدو چې هغه خبرپانه يې له چا اخېستې وه، هغه د پستې له مديره پرته له بل چا نه اخېستی نه شوه. خو هغو ،په خپل منځ کې جوړه کړې وه، نو ځکه وايي:

-له هېڅ چا مې نه ده اخېستې، ما خپله ليکلې ده. که هر څومره يې وپوښتو ، هر څومره يې وګواښوه ،هغه په خپلې خبرې ټينګار کاوه او ويل يې:

- خپله مې ليکلې ده. خبره يې په همدې ډول ګراف ته سره ورسوله. ګراف هغه وروغوښت. دا پانه تا له کومه ځايه راوړې ده؟

-خپله مې ليکلې ده.

د ياور پرشونډو له غروره ډکه د خوښۍ موسکا خوره شوه او وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل:

-ګوره ته خو ګراف پېژنې، هغه خورا په قهر شو او وې ویل:

-دا سپین سترګی ګوره، دروغ او ټینګار د څه لپاره !

پېير وویل:

-ښه ښه پوه شوم !ګراف غوښتل چې هغه د کلوچارف په لاس ورکړي او د هغه نوم یاد کړي.

یاور په ډار سره وویل: نه، هېڅکله نه !د کلوچارف له توره پرته،نور تورونه هم ډېر وو، دې تورونو ته هېڅ اړتیا نه وه. هغه لا پخوا شړل شوی و. خو خبره په دې کې وه چې ګراف سخت په قهر شوی و او وې ویل:

-تا څنګه کولی شول هغه ولیکي !هغه له میز نه، د هامبورګ ورځپاڼه راواخېسته، او وې ویل: وګوره !دلته خپره شوې ده. تا هغه لیکلې نه ده، تا هغه ژباړلې ده، هغه هم ناسمه ژباړه، ځکه ته احمق خو په فرانسوي هم نه پوهېږې. تاسو څه فکر کوئ ؟

هغه ځواب ورکړ: نه، هېڅکله نه، ما هېڅ کومه ورځپاڼه لوستې نه ده، دا پاڼه ما خپله لیکلې ده.

-ښه چې داسې ده، ته خایین یې، تا محکمې ته سپارو چې ځړوند دې کړي. ګوره !ووایه خبر پاڼه دې له چا اخېستې ده؟ خو ځوان ویل:

-ما هېڅ کومه ورځپاڼه لیدلې نه ده، ما هغه خپله لیکلې ده. څېړنه او پلټنه ځای پر ځای ولاړه او تر دې نه مخکې لاړه نه. ګراف د هغه پلار راوغوښت، خو هېڅ ګټه یې ونه کړه. محکمې ته یې سپاره، تورن یې کړ او شاقه کار ته یې ولېږه. اوس یې پلار راغلی او د هغه د ښښنې شفاعت کوي. خو لچک ځوان، هسې یو باغي یاغي د سوداګر زوی، د نجونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غوړو جامو لېوال اوس داسې کبرجن شوی چې لـه شيطان نـه ځان زيات ګڼي. ګورئ ! داسې زلمی دی ! پلار يې د کامن پله ته نږدې يوه کافي لري، په دې کافي کې يې د حضرت مسيح يو شمايل.. ځړولی دی چې پـه يو لاس کې يې يـوه سپېڅلې لکړه او پـه بل لاس کې نړۍ نيولې ده. هغه دغه انځور کورتـه وړی دی، څو ورځې يې هلتـه ساتلی دی او يو احمق انځورګر يې پيدا کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

د دغې نوې کیسې په منځ کې و چې پېیر یې مشر قوماندان ته وروغوښت. پېیر د ګراف راستوپچین دفتر ته ورننوت. راستوپچین د پېیر ورننوتلو سره په داسې حال کې چې سترګې او تندی یې مښل، سترګې برندې او تندی یې تریو کړ. لنډ ونی سړي چې هغه ته څه ویل د پېیر د ننوتلو سره سم چپ شو.

همدا چې هغه لنډ ونی سړی ووت، راستوپچین وویل:

-سلام علیکم ستر جنګیاله ! ستاسو د سترو سرښندنو په اړه مې اوریدلي دي، خو اوس نه ددې په اړه ،خبره دې زما او ستا ترمنځ یې ګرانه.

ګراف راستوپچین وپوښتل:

- دا راته ووایه چې ته ماسون (یو مذهبي ډله) یې؟

د راستوپچین خبرې له داسې یوې ملنډې نه ډکې وې، چې تا به ویل ماسون والی کومه ګناه ده او دی غواړي، هغه وبښي. ګراف راستوپچین وویل:

-ما ته په پوره توګه څرګنده ده، ګرانه ! چې ماسون تر ماسونه پورې دی، زه هیله لرم تاسو له هغو ماسونانونه، نه یاستی،چې د بشر د ژغورنې په نامه غواړي روسیه ووژني.

پېیر ځواب ورکړ: هو زه ماسون یم.

-دغه ده، ګورې ګرانه ! تاسو به هرومرو خبر یاستي چې ښاغلي سپرانسکي، ماګنبڅکي هغه ځای ته چې لېږل شوي وای، ولېږل شول،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز ښاغلی کلوچاروف سره هم همداسې وشول او له نورو هغو کسانو سره چې د سلیمان د معبد د جوړولو تر نامه لاندې يې هڅه کوله د خپل هېواد معبد وران کړي. تاسو باید پوه شوي وای چې له هغوی سره د دغه راز کړو لپاره کلک دلایل و، که د دې ځای د پست مدیر ناوړه ګوابښمن سړی نه وای، ما هسې بې دلیله تبعید ولی نه شو. اوس دا هم راته څرګنده ده چې تا له ښاره د هغه د لېږدلو لپاره خپله ګاډی هم هغه ته ورلېږلې او د هغه ځینې کاغدونه دې هم د ساتنې لپاره له هغه اخېستي دي. تاسو ما ته ګران یاست، زه نه غواړم تا ته کومه ستونزه پیدا کړم، زه تر تاسو دوه برابره مشر یم او تاسو ته د پلار په څېر لارښوونه کوم چې له دغه راز خلکو سره خپلې اړیکي بند کړئ او خپله هم ژر تر ژره له دې ځایه لاړ شي.

پیېر و پوښتل: ښه ښاغلیه ګرافه، د کلوچاروف ګناه څه ده؟

راستوپچین چغه کړل:

-د هغه په ګناه زه پوهېږم، دا ستاسو په صلاحیت کې نه دی، چې په دې اړه له مانه پوښتنې وکړئ.

پیېر پرته له هغه چې راستوپچین ته وګوري، وویل:

- که هغه مو د ناپلیون د خبر پاڼو، په خپرولو تورن کړی دی، ښه ده، نو دوی څنګه دا ثابتولی شي؟

راستوپچین له پخوانه لا په لوړ آواز، د پیېر خبرې پرې کړې او وې ویل:

-دا همداسې ده، هغه لا په قهرجن آواز چې د سپکاوی نښې يې یادولې، وویل:

-ویریشیاګین خائین دی او وطن پلورونکی دی او په حق سر يې خپله جزا لیدلې ده. خو ته ما دلته د دې لپاره نه يې راغوښتلی چې زما د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارونو په اړه وغږېږو ، بلکې ددې لپاره مې راغوښتلی یې چې تا ته مشوره درکړم او یا سپارښتنه درته وکړم چې ته دې له دغو شان کسانو لکه کلو چاروف سره خپل اړیکي وشلوې او بیا ژر تر ژره له دې ځایه لاړ شې. د هر چا په سر کې چې داسې لپونتوب وي، زه به یې ترې خلاص کړم،خو ناڅاپه یې دې ته پام شو چې بېزاو خوف سره له هغه چې هېڅ ګناه یې نه ده کړې، غږېږي او پر هغه چغې وهي. په مینه یې د هغه لاس راونیو او وې ویل:

- موږ د یوې سترې بدمرغۍ په درشل کې یو ،زه د ټولو هغو کسانو د نازولو او پاللو وخت نه لرم چې زما دیدن ته راځي، ما به وبښې، اوس ستاسو خوښه چې هر څه کوئ ګرانه ! تاسو اوس څه کوئ؟ زما موخه داده چې تاسو خپله څه کوئ؟ تاسو خپله؟

پېیر پرته له هغه چې سر پورته او د بشرې حالت بدل کړي، وویل:

-هېڅ، هېڅ څه نه کوم.

ګراف تندی تریو کړ او وې ویل:

-د یو دوست مشوره واوره، ځنډېږه مه، ژر تر ژره له دې ځایه ځان باسه، څه ځومره ژر چې کولای شئ، له مسکوه ووزه، روغ او نیکمرغه به هغه ځوک وي چې خبره اوري او غوږ ورته نیسي، د خدای په امان ګرانه ! کله چې پېیر له کوټې نه وت، هغه له دروازې نه ورپسې غږ کړ:

-هو ، رښتیا له یاده مې ووتل، له تاسو نه وپوښتم، دا رښتیا ده چې ګرافینه (د هغه مېرمن – ایلین) د مسیحي کاتولیک کشیشانو منګلو ته ورلویدلې ده؟

پېیر هېڅ ونه ویل،تندی یې تریو او خوا یې داسې شنه شوه چې هېڅکله هغه چا په دې ډول نه و لیدلی او همداسې لاړ او ووت.

کله چې کورته راورسېد ،هوا تیاره شوې وه. په هغه ماښام

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګارنګ کسان دده دیدن ته راغلي وو. د کمیټې سکرتر، د هغه د کنډک ډګروال، د اداري مشر، دوه چوپړان او یو څو تنه ګدایان. هغو ټولو هر یو خپله هیله لرله او داسې غوښتنې یې کولې چې د هغو د ستونزو لپاره پېیر باید پریکړه کړې وای، پېیر په دې خبرو هېڅ نه پوهېده، پروایې نه لرله او پوښتنو ته یې یوازې ددې لپاره ځوابونه ورکول چې د هغو له غمه ځان وژغوري، خو وروسته له هغه چې پېیر، د هغو ارباب یوازې پاتې شو، هغه د خپلې ښځې لیک پرانست او هغه یې ولوست.

هغوی – په مورچلونو کې سرتېري، سردارانډرې ووژل شو... بوډا...
ساده ګي د خدای تابعیت دی، باید وزوربړو... ټولې معناوې باید سره پیوند شي... ښځه غواړي مېړه وکړي... باید هېر کړو او پوه شو...
هغه د کټ پلو ته ورغی. پرته له هغه چې کالي وباسي، ځان یې پر کټ ورواچاوه او سمدلاسه خوب یوړ.

کله چې بل ورځ سهار راویښ شو، د هغه د چوپړانو مشر راغی او ده ته یې خبر ورکړ چې د ګراف راستوپچین نه یو مشر پولیس راغلی او غواړي پوه شي آیا ګراف بېزاوخوف له مسکو نه وتلی دی او کنه؟

تر لسو پورې بېلابېل کسان چې د پېیر دیدن ته راغلي وو، د هرکلو په تالار کې هغه ته سترګه په لاره وو. پېیر په تلوار کالي بدل کړل او ددې پر ځای چې هغو ته ورشي، د ودانۍ د شا د لارې له زینو ښکته شو او له دروازې ووت.

له هغه ورځې، بیا د مسکو د تالان او ورانولو تر پایه پورې، د بېزاوخوف د کورنۍ له غړو نه یو هم، سره له ټولو هڅو او لټولو نه، هېڅ چا نور هغه ونه لید او په دې نه پوهېدل چې هغه چېرې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

د رستوف کورنۍ د سپتمبر تر لومړي نيټې يعنې پر مسکو د دښمن د يرغل تر درشله پورې په دې ښار کې پاتې شوه.

وروسته له هغه چې پيتيا د قزاقانو په ابالنسکي نومې غونډ کې دنده واخيسته او بيا (د بيلايا څرکوف) کليسا ته چې هلته دغه غونډ په کې جوړيده دده تګ، د ګرافينې په زړه کې تلوسه راوپارولـه. دې خيال چې د هغه دواړه زامن، جګړې ته تللي، دواړه دده له پامه لرې شوي، نن يا سبا کېداى شي يو يا دواړه يو ځاى ددې د يوې خورلنډې د درې زامنو په شان ووژل شي، دا ډېره زوروله او سر کال په اوړي کې دا د لومړي ځل لپاره و چې دې تصور د هغه خيالونه په خورا عذابوونکى ډول په ځان اخته کړي وو. دې غوښتل او هڅه يې کوله نيکولاى له جګړې راوغواړي، دې هيله لرله چې خپله پيتيا ته ورشي او هغه يو ښه ځاى لکه پترزبورګ ته واستوي، خو نه دا کار وشو او نه هغه .. هېڅ معلوم نه و چې نيکولاى چېرى دى اوتر خپل وروستي ليکه چې په هغه کې يې له شهزادګۍ ماريا سره د خپلې کتنې يادونه کړې وه، هېڅ حال معلوم نه و.

مشرې ګرافينې هېڅ خوب نه درلود او که به ويده شوه خوب به يې ليده، چې دواړه زامن يې وژل شوي دي. ګراف تر ډېرو مشورو او خبرواترو نه وروسته په پاى کې د ګرافينې د کرارولو لپاره لاره پيدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. هغه پیتیا د ابالنسکي له غونډه د ډېر بېزاو خوف غونډ ته چې د مسکو په څنډو کې مېشت و رابدل کړ. که څه هم پیتیا بیا هم په پوځ کې پاتې کېده، خو د خدمت د ځای په دغه بدلون کې، ګرافینه ځکه لږ آرامه شوه چې لږ تر لږه د هغه یو زوی دې ته نېږدې او ددې تر ځارنې لاندې وي. او هیله یې لرله داسې یو چاره وکړي چې پیتیا داسې په یوه ځای کې وګماري چې نور له هغې لرې نه شي. او هغه په داسې یوه قطعې کې وساتي چې هغه هېڅکله په جګړه کې ګډون ونه کړي. تر هغه پورې چې نیکولای تر ګواښ لاندې و، ګرافینې داسې انګېرله چې د هغه مشر زوی دې ته د هغې تر نورو ټولو اولادونو ګران دی. دې به له دې امله ځان ډېر ملامتاوه، خو کله چې به پیتیا وریاد شو، د هغې کمکی زوی، هغه شیطان پیتیا چې سبقونه یې نه ویل، په کور کې یې هر څه ماتول، ټول یې له ځانه ستومانه کړي وو، هغه پیتیا چې توري سترګې، خندنی څېره او لوړه پزه یې درلوده او پر اننګو یې سوروالی ناست و ،ددغو پخو، بې رحمو او قهرجنو خلکو لاس ته ورلویدلی و، هېڅ څرګنده نه وه چې د څه لپاره جنګېږي،خو بیا هم له هغه خوند اخلي، هوکې هغې ته خپل پیتیا وریاد شو ،نو داسې به یې انګېرله چې هغه تر ټولو اولادونو نه زیات ورته ګران دی. هر څومره به چې مسکو ته د پیتیا د راستنېدو موده لنډیده، په هماغه اندازه به د ګرافینې ناآرامی لا زیاتېده او زیاتېده. هغې داسې تصور کاوه چې دغه نیکمرغه ورځ به هېڅکله راونه رسېږي. هغه نه یوازې د سونیا بلکې د ګرانې ناتاشې او آن د خپل مېړه تر مخې به بې صبري او ناآرامي کوله. هغې به په زړه کې ویل:

-دا ټول څه کومه، زما له پیتیا پرته بل یو هم په کار نه دی.

د اګست په وروستیو ورځو کې د نیکولای بل لیک راورسېد. هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لیک له ورونژ نه رالېږلی و. هلته یې دی، د آسونو پلورلو پسې استولی و. دغه لیک ګرافینه آرامه نه کړه. وروسته له هغه چې پوه شوه چې یو زوی یې له ګوابښ نه لرې شوی دی، د بل زوی، پیتیا د ژوند په اړه یې زورید نه لا پسې زیاته شوه.

سره له هغه چې لا د اګست په شلمه د رستوف ټول نبږدې خپل خپلوان او پېژندګلوي له مسکو نه وتلي وو، سره له هغه چې ټولو پر مشرې ګرافینې ټینګار کاوه چې څومره ژر کېدای شي دوی هم له مسکو نه ووزي، خو هغې تر هغه پورې چې ددې د ژوند پانګه، دهغې کمکی زوی پیتیا له مسکوه را ونه رسېږي، اصلا له مسکوه د وتلو په اړه د چا خبره هم نه اوریده. د اګست په ۲۸ مه نېټه پیتیا مسکو ته راورسېد. د مور له خواخوږۍ، ناز او اند ېښنې نه ډک هرکلی، د ځوان شپاړلس کلن افسر خوښ نه شو. که څه هم مور خپل دغه تکل چې زوی، نور له ځانه، نه لرې کوي، له هغه نه پټ ساته، خو پیتیا د مور په دغه خیال پوه شو او د مورني احساس او غریزې له مخې په دې پوهېده چې د مور نازول او پالل به دی له کاروباسي او نور به یې هم نازولی کړي. (دده په وینا) دده د مېړنتوب اور به آرامه کړي. هغه مسکو ته د راتګ په وخت کې له مور سره خورا سوړ تګ راتګ کاوه او له هغې سره د مخامخ کتنې نه یې ډډه کوله. او تل یې له خپل خور، له ناتاشا سره چې پر ده ډېره مهربانه وه او د ورور ګلوۍ مینه یې ورسره کوله، خپل وخت تېراوه.

ګراف د خپل همیشنې دریځ له مخې د اګست تر ۲۸ مې پورې له مسکوه د وتلو لپاره هېڅ ډول چمتووالی نه درلود، خو د اګست په ۳۰ مه د ریزان له ولایت او د مسکو له څنډو نه د دوی لېږدولو ته ګاډۍ راورسېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اګست له ۲۸ مه تر ۳۰ مې پورې ټول مسکو په شروشور او خوځښت کې و. د ګاډیو کتارونو هر ورځ د بارادنیو د جګړې په زرګونو ټپیان، د دراګامیلووا له دروازې نه مسکو ته راوړل، په ښار کې دې خوا هغې خوا رسول. د مسکو په زرګونو او سپدو نکي او د هغو کډې یې د ښار د نورو دروازو له لارې له ښاره ووېستل. د راستوپچین د خبر پاڼو سره سره، یا له هغو پرته، یا د هغو د اغېز له مخې ډولاډول ضدو نقیض او عجیبې غریبې آوازې به په ښار کې خورېدې. یوه، به ویل چې څوک له ښاره وتلو ته نه پرېږدي، بل به برعکس ویل چې ټول شمایل یې د ښار له کلیساوو نه راټول او ټول خلک په زوره له ښاره باسي. چا به ویل چې د بارادنیو تر جګړې وروسته روسي پوځ د پخوا په شان جګړې ته دوام ورکړي او فرانسویانو ماته کړې ده، کوم تن به بیا د هغه ضد خبره کوله او ویل به یې چې روسي پوځ تالا شوی دی، بل به ویل چې د مسکو اربکیان، له روحانیونو تر مخې شوي دي او ځان درې غونډیو ته رسوي، چا بیا په پټه پټه ویل چې کشیش اګوستین ته له مسکو نه د وتلو اجازه نه ده ورکړ شوې، د وطن خایینان نیول شوي کلیوالو پاڅون کړی او هغو کسانو چې کډه کړې ده، په کورونو یې تالان ګډ کړی دی، داسې او داسې نورې آوازې، خو دا ټولې آوازې وې، په اصل کې ټول هغه چې کډه شوي وو او هغه څوک چې پاتې شوي وو (او هغه جرګه چې په هغه کې د مسکو د تسلیمي پریکړه کېده، لا په فیلي کې جوړه شوې نه وه) ټولو داسې احساسوله (او خپل احساس یې پټاوه) چې مسکو به هرومرو تسلیمېږي. هر څوک باید ژر تر ژره وتښتي او خپلې شتمنۍ خوندي ځای ته ورسوي. خلکو داسې ګڼله چې او سني هر څه باید راوپرزېږي او د هغه پر ځای بل دولت جوړ شي، خو د سپتمبر تر لومړۍ نېټې پورې هېڅ شی بدل شوی نه و، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شان چې يو جاني د پانسۍ رسی ته بدرګه کېږي او هغه په دې پوهېږي چې اوس بايد هر څه بدل او دی اعدام شي، خو بيا هم شاو خوا ګوري او خپله کړه خولۍ راجوړولي، دغه شان مسکو هم سره له هغه چې انګېرل کېده، ژر به سقوط وکړي او ټول هغه اړيکي چې خلکو د هغو له مخې ژوند کاوه او ورسره رږدي و، وشلېږي خو بيا يې هم بې ارادې خپل ورځني ژوند ته دوام ورکاوه.

د مسکو تر سقوطه د درې ورځو په اوږدو کې د رستوف د کورنۍ ټول غړي هر يو د خپل ژوند په بېلابېلو غمونو کې ډوب وو، ګراف اليا اندريوويچ د کورنۍ مشر پرله پسې د ښار بېلابېلو سيمو ته تګ راتګ کاوه، هلته به يې رنګارنګ آوازې اورېدې، بېرته به کورته راستنېده او په تلوار سره به يې له ښاره وتلو ته د چمتووالی سپارښتنې کولې.

ګرافينه د کالو او د کېږو د ټولولو څارنه کوله، له ټولو نه خپه وو او پرله پسې پېتيا پسې، چې له هغې نه تښتېده، دې خواته او هغې خواته تلله راتلله. ناتاشې سره به يې ځکه رخه کوله چې پېتيا به ټول وخت له هغې سره و. يوازې سونيا وه چې په رښتيا يې کارونه کول، کالي يې ټولول، خو هغه هم په دې وروستيو وختو کې ټول وخت ځکه خواشينې وه. چې د نيکولای هغه ليک يې ددې په مخ کې لوستې و، چې په هغه کې له شهزادګۍ ماريا سره د هغه د کتنې يادونه شوې وه. ګرافينه، د ليک تر لوستلو ډېره خوشاله شوې وه او ويل يې و چې د نيکولای او شهزادګۍ په دغه کتنه کې د خدای ارادهويني.

ګرافينې ويلي و:

- زه هېڅکله په دې نه وم خوشاله چې سردار اندرې بالکونسکي (د ماريا ورور) له ناتاشې سره کوژده وکړه، تل مې دا هيله لرله، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیکولای له شهزادګۍ ماریا سره واده وکړي.
سونیا داسې احساسوله چې د ګرافینې دا خبره ربښتیا هم ده، ځکه د رستوف د کورنۍ د دیوالي کېدو د مخنوي یوازینۍ لاره دا وه چې نیکولای له یوې بډایې نجلۍ سره واده وکړي، له شهزادګۍ ماریا پرته، بله ښه ناوې نه پیدا کېده، خو د سونیا لپاره دا ستره بدمرغي وه، ددغې خواشینۍ او د غم له لوی پېټي سره سره بیا هم هغې په ځان کې دا توان پیدا کړ چې د چوپړانو لارښوونه وکړي، د پړو او پېټیو په تړلو او راټولولو کې ونډه واخلي، نو ځکه ټوله ورځ همداسې اخته وه. ګراف او ګرافینې به چې کله غوښتل کومه سپارښتنه او غوښتنه وکړي، هغې ته به یې ورغږ کړ. پیټیا او ناتاشا نه یوازې له خپلې مور او پلار سره مرسته نه کوله، بلکې په خپلو نازونو او کړو وړو به د نورو خندا کېدل. ټوله ورځ د هغو د خندا کړسهاری شروشور او خپل منځ کې د هغو د ناندریو غږ او چغې پورته وې. خوشاله به وو، خندل به یې، خو دې خندا کوم ځانګړې علت نه درلود... پیټیا وروسته له هغه چې پوځ ته تللی و، نور نو هغه وړوکی هلک نه و (لکه هغه شان ټولو ورته ویل) بلکې پوه تکړه او زړور زلمی و. هغه له دې کبله خوشاله و چې له (بیلې څرکوې) له سیمې نه چې هلته نن سبا جګړه پیل کېده، مسکو ته را بدل شوی دی، خو دا ځای هم ژر د جګړې ډګر کېدونکی و، خو دی له ټولو نه زیات په دې خوشاله و چې ناتاشا هغه څوک چې ددې ساعت به ورسره ښه تېروه خوشاله و. ځکه ناتاشا له دې امله خوشاله وه چې تر اوږدو غمونو وروسته اوس، بې غمه شوې وه، او داسې څه نه و، چې هغه ته څه غم ورپه یاد کړي او خوا یې شنه کړي. د هغې روغتیا هم ښه شوې وه، ددې تر څنګ هغه په دې خوشاله وه چې یو څوک یې تر څنګ و چې ددې ستاینه یې کوله.. پیټیا سر تر پایه ددې په ستاینو لګیا و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیتیا د خوشالۍ بل غوره علت دا و چې جګړه د مسکو دروازو ته رارسېدلې وه، ډېر ژر به د دغو دروازو تر شا ډزې پیل کېدونکې او د خلکو تر منځ به وسلې ویشل کېدونکې وې، خلک تښتېدل، کومې خواته تلل او کوم عجیب غیر معمول څه پېښېدل. دا ټول د هر چا په تېره د ځوانانو لپاره یو عجیب څه برېښېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

د اګست په يو ډېر شمه د سه شنبې په ورځ، د رستوف په کور کې هر څه لاندې باندې او ګډوډ وو. ټولې دروازې پرانېستې، څوکۍ او ميزونه يې راټول کړي او يا يې د باندې راېستلي وو او يا يې هماغسې ځای پر ځای کړي وو. هينداري او تابلو ګانې يې له ديوالونو نه ښکته کړې وې. هرې خوا ته صندوقونه ايښي و او دې خوا هغې خوا وا ښه ،د پوښولو کاغذونه او رسۍ پرتې وې. هغو کليوالو او چوپړانو چې دا ټول شيان او کپړې ځای پر ځای کول، په درنو درنو قدمونو په لرګين غولي، دې خوا هغې خوا ته تلل راتلل. د کور په انګړ کې بې شمېره کليوالي ګاډۍ او کراچۍ چې ځينې يې بارشوې او ځېنې لا تشې ولاړې وې.

د کور او انګړ فضا د هغو چوپړانو او کليوالو له غږېدا ، نارو او شروشور نه چې له خپلو ګاډيو او کراچيو سره له کلي نه راغلي وو ، ډکه وه. هغوی يو بل ته نارې وهلې او پر يو بل به يې غږ کاوه. دا ښکاره نه وه چې ګراف لا سهار د وخته چېرې تللی و. ګرافينه چې له شروشور نه يې سر په درد شوی و او په لامده شوي دستمال يې تړلی و ، په واړه تالار کې ويده وه. پيتيا په کور کې نه و او هغه د خپل هغه ملګري کور ته چې دواړو غوښتل د اربکي پوځ نه ځان رسمي پوځ ته بدل کړي، تللی و. سونيا په تالار کې وه، د چينو او کرېستالو د کپړو د تړلو شويو پيټو ساتنه يې کوله. ناتاشا په خپله کوټه کې چې تالان شوې هغې ته پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدله، د خپلو کميسونو او د غاړې د دستمالونو په منځ کې ناسته وه. .. هغې خپل ځېنې کالي چوپړانو ته وروبښل، خو کله چې خبره دې ته ورسېده چې يو څه بايد ټول کړي، هغه ښه او بد جلا کړي، حوصله يې په تنګه شوه او دونياشا ته يې وويل:

-ته، ګرانې دونياشا، ته به يې راته ټول کړې، هـ؟

همدا چې دونياشا ژبه وکړه چې په مينه به دا کار ورته وکړي، ناتاشا پر غولي کېناسته او د نڅا هغه پخوانی کميس يې راواخېست او په خيالونو کې ډوب شوه.. بيا ببرته له ځايه پاڅېده، له کړکۍ نه يې د باندې وکتل. په کوټه کې، له ټېپيانو نه ډکه يوه کراچۍ ولاړه وه.

مينځې، چوپړان، آشـــــپزان، ګاډيوانان، تحويلداران، دګاډيوانانو ملګري د آشپزانو شاګردان، ټول او ټول د دروازې خواته ولاړ او ټېپيانو ته يې کتل.

ناتاشې سپين دستمال پر سر واچاوه، دد ستمال دوه څوکې يې په لاس ټينګې ونيولې او لاړه کوڅې ته ووتله.

بوډۍ ماوراکوزمينيشنا، پخوانۍ تحويلداره د دروازې په شا و خوا کې له ګنه ګونې راجلا او هغې ګاډۍ ته چې په پړو ترل شوې او کېږدۍ ډوله وه، ورنږدې شوه. هغې په ګاډۍ کې له ځوان پراته افسر سره چې رنګ يې الوتی و، خبرې پيل کړې. ناتاشا څو ګامه وړاندې لاړه په داسې حال کې چې خپل د سر دستمال يې، هماغه شان په دواړو لاسونو کلک نيولی و، په حيا ودريده او د ځوان افسر هغو خبرو ته يې غوږ ونيو چې هغې زړې کلي دارې ته يې کولې.

ماوراکوزمينيشنا وويل:

-ښه، ته نو په مسکو کې هېڅوک نه لرئ؟ ښه به داوي چې په کوم کور کې آرام وکړئ، بلکه بل ځای نه وي، له موږ سره واوسه، زموږ خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادارن هسې هم روان دي.

افسر په خورا ناتوانه غږ وویل:

-نه پوهېږم ما به څوک پرېږدي او کنه؟ دغه زموږ قوماندان دی، له هغه نه وپوښتئ. هغه یو څورب جګړن ته چې په کوڅې کې د ولاړو کراچیو له کتاره راستنېده اشاره وکړه.

ناتاشې چې له وحشته یې سترګې وتلې وې. د ټپي افسر مخ ته یې کتل، په هماغه شېبه کې د جګړن خواته ورغله او وې ویل:

-کولی شي دغه ټپیان زموږ په کور کې پاتې شي؟

افسر چې موسېده، لاس یې خولۍ ته ورپورته کړ. سترګې یې له خندا نه تنګې شوې او وې پوښتل:

-دا پېغله څه هیله لري؟

ناتاشا خپله پوښتنه په آرامۍ تکرار کړه، که څه هم د سر دستمال یې په دواړو لاسونو کلک نیولی و، څېره یې داسې ځیره وه چې د جګړن له شونډو موسکا ورکه شوه، په فکر کې لاړ، ګواکې په دې اړه یې فکر کاوه چې آیا دا کار شونی دی او کنه. هغه وویل:

-آه، هو کې، څه وایي، هو، اجازه ده.

ناتاشا په کراره سروښوراوه، په چټکۍ د ماوراکوزمینیشنې خواته چې د افسر تر څنګ ولاړه او په خواخوږۍ یې هغه ته کتل، ورغله. هغې په کرار او نرۍ آواز د ماوراکوزمینیشنې په غوږ کې وویل:

-کېدای شي، اجازه ده، هغه وویل اجازه ده.

په ګاډۍ کې پروت افسر د رستوف دوی انګړ ته ورننوت. او له ټپیانو نه ډکې په لسګونه ګاډۍ او کراچۍ د خلکو په غوښتنه، د پاورسکایا کوڅې (هلته د رستوف کورو) پلو ته ور روانې او د کلا د دروازې خواته ورنېږدې شوې. د ناتاشا دغه غیر معمول کړه خوښېدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او له دغو ناپېژندلو شویو وګړو سره اړیکو خوند ورکاوه. هغې هڅه کوله چې د ماوراکوزمینیشنې په مرسته، لا زیات شمېر ټېپیان د خپل کور انګړ ته بدرګه کړي.

ماوراکوزمینیشنا وویل:

-هر څه چې وي، ښه به دا وي چې پلار دې خبر کړې.

-نه، نه هېڅ پروا نه لري ! مورې کولي شو یوه ورځ په مېلمستون کې تېره کړو. کولي شو، خپل نیمایي کور هغو ته ورکړو.

-دا ته څه وایې؟ لږ فکر وکړه ! که دې خواته، هلته د چوپړانو په کوټو کې یا د مینځو په کوټو کې. هر چېرې چې ځای ورکوې، باید له پلاره اجازه واخلې.

-ښه ده، اجازه به واخلم.

ناتاشا په چټکۍ خو د پنجو پر سر، د هغه تالار له لارې چې دروازه یې نیمه خلاصه او د سرکې اوکوفمان د څاخکو بوی ترې راته، تالار ته ورننوتله او وې پوښتل:

-مورجانې ته ویده یې؟

ګرافینه چې هماغه شېبه یې سترګې پټې شوې وې، راویښه او وې ویل:

-څه بد خوب.

ناتاشا د هغې مخې ته ګونډه ووهله، مخ یې د هغې مخ ته ورنږدې کړ، پرله پسې، پرته له هغه چې ساه بدله کړې، وې ویل:

-موري ګرانې ! وبښې چې راویښه مې کړې، ډېره بښنه غواړم، ډېره ملامته یم، بیا به دا کار نه کوم. زه ماوراکوزمینیشنې راولېږلم. پوهېږې ټېپیان یې راوستلي دي، ټپي افسران، اجازه راکوې؟ هغوی هېڅ ځای نه لري، پوهېږم چې اجازه ورکوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرافينې وويل: کوم افسران؟ چا راوستي يې؟ زه خو په دې هېڅ نه پوهېږم !

ناتاشا وموسېده او ګرافينې هم وخندل.

-پوهېدم چې هغوی پرېږدئ، زه به همداسې ورته ووايم. ناتاشا خپله مور ښکل کړه، پاڅېده او په منډه د دروازې پلو لاړه. په تالار کې له خپل پلار سره چې د بدو پېښو خبرونه يې درلودل، مخامخ شوه. ګراف په خورا تريو تندي او قهر اوبې له ارادې وويل:

-مورږه بر ځنډېدلي يو، دلته هسې تر اوسه پورې پاتې يو، کلوپ تړل شوی او پوليس وزي.

ناتاشې هغې ته وويل:

-پلارجانه ! پروا خو نه لري چې ما ټپي افسران کورته راوستل؟

ګراف په خواشينۍ هغې ته وويل:

- نه، نه هېڅ پروا نه لري، خو اوس د دې وخت نه دی، تر دې نه لا مهم کارونه تر مخې دي. هيله ده چې ته دغه کارونه پرېږدې او بارونو په تړلو او بارولو کې مرسته وکړې، ځکه ژر تر ژره بايد له دې ځايه لاړ شو، لاړ شو، لاړ شو. هغه چوپړانو او د کور ساتونکو ته هم دغه سپارښتنه ورکړه. پېتيا چې غرمنۍ ته راستون شوی و، هم نوي خبرونه درلودل.

هغه ويل چې خلک کرملين ته تللي او وسلې يې اخېستې دي. که څه هم راستوپچين په خپلو خبرپاڼو کې ويلي دي چې خلکو ته به دوه ورځې مخکې خبر ورکوي، خو له همدې اوس يې سپارښتنه کړې ده چې خلک دې سره له وسلو د ښار درې ګونو غونډيو ته لاړ شي. ځکه ويل کېږي چې هلته به سخته جګړه پېښه شي.

ګرافينې په حيرانتيا او وحشت د خپل زوی خبرې ته چې په خورا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوالتيا يې خبرې کولې او د خبرو په وخت کې لاپسې ځلېدله، کتل. هغې انګېرله او غوښتل يې له زويه هيله وکړي چې دې جګړې ته لاړ نه شي، (هغه پوهېده چې زوی يې په دې جګړه کې د ګډون له شوق په جامو کې نه ځايږي) هغه د مېړنتوب، وياړ، خاورې او داسې نورو په اړه خبرې پيل کړې. لنډه دا چې هغه پوهېده چې هغه اوس دې ته د سيالۍ، تربورګلوۍ او هسې د نارينوب، بې ګټې او بې معنا خبرې چې ځواب هم نه لري، وايي. ګرافينې هڅه کوله، داسې يو کار وکړي چې مخکې تر بل هر کاره دوی له دې ځايه لاړ شي او پيتيا د خپل ساتونکي په نامه له ځانسره بوزي. هغې پيتيا ته هېڅ و نه ويل او تر غرمنۍ نه وروسته يې ګراف يوې خوا ته کړ، په ژړا او عذروزاريو يې له هغه هيله وکړه چې که کېدای شي بايد همدا نن شپه هغه له دې ځايه بوزي. ګرافينې چې تر هغه پورې د ګواښ په وړاندې بې اعتنا وه، په ښځينه دوکې چې د مينې زيږنده وه، وې ويل:

-که هغوی نن شپه لاړ نه شي، دا به له ډاره ومري. هغې ټګي نه کوله، هغه په رښتيا اوس له هر څه ډارېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

مېرمن شوس چې د خپلې لور دیدن ته تللې وه، همدا چې کور ته راستنه شوه، د میانسکایا په کوڅه کې، د چیني خرڅولو د مغازې تر مخې د لیدلي پېښې په اړه خبرویې ،ګرافینه لا په وحشت کې واچوله. هغې نه شو کولای کورته د راستنېدو په وخت کې د چیني خرڅولو د مغازې په وړاندې د نشیانو د مستۍ او ګڼه ګونې له امله، ځان کورته ورسوي، هغې کورته د رسېدو لپاره، یوه ګاډۍ کرایه کړې وه، او د کوڅو، وړو کوڅو او نا آشنا کوڅو له لارو یې ځان کورته رسولی و. ګاډیوان هغه ته کیسې کولې، چې څنګه وګړو د څکلو ګیلاسونه او خمونه ماتول او سپارښتنه ورته شوې وه چې پاڅون وکړي.

تر غرمنۍ نه وروسته، د رستوف د کورنۍ ټولو غړو په خورا تلوار او چټکۍ د کالو او کپړو په ټولو او د سفر د چمتووالی لپاره، منډې وهلې. بوډا ګراف چې تر غرمنۍ وروسته بنه په ولولو راغلی و، کله به انګړ ته ووت او کله به بېرته راغی. هسې به یې نارې سورې وهلې او هغه چوپړان به چې د دروازې خواته تلل لا چټکۍ ته هڅول. پیتیا په انګړ کې ولاړ و او چوپړانو ته به یې سپارښتنې کولې. سونیا نه پوهېده چې د ګراف له ډېرو سپارښتنو سره سره څه وکړي، ډېره ستړې ستومانه بربښنېده. د کور چوپړانو نارې سورې جوړې کړې وې، یو له بل سره په ناندرۍ وو، شروشور یې کاوه او په ټولو کوټو او انګړ کې یې منډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهلې..

هر څومره چې ټولو چوپړانو هڅه کوله، خو د شپې تر ناوخته پورې د کاليو ټوليدل او په ګاډيو کې د هغو ځای پر ځای کېدل خلاص نه شول. ګراف‌ينه ويده شوه، ګراف هم خوځېدل سبا ته وځنډول او خپله هم کټ ته لاړ.

سونيا او ناتاشا پرته له هغه چې جامې بدلې کړي، په کوچنی تالار کې ويدې شوې.

په هغه شپه يې بل ټپي د پاورسکايا له کوڅې نه چېرته وړ او ماورا کوزمينيشنا چې د دروازې په خولې کې ولاړه وه، هغه يې له ځانسره رستوفيانو ته راوست. دغه ټپي د ماوراکوزمينيشنا په خيال، خورا مخور سړی و. هغه يې په داسې يوې ګاډۍ کې چې بنه پوښل شوې وه، وړ. هغه ځوک چې د ګاډيوان تر څنګ ناست و، يو خورا د درناوی وړ چوپړ و. يو ډاکټر او دوه سرتېري هم د ګاډۍ د شا په څوکۍ کې ناست وو.

ماورا کوزمينيشنا بوډا سړی ته مخ وروااړاوه او وې ويل:

-راځئ، راځئ، زموږ باداران هسې هم روان دي. کور تش دی، مهرباني وکړئ، هيله کوم راځئ.

بوډا يو سوړ اسويلی وکړ او وې ويل:

-هوکې، څه وو ايم. رسولی يې نه شو، زموږ تر کوره په مسکو کې لاره لرې ده، هېڅځوک هلته ژوند نه کوي.

ماورا کوزمينيشنا وويل:

-راځئ، راځئ،له موږ سره راشئ، زموږ د بادارانو هر څه پريمانه دي.

هغې زياته کړه: حال يې ډېر خرابه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګاډیوان لاس وښوراوه او وې ویل:

- د رسولو هیله یې نه شته، ښه به دا وي چې ډاکټر وپوښتي.

ګاډیوان له ګاډۍ نه راکوز شو، کراچۍ ته ورنېږدې او څه یې وویل:

ډاکټر وویل: ډېر ښه..

ګاډیوان بیا د کراچۍ خواته ورغی،د هغې منځ ته یې وروکتل. سر یې وښوراوه او کراچیوان ته یې وویل چې انګړ ته راننوزي او خپله د ماورا کوزمینیشنا تر څنګ ودریده.

ماورا کوزمینیشنا وویل:

-یا حضرت مسیح مرسته راسره وکړي.

هغې هیله وکړه چې ټپي کورته ولېږدوی او وې ویل:

-بادارانو به هېڅ ونه وایي.

خو له زینو نه د ټپي پورته کول، څه آسانه کار نه و، نو ځکه دې ته اړ شول چې هغه د څنګ کوټې ته چې پخوا هلته مېرمن شونس اوسېده ورسوي. دا ټپي سردار اندرې بالکونکسي و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

په مسکو کې د اوسېدو وروستۍ ورځ راورسېده. د مني صافه او له خوښۍ نه ډکه هوا وه، د یکشنبې ورځ وه. د هرې یکشنبې په څېر د کلیسا زنګونو خلک لمانځنې ته وربلل. داسې برېښېده چې ګواکې لا تر اوسه پورې هم په دې نه پوهېدل چې پر مسکو څه راتلونکي دي.

یوازې دوه ځانګړتیاوې وې چې د مسکو د حالت ښه ترګندونه یې کوله. د کوڅې او بازار یعنې د بې وزلو خلکو حالت او بل د خوړولو او کالو لوړه بیه.

د فابریکو کارګران، چوپړان او هسې کلیوال بزګر. د بې شمېره ډلو په شان چې د ښوونځو زده کوونکي د دیني علومو د مدرسو طلاب او آن مخور خلک هم ورسره مل شوي وو، د مسکو د درې ګونو غونډیو پلو روان وو. هلته یو څه موده ودریدل، خو دا چې د راستو پچین پته ونه لګېده، په دې ډاډه شول چې مسکو به تسلیم شي. هغوی بېرته مسکو ته راستانه او د ښار په هوتلونو او سماوارونو کې خواره شول. د مسکو دغه حالت په دې ورځ په قیمتونو هم خپل اغېز کړی و. د وسلو، زرو، ګاډیو او آسونو قیمتونه آسمان ته رسېدلي و او د پیسو، ښاري ارتیاوو او نورو شیانو قیمت سخت لویدلی و. د ساري په توګه د غرمې په شاوخوا کې د قیمتي توکرو بیه له نیمایي راولویده او د ګاډیو او آسونو بیه ډېره لوړ او آن پنځه سوه روبله ته لوړه شوه، حال دا چې میز، څوکۍ، هینداري او نور د ښکلا وسپنیز یا برنجي شیان آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړیا ورکول کېدل.

د رستوف په پخواني او پرتمين کور کې د ژوند کچه هومره د پام وړ نه و. د خلکو په اړه دغه حالت داسې څرګند شو، چې د رستوف د کورنۍ د بې شمېره چوپړانو له ډلې نه هم درې تنه په دې شپې ورک شول. یا لاړل، خو هېڅ شی نه غلا شوي او نه ورک شوي و او د شیانو د بیې په اړه خبرې داسې وې چې هغه دیرش ګاډۍ او کراچۍ چې له کلي نه راغلې وې، خورا د سترو شتمنو کسانو کېږي بلل کېده. ډېرو خلکو د هغو د لرلو ارمان لاره، ډېرو د رستوف پر کورنۍ رخه کوله او د هر څه په بدل کې یې ښې بیې ورته وړاندې کولې. دغه راز د پرون شپې او د سپتمبر د لومړۍ نېټې د سهار راهیسې چې کله ټپیان د رستوف او د هغه په ګاونډیو کورونو کې مېشت شول. هر یوه دا هیله لرله چې کوم یوه ګاډۍ ده ته ورکړل شي، چې ځان له مسکوه د باندې چېرې ورسوي. هر چوپړ ته چې به دغه وړاندیز کېده، که څه هم پر ټپي به یې زړه خوږېده، خو دغه خبره او هیله به یې ځکه نه منله چې خپل بادار ته یې آن د دغه شان وړاندیز د ویلو زړه هم نه شو کولای. که څه هم د دغو ټپیانو حال خوار د زړه سوی و، خو دا ښکاره خبره وه که یوه کراچۍ یا ګاډۍ یې کوم یوه ته ورکړې وای، باید نور نو دویم، درېیم او بیا ټولو ته ګاډۍ ورکړل شوې وای... خو دغه دیرش ګاډۍ د ټولو ټپیانو د وړلو لپاره پوره نه وې. له بله پلوه دا هغه ورځ نه وه چې د ځان او خپلې کورنۍ بدمرغۍ ورځې ته ونه کتل شي، چوپړانو هم د خپلو بادارانو په اړه دغه شان فکر کاوه.

د سپتمبر په لومړۍ ګراف ایلیا اندریوویچ د راوېښېدو سره سم ځکه په خورا کراره د خوب کوټې نه ووت چې متې د سهار پلو ته ویده شوې ګرافینه له خوبه راویښه نه کړي، دغه سپین وریښمین د خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمیس پرغاړه برنډې ته ووت. بار شوې کراچۍ په انګړ کې او سورلو ته سترګه په لارې ګاډۍ یې د برنډې مخې ته ولاړې وې. یو چوپړ تر زینو لاندې ولاړ له بوډا ګاډیوان او رنګ الوتي افسر سره چې لاس تړلی و، غږیدل.

چوپړ د خپل بادار ګراف په لیدو، هغه ته زغرده اشاره وکړه چې له دې ځایه لرې شي.

ګراف په خپل تک شین سر لاس تېر کړ، په خورا لېوالتیا یې ګاډیوان او افسر ته وکتل، هغوی ته یې سر وښوراوه (ګراف د نویو څېرو په لیدو خوشالیده) او وې ویل:

-ښه واسیلیچه! څنګه؟ هر څه چمتو دي؟

-هو کې، جلالتمابه! تاسو امر وکړئ، همدا اوس آسونه تړل کېږي.

-ښه ده، ډېره ښه ده! همدا چې ګرافینه راویښه شي، توکل په خدای، بیا نو خوځېږو! هغه افسر ته مخ ورواړاوه.

-ښه ښاغلو! تاسو زما کور ته راغلي یاستئ؟

افسر ور وړاندې شو، په رنګ بایللې څېرې کې یې ناڅاپه وینه وچلېده او وې ویل:

-جلالتماب ګراف! که مهرباني وکړئ او اجازه راکړئ.. په خپله یوه ګاډۍ کې ځای راکړئ. د خدای لپاره! دلته زه هېڅ شی له ځانسره نه لرم. هر ځای چې وي، آن که د بارونو پر سر، بل هر ځای..

هغه لا خپله خبره پای ته نه وه رسولې، چې ګاډیوان هم همدغه شان غوښتنه ترینه وکړه.

ګراف ګېنې پسې واخېست او په تلوار یې وویل:

-هو، هو، ولې نه.. زه به په دې کار ډېر ډېر خوشاله شم. واسیلیچه ته وګوره، جوړه یې کړه، یوه یا دوې کراچۍ به له مالونو نه تشې کړې..

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو.. تشې يې کړه.. ښه نو، څنګه يې کوئ؟

ګراف په يو ناڅرګنده ډول دغه سپارښتنه وکړه، خو افسر په هماغه شېبه کې د تودې مننې په توګه دغه خبره پسې ټينګه کړه. ګراف خپلې شاوخوا ته وکتل او په هره خوا کې يې ټيپي افسران، د هغو اردليان (چوپړان) وليدل. په انګړ کې، د دروازې په خوله کې، د ګاونډۍ ودانۍ د کړکيو مخې ته، هرې خوا ته به يې چې کتل، دغه شان کسان ټول د ګراف او برنډې پلو ته ور روان و.

چوپړ ګراف ته وويل:

-جلالتمابه ! د دالان د تابلو ګانو په اړه څه سپارښتنه کوئ؟

ګراف هغه له ځانسره کورته را دننه کړ، خپله سپارښتنه يې هغه ته تکرار کړه او وې ويل:

- هغه ټپيان چې له دوی سره د تګ غوښتونکي دي، بايد دلته پاتې نه شي. ګراف خپل غږ راټيټ او ګواکې کوم پټ څه ويل غواړي، ډاريده چې آواز يې څوک وانه اوري، وويل:

-کېدای شي څه صندوقونه يا شيان له کومې ګاډۍ راکوز کړئ؟

نهې بجې وې چې ګرافينه راويښه شوه او ماترينه تيموفييونووا چې پخوايې ددې اشپزه وه، اوس يې ددې د پټې خبر لوڅې دنده هم پيدا کړې وه، خپلې باداري ته خبر ورکړ چې ماريا کارلونا، سخته خوابدې شوې ده او وايي چې د نجونو اوړني کالي بايد دلته پاتې نه شي. د ګرافينې تر پوښتنو او پلټنو وروسته څرګنده شوه چې مېرمن شوس، له دې کبله خوابدې ده چې د هغې صندوق يې له کراچۍ نه راښکته کړی دی، نورو کراچيو نه هم پنډونه راښکته کوي او هغو ټپيانو ته ځای پيداکوي، چې ګراف د زړه خوږي له مخې له ځانسره د هغو د اخېستلو سپارښتنه کړې ده. ګرافينې وويل چې ژر تر ژره ګراف

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ورغږ کړئ. هغې خپل خاوند ته وویل:

-ښـه ګرانـه ملګریـه ! دا څـه پېښـه ده، مـا واوریـدل چـې بیـا بارونـه راښکته کېږي؟

-ګرانې ما غوښتل تا ته ووایم.. زما ګرانې ګرافینې جانې ! یـو تـن افسر راغی او له ما یې هیله وکړه چې یـو څو ارابې کراچـۍ د ټپیـانو د وړلو لپاره جلا کړم. ګوره ! ګرانې دا شیان، شیان دي، خو هغـه ژونـدي کسان، ټپیان څنګه دلته پرېږدو، لږ فکر وکړه. رښتیا خبره خو دا وه چې خپل انګړ ته موږ هغوی خپله رابللي دي، د هغـوی پـه منځ کې افسـران هم شته.. پوهېږې ګرانې ! ښه به دا وي چې هغوی سپاره کړو، موږ سره لاړ شي، څه ته تلواره کوو؟ ګراف دا خبرې په ویره او حیا کولې، داسې ډار او حیا چې دی به کله د پیسو په اړه غږیده، دی هم همداسې کېده. ګرافینې د مېړه له دغه حالت او ژبې سره چې دده د ماشومانو د ژونـد د خرابیدو سبب کېده ښه آشنا وه. ګرافینې له دې سره عـادت کړی و چې تر دغه شان حالت وروسته به یا کوم نندارتون جوړیده یا بـه د کومې نوې باغچګۍ خبرې وې یا به د کومې نڅا او موسیقي او یا د کـوم لـوی بنډار مېلمستیا وه. نو ځکه یې دا خپلـه دنـده ګڼلـه چې د ګراف ددغـه شان کړو پـه وړاندې ودرېږي.

هغې خپله آرامه ښه غوره کړه او په ژړغوني اواز یې وویل:

-ګـوره ګرافـه ! تـا زمـوږ ژونـد دې تـه راورسوه چـې اوس زمـوږ کـور څوک په یوه ټنګه هم نـه اخلي او دغـه څو کـالي او شیـان هم چې زمـوږ ماشومانو ته پاتې دي، ته داړه مارانو ته پرېږدې. ته خپلـه وایـې چـې پـه دې کـور کـې د سلو زرو پـه شاوخوا کې کـالي او کېـړې شتـه دي. ګـوره ګرانه ! زه دا ستا خبرې نه منم او نه منم، نور نو خپله پوهېږې، د ټپیـانو ساتنه د دولت کار دی، چاروا کې پـوهېږي چې لـه هغـو سره څه وکـړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته وګوره، زموږ مخامخ کورته، د لاپوخين، کورته وګوره، لا درې ورځې د مخه يې چې هر څه درلودل، بار يې کړل او لاړل. ښه ګوره چې خلک څه کوي او موږ څه کوو؟ نور خلک څه کوي او موږ لکه باڅاري او داسې يو او خدای خبر په څه لګيا يو.. هيله کوم که په ما رحم نه کوې لږ خو په ماشومانو رحم وکړه.

ګراف لاسونه وښورل، پرته له هغه چې څه وو ايي له کوټې نه ووت.

ناتاشا چې پلار پسې د مور کوټې ته راننوتلې وه، پلار پسې يې غږ کړ:

-پلار جانه ! دا څه خبره ده؟

پلار په ترخه ژبه ځواب ورکړ:

-هېڅ خبره نه شته، ستا يې څه؟

ناتاشا وويل: نه، ما هر څه واوريدل، ولې مور نه غواړي؟

ګراف چغه کړل: تا پورې څه اړه لري؟

ناتاشا د کړکۍ خواته لاړه، په خيالو کې ډوبه شوه، د باندې يې کتل او غږ يې کړ:

-پلار جانه ! بيرګ زموږ کره راغی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶

د رستوفیانو زوم بیرګ اوس ډګروال شوی و، هغه د ولادیمیر او انا نښانونه ګټلي او د پوځ د درستیزوال د مرستیال آرام دریځ او د دویم پوځ د مشری دنده یې لرله. هغه د سپتمبر په لومړۍ نېټه له پوځ نه مسکو ته راغلی و.

ده په دې ښار کې کوم ځانګړی کار نه درلود، خو خپله یې دې ته پام شوی و چې ټول له پوځ نه رخصت اخلي، مسکو ته ځي او هلته کوم څه شی کوي. هغه هم د ځینو کورنیو چارو لپاره مسکو ته تللی و. هغه په خپلې ښکلې پاکې ګاډۍ کې چې د شهزادګانو د آسونو په څېر دوو یرغه آسونه کشوله، راغلي و. هغه په انګړ کې د ریدلو کراچیو او ګاډیو ته په ځیر ځیر وکتل. پورته خواته پر زینو د ختلو په وخت کې یې یو سپین دستمال له جیبه راوویسته او د دستمال څنډه یې غوټه کړه.

بیرګ په نرمو چټکو ګامونو له دالانه تالار ته راننوت، له ګراف سره یې سترې مشې وکړه، هغه سره یې ښکل کړل، د ناتاشا او سونیا لاسونه یې مچ کړل او د ګرافینې د روغتیا جاج یې واخیست.

ګراف وویل:

-کومه روغتیا؟ ښه به دا وي چې راته ووایې، پوځ څه حال لري؟ پوځ شاته راځي، که به جګړې ته دوام ورکړي؟

بیرګ وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-پلار جانه ! یوازې لوی خدای پوهېږي، چې زموږ د وطن بر خلیک وټاکي. پوځ د اتلوالۍ په اور کې سوځي او مشران ګواکې اوس په خورا لېوالتیا جرګې کوي. دا چې را تلونکې کې به څه کېږي نه پوهېږم، خو غواړم تاسو ته ووایم پلار جانه ! د روسي پوځ د دغه شان کلیوالي مېړنتوب او لېوالتیا روح، هغه مېړنتوب او لوړ روح چې هغوی د اګست په ۲۶ مه نېټه ښودلی دی، هغه ربښتنې سرښندنه او مېړانه ده چې له پخوا راهیسې روسي مېړنې او زړورو سرتیرو ښودله، هغه سرښندنه او مېړانه ده چې په هېڅ ډول تورو او کلمو کې انځوریدای نه شي. غواړم تاسو ته ووایم پلار جانه ! خپل ټټر یې وډباوه، هغه ټټر باید د ((روسي زړور پوځ)) د کلمې د ویلو په وخت کې ډبولی وای، ... ناتاشا په خورا ځیر هغه ته کتل. هغه، د هغې همدې کتلو نا آرامه کاوه، خو دا ښکاره نه وه چې په دې کتلو کې هغې له ده نه د کومې پوښتنې ځواب غوښت.

بیرګ به کله ناکله ناتاشې ته داسې وروکتل چې ګواکې غواړي هغه لږ نرمه او د ځان خواخوږې کړي. دی چې د هغې له تندو او پرله پسې کتو نه موسېده او وې ویل:

-هغه مېړانه او سرښندنه چې روسي پوځیانو ښودلې، په آسانۍ انځوریدای نه شي، هغه د روسي پوځیانو دغه کړه، هغه شان چې ښایي ښه وستایل. هغه ګراف ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

-روسیه په مسکو کې نه ده، هغه د هغې د زامنو په زړه کې نغښتې ده، داسې نه ده پلار جانه !

په دې وخت کې ګرافینه چې خورا ستړې او ستومانه بریښېده، له کمکي تالاره راووته، بیرګ په چټکۍ له ځایه پاڅېد ، د هغې لاسونه یې ښکل کړل، د هغه د روغتیا او حال پوښتنه یې وکړه. له هغې سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا خوږې ځرګنده، سر یې ورته وښوراوه او په ځنګ کې یې ودریده، هغه وویل:

-هو کې ! ادې جانې ! غواړم د زړه خبره درته ووایم،د هر روس لپاره، خورا کړکیچن او له غمه ډک وختونه دي، تاسو ولې داسې ناکراره یاستئ؟ تر اوسه لا وخت ډېر دی، لاړ به شئ.

ګرافینې خپل مېړه ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-زه نه پوهېږم دا خلک څه کوي؟ ما ته یې همدا اوس سره وویل چې هېڅ شی چمتو نه دی. ګوره ! یو څوک باید پر هغو څارنه وکړي..

ګراف غوښتل څه ووایي، خو داسې برېښېده چې خوله یې پټه کړه. هغه له خپلې څوکۍ پاڅېد او د دروازې پلو لاړ.

بیرګ په دې وخت کې خپل دستمال، د دې لپاره چې خپله پزه پرې پاکه کړي له جیبه راوویست. د دستمال غوټې ته یې وکتل، په چرت کې لاړ، په خواشینۍ او چرت چرت کې یې سر وښوراوه. هغه وویل:

-پلار جانه ! زه له تاسو نه یوه لویه هیله لرم.

ګراف ودرید او وې پوښتل: څه... پو..؟

بیرګ وخندل او وې ویل:

-همدا اوس د یوسوپوف د کور له مخې تېرېدم، د هغه د چارو مشر زما آشنا دی، هغه له کوره رامنډه کړل. او وې ویل:

-تاسو کوم شی نه اخلئ؟

زه د ننه ورغلم،هسې د زړه تلوسه مې وه، هلته مې یوه د کالو او د سینګار الماری ولیده، هغه شان چې د ویروچکا (ویره جانې) هغه خوښېږي. (په هغه شېبه کې چې د دغې الماری په اړه غږیده،ژبه یې لا خوږه کړه) نه پوهېږې څومره ښکلې وه، څه ښې دړې یې درلودې، انګریزي قفلونه، پوهېږئ ! له ډېرې مودې راهیسې ویروچکا داسې یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي پسې ګرځېده، زړه مې غواړي چې دغه ورنه واخلم. دا به هغې ته یوه ناڅاپي ډالۍ وي. یو نابېره زیری، ماولیدل په انګړ کې مو کلیوال بزګر خورا ډېر دي، یو تن به له ما سره ملګری کړې، مهرباني وکړئ، ورته ووایئ چې راسره لاړ شي، زه به یو څه مزد هم ورکړم او... ګراف تندی تریو کړ او ژور ژور وټوخېد او وې ویل:

-ګرافینې ته ووایئ، زه د دې چارو واک نه لرم.

بیرګ وویل: که څه ستونزه پیدا کوي، پروا نه لري، زه یوازې د ویروچکا لپاره دا غواړم.

بوډا ګراف چغه کړل: ووزئ، ټولو پسې مو بلا، بلا درپسې، بلا درپسې، بلا درپسې. سرسام مو کړم. دا یې وویل او له کوټې نه ووت.

ګرافینه په ژړا شوه.

بیرګ وویل: هو کې ادکې، ډېره سختې ورځې دي.

ناتاشا له پلار سره غبرګه ووته. هغه هم سخته پریشانه وه، هغه له خپل پلار سره ووته، بیا بېرته راستنه شوه او بیا ښکته لاړه.

پیتیا په برنډې کې ولاړ او هغو کسانو ته یې وسلې وېشلې چې له مسکوه وتل. په کالو، جامو او کپړو ډکې بار ګاډۍ او کراچۍ هماغه شان په انګړ کې ولاړې وې. له دوو ګاډیو نه پړې خلاص شوي و او یو افسر چې ګادیوان یې له تخرګه نیولی و، د دغو ګاډیو نه یوې ته وروخوت.

پیتیا له ناتاشې نه وپوښتل: ته پوهېږې څه خبره ده؟

ناتاشا پوه شوه چې له دې پوښتنې نه د پیتیا مقصد د مور او پلار ناندرۍ او خوابدي ده، نو ځکه یې هېڅ ځواب ورنه کړ.

پیتیا وویل: او که له دې کبله په قهر شوه، چې پلار غوښتل ټولې ګاډۍ ټپیانو ته ورکړي. واسیلیچ راته وویل زما په اند...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا له قهره تکه سره شوه، ناڅاپه یې مخ ورور ته ورواړاوه او په داسې غږ لکه چغې چې وهي، وویل:

- زه فکر کوم، زه فکر کوم، دغه شان رذالت او دغه شان سپکاوی.. زه نه پوهېږم! مورې خو څه المانیان نه یو؟

ستونی یې له سلګیو نه ریږدیده، هغه ډاریده چې کېدای شي ډار او قهر یې هسې تش تېر شي، بېرته ستنه شوه او مخ پورته پر زینو یې منډه کړه. بیرګ د ګرافینې څنګ ته ناست و او د یوه خپل په توګه یې په درناوی له هغه سره خواخوږي کوله او آراموله یې. ګراف چې پیپ یې په لاس کې و، په کوټه کې ګرځېده، په دې وخت کې ناتاشا له قهره تکه سره اوښتې، کوټې ته راننوته. په چټکو ګامونو د مور خواته ورغله، په لوړه یې چغه کړل:

-دا رذالت او سپکاوی دی، دا امکان نه لري چې چا دغه شان سپارښتنه کړې وای.

بیرګ او ګرافینې په وحشت او حیرانتیا هغې ته کتل. ګراف د کړکۍ تر څنګ ولاړ او غوږ یې نیولی و.

هغې چغې وهلې: مورجانې! دا ناشونې خبره ده، ته یو وار انګړ ته وګوره، هغه دلته پرېږدي.

-دا په تا څه شوي دي؟ هغه یعنې څوک؟ ته څه غواړې؟

-ټپیان یعنې څوک؟ مورجانې! داسې مه کوئ! دا ستاسو کړو ښو خلکو ته ورته نه دی. ته ګرانې مورې! ما به وبښئ دا کارونه چې تاسې کوئ، د نه منلو دی، مورجانې! ته دا راته ووایه چې دغه شیان چې مورې بار کړي او وړو یې. دا زمورې څه په کار دي؟ ته یو وار انګړ ته وګوره، مورجانې! دا امکان نه لري چې دلته یې پرېږدو.

ګراف مخ کړکۍ ته ولاړ و، پرته له هغه چې مخ راواړوي، د ناتاشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرو ته غوږ و، ناڅاپه يې پزه وسوغوله او سر يې کړکۍ ته ورنېږدې کړ.

ګرافينې لورته وکتل، د هغې خبرې ته چې د مور له لاسه شرمېدلې بربښېده، له قهره تکه سره شوې وه، په دې پوه شوه چې ولې يې مېړه ده ته نه ګوري. هغې په پريشانۍ او خوارۍ خپل شاوخوا ته کتل. پر ته له هغه چې د هغو خبرو ته پوره غاړه کېږدي، وويل:

-ښه ده، ښه ده، هرڅه چې کوئ، کوې يې، آيا زه د چا د کړو خنده شوی يم؟

-مورجانې !ګرانې !ماوبښه !

ګرافينې لور پورې وهله، ګراف ته ورنېږدې شوه، د ملامتۍ په ښه يې سرښکته واچاوه، او وې ويل:

-ګرانه !خپله هر کار چې کوې، کوه يې. زه خو ګوره په دې خبرو نه پوهېږم. ګراف چې له خوښۍ نه اوښکې نه شوې ټينګولې، د خپلې ښځې شرمېدلې څېره چې دده پر ټټر يې ور ايښې وه، کېښکوده او وې ويل:

-اوس هګۍ چرګورو ته زده کړې ورزده کوي. (کشران مشرانو ته لار ښيي)

ناتاشا وپوښتل:

-پلارجانه !مورجانې !اجازه راکوئ چې دا ټولې چارې زه وکړم؟

-اجازه ده؟ بې غمه اوسئ زه هغه شيان اخلم چې ډېره اړتيا ورته لرو.

ګراف د سر په ښورولو، هغې ته هو کړل او ناتاشا په هماغې چټکۍ چې کله يې د ماشومتوب په لوبو کې منډې وهلې، له تالاره واوښته.. او له زينو نه انګړ ته ورښکته شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چوپړان د ناتاشا شاوخواته ورټول شول، خو هغوی چې تر هغو په خپله د ګراف نه وانه وریدل چې ټپيانو ته کراچۍ پرېږدئ او صندوقونو تحويلخانو ته يوسئ. د ناتاشا سپارښتنو ته په شک کتل.

د کور ټولو غړو ددې لپاره چې تر اوسه پورې يې د ټپيانو پوره غم نه دی خوړلی، په خورا لېوالتيا په دې کار لګيا شول. ټپيان له هرې خوا ، په څښېدو ، پاڅېدو او لويدو له کوټو نه راوتل او په الوتو بڼو او هيله د کراچيو خواته ورتلل. دغه خبر چې د رستوف په کور کې د ټپيانو د لېږدولو لپاره کراچۍ او ګاډۍ ولاړې دي، ګاونډو کورونو ته ورسېد او ټپيانو له هرې خوانه هغه پلو مخه کړه. د هغو ډېرو نه غوښتل چې له کراچيو نه بارونه راښکته شي، بلکې يوازې دوی ته اجازه ورکړل شي چې که کېږي د کاليو پر سر هم کيني،خو د کاليو راښکته کول پيل شوي و او مخه يې چا نه شوه نيولې. ..

ګرافينې وويل:

-هغه کراچۍ چې زما کالي په کې بار دي هغه هم واخلئ، دونياشان دې له ماسره کيني.

د ګرافينې د کاليو صندوقونه يې راښکته کړل او لاړل. له ګاونډو کورونو نه يې څو تنه ټپيان راوستل او په هغې کې يې ځای پر ځای کړل. د کورنۍ غړي او ټول چوپړان په لېوالتيا او مينه لګيا وو. ناتاشا په داسې خوښۍ او مينې سره چې له ډېره وخته يې داسې لېوالتيا نه درلوده، بيا هلې ځلې کولې. چوپړانو چې د يو کراچۍ شاته په يوې نرۍ څوکۍ ايښي يو صندوق ايښی و ، پوښتل يې هغه چېرته کېږدي؟ کاشکې يې يوه کراچۍ ورته پريښې وای.

ناتاشا وپوښتل:

-په دې صندوق کې څه شی دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

-د ګراف کتابونه دي.
-پربېږدئ، واسيليچ به يې پورته کړي.
کراچۍ له خلکو ډکې شوې وې، هېڅوک نه پوهېدل چې پيوتر کيريلېوويچ چېرې کينې.
ناتاشا وويل:
-د ګاډيوان تر څنګ! پيتيا داسې نه ده؟ ته د ګاډيوان تر څنګه کينې!
سونيا هم هلې ځلې کولې او لګيا و، خو د هغې د هلو ځلو هدف د ناتاشا برخلاف بل هدف و. هغې هيله لرله هغه شيان چې پاتې کېږي راټول کړي او د ګرافينې د سپارښتنې له مخې ټول پاتې شوي شيان يې ليکل، هغه يې حساب ول او هڅه يې کوله، څومره چې کېږي، په هماغه اندازه زيات شيان له ځانسره واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

یوه بجه او څو دقیقې وې چې د رستوف د کورنۍ څلور بار ګاډي د دروازې خواته ولاړې وې، له ټپیانو نه ډکې ګاډۍ او کراچۍ یو په بل پسې له انګړ نه وتلې.

هغه ګاډۍ چې سردار اندري په کې اچول شوی و او د برنډې تر مخې تېریده، د سونیا پام هغه وخت ځانته وروا ړاوه چې دې په هغې ښکلې او پرتمینې ګاډۍ کې د ګرافینې د ناستې ځای جوړاوه.

سونیا سر له ګاډۍ نه وویست او وې پوښتل:

-دا د چا ګاډۍ ده؟

یو چوپړ ځواب ورکړ: څنګه یې نه پېژنې؟ د سردار ګاډۍ ده. هغه ټپي شوی دی. پرون شپه له موږ سره و او اوس هم له موږ سره روان دی.

-کوم سردار؟ نوم یې څه دی؟

یوې مینځې سوړ آسویلی وویست او ځواب یې ورکړ:

-زما او ستا پخوانی زوم، سردار بالکونسکي.

سونیا لـه ګـاډۍ نـه ودانګـل او د ګرافینې خواتـه یـې ورمنـډه کـړل. ګرافینې د سفر جامې اغوستې وې، شال یې په اوږو او خولۍ یې پر سر وه، ستړې ستومانه په تالار کې ګرځېده راګرځېده. دې ته ستر ګه پـه لاره وه چې د کـورنۍ ټول غـړي سره راټول شي، دروازې وتـړي، کینـي (روسان هر سفر نه مخکې یو وار کیني) د سفر دعـا وکـړي، ناتاشا پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټه کې نه وه. ..

سونیا وویل: آغلې ګرافینې ! سردار اندرې دلته دی، ټپي شوی دی، د مرګ په حال دی، هغه له موږ سره روان دی.

د ګرافینې سترګې له وحشته ووتې، د سونیا لاس یې راونیو او شا و خوا یې وکتل. هغې وویل:

-ناتاشا؟

د ګرافینې او سونیا لپاره دې خبر یو ډول اغیز درلود. هغو ناتاشا ښه پېژندله او له دې نه ویریدل که هغه دا خبر واوري څه به وشي. هغوی په دې حیرت کې پر هغه چا چې ورته ګران و، د خواخوږۍ احساس هېر کړ.

سونیا وویل:

-ناتاشا لا تراوسه خبره نه ده، خو سردار اندرې له موږ سره روان دی.

-تا وویل چې مرګنی حال لري؟

سونیا د هو په نښه سر وښوراوه.

ګرافینې له سونیا نه غېږ تاو کړه، وې ژړل او وې ویل:

-د خدای حکمت زموږ لپاره د پوهېدو وړ نه دی.

هغې احساس کړه، هر هغه څه چې اوس تر سره کېږي، په هغه کې د خدای نغښتې اراده، کرار کرار رابرالا کېږي.

ناتاشا په لېوالتیا او شوق په منډه کوټې ته راننوته او وې ویل:

- مورې ! هر څه چمتو دي، خو تاسې ولې؟

ګرافینې وویل:

- هېڅ، هېڅ چې چمتو دی، درځئ چې ځو، هغې سر پر خپلې لاسي کڅوړې ددې لپاره ورکېښود چې خپله تښتبدلې بشره پټه کړي، سونیا له ناتاشې نه غېږ تاو او ښکل یې کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا په پوښتنيز غلچک هغې ته وکتل او وې پوښتل:

-څه درشوي؟ څه پېښ شوي دي؟

-نه، نه هېڅ څه نه دي پېښ شوي.

ځيرکې ناتاشې وپوښتل:

-ما ته کوم بد څه پېښ شوی دی که څنګه؟ راته ووایه څه شوي دي؟

سونيا سوړ اسويلی وويست او ځواب يې ورنه کړ. ګراف، پيتيا، مېرمن شوس، ماورا کوزمينيشنا او واسيليچ تالار ته راننوتل. دروازې قفل شوې، ټول چپ کېناستل او پرته له هغه چې يو بل ته وګوري، يو څو شيبې چوپه چوپتيا خوره شوه.

ګراف تر ټولو نه د مخه پاڅېد، د شمايل په وړاندې ودريد او پر ټټر او تندی يې صليب وويست. نورو ټولو هم دا کار وکړ. تر هغه وروسته ګراف تر ماورا کوزمينيشنا او واسيليچ نه، له هر يو نه جلا جلا غېږ تاو کړه، هغوی په مسکو کې پاتېدونکي وو، هغه يې ښکل کړل او د دې په لړ کې چې د هغوی لاسونه يې کېښکودل، پر اوږو يې مچول، په کرار کرار يې هغوی پر اوږو ډبول او د هغو د آرامۍ لپاره يې د خواخوږۍ څه داسې خبرې ورته کولې چې د پوهېدو وړ نه وې. ګرافينه د لمانځنې کوټې ته ورننوتله. سونيا هغې پسې ورغله، وې ليدل چې هغه د لمانځنې په کوټه کې د بيلابيلو شمايلو په وړاندې چې پر ديوالونو ځړېدلي پاتې وو، ګونډه وهي (هغوی يوازې هغه شمايل چې خورا قيمتي و او يا هم د نيکه او غور نيکه نه ورته پاتې وو، له ځان سره اخېستي و).

هغو، چوپړانو چې له پيتيا نه توري او چړې تر لاسه کړې وې په برنډې او انګړ کې ولاړ وو. هغوی پايڅې په موزو کې منډلې او ملا يې تړلې وې. ټول روان وو او له هغو کسانو سره چې پاتې کېدل، مخه ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله..

ګرافینې وویل:

-هیڅ وخت مو کار زده نه شو. ولې ته نه پوهېږې چې زه دا سې کېناسئ نه شم؟ دونیاشا، غابنونه کېښکودل او د ملامتۍ نښې یې په بشره کې څرګندې وې. ځواب یې ونه ویل او په چټکۍ ګاډۍ ته وروختله او په هغې کې یې هغه ځای چې ګرافینه باید په کې کېني هغه شان جوړ کړ چې هغې یې غوښتنه کوله.

ګراف سرښوراوه او ویل یې:

-آه، عجیب خلک دي.

زوړ ګاډیوان ایفیم، یوازینی څوک و چې ګرافینې پر هغه د خپلې ګاډیوانۍ باور کاوه، پر خپل لوړ ځای ناست و. او هغه څه ته چې دده تر شا تېریدل، آن ورکتل هم نه. په ګاډیوانۍ کې تر دیرش کاله تجربې نه وروسته هغه په دې پوهېده ډېر ژر پر هغه د وروستي ځل لپاره (د خدای په امان) غږ ونه شي. او که دا غږ هم وشي بیا به هغه ودرول شي، بیا به یې څوک هېر شویو شیانو پسې ولېږي، بیا به هغه ته یو دوه واره د (صبر وکړه) غږ نه کېږي او بیا به یې څوک هېر شویو شیانو پسې ولېږي، تر دې نه وروسته به متې ګرافینه له ګاډۍ نه سر وباسي، هغو ته به له خدای نه د پناه غوښتنه او دا سپارښتنه وکړي چې په سختیو ،لوړو او ژورو کې احتیاط وکړي، نو له دې کبله دی تر خپلو آسونو نه هم (په تېره بیا د کین سره بخوند هغه نه چې شهباز نومېده چې سم شخوند یې واهه) زیات ځیرک و.. بالاخره ټول ځای پر ځای شول.. یو څوک یې بیا هېر شوی صندوقچې پسې ولېږل. ګرافینې سر راهسک او وروستې سپارښتنه یې وکړه، هغه وخت و چې بوډا ایفیم خولۍ له سره پورته کړه، پرځان یې صلیب وو ېسته، دهغه شاګرد او نور ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه کار وکړ.

ایفیم خولۍ بېرته پر سر کېښوده او وې ویل:

-د خدای په امان !.. د ګاډیو کتار وتړل شو او کتار پورته خوا ته وخوځېد. کله چې هغوی د کور له مخې کلیسا نه تېریدل، په ګاډیو او کراچیو کې ناستو ټولو کسانو په ځان صلیبونه وویستل. هغه چوپړان چې په مسکو کې پاتې کېدل، د ګاډیو دواړو خواو ته روان وو او مسافر یې بدرګه کول.

دېره کمه داسې پېښېده چې ناتاشا داسې د خوښۍ احساس وکړي لکه د هغې ورځې په شان چې په ګاډۍ کې د ګرافینې تر څنګ ناسته وه. هغې د مسکو د کورونو دیوالونو ته چې کرار کرار ددې تر مخې تېریدل، کتل. کله ناکله به یې د ګاډۍ له کړکۍ نه سر ووېست، تر دوی شاته او تر دوی مخې ته له ټپیانو نه ډکو کراچیو اوږده کتار ته به یې وکتل، څه کم تر ټولو نه د مخه د سرداراندرې ګاډۍ چې چور له هر پلو تړل شوي او دریچې یې هم پورې شوې وې او پردې یې ښکته وې، روانه وه. ناتاشا نه پوهېده چې په هغې ګاډۍ کې څوک سپاره دي. هغې به چې هر وار د کتار د اوږدوالي اندازه معلوموله، همدا ګاډۍ به یې لټوله، هغه یوازې په دې پوهېده چې هغه لومړنۍ ګاډۍ ده.

د کودرین په ډګر کې د نیکیتسکایا، پرسنیا او پادنووینسکي له کوڅو نه هم د دوی ګاډیو ته ورته ګاډۍ د دوی له کتار سره یوځای شوې. ګاډۍ داسې ډېرې شوې چې د سادوویا په واټ کې نور نو ګاډۍ او کراچۍ په دوو کتارونو کې روانې وې.

کله چې کتار د سوخاروف له برجه راتاویده، ناتاشا په خورا لېوالتیا او ځیرکو سترګو ټولو خلکو سورو او پلېو ته کتل، خو ناڅاپه یې په حیرانتیا چغې کړل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-وای مورجانې ! سونیا ! وګورئ، هغه دی، په خپله هغه.

-څوک؟ څوک دی؟

ناتاشا چې د ګاډۍ له ورې کړکۍ نه سرا ایستلی و ، هغه لوړ ونی او شډل سړي ته چې ګاډیوانانو ته ورته کالي یې اغوستي، خو کړه وړه یې بادارانو ته ورته و ، کتل. هغه له یوه زړه مخې بوډا سره چې کوسه ږیره یې او وریښمینې جامې یې اغوستې وې، د سوخاروف د برج لاندې د دوی خواته را روان وو.

ناتاشا چغه کړه:

-بیزاوخوف دی (پیېیر) په خدای قسم دی چې بیزاوخوف دی. هغه د ګاډیوانانو په جامو کې دی. دا هلک ، له هغه سره دا بوډا څوک دی،له هغه سره؟ تاسو او خدای ورته وګورئ.

-نه، دا امکان نه لري، دا بیزاوخوف نه دی، دا کړه وړه یې هغه ته ورته نه دي.

ناتاشا چغه کړې: مورې ! مورجانې ! زما دې په خپل سر قسم وي، که به دروغ وایم، خپله دی دی. زه تاسو ته ډاډ درکوم چې هغه دی. او پر ګادیوان یې غږ وکړ:

-ودرېږه ! ودرېږه !

خو ګادیوان ځکه درید ای نه شو چې د میشانسکایا له کوڅې نه د ګاډیو بل کتار د دوی خواته را راون و او د رستوفیانو پر ګاډیوانانو یې چغې وهلې چې خوځېږه ! لاره مه بندوه.

په رښتیا هم د رستوف د کورنۍ غړي که څه هم اوس لږ وړاندې تللي وو ، تولو ،پیېیر یا هغه ته،خوراو ورته سړی چې د ګاډیوانانو جامې اغوستې وې، ولید. د هغه بشره ځیږه او سر یې ښکته اچولای و. هغه چې چوپړانو ته ورته و ، په واټ کې د ټیټ ونې او کوسه سړي تر څنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

روان و. د بوډا هغه سر ته چې د ګاډۍ له کړکۍ نه راوتلی و، پام شو، په درناوی یې پېير په ځنګه وواهه، څه یې هغه ته وویل او ګاډۍ یې هغه ته وروښوده. پېير داسې په خپلو خيالونو کې ډوب و چې تر ډېرې پورې د هغه په خبره پوه نه شو، خو په پای کې چې کله هغه پوه شو، هغې خوا ته چې بوډا ورښودلې و وکتل، ناتاشا یې وپېژندله، د ليدنې لومړنی اغېز یې احساس کړ او د ګاډۍ پلو خواته ورغی. هغه لس ګام لا نه و تللي چې کوم شی وریاد شول او ودرید. له ګاډۍ نه د ناتاشا راوتلې بشرې، په مينې، خواخوږۍ چې له ملنډو سره مل وه وځلېدله. خپل لاس یې د هغه خوا ته وروغځاوه او چغه یې کړل:

-پيتر کيريلېوويچ! راځه کنه، ولې نه راځې؟ موږ تاسو وپېژندلئ! دا عجيبه ده! دا څه حال دی؟ دا څه شی مو اغوستي دي؟

پېير په تګ تګ کې د ګاډۍ نه راوتلې لاس راونيو (ځکه چې ګاډۍ همداسې روانه وه) او هغه یې بې ارادې ښکل کړ.

ګرافينې په مينه ناک خو حيرانې غږ وپوښتل:

-څه درشوي دي، ګرافه!

پېير وويل: څه شوي دي؟ څه شوي؟ ما نه پوښتنې مه کوئ. او ناتاشې ته چې ځلېدونکې زړه راښکونکې ښکلا او سترګو یې (هغه پرته له هغه چې هغې ته وګوري) دی یې لېونی کړی و، وکتل.

هغې وپوښتل: څه کوئ؟ تاسو په مسکو کې پاتې کېږئ که څنګه؟

پېير هېڅ ونه ویل، خو یوه شېبه وروسته یې په پوښتنيزه بڼه ځواب ورکړ:

-په مسکو کې؟ هو کې په مسکو کې، د خدای په امان!

ناتاشې وويل:

-اخ، که زه نارينه وای، زه به هرومرو له تا سره پاتې شوې وای. اخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخ چې څومره به ښه وای ! ناتاشې زياته کړه:

-مورجانې ! اجازه راکړئ چې زه هم پاتې شم.

پېير پـه حيـرت ناتاشې تـه کتـل او غوښتل يې چې څه ووايي خو ګرافينې د هغه خبره پريکړه او وې ويل:

-مورې اوريدلي چې تاسو په جګړه کې وي؟

پېير ځواب ورکړ: هو ومـه، سبا تـه بيا جګړه پيـل کېږي او... خو ناتاشې د هغه په خبرو کې ورولويده: ښاغليه ګرافه ! څه درشوي دي؟ ته هېڅ آن ځانته ورته نه يې...

هغه وويل: اخ ! مه پوښتئ، ما مه پوښتئ، زه خپله هم پـه هېڅ نـه پوهېږم. سباته... هوکې... نه، نه ! د خداى پـه امـان... د خداى پـه امـان، څه بده زمانه ده.

هغه له ګاډي نه لرې او بېرته يې د پليو لار ته ځان ورساوه.

ناتاشې تر ډېرې پـورې خپـل سـر د ګـاډي لـه دريڅې راوېستلى و او خپله مينه ناکه لـه خوښـۍ او خواخوږۍ نه ډکه موسکا يـې د هغـه پلـو ورخوروله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

پېير له خپل کوره تر تري تم کېدو نه وروسته، دا دويم ورځ و چې د خدای ښنلي بيزاوخوف په تش شوي کور کې اوسېده. دا هر څه داسې پېښ شوي و.

پېير، مسکو ته تر راستنېدو او له راستو پچين سره تر کتنې وروسته بل ورځ سهار وختي چې کله له خوبه راويښ شو، تر ډېرو پورې په دې سر نه خلاصېده چې دی چېرې دی او له هغه نه دوی څه غوښتل.

کله چې ده،د هغو خلکو دنومونو په منځ کې چې له ده سره يې د ليدو هيله لرله، دهغه يو فرانسوي نوم وليد چې ده ته يې د ګرافينې ايلين وآسيلوفنا (دده ښځه) ليک راوړی دی، هسې يوه پريشاني او ناهيلي پرې راخوره شوه، چې کله ناکله يې دی له پښو اچاوه. ناڅاپه يې داسې وانګېرله چې نور نو هر څه پای ته رسېدلي دي، هر څه پرزيدلي دي، هر څه تالا والا شوي دي. نور نو نه حق معنا لري او نه ګناه، په راتلونکې کې به هم هېڅ حق او ناحق نه وي او له دې کړکيچ نه وتل به خورا ګرانه خبره وي. يوه روسي موسکا يې پر شونډو راخوره شوه، ترشونډو لاندې به يې څه وويل او په خورا حيرانۍ او خوارۍ کې به کله پر اوږدې څوکۍ کېناست او کله به پاڅېد ددروازې خواته به ورغی، د دروازې له سوري نه به يې د ننه د انتظار کوټې ته وروکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله به یې لاسونه وغوړځول، بیا به راستون شو، او کوم کتاب به یې راواخیست. دده چوپړ بیا راغی او ده ته یې خبر ورکړ، هغه فرانسوي چې له ګرافینې نه یې لیک راوړی دی ډېره زیاته هیله لري چې که څه هم د یوې دقیقې لپاره وي ورسره وګوري. د ا. بازدییوف د کونډې له خوا هم یو څوک راغلي او غواړي چې تاسې یې ومنئ او هغه کتابونه چې راغلي هغه واخلئ. هغه ویل چې مېرمن بازدییوفه خپله کلي ته تللې ده.

پېیر چوپړ ته وویل:

-هوکې، هوکې ! یوه شېبه صبر وکړه ! څه ورشه ! ورته ووایه چې اوس راځي.

خو همدا چې چوپړ له کوټې نه ووت، پېیر پر میز خپله پرته خولۍ راواخیسته او د کوټې د شا دروازې له خوا ووت. په دهلیز کې هېڅ څوک نه و. پېیر ددغه اوږده دهلیز لاره ووهله، زینو ته ورسېد، تندی یې تریو کړ، په داسې حال کې چې په دواړو لاسونو یې تندی سولاوه، په زینو کې د لومړي پوړ تر دالانه پورې ښکته شو. د دروازې مخې ته یو ساتونکی ولاړ و. له دغه دالانه چې پېیر ورښکته شوی و، د ودانۍ د شا دروازې پورې زینې ورښکته شوې وې. پېیر پر همدې زینو ورښکته او انګړ ته ورسېد. هېڅ چا هغه ونه لید، خو همدا چې له ګرځنۍ نه تاو شو، هلته ولاړ ګاډیوان او څوکېدار خپل بادار (پېیر) ولید او د هغه په درناوي یې خپلې خولۍ له سره پورته کړه. کله چې پېیر ددغو کسانو د کتو اغېز احساس کړ، هغه،لکه فیل مرغ چې له خلکو نه د پټېدو په وخت کې سر په بوټو کې منډي، سرښکته واچاوه، ګامونه یې چټک کړل او همداسې په کوڅه کې وخوځېد.

له ټولو هغو چارو او کارونو نه چې باید هغه ورځ پېیر سرته رسولي وای، د یوسف الکسي یوویچ د کتابونو او پاڼو سمول او ځای پر ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو تر پامه غوره ورغلل.

پيير مخ ته ورغلې په لومړۍ ګاډۍ کې سپور شو او ورته وې ويل چې د پاترياشي د چينو د واټ پلو ته چې هلته د بازدييوف کونډه اوسېده لاړه شي.

پرله پسې به يې شا ته مخ اړاوه، چې له مسکوه، د هرو راتلونکو او وتونکو ګاډيو او کراچيو د کتارونو ننداره وکړي. هغه دې ته هم پام و چې د هغې زړې ګاډۍ ته چې د زوړوالي نه يې له هر پلو نه چغې پورته وې، دده څورب او شډل بدن ونه غورځېږي او يا ونه ښويږي. د ښوونځي نه لکه د تښتېدلی ماشوم په شان خوښ او خوشاله و او له ګاډيوان سره يې مرکه پيل کړه.

ګاډيوان ورته وويل چې نن په کرملين کې وسلې ويشل کېږي او سبا به ټول د درې غونډيو تم ځای ته مرش کړي او هلته به لويه جګړه پيل شي.

پيير چې د پاترياشي د چينو کوڅې ته ورسېد، هلته يې د بازدييوف کورځکه ډېر ولټاوه، چې ډېره موده کېده چې دی هغې خواته نه و ،ورغلی. کله چې د هغوی د کور دروازې ته ورورسېد ګراسيم هماغه ژېړ مخی کوسه بوډا چې پنځه کاله مخکې پيير هغه له الکساندر يوسيفوو يچ سره په تاوژک کې ليدلی و ،د دروازې ټکولو نه وروسته راووت.

پيير وپوښتل: په کور کې ده؟

-جلالتمابه ! په دې بده ورځ، تاسو هرومرو پوهېږي چې حال څنګه دی. سوفيا دانيلوفنا له ماشومانو سره کلي ته لاړل. تاوژک ته.

پيير وويل:

-په هر حال، زه کورته ورننوزم. زه بايد کتابونه وګورم او سره جلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې کړم.

بوډا چوپړ وويل:

-مهرباني، هرکله راشئ ! جنتونه دې ځای شي، د هغه خدای بښلي پلار ماکار الکسيوويچ په کور کې دی، خو هغه شان چې تاسو پوهېږئ لړ ژوبل او ناتوانه غوندې دی.

پيير په دې پوهېده چې ماکار الکسيوويچ د يوسيف الکسيوويچ ورور لږ څه باڅاری او نشه يې غوندې دی.

پيير وويل: هو، هو پوهېږم ! درځه، درځه چې ځو.. او کورته ورننوت. تک شين سر، يو لوړ ونی سور پزيي بوډا چې کميس يې پرغاړه و، جورابې يې نه درلودې او کلوشې يې په پښو وې د کور په بر سر کې ولاړ و. د پيير په ليدو يې طبيعت تريخ شو، وبنګېده او وړاندې دهليز ته ورننوت.

ګراسيم وويل:

-خورا هوښيار سړی و، خو اوس لکه هغه شان چې ګورئ، اعصاب يې نا آرامه دي، مهرباني وکړئ دفتر ته ! پيير سر وښوراوه، خو بوډا دوام ورکړ:

-د دفتر کوټه مهرلاک شوې او هماغه شان پاتې ده. سوفيا دانيلوفنا ويلي و که ستاسو له خوا څوک راشي، کتابونه ورته وسپارو.

پيير هماغې غملړلې کوټې ته ورغی چې لا د خپل استاد د ژوند په وخت کې په به په ويرې او ريږديدا ورننوت. دغه دفتر ته چې د يوسيف الکسيوويچ تر مرګه وروسته څوک ورننوتلي نه و، له دوړو ډک او له پخوا نه لا غمړلی بربښېده.

ګراسيم د يوې کړکۍ نه پرده لرې کړه او خپله له کوټې نه ووت. پيير

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کوټه کې وګرځېد ، يوې الماری ته ورنېږدې شو چې هلته خطي نسخې په کې اېښودل شوې وې او له دغو خطي نسخو نه يې، يو هغه ،چې يو وخت د ماسون د ډلې يو له پخوانيو او غورو اسنادو نه يو سند ګڼل کېده، راواخېسته. دغه سند د ماسون د ډلې د آسکاتلندي تګ لارې او دا اسنادو له اصلي نسخو نه يوه نسخه وه، چې د بازدييوف سپړنې او شننې په کې راغلې وې. د ليکنې د دوړو لړلې ميز تر شا کېناست، هغه خطي نسخه يې تر مخې کېښوده، خلاصه يې کړه، بېرته يې وتړله او په پای کې يې هغه له مخې پورې وهله، سر يې په لاسونو کې کېښود او په خيالونو کې ډوب شو.

ګراسيم څو واره په احتياط سره دفتر ته ورو کتل او هر وار به يې چې ورکتل،هغه به، په هماغه فکرونو کې ډوب و. دوه ساعته په همدې حال تېر شو. ګراسيم يو زړه سل زړونه کړل، دروازې يې ددې لپاره خلاصه کړه چې د هغه پام راواړوي، خو پېير د هېڅ شي او هېڅ چا غږ نه اوريده، ګراسيم وپوښتل:

-که اجازه وي، ګاډيوان رخصت کړم؟

د پېير پام بدل شو ، په چټکۍ پاڅېد او وې ويل:

-اخ، ګوره ! واوره ! ګراسيم يې له ګريوان نه راونيو ، په داسې حال کې چې سترګې يې له اوښکو ډکې وې او په ګېنې يې بوډا ته کتل وې ويل:

-اورې، ته اورې او پوهېږې، سبا به دلته جګړه پيل شي.

ګراسيم ځواب ورکړ: هو ، ويل کېږي.

-زه له تا نه هيله کوم چې هېڅ چا ته مه وايه چې زه څوک يم، ته به هغه څه کوې چې زه درته وايم.

ګراسيم وويل: ډوډۍ ته مو خوښه کېږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير چې ناڅاپه يې رنګ تک سور شو، وې ويل:

-نه، خو زما يو بل څه په کار دي، زما کليوالي کالي او يوه تومانچه په کار دي.

ګراسيم فکر وکړ او وې ويل: وا مې وريدل.

پېير د دغې ورځې پاتې ټول وخت يوازې د خپل مشر په دغه کوټه کې تېر کړ، په خورا ناآرامۍ د کوټې له يوې خوا نه بلې او له بلې خوا نه بلې خواته، ته او راته او ګراسيم يې د ګامونو غږ اوريده. هغه له ځانسره غږېده. هغه د شپې هم په هماغه کوټه کې په هغه کټ ويده شو چې ګراسيم همالته ورته جوړ کړ.

ګراسيم چې په خپل ژوند کې خورا عجيبې پېښې ليدلې وې، د ژوند له خوږو ترخو سره عادت و، په هغه ځای او کوټه کې نه يوازې د پېير مېشته کېدو حيران نه کړ، بلکې ډېر خوشاله و چې يو بادار يې پيدا کړ چې چوپړ يې وکړي. ګراسيم په هماغه شپه پرته له هغ چې په دې اړه فکر يا له ځانه پوښتنه وکړي، د پېير لپاره کليوال کالي او خولۍ راوړل او ژبه يې وکړه چې سبا به تومانچه هم ورته پيدا کړي. ماکار الکسيوويچ چې کلوشې يې په پښو وې او ګامونه يې ځان پسې کشول، په هغه شپه دوه واره د دفتر دروازې ته نږدې شو، ودريد او په غوره مالۍ يې پېير ته وکتل، خو همدا چې پېير مخ ورواړاوه وشرمېد، خپل کميس يې راټول کړ او په خورا قهر او چټکۍ له هغه ځايه لرې شو.

په هغه ورځې چې پېير د ګاډيوان هغه جامې چې ګراسيم ورته راوړي وه، واغوستلې او له هغه سره ګډ د سوخاروف د برج خواته د تومانچې د اخيستلو لپاره تللي و، د رستوف له کورنۍ سره مخامخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

کوتوزوف، د سپتمبر په لومړۍ نېټې فرمان ورکړ چې روسي پوځ له مسکو نه د تېرېدو وروسته د ريزان د واټ پلو ته، په شا لاړ شي.

د پوځ لومړۍ ډلې د شپې وخوځېدلې..

د سپتمبر په دويمه نېټه په لسو بجو د دارا ګاميلوفسکي په سيمه کې يوازې د شا ډلې د استراحت په حال کې وې، د پوځ نورې ټولې ډلې د مسکو له سيند نه اوښتې او د دې ښار بلې څنډې ته رسېدلې وې. کټ مټ په همدې وخت کې يعنې د سپتمبر په لسمه د سهار په لسو بجو ناپليون د پاکلونيا د غونډۍ پر سر د خپل پوځ په منځ کې ولاړ او خپلې مخې ته د پراته ښکلي پرانستي منظر ننداره کوله. د اګست له ۲۲ مې نه د سپتمبر تر ۲ مې پورې آن د بارادنيو د جګړې له پيله تر هغه وخته پورې چې دښمن مسکو ته راننوت، په ټولو دغو له ګېڼيو نه ډکو ورځو او نه هېريدونکې اونۍ کې، داسې ښکلې غير معمولې هوا وه چې هر څوک ورته حيران پاتې کېده. لمرد پسرلي تر لمره کوز او تود و، هر څه په پاکه هوا کې داسې ځلېدل چې سترګې يې سوځولې، ګوګل د منې پاکه هوا وېستله او له دې کبله انسان د خوښۍ او توان احساس کاوه، آن د شپې له خوا هم هوا توده وه، او پرله پسې په تورو تيارو شپو کې له آسمان نه زرين ستورې راوريدل. د سپتمبر د دويمې نېټې د سهار پر لسو بجو همداسې هوا وه. د سهار ځلا کوډې کولې. د پاکلونيا د غونډيو نه به دې چې ښکته کتل، مسکو له خپل سين، باغونو او کليساوو سره لمن غوړولې وه او داسې برېښېده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ورځني ژوند کې ژوند کوي. د کليساوو ګنبدې يې د لمر تر شغلو لاندې داسې ځلېدې لکه ژوندي ژوي.

ناپليون د دغه غير معمولي ښار د هغه د ناليدونکو غير معمولي زړه راښکوونکې ودانيو په ليدو، په زړه کې رخه او يوه ناآرامه تلوسه احساس کړه. دا هغه احساس او تلوسه وه چې خلک يې د ژوند يو ناپېژندل شويو شيانو، په ليدو چې خپل ليدونکو ته هېڅ پام نه کوي په زړه کې احساسوي. داسې برېښېده چې ښار په خپل ټول قوت سره خپل ژوند ته دوام ورکوي. ناپليون د هغو نه بيانيدونکو نښو له مخې چې آن له لرې يې کولی شو ژوندي له مړو توپير کړي، د هماغې پاکلونيا له غونډۍ نه د دغه ښار د ژوند تلوسه ليدله او داسې برېښېده چې د دغه ستر او ښکلي ژوندي بدن ساه و بستل احساسوي.

روسانو د مسکو په ليدو هلته خپله مور ليدله، خو پردي چې له مورنۍ عاطفي نه بې خبره وو، په هغه کې يوازې د ښځتوب ځانګړتياوې موندلې. او ناپليون هم يوازې همدا ځانګړتيا په کې ليدله.

ناپليون وويل:

-دا آسيايي ښار سره له خپلو بې شمېرو کليساوو سره، مسکو سپېڅلی مسکو ! هغه دی ! هغه ! بالاخره هغه پېژندل شوی ښار. نور نو راورسېد !

هغه له آسه راکوز شو او سپارښتنه يې وکړه چې د دغه ښار، د مسکو نقشه د ده تر مخې وغوړوي. هغه خپل ژباړونکی ليلورګين دليديفيلی، ځانته راوباله. هغه په زړه کې وويل:

-هغه ښار چې د دښمن لاس ته ورولېږي، هغې نجلۍ ته ورته دی چې پېغلتوب يې بايللي وي. (هغه دغه خبره په سمولينسک کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

توچکوف ته هم کړې وه) او اوس يې دده په وړاندې د پراته، نالیدونکي ښکلي ختیځ شمایل ته هم په دې سترګه کتل. هغه ته د نه منلو وړ وه چې بالاخره دده خورا پخوانی او لاس ته نه راتلونکی ارمان تر سره شوی و. پر سهارنۍ صافې او سپېڅلې هوا کې يې کله ښار او کله نقشې ته کتل. ددې ښار ټولې خواوې، لاندې باندې يې ښارل، ددغه ښار پر لاندې کولو يې باور نه راته او له دې کبله يې وحشت کاوه.

هغه له ځانسره وويل:

- خو آیا پرته له دې بل ډول هم کېدای شو؟ هغه ده، دغه پلازمېنه، دا دی زما تر ګامونو لاندې خپل برخلیک ته سترګې په لاره ده. چېرې دی اوس الکساندر؟ چېرې دی او څه فکر کوي؟ دغه عجیب، ښکلی او پرتمین ښار! هغه اوس په دې شېبه کې هم عجیب او پرتمین دی.

هغه ته خپل پوځیان او سرتېري وریاد شول او وې ویل:

- اوس به،زه هغو ته څنګه خیال ته ورځم؟

هغه خپلو هغو سرتېرو نه چې رانېږدې شوي وو، هغو ته چې رارسېدونکي وو، هغو ته چې کتارونه يې جوړول ،ټولو ته کتل او له ځانسره يې ویل:

-هغه ده،ددغو ټولو سست ایمانو لپاره ډالۍ! زما یوه خبره او زما د لاس یو خوځېدا ددې لپاره بس دی چې د ښارانو(شاهانو) دغه لرغونې پلازمېنه تالا والا شي،خو زما د بښنې او رحم ښاپیرۍ په خورا چټکۍ پر پرزیدلو نازلېږي. زه باید با رحمه او په رښتیا لوړ او ستر واوسم. ناڅاپه يې په خیال کې تېر شول چې:

-نه، نه، دا رښتیا نه ده، دا زه په مسکو کې یم؟ مګر هغه ده، مسکو زما تر پښو لاندې پروت دی. مسکو له خپلو زرینو ګنبدو او د هغو له صلیبونو سره د لمر تر شغلو لاندې راپرزېږي او رېږدي،خو نه، زه هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپلې مهربانۍ او زړه سوي نه، نه بې برخې کوم، د ظلمت، بربریت او وحشت په یادګارونو به د عدالت او ښښنې رانه تورې انځور کړم. الکساندر له ټولو په زوریدلي احساس ما احساسوي او پوهېږي زه هغه پېژنم، هغه مې په خبره پوهېږي (ناپلیون داسې انګېرله چې د دغو پېښنو تر ټولو نه غوره اغېز له الکساندر سره دده په سیالۍ کې ده) د کرملین له څوکو، هو، د دغه کرملین، هو کې د دغه کرملین له څوکو به زه د عدالت قوانین نافذ کړم، زه به هغوی ته د رښتیني تمدن معنا وښیم. زه به د روس سپېڅلی نسل دې ته اړ کړم چې د خپل فاتح او ایلوونکي نوم په درناوی او مینې سره په یاد ولري. د خلکو استازو ته به ووایم چې ما جګړه نه غوښته او نه یې غواړم. زه به هغوی ته ووایم چې ما یوازې د هغوی د دربار له رښتیا او حقیقت نه لرې سیاست سره جګړه پیل کړې ده، زه به هغو ته ووایم چې الکساندر ما ته ګران دی او درناوی یې کوم. زه به په مسکو کې داسې سوله ټینګه کړم چې زما او زما د خلکو وړ وي. زه نه غواړم د جګړې نیکمرغي، د درناوي وړ ټولواک د سپکاوی لپاره وکاروم. زه به ووایم چې د روس نومیالیو ! زه د جګړې غوښتونکی نه یم، زه د خپل ټول رعیت لپاره سوله او نیکمرغي غواړم. تر دې سربېره د هغوی شته والی به ما لا پسې لېوالـه کړي او زه به له هغوی سره لکه هغه شان چې زما دود دی، په ډاګه، په پرتم او په لوړتیا وغږیږم، خو آیا دا رښتیا دی چې ما مسکو لاندې کړی او زه په مسکو کې یم؟ هو کې، هغه دی. هغه دی مسکو !

هغه خپلو یاورانو ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

-لاړ شئ او د مسکو مخور راولئ.

جنرال له یوې ډلې غوره افسرانو سره د مسکو د مخورو د راوستلو لپاره لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ساعته تېر شول. ناپليون سهارنۍ وخوړه، بېرته خپل پخواني ځای د پاکلونايا غونډۍ ته راستون شو او د مسکو مخورو ته ستر ګه په لاره پاتې شو. د مسکو مخورو ته يې خپله وينا په خيال کې جوړوله. دغه وينا د هغه پرتم او ځانستاينې انځور وه چې ناپليون احساسوله. هغه مبړنې بڼه چې ده يې په مسکو کې د ځان لپاره د سرته رسولو تکل کړی و، په خپله دی په ځان مين کړی و. هغه په خيال کې هغه ورځ تاکلې وه چې د روس د ټولواک په ماڼۍ کې به د روسي مخورو او نوميالي د فرانسې د امپراطورۍ له مخورو سره ګوري. په خپل ذهن کې يې مسکو ته داسې يو والي وټاکه چې خلک پرې راټول شي. کله چې پوه شو چې په مسکو کې خورا ډېرې خيريه موسسې د خلکو په چوپړ کې دي، هغه په تصور کې دا پريکړه وکړه دغه ټولې ټولنې به په بې سارو مرستو سره له ځانسره ملګرتيا ته وهڅوي. هغه تصور کاوه هماغه شان چې ده په افريقا کې اوږد کميس اغوستی او جومات ته تللی و، په مسکو کې هم بايد د ځار په شان سخاوت وښيي. ددې لپاره چې په بشپړه توګه د هر روس زړه ته لاره پيدا کړي، د ټولو فرانسويانو په څېر چې نه شي کولای هېڅ ښکلی احساس زما د ګرانې، مهربانې او خوارې مور له يادونې پرته تصور کړي. پريکړه يې وکړه چې امر وکړي ددغو ټولو خيريه ټولنو د دروازو پر سر په زرينو تورو وليکي:

-زما د ګرانې مهربانې مور په وياړ! زما د مور خونه! د هغه په خيال کې همداسې ګرځېده:

-آيا په رښتيا زه په مسکو کې يم؟ هو! هغه دی، مسکو زما تر مخې دی، خو دغو د خلکو مخورو استازو او نوميالو ولې دومره ځنډ وکړ؟ ولې رانغلل؟

خو په همدې لړ کې دده د پوځ جنرالانو او مارشالانو په ګونګسې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټه پټه دا خوا هغه خوا مشورې روانې کړې وې. د مسکو مخورو پسې لېږل شوي استازي راستانه شول او خبر يې راوړ چې له مسکوه ټول خلک او په تيره بيا مخور وتلي او دغه ښار تش شوی دی. د جرګمارو رنګونه الوتي او ګښې اخېستي وو. د هغو ډار نه له دې کبله چې د مسکو او سپدونکو ښار پرېښی (که څه هم دا خبره ډېره زورونکې وه) بلکې دوی له دې ډېر ډار يده چې معظم ټولواک ته دغه خبر څنګه ووايي. په څه ډول پرته له هغه چې د ستر ټولواک خاطر له هغه وحشت سره مخامخ کړي، چې فرانسويان يې د ملنډو وړ بولي او هغه ته ووايي چې هسې دومره ډېر ځنډ د مسکو مخورو ته سترګه په لاره پاتې شوی دی. هغه ته څنګه خبر ورکړي چې په مسکو کې له يو څو ډلو نشيانو نه پرته بل هېڅوک پاتې نه دي. يوې ډلې به ويل هر څنګه چې کېږي په کوم ډول نه کوم ډول، څو تنه د مسکو د مخورو د استازو په نامه ټولواک ته راټول کړي، بلې ډلې به بيا ويل چې نه، ښه به دا وي چې ټولواک په خورا احتياط د رښتيا اوريدو ته چمتو شي. دغه ځانګړی حالت له دې کبله کړکيچن و چې ټولواک د خپلو سترو تګ لارو د څېړلو په لړ کې، د خپلې کېږدۍ په وړاندې ګرځېده راګرځېده، کله به يې لاس لمر ته سايوان کړ، مسکو ته تلونکي واټ ته به يې وکتل او د کبر موسکا به يې پر شونډو خوره شوه.

دله هغه سره مل مشاورينو اوږې پورته واچولې، هغوی چې نه شو کولای څه سپکه سپوره خبره وکړي، يوازې دا يې ويل:

-د شرم خبره ده، دا ناشونې ده، څنګه دا سې شول؟

په دې وخت کې ټولواک له ځنډنۍ انتظار او چوپتيا نه ستومانه شو او د خپل احساس له احساسه يې داسې انګېرله چې د دغې پرتمينې شېبې رارسېدل، دومره ځنډنۍ شوې، چې کرار کرار خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم له لاسه ورکوي، نو ځکه يې لاس وښوراوه. د توپ د ډزيو غږ واوريدل شو. دغه ډزې د خوځېدو نښه وه. فرانسوي پوځ چې مسکو له دري خواوو کلابند کړی و، د مسکو پلو وخوځېد. دغه پوځ د توريسکايا، کالوژسکايا او دروګاميلوسکايا د دروازو له لارو، مسکو ته ورننوت. د سورو او پلو ډلو يو بل نه دوړاندې تګ سيالي کوله، ژر ژر يو له بل نه مخ ته کېدل، هغه دوړې چې د دوی له خوا ځېدا نه پورته کېدې، فضا تته کړې او د دوی شروشور او چغو، غوږونه کڼول.

ناپليون له خپلو مشاورينو سره چې د پوځ خوځېدا او پرمختګ لېواله کړی و، له هغو سره د دروګاميلوسکايا تر تم ځايه پورې وړاندې لاړ. هلته بيا ودريد، له آسه راکوز شو. تر ډېرو پورې د کامرکلوژسکي په نری کوڅې کې ګرځېده راګرځېده او د مسکو د مخورو راتګ ته يې شېبې شمېرلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

خو مسکو تش و، په دې ښار کې لا د پخوانیو اوسېدونکو پنځوسمه برخه خلک پاتې وو، هغه تش و، د انګبینو د هغه کندو په شان تش و چې ملکه یې ترې کډه شوې وي او کرار کرار لا پسې تشېږي.

بې ملکې کندو، د ژوند له نښو بې برخې وي، که څه هم په لومړي نظر دغه کندو، د نورو کندوانو په څېر له ژونده ډک بریښي، خو بیا هم هغه له ژونده تش وي. د شاتو مچۍ د غرمې د لمر تر زرینو او تودو شغلو لاندې د بې ملکې، کندو په شاوخوا کې د هماغه ژوندیو کندوانو د مچیو په شان، په هماغه شروشرنګ الوزي را الوزي. له هغه نه هماغه شان د شاتو د خوند بوی راځي او هماغه شان مچۍ په کې وزي، ننوزي، خو د ډاډ لپاره باید په ځیر دغه کندو ته وکتل شي چې پوه شو چې په دغه کندو کې نور نو ژوند نه شته. ددغه کندو ژوند یو کندو ته ورته نه دی، ددې کندو د مچیو الوتل، د نورو کندوانو د مچیو الوتو ته ورته نه دی، نه یې د شاتو بوی هسې دی او نه یې د مچیو شروشور هغه ته ورته وي. پر دغه کندو کې د مچیو خاوند د پخوا په شان د خواخوږي او د ډله ایز غږ پر ځای، د لسګونو زرو مچیو د آوازو پر ځای او ددې پر ځای چې خپلې لکۍ یې په ګواښمنه توګه پر ځان خښولې، وزرونه یې رپول او د ژوند له ولولو ډک غږونه یې جوړول. ددې ټولو پر ځای د کندو د بیلابیلو ځایونو نه ساړه او بې خونده آوازونه اوریدل کیږي. د کندو د وتلو او الوتو له دریچې نه، نورد پخوا په شان مستونکی او پالونکی بوی چې لږ په زهرو هم لړلی وي، نه اوریدل کیږي. نور نو له خونده ډک بوی له هغه نه راځي بلکې د داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګبينو بوی ترې راځي چې ورستېدو ته نږدې شوی وي. د دريچې په شاوخوا کې نور سربښندونکي ساتونکي چې لکۍ يې ځېږي کړي وي او د چغو غړونکو استازو په څېر د خوښۍ چغې پورته کوي، نه ليدل کېږي..

دلته غلې تور اندامې مچۍ د کندو د تالانولو لپاره پټې پټې راځي او په شاتو کې په لړو شوي ځان په چټکۍ بېرته له هغه ځايه راوزي. هغوی نور چيچل نه کوي، هغوی خپله له ګوابنه تښتي. پخوا به مچۍ له شاتو ډکې درنې درنې کندو ته راتلې او د بار له ښکته کېدو نه وروسته به تشې بېرته وتلې. اوس خالي راځي او له انګبينو ډکې بېرته وزي. د مچيو خاوند د کندو سر خلاصوي، د هغه لاندنۍ برخې ته ورګوري، توري له شاتو ډکې مچۍ چې د هڅوله شوقه به مستې وې او يو له بل به سره تښتېدلې او لکه کړۍ به سره ځړوندې وې او تل به يې په بنګېدو بنګېدو کې دزبېښلو په شان له ځانه انګبين نښتيځل، خو اوس د هغو مچيو پر ځای ستومانه له ژوند پاتې او خوبولي کارګران ليدل کېږي چې د کندو په غولي هرې خواته بې هدفه روان دي او لکه د مستو نشه يي سرسامو په څېر د کندو له يوه ديواله په بل او له بله په بل لګېږي.

د کندو غولی چې يو وخت په خورا ځير او ښکلا ،د مچيو له خوا ګاڼل شوی او دهغو په وزرونو به جارو شوي و او د موم شويو او بويناکو شاتو ،هغه سريښناک شات چې نيم ځانه مچيۍ ،هغه د مرګ په حال مچۍ چې په خورا ستونزو لاس او پښې وهي او هغه مړې مچې يې چې اوس يې څوک خيال نه ساتي هلته پرې پرتې دي..

مچۍ پالونکی د کندو لوړ پوړ ،پورته کوي او د هغه ښکتنۍ برخه ګوري، خو د مچيو د کتارونو پر ځای، چې د شاتو د ږمنځو واټنونه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هګیو د تودولو لپاره ډکول اوس د ښه کار او استادۍ په لاس جوړې شوې ړمنځې وینې، نور هغه د پېغلتوب ډوله پخوانی سپېڅلتیا کومه ننښه نه لیدل کېږي، هر څه ګډوډ او لړلي دي. تالانګرې غلې مچۍ بې شروشوره په چټکۍ هر پلو الوزي، خپل تالان کوي خو کوربني وچې ډنګرې بې حسه او بې حاله لکه د زړو او عمر وهلو په شان متې متې خوځېږي، نه چاته ګوابښ پېښوي او نه له چا نه هیله کوي، د مرګ په سرسامۍ کې شپې ورځې تېروي. ډولاډول مچۍ سرې، تورې وړې او غټې په ناخونده او ګډوډو الوتو کې د کندو په دیوالونو لګېږي، کله ناکله خو له دې یا له هغې خوا نه د شاتو له ړمنځو، او یا نویو زوکړ، خو مړو شویو مچیو له مینځه کوم قهرجن آواز راپورته کېږي. یو چېرې خو دوه کارګرۍ مچۍ د پخوانیو یادونو په یاد کندو پاکوي او په ټول قوت سره د مړو شویو مچیو مړي د باندې باسي، هغوی دا کار کوي، خو په دې نه پوهېږي چې دا ټولې هلې ځلې د څه لپاره دي. د کندو په بلې خوا کې دوه زړې مچۍ په خورا تربګنۍ یا یو بل سره وهي یا یو بل پاکوي او یا ډودۍ خوري، خو په دې نه پوهېږي چې دا کار له خواخوږۍ کوي اویا له تربګنۍ. او د کندو په بله خوا کې دربېمه ډله پر یو بل وارونه کوي او بیا ټول په ګډه یوه بله بدمرغه تر مرګه وهي، هغه خپه کوي او دغه د مرګ په حال کې مچۍ لکه کراره الوتونکې ښاپیرۍ د نورو مړو په سر رالوېږي. د مچیو خاوند دوه منځنۍ ړمنځې لرې کوي. چې د کندو یا ځالې منځ وګوري، د پخوانیو زرګونو مچیو پر ځای چې پخوا یې یوې سترې تورې کړۍ دیوه رازمن او ستر ارمان لپاره کار او څارنه کوله، څوسوه غمړلې او خواشینۍ مچې وینې. هغوی ټولې پرته له هغه چې خپله پوه شي، وړې شوي دي. هغوی د خپلې سپېڅلې خزانې د ساتنې په لاره کې ژوند بایللی او نور خزانه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار نه ده. له هغوی نه د مرګ او خوساوالي بوی لګېږي. د هغو ځو دانې خوځېږي، پاڅېږي، الوزي د ښمن په لاسونه کيني او پرته له هغه چې د مرګ توان ولري، نېښونه وهي. نورې ټولې مړې شوې دي او لکه د کبانو د پوټکي په شان سولېږي او تويږي. د مچيو خاوند د کندو سر تړي د غه کندو د ګچ په انځور سره ددې لپاره په ښه کوي چې وروسته يې مات کړي.

کله چې ناپليون سترې ستومانه ناآرامه وړاندې وروسته د کامروکالوژسکي په کوڅه کې ګرځېده او د مسکو مخورو ته سترګې په لاره و او لږ تر لږه د ورځني درناوي له مخې بايد هغوی دده هرکلي ته راوتلي وای. مسکو تش تش و.

د مسکو په بېلابېلو څنډو کې يوازې هغه خلک چې هسې يې موخه او د ورځني عادت له مخې چکرې وهلې، ګرځېدل راګرځېدل. لا تر اوسه هم په ښار کې ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه.

کله چې يې په ډېر احتياط ناپليون ته خبر ورکړ چې مسکو له خلکو تش شوی دی، هغه په تند غلچک خبر لوڅ ته وکتل، بيا يې له هغه مخ واړاوه او په پټه خوله يې ګرځېدو ته دوام ورکړ او وې ويل:

-ګاډی مې راولئ.

هغه په ګاډي کې د خپل نوکريوال ياور تر څنګ کېناست او د لومړې کرښې پلو وخوځېد او له ځانسره يې ويل:

-مسکو تش شوی دی، د نه منلو وړ خبره ده.

هغه ښار ته نه لاړ او دروګوميلوفسکي د تم ځای په يوه مېلمستون کې پاتې شو.

هغه تياتري ننداره چې هغه جوړل غوښتل ،جوړه نه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

روسي پوځ د شپې له دوو بجو نه د ورځې تر دوو بجو پورې له مسکو نه تېر او له ښار يې وروستي تلونکي او سېدونکي او ټپيان هم له ځانسره واخېستل.

د پوځ د تېريدو په وخت کې د خلکو تر ټولو زياته ګڼه ګونه د کامن مسکواريځکي او يوزوفسکي د پلونو پر سر وه.

کله چې پوځ له کرملين نه د راتاويدو لپاره دوه ډلې شو، ډېرو سرتېرو د مسکواريځکي او کامني پر پلونو ګڼه ګونه جوړه کړې وه، يو زيات شمېر سرتېرو له تمېدو او ګڼه ګونې نه ګټه واخېسته، په کرار او په پټه د واسيلي بلژانسکوا او باراويځکي د دروازې له لارې پورته غونډۍ ته وروختل، ځان يې سره ميدان ته ورساوه او هلته يې دوی داسې وانګېرله او ځانته يې اجازه ورکړه، چې هر پردی شی چې پر مخه ورځي، اخېستی يې شي. د خلکو داسې ډلې او ګڼې ګونې لکه د بازار د ورځو په شان د ګاستني دفور(د مېلمستونو مانۍ) ټول دالانونه او لارې ډکې کړې وې. ،خو نه د پلورو نکو د غولوونکو آوازو شروشور، نه د ګرځندو سوالګرو غږ او نه د ښځو بېلابېلې ډلې، يو هم نه ليدل کېدل. يوازې بې وسلې دريشي لرونکي سرتېري چې پوځي کوټونه يې پرغاړه وو، تش لاس راننوتل او له درنو پېټيو سره وتل.

دوکانداران او د هغوی شاګردان (شمېر يې هومره زيات نه و) هک حيران پاتې او د سرتېرو او پوځيانو په ګڼه ګونه کې ګرځېدل، کله به يې دوکانونه تړل او کله به يې هغه ددې لپاره خلاصول چې له خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاګردانو سره خپل کالي او سودا کوم خوندي ځای ته ورسوي. د ګستيني دفور (د مسکو لوی بازار) په لوی ډګر کې سازيانو ډولونه غږول، خو د ډول غږ د دود برخلاف سرتېري، په تېره بيا تالانګر هغه د پخوا په شان نه د ساز او په کتار کې درېدو ته، بلکې له هغه ځايه لرې کېدو ته هڅول. په دوکانونو او د بازار په دالانونو کې د سرتېرو په منځ کې ځېنې کليوال چې خړ کالي يې اغوستي او سرونه يې خريلي و، هم ليدل کېدل. دوه تنه افسر چې ديوه يې د غاړې دستمال پر اوږه او ټټر پروت و، پر خړ ډنګر آس سپور و او بل يې کوټ اغوستی، خو پلی و، د ايلينکا د واټ څنډې ته ولاړل او سره غږېدل. درېيم افسر هغو ته په ځغاسته راغی او ورته وې ويل:

-جنرال امر وکړ چې هر څنګه کېږي، بايد ټول سمدلاسه له بازاره ووېستل شي. دا څه حال دی؟ دا کره، د چا کړو ته ورته دي، نيمايي سرتېري تښتېدلي دي.

هغه، پر هغو درې بې وسلو سرتېرو چې د کوټونو لمنې يې په منګلو کې رانيولې وې، او په چټکۍ د هغو له څنګه د بازار دالان ته ورننوتل غږ وکړ:

-چېرې روان ياستئ؟ تاسو ته وايم چېرې؟

بل افسر ځواب ورکړ:

-هو کې، اجازه راکړئ هغوی سره راټول کړو، دا د راټوليدو نه دي، ژر تر ژره بايد لاړ شو، ټولی وتښتېدل، چې دا نورې يې هم ونه تښتي.

ـ څنګه لاړ شو؟ د پله پر سر لاره بنده شوې ده، څوک مخکې تلای نه شي. څه وکړو؟ اوس ځئير ترې کړی کړو، چې ونه تښتي.

مشر افسر غږ وکړ:

-هلته ورشئ! ټول ،له هغه ځايه، له بازاره وباسئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه افسر چې د غاړې دستمال يې پر اوږې او ټټر غوړولی و، له آسه راکوز شو، ډولچي ته يې ورغږ کړ او له هغه سره يو ځای د بازار د لويې دروازې خواته ورغی. يو شمېر سرتېري په ډله ايزه توګه وتښتېدل. يو سوداګر چې د پزې ځنګ ته يې پر مخ سره بخارونه راوتلي وو، د هغه له مړې څېرې نه آرامي او تکل کېده کړې وه، د ځانښودنې لپاره يې تند تند لاسونه څنډول، افسر ته ورننېږدې شو او وې ويل:

-جلالتمابه! پر موږ رحم وکړئ، موږ وساتئ. زموږ په دوکان کې څه نه شته، خو هر څه چې شته، هغه له تاسو نه ځار. که غواړئ تاسو عاليجناب ته به همدا اوس، ورېښميني جامې راوړم، موږ په حق او حق پالنه پوهېږو، خو هغه څه چې دوی کوي، دا خو غلا ده، تالان دی. مهرباني وکړئ موږ له دغو وساتي، لږ تر لږه دومره وخت راکړئ چې دوکانونه وتړلای شو.

څو تنه سوداګر پر دغه افسر راټول شوي وو.

د هغو له ډلې نه يو تن چې ډنګر و او قهر يې له څېرې وريده، وويل:

- بس کړه، اپلتې مه غږوه، سر يې ور پرې کړه او ته د وينښتو غم کوې. پرېږده هر څوک چې هر څه وړي شي، وړي دې. هغه په ډېر قوت لاس وخوځاوه او له افسر نه يې مخ واړاوه.

لومړی سوداګر په خواشينۍ وويل:

-ايوان سېدوريوويچ! تا ته هسې خبرې آسانې دي، تاسو جلالتمابه مهرباني وکړئ!

ډنګر سړي چغه کړل:

- کومې خبرې آسانې دي؟ د څه شي خبرې؟ زما په درې دوکانونو کې د سلو زرو روبلونو مال پروت دي، که پوځونه لاړ شي، بيا دا ساتلی شئ؟ هی هی، څه خلک يو؟ دا به د خدای اراده وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی سوداګر په درناوی وویل:
-مهرباني وکړئ، جلالتمابه!
افسر هک پک ولاړ و، په څېره کې یې د شک او تردید حالت ښکاره و، خو ناڅاپه یې چغه کړل:
-زما یې څه؟ او په چټکو ګامونو د دوکانو د کتار خوا ته وړاندې روان شو.
د یوه خلاص دوکان نه د وهلو او ښکنځلو غږونه اورېدل کېدل، کله چې افسر د هغه مخې ته وررسېد یو سړی چې خړ کلیوال کالي یې اغوستي او سر یې خریلی و، له هغه نه د باندې راودانګل، سر یې ټیټ او ځان یې خم خم کړ، د سوداګرو او افسر له څنګه تېر شو. افسر هغو سرتېرو ته چې په دوکان کې و، ورودانګل، خو په دې وخت کې د مسکو اریځکي د پله له خوا د بې پایه ډلې د شروشور یو وحشتناک غږ واورېدل شو او افسر په چټکۍ څلور لارې ته راستون شو. هغه پر له پسې په لوړ آواز وپوښتل:
-څه شوي دي؟ څه خبره ده؟ خو د هغه ملګری د واسیلي بلاژنسکي د کلیسا له څنګه هغه پلو ته چې چغې ترې راتلې ځغاستل. افسر پر آس سپور شو او هغه پسې ورو خوځېد. پل ته چې وررسېد، وې لیدل چې دده توپونه له توپ کشونو نه جلا شوي وو. سرتېري پلې پر پله روان او څو کراچۍ او ښتې پرتې وې. څو تنه یې ولیدل چې ګېډۍ اخېستي او ورخطا وو، خو څو تنو سرتېرو په کړس کړس خندل. د توپونو تر څنګ یوه ګاډۍ ولاړه وه. دوه آسونه پورې تړلي وو، د ګاډۍ ارابو پورې څلور پټاره لرونکي آسونه هم تړلي وو. پر کراچۍ ډېر شیان بار وو، د بار پر سر د ماشومانو د څوکۍ څنګ ته چې پښې یې پورته وې، یوه ښځه ناسته وه. هغې له خواشینۍ او ناهیلۍ نه زګېروی کاوه. افسر ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ملګرو افسرانو وویل چې د خلکو د چغو او د دغې ښځې د زګیروی علت دا دی چې جنرال یورمولوف د غه ګڼه ګوڼې ته په رسېدو سره پوه شو چې سرتېري په بازار کې خواره شوي، تالان یې ګډ کړی دی، نو ځکه خلکو د ښار پر پله پاټک اچولی او هغه یې ترلی دی. نو له دې امله هغه سپارښتنه کړې ده چې توپونه راخلاص کړي او د اسې ځرګنده کړي چې غواړي پر پله ډزې وکړي، د خلکو د ګڼه ګوڼې له ډاره، کراچۍ او ګاډۍ اړوي، یو بل سره نانډرۍ کوي او وهي، له ناهیلۍ نه یې چغې سورې ګډې کړې، د پله لاره یې آزاده کړې او سرتېري بریالي شوي دي چې خپل پرمختګ پیل کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

په دې وخت کې ښار چوړ تش و، په کوڅو کې هېڅ څوک نه ليدل کېدل،د دوکانونو او کورونو دروازې تړلي وې، يو نيم ځای په يو نيم سماوار(کافی) کې يو نيم غږ يا د مستانو له مستی نه پوهېدونکې سندرې اوريدل کېدې. په واټونو کې هېڅ ګاډی يا کراچی نه ليدل کېده، خو کله ناکله به د کوم پلي د ګامونو غږ واوريدل شو. د پاورسکايا کوڅه چوړ تشه او چوپه چوپتيا په کې خوره وه. د رستوف د کور د سترې ماڼی په انګړ کې، د ګاډيو او کراچيو آسونو واښه او خوشايي پاتې وو، خو هېڅ څوک هلته نه ليدل کېدل. له رستوفيانو نه د پاتې شوي کور په مېلمستون کې دوه تنه ليدل کېدل، يو ايګنات، چې څوکېدار و او بل د واسيلي لمسی ميشکا چې په مسکو کې له خپل نيکه سره پاتې شوی و. ميشکا د پيانو دړه پورته کړې وه او په يوې ګوتې يې غږوله. ساتونکي څوکېدار لاسونه تر ملا نيولي وو، د هينداري تر وړاندې ولاړ و او په خوښی خوښی موسېده.

هلک ناڅاپه په دوو لاسو د پيانو په وهلو پيل وکړ او وې ويل:

-ګوره ! کاکا ايګنات، څومره ښه پيانو وهم.

ايګنات له دې چې خپله څېره يې په هينداره کې ليده،لا پسې خوښېده ،موسېده ، هغه ته په تعجب ځواب ورکړ:

-راته ګوره ! راته ګوره !

ماوراکوزمينيشنا چې په کراره کورته راننوتې وه، د هغو له شانه په ټيټ آواز پرې غږ وکړ:

-بې وجدانو، ربښتيا وايم بې وجدانو ! ته يې اوربوز ته ګوره، خولی ته يې ګوره ! دی څنګه خاندي، يوازې همدې کارونو ته خدای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيدا کړي ياست. هلته هر څه ګډوډ پراته دي، واسيلي له پښو ولويد، اوس به زه درسره ګورم !

ايګنات مړاوستی(کمربند) ټينګ کړ، موسکا يې له شونډو وتښتېده، سر يې په اطاعت ښکته واچاوه، له کوټې ووت، زلمي وويل:

-تروري ! زه ښه پيانو وهم.

ماورا کوزمينيشنا پر هغه لاس پورته او چغه کړل:

-زه به اوس ښه پيانو وهل درو ښيم، ځه، پاڅېږه بابا ته دې سماوار ولګوه.

ماوراکوزمينيشنا له پيانو نه دوړې پاکې کړې، هغه يې وتړله، يو سوړ آسويلی وويست له مېلمستون نه ووته او دروازه يې پورې کړه.

انګړ ته چې ووته په دې فکر کې شوه چې اوس څه وکړي، له واسيلېوويچ سره د ځنګ په ماڼۍ کې چای وڅکي او يا انبار ته لاړه شي او هلته ګډوډ پراته شيان سره ټول کړي.

د آرامې کوڅې نه د چټکو ګامونو غږ واوريدل شو، دغه ګامونه له کوره د چاپېرې وسپنيزې کټارې دروازې ته ورسېدل، ودريدل، د لاسونو د هغو هڅو غږ تر غوږه شو، چې د دروازې د خلاصول تکل يې درلود.

ماوراکوزمينيشنا د کټارې دروازې ته ورنږدې شوه او وې پوښتل:

-څوک مو په کار دي؟

-ګراف، ګراف اليه اندريووېچ رستوف.

-تاسو څوک ياستئ؟

يو روسي بادار وزمي خوارږه غږ وويل:

-زه افسر يم، بايد هغه ووينم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماوراکوزمینیشنا د کتارې دروازه خلاصه کړه او یو اتلس کلن افسر چې ګرده بشره یې رستوفیانو ته ورته وه، انګړ ته راننوت.

ماوراکوزمینیشنا په مهربانۍ وویل:

-هغوی لاړل پلار جانه ! پرون ماښام یې کډه بار کړه او لاړل.

ځوان افسر د وسپنیزې دروازې مخې ته ودرید، زړه نازړه شو چې راننوزي یا رانه ننوزي، وبنګېده او وې ویل:

-وې دې، افسوس دی، کاشکې پرون راغلی وای، بد کار و شو.

ماوراکوزمینیشنا په دې لړ کې خورا ځیر او خواخوږې ددغه ځوان څېرې ته چې دې ته یې د رستوفیانو د آشنا څېرې څرګندوله کوله، کتل او د هغه څېري کوټ او شلیدلي موزې یې څارلې، هغې وپوښتل:

-له ګراف سره مو څه کار و؟

افسر دروازې ته داسې لاس وروړ، چې ګواکې غواړي لاړ شي او په خواشینۍ یې وویل:

-افسوس دی، نه پوهېږم څه وکړم.

بیا زړه نازړه شو، خو ناڅاپه یې وویل:

-پوهېږئ زه د هغو خپلوان یم، هغه تل له ما سره ډېره خواخوږې کوله، خو اوس ګورئ چې (هغه په موسکا او مهربانۍ خپل شلیدلي کوټ او موزې ته کتل) کالي مې شلیدلي، پیسې هم نه لرم، ما غوښتل چې له ګرافه..

ماوراکوزمینیشنا د هغه خبره پرېکړه او وې ویل:

-یوه دقیقه به مو صبر کړی وای پلار جانه ! یوازې یوه دقیقه !

همدا چې افسر لاس له دروازې پورته کړ، ماوراکوزمینیشنا راستنه او په چټکو ګامونو، د شا انګړ ته خپل کورته لاړه. کله چې ماوراکوزمینیشنا خپل کورپلو روانه وه، افسر سرښکته اچولی، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځیر او موسکا یې خپلو شلیدلو موزو ته کتل، په انګړ کې یې قدم واهه او په زړه کې یې ویل:

-ډېره بده شوه او افسوس دی چې له کاکاجان سره مې دیدن ونه شو، خو خیر، ډېره مهربانه بوډۍ ده. خو دا مهربانه بوډۍ اوس چېرې لاړه؟ خیر، خو نه پوهېږم. د کومو کوڅو له لارو به زه ژر خپل غونډ ته ورسېږم. اوس به غونډ روګوژسکایا ته رسېدلی وي. ماوراکوزمینیشنا له ډاره په ډکې خو زغردې څېرې چې یو چارخانه مروړل شوی دستمال یې په لاس کې له ګرځني ببرته راتاو شوه. لا څو ګامه افسر ته پاتې و چې د دستمال غوټه یې خلاصه کړه یو سپین پنځه ویشت روبلی لوټ یې ترې راووېست او په چټکۍ یې افسر ته ورکړ.

-که جلالتماب خپله په کور کې وای، دا ښکاره ده چې هغه به هرومرو د خپلوان په توګه کولای شول.. خو خیر سمدلاسه خو همدغه...

ماوراکوزمینیشنا شرمېده او ګېڼۍ اخېستې وه، خو افسر هېڅ نه او نو ونه کړ. پرته له تلوار یې لوټ واخېست او ماوراکوزمینیشنا نه یې مننه وکړه. هغې پرله پسې ښېنه غوښته، عذرا یې کاوه او ویل یې:

-که خپله ګراف په کور کې وای.. حضرت مسیح مو مل شه پلارجانه ! خدای دې له بدې ورځې وساته !

هغې په درناوی درناوی افسر بدرګه کړ، افسر موسېده او داسې برېښېده چې خپل ځان او حال پورې خاندي. هغه خپل سر ښوراوه او لاړ، له چوپتیا نه په ډکو کوڅو کې په دې هیله چټک روان و چې د یااوزرسکي له پله سره ځان خپل غونډ ته ورسوي.

ماوراکوزمینیشنا تر ډېرو پورې په لمدو سترګو د تړلې دروازې مخې سره ولاړه پاتې، په فکر کې وه، سر یې ښوراوه او له دغه ناآشنا افسر سره یې غیر منتظره مورنۍ خواخوږۍ او زړه خوږي احساساوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

د واورکا د کوڅې تر یوې ودانۍ لاندې چې لا پوره جوړه شوې نه وه، په یوه سماوار کې د مستو نشیانو د مستۍ او سندرو ویلو غږ اورېدل کېده. په یوه هومره نه لویې مردارې کوټې کې د میزونو شاوخوا کې پر څوکیو تر لسو پورې کارګران ناست وو. هغه ټول مست او نشه وو. بشرې یې له خولو نه لمدې، سترګې خړې خړې، په زور یې خولې ښورولې، په خورا زحمت، بې پروایۍ او بې سُره یې کومه سندره ویله.

هغوی هر یو جلا او د زړه په زور سندرې ویلې، خو هغوی نه ددې لپاره سندرې ویلې چې زړه یې غوښت ،بلکې دوی ددې لپاره سندرې ویلې چې غواړې وښيي چې نشه دي او تفریح کوي. له هغو نه یو لوړ ونی، ژیړ څنې چې ښکلې شین بخونې ښایسته جامې یې اغوستې وې، پر هغو ولاړ و. که د هغه نازکې سره نښتې پرله پسې خوځېدونکې شونډې او تتې ناځلېدونکې او ناخوځېدونکې سترګې نه وای دهغه څېره به د هغه په دې نرۍ او وتلې پزې سره خورا ښکلې وای. هغه د هغو کسانو پر سر ولاړ و چې سندرې یې ویلې. داسې بربښېده چې په خپلو سپینو لاسونو چې لستونې یې تر څنګلو پورې بډ وهلي، خپلې ناولې ګوتې یې په زور سره جلا کړي، په خورا زغرده او لاسې خوځېدا او کږېدو وږېدو ددغو سندرغاړو لارښوونه کوي. دغه لستونې پرله پسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رانښکته کېدل او هغه هر وار او په ډېر ټينګار په خپل کين لاس هغه بېرته بېله وهل، داسې چې ګواکې تصور يې کاوه دده دغه سپين او په هغو کې له ورايه د ليدونکو مراندو او خوځېدونکو لاسونه بربنډ والي ځانګړې ځانګړتيا لري.

سندره لا نيمايي ته رسېدلې نه وه چې د کور د زينو د سر په دالان کې د اخ و ډب او وهلو شروشور وا وريدل شو.

لوړ وني ځوان لاسونه وارتيږل او په مشر وزمه بڼه يې چغه کړل:

-هلکانو ناندرۍ بس دي !

هغه چې هماغه شان لستوڼي بېله وهل، د زينو د سر دالان ته ووت، کارګران هم ورپسې وو. دغو کارګرانو چې هغه سهار ددغه ځوان په مشرۍ په هغه سماوار کې مستي او ځکل کول، له فابريکې نه د سماوار د خاوند لپاره يوه ټوټه چرم راوړی او د هغه په بدل کې يې ځکل اخېستي و. د سماوار په ګاونډ کې د پښ (آهنګر) په دوکان کې ناستو کارګرانو په دې ګمان چې پر سماوار تالان ګډ شوی، هڅه کوله په زور، سماوار ته ورننوزي او دوی هم برخه وکړي.

د سماوار خاوند له پښ سره لاس و ګريوان و، خو همدا چې کارګران له سماوار نه ووتل، پښ ځان له سماوارچي، نه وژغوره، خو پر مخ پر غولي ولويد. يو بل پښ د دروازې پلو ورودانګل، سماوارچي يې راونيو او پر خپل ټټر يې هغه ته ګوزار ورکړ.

لستوڼي بېله وهلي ځوان له سماوار نه د راوتلو په شېبه کې هغه پښ ته چې له دروازې نه يې رادانګلي و، پر مخ څپېړه ورکړه او چغه يې کړل:

-هلکانو زمونږ اندېيوالان وهي !

په دې وخت کې لومړي پښ له غولي راپورته شو، خپل ژوبل شوی مخ يې نور هم وشکاره، مخ يې وينې وينې شو او په زړغوني آواز يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چغه کړل:

-پیره داره !وې واژه !سړي یې ووازه !ورونو مرسته وکړئ !

یوه ښځه چې له ګاونډي ګرځني نه، راوتلې وه چغې وهلې:

-اې پلارکه !په مرګ یې وهلی، وژلی دی، سړی یې وژلی !

پر وینو لړلی پښ د خلګو ګڼه ګوڼه راجوړه شوه، یو تن ،سماوارچي یې ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-نه یوازې دا چې په خلکو یې تالان جوړ کړی، اوس آن جامې هم ترې باسي، دا دې څه وکړل سړی دې وواژه داړه ماره !

هغه لوړ ونی ځوان پر برنډه ولاړ و، په تتو سترګو یې کله سماوارچي او کله پښ ته کتل، زړه نازړه و چې له چا سره لاس و ګریوان شي، خو ناڅاپه یې پر سماوارچي غږ وکړ:

-قاتله !اوس سړي وژنې، هلکانو !وې تړئ !

سماوارچي چغې کړې:

-څه شی، څو مو داسې تړلي؟ ځان یې پر ده د یرغل راوړونکو خلکو نه وژغوره، هغوی یې پورې وهل، خپله خولۍ یې له سره پورته او کلکه یې پر ځمکه ووهله. دده دغو کړو، ګواکې کوم له رازه ډکه ننښه درلوده چې سمدلاسه پر ده راولویدلي کارګران، په خپلو کړو کې زړه نازړه شول.

سماوارچي خپله خولۍ، له ځمکې راپورته کړه او چغې یې کړې:

-قانون، ورونو، زه په قانون ښه پوهېږم. اوس د پولیسو ماموریت ته ورځم، تاسو فکر کوئ، نه ورځم؟ نن هېڅ څوک نه شي کولای د چا په شتمنۍ تالان ګډ کړي.

لوړ ونی ځوان او سماوراچي دواړه په ګډه په کوڅې کې وخوځېدل او یو بل ته یې تکرارول:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-درځه چې ځو ! اوس به وګورو، درځه، درځه چې ځو !

هغه په وينو لړلی پښن هم د دوی تر څنګه روان و. کارګران او هغه نور کسان چې په اخ و ډب کې ورګډ شوي نه وو، هغوی پسې ورروان وو.

د ماروسيکا د کوڅې په يوه کنج کې، د يوې لويې ودانۍ تر مخې چې کړکۍ يې تړلې او يوه لويه لوحه چې موچي پرې ليکل شوي ولاړه وه، د شلو په شاوخوا کې موچيان ولاړ وو. ټول ډنګر ډنګر خواشيني، وچ کلک، جامې يې شليدلې، او زړې وې.

يو موچي چې نرۍ ږيره او وتلې وروځې يې لرلې، وويل:

-هغه شان چې ښايي خلک يې تالان کړل. څه وو ايم، هغه، زموږ وينې وزبېښلې، او اوس حسابونه پوره ګڼي. پوره يوه اونۍ يې کار راباندې وکړ، وې زورولو، وې زورولو، موږ يې خوارۍ ته کينولو، او خپله لاړ.

غږېدونکی موچي چې په وينو لړلی سړی وليد، چپ شو او ټول شل تنه موچيان په خورا پاملرنې له دغې راتلونکې ډلې سره يو ځای شول، هغوی ويل:

-دا خلک چيرې روان دي؟

-ښکاره ده چېرې ځي، ماموريت ته ورځي !

-دا څه وايې، دا رښتيا ده چې زموږ د انډيوالانو زور نه دی پرې رسېدلی؟

-نو تا څه فکر کاوه؟ ته راشه چې خلک څه وايي؟

هر پلو نه پوښتنې او ځوابونه اوريدل کېدل. سماوارچې له دغې ګڼه ګوڼې نه ګټه واخېسته، له خلکو وروسته پاتې شو او په کراره خپل سماوار ته راستون شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړ وني ځوان پرته له هغه چې د خپل سيال سماوارچي ورکېدو ته پام شي، خپل بربنډ لاس ښنداوه او ځانته يې د خلکو د پام را اړولو لپاره پرله پسې همداسې غږېده. او خلک د خپلو ستونزو د آوارۍ او خپلو ټولو پوښتنو ته د ځوابونو د اوريدو په هيله پر هغه ورټول شوي وو.

د لوړ وني ځوان پرشونډو چې د پام وړ موسکا خوره وه، ويل:

-قانون بايد راوښودل شي، نظم بايد وښودل شي، دا چارواکي د همدې لپاره چارواکي دي او ورونو تاسو وواييئ زه برحقه يم او کنه؟

هغه داسې فکر کاوه چې چارواکي نه شته که څه بلا؟ که چارواکي نه وي، هر څه به تالا والا شي، غلا او داړه ماران خوړ بر دي.

يو چا د ګڼه ګونې له منځه غږ وکړ:

-دا څه اپلتې غږوي؟ څنګه؟ څنګه کېداى شي مسکو پرېښودل شي؟ تا ته يې په ټوکه وويل او تا ومنله، پرېږدئ چې پوځيان لاړ شي، ځي دې، ته دا منې چې هغو پرېږدي چې دښمن راننوزي؟

هغه چې لوړ وني ځوان ته اشاره کوله،او ويل يې:

-وګوره ! خلک څه وايي؟

د چينايي ديوال خواته يوه بله ډله پر يوه سړي چې شين بخون کوټ يې اغوستى او يو کاغذ يې په لاس کې و، ورټول و.

د ګڼه ګونې نه يو چا غږ وکړ:

-فرمان، فرمان لولي ! فرمان سره لولي !

شين کوټي سړي د اګست د ۳۱ مې نېټې خبرتيا ولوستله. خلک ښه پرې ورټول شول، لږ ګڼې واخېست، خو کله چې لوړ وني ځوان د خلکو له ګڼه ګونې نه ځان هغه ته ورورساوه، له هغه نه يې هيله وکړه چې خبرتيا بيا ولولي، بېرته لږ ډاډمن او غږ يې، نور نه رېږديده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرتیا یې بیا ولوستله.

-زه سبا ته د جلالتماب شهزاده حضور ته ورځم.

لوړ ونی ځوان چې موسکا یې پر شونډه خوره وه، خو تندی یې تریو و، ورپسې یې تکرار کړه:

-جلالتماب !

لوستونکي دوام ورکړ:

-چې له هغه سره خبرې وکړم، موږ باید له پوځیانو سره مرسته وکړو، مرسته وکړو چې د ظلمت او شیطنت جرړې وباسو. هغه لوړ ونې ځوان د برې له خوند په ډکه ژبه چغه کړې، ودې لیدل؟ اوس به د ټولو غم درته وخوري.

لوستونکي دوام ورکړ:

ددې مېلمنو جرړې باید ووېستل شي او بلا پسې ولېږل شي. زه به د غرمنۍ په وخت کې بېرته راستنېږم، کار به پیل کړو، کار به پای ته ورسوو او دغه شر به خاورو ته وسپارو.

کله چې لوستونکي وروستې خبرې ولوستلې، ټول چپ شول، هغه لوړ ونې ځوان په خواشینۍ سر ښکته واچاوه. داسې برېښېده چې په دې وروستیو خبرو په تېره بیا ددې خبرې –زه سبا ته د غرمنۍ په وخت کې راستنېږم، په معنا هېڅوک پوه نه شول. په ډاګه څرګنده وه ټول د خبرتیا په اورېدو خواشیني وو. هم د خبرتیا لوستونکي او هم د هغې اورېدونکي. د خلکو د احساساتو کچه خورا لوړه، خو دا خبرتیا ډېره ساده او د نه پوهېدو وړ وه، داسې ساده چې د هغو هر یو کولای شول داسې ووایي او دوی له واکمنو نه د داسې فرمان د اورېدو تمه نه لرله.

ټول خورا خواشیني او چپ وو. لوړ ونې ځوان شونډې ژوولې او خوځېده راخوځېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکو د ګڼې ګونې په وروستيو کتارونو کې ناڅاپه څه غږونه واوريدل شول:

-له هغه بايد پوښتنه وشي !.. مهرباني وکړئ، دا هم دی په خپله ! ځنګه پوښتنه ترې وشي؟ ښکاره ده چې پوښتنو ته به يې.. خپله بيا هر څه ووايي، د ټولو پام د پوليسو د سر مامور ګاډي، ته چې په ډګر کې راروانه او دوو دراګونو سورو بدرګه کوله، وروا وښت.

د پوليس سرمامور د ګراف په سپارښتنه نن سهار د سيند پرغاړه څو ببېډيو ته اور ورته کړی او ښې پيسې هم ترلاسه شوې وې. دغه پيسې همدا اوس دده په جيب کې وې. کله چې هغه وليده چې ګڼه ګوڼه ټوله دده خواته وررووانه ده. خپل ګاډيوان ته يې د دريدو امر وکړ.

د پوليسو مشر دغو خلکو ته چې په حيا او زړه نازړه د ګاډي پلو ورنږدې کېدل ورغږ کړ:

-دا خلک څوک دي؟

کله چې هغه ځواب وانه وريد ، بيا يې وپوښتل:

-زه تاسو ته وايم، څوک ياستئ؟

هغه افسر چې کوټ يې پرغاړه و، وويل:

-جلالتمابه !دا ستاسو خدمتګاران دي.. جلالتمابه هغوی د ښاغلي ګراف دا اعلاميې ترلوستلو وروسته، ستاسو له اطاعته پرته د بل څه هيله نه لري، دا څه ياغيان باغيان نه دي، هغه څه به کوي چې جلالتماب ګراف ويلي دي.

د پوليسو مشر وويل:

- ګراف دلته دی، هغه چېرې تللی نه دی، د تاسو په اړه يې به هم پريکړه وشي. او خپل ګاډيوان ته يې وويل درځه خوځېږه !

ګڼه ګوڼه ځای پر ځای ودريده. هغوی د هغو څو تنو شاوخواته چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه چاروا کي خبرې يې اوريدلې وې، ورته ول شول او له دوی نه خوځېدونکې ګاډۍ پسې يې وروکتل.

يو ځوان غږ واوريدل شو:

-هلکانو دوکه يې کړئ ! مې پرېږدئ ! هماغه غږ لا پسې زوروز شو: پرېږدئ حساب ورکړئ ! راونيسئ ! او ګڼه ګونه ګاډۍ پسې وروخوځېده.

دغه ګڼه ګونه چې په شور او چغو سورو سره غږېدل، د پوليسو د مشر د تګ پلو، د لوبيانکا د کوڅې خواته وررو انه شوه.

په ګڼه ګونه کې پرله پسې غږونه پورته وو:

-څه بنه کار، سوداګر او باداران و تښتېدل او موږ دلته پاتې شو، موږ سپيانو که څه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴

د سپتمبر د لومړۍ نېټې په ماښام ګراف راستوپچين له کوتوزوف سره تر کتنې وروسته، له دې کبله چې دی يې د جګړې جرګې ته نه و وربللی، خواشينی او ځان يې سپک شوی ګاڼه، له دې کبله چې کوتوزوف دده دې وړانديز ته چې د مسکو د ساتنې په چارو کې دی ګډون وکړي، هېڅ پاملرنه نه وه کړې، او دې خبرې هم حيران کړی و چې د پلازمېنې د آرامۍ موضوع او د هېواد پالنې روحيه ددغو ښاغلو لپاره نه يوازې لومړی درېځ نه درلود ، بلکې چور د نه اړتيا وړ او بابيزه ګڼل شوې و. لنډه دا چې ګراف راستوپچين خواشينی، سپک شوی او هک پک مسکو ته راستون شوی و. هغه ماښامنۍ وخوړه او پرته له هغه چې دريشي بدله کړي، همداسې په ناسته او پرهماغې اوږده څوکۍ غځېدلی او ويده شوی و. د شپې له دولسو بجو نه اوښتې وې چې له کوتوزوف نه راغلي يو استازي راويښ کړ او هغه ته يې يو ليک وسپاره. په ليک کې غوښتنه شوې وه: له دې کبله چې پوځ د مسکو نه آپلو د ريزان د واټ پلو ته په شا کېږي، بايد د پوځ د لارښودنې لپاره هغو ته د پوليس قوتونه ورواستول شي. دې خبر د راستوپچين لپاره نوي والی نه لاره. ګراف راستوپچين نه يوازې له کوتوزوف سره د پاکلونيا په غونډۍ کې تر کتنې بلکې د بارادنيو تر جګړې وروسته چې مسکو ته ټولو راتلونکو جنرالانو په يو آواز ويل چې له دښمن سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا تر او سه مخامخ کېدل امکان نه لري، او اجازه ورکړې چې دولتي اداري دې د شپې له خوا له مسکو نه کرار کرار ووزي او د مسکو تر نیمایي نه زیات اوسېدونکي له پلا زمېنه وتلي وو، په دې پوهېده چې مسکو به تسلیمېږي. خو ددې ټولو خبرو سره سره ده ته د پام وړ ټکی دا و چې دغه خبره ده ته د کوتوزوف له خوا د یوه ساده یاددښت په توګه هغه هم د سپارښتنې په ډول بیا د شپې له خوا هغه وخت چې دی کلک ویده دی، رسېږي. دی سخت حیران او خوابې ورشنه کړې وه.

وروسته بیا ګراف راستوپچین ددې مودې په اوږدو کې د خپلو کړو وړو په اړه څو ځله لیکلي و چې ده هغه وخت دوه غوره هدفه لرل:

په مسکو کې د آرامتیا ساتنه او له دې ښاره په کراره د خلکو بدرګه کول. که د راستوپچین ددغو دوو هدفونو په اړه خبرې وشي، د هغه پر هېڅ کړو نه شو کولای نیوکې وکړو. ولې د مسکو د سپېڅلو معابدو قیمتي شمایل، وسلې، کارتوس، باروت، د غنمو زېرمې، نه وې لېږدول شوې؟ او ولې ددې ښار زرګونه اوسېدونکي دوکه شوي وو؟ ولې هغوی ته ډاډ ورکول شوی و چې مسکو نه تسلیمېږي او نه به دوی قحطۍ او خوارۍ ته سپارل کېږي..

خو ۱۸۱۲ کال په مسکو کې د خلکو له پاڅون او ناآرامۍ نه د ګراف راستوپچین د ډار علتونه څه وو؟ د خلکو پاڅون د پیل لپاره کوم علتونه ښودل کېدل؟ خلک له مسکوه وتل او پوځ له مسکوه په تېریدو د هغو ځایونه ډکول. نو ولې خلک ددغه چارو په نتیجه کې پاڅون وکړي؟

نه یوازې په مسکو کې بلکې په بل هېڅ ځای کې د دښمن ولکه پاڅون ته ورته کومه پېښه نه وه رامنځ ته کړې. د سپتمبر په لومړۍ او دویمه له لسو زرو نه زیات وګړي په مسکو کې پاتې شول، خو که د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستر قوماندان د قوماندانۍ په ورانديږ له ګڼه ګوڼې نه سترګې پټې کړو (هغه خلک هم ده په خپله هغې خوا ته هڅولي و) بل کوم څه د پام وړ پېښنه نه وه پېښنه شوې. دا ښکاره خبره ده چې که د بارادنيو تر جګړې وروسته چې د مسکو د تسليمېدو امکان زيات شوی و، په خلکو کې يې د وسلو په ويشلو او د خبر پاڼو په خپرولو ډار لاپسې نه وای لمسولای، د کليساوو ټول سپېڅلي شمايل، نورې وسلې، باروت، مهمات او پيسې په کراره له ښاره لېږدول شوي وای او په رښتيني او زغرده توګه خلکو ته ويل شوي وای چې ښار پرېښودل کېږي، نو د خلکو د پاشېدو امکان به لاپسې کم شوی وای.

راستوپچين چې خورا تندمزاجه او احساساتي سړی و، خپل ټول ژوند د لوړو اعيانو، اشرافو او مخورو سره تېر کړی و، که څه هم د هېواد پالنې له احساساتو بې برخې و، خو د هغو خلکو له ژوند سره چې ده يې د مشرۍ او لارښوونې دعوا لرله هېڅ ډول آشنايي نه لرله. له هماغه پيله، له هماغه شېبې نه چې د ښمن سمولينسک لاندې کړ، راستوپچين ځان لپاره د خلکو د ملي احساساتو د لارښوونې مشري يعنې د روسيې د زړه مشري وټاکله. هغه ته داسې برېښېده (داسې چې بل هر مشر ته برېښي) چې نه يوازې دی د مسکو د خلکو د مادي او ورځنی ژوند مشري کوي، بلکې داسې يې انګېرله چې په خپلو خبرپاڼو او لارښوونو کې چې هسې په بازاري ژبه ليکل کېدې، د هغوی د روحياتو او ولولو لارښوونه هم کوي. په داسې ژبې چې خلک يې هر ورځ په ورځني ژوند کې په سپکاوی اوري، خو کله که هغه د کوم مشر له خولې اوري، بيا يې سمې نه اوري او نه يې مني. د خلکو د احساساتو د مشرۍ ښکلې دنده داسې د راستوپچين خوښه او داسې ورسره روږدی شوی و چې د دغې دندې پرېښودل او بې له هر ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرښندنې د مسکو تسلیمېدل، هغه ته د تصور وړ نه و. هغه په دې توګه ناڅاپه ځان د پاڼ پرغاړه احساس کړ او هېڅ په دې نه پوهېده چې څه وکړي. هغه که څه هم په دې پوهېده، خو تر پایه یې په دې باور نه لاره چې مسکو به تسلیمېږي، نو ځکه یې د دې لپاره هېڅ ډول هڅه او هاند هم نه کاوه. خلک د ده د ارادې برخلاف له ښاره وتل. دولتي اداري ځکه له ښاره ولېږدول شوې، چې مامورینو هغه غوښتل او دی اړ شو په درناوي دې غوښتنې ته غاړه کېږدي. هغه خپله ځان په هغې ونډې او دریغ اخته کړی و چې خپله یې په خپل خیال کې ځانته جوړ کړې و. داسې خیال او چاره چې زیاتره هغو کسانو ته پېښېږي چې تند مزاجه او دژور خیال خاونده وي. ..

د هغه تولـه هڅه او هانـد د دې لپاره و چې په خورا لېوالتیا او پیاوړتیا (دا چې دا هڅه څومره د خلکو په ګټه او د هغو د زړه غوښتنه وه، دا بله خبره وه) په خپل زړه کې د هېواد پالنې او په ځان باور او د فرانسویانو په وړاندې د کرکې احساس نورو ته ورولېږدوی، خو کله چې پېښو رښتینی تاریخي بڼه پیدا کړه، خو کله چې فرانسویانو سره کرکه یوازې په وینا کې بس نه وه، خو کله چې نور د دغې کرکې د څرګندولو جګړه هم ښه دلیل نه و، خو کله چې نور په ځان باور او مېړانې مسکو ژغورلی نه شو، خو کله چې د مسکو ټولو او سېدونکو لکه د یو تن په شان خپله شتمنی پرېښوده او ښار یې پرېښود او په دې توګه یې خپل ناوړه کړه څرګند او ملي احساساتو ته شا کړه، نو هغه وخت و چې د راستوپچین ځانته غوره کړی دریځ چور بې معنا شو. ناڅاپه یې ځان بې کسه یوازې او د خندا وړ احساس کړ. داسې ناتوانه چې تا به ویل له پښو لاندې یې ځمکه تللې وي. کله چې راستوپچین له خوبه راویښ کړل شو او هغه ته د کوتوزوف یادداښت او ترخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنه وسپارل شوه، هغه ځان د قهر په اور کې ډوب ولید، نه یوازې د قهر په اور کې بلکې ځان یې ګنهکار هم احساس کړ. هر هغه څه او ادارې چې دده تر لارښوونې لاندې وې، ټولې په مسکو کې پاتې او ژغورل او لېږدول یې هم نور نو ناشونې و، هغه فکر کاوه:

-څوک ملامته دي؟ چا خبره تر دې ځایه راورسوله؟ خو دا ښکاره خبره ده چې نه ما، زما هر څه چمتو و. ما مسکو لکه د سترګو تور داسې ساته! خو ته ګوره چې هغو څه وکړل او په موږ بې څه راوستل! دا سپک! دا خائینان!

هغه فکر کاوه، خو دا یې نه شو ویلای چې دغه سپک او دا خائینان څوک دي. هغه یوازې دا انګېرله او تصور یې کاوه چې له دغو خائینانو سره کرکه لري. هغه خائینان چې په دې پېښه کې ملامته او دی د هغو د کړو له کبله اوس دغې بدمرغۍ ته رارسېدلی دی.

ګراف راستوپچین ټوله دغه شپه په هغو سپارښتنو او لارښوونو تېره کړه چې د مسکو د ټولو برخو سیمه ایز مشران د هغو د اخېستو لپاره ده ته راتلل. هغه ته نېږدې کسانو ګراف هېڅکله داسې خواشینی او قهریدلی نه و لیدلی.

ټوله شپه به یې هغه ته خبر ورکاوه چې: جلالتماب! د املاکو له څانګې نه راغلي، د سپارښتنې غوښتنه کوي.. د ښاروالي نه راغلي او د کتنې هیله لري.. د روحانیونو له ټولنې راغلي او پوښتنه کوي. له مشرانو جرګې.. له پوهنتون نه.. له وړکتون نه... راغلي او پوښتنې کوي. له اطفایې نه. جلالتماب تاسو څه امر کوي؟ له زندان نه، له روغتون نه.. ټولو دغو پوښتنو ته ګراف لنډ او په خوابدۍ ځوابونه ویل. دده ځوابونه ددې ښرګندونه کوله چې نور نه دده لارښوونو او سپارښتنو ته، هېڅ څه ته، اړتیا نه لیدل کېږي. هغه داسې انګېرله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه چې ده په پاملرنه او مينې چمتو کړي و، کوم بل چا بل ډول خراب کړي او اوس بايد د غه نور د د غو پېښېدونکو ناوړه بدمرغه پېښو مسووليت ومني.

هغه د املاکو د ادارې د مشر د غوښتنې په اړه وويل:

-دې احمق ته ووايئ چې هغه دې پاتې شي او د خپلو دفترو او کاغذونو پيره او ساتنه دې وکړي. او د اطفايې ډله بيا ولې پوښتنې کوي؟ هغوی خو آسونه لري، لاړ دې شي، ولاديمير (د مسکو د څنډو يو ښارګوټی) ته دې لاړ شي، فرانسويانو ته خو به يې نه پرېږدي.

د لېونتون د روغتون د مشر په ځواب کې يې وويل:

-څه سپارښتنه، سپارښتنه دا ده چې ټول دې لاړ شي او لېونيان دې په ښار کې خوشې کړي،ولې؟ولې،دا چې زموږ د پوځ مشري لېونيان کوي، خدای دوی ته هم ورکړې ده.

د هغو زندانيانو په اړه يې چې په کوټه قفليو کې زنځير او زولانه ناست دي، په خورا قهر او چغې وويل:

-څه وکړم، اوس د هغو د ساتنې لپاره دوه کنډکه درکړم؟ زه سرتېري نه لرم، پرېږدئ پرېږدئ چې لاړ شي.

-جلالتماب د زندانيانو په منځ کې سياسي زندانيان هم شته، مکشوف او ويريشياګين؟

راستوپچين چغه کړه:

-څه وايئ؟ ويريشياګين لا ځړول شوی نه دی؟ هغه ماته راولئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

د سهار تر اتو بجو وروسته چې پوځونو نور نو له مسکو نه تېرېدونکي وو، نور نو هېڅوک ګراف راستوپچین ته د لارښوونو او سپارښتنو د اخېستو لپاره نه ورتلل. ټولو هغو کسانو چې کولای شول له مسکو ه لاړ شي، خپله تلل. هغه څوک چې پاتې و، هغوی خپله د پاتې کېدو او دا چې څه وکړي، پرېکړه کړې وه.

ګراف سپارښتنه کړې وه چې آسونه چمتو شي، هغه غوښتل د سکولنیک سیمې ته لاړ شي. هغه ترېو تندی، رنګ الوتی، چپه خوله، یو لاس یې په بل اېښی د خپل کار په کوټه کې ناست و.

په سوله ایز او آرام وخت کې هر چارواکي ته داسې برېښي چې د خلکو د ژوند ټوله اداره، خوځون او واک ده ته سپارل شوي دي، یوازې دده په قوت چورلېږي او په دغه بهیر کې دده د اړتیا تصور، دده د ټولو کړو او هڅو لپاره تر ټولو نه غوره پالنه او ډالۍ ده. دا څرګنده ده چې تر هغه پورې چې د تاریخ سمندر آرامه دی، مشران او چارواکي آن خپل بیکاره بېړۍ د ولس له بېړۍ سره نښلوي او په مخ روانه وي، خو کله چې توفان راولوزي، د سمندر لېونۍ څپې غاړې وغړوي، بېړۍ د هغو په څپو کې راګیره شي، نور نو دغه انګېرنې او تصور ناشونی کېږي. بېړۍ په خپل ناپېیلي واک روانه وي، واکمن او لارښود پر هغه واک له لاسه ورکوي او په یوه شېبه کې د واک دغه چینه ړنده او په خپله هم د یوه واکمن له دریځه، په یوه ساده، ناتوانه او چا ته ګټه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوونکي سرې بدلېږي.

راستوپچين دغه حالت احساساوه او سخت يې عصبي کاوه.

د پوليسو مشر چې د خلکو ګڼه ګوڼې درولی و، د ګراف راستوپچين له ياور سره په ګډه راغلی و ياور ددې لپاره راغلی و چې هغه ته خبر ورکړي چې آسونه خوځېدا ته چمتو دي. د دواړو رنګ الوتی و. د پوليسو مشر خبر ورکړ چې ده ته سپارل شوې دنده يې سرته رسولې ده او دا يې هم ورته وويل چې زيات شمېر خلک د ودانۍ انګړ ته راغلي او غواړي چې ګراف ووينې.

راستوپچين يوه کلمه هم ونه ويله، پاڅېد او په چټکو ګامونو د خپل پرتمين مېلمستون پلو ته وخوځېد، د مېلمستون دبرنډې دروازه يې خلاصه کړه، ورتېر شو، د هغې کړکۍ شاته ودريد چې له هغې نه د خلکو دغه ګڼه ګوڼه ليدل کېده. هغه لوړ ونی ځوان په لومړي کتار کې ولاړ و، له څېره يې قهر وريده، لاسونه يې ښورول او څه يې ويل. په وينو لړلی پښ چې غم لړلی او خواشينی برېښېده، د هغه څنګ ته ولاړ و. د تړلې کړکۍ له شا نه د غې ګڼه ګوڼې شروشور اوريدل کېده.

راستوپچين له کړکۍ نه را لرې شو او وې ويل:

- ګاډۍ چمتو ده؟

ياور يې ځواب ورکړ:

-هو جلالتمابه ! چمتو ده.

راستوپچين بيا د برنډې د دروازې خواته ورغی او د پوليسو له مشر نه يې وپوښتل:

-دغه خلک څه غواړي؟

-جلالتمابه ! دوی وايي چې راټول شوي او ستاسو په قوماندې به له فرانسويانو سره جګړې ته ورشي. هېڅ څرګنده نه وه خو دا ښکاره نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې هغه د کوم خیانت پر ضد یې ناري وهلې، خو جلالتمابه ! خورا باغي ګڼه ګوڼه ده. ما په سختۍ خوارۍ ځان ترې راوژغوره. ما به وبښۍ چې ځان ته اجازه ورکوم او وړاندیز کومه چې..

راستوپچین په خواشینۍ چغه کړل:

-مهرباني وکړئ، ووزئ، ووزئ، زه ستاسو لارښوونو ته اړتیا نه لرم.

هغه د برنډې د دروازې تر څنګ ودرید او ګڼه ګوڼې ته یې کتل. داسې یې انګېرله چې د هغه چاپېره وړاندې یې نه ایلیدونکې کرکه په زړه کې رالمسېږي چې ددې ټولو بدمرغیو پړه پرې وروا چوي، هغه له ځانسره ویل:

-وګورئ، هغوی له روسیې سره څه وکړل ! وګورئ، هغوی له ما سره څه وکړل !

لکه هغه شان چې زیاتره د تند مزاجه او عصبي وګړو ځانګړتیا وي، تر هغه نه هم د عصبیت لمبې چاپیرې شوې وې، مګر دی د هغو د ځرګندولو لپاره د پلمو په لټولو لګیاو. هغه ګڼه ګوڼې ته کتل او فکر یې کاوه:

-ښه ورته وګورئ ! دا سپک داړه مار ! د ټولنې ناولتیا، څه ناولې او ډاړه مار چې دوی رالمسولي او هغوی هم له دوی سره راپاڅېدلي دي.

هغه لوږ ونی ځوان ته یې وکتل، چې لاسونه یې ښورول او په خیال کې یې تېره شوه:

-سرښندنه او قرباني غواړي !

دغه خیال یې ځکه ذهن ته ورغی، چې ده خپله قربانۍ ته اړتیا لرله، هغه د خپلې کرکې د ځرګندولو لپاره پلمه لټوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بيا يې وپوښتل: ګاډی چمتو ده؟
ياور ځواب ورکړ:
-جلالتمابه ! چمتو ده، خو تاسو به د ويريشياګين په اړه څه سپارښتنه کوئ، هغه د برنډې څنګ ته ولاړ دی.
راستوپچين په داسې حيرانتيا چې ګواکې ناڅاپه يې څه شی ورپه ياد شوي وي، نابېره چغه کړل:
-آه !
هغه په تلوار دروازه ببرته کړه او په چټکو او غوڅوګامونو د مېلمستون برنډې ته ورووت. د ګڼه ګوڼې شروشور ناڅاپه خاموشه شو، ټولو خولۍ له سره پورته او سترګې يې په برنډې کې راښکار شوي ګراف پلو ورپورته کړې.
هغه په لوړه او چټکۍ وويل:
-سلام هلکانو !له تاسو مننه چې دلته راغلي. زه اوس تاسو ته دروزم، خو تر هرڅه نه د مخې بايد موږ ځان له جانيانو او خائينانو وژغورو، موږ بايد هغه شر اچوونکي او خائينينو ته جزا ورکړو چې مسکو د هغه له لاسه تباه او تالان شو. تاسو يوه شېبه تم شئ.
او ګراف په هماغې چټکۍ دروازه پورې وهله، وې تړله او راستون شه.
د خلکو د ګڼه ګوڼې په منځ کې د مننې او قناعت ځپه خوره شوه، هغوی ويل:
-وينئ، د ټولو ظالمانو غم به وخورئ ! او تا ويل چې فرانسويانو ته کار کوي.. هغه به اوس هر څه راڅرګند کړي، تجربه لري، ګڼه ګوڼه داسې سره غرېدل چې ګواکې يو بل سره ملامتوي.
يو څو دقيقې وروسته له تشريفاتي دروازې نه يو افسر راووت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

قومانده يې ورکړه او د تشريفاتو پوځيان تيارسئ شول. ګڼه ګوڼه د برنډې له مخې نه د زينو پلو وروخوځېده، راستوپچين چې په چټکو او ټينګو ګامونو د زينو سر ته راوتلی و، په تلوار يې خپل شا وخوا ته داسې کتل، چې ګواکې څوک ګوري، هغه وويل:

-هغه چېرې دی؟ دده د پوښتنې سره سم د ودانۍ له يوه کنجه يو لوړ نري غاړی ځوان چې دوو تشريفاتي سرتېرو بدرګه کاوه راښکاره شو، د څڼو په منځ کې يې د ککرې خريل شوي ويښتان، بيا څه رالوړشوي وو. دغه ځوان د ګېدړې شغال ډوله پوست، پوستين اغوستی و او د پوستين مخ يې شين بخوند، بل ټوکر درلود. داسې ښکاريده چې يو وخت به ښه ښاېسته و، خو اوس له کاره لويدلی و. ناولی د زندانيانو ځانګړی دخمتا پرتوګ چې پايڅې يې، په پونده سوليدلو موزوکې ورننېستلي وې، اغوستی و، نريو او ضعيفو پښو ته ،وراچول شويو درنو کړيو او زولنو يې تګ ګران او بې نظمه کاوه.

راستوپچين د ګېدړ له پوسته جوړ شوی پوستين خاوند ځوان ته غلچک راواړاوه او د خپلې مخې زينې لومړۍ زينې ته يې اشاره وکړه او وې ويل:

-دلته يې راولي !

ځوان د زنځيرو زولنو له دروندوالي د عذاب له امله په سختۍ ده ته ښودل شوې زينې ته وروخوت. د پوستين تنګه غاړه يې چې دده ستونی په عذاباوه په ګوتو لږ څه پراخه کړه او خپله اوږه او اورمېږ يې دوه واره وخوځاوه، سور آسويلی يې ووېست، په خورا اطاعت يې خپل نري او کار نه کړل شوي لاسونه په خپله ګېډه کېښودل.

يوه څو شېبې تر هغه پورې چې دغه ځوان ده ته پر ښودل شوې زينې ته، ځان برابراوه چوپه چوپتيا خوره شوه. يوازې د ګڼه ګوڼې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروستیو کتارونو کې چې ټولو یو ځای ته زور واهه، بنګهاري، توخهاري او د پښو د ښسهاري غږونه اوریدل کېدل.

راستوپچین دې ته ستر ګې په لاره و چې ځوان هغه ته په ښودل شوی ځای کې ځای پر ځای شي، وروځې یې برندې او لاس یې پر مخ وښه.

راستوپچین په رسا او کلک وسپنیز غږ وویل:

-دا سړی ویریشیاګین نومېږي. دا هغه بد مخی سپک انسان دی چې د هغه له لاسه مسکو تسلیمېږي.

ځوان چې د ګېډړې پوستین یې پرغاړه و، د اطاعت په ننبه سرښکته اچولی، نري خوار لاسونه یې یو پر بل پر ګېډه ایښي و. له ملنډو نیم خریل شوی سر یې ښکته ځوړند او په ناهیلۍ سرښکته ولاړ و. د ګراف د لومړیو خبرو په اوریدو یې په کرار سر راجګ او له ښکته یې پورته ګراف ته وروکتل. داسې چې ګواکې غواړي یو څه شی ګراف ته ووایي اویا لږ تر لږه له هغه سره سترګو شي، خو راستوپچین هغه ته نه کتل، د ځوان په اوږده نرۍ غاړه کې، یوه مرانده (رګ) لکه رشمه تر څټه پورې پړسېدلې وه او ناڅاپه یې بشره تکه سره شوه.

ټولې سترګې هغه ته وراوښتې وې، هغه ګڼه ګوڼې ته کتل، ګواکې د هغو د څېرو په کتلو کې دی یوه هیله وینې، پر شونډو یې یوه غم لړې، خو له حیاډکه موسکا راخوره شوه، بېرته یې سرښکته وځړاوه او پښې یې په زینه کې برابرې کړې.

راستوپچین په یورنګې، خو تند غږ وویل:

- هغه خپل څار(شاه) او وطن ته خیانت کړی دی. هغه پر بناپارت ځان پلورلی دی. هغه په ټولو روسانو کې یوازینی څوک دی چې د روس

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم يې شرمولی او د هغه له لاسه مسکو سقوط کوي.

خو ناڅاپه يې په تلوار ښکته وکتل او وې ليدل يې چې ويريشياګين سر ځوړند په اطاعت او نرمه غاړه ولاړ دی. داسې وبرېښېده چې دغو کتو راستوپچين ته اور ورته کړی وي، لاس يې پورته کړ، خلکو ته يې مخ ورواړاوه او چغه يې کړل:

-د هغه محکمه ستاسو پرغاړه ده، زه هغه تاسو ته درتسليموم !

خلک ټول خاموشه و او يوازې لا پسې سره نبږدې کېدل. دومره سره نبږدې او کېښکودل شوي وو چې په هغه لړۍ او خفه هوا کې سا اېستل او ښوريدل ورته ګران و. د کوم ناڅرګند، ناپوهېدونکي او وحشتناک څه پېښېدو انتظار، نور نو د زغم نه و..

راستوپچين چغه کړه:

-وهی يې ! پرېږدئ دا خائينين ومري. ومري چې بيا د روس نوم ونه شرموي ! وژنه يې ! زه امر کوم !

خلکو د راستوپچين خبرې نه اوريدې، هغوی د هغه د خبرو د قهر شور اوريده، خلکو زګيروی وو بست لږ وړاندې وخښېدل او بيا ودريدل.

ويريشياګين د ګراف پلو سر ور اوچت کړ او بيا يې د نرمې غاړې پړسېدلې رګ لا وپړسېد، مخ يې تک سور شو او په هغه لنډه چوپتيا کې چې بيا پر ټولو راخوره شوې وه، د هغه ريږديدونکی غږ چې نندارېزه ژبه يې لړله وه اوريدل شو، چې وايي:

-ګرافه، يوازې خدای مو پر سر ولاړ دی.. او هغه څه يې چې غوښتل وو ايي، نيمګړې پاتې شول او بيا يې رنګ تک سپين شو.

د راستوپچين د بشرې رنګ هم چې ناڅاپه د ويريشياګين د رنګ په شان تک سپين شوی و، چغې کړې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-وهئ يې ! ټوټه ټوټه يې کړئ، تاسو ته امر کوم !

يو افسر چې خپله يې هم خپله توره راوويستله، خپلو درګونو ځانګړو سرتېرو ته قوماندي ورکړه:

-په توره يې ووهئ !

يو بل خو تر پخوا قوي ځپه پر خلکو راخوره شوه، دغه ځپه تر لومړيو کتارو وروړسېده، هغو ته يې ټکان ورکړ، ځپځپانده شول او هغوی يې تر زينو پورې پورې وهل. هغه لوړ وني ځوان چې لوړ کړې لاس يې ځای پر ځای پاتې شوئ و او بڼه يې لکه تيږه وچه شوې وه، د ويريشياګين تر څنګه ولاړ و.

افسر په ټيټ زګيروی ډول آواز خپلو سرتېرو ته وويل:

-ټوټه ټوټه يې کړئ !

او يو تن سرتېري په تريو تندي او غضب لړلې څېرې، ناڅاپه په توره د ويريشياګين ککرۍ ته ګوزار ورکړ.

لنډه، خو له حيرته ډکه چغه د ويريشياګين له ستوني پورته شوه:

-اخ !

له وحشت او ډاره په ډک غلچک يې مخ واړاوه او ګواکې غواړي وواييې، نه پوهېږي ولې،له ده سره داسې کوئ. د وحشت او ډار هماغه ځپه پر ټولو ورخوره شوه.

د يو چا غمرلي آواز له کومې خوا واوريدل شو: يا خدايه !

د ويريشياګين له حيرت او ډکې چغې نه وروسته، يو وژونکی درد د هغه ګوګل لکه چاړه داسې وخېره او همدغه درد د هغه چاره وکړه. د انساني احساس هغه ولوله چې ترپايه يې د وحشت او شرارت نه ددغو خلکو مخنوی کاوه، په يوه شېبه کې ولويده. پيل شوی جنايت چې پيل شوی و، بايد بشپړ شوی وای. د ياغيتوب او شکايت چغه د ګواښ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

غضب په څپو کې ډوبه شوه.. هغه سرتېري چې ویریشیاګین ته د توري ګوزار ورکړی و، غوښتل یې بل ګوزار ورکړي. ویریشیاګین له ډار او وحشته چغې کړې، لاسونه یې د ساتنې لپاره تر سر تاو کړل او ګڼه ګوڼې ته یې ځان ورواړتیره. هغه لوړ ځوان سره له هغه چې لګېدلی و، د ویریشیاګین نرۍ غاړې ته لاس ورواچاوه، چغې سورې ګډې شوې، او ویریشیاګین له یو ډول چغیو او سورو سره په ګډه د هغو خلکو تر پښو لاندې ورولوید چې دده خوا ته یې یرغل کړی و.

چا ویریشیاګین واهه او چا یې کالي څېرول، خو چا هغه لوړ ونی ځوان، د هغو کسانو چغې او سورې چې د خلکو تر پښو لاندې وو او هغو کسانو چې د لوړ وني ځوان د ژغورنې لپاره یې هلې ځلې کولې، د خلکو قهر لا پسې زیاتوه.

جلادو سرتېرو تر ډېرو پورې نه شو کولای په وینو لړلی تر مرګه ژوبل کارګر د خلکو له پښو لاندې راوباسي. خلکو تر ډېرو پورې ونه شو کولای هغه په وینو لړلی کارګر چې تر وهلو لاندې تر مرګه پورې رسېدلای و، سره له تولې کرکې او تربګنۍ نه ونه شو کولای ویریشیاګین مړ کړي.. یو تن وویل:

- په تبر یې ووهو که څنګه؟ خپه کړل شوی دی ! خائین، ده مسیح ته خیانت کړی دی ! لا ژوندی دی؟ اوه ساګانې لري. خپل حق یې تر لاسه کړ، ژوندی دی، که مړ شو؟

دوی تر هغه وهل کول، چې ویریشیاګین له زاریو ولوید، د هغې دفاع او زارۍ په یو رنګ او پرله پسې خرهارۍ بدل شو، خلک په تلوار پر ځمکه د لویدلی په وینو لړلی مړي له څنګه لرې شول. هر څوک راتلل کتل یې چې څه پېښ شوي دي او په وحشت ملامتۍ او تعجب یې د لرې کولو هڅه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګڼه ګوڼې غږونه راتلل:

-لویه خدایه ! خلک دځناور په شان دي، څنګه به ژوندي پاتې شوي وي؟ ځوان و، خوار په ختهه سوداګر و، وايي دا دده کار نه و، د چا کار و؟ خدای دې موږ ترې وساتي ! یو بل یې سره وواژه، چا ویل چې لا ژوندی دی..

یو غیرتي پولیس چې د جلالتماب په انګړ کې پروت مړی، د هغه د دریغ سپکاوی ګاڼه، خپلو سرتېرو ته سپارښتنه وکړه چې هغه له انګړه د باندې لارې ته وباسي. دوو سرتېرو، مړی له ماتو پښو راونیو او هغه یې د باندې یوووړ. کله چې ویریشیاګین پر ځمکه ولوید او د خلکو ډلې په وحشت او اله ګولې د هغه خواته یرغل راوړ، ناڅاپه د راستوپچین له بشرې رنګ وتښتېد، هغه ددې پر ځای چې د ماڼۍ مخې ته ده ته انتظار ګاډۍ ته ورشي، سرښکته وا چاوه او پرته له هغه چې پوه شي، چېرته او د څه لپاره روان دی، په چټکو ګامونو هغې لارې ته ځان برابر کړ چې د کور لاندني پوړ ته رسېدلې وه، د هغه رنګ الوتی و او نه یې شو کولای د خپلې لاندنې زنې رېږدیدا ودروي.

یو رېږدیدونکی او له وحشته ډک غږ یې له شانه واورېدل شو:

-جلالتمابه ! دې خواته، چېرې ځئ؟ دې خواته راشئ !

ګراف راستوپچین ددې توان نه درلود، چې ځواب ورکړي، هغه د خبرو په اوریدو په اطاعت سره راوګرځېد او هغې خواته لاړ چې ده ته ښودل شوې وه. ګاډۍ د ماڼۍ د شا د زینو مخې ته ولاړه وه، د خلکو ګڼه ګوڼه او شروشور له لرې اورېدل کېده، راستوپچین په ګاډۍ کې کېناست، خپل ګاډیوان ته یې امر وکړ چې د دوی کلیوال کور، سکولنیکي خواته لاړ شي. کله چې د میانیشکایا واټ ته ورسېد، نور یې د خلکو د ګڼه ګوڼې غږ وانه اورید. ګراف د پښیمانۍ احساس وکړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته په خورا ناآرامۍ هغه تلوار، ډار او ګبنهيتوب وریاد شو چې د خپلو لاس لاندې مامورینو تر مخې يې احساس کړی و. په فرانسوي ژبه يې له ځانسره وویل:

-د خلکو پاڅون خورا وحشتناکه دی، هغه کرکجن دی، هغه لکه دلېوانو په څېر دی، تر هغه چې غوښه وروانه چوي، نه آرامېږي. ناڅاپه هغه ته د ویریشیاګین خبره وریاده شوه:

-ګرافه !یوازې خدای دی چې زموږ په سر ولاړ دی. او یوه ناآرامه او خواشینی احساس يې پر ځان راخپور ش، خو دغه احساس ډېر اوږد نه و او پرشوندو يې پر ځان له ملنډو نه ډکه موسکا راخوره شوه. هغه له ځانسره وویل:

-زما دنده دا وه چې باید خلک آرامه کړم، زیات شمېر خلک د ولسي ګټو له پاره قرباني شوي دي او باید نور هم قرباني شي ! هغه د خپلو هغو مسوولیتونو په فکر کې شو، چې د خپلې کورنۍ، د خپلې پلازمېنې (چې د ساتنې واک يې، ده ته سپارل شوی و) او د خپل ځان په اړه يې لرل، خو د ځان په اړه یعنې نه د فیودرواسیلوویچ راستوپچین (له ځانسره به يې ویل چې فیودرواسیلوویچ جان ځان د ولس او ملت تر ګټو خاورې) هو کې، د ځان په وړاندې مسوولیت یعنې د پلازمېنې د ستر قوماندان د واکمن واک او د څار د ستر استازي په توګه:

-که زه یوازې فیودر واسیلوویچ وای، زما کړه وړه به بل ډول وای، خو زه باید د سترقوماندان د دریځ نوم او ژوند ساتنه او درناوی وکړم.

د ګاډۍ پر پستې څوکۍ، نرمې خوځېدا، د خلکو او ګڼه ګونې د شروشور نه اوریدل، دی جسما آرامه کړ. راستوپچین جسما آرامه شو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه هغه شان چې تل همدا سې وي، جسمي آرامتیا هم مهاله د روحي آرامتیا سبب شي. هغه څه چې راستوپچین د روحي آرامۍ سبب و، څه نوې خبره نه وه، له هغه ورځې چې دنیا پیدا شوې ده، هېڅکله داسې نه دی شوي چې کوم انسان ځوک وژلی وي او ځان یې ملامت ګڼلی وي. هغوی تل په دې خیال ځان آرامه او تسلا کوي چې دا کار د ولسي ګټو لپاره کوي، هو کې د نورو د ګټو لپاره.

هر هغه انسان چې پر انساني هوسونو لاسبری پیدا نه کړي، هغه پر دغو ګټو نه پوهېږي، خو هر هغه ځوک چې کوم جنایت کوي، تل ښه په دې پوهېږي چې انساني خیر او ګټې په څه کې دي. او راستوپچین اوس په دې پوهېده.

هغه نه یوازې په خپلو دلایلو کې، دده له خوا د سرته رسولو شویو چارو له امله ځان نه غانده، بلکې په هغو کې یې د ځان ستاینې او ډالۍ دلایل هم پیدا کول او دا یې ویل چې ددې ټولو نه یې د چارو د بریالي سرته رسولو لپاره ګټه هم اخېستې ده. ده د یوه جاني ته په جزا ورکولو دغه ګڼه ګونه آراموله.

راستوپچین له ځانسره ویل:

-ویریشیاګین محکمه او په مرګ محکوم شوی و (حال دا چې هغه یوازې په اجباري کار محکوم شوی و) هغه خائین او هېواد پلورونکی و. ما نه شو کولای هغه ته جزا ورنه کړم، نو له دې کبله مې په یوه غشې دوه ښې وویشتې. هم مې یو خائین مجرم ته جزا ورکړه هم مې خلک آرام کړل.

راستوپچین چې کله خپل کلیوالي کورته ورسېد او په خپلو کورنیو چارو اخته شو، خپله بشپړه هوسایي او آرامي یې پیدا کړه.

نیم ساعته وروسته ګراف، په خپله ګاډۍ کې چې یرغه آسونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځغلوله د سکولنیکي له دښتې تېرېده، تېرې پېښې یې چور هېرې کړې وې، هغه یوازې د راتلونکې په اړه فکر کاوه. اوس د هغه پله خواته چې ده ته ویل شوي و کوتوزوف هلته دی، روان و. ګراف راستوپچین په خپل تصور کې هغه کرکجنې او د ملامتۍ خبرې را جوړولې چې دی به یې کوتوزوف ته دده د غولولو له امله وایي. هغه غوښتل د غه عمر خوړلې درباري ګېدړې ته داسې خبرې ووایي چې هغه، هغه مسوولیت احساس کړي چې د مسکو د تسلیمېدو (او د هغه په اند) او د روسیې د تباهۍ نه وروسته په خلکو راغلی دی. دا مسوولیت ټول دده پرغاړه دی. د هغه چا پرغاړه، چې د ډېر زړښت نه یې خپل عقل له لاسه ورکړی دی. راستوپچین هغه څه چې کوتوزوف ته یې ویل غوښتل، په تصور کې یې لاندې باندې کړل، په قهر یې په ګاډۍ کې ډډه واړوله او په خواشینۍ یې شاوخواته وکتل.

د سکولنیکي دښته خالي وه، یوازې د دښتې په پای کې د مرستون او روغتون سره یو څو تنه چې سپینې جامې یې اغوستې وې، راټول شوي وو او ددغو سپین جامو څو تنه هغه هم جلا جلا په دښته کې روان وو ،نارې سورې یې وهلې او لاسونه یې ښورول. د هغو یو تن مخامخ دګراف د ګاډۍ پلو منډې راوهلې. ګراف راستوپچین د هغه ګاډیوان او ساتونکو ټولو ،د وحشت، حیرت او ځیرتیا په احساس هغو لېونیانو ته چې له لېونتون نه راخوشې شوي و ، په تېره بیا هغو ته چې د دوی خواته په ځغاسته وو ، کتل.

یو لېونی چې ډنګرې وچې پښې وې، کالي یې باد تر ده نه تاوول، مخامخ دوی ته په چټکۍ منډې راوهلې. هغه مخامخ ګراف ته کتل، په جړ او شډل آواز یې چغې وهلې، څه یې ویل او لاسونه یې ښورول چې ګاډۍ ودروي. ژیړ ډنګر مخ چې ببره خو ناجوړه شوې ږیره یې لرله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېښانه خو خورا عصبي ښکاريده. د سترګو تور او ځلېدونکو ګاټو يې ښکته کتل .. هغه په زوره او زړه ريږديدونکی غږ چغه کړل:

-ودرېږئ ! تاسو ته وايم ودروئ ! زه درته وايم ! غږ يې ټيټ شو ،خو بېرته يې په ټينګ او دچارواکي په شان غږ وکړ.

هغه ګاډی ته وررسېد ، د هغې تر څنګ يې منډې وهلې او ويل يې:

- زه يې درې ځله ووژلم، درې ځله بېرته له مرګه راژوندی شوم، سنګسار يې کړم، په دار يې وځړوم، خو زه بېرته را ژوندی کېږم .. بېرته به ژوندی شم .. بيا به راژوندی شم. زه يې ټوټه کړم، د خدای جنت به ونړېږي، درې ځله به هغه رنګ او درې ځله به هغه ودان کړو ، همدا خبرې يې کولې او غږ يې لا پسې کرکجن او زورونکی کېده. د راستوپچين رنګ ناڅاپه تک سپين شو ، لکه هغه وخت چې ګڼه ګوڼې پر ويريشياګين يرغل کړی و ، هغه مخ راواړاوه.

هغه په لړزيدلي آواز پر ګاډيوان چغه وکړه:

-ځه، ځه ژر ځه !

آسونو په ټول قوت سره ګاډی کشوله، خو ګراف راستوپچين تر ډېرو پورې د هغه لېوني ناهيلې چغې او بې معنا ويناوې له شانه اوريدې. هغه کرار کرار لرې کېده، خو د هغه خائين ځوان په وينو لړلې او حيرت وهلی بشره او د هغه د ګېډړو له پوسته جوړ شوی پوستين يې تر سترګو ګرځېده راګرځېده.

که څه هم دغه خاطرې خورا تاندې وې، خو په راستوپچين د هغه اغېز دومره ژور و چې د هغه په زړه انځور شوې او له هغه يې وينې څڅولې وې. هغه په ډاګه دا احساسوله چې ددغو وينو ياد او انځور به هېڅکله د هغه له ياده ونه وزي. او برعکس د دغې غمرلې او وحشتناکې پېښې ياد چې هر څومره زړېږي د هغه عذاب او زوريدنه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاپسې زياتيږي او دی به هېڅکله په کرار پرې نه ږدي. هغه داسې انګېرله چې د خپلو خبرو غبږ اوري:

-وژنه يې، ځواب يې زه ورکوم ! څنګه ما دا خبره کولای شوه؟ هسې نابېره ! ما کولای شو، هغه ونه کړم، اوس به هېڅ پېښه نه وای، هغه په خيال کې هغه سرتېري ته کتل چې ويريشيا ګين يې وهلی و. هغه ډار اخېستی او ځناور ډوله شوی و. هغه ته د هغه ځوان د سترګو غلچک ورياد شو چې د ګېدړې د پوست نه جوړ شوی پوستين يې اغوستی و. د هغه غلچک ورياد شو او له ځانسره يې وويل:

-خو ما دا کار نه د ځان لپاره، دا زما ولسې دنده وه چې بايد هغه مې کړای وای. داړه مار، وطن پلورونکی، ولسې ګټې..

د يااوزا ،د پله شاوخواته بې شمېره سرتېري راټول شوي وو. هوا ډېره توده وه. کوتوزوف د پله څنګ ته پر يوې اوږدې څوکۍ خواشينی او شين زړه ناست و. هغه د خپلې متروکې په څوکه له شګو سره لوبې کولې چې په دې وخت کې په يرغه آس ده ته په شرنګ و شرونګ يوه ګاډۍ راورسېده. يو سړی چې جنرالې دريشي يې اغوستې وه، په خولۍ کې يې بنې ټمبلې، سترګې له غضبه ډکې، خو هم مهاله له ډاره وارخطا په چټکو ګامونو ده ته رانېږدې او په فرانسوي ژبه يې له هغه سره غږېدا پيل کړه. دا سړی راستوپچين و. هغه کوتوزوف ته وويل:

-هغه ځکه دلته راغلی چې نور نه مسکو شته او نه پلازمېنه. يوازې پوځ پاتې دی. هغه زياته کړه:

-اوس به حال بل ډول وای، که جلالتماب ماته ويلي وای چې مسکو پرته له جګړې نه تسليموي، دا پېښې به اوس چور بل ډول وای.

کوتوزوف راستوپچين ته داسې کتل چې ګواکې د هغه په هغه خبرو نه پوهېږي چې هغه يې ده ته وايي. هغه هڅه کوله ده ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غړېدونکي سرې یې په څېره کې ځانګړی څه ولولي. راستوپچین چې ګېنه اخېستې و، همداسې چپ پاتې شو. کوتوزوف لږ شانته سر وښوراوه او پرته له هغه چې خپلې پوښتېدونکې سترګې د هغه له څېرې واړوي، په کراره وویل:

-هوکې! زه مسکو نه تسلیوم، زه به له جګړې پرته هغه تسلیم نه کړم.

آیا ددې خبرو د ویلو په وخت کې کوتوزوف چور د بل شي په اړه فکر کاوه یا یې قصدي دا خبره څکه وکړه چې د هغو په بې معنا والی پوهېده، خو ګراف راستوپچین پرته له هغه چې څه ووایي، په تلوار له کوتوزوف نه لرې شو. عجیبه خبره ده، د مسکو ستر قوماندان، مغرور ګراف راستوپچین خپله متروکه راواخېسته، د پله خوا ته ورننېږدې شو او په چغو چغو او د متروکو په ګوزارونو یې له هغه ځایه راکوټه شوې کراچۍ لرې کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۶

د ماسپښین درې بجې او څو دقیقې وې چې د میورات په قوماندانۍ پوځونه مسکو ته راننوتل. د ورتیمبیرګسیکي د سورو ډله تر ټولو نه مخکې روانه وه. او تر هغه وروسته خپله ټولواک نا پلیون پر آس سپور، سره له خپلو ساتونکو او ملګرو سره روان و.

د اربات (د مسکو یوه تاریخي کوڅه) د کوڅې په منځنۍ برخه کې، د نیکولای کلیسا ته نږدې میورات ودرید او دې ته سترګې په لاره شو چې د لومړیو کرښو نه خبرونه راورسېږي چې د ښار کلا، کرملین په څه دریځ او حالت کې ده.

په مسکو کې له پاتې کسانو نه یوه کمکۍ ډله خلک د میورات شاوخوا ورټول شوي وو. ټولو له شرمه په ډک حالت او حیرانتیا دغه اوږد څڼي عجیب قوماندان ته چې په خولۍ کې یې بڼکې وهلې وې او ځان یې په زرو او ګاڼو ګاڼلی و، کتل.

په کرار یې یو له بله پوښتل:

-دا څوک دی؟ دا د هغوی خپل ټولواک (ځار) دی که څنګه؟

ژباړونکي دغو خلکو ته راغی.

خلکو یو بل ته ویل:

-خولۍ خو دې پورته کړه، خولۍ دې..

ژباړونکي یوه بوډا څوکېدار ته مخ وروااړاوه او وې پوښتل:

-کرملین لرې دی که نږدې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا څوکېدار چې د ژباړن پولندي لهجه ورته پردۍ برېښېده، ښه ورته غوږ شو، خو همدا چې د هغه وينا ورته روسي ونه برېښېده، په دې پوه نه شو چې هغه څه وايي، ځان يې د نورو تر شا وواهه.

ميورات خپله د ژباړونکي خواته وروړاندې شو او هغه ته يې وويل چې له خلکو وپوښتي چې روسي پوځ چېرې دی؟ يو روس په دې پوه شو چې له هغو نه څه پوښتي او ناڅاپه څو آوازونو ژباړن ته ځواب ورکړ، يو فرانسوي افسر د لومړيو کرښو نه راستون شو او خبر يې راوړ چې د کرملين دروازې تړل شوي او کېدای شي د هغو شاته بريد نيول شوی وي.

ميورات وويل:

- ډېر ښه !

او سمدلاسه يې د خپلو مشاورينو يوه ته سپارښتنه وکړه چې څلور عرادې توپونه هلته ورولي او پر دروازو اور بل کړي. د ميورات له شا نه د توپونو د ولاړ کاروان نه توپونه جلا او د اربات په واټ کې په چټکۍ وړاندې وخوځېدل او د وزدويژنکي د واټ تر پايه لاړل او هلته ودريدل. په مېدان کې ځای پر ځای او مورچلونه يې جوړ کړل، خو فرانسوي افسرانو توپچيانو ته د توپونو د پوره ځای پر ځای کېدو او ډزو ته د چمتووالي قومانده ورکړه. دغو افسرانو په لرليد (دوربين) کې د هدف يعنې کرملين ليدنه او څارنه پيل کړه.

په دې وخت کې د کرملين د کليساوو زنګونه وجرنګېدل او خلکو ته يې د ماښام د لمانځنې بلنه ورکړه. فرانسويان د دغو جرنګونو د آوازونو په اوريدو ځکه وډارشول چې فکر يې وکړ د زنګونو دغه جرنګهاری خلکو ته د ولسي پاڅون د پيل کېدو نښه ده. د پلي پوځ څو تنو سرتېرو مخ پورته د کوتافيوفسکي د لويې دروازې پلو منډه کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه دروازې د لرګيو او تمبو په اچولو ، بندې شوې وې. د دروازې پلو د افسرانو لـه خوځېدو سره هم مهالـه ددروازې لـه شانه د توپـک دوه ډزې وشوې. د توپ تر څنګ ولاړ جنرال چغه کړې ،پر افسر يې غږ وکړ او هغه له سرتيرو سره بېرته راستون شو.

د دروازې له شا ،د توپک درې نورې ډزې هم واوريدل شوې. يو ډز د يوه فرانسوی په پښه ولګېد او له هغه سره د دروازې لـه شانه د څو تنو نورو سرتېرو غږ واوريدل شو. د فرانسوي جنرال، افسرانو او سرتېرو پـه څېـرو کـې د پخـوانۍ آرامـۍ او خوشـالۍ ځای،تـا بـه ويـل پـه قوماندې،ناڅاپه ژورې ځيرتيا ،سيالۍ ته چمتووالی او زوريدا ونيو. د هغو ټولو لپاره له مارشاله نيولې بيا تر وروستي سرتېري پورې دغه ځايونـه نـور نـو د وزدويژنکا ،ميخواوايا ،دکوتـايوا او تريـوځکي دروازې نه وې، دا دهغو لپاره په نويـو ځـايو کـې د جګړې نـوي ډګرونـه وو ، د نوې تويېدونکې وينې ،جګړې ډګرونه. ټول ددغـې جګړې لپـاره چمتو شوي وو. د دروازو لـه شـانه چغـې آرامـې شـوې، توپونـه وړانـدې وخوځول شول،توپچيان اوربل ته چمتو وو ، افسر قومانده ورکړه:

-اور بل !

دوه انګازه لرونکو ډزو يو پـه بـل پسـې پـه فضـا کـې انګـازې خورې کړې او څو شېبې وروسته پر هغـو دروازو چـې دد ستـک لرګـي او تمبو بندې کړې وې، د توپونو ګولۍ ولګېدلې. اوله هغه سره سم په ډګر کې د لوګيو دوه کرښې پورته شوې.

څـو شـېبې وروسـته چـې د ډزو غږمبهـار او انګـازې د کـرملين د ديوالو تر منځ پـه کـراره شـوې، پـر فرانسـويانو يـو لـه شـوره ډکـه غـوغـا جوړه شوه. د کرملين په ديوالونو په زرګونه کارغان راوالوتل، پـه فضـا کې يې الوتنې کولې، دکارغانو د کيغيدو او وزرونو شور يو بله غوغـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړه کړه. د دوی د دې غوغا سره هم مهاله د دروازې نه د ننه یوه چغه واوریدل شوه او یو سړی چې نری کوټ یې اغوستی و او سر یې تک شین و، له هغه ځایه راووت. د هغه توپک په لاس کې و او فرانسویان یې په نښه کړي و. توپچي افسر بیا د اوربل قومانده ورکړه او هم مهاله د توپک یو وزری او د توپ دوه غبرګ ډزونه واوریدل شول. او دروازه بیا په لوګیو کې ورکه شوه، په هغه دروازه کې چې د توپونو ډزې شوې وې، نور هېڅ ځوک او هېڅ شی نه ښوریدل. فرانسوي پلي سرتېري له خپلو افسرانو سره یو ځای دروازې ته ورننوتل، هلته یې درې تنه ټپي او ځلور تنه وژل شوي ولیدل، دوو تنو نورو هم چې کلیوالي جامې اغوستې وې، د دیوال له بیخ نه د زنانسکا د دروازې پلو په منډه مخه وکړه.

افسر وژل شویو او د تمبو لرګیو ته اشاره وکړه او وې ویل:

-دا ټول کړئ ! ګورو به !

فرانسویانو ټپیان په ډزو له درده بې غمه کړل او د هغو مړي یې، له دیواله، لاندې وارتیرول.

دا د کرملین ساتونکي ځوک وو؟ هېڅوک په دې پوه نه شو، خو یوازینۍ خبره چې د هغو تر مرګه وروسته هغوی پسې واوریدل شوه، هغه دا وه چې وویل شو:

-دا ټول کړئ، بیا به ګورو ! هغوی یې له دیوال نه د باندې واچول. هغه یې لرې وارتیرول چې د هغو له بویه ځان وژغوري. یوازې (تېیر) و چې په رښتیا یې د خپلې وینا څو خوږې کرښې د هغه په ویاړ ولیکلې:

دغو بدمرغو، دغه سپېڅلې ودانۍ لاندې کړه، توپک او وسلې یې واخېستل او په فرانسویانو یې ډزې کولې. او بیا ددغو بدمرغو ځوتنو، فرانسویان په تورو ووهل او کرملین یې ترې پاک کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میورات ته خبر ورکړ شو چې لاره پاکه شوې ده. فرانسویان له دروازې نه کرملین ته ورننوتل او د سنا په ډګر کې ځای پر ځای شول. سرتېرو له کړکیو نه څوکۍ ددې لپاره ارتیړلې چې ځانته اور بل کړي.

د فرانسویانو بله ډله د کرملین له لارې تېر شول او د ماروسکایا، لوبیانکا او پکروفسکایا په کوڅو کې ځای پر ځای شول. دربېمه ډله فرانسویان د وزدویژنکا، زنامینکا او نیکولسکایا او تفریسکایا په سیمو کې موضع ونیوله. هرې خواته چې فرانسویان لاړل، هېڅوک یې په ښار کې ونه لیدل، داسې بربښېده چې دوی نه په ښار، نه د هغو په کورونو بلکې په ښار کې جوړ شویو کمپونو کې ځای پر ځای شوي وي.

فرانسوي سرتېري که څه هم وږي تږي، جامې یې زړې او څېرې و، سترې او ستومانه وو، خپل دربېمه برخه ملګري یې له لاسه ورکړي وو، خو بیا هم هغوی په ډېره منظمه بڼه مسکو ته راننوتل. دغه پوځ که څه هم ستړی ستومانه او جګړه ځپلي و خو بیا هم جنګیالی او مېړنی بربښېده. دغه پوځ تر هغه وخته پورې کېدای شو پوځ وبلل شي چې سرتېري یې د مسکو کورونو ته خواره واره شوي نه وو. همدا چې دوی دمه شول او د ښار تش او پرتمین کورونه یې لاندې کړل، د پوځي دود له مخې نور هغوی ته پوځیتوب ورپاتې نه شو. هغوی هغو کسانو ته ورته شول چې نه پوځي و نه ولسي. هغوی د همدې دوو ډلو پوځي او ولسي خلکو تر منځ یو څوک و: غله او تالانګر. دغه ډله: غله او تالانګر په مسکو کې تر پنځو اونیو پاتې کېدو وروسته چې کله له دغه ښاره وتل، هغوی سرتېرو ته ورته نه وو، هغوی یوه ډله غله وو چې هر یو پلي او سورو د خپل توان او واک په کچه هغه شیان چې دوی ته قیمتي او اړتیا وړ بربښېدل له ځانسره اخېستي وو. له مسکو نه د وتلو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت، نور نو هغوی د پخوا په شان پر ښار د ولکې او بري هیله نه لرله، د هغوی یوازینۍ هیله دا وه چې تالان او غلا کړي شیان ځنګه وساتي. هغوی هغې بېزوته ورته وو چې په یوه خم یا منګي کې یې لاس ننوېستلی، له هغه یې یو موټی مندکې را اخېستي، خو موټی له خمه راوېستی نه شي، که موټی خلاص کړي را اخېستل شوې مندکې نه شي راوېستي او که خلاص یې کړي، لاس ته راغلی شی یې لا لاسه ځي. فرانسویانو هم له مسکوه د وتلو په وخت کې همدا ستونزه لرله، هغوی باید له هغه لامله تباه شي چې له مسکو نه یې د تالان په وخت کې ځان پسې تړلي وو. هغوی د بېزو په شان تالان شوي شیان نه وړی شول او نه یې د پرېښودلو امکان و. مسکو ته تر ننوتلو وروسته د فرانسې د پوځ، یو پوځي هم پوځي پاتې نه و. د کورونو له کړکیو داسې کسان له ورایه ښکاریدل چې کوټونه یې اغوستي، موزې یې په پښو او په خورا خوشالۍ او خندا کور په کور او کوټه په کوټه ګرځېدل. دې ته ورته کسانو په زیرخانو او ګدامونو کې د کالیو او خوړو په تالان لګیا و، هغو د تړلو کورونو، انګړونو، دروازې ماتولې، اور یې ورته اچاوه، وره یې لمدل، ډوډۍ یې پخوله، بنداروته یې کول، ماشومان یې ډارول، ښځې یې نازولې، دغه شان وګړي هرې خوا ته پریمانه وو، په دوکانونو کې وو، په کورونو کې وو، هر هر چېرې وو، خو نور نو هغوی، پوځیان نه وو.

مسکو ته د فرانسویانو د ننوتلو د لومړۍ ورځې نه، فرانسوي قوماندانانو پرله پسې فرمانونه ورکول چې ښار ته د سرتېرو د تګ مخنوی وکړي، ښار کې تالان او وهل ټکول ونه کړي. د خلکو شتمني ته درناوی ولري. هغوی فرمان ورکړ چې نن شپه به عمومي حاضري وي، خو سره له دې ټوله پریکړو او سپارښتنو هغه وګړي چې تر هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته پورې با نظمه او فرمان ته غوږ سرتېري وو، اوس په بده ای خو له او سېدونکو نه په تش ښار کې چې د خوړو او څکلو پریمانه زېرمې یې لرلې، خواره واره ګرځېدل. هغوی هغې وړې ګلې ته پاتې کېدل چې په ګډه په وچه او له وښو نه په تشه دښته کې خوځېدل، خو کله چې به شنه څړځای ته ورسېدل، ددې ګلې مخنوی به ګرانه وه او خوره وره به شوه. فرانسوي پوځونه هم چې کله بده ای ښار ته ورننوتل، ټول له واکه ووتل، او مخنوی یې ګران و.

مسکو له خپلو او سېدونکو نه تش شوی و. سرتېري لکه اوبه چې په شګه کې ننوزي، داسې په دې ښار کې ورکېدل. دوی له کرملین نه چې لومړی ورننوتلي و، لکه د ستورو پلوشې هرې خواته خوریدل. سواره پوځیان به بې خاونده کورنو ته چې له کېړو او قیمتي کالو نه ډک پاتې و، ورننوتل. که څه هم دوی به له خپلو اړتیا او هوس نه زیات شیان هلته موندل، خو بیا به یې هم که بل کور تر سترګو ښکلی او بده ای ورغی، هغه به یې هم لاندې کاوه. زیاترو خو بیا څو کورونه لاندې کول، پر یو نیم کور خو به یې په تباشیر د ځان لپاره کومه نښه هم وویسته او له نورو ډلو سره به یې پرې وهل کول. لا سم به په کور کې ځای پر ځای شوي نه و، کوڅو ته به یې منډې کړې او د ښار په ننداره به شول څکه هغو اوریدلي و چې د مسکو او سېدونکي کورونه پریښي او تښتېدلي دي. دوی به په دې تمه چې کوم قیمتي شی یا ګاڼې تر لاسه کړي هر پلو ته یرغل کاوه. قوماندانان به هرې خوا ته ددې لپاره تلل چې د خپلو سرتېرو مخنوی وکړي، خو خپله به بې ارادې په چور او تالان ورګډ شول.

په کریتني ریدو (د کریت ګذر=کوڅه) کې اوس هم یو شمېر ګاډۍ او کراچۍ ولاړې وې، جنرالانو هغه پلو ګڼه ګوڼه جوړه کړې او ورتلل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی هر يو ځان لپاره ګاډی او کراچۍ خوښولې. په مسکو کې ځينې پاتې ښاريانو به ځينې فرانسوي قوماندانان په دې هيله خپلو کورونو ته وربلل چې د دوی په کور کې د دغه فرانسوي، په ليدو به د دوی کور له تالان نه وژغورل شي. شتمنی دومره ډېره وه چې پای يې نه ليدل کېده. هغه ځايونه چې فرانسويانو لاندې کړي وو، شاوخوا ته يې لا ډېر داسې ناولکه شوي کورونه او ځايونه پيدا کېدل چې دوی تصور کاوه هلته به شتمنی تر ولکه شوي هغو نه زياته وي. مسکو دم په دم او لاپسې دوی په ځان کې رانغښتل. کله چې او به پر وچه ځمکه تويېږي، سمدلاسه ورکېږي، هم اوبه او هم وچه ځمکه دواړه ورکېږي. دغه شان اوس کله چې د وږيو سرتېرو يوه ډاړه ماره ډله، بډای ښار ته ننوتل، نه سرتېري پاتې شول او نه بډای ښار. هغه څه چې پاتې شول هغه مرداري وه، غلا وه ،تالان و او سوځېدل.

فرانسويانو د مسکو سوځېدل د راستوپچين د وحشت نه ډکې هېوادپالنې پايله ګڼله او روسانو هغه د فرانسوي تعصب ننبه. ،خو که د مسکو سوځېدل په رښتيا داسې وګڼو چې ملامتي يې د يوه يا څو تنو پر غاړه وراچوو، ښېشکه چې دغه شان لامل نه شته او نه شي کولای واوسي. مسکو له دې کبله وسو چې د بل هر ښار په شان چې له لرګيو جوړ او په دې حال پاتې شوی وای، او سره له هغه چې د اور وژنې ښې يا بدې ۱۳۰ څانګې يې لرلای يا يې نه لرلای، سوځېدلای به وای. مسکو څکه بايد سوځېدلای چې د هغه اوسېدونکو هغه پرېښي وو، هغه بايد د هغو لرګيو د ټوټو (پرخچې) په شان څکه بايد سوځېدلې وای چې د څو ورځنې اور ترسپخنکو لاندې پاتې شوی و.

هغه لرګين ښار چې اوسېدونکي يې په کې اوسېدل، پوليسو په کې څارنه کوله، په اوړي کې داسې ورځ نه و چې په هغه کې اور ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګېږي،نو څنګه کېداى شي په کې اور ونه لګيږي چې او سېدونکي يې تللي، پرديو هغه لاندې کړى، دغه پردي په کې پيپونه څښوي. پوځونه يې آن د هغه د سنا په ډګر کې د سنا د دفترونو د څوکيو په سوځېدلو ، نغري تودوى. كه يو پوځ په يوه کلي کې يا بل هر چېرى چې وي مېشت شي، دا به آن په سوله ايز وخت کې ددې لپاره بس وي چې په هغه کې د اورلګېدل څو برابره زيات شي،نو څکه په هغه لرګين ښار کې چې بې څښتنه پاتې او پردي پوځيان په کې ديره شوي، هرومرو د اورلګېدل زياتېږي. نو څکه د مسکو اور اخېستنې نه د راستوپچين وحشيانه هېواد پالنې پورې اړه لرله. نه د فرانسويانو تعصب پورې، مسکو د فرانسويان د پيپ څښولو ، په پخلنځيو کې د اورونو د بلولو ، په هر ځاى کې د نغريو د لګېدلو ، د دښمن د پوځيانو د بې احتياطۍ، د هغو پوځيانو د بې احتياطۍ چې د کورونو خاوندان يې نه وو او پردي په کې مېشت وو ، سوځېده او ايره کېده. کېداى شي چې څوک وو ايي، مسکو د لاسي اور اچونې له امله سوځېدلاى وي (خو دا خبره څکه په شک کې ده چې هېڅ چا لاسي اور اچونې ته لامل نه درلود. څکه هر څنګه چې وي ښارونو ته لاسي اور اچونه خورا کړکيچن او ستونزمن كار دى) نو څکه د مسکو سوځېدل، د لاسي اور اچونې پايله نه شو ګڼلى، څکه له لاسي اور اچونې نه پرته هم هغه سوځېده.

هر څومره چې فرانسويان د راستوپچين وحشي وزمه هېواد پالنه د مسکو د سوځېدو لامل خپل ويا ړ وګڼي، په هر کچه چې روسان د بناپارت ظلمت او وحشت ددې ښار د ايره کېدو دليل وګڼي او ددې عواملو له امله هر يو ځان او خپل ولس وياړمن وبولي، نه شو کولاى په رښتينى لامل سترګې پټې کړو ، نه شو کولاى وو ايو چې د دغه سوځېدلو لپاره کوم په ډاګه علتونه په كار وو ، څکه مسکو هرومرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید سوځېدلی وای، هره کلی، هره فابریکه او هر کور چې د هغه څښتنان،له هغه کډه کېږي، هر هغه څوک چې خپل نغری بل چا ته پرېږدي، پر هغه کې به بل څوک خپل دیګ باره وي. ربښتیاني خبره داده چې مسکو ته،نه د هغه اوسېدونکو اور ورته کړ، خو نه هغو اوسېدونکو چې په کې پاتې شول، بلکې هغه اوسېدونکو چې ترې وتښتېدل، ترې لاړل او ترې ووتل. مسکو د برلین، ویانا او نورو ښارونو په شان د ښمن تر ولکې وروسته ځکه آباد پاتې نه شو چې د هغه اوسېدونکو ډوډۍ او مالګه (روسانو مېلمنو ته د هر کلي په وخت کې هغه وړاندې کوي) په لاس، فرانسویانو ته وړاندې نه کړه. د مسکو ښاریان له هغه لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

له کرملين نه د فرانسويانو خوريدل چې لکه د ستورو د پلوشو په شان د مسکو شاوخوا ته خوريدل، د سپتمبر په دويمه نېټه ماښام مهال د دغه ښار هغې سيمې ته ورسېدل چې اوس پېير په کې اوسېده.

پېير ،دغه دوه وروستې ورځې په داسې يوازيتوب تېرې کړې وې چې دی ورسره رږدی نه و ، نو ځکه نېږدې و چې لېونی شي. د هغه ټوله هستي په يوه سودايي حالت کې راګيره وه. خپله دی هم په دې نه پوهېده چې څنګه او کله، خو دغه حالت اوس په ده داسې لاسبری و چې د هغه نه پخواني څه په ياد و ، نه يې په اوسنيو پېښو سر خلاصېده او هغه څه يې چې ليدل، يا يې اوريدل، لکه د خوب ليدل داسې و.

پېير ، يوازې د دې لپاره له خپل کوره ووت چې ځان د ژوند د اړتياوو له دغه نه پوهېدونکې کړکيچن حالت نه راوباسي، هغه حالت نه چې دی په کې راګير او ژغورل له هغه نه ده ته ګران و. هغه د يوسف الکسيوويچ کورته د هغه خدای ښښلي د کتابونو او کاغذونو د جوړولو په پلمه د دې لپاره لاړ چې خپله يوازينۍ هيله پوره کړي او هغه دا وه چې د ژوند له ناآرامو نه پريشانو نه په هلته خپله آرامۍ ولټوي.

د يوسف الکسيوويچ، له يادونو سره د هغه روحي حالت غوټه و ، د هغه آرام او ښکلي يادونه، د هغو پريشانه او نا آرامه يادونو ضد چې ده اوس ځان په کې راګير احساساوه. هغه يو آرام ځای لټاوه او هغه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رښتیا د یوسف الکسیوویچ په کوټه کې وموند. کله چې هغه د دغې کوټې په مرګنۍ آرامتیا کې د هغه خدای بښلي د دړو لړي میز ترشا کېناست، په لاسونو یې تکیه وکړه، هغه په خیالونو کې په آرامه، خو په ښکاره یو په بل پسې د څو وروستیو ورځو په تېره بیا د بارادنیو د جګړې او د هغه ډلې د صفا او رښتینتوب په وړاندې چې ده به په ذهن کې "هغوی "بلله، خپل هغه ناڅرګند یاغي او له سپکاوي ډک احساسات یو په بل پسې وریاد او په ګوګل کې راژوندي کړل. کله چې ګراسیم دی له دغو خیالونو نه راوویست، پېیر تکل وکړ چې دی به په هغې ټاکل شوې ولسي جګړه کې ګډون کوي چې د مسکو خلک یې د خپلې ساتنې لپاره پیل کوي. په همدې هیله یې سمدلاسه له ګراسیم نه غوښتنه وکړه چې دده لپاره یو جوړه کلیوالي کالي او یوه تومانچه پیدا کړي. هغه ته یې خپل دغه نیت هم ووایه چې غواړي همداسې په ناآشنا نوم د یوسف الکسیوویچ په کور کې پاتې شي. بیا یې د دغه یوازیتوب او بیکارۍ ورځې د تېریدو نه وروسته (پېیر څو ځله هڅه وکړه خو ونه یې شو کولای خپل پام د ماسوني خطي نسخو نه ورواړوي) څو ځله یې په تتنه بڼه د خپل او ناپلیون د نومونو تر منځ مرموزه اړیکي وریاد کړل. د مخه هم څو ځله دغه خیال، خیال ته ورغلی و، خو دغه هیله چې تقدیر د زمانې د انسان خوړونکي ځناور واک پای ته رسولی، ده (اوس بېزاو خوف) هېره کړې ده. دغه هیله یوازې او یوازې په یوه خیال بدله شوې چې هسې یې په خیال کې ګرځي او پایله نه لري.

کله چې پېیر کلیوالي کالي واخېستل (یوازې له مسکوه په ولسي دفاع کې د ګډون لپاره) او په هغو کې دی د رستوف د کورنۍ له غړو سره مخامخ شو، ناتاشې هغه ته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-تاسو پاتېږئ؟ ځو مره ښه !

د هغه په خیال کې راتېر شو ، په ربښتیا به دا ښه خبره وای چې د ښمن پر مسکو ولکه وکړي، دی به پر ښار د دښمن د ولکې پر وخت هلته پاتې شي او هغه پور به ادا کړي چې دده پر غاړه ایښودل شوی دی.

بله ورځ د هغه یوازینی خیال دا و چې پر ځان یې زړه خوږ نه شي له هغو نه هم بېرته پاتې نه شي، ځان یې خلکو پسې د مسکو د ښار د درې غونډیو سیمې ته ورساوه، خو کله چې بېرته کورته راستون شو، دی په دې ډاډه شو چې له مسکو ه دفاع کېدای نه شي. هغه ناڅاپه دا احساس کړه، هر هغه څه چې تر اوسه ده ته یوازې کېدونکي ،ههمهاله او یوه اړتیا بربښېدل اوس باید هرومرو تر سره شي. هغه باید خپل نوم پټ وساتي او په مسکو کې پاتې شي،له ناپلیون سره مخامخ شي او هغه ووژني، یا خپله ووژل شي او یا هم ټوله اروپا له دغې بدمرغۍ نه چې د پېیر په خیال د یوه سړي، ناپلیون له لاسه دی وژغوري.

پېیر ته، د هغه الماني محصل ټولې هڅې معلومې وې چې پر ۱۸۰۹ کال په ویانا کې دناپلیون د وژلو لپاره تر سره کړې وه. هغه له دې نه خبر و چې هغه محصل چانواري شو ، هغه ګوابښ چې دی به د خپل دغه تکل د سرته رسېدو نه وروسته ورسره مخامخ شي، دی لاپسې لمساوه.

دوو ژورو او یو رنګه قوي احساساتو پرله پسې پېیر خپل دغو کړو ته هڅاوه. لومړی احساس د سرښندنې د اړتیا او د رنځ د زغملو احساس و چې د بدمرغۍ د راتګ په وخت کې یې هرڅوک احساسوي. دا هماغه احساس و چې د اګست په ۲۵ مه نېټه یې دی د موژایسک سیمې او د بارادنیو د جګړې ډګر ته، تګ ته وهڅاوه. اوس همدغه احساس دی له کوره تېښتې ته هڅولی او ده خپل ورځني پرتمین او ارام ژوند ته شا کړې وه. پرته له هغه چې جامې بدلې کړي، پر وچه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه څوکۍ ویده کېده او ده هم هغه ډوډۍ خوړله چې ګراسیم خوړله. دویم احساس هغه احساس و چې د روسانو ځانګړتیا ده،او هغه دا چې دوی ټول هغه لاسي شرایط او قواعد چې دنړۍ نور خلک ،هغه د نړۍ تر ټولو غوره ښېګڼه ګڼي، په سپکه کتلي و. پېیر دغه عجیب او له ادا نه ډک احساس، د لومړي ځل لپاره د سلبودسکي په ماڼۍ کې احساس کړ. ده هلته ناڅاپه احساس کړه چې دغه بدبختي ایتوب، واک، ژوند او هر هغه چې خلک د هغو د ساتلو لپاره بې پایه هڅې کوي، ټول دا که کوم خوند او ارزښت ولري، هغه په دې کې دی چې له هغو نه سترګې پټې کړي.

دا هماغه احساس دی چې اربکي (داوطلب سرتېری) خپله وروستۍ ټنګه (کپیک) تر شرابو ځاروي، نشه سړی سره له هغه چې پوهېږي دی به خپلي وروستې پیسې دهغه په تاوان کې ورکوي، خو بیا هم پرته له هر دلیله، هینداري او آیینې ماتوي. دا هماغه احساس دی چې هغه په چور لېونتوب (د هغې په بدې معنا) سرته رسوي. ..

که څه هم له هماغې ورځې چې پېیر د سلبودسکي په ماڼۍ کې د لومړي ځل لپاره، دغه احساس احساس کړ، هغه پرله پسې ددغه احساس تر اغېز لاندې و ، خو یوازې اوس په دې پوه شو چې ده په هغه کې خپل پوره قناعت موندلی دی. ددې تر څنګ پېیر په اوسني وخت کې هغه څه چې ده په دې لاره کې ترسره کړي و ، دی لاپسې ډاډه کاوه، او په دې لاره کې یې لا پرمختګ ته هڅاوه، له خپل کوره د پېیر تېښته، د هغه کلیوالي جامې اغوستل، تومانچه پیدا کول، د رستوف کورنۍ ته په ماسکو کې د پاتې کېدو یادونه، دا ټول به هسې ده ته د سپکاوی او خندا وړ شوي وای ،که دی هم د نورو په شان له مسکوه د وتلو تکل کړی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پېير جسمي او روحي حالت،د تل په شان، يو له بل سره پوره اړخ لګاوه، غيرعادي سخت خواره ،هغه ودکا چې ده په دې ورځو کې ښکله، د واين (نرمو شرابو) او سيګارو نشتوالی، ناولې او نه بدليدونکې بستره، دوه بې خوبه شوګيرې شپې، بې له توشکې او بړستنې پر وچې ځوکۍ ويديدل، دې ټولو پېير د ګبنهۍ او عصبيت په حالت کې ساته او تر لېونتوبه پورې يې رساوه.

د غرمنۍ نه وروسته د يوې بجې نه اوښتی وخت و چې فرانسويان مسکو ته ننوتل. پېير له دې کاره خبر و ،خو ددې پر ځای چې څه وکړي، هغه د خپل تکل د پوره سرته رسېدو په تړاو فکر کاوه. پېير په خپل خيال او هيله کې نه د ځان د ژوندي پاتې کېدو ، نه پر ناپليون د ګوزار او ډزو او نه د ناپليون د وژل کېدو تصور کاوه، خو په بې سارې څرګند ډول او غمرلي لذت يې د ځان د وژل کېدو ، او خپلې اتلوالې او مېړانې تصور کاوه.

هغه له ځانسره فکر کاوه:

-هوکې ! يو له ټولو ځار ! زه بايد يا دا کار وکړم او يا ووژل شم ! هوکې، زه ځم..

خو وروسته يې بيا فکر وکړ:

-په تومانچه که په توره؟ په هر حال پروا نه لري او هغه خبرې يې چې د ناپليون د وژل کېدو (ده تکل کړی و ناپليون ووژنی) په وخت ويل غوښتل،له ځانسره وويلې:

-دا زه نه يم، چې تا وژني، دا تقدير دی چې تا ته جزا درکوي !

بيا يې د ناپليون تر وژلو کېدو وروسته د وخت تصور وکړ، په تريو تندي، غمرلې ښېرې خو ټينګې ارادې يې سرښکته واچاوه، خپله يې ځانته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-نو څه ته ګورئ؟ واخلئ اعدام مې کړئ !

کله چې پېير د کوټې په منځ کې ولاړ و، په خپلو خيالونو کې ډوب و، د کوټې دروازه راخلاصه شوه او ماکار الکسيوويچ چې تل به حياناکه او خواشيني برېښېده، چور په بل بدل حالت راننوت. د هغه د کميس تڼۍ خلاصې او داسې برېښېده چې نشه دی. مخ يې تک سور او له حاله وتلی و. د پېير په ليدو د څو شېبو لپاره و شرمېد، خو همدا چې د پېير په څېره کې يې ناآرامي او ګڼېيتوب وليد لږ څه زړور شو او په ناسمو ناسمو ګامونو د کوټې تر نيمايي پورې وړاندې راغی، په ټيټ خو هيلمند آواز يې وويل:

-وډار شول، زه وايم چې زه خو نه تسليمېږم، زه وايم ! داسې نه ده ښاغليه ! هغه په چرت کې لاړ، پر ميز پرتې تومانچې ته يې پام شو، ناڅاپه او په چټکۍ يې هغه راواخېسته او دهليز ته يې منډه کړه.

ګراسيم او ساتونکی چې ماکارالکسيوويچ پسې ورغلل هغه يې ودراوه او له هغه نه يې د تومانچې د اخېستو هڅه کوله.

پېير دهليز ته راووت،. په زړه سوی او کرکه يې لېونتوب ته رسېدلی، دغه بوډا ته کتل. ماکارالکسيوويچ چې له زوره يې مخ ګونځې ګونځې شوی و، تومانچه يې کلکه نېولې وه، په خرپهاری يې چغې وهلې او ځان ورته برحق او غوره برېښېده

-وسله واخلئ، ببهدۍ ولکه کړئ، دا ومنئ، اخېستی يې نه شی !

ګراسيم په احتياط ماکارالکسيوويچ له څنګلې راونيولی و، هڅه يې کوله هغه د دروازې خواته پورې وهي او ويل يې:

-ښه ده، ښه ده مهرباني وکړه، هيله لرم چې دا پرېږدئ، مهرباني وکړئ، باداره، پرېږده، هيله کوم !..

ماکارالکسيوويچ چغې وهلې: ته څوک يې؟ بناپارت يې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ګوره دا ښـه کـار نـه دی بـاداره ! مهربـاني وکـړئ، تاسـو کـوټې تـه راشئ. تاسو استراحت وکړئ، هیله کوم تومانچګی راکړئ.

ماکارالکسیوویچ تومانچه ښوروله او چغې یې وهلې:

-لـرې شـه، سپکه مرییـه ! مـا تـه لاس رانـه وړې. دا دې نـه ده لیـدلې (تومانچې ته یې اشاره کوله) ببډی ولکه کړئ.

ساتونکي په کرار ګراسیم ته وویل:

-وې نیسـه !

ماکارالکسیوویچ یې له لاسه راونیو او د دروازې پلو یې بوت.

پـه کوټـه کـې د مسـت نشـه سـړي، د ډډ آواز چغـې سـورې اوریـدل کېدې.

ناڅاپه له دهلیز نه د یوې ښځې زړه زورونکې چغې واوریدل شوې او د کور آشپزې ورمنډه کړه.

هغې چغې وهلې: هغوی، پلارجانه ! راغلل ! د خدای لپاره، هغـوی ځلورتنه سواره دي.

ګراسیم او سـاتونکي ماکارالکسـیوویچ پرېښـود او پـه آرام دهلیـز کې له ورایه پر دروازې د څو لاسونو د وهلو ټکهاری واوریدل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸

پېير چې له ځانسره يې پريکړه کړې وه، د خپل تکل د سرته رسېدو پورې، هم خپل نوم پټ وساتي او هم په دې بايد څوک پوه نه شي چې دى په فرانسوي ژبه پوهېږي،دد هليز د دروازې يوه پټ شانته ځاى کې ولاړ و، تکل يې وکړ د فرانسويانو له راننوتلو سره همهاله ځان ځرګند کړي. فرانسويان راننوتل، خو پېير د دروازې له شان نه رادې خواته نه شو، يوې ناپېژندلې تلوسې هغه له ځايه راوتلو ته نه پرېښود.

راننوتې فرانسويان دوه تنه وو، يو تن افسر، لوړ زړور ښکلى سړى و او بل تن ښايي يا سرتېرى او يا هم د افسر ساتونکى و. هغه ټيټ ونى ډنګر لمر وهلى سړى چې غومبوري يې لويدلي او ساده څېره يې لرله. افسر چې لکړه يې لګوله او ګوډ ګوډ کېده لومړى راننوت. هغه څو ګامه وړاندې راغى، ګواکې خپله يې له ځانسره پريکړه وکړه چې کور ښه کور دى، ودريد، بېرته هغه سرتېرو ته چې د کلا له دروازې سره ولاړ و، ورستون شو. په آمرانه لوړ آواز يې هغو ته ورغږ کړل چې آسونه انګړ ته راننباسي. تر دغې سپارښتنې نه وروسته يې، په يوې ځانښودنې خوځېدا خپلې څنګلې لوړې کړې، خپل بريتونه يې تاو کړل، او لاس يې تر خولۍ پورې وروړساوه، وموسېد، شاوخوا يې وکتل او په خوښۍ يې وويل:

-پرتهولو سلام !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅ چا، هېڅ ځواب ورنه کړ.

افسر له ګراسيمه وپوښتل:

-د کور خاوند تاسو ياست؟

ګراسيم په ډار او پوښتنيز غلچک افسر ته وکتل..

افسر له خوښۍ او خواخوږۍ نه په ډکې موسکا له پاسه ښکته دغه واړه سړي ته وکتل او وې ويل:

-کور ! دا کور ! دا فرانسويان ښه هلکان دي، بيا يې له ډاره چپ ګراسيم پر اوږو ووااهه او وې ويل:

- بلا ورپسې، هر څه چې شوي شوي، ناندرۍ ماندرۍ به نه کوو بابا جانه !

تر هغه وروسته يې دې خوا هغې خواته وکتل، په پېير يې سترګې ولګېدې، پېير د دروازې له شا راووت. فرانسوي وويل:

-څه کوئ، رښتيا دلته داسې څوک نه شته چې په فرانسوي ژبه پوه شي او بيا يې ګراسيم ته مخ ورواړاوه. هغه له ګراسيم نه غوښتنه وکړه چې هغه ته د کور کوټې وروښيي.

ګراسيم په دې هيله چې دغه فرانسوي سړی په خبره پوه کړي شي، خپلې روسي خبرې يې داسې ادا کولې چې ناسمې او جلا جلا وې:

-د کور.. خاوند.. نه... شته.. نه پوهېږ... ی... زما.. ستا...

فرانسوي افسر چې موسکا يې پرشونډو خوره وه، لاسونه د ګراسيم تر مخې خلاص او غوښتل يې هغه پوه شي چې دی يې هم په خبرو نه پوهېږي. ګوډ ګوډ د هغې دروازې خواته ورننېږدې شو چې پېير يې تر شا ولاړ و. پېير غوښتل دباندې ووزي، له هغه نه ځان پټ کړي، خو وې ليدل چې له پرانستې دروازې تومانچه په لاس ماکارالکسيوويچ رانتوت. په ځير خو باځاري ډول يې فرانسوي افسر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وځاره. تمانچه يې د هغه پلو ورپورته او هغه يې په نښه کړ. دغه بوډا چې ښه نشه و غوښتل د تومانچې ماشه کېښکاږي، چغه کړل:

-ببډی لاندې کړئ !

فرانسوي افسر د چغې په اوريدو مخ راواړاوه او په همدې شېبه کې پېير پر هغه مست سړي ځان وروارتيره. هغه وخت چې پېير تومانچه ټينګه او راپورته کړه، ماکار الکسيوويچ ګوته ماشې ته برابره، د ډز کنګوونکی غږ پورته او د ډز له باروتو پيدا شوی دود هره خوا خور شو. د فرانسوي رنګ تک سپين واوښت او د دروازې خواته يې ودانګل.

پېير چې په فرانسوي د پوهېدو د پټولو تکل يې هېر کړی و، تومانچه واخېسته اولرې يې واچوله. پېير د فرانسوي پلو ورمنډې کړل او په فرانسوي ژبه يې له هغه وپوښتل:

-تاسو ټپي شوي یاست؟

فرانسوي افسر په ځان لاس تېر کړ او وې ويل:

-ښکاري چې نه ! هغه د ديوال هغه ځای چې مرمۍ پرې لګېدلې وه، وروښود، او وې ويل:

-خو دا وار نږدې و چې ټپي شم. هغه تندی تریو کړ او په قهر يې پېير ته وکتل او وې ويل:

-دا څوک دی؟

پېير چې د ځان په اړه هر څه هېر کړي وو، وويل:

-اخ، په رښتيا هم د زړه له کومې په دې خواشينی يم، دا بدمرغه لېونی په دې نه پوهېږي چې څه وکړي.

افسر د ماکار الکسيوويچ خواته ورنږدې شو، هغه يې له ګريوان نه راونيو، خوله يې وازه پاتې شوه، داسې چې ګواکې خوب يې وړی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوړ وړ کېده او دیوال ته یې ډډه ولګوله.
فرانسوي افسر د هغه ګریوان پرېښود او وې ویل:
-حرمونیه ! اوس به درسره وګورو !
وروسته یې په تریو تندي، خو لږ ځیرې مګر ښې څېرې، په خورا چټک او ښکلي انداز وویل:
-موږ فرانسویان تر بري وروسته ډېر خوا خوږي یو، خو خائین نه شو بښلی.
پېیر په فرانسوي ژبه هماغه شان هڅه کوله فرانسوي افسر په دې قانع کړي چې دغه نشه بد مرغه باخاري سړي ته جزا ورنه کړي، فرانسوي همدا سې چو په خوله غوړ غوړ و، خو اشینه بڼه یې نه بدلیده، خو ناڅاپه وموسېد او پېیر ته یې مخ ورواړاوه. پرته له هغه چې څه ووایي، څو شېبې یې، هغه ته کتل. د هغه ښکلي څېرې، خواشیني خو خواخوږې بڼه غوره کړه، خپل لاس یې پېیر ته ور اوږد کړ او وې ویل:
-تاسو زما ژوند وژغوره ! تاسو فرانسوي یاستئ؟ دغه شان تصور د فرانسوي لپاره یوه عادي خبره وه، ځکه د هر کار ښه سرته رسول یې د فرانسویانو ځانګړتیا ګڼله، د هغه د ژوند ژغورنه، د ښاغلي رامبال د فرانسوي د ۱۳ غونډ د تورن، ژغورنه د هغه لپاره یو له غورو نه غوره چاره وه.
که څه هم د فرانسوي افسر دغه خیال د شک وړ نه و، خو پېیر دا ښه وګڼله چې دغه زورونکی رښتیا هغه ته په ډاګه کړي او په ترخه ژبه ورته ووایي:
-زه روس یم !
فرانسوي چې خپله ګوته د خپلې پزې په وړاندې ښوروله، وموسېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا کیسي دې نورو ته کوه، اوس به ربښتیا خبره راته وکړئ، ډېر خوشاله یم چې خپل وطندار وینم !

فرانسوي بیا مخ پېیر ته وروا ړاوه، داسې چې گواکې له خپل ورور سره غږېږي او زیاته یې کړه:

-نو له دې سړي سره اوس څه وکړو؟

فرانسوي د څېرې په ښکندونې او د ځانګړي فرانسوي افسر په ادا ویل که پېیر فرانسوي هم نه وي، خو آن که یو وار هم دغه د نړۍ تر ټولو نه غوره او ویاړمن ویاړ (فرانسوي کېښل) هغه ته وروبښل شو، بیا نو ده ته نه ښایي چې ځان ترې خلاص کړي.

پېیر د فرانسوي افسر د وروستې پوښتنې په ځواب کې وویل چې ماکارالکسیوویچ څوک دی، هغه یو لېونی نشیي دی او آن د هغوی، تر راتک نه مخکې دده تومانچه چې چوپړ سمه ځای پټه کړې نه وه، د هغه په لاس ورغلې وه.

فرانسوي ټټر وړاندې کړ، په شاهانه خوځېدا یې لاس وښوراوه، په درانه خو تند غږ یې وویل:

-تاسو زما ژوند وژغوره، تاسو فرانسوي یاستئ او تاسو غواړئ چې زه هغه وبښم؟ زه هغه ببښم، دا سړی بوزئ.

فرانسوي افسر پېیر چې ده خپل ژغورونکی باله، له تخرګ لاندې راونیو او په ګډه کورته ننوتل.

هغه سرتېرو چې د ډزو غږ په انګړ کې اوریدلي و، دهلیز ته ننوتل او پوښتل یې چې څه پېښه ده. هغوی دې ته چمتو والی ښوده چې ګنهکار ته جزا ورکړي، خو افسر په خورا مهربانه د هغو مخه ونیوله، آرام یې کړل او وې ویل:

-هرکله چې تاسو ته اړتیا پیدا شوه، درغږ به کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتېري ووتل، چوپړ چې له دې وخت نه په ګټې اخېستو بيا پخلنځي ته ننوتلی و، بېرته راستون، فرانسوي ته ور نږدې شو او وې ويل:

-تورن صاحب ! د هغو په پخلنځی کې سوپ او د پسه سره شوې غوښه شته، امر کوئ چې راېي وړو؟

تورن وويل: هو کې، له شرابو سره !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

کله چې فرانسوي افسر او پيير په ګډه کورته ننوتل، پيير غوره وګڼله چې يو ځل بيا فرانسوي افسر ته ډاډ ورکړي چې دی فرانسوي نه دی او غوښتل يې چې لاړ شي، خو هغه نه غوښتل چې د پيير خبرې واوري. هغه تر هغې کچې خواخوږی، مهربانه، زړه سواند او د خپلې ژغورنې له کبله منت باره و چې پيير نه شو کولای د هغه په خبره سترګې پټې کړي او له هغه سره. په هغه لومړنۍ کوټه کې چې دوی ورننوتلي و، کيننې..

فرانسوي چې د پيير ککړو خو نازک جامو او د هغه په ګوتې ګوتمۍ ته کتل، وويل:

-فرانسوي يې يا روسي شهزاده، هر څه چې يې زه د خپل ژوند د ژغورنې له امله ستا پوروړی يم او تا ته د دوستۍ لاس درغځوم. يو ربنتيني فرانسوی نه د چا سپکاوی هېروي، نه د هغه خدمت. هيله لرم چې زما درغځېدلی لاس کېښکاږې او نور نو څه ونه وايې.

د فرانسوي په غږ او د بشرې په حالت کې دومره خواخوږي او مهرباني نغښتې وه (د هغه په فرانسوي معنا سره) چې پيير د هغه خندا ته په خندا ځواب ورکړ او بې ارادې يې د هغه ورغځېدلی لاس کېښکود.

فرانسوي افسر چې کبرجنه موسکا يې د بريتو لاندې شونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګونځې کولې، ځان پيير ته ورو وپېژاند:

-تورن رامبال، د ديارلسم خفيفه غونډ پوځي، د سپتمبر د اوومې نېټې د جګړې په وياړ د مډال ګټونکی. (د روسي د پخوانۍ جنتري له مخې د بارادنيو د جګړې ورځ) زه ډېره خوشاله يم هر څه چې و، که تاسو نه وای زه به د هغه لېوني د مرمۍ ښکار شوی وای، تاسو مهرباني وکړئ او س راته ويلی شی چې له چا سره د خبرو وياړ لرم؟

پيير ځواب ورکړ چې نه شي کولای خپل نوم ووايي. تک سور واوښت. او ځانته د يوه نامه او يوې کيسې د جوړولو په فکر کې شو چې د نوم د ويلو علت په کې پټ کړي، خو فرانسوي سړی ژر د هغه خبره پريکړه او وې ويل:

-تاسو ناآرامه کېږي مه ! زه ستا په خبرو ښه پوهېږم، تاسو افسر ياست، کېدای شي لوړپوړی افسر، تاسو زموږ په وړاندې جنګېدلي ياست، زه ستا منت داره يم، تاسو زما ژوند ژغورلی دی، زه له همدې امله له تاسو نه خورا خوشاله او ټول ستاسو په چوپړ کې يم، تاسو د کومې مخورې کورنۍ ياست، کنه؟

پيير سرښکته خواته وښوراوه.

تاسو خپل نوم وواياست، نور نو زه بله پوښتنه نه لرم، تاسو څه وويل، ښاغلي پيير؟ ډېر ښه، همدا زما په کار و او بس.

کله چې د پسه د غوښې کباب، پخې شوې هګۍ، سماوار، ودکا، واين او هغه شراب چې فرانسويانو د روسي کورونو له زېرمځايو نه راخېستي و، ټول د سترخوان ته راوړل شول، رامبال پيير ته بلنه او ست وکړ چې دی دې په دې غرمنۍ کې له دوی سره ګډون وکړي. فرانسوي ځوان په خپله، هماغه شېبه کې، په وږسترګۍ او تلوار لکه د بل وږي ځوان په شان په خوړلو پيل وکړ. هغه هره مړۍ تر خپلو پياوړو غاښونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې په مزه مزه ژوولە، خوله یې شړپېدله او پرله پسې یې ویل:

-خورا ښه ده، به بې سارې توګه ښه ده !

د هغه بشره تکه سره او وروسته هم خولې خولې شوه. پېیر هم چې وږی و، په خورا لېوالتیا یې له هغو سره ډوډۍ وخوړله..

د فرانسوي تورن ګېډه مړه شوې وه، شراب هغه زړور کړی و، هغه چې د ډوډۍ په ټوله موده کې یې خپلې غړېدا ته دوام ورکړ، وویل:

-هو کې زما مهربانه ښاغلیه پېیره !زه باید د تا په ویاړ له دې کبله یوم شمع ولګوم چې تاسو زه دد غه لېوني نه وژغورلم. پوهېږئ، زما بدن ډېرې ګولۍ خوړلې دي، دا وینی (ځانته یې اشاره وکړه) دغه ګولۍ مې د واګرم د جګړې ټپ دی. دا بل ټپ بیا د سمولینسک د جګړې دی، دا پښه مې ګوره !نه غواړي وخوځېږي. دا د مسکو په څنډو کې د سپتمبر په اوومه د بارادنیو د لویې جګړې سوغات دی. واه، واه، څه پرتمینه وه !دا دې باید لیدلای وای، یو اورنی باران و. لوی کار ته مو وهڅولو، باید تاسو په ځان وویاړی.. زه چمتو یم، یو ځل بیا دا ټول راپیل کړم چې دا جګړه یې نه ده لیدلې، هغوی اصلاً جګړه نه ده لیدلې.. هرچا..

پېیر وویل:

- زه خپله په دې جګړه کې وم.

افسر وویل:

-ښه !رښتیا وایي؟ډېره ښه ده کنه؟باید اعتراف وکړو چې تاسو مېړني دښمنان یاستئ ! سخت مورچلونه مو جوړ کړي وو او په هغو کې څه جانانه جنګېدئ. بلا پسې، ورکه وه یې. موږ مو اړ کړو چې ډېره قیمته راته تمامه شي. هغه شان چې ګورئ زه هلته درې واره وم، درې واره، تر توپونو پورې ورسېدلو او درې واره یې لکه دلرګیونه دجوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي سرتېري پـه شـا وتمبولـو. خدای دې سـاتي، ستاسـو ګرنـاديران سيال نه لري. ما خپله په خپلو سترګو وليدل چې شپږ ځله کرښې مـاتې شوې، خو بېرته يې سره جوړې او داسې منظم شـول لکـه د پريـټ لپـاره. مېړني خلک دي. زموږ د ناپل ټولـواک چې پـه دې چـارو کـې بـې سـارې تجربې لري، د هغـو پـه ليـدو چغـې وهلې: هـا !هـا !تاسـو زمـوږ ورونـه يا ستئ سرتېرو !

هغه وخندل او تر يوې لنډې چوپتيا نه وروسته يې وويل:

-خورا ښه !خورا ښه !ښاغليه پېيره !فرانسـويان پـه جګـړه کـې بـې رحمه او له ښکلو سره خورا مهربانه دي، همداسې نه ده ښاغليه پېيره !

د فرانسوي تورن خوښي تر هغې کچې لـه سـاده والـي او رښـتينتوب سره ملګرتيا لرله او له ځان راضيتوب يې دومره بې اندازې و چې پېيـر له خندا نه نبږدې و چې سـترګک تـه اړ وزي. پېيـر پـه خوشـالۍ هغـه تـه کتل. کېدای شي د ښکلو د زړونو لاس تـه راوړل، دغـه فرانسـوي تـورن ته د مسکو حالات ورياد کړل، هغه وويل:

-او، مهرباني وکړه، دا رښتيا ده چې له مسکو نه ټولې ښځې وتلې دي؟ عجيبه ده، دوی له څه شي ډارېږي؟

پېير وخندل او وې ويل:

-که روسان پاريس ته ننوتي وای، فرانسوي ښځې به له هغه ښاره نـه وای وتلې؟

فرانسوي چې په لمسوونکې شهواني بڼې خنـدل، پېيـر يـې پـه اوږه وواهه او وې ويل:

-ها، ها، ها، ته هم خبره کوه !پاريس؟ نو پاريس.. پاريس..

او پېير د هغه خبره وربشپړه کړه:

-او پاريس د نړۍ پلازمېنه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورن، پیېر ته وکتل. هغه دا عادت لاره چې د خبرو په منځ کې چپ شي او په خوشالۍ او مینه ناک غلچک هغه چا ته چې ورسره غږېږي وګوري.

هغه وویل:

-که تاسو ما ته ویلي نه وای چې روس یاست، زه به چمتو وای چې شرط وواهم چې تاسو پاریسي یاستئ، خو په هر حال په دې کې کومه خبره نه شته.

تر دغو ستاینو نه وروسته بیا چپ او هغه ته ځیر شو.

پیېر وویل:

-زه په پاریس کې وم او څو کاله مې هلته ژوند کړی دی.

-آه، دا څرګندده خبره ده، پاریس ! هر سړی چې پاریس لیدلی نه وي، هغه وحشي دی. پاریسي له دوه میله لرې پېژندل کېږي، پاریس یعنې تالما، دوشنوا، پوتیه، سورین او باغي کوځې...

د هغه دې ته پام شو چې وروستې خبرې یې تر لومړنیو هغو کمزورې وبرېښېدې، په تلوار یې زیاته کړه:

-په ټوله نړۍ کې یو پاریس دی. تاسو په پاریس کې ژوند کړی دی، خو بیا هم روس پاتې شوي یاستئ، خو زما لپاره ستاسو درناوی هماغه دی، چې دی.

پیېر د شراب څکلو او له دې امله چې په دې څو ورځو کې زورونکو او غمرلو خیالونو کې را ایسار کړی و، بې ارادې یې ددغه خوشاله او نیک زړي سړي له خبرو خوند اخیست.

فرانسوي وویل: ښه اوس به، بېرته د روسي ښځو په هکله خبرو ته، راوګرځو ،وایي چې هغوی خورا ښکلې دي. دا به څه حماقت وي چې فرانسوي پوځ په مسکو کې وي او څوک لاړ شي په دښتو کې ځان خښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي. هغوی داسې نیکمرغه بخت له لاسه ورکړ. ستاسو کلیوال بزګر خو خیر، خو تاسو پوه کسان باید موږ درک کړئ ! موږ ویانا، برلین، مادرید، ناپل، روم، وارسا، د نړۍ ټولې پلازمېنې مو لاندې کړي، له موږه خلک ډار یږي خو بیا هم ورته ګران یو. زموږ ښه پېژندنه هېڅ تاوان نه لري. او بیا ټولواک خو...

د پېیر پر بشرې د غم څپه راخوره شوه، د افسر خبره یې پرې کړه او وې ویل:

-ټولواک، په ټولواک څه شوي دي؟

-ټولواک، یعنې رحم، مهرباني، عدالت، نظم او نبوغ، هوکې ټولواک دغه شان دی. دا زه رامبال درته وایم. دغه شان چې کټ مټ مې وینې، زه اته کاله د مخه د هغه دښمن وم ! زما پلار یو کنډوال ګراف و، خو دغه سړي زه د ځان تابع کړم، داسې تابع لکه یو اسیر چې څوک تابع کوي. زه د هغه ویاړ او پرتم په وړاندې ونه شم درېدی چې ده فرانسې ته وبانښه، کله چې ما هغه څه غوښتل، کله چې ما ولیدل هغه څه وایي او موږ ته د بري لارې آواروي، ما ځانته وویل: دغه ته ټولواک وایي او د هغه تسلیم شوم. هوکې، همداسې ده ! هوکې ګرانه ! دا د اوسنۍ او راتلونکو پېړیو تر ټولو ستر انسان دی.

پېیر له ګناه نه په ډکې ادا وویل: څه وایې، هغه په مسکو کې دی؟

فرانسوي د پېیر د ګناه نه ډک مخ ته کتل، وموسېد او وې ویل:

-نه، سبا ته یې د راتلو تکل کړی دی.

هغه خپلو خبرو ته دوام ورکړ.

د هغو مرکه، هغه شروشور ماته کړه چې له دروازې نه د څو غږونو په اورېدو واورېدل شول. مورل کوټې ته راننوت او تورن ته یې خبر ورکړ چې د ورتمبرګسکي سواره راغلي او غواړي خپل آسونه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغـه انګـړ کـې ودروي چـې هلتـه د تـورن آسـونه ولاړ دي. خـو اصـلي ستونزه په دې کې ده چې هغه په ژبه نه پوهېږي.

تـورن، لـومړی بریـد مـن را وغـوښـت او پـه قهـرجن آواز یـې لـه هغـه نـه وپوښـتل چې څوک دی؟ کوم غونډ پورې اړه لري؟ قوماندان یې څوک دی، او څنګه یې ځان ته دا اجازه ورکړې هغه ځای لاندې کړي چې لا د وخته بل چا لاندې کړی دی؟

لومړیو دوه پوښتنو ته الماني افسر چې په فرانسوي ښه نه پوهېده، ځوابونه وویل، خپل غونډ یې یاد او د قوماندان نوم یې وو ایـه، خـو پـه وروسـتې پوښـتنې پـوه شـوی نـه و. مـاتې ګـوډې فرانسـوي او المـاني کلمې یې سره ګډې وډې کړې، ځواب یې ورکړ او وې ویـل چـې د خپـل غونډ د جایدادونو د چارو مسوول دی او قومانـدان یـې ورتـه ویلـي دي چې ټولې ودانـۍ لـه یـوې مخـې لانـدې کـړي. پېیـر چـې پـه المـاني ژبـه پوهېده.. تورن ته د الماني خبرې وژباړلې او هغـه المـاني افسـر تـه یـې هغه څه وویل چې تورن ویلي و. الماني افسر پـه خبـره پـوه شـو، اطاعـت یې وکړ او خپل کسان یې له انګړ نه وو یستل. تـورن لـه کـوټې راووت، د زینو پر سر ودرید او په لوړ آواز یې څه سپارښتنې ورکړې.

کله چې هغه بېرته کوټې تـه راسـتون شـو، پېیـر پـه هماغـه ځـای کـې چې مخکې ناست و، همالته ناست او خپل سر یې په لاسونو کې کلک نیـولی و. د هغـه پـر بشـرې د غـم څپـې خورې وې. هغـه پـه رښـتیا پـه دې شېبو کې زوریده. کله چې تورن ووت او پېیر یـوازې پـاتې شـو، هغـه تـه ناڅاپه خپل دریځ وریاد شو او په خپل هغه حالت پوه شو چې اوس دی پـه کـې راګیـر و. نـه دا چـې مسـکو دښـمن ولکـه کـړی و، نـه دا چـې د غـو نیکمرغو فاتحانو پر هغه واکمنې کوله او آن پر ده یې هم حکـم چـلاوه، ددې ټولـو لیـدل او احساسول د پېیـر لپـاره خـورا عـذابوونکي وو، خـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا هم دده اصلي درد.. دا و چې ځنګه خپل ارمان ته ورسېږي او خپل تکل تر سره کړي. د هغه تومانچه، توره او کليوالي کالي چمتو و او ناپليون هم سبا ته مسکو ته رارسېده. پيير اوس هم ددغه جاني وژل ګټوراو ښه کار ګاڼه، خو داسې يې انګېرله چې دغه کار به اوس نه کوي، ولې؟ هغه نه پوهېده،خو دا يې احساسوله چې ګواکې خپل تکل نه ترسره کوي. هغه د خپلې دغې ناتوانۍ په وړاندې جنګېده، خو په تته بڼه ورته برېښېده چې د نفس په وړاندې به په دغې جګړه کې بريالی نه شي.

د وژنې، غچ او سربښندنې په اړه د هغه پخواني غم لړلي او خواشيني خيالونه د لومړي سړي په ليدو لکه د باد وړيو ايرو او دوړو په شان تري تم شوي وو.

فرانسوي تورن چې ګوډ ګوډ کېده او کومه سندره يې تر شونډو لاندې ويله کوټې ته راننوت. هغه فرانسوي چې د مخه يې خبرو خوند ورکاوه، اوس ورته کرکجن وبرېښېد. د هغه سندره، د هغه ګوډ ګوډ تګ، د هغه د بريتو تاوول، ټول او ټول پيير ته سپکاوی برېښېده. پيير ځانته وويل:

زه اوس تر ې ځم، نور به له هغه سره يوه خبره هم ونه کړم.

هغه په همدې خيالونو کې ډوب و او همالته چې ناست و، ناست و.

د ناتوانۍ کوم عجيب احساس په خپل ځای کې کلک کينولی و.

هغه غوښتل چې پاځي او لاړ شي، خو نه يې شو کولای.

تورن د پيير برخلاف خورا خوشاله برېښېده او دوه ځله په کوټه کې ښکته پورته وګرځېد. سترګې يې ځلېدلې، بريتونه يې نرم نرم ښورول. داسې برېښېده چې ګواکې دی خپله له ځانسره پر کوم څه خاندي.

ناڅاپه يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا د ورتمبرګسکیانو ډګروال یادوم ! سره له هغه چې الماني دی، بیا هم بد سړی نه دی ! هو کې، هغه الماني دی.

راغی او پېیر ته مخامخ کېناست.

-رښتیا داسې ښکاره شوه چې تاسو په الماني هم پوهېږئ؟

پېیر پرته له هغه چې څه ووايي، هغه ته کتل.

-د پټېدو ځای ته په الماني څه وايي؟

پېیر د هغه پوښتنه تکرار کړه: د پټېدو ځای؟ د پټېدو ځای ته په الماني یونترکونفت وايي.

تورن په نه ډاډمن آواز او تلوار وویل:

-څنګه؟ یو وار بیا یې ووایه !

پېیر تکرار کړه: یونتیرکونفت.

تورن وویل: یونتیرکونفت. او څو شېبې یې په موسکا موسکا پېیر ته کتل، خو په پای کې یې وویل:

-دا المانیان هم عجیب څناور دي، رښتیا نه وایم ښاغلیه پېیره؟

هغه وویل:

-اوس به یو بل بوتل مسکوي بوردو شراب راوړي، څنګه؟ مورل به مو به یو بل بوتل راته تاوده کړي او چغه یې کړل:

-مورل !

مورل یو بل بوتل شراب او یوه شمعه راوړل. تورن د شمعې تر رڼا لاندې، پېیر ته کتل او داسې بربښېده چې له هغه سره دده د مرکچي غم لړلې څېرې او خواشینۍ دی حیرانه وي، د رامبال په څېره کې هم د رښتینې خواخوږۍ او غم نښې راڅرګندې شولې، پېیر ته ورنېږدې شو، سر یې ورټیټ کړ، د هغه مړوند یې راونیو او پوښتنې یې ترې پیل کړې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا څه شی دي، خواشيني يو؟ کېدای شي، ما خپه کړی يې؟ نه، نه، رښتيا ووايه، کېدای شي له ما نه څه تېروتنه شوی وي؟ يا کېدای شي د جګړې له غمه وي؟

پيېر که څه هم هغه ته ځواب ونه وايه، خو په مينه يې د فرانسوي سترګو ته کتل، دده لپاره د فرانسوي د خبرې دغه حالت ښه پوهېدو وړ و.

تورن وويل:

-که رښتيا درته ووايم، زه ستا د منت پوروړی يم، زه ستا سره د دوستۍ احساس کوم. دا راته ووايه چې آيا تاسو ته زه کوم خدمت کولای شم؟ زه ستاسو په چوپړ کې يم. د مرګ او ژوند ، هره خبره چې وي. لاس يې پر زړه کېښود او زياته يې کړه:

-زه دا خبره د زړه له کومې کوم.

پيېر وويل:

-مننه کوم !

تورن ،پيېر ته هماغه شان کتل، لکه هغه وخت چې هغه د پټېدو د کلمې په معنا په الماني پوه شوی، د هغه څېره ناڅاپه وغوړېدله.

فرانسوي دوه پيالې له شرابو ډکې کړې او په خوښۍ يې چغې کړې:

-چې داسې ده، نو زه يې د خپلې دوستۍ په وياړ څکم.

پيېر جام پورته کړ او پر سر يې واړاوه. رامبال هم خپله پياله تشه کړه، بيا يې د پيېر لاس کېښکوده، په خواشينۍ او په نشه يي ډول يې پر مېز څنګل ووهله او وې ويل:

-هوکې ګرانه ! ژوند هم څه لوبې لري. چا کولای شو دا تصور وکړي چې زه به سرتېری شم او د ناپليون په چوپړ کې پوځي و اوسم؟.. وينئ؟ د هغه په چوپړ کې مسکو ته راغلی يم. هغه په خواشينۍ خو زغرده ژبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه چا په شان چې غواړي لويه کيسه ووايي، خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-زه بايد تاسو ته ووايم چې زموږ کورنۍ د فرانسي يو خورا مخوره لرغونې کورنۍ ده.

هغه د زړه له کومې او فرانسوي سادګۍ د خپلو نيکونو، د خپل ماشومتوب، د زلميتوب، روغتيا، خپلو خپلوانو، شتمنيو او کورنيو اړيکو په هکله کيسې ورته ووېلې. هغه زياته کړه چې په دې ټولو خبرو کې يې د خداى ښبلې مور ونډه تر ټولو زياته اغېزمنه وه.

هغه زياته کړه:

-خو دا ټولې خبرې، يوازې ژوند ته د ننوتلو درشل دى، خو د ژوند جوهر بل شى دى، هغه مينه ده ! مينه، دا سې نه ده، ښاغليه پېير ه !

هغه خپل آواز لا پسې لوړ کړ او وې ويل:

-يو بل جام !

پېير هغه جام پر سر واړاوه او ځانته يې بل جام ډک کړ.

-آه، څه ووايم، ښځې، دا ښځې !

فرانسوي لکه چې په کوچو کې يې سترګې غوړې او ځلېدلې وې، پېير ته په کتو کتو کې د مينې او د خپلې مينې داستانونه پيل کړې. دا کيسې ډېرې او په آسانۍ د باور وړ وې. د هغه ښکلې خبرې، ځانستاينې د ښځو په اړه د هغه د خبرو ولولو او تلوسو په پام سره داسې په آسانۍ د باور وړ وې. که څه هم د رامبال د مينې ټولې کيسې داسې وې چې فرانسويان په هغه کې د مينې ښکلا او شعر وينې. تورن خپلې کيسې داسې د زړه له کومې او ګروهمنه ښه ويلې چې ګواکې يوازې دى، دى چې د مينې داسې له خونډه ډک خوند يې څکلى دى. هغه ښځې داسې ستايلې او انځورولې، چې پېير په خورا ځير هغه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوږ نیولی و.

داسې ښکاریده هغه مینه چې دغه فرانسوي یې لېوالـه و، نـه هغـه تېته او مهربانۍ نه لرې. هغه، مینه چې هغه، هو هغه چې یـو وخت پـېیـر له خپلې ښځې سره لرله او نـه هغـه لـوړه شـاعرانه مینـه ده چې ده پـه زړه کې له ناتاشې سره کوله (رامبال دغو دواړو مینو تـه پـه یـوه او هغـه هم سپکه سترګه کتـل، یـوه یـې د ګاډیوانـانو او بلـه یـې د سـادګانو مینـه ګڼله) هغه مینه چې فرانسوي هغه غوره ګڼله، زیاتره لـه ښځو سره غیـر طبیعي اړیکې او دوکې وې چې خورا ښه احساسات یې رامنځ تـه کـول. د هغـه د مینـې پـه داسـتانو کـې یـو هـم لـه زړه راښـکوونکی ۳۵ کلنـې مارکیز او هم مهالـه د هغـې لـه ۱۷ کلنې زړه راښـکوونکې لـور سره دده مینه وه. له ده سره د مور او لور د مینې سیالې پـه دې پـای تـه ورسېده چې مور ځان ځار کړ، پـه خپلې مینې یې سترګې پټې کړې او خپلـه لـور یې خپل لونډ ته ورکړه. لور یې ددې له لونډ سره واده وکړ. کـه څـه هم دغه داستان خورا پخوا تېر شوی و، خو تورن هغه پـه خورا خوند وایـه او پـه ویلو یې لا تر اوسه هم احساساتي کېده..

وروستی داستان یې پـه پولنـد کې تېر شوی و. دا کیسـه لا تـازه وه او ده تـه ښـه پـه یـاد وه. هغه، دغـه کیسـه پـه چټکـې خوځېدا او اورنـۍ مـخ کوله. کیسه داسې وه چې هغه د یوه پولنډي ژوند ژغورلی و. (پـه ټولیزه توګه دده دغه فرانسوي تـورن پـه کیسـو کـې د یـو چـا ژونـد ژغـورل کېـده) دغه پولنډي چې دغه تورن د هغه ژوند ژغورلی و، کله چې د فرانسې پـه پوځ کې خدمت پیل کړی و، خپلـه زړه وړونکـې ښـځه یـې ده تـه سپارلې وه. تورن ځکه ځان نیکمرغه ګاڼه چې دغې زړه وړونکې او ښکلې ښځې غوښتل چې له ده سره وتښتي.. خو دا چې دی د لـوی زړه او پـت خاونـد وه، ده، دغـه ښـځه بېرتـه خپـل پولنـډي مېـړه تـه ورسـپارلې وه. تـورن

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولنډي ته ویلي و:

-ما یو وار ستا ځان ژغورلی او دا وار دې عزت ژغورم. کله چې تورن د غه خبرې کولې، خپلې سترګې یې مښلې او سر یې ښوراوه ګواکې هغه غوښتل هغه ناتواني له ځانه لرې کړي، چې د دغو خبرو د ویلو په وخت کې پر ده راخوریده.

پییر د تورن د کیسې تر اوریدو وروسته، لکه هغه شان، په تېره بیا چې ماښام ناوخته چې د شراب تر ځکلو وروسته کېږي، د تورن خبرو ته ښه غوږ او په هر څه ښه پوهېده، خو له دې سره هم مهاله ده ته ناڅاپه ولې خپل ځېني یادونه هم وریاد شول. کله چې هغه د مینې دغه کیسې اورېدې، ده ته ناتاشا او له هغې سره خپله مینه وریادده او په خیال کې یې دغه مینه د رامبال له هغه سره پرتله کړه. له مینې سره د سیالۍ دندې ته په پام، ده ته د سوخارووف برج ته نېږدې له ناتاشې سره خپل وروستی دیدن او د هغه ټول یادونه وریاد شول. دغه دیدن هغه وخت پر ده کوم اغېز نه و کړی، هغه هېڅکله هغه آن یو وار هم رایاد کړی نه و،خو اوس هغه ته داسې برېښېده چې هغه دیدن خورا اغېزمن او شاعرانه و.

پییر ته داسې برېښېده چې د ناتاشا خبرې چې ده ته یې ویلې و، اوس یې اورې:

-پیوتر کیریلېوویچ !دلته راشئ، ما تاسو وپېژندئ، هغه د خپلو سترګو په وړاندې، د هغې سترګې د هغې موسکا ، سفري خولۍ او له هغې نه د هغې د ویښتو راوتلې کوځۍ لیدل...

او په دې ټولو کې هغه ته څه زړه راښکوونکي او مینه ناک څه راڅرګندیدل. فرانسوي تورن چې کله د پولنډي زړه وړونکې ښځې داستان پای ته ورساوه، له پییر نه یې وپوښتل چې هغه هم کله د خپلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقې د مېړه په وړاندې د رخې او سربښندنې دغه شان احساس احساس کړی دی او کنه؟

دغې پوښتنې پېير يوې آزموينې ته رابللی و، هغه سر پورته کړ او داسې يې احساس کړه، هغه څه وو ايي چې دده خيالونه او زړه يې خپل کړي وو، نو هماغه و چې هغه په خبرو پيل وکړ او وې ويل چې له ښځې سره مينې کول دده لپاره بله معنا لري. هغه وويل چې هغه ته په ټول ژوند کې يوه ښځه ګرانه وه او ګرانه به وي او دا ښځه به هېڅکله دده نه شي.

تورن وويل: دا څه وايي؟ عجيبه ده !

وروسته پېير وويل چې هغه ته دا ښځه له تنکی زلميتوبه ګرانه وه، خو ده ځکه نه شو کولای د هغې په اړه فکر وکړي چې هغه خورا ځوانه او دی هم حرموني، بې نومه زوی و. او بيا وروسته چې دی د نوم او شتمنۍ خاوند شو، بيا يې هم د هغې په اړه فکر نه شو کولای دا ځکه چې هغه ډېره ورته ګرانه وه، دا ځکه چې هغه يې په نړۍ کې تر هر څه نه لوړه ګڼله، په تېره بيا هغه يې تر ځانه هم غوره او لوړه ګڼله. کله چې پېير خپل نقل دې ځای ته راورسوه، هغه مخ تورن ته وروا ړاوه او وې پوښتل چې دی په دې پوهېږي او کنه؟

تورن داسې وخوځېد چې ګواکې آن که نه پوهېږم هم دی هيله لري چې بايد پېير خپل نقل ته دوام ورکړي.

پېير وبنګېد او ترشوندو لاندې يې وويل:

-معنوي غير شهواني مينه، پر وريځو ګرځېدل.

اوس د شراب تراغېز لاندې و، يا يې غوښتل زړه تش کړي يا ددې تصور له امله چې دغه سړی به هېڅکله دده د مينې د داستان يو لوبغاړی هم ونه پېژني، يا دې ټولو په ګډه د پېير ژبه جاري کړې وه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په پرانسته خولې او ځیرمنو سترګو کوم ځای ته ځیر و. کتل یې او خپله ټوله کیسه یې ویله، د خپل واده راز یې راسپړه او دده له خورا نېږدې ملګري سره د ناتاشا مینه دده له دوست سره د ناتاشا خیانت او له هغې سره د خپلې خواخوږۍ او مینې په اړه یې خبرې کولې.

د رامبال پوښتنو دی دې ته وهڅوه چې ټول هغه څه، خپل ټولنیز دریځ، آن خپل نوم چې ده په پیل کې پټ کړی و، هغه ته په ډاګه کړي، خو تر ټولو نه زیات فرانسوي تورن د پیېر په خبرو کې دې ټکي حیران کړی و چې پیېر خورا بډای او په مسکو کې دوې ماڼۍ لري هغه دا ټول پرېښي، خو هغه له مسکوه وتلی نه دی او خپل نوم او دریځ یې هم پټ کړي دي.

د شپې ناوخته هغوی دواړه په ګډه کوڅې ته ووتل، شپه رڼه او توده او د واټ په چپه خوا کې د پتروفسکا په کوڅه کې په مسکو کې د لومړني اورلګېدو لمبو آسمان رڼا کړی و. ښۍ خوا ته د نوې میاشتې فولادي لور ولاړ و او سپوږمۍ ته مخامخ هغه روڼ ستوری چې د پیېر په زړه کې یې د مینې خیالونه راوېښول، ولاړ و. ګراسیم، آشپز او دوه فرانسویان، د دروازې مخې ته ولاړ وو. د هغود خندا او یو بل ته په نه پوهېدونکي ژبې د غږېدا غږ له ورایه اورېدل کېده. هغوی هم د هغه اور لمبو ته چې ښارېې رڼا کړی و، کتل. په دې لوی ښار کې دوی دغه نه چندان لرې لوی اور ګواښمن کړي نه و.

پیېر له ستورو لوړ ډک آسمان، سپوږمۍ، راڼه لکۍ لرونکي ستوري او په ښار کې لګېدلي اورته په کتلو سره په ګوګل کې د خوښۍ او مینې احساس کاوه، هغه په زړه کې ویل:

-ګوره ! څومره ښه ده، نور نو څه غواړئ؟

خو ناڅاپه هغه ته خپل تکل وریاد شو، سر یې وګرځېد، حال یې بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول شو، دا سې بل ډول چې اړوت دیوال ته ډډه ولګوي، چې ونه لوېږي.

پرته له هغه چې له خپل نوی آشنا سره مخه ښه وکړي، پېير په رېږد بدونکو ګامونو له دروازې ووت، خپلې کوټې ته ستون شو، په کټ کې ولوید او سمدلاسه خوب یووړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۰

له بېلا بېلو لارو نه د مسکو نه تښتېدونکو او سېدونکو او شاته تلونکو پوځیانو، د سپتمبر په دویمه په دې ښار کې د لومړي لګېدلې اور لمبو ته کتل.

د رستوف د کورنۍ ریل په هغه شپه د مسکو د شمال ختیځ په شل ورستۍ (K ۰۲ ۱.) کې د میتیشي په سیمه کې ولاړ و. د سپتمبر په لومړۍ نېټه لږ څه په ځنډ ځکه وخوځېدل، چې نورو کاروانونو، پوځي ډلو لارې بندې کړې وې هېر شوي کالي او کېړي هومره زیات وو چې هغه پسې دلېږل شوي کسانو د رارسېدو په تمه، دوی اړوتل هغه شپه د مسکو د ښنډو په ۵ ورستی واټن کې تېره کړي. بل سهار ریل ډېر ناوخته وخوځېد او تم ځایونه دومره بې شمېره وو چې دوی متې تر لویې میتیشي پورې ورسېدل. په لسو بجو د رستوف د کورنۍ ښاغلي غړي او هغه ټپیان چې له دوی سره ملګري وو، د یوه نه لري کلي په ماڼیو او کورونو کې مېشت شول. چوپړانو، د رستوف د کورنۍ څاروانیانو د ټپیو وړونکو ګاډیو ګاډیوانانو، وروسته له هغه چې اربابانو او افسرانو ته یې ډوډۍ ورکړه، نوره اړتیا یې نه لرله، دوی هم ډوډۍ وخوړله، آسونو ته یې واښه واچول او لاړل برنډې ته وو تل.

د رایوفسکي ټپي یاور په ګاونډه کوټه کې پروت و، د هغه لاس مات شوی و، لېونی درد او خوږو هغه زګیروی ته هڅاوه او دغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زګیرویو د شپې په تیاره کې زورونکې او ډارونکې بڼه درلوده. دغه یاور لومړی د شپه په هماغه کور کې ویده شو چې رستوفیان ځای پر ځای او ویده وو. ګرافینې وویل چې ددغه سړي له زګیروی نه یې سترګې نه شوي پټولې او د میتیشي یوه تر ټولو خراب کورته هغه ځکه راغله چې له دغه ټپي نه لرې واوسي.

یو تن چوپړ چې ددهلیز د دروازې د زینو تر څنګ د ګاډۍ تر شا ولاړ و، د یو بل لګېدلي اور رڼا یې ولیدله. هغه بل اور له پخوا نه لیدل کېده او ټول په دې پوهېدل چې په کمکۍ میتیشه کې اور لګېدلی دی. اور هلته مامونفسکي قزاقانو لګولی وو.

د افسر چوپړ وویل:

-ورونو ! دا هم یو بل اور !

ټولو د اور شغلو ته وکتل.

-هو کې، وینئ ! کمکی میتیشه ته مامونفسکي قزاقو اور ورته کړی دی.

-نه، نه دا میتیشه نه ده، لرې ده.

-وګورئ ! په مسکو کې دی.

دوه ته چوپړان له زینو نه راکوز، له ګاډۍ نه تاو او د ګاډۍ پر زینو کېناستل..

یو تن وویل:

-ګوره ! عجب سوځي ! نه ښاغلو ! دا باید مسکو وي؟ دا د سوشوفسکایا پلو ته دی. او یا په روګوژشکایا کې دی؟

چا دغو پوښتنو ته ځواب ورنه کړ، دغه خلک تر ډېرو پورې خاموشه پاتې شول او هغه نوي اورته یې کتل چې شغلې یې دم په دم زیاتېدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا دانیلو تیرینتیچ چې د ګراف ځانګړی چوپړ و او ټولو هغه په همدې نامه یاداوه، دغې ډلې ته رانږدې شو او میشکا ته یې ورغږ کړ:

-تا ونه لیدل، احمقه ! ګراف پوښتنه کوي، ځه لاړ شه کالي ټول کړه.

میشکا وویل: هو ! زه یوازې اوبو پسې ووتم.

یو تن له چوپړانو نه وویل:

-دانیلو تیرینتیچ تاسو څه فکر کوئ؟ دا اور په مسکو کې دی؟

دانیلو تیرینتیچ هېڅ ونه ویل او تر ډېرو پورې همداسې چپ پاتې شو.

د اور شغلې شېبه په شېبه خوریدې او لوړېدې.

یو غږ بیا واوریدل شو: خدای دې رحم وکړي، هر څه وچ او باد هم لګېږي.

-ګورئ ! څه حال دی او خدایه ! اور له ورایه ښکاري، لویه خدایه پر موږ ګنهکارانو رحم وکړه !

-مړ به یې کړي، فکر مه کوئ !

دانیلو تیرینتیچ چې تر هغه پورې خاموشه پاتې و، آواز پورته کړ او وې ویل:

-څوک به یې مړ کړي؟ د هغه غږ آرام او کرار و:

-مسکو دی، ورونو ! زموږ سپین مخې ادکه ! د هغه غږ پرې پرې شو او د بوډا په شان ژړا زګیروی یې پیل کړ. داسې بربښېده چې دوی ټول دې ته سترګه په لاره وو، د هغه څه په معنا پوه شي چې دغه لرې لګېدلی اور د دوی لپاره لاره. د ګراف د بوډا چوپړ د زړه له کومې زارۍ او ددعا آوازونه، د هغه د ژړا او نارو سورو سره مل شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱

چوپړ چې راستون شو، ګراف ته یې وویل چې مسکو اور اخېستی دی. ګراف خپل کمیس واغوست او د باندې ووت چې خپله یې وګوري. له هغه سره مل سونیا چې لا جامې یې نه وې بدلې کړې او مېرمن شوس هم د باندې ووتل. ناتاشا او ګرافینې په کوټه کې یوازې پاتې شول. (پیتیا نور نو له کورنۍ سره نه و، هغه له خپل غونډ سره وړاندې، تر تریوخي ته تللی و).

ګرافینې چې د مسکو د سوځېدو خبر واورید، وې ژړل. ناتاشا چې رنګ یې الوتی او سترګې یې لویدلې وې، تر شمایل لاندې پر څوکۍ (هماغه ځای کې چې د رانتوتلو په وخت کې ناسته وه) پاتې وه. هغې د پلار خبرې ته هېڅ ډول پاملرنه ونه کړه او د چوپړ زاریو او ژړاوو ته چې درې کوروټو نه لرې اوریدل کېدې، غوږ نیولی و.

سونیا چې ویرې او یخنۍ پسې اخېستې وه، له انګړنه بېرته راستنه شوه، وې ویل:

-وای وای چې څومره وحشتناکه ده ! فکر کوم ټول مسکو سوځي، هغې زیاته کړه:

- ناتاشا راشه وګوره ! اوس له دې کړکۍ نه هم ښکاري، خو د ناتاشې سترګې داسې وې چې ګواکې نه پوهېږي هغې ته څه وایي او بیا یې د بخارۍ پلو، کوم ځای ته کتل. ناتاشا له هماغه سهار راهیسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې معلومه نه وه ولې سونيا د ګرافينې د مخالفت سره سره دا ور ګڼلې وه چې د سرداراندرې د تېپي کېدو او دا چې هغه له دوی سره، په همدې کاروان کې دی، ورته ووايه، هکه پکه وه او نور هر څه ترې هېر شوي وو. داسې ډېره کمه برېښېده چې ګرافينه دې په سونيا داسې سخته په قاره شي. سونيا ژړلي و، ښښنه يې غوښتې وه او اوس د خپلې ګناه او تېروتنې د جبران لپاره د ناتاشا، شاوخواته ګرځېده او د هغې څارنه يې کوله، هغې ناتاشا ته وويل:

-ناتاشا وګوره ! څه وحشتناکه سوځي !

ناتاشې ځواب ورکړ:

-څه شی سوځي؟ اخ، هو کې، مسکو.

ددې لپاره چې نه په خپل ځواب سونيا خفه کړي او يا هم له هغې نه لرې شي، سر يې د کړکۍ خواته ورواړاوه، هغې خواته يې داسې وکتل چې ګواکې هېڅ شی ليدای نه شي او بېرته په خپل پخوانی حالت کېناسته.

-ښه تا ونه ليدل؟

هغې په زارۍ وزمه او آرامه ښه وويل:

-نه، رښتيا وايم، ومې ليدل.

ګرافينه او سونيا دواړه پوهېدل چې مسکو، د مسکو سوځېدل او نور بل هر څه چې وای، البته د هغو لپاره ارزښت نه لاره.

ګراف بيا شا پلو لاړ او هلته وغځېد. ګرافينه ناتاشې ته ورنږدې شوه، د لاس په شا يې هغه پر سر ونازوله هو کې ! ده به هروخت چې لور به يې ناروغه وه، نازوله. بيا يې خپلې شونډې په کراره د هغې پر تندي ځکه ورکېښودې چې وګوري هغه تبه لري او کنه؟ او بيا يې مچ کړه.

هغې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ستا ساړه شوي دي، ته ټوله رېږدې، ښه به دا وي چې ویده شوې وای.

ناتاشې وویل: ویده شم؟ ښه ده، زه به ویده شم، زه به اوس ویده شم.

له هغې شپې چې نن سهار یې ناتاشې ته وویل، چې سردار اندرې سخت ټپي او په همدې کاروان کې له دوی سره روان دی، لومړی یې دا پوښتنې ګرو پزنې کولې چې چېرې،څنګه، آیا ټپ یې ګواښمن دی؟آیا کولای شي هغه ووینې؟ خو کله چې یې هغې ته سره وویل چې د ټپي د ټپ د سختۍ له امله ،هغه څوک لیدلای نه شي، خو ښه خبره داده چې ژوند ته یې ګواښ نه شته، هغې په دې خبره باور ونه کړ،ځکه هغه ډاډمنه شوه وه چې هره پوښتنه چې دایې وکړي،له دې پرته به بل کوم ځواب وانه اوري. ،چې ورته ووایي ،هغه ښه دی،نور یې نه کومه پوښتنه وکړه او نه کومه خبره. د ټولې لارې په اوږدو کې په شکمنو غلچکو او هغو کتلو چې د ګرافینې لپاره خورا آشنا و او دا د هغې له دغه شان حالته ډېره ډاریده، د هغه شپې د حالت په شان چې آرامه او بې خوځېدا به د شمایل په وړاندې ناسته وه، د ګاډۍ په کنج کې ناسته وه. تل په چرت کې وه، داسې تصور کېده چې کوم تکل وکړي او یا کېدای شو چې وخته به یې لا دا تکل کړی وي. ګرافینه په دې پوهېده،خو په دې نه پوهېده چې هغې به له ځانسره څه پریکړه کړې وي او همدې خبرې نه دا ډاریده او زوروله یې.

ګرافینې هغې ته وویل:

-ناتاشا !جامې دې بدلې کړه د زړه سره !راشه زما پر کټ ویده شه ! یوازې د ګرافینې لپاره کټ جوړ شوی و ،مېرمن شوس او دوا ړه نجونې پر ځمکه د وچو وښو پر سر ویدې کېدې.

ناتاشې په خواشینۍ سره وویل: نه مورې !زه غواړم همدلته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاګ ویده شم. د کړکۍ خواته ورغله، او هغه یې را خلاصه کړه، د خلاصې کړکۍ نه د چوپړ د زګیروي غږ له ورایه اوریدل کېده. ناتاشې سر له کړکۍ نه وویست، هوا خړه پړه وه، ګرافینې لیدل چې د لور نرۍ غاړه یې څنګه له سلګیو او ژړا نه رپېږدي او د کړکۍ په چوکاټ لګېږي. ناتاشا په دې پوهېده چې دا زګیروي د سردارانډرې نه دی. هغه په دې پوهېده چې سردارانډرې د دوی د کور په خوا کوټې کې چې د یوه دالان له لارې د دوی کورسره نښتي پروت دی.

خو دغو وحشتناکو نه آرامه کېدونکو زګیرویو، د هغې ژړا او سلګۍ لا پسې زیاتولې. ګرافینه به له سونیا سره سترګو په سترګو شوه.

ګرافینې د ناتاشې اوږو ته لاس وروړ او وې ویل:

-ویده شه ګرانې ! زما د زړه سره ویده شه ! تا ته وایم نو ویده شه !

ناتاشې په تلوار جامې بدلولې، د خپلې لمنې تڼۍ یې په چټکۍ خلاصولې، کمیس یې له غاړې وارتېره او د خوب کالي یې واغوستل. پښې یې راټولې کړې او په ډاګ هغې ته په جوړ شوي بستر کېناسته. هغې له اوږو نه، خپلې نه چندان اوږدې نرۍ کوڅۍ مخې ته راواړولې او هغه یې بیا واوبدلې. د هغې نریو اوږدو او معمولي ګوتو په چټکۍ او مهارت کوڅۍ راټولولې او اوبدلې. د ناتاشا سر په عادي بڼه کله یوې او کله بلې خواته خوځېده، خو د هغې له تلواره تبې اخېستو، نه خوځېدونکو سترګو مخامخ چېرته کتل. کله چې د شپې سینګار پای ته ورسېد ناتاشا په آرامۍ پر هغه بستر چې پر ډاګ، پر وچو وښو د انګړ په کنج کې دې ته جوړ شوی و، وغځېده.

سونیا وویل: ناتاشې ته په منځ کې څمله.

ناتاشا وویل: نه، نه، زه همدلته څملم. هغې په خواشینۍ زیاته کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ځملې، او هغې مخ په بالښت پټ کړ.

ګرافینې، مېرمن شوس او سونیا په چټکۍ جامې بدلې او ځملاستې، په کوټه کې یوه شمعه پاتې شوه، خو د باندې د هغه اور د لمبو نه چې کمکۍ میتیشې کې د دوو ورستو په واټن لګېدلی و، هوا رڼا کړې وه، د واټ آ پلو میکدې نه چې مامونفسکې قزاقانو ورانه کړې وه، د نشیانو شروشور د خلکو شورماشور او د چوپړ د زګیروی غږونه راتلل.

ناتاشا تر ډېرو پورې هغو غږونو ته چې له انګړ نه د باندې او دننه راتلل غوږ وه. له ځایه نه ښوریده، هغې لومړی د خپلې مور د دعا او زاریو او د هغې لاندې د کټ د شرقېدو شروشور واورېد. بیا یې د مېرمن شوس د خرپهاري غږ چې له اور سره آشنا وه او وروسته تر هغه د سونیا د نرمې ساه وېستلو آوازونه واورېدل. ګرافینې پر ناتاشې غږ وکړ، خو هغې یې ځواب ورنه کړ.

سونیا په آرامۍ ځواب ورکړ: مورې داسې ښکاري چې ویده ده.

ګرافینه څو شېبې خاموشه وه، بیا یې غږ وکړ، خو دا وار یې هېڅ چا ځواب ورنه کړ.

لا څو شېبې تېرې نه وې چې د مور د ساه اېستلو پرله پسې منظم غږونه واورېدل شول، که څه هم د ناتاشې وړې پښې د بړستنې لاندې راوتلې او پر ساړه ډاګ پرتې او یخې شوې وې، خو دا هېڅ نه ښورېده.

د دیوال له سوري نه د چرچوړۍ اواز پورته شو، داسې بربښېده چې ګواکې پر نورو یې د خپل بري سندرې پیل کړې. چېرته لرې کوم چرګ اذان وکړ او دلته نېږدې بل هغه د هغه ځواب ورکړ. په میخانه کې د نشیانو شروشور آرام شو، خود چوپړ د زګیروي غږ هماغه شان انګازه کوله. ناتاشا په بستره کې کېناسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بنګهاري يې وپوښتل:
-سونيا ته ويده يې؟ موري؟ هيڅ چا ځواب ورنه کړ. ناتاشا په کرار او خورا احتياط پاځېدله، پر ځان يې صليب وکېښ، لوڅې نازکې او بربنډې پښې يې پر ساړه او ناولي ډاګ کېښودې. په ډاګ د فرش شويو تختو شغهاري پورته شو. څوګامه يې د پيشو په شان يې منډې کړې او د دروازې سره کړې، راونيوه. هغې ته داسې برېښېده چې يو کوم درونند او سندريز او يو رنګه شی پر ټولو ديوالونو لګېږي. دا ددې رپېدونکی زړه و چې له مينې او وحشت نه درزيده.
دروازه يې خلاصه کړه، له هغې واوښته او پر ساړه او لامده دهليز يې قدم ورکېښود. سړو هغه راتازه کړه. بربنډه پښه يې په ويده سړي کې ونښته، له هغه واوښته د هغې کوټې دروازه يې پرانسته چې سرداراندرې هلته پروت و. په کوټه کې تپه تياره وه. د کوټې په کنج کې يو کټ ولاړ و چې کوم شی پرې پروت و او د هغه څنګ ته پر ولاړې اوږدې څوکۍ يو لويه شمع لګېده. شمعه ډېرو سوځېدو او ويليدو له امله لکه مرخړی داسې برېښېده.
ناتاشا چې له هماغه سهاره د سرداراندرې د ټپي کېدو او د دوی په کاروان کې د هغه د تګ خبر اوريدلی و، غوښتل يې هغه ووينې. هغه په دې نه پوهېده چې د غه ديدن ته څه اړتيا ده، خو په دې پوهېده چې هغه به ډېر زورونکی وی. په تېره بيا چې هغه په دې باور وه چې دغه ديدن خورا ضروري دی.
هغه ټوله ورځ دې ته سترګې په لاره وه، چې د شپې به هغه ووينې، خو اوس چې دغه شپه رارسېدلې وه، دې له هغه څه نه وحشت درلوده چې دې ته تر مخې وه. هغې ويل:
-هغه به اوس څنګه بدرنګه شوی وی؟ له هغه نه به څه پاتې وي؟ آيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه زګیروی، به د هغه چوپړ نه آرامه کېدونکو زګیرویو ته ورته وي؟ هو کې، هو هغه همدا سې و. هو کې، د هغه په خیالونو کې اوس سرداراندرې، د دغو وحشتناکو زګیرویو حالت ته ورته و. کله چې هغې په کنج کې یو تت بدن ولید او د څادر لاندې یې لوړ شویو څنګنو باندې د اوږو ګمان وکړ. ویرونکې څېره یې ترخیاله ورغله. له ډاره وډریده، خو د هغه نه ایلیدونکې تکل هغه تګ ته هڅوله، هغه په احتیاط یو قدم وړاندې اخېست او بیا بل او چې کتل یې یوې خاموشې کوټې ته چې د خوځېدا ځای په کې نه و، ورسېده. په دې کوټه کې یو بل څوک د شمایل په وړاندې پر اوږدې څوکۍ ویده و. (دا تیموخین و) په ډاګ یو دوه تنه نور هم پراته وو. (دا ډاکتر او د هغه چوپړ و).

چوپړ سر راجګ کړ او وبنګېد. تیموخین ته چې د پښې له ټپ او د هغې له سخت درده خوب نه و ورغلی، په دې شپه کې د دوی په کوټه کې د سپین جامې نجلۍ ګرځېدا چې د خوب کمیس او جامې یې اغوستې وې، حیران کړي و. د داکتر چوپړ په ډار او خوبولي آواز وویل:

-څه غواړئ، څه لپاره دلته راغلي یاست؟ خو د دوی دغو پوښتنو ناتاشې دې ته اړ کړه چې ژر تر ژره په کنج کې ناست اېښودل شوی کټ ته پراته شي ته ورنږدې شي، که څه هم پر کټ پراته اندام ډارونکی و او انساني بدن ته یې ورته والی نه درلود، هغې په دې ټینګار کاوه چې هغه وګوري. ناتاشا له چوپړ نه تېره شوه، د شمعې څاڅکې چې د شمعې شاوخوا کنډک کنډک روان و، ښکته وڅڅېدل او هغې د هغې تر رڼایي لاندې سرداراندرې چې لاسونه یې پر بړستنې پراته و، هغه شان ولید چې تل یې لیدلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هماغه شان و لکه تل چې و، خو د هغې تبې اخېستی تک سور مخ او ځلېدونکي سترګې، چې بې له کومې لېوالتیا دې ته ځیر وې. په تېره بیا د هغه نازکه، ماشوم وزمه غاړه چې د کمیس له پرانستې او اوښتې غاړې د باندې راوتلې وې. هغه ته داسې ماشوم وزمه ښه ورکړې وه چې ناتاشا په ژوند کې هېڅکله سردار اندرې هغه شان نه و لیدلی. ناتاشا په چټکو تېنګو ګامونو اود ځوانۍ په خوځېدا د هغه خواته ورغله او تر مخې یې ګونډه شوه.

هغه وموسېد او هغې ته یې لاس ور اوږد کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲

لـه هغـې ورځـې چـې د بـارادنیو پـه ډاګ کـې سـرداراندرې پـه روغتیایي ځانګې کې له ښسدې نه راپه حال شوی و ، اوه ورځې تېرې شوې وې. هغه په دې ټوله موده کې تل ښسده و. هغه داکتر چې لـه دوی سره پـه سفر کې ملګرتیا کولـه، ویـل یې چې سختې تبې او د کولمو پړسوب بایـد هغـه تـر مرګـه رسـولی وای، خـو پـه اوومـه ورځ هغـه پـه لېوالتیا یوه ټوټه ډوډۍ لـه چایو سره وخوړه او دداکتـر دې تـه پـام شو چې د هغه تبه ماته شوې ده. د سهار پلو و چې سرداراندرې پـه سد شـو. له مسکو نه تر وتلو وروسته، لومړۍ شپه هوا په پوره اندازه توده وه او سرداراندرې یې په خپله هماغه کراچۍ کې پرېښود ، خو د میتیشي پـه سیمه کې ټپي خپله وغوښتل چې له کراچۍ نه یې یوسي او چـای ورتـه راوړي. له کراچۍ نه د هغه لېږدول هغه ته دومره سخت او دردمند و چې چغې یې وختې او بېرته ښسده شو. هغـه وخت چې یې هغـه پـه ګرځنده کـټ کـې څملاوه، تـر ډېـرو پـوري یـې سـترګې پټې او ناخوځنده پـاتې شوې. کله چې یې سترګې پرانستې، په بنګهاری یې وویل:

-او چای څه شو؟

د ژونـد ور خبـرو تـه د هغـه هـر اړخیـز پـام داکتـر هـک پـک کـړی و. داکتر د هغه نبض ونیـو پـه تعجب او ناخوښـۍ یې ولیدل چې د نبض ټکان یې ښه دی. د هغه ناخوښي له دې کبله وه چې دی د خپلې تجربې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې ډاډه و چې سرداراندرې به ژوندی پاتې نه شي او که اوس ونه مري، لږ وروسته به و مري، خو د هغه د مرګ عذاب او زوریدنه به بیا زیاته وي. د ورېږ خو سرې پزې خاوند جګړن تیموخین چې د باراد نیو په جګړې کې یې پښه لګېدلې وه او په مسکو کې له دوی سره یوځای او هم په دې کاروان کې له ده سره روان و. یو تن ډاکتر، د سردار چوپړ، د هغه ګاډیوان او یاوران هم له دوی سره مل وو.

سرداراندرې ته یې چای ورکړ. هغه په تلوسې چای څکه، او تبجنې سترګې یې داسې دروازې ته نیولې وې، چې ګواکې هڅه کوي کوم شی ولټوي او یا غواړي څه شی وریاد کړي.. هغه و پوښتل:

-نور مې بس دی، تیموخین دلته دی؟

تیموخین د اوږدې څوکۍ له سره د هغه خواته وروخوځېد.

-زه دلته یم جلالتمابه !

-ټپونه دې څنګه دي؟

-زما ټپ؟ دی نو، ښه دی او ستا؟

سرداراندرې بیا په خیال کې ډوب شو، داسې ډوب چې ګواکې کوم څه وریادوی، هغه وویل:

-کوم یو کتاب به پیدا نه شي؟

-کوم کتاب؟

-انجیل، زه انجیل نه لرم.

ډاکتر ژبه وکړه چې انجیل ورته پیدا کړي او بیا یې له سرداراندرې نه پوښتنې ګرویږنې پیل کړې. سرداراندرې په ناخوښۍ خو د داکتر ټولو پوښتنو ته عاقلانه ځوابونه ورکول. بیا یې وویل چې د هغه شا ته بالښت کېږدئ، ځکه هغه ناآرامه او ټپ یې خورا خوږیده. داکتر او د هغه یاور له هغه نه، هغه کوټ چې پر ده پروت و، جګ کړ، د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډډوزونه یې چې د تبې له خوسا کېدو نه پورته کېدې، سپړمې برندې کړې او د هغه وحشتناک تبې ته یې وکتل. داکتر کوم شي خورا ناراضه کړ، د تبې، تبې یې بدله کړه، ناروغ یې په اړخ واړاوه، خو سردارانو ددغو اړولو راړولو زغم نه درلود، بیا یې له درده زګیروی او زاری پورته او بېسده شو. هغه په بېسدۍ کې اپلتې غړولې. هغه پرله پسې ویل چې څومره ژر کېږي، هغه کتاب ورته راوړي او دده تر سر لاندې یې ورته کېږدي.

هغه ویل: تاسو ته د کتاب راوړل ګران دي؟

هغه په داسې آواز چې خورا د زړه سوی و، ویل:

-زه د غه کتاب نه لرم، مهرباني وکړئ، هغه راته پیدا کړئ او شېبه مې هغه تر سر لاندې راته کېږدئ.

داکتر له کوټې ووت چې لاس پرېمنځي. هغه، هغه چوپړ ته چې او به یې پر لاس وراچولې، وویل:

-اخ، تاسو په رښتیا وجدان نه لرئ، یوه شېبه مې پام بلې خواته شو او تاسو مخامخ د تبې په خوا څملولی و، ته خو ګوره ! دا داسې درد او خوږ دي چې نه پوهېږم څنګه یې زغمي.

چوپړ وویل: مسیح دې رحم پرې وکړي، موږ تصور وکړ چې هغه بالښت یې چې غوښت ترې لاندې مو کړ.

دا لومړی ځل و چې سردارانو پوه شوی و چې چېرې دی او څه ورپېښ شوي دي. هغه ته وریاد شول چې ټپي شوی دی او هماغه شېبه چې دوی په میتیشي کې ودریدل، هیله یې کړې وه چې کوټې ته یې بوزي. هلته له درده بیا څه بېسده شوی و، خو په کوټه کې بېرته په سد شو. کله چې یې چای څکه، ټول هغه څه یې وریاد کړل چې پرې تېر شوي وو، تر ټولو نه هغه څه ښه وریاد شول چې د روغتیایي مرستو په مرکز

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې و او هغه دا چې هغه ته، دهغه سړي د عذاب په لیدو چې دده نه خوښېده، داسې خیال ذهن ته ورغی چې ده ته یې د نیکمرغي زیری درلود. دغه خیالونه که څه هم ناڅرګند او جړ و، خو هغه بیا پر ده راخواره شوي وو. هغه ته وریاد شول چې هغه نوی روحاني نیکمرغي لري او دا هغه نیکمرغي ده چې له انجیل سره یې څه ګډه ځانګړتیا لرله. له همدې امله هغه وغوښتل چې انجیل ورته راوړي، خو د هغه حالت خورا ژوبل و. کله چې یې هغه په اړخ واړاوه، د هغه د ټپ درد دومره زیات و چې بیا بېسده شو. درېیم وار هغه وخت په سد شو چې تیاره خوره او په کوټه کې چوپه چوپیا وه...

هغه فکر کاوه:

-ما ته داسې نوې نیکمرغي را په برخه شوې چې له انسان نه، نه جلا کېدونکې ده. دا له مادي او دنیایي شتو نه لرې نیکمرغي ده، داسې نیکمرغي چې پر انسان له مادي بهرني اغېز نه خپلواکه ده، دا د روح او مینې نیکمرغي ده، په دې نیکمرغۍ هر څوک پوهېدای شي، خو د هغه درک او فهم یوازې له خدای سره ده. خو دا قانون خدای څنګه انشا کړ؟ ولې مسیح؟.. او ناڅاپه ددغو خیالونو لړلۍ وشلیده، ناڅاپه (پرته له هغه چې اندرې پوه شي چې هغه په رښتیني یا د اپلتو او باڅارتوب په دنیا کې دی) هغه یو څه واوریدل. هغه آرامه او زګیروی ډولی غږ واورید، پرله پسې او تکراریدونکی غږ: پیتي، پیتي، پیتي او بیا پیتي، پیتي، پیتي او بیا پیتي، پیتي، پیتي او سرداراندرې داسې وانګېرله چې د هغه پر بشرې مخامخ د هغه د بشرې په منځنۍ برخه کې د همدې غږونو تر انګازو لاندې د نریو ستنو او ښکلو ټوټو یوه حیرانوونکې ودانۍ جوړېږي. هغه داسې احساسوله چې باید (که څه هم ګرانه وه) خپل انډول ددې لپاره وساتي چې دغه ودانۍ را ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړېږي، خو دده د ټولو هڅو سره سره دغه ودانۍ رانړېده او بیا بېرته د هماغه انګازو د سندریز او نرم غږلاندې له سره جوړېده. سردار اندرې ځان ته ویل:

-زنګېږي، اوږد بېږي، زنګېږي، اوږد بېږي بېرته را زنګېږي او اوږد بېږي.

سره له هغه چې هغه د زړه له کومې او په ټول قوت، دغه خوا رږه آواز ته غوږ او خپل ټول پام یې د ستنو دغې ښکلې ودانۍ جوړېدو او رالویدو ته وراړولی و، هغه له شمعې نه چاپېره شوې سره رڼا هم لیدله. د مادرکیک خوځېدا او د مچانو د الوتو بزیدل چې کله ناکله به دده پر مخ کېناستل اوریدل. هر وار به یې چې کوم مچ پر مخ کېناست، پر هغه به یې سوځنده اغېز وکړ، خو دی دې ته حیران و چې مچان که څه هم دده پر بشرې پر جوړېدونکې ودانۍ لګېدل خو هغه یې نه ړنګوله. ددې تر څنګ یو بله د پام وړ خبره هم وه او هغه د دروازې تر څنګ یوه سپینه لکه او داغ و چې د وهم د یوې مجسمې په توګه پر هغه پېټی شوې وه.

سردار اندرې له ځانسره ویل:

-دا ناشونې ده، زما کمیس پر میز پروت دی؟ نه. دا زما پښې دي، دا دروازه ده، دا ولې هر څه زنګېږي او کشېږي، هغه هم په دې انګاز چې پیتي، پیتي، پیتي. هغه له چا نه، هغه هم معلومه نه وه، له چا نه په درانه آواز هیله وکړه: بس دی، نور یې ودروئ. او ناڅاپه د هغه فکر او احساس بیا، په لا قوت سره وخوځېدل.

هغه بیا په ژورو څرګندو خیالو کې ډوب شو:

-هوکې، مینه، خو دا هغه مینه نه وه چې، د څه شي لپاره د چا لپاره یا ولې لپاره وي په زړه کې احساسوي، بلکې دا هغه مینه وه چې ما په رښتینه توګه د لومړي ځل لپاره دډښمن په لیدو په زړه کې احساسوله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما د مينې هغه احساس، احساس کړ چې د انساني روح جوهر دی، هغه مينه چې کومه پلمه او موضوع نه غواړي. زه همدا اوس، دد غو احساساتو نږدېوالی احساسوم، د دوستانو ګرانښت، د دښمنانو ګرانښت، د ټولو ګرانښت، له خدای سره باید د هغه په هره بڼه مينه ولرو. انسان کولای شي ځان ته له ګران چا سره انساني مينه ولري، خو له دښمن سره کولای شو يوازې خدايي مينه ولرو، نو له دې کبله ما د هغې خوښۍ احساس وکړ چې ما احساس کړه چې له هغه سړی سره مينه لرم، چې په هغه څه شوي دي؟ آيا هغه ژوندی دی؟ کله چې څوک موږ ته په انساني مينه ګران وي، کېدای شي مينه په کرکه بدله شي، خو خدايي مينه، نه بدليدونکې ده. هېڅ شی، آن مرګ هم نه شي کولای د غه مينه له منځه يوسي. هغه د ځان جوهر دی. څومره خلک وو چې ما په ژوند کې له هغو سره کرکه لرله.)) په ټولو خلکو کې داسې څوک نه و چې ما دې له هغه سره داسې مينه او داسې کرکه لرلې وای، لکه له هغې سره چې ما مينه او کرکه لرله. هغه په خورا څرګنده ناتاشا تصور کړه، خو نه هغه شان چې پخوا هغه تصوروله، هغه، د ځان لپاره هغه د هغې له ښکلا وو او خوشالۍ سره تصور کړه، د لومړي ځل لپاره يې د هغې روح د ځان لپاره تصور کړ. هغه د هغې احساسات درک کړل، د هغې زغم، د هغې شرم او د هغې پښيماني يې درک کړه. هغه اوس د لومړي ځل لپاره له هغې سره د خپلو اړيکو د انکار په بې رحمۍ پوه شو. هغه له هغې سره د جلا کېدو بې رحمي احساس کړه. ای کاش که يوازې يو وار هم وای چې هغه مې ليدلې وای. يوازې يو وار د هغې سترګې وګورم او ووايم..

ای، پيتي، پيتي، پيتي، پيتي ای، تي، تي ای، پيتي، پيتي، بوم، مچ يې پر مخ ولګېده او ناڅاپه يې پام هغې بلې دنياګۍ ته، هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاګۍ ته چې رښتیا او اپلتې سره ګډې وډې وې او ځانګړي څه هلته پېښېدل، ورواوښت. په هغې دنیاګۍ کې چې هر څه لوړېدل، خو هېڅ شی نه راپرزیدل، پر هغې یو څه کشیدل، شمعه هماغه شان کړۍ کړۍ، تکه سره سوځېده. هماغه کمیس د دروازې په خوله کې د انسان په څېر د زمري په پرتې مجسمې پروت و، خو سره له دې هم د غولي د تختو زګیروی واوریدل شو، سره وړمه وچلېده. او هماغه شان یوه نوې سپینه مجسمه په دروازې کې راښکاره شوه، او د دغې مجسمې په سر یې، د هماغې ناتاشې رنګ الوتې څېره او ځلېدونکې سترګې چې همدا اوس دده په خیالونو کې راتاویده، ولیده.

سرداراندرې هڅه وکړه چې دغه څېره له خپله خیاله وشړي، نو ځکه یې له ځانسره وویل:

-دا نه پرېښودونکی باځاروالی څومره ګران دی؟ خو دغه بشره د هغه په وړاندې ولاړه او د یوه رښتیني واقعیت په بڼه دده ته ورنږدې کېده. سرداراندرې غوښتل د خپلو سپېڅلو خیالونو دنیاګۍ ته ورستون شي، خو هغه نه شو کولای، هغه باځارتوب ،هغه هم هغه خپلې کړۍ ته ورکشاوه. آرام بنګهاری وزمي آواز خپل بنګهاري ته دوام ورکاوه، کوم شي پر هغه فشار راوړ او هغه عجیبه بشره دده په وړاندې ولاړه وه. سرداراندرې خپل ټول قوت راټول کړ چې را په حال شي، ځان ته یې ټکان ورکړ، ناڅاپه یې په غوږونو کې شرنګهاری شو، سترګې یې تتې شوې او دهغه چا په شان چې په اوبه کې ډوب شوی وي، بېسده شو. کله چې هغه په سد شو، ناتاشا نه د خیالونو، هغه ژوندی ناتاشا، چې ده د نړۍ د ټولو خلکو په منځ کې، تر ټوله زیات غوښتل په نوې پاکې خدايي مینې ورته ګرانه وي، هغه مینه چې په ده نازله شوې وه، دده تر مخې په ګونډو ولاړه وه. هغه پوه شو چې دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندۍ او ربښتينې ناتاشا ده. هغه نه يوازې حيرانه نه شو، بلکې مينه او خوښي يې پر زړه خواره شول. ناتاشا په ګښېنۍ او ډار اخيستي توګه، ځای پر ځای ګونډې وهلې ولاړه وه (هغې نه شو کولای وخوځېږي) هغه ته يې کتل او هڅه يې کوله د خپلو سلګيو مخه ونيسي، رنګ يې تک سپين اوښتی او مخ يې وچ کلک او ناخوځنده و، خو يوازې د هغې د بشرې يوې لاندنې برخه کې يو ځای الوته.

سرداراندرې يوه آرامه ښېبوونکې سا وويستله، ومو سېد، لاس يې وړاندې کړ او وې ويل:

-تاسو؟ څومره نيکمرغه يم !

ناتاشا په چټکۍ خو احتياط نه ډکې خوځېدا، په ګونډو ګونډو هغه ته ورنږدې شوه په احتياط يې د هغه لاس راونيو، د هغه پر مخ ورټيټه شوه او هغه يې ښکل کړ، داسې ښکلول چې مټې شونډې هغه يې د هغه پر مخ لګېدلې.

هغې سر راپورته کړ، هغه ته يې وکتل او په کراره يې وويل: وبښه ! ما وبښه !

سرداراندرې وويل: تاسو ما ته ګران ياست.

-وبښه !

سرداراندرې وپوښتل: څنګه دې وبښم؟

ناتاشا په ټيټ، مټې اوريدونکی غږ چې پرې پرې کېده، وبنګېده او وې ويل:

-ما به د هغه څه له امله چې کړې مې دي..

او بيا يې پرله پسې او په کراره د هغه لاسونه ښکلول.

سرداراندرې په خپل لاس د هغې سر، ددې لپاره راپورته کړ چې د هغې سترګې ووينې او وې ويل: ته ما ته له پخوا لا زياته ګرانه يې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د نيکمرغۍ اوښکو نه په ډکو سترګو په حيا، په زوريدونکې خو د مينې په خوښۍ هغې ته کتل. د ناتاشا رنګ الوتې، ډنګرې څېرې او پړسېدلو شونډو هغه بدرنګه کړې نه وه، هغه چور وحشتناکه برېښېده. سرداراندرې دغه څېره نه ليدله. هغه يوازې ځلېدونکې سترګې ليدلې، چې خورا ښکلې وې. په دې وخت کې له شا نه يو غږ واوريدل شو.

د سردار ځانګړي چوپړ چې لا د مخه له خوبه راويښ شوی و، داکتر يې راويښ کړ، تيموخين چې د پښې له درده هېڅ ويده شوی نه و، له پيل نه ټول هغه څه وليدل چې دلته تېر شوي وو او پر څوکۍ يې خپل بربنډ ځان چې په څادر کې مروړلی و، لا پسې مروړه.

ډاکتر چې په خپل بستر کې راکېناست، وويل: دا څه کوئ؟ آغلې مېرمنې، هيله کوم مهرباني وکړئ، لاړه شيئ.

په دې وخت کې د کوټې دروازه وټکېده. دا د ګرافينې مينځه وه چې هغه يې د خپلې لور په لټولو پسې لېږلې وه.

ناتاشا لکه د خوب ليدونکې په څېر چې په خوب کې په لاره روانه وي، خو د خوب په نيمايي کې يې راويښه کړې وی، له کوټې ووته، خپلې کوټې ته ورستنه شوه او په ژړا ژړا په خپل بستر کې ولويده.

له هغه ورځې وروسته د ټول سفر په اوږدو کې هرځله به چې کاروان چېرې دريده او يا به يې شپه کوله، ناتاشا د ټپي بالکونسکي، نه لرې کېده او داکتر دې ته اړ شو په دې اعتراف وکړي چې دا انتظار يې نه درلود چې دغه پېغله دې داسې په ټينګه د ټپي خواخوږي او په داسې هنر دې د هغه پالنه وکړي.

د تعجب وړ وه چې د ګرافينې لپاره دا خيال پيدا شو، چې کېدای شي د لارې په اوږدو کې سرداراندرې مړ شي (د داکترانو په خبره) خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یې هم نه شو کولای د خپلې لور د دغو کړو مخه ونیسي. که څه هم د ټېپې سردار اندرې او ناتاشې د او سني دیدن او د هغو بیا نېږدې والی، هر څوک په دې فکر کې اچول که نـاروغ جوړ شي، د دوی تـرمنځ بـه پخـواني اړیکـې بیـا تـازه شـي، خـو پـه دې اړه هـېڅ چـا آن ناتاشـا او سردار اندرې هم هېڅ ډول خبره نه کوله. د ژوند نه آواریدونکې پوښتنې نه یـوازې پـر بالکونسکي بلکې پـر ټـولې روسیې لمـن غـوړولې وه او نورې ټولې چارې او اتکلونه یې له پامه لرې کړې وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

د سپتمبر په درېيمه پيېر څه ناوخته له خوبه راويښ شو، سر يې خوږېده، پرته له هغه چې خپل کوټ وباسي، په کې ويده و، کوټ دده بدن کېښکوده، په ګوګل کې يې يو تت خيال د هغو ناڅرګندو او شرم وړ چارونه چې پرون شپه،له ده نه ترسره شوي وي، د هغه روح زوراوه. دا د شرم کار، له فرانسوي تورن رامبال سره د هغه خبرې اترې وې.

ساعت د ورځې يوولس بجې ښودلې، خو د باندې هوا تر يو اندازې پورې تياره وه. پيېر پاڅېد، سترګې يې ومښلې، هغه تمانچه يې وليدله چې لاستې يې کنده کاري شوې و او ګراسيم بېرته هغه د ليک پر ميز ايښې وه، هغه ته وريادہ شوه، دی او هغه څه يې ټول تصور کړل چې نن يې بايد سرته رسولي وای.

پيېر،له ځانسره فکر وکړ:

-آيا پرما ناوخته شوي نه ده؟ نه، امکان نه لري، چې ناوخته شوې وي، مسکو ته د هغه راتګ له دولسو بجو نه مخکې امکان نه لري.
پيېر ځانته دا اجازه نه ورکوله د هغه څه په اړه فکر وکړي چې هغه ته تر مخې و، نو ځکه هغه تلوار درلوده چې خپل کار پيل کړي.

خپل کميس يې جوړ کړ،تومانچه يې په لاس کې راواخېسته او د خوځېدو تکل يې وکړ،خو د لومړۍ ځل لپاره يې دا په زړه کې وګرځېد چې څنګه هغه هم په لاس کې، د ښار په کوڅو کې دغه وسله وګرځوي. آن د لوی او پراخ کميس لاندې هم په دغه اندازه د لويې تومانچې پټول ګران کار و. نه يې په ملا کې پټولی شوه او نه ترتخرګ لاندې، تر ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه مهمه لا دا چې تومانچه تشه وه، پيير د دې وخت پيدا نه کړ چې هغه ډکه کړي. هغه له ځانسره وويل:

-په هر حال، توره خو شته !

که څه هم د ناپليون د وژلو د لاروچارو د موندلو په لړ کې هغه دې پايلې ته رسېدلی و چې په ۱۸۰۹ کال کې د ناپليون د وژلو لپاره د يوه محصل د بريد اصلي تېروتنه دا وه چې هغه محصل غوښتل ناپليون په توره ووژني، خو بيا هم د هغه اصلي موخه دا نه وه چې خپل تکل تر سره کړي، بلکې د هغه اصلي موخه دا وه، ځان په دې ډاډه کړي چې دی له خپل تکله نه تېرېږي او د هغه د سرته رسولو لپاره به هر څه، که څه هم خورا ګران وي، ترسره کوي. هغه په تلوار په شنه غلاف کې پڅه توره او تومانچه را واخېستل او د خپل واسکټ لاندې يې پټ کړل. خپل اوږد کميس يې جوړ او خولۍ يې پر سر سمه کړه. پيير هڅه کوله بې شروشوره داسې ووزي چې له فرانسوي تورن سره هم مخامخ نه شي. دهليز ته لاړ او کوڅې ته ووت. هغه اور چې تېر مابنام ده په بې پروايۍ هغه ته کتل، د شپې په اوږدو کې لا پسې زورور شوی و. مسکو اوس له څو خواوو نه اور اخېستی و.

د سيند آپلو، د سوداګرۍ سرای.. د پاورسکايا کوڅې او د داراګاميلو پله تـه نېږدې، د لرګيو د خرڅولو بازار ټول او ټول سوځېدل. د پيير لاره د وړوکوڅو له لارې، پاورسکايا او له هغه ځايه اربات ته رسېده او له هغه ځايه بايد نيکولي کليسا ته چې ده لا ډېره موده پخوا پر ناپليون د بريد لپاره په خيال کې خوښه کړې وه، تللی وای. د زياترو کورونو کړکۍ او دروازې تړلې وې. کوڅې او وړې کوڅې له خلکو تشې وې. د لوګي او سوځېدو بوی په هوا کې خپور و. کله ناکله به کوم روسي چې ډارنی او ګبنۍ اخېستې څېرې به يې لرلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او يا فرانسويان چې د کوڅو په منځ کې به د کليوالو په شان روان وو، ليدل کېدل. دې او هغو په حيرانۍ پيير ته کتل. روسانو پيير ته نه يوازې د هغه د لوړې ونې او څورب ځان له امله کتل، نه يوازې هغوی د هغه په څېرې کې د تعجب خواشينی پاملرنې او زوربدنې د ځرګنديدو له امله کتل چې هغوی نه پوهېدل، بلکې هغوی غوښتل په دې پوه شي چې هغه په روسي ټولنه کې کوم دريځ لري. فرانسويانو بيا په کتو کتو کې په تعجب ځکه هغه بدرګه کاوه چې پيير د نورو روسانو بر خلاف چې په ډار او ځار دوی ته کتل، هغوی ته هېڅ ډول پاملرنه نه کوله. د يوه کور د دروازې په خوله کې درې تنه فرانسويانو چې له روسانو سره يې خبرې کولې، پيير ودراوه او له هغه نه يې وپوښتل، په فرانسوي به نه پوهېږې؟

پيير د نه په نښه سر وښوراوه او وړاندې لاړ. په يوې بلې وړې کوڅې کې يوه ساتونکي چې د يو شين لرګي څنګ ته په خپله پوسته کې ولاړ و، پر هغه غږ وکړ، خو پيير چې کله د توپک په لاس ساتونکي ګواښمنه تکراري چغه واوريدله، پوه شو چې دی بايد د کوڅې آپلو ته واوړي. هغه په خپله شاوخوا کې نه څه ليدل او نه يې اوريدل. په ويرې او تلوار روان و او خپل راز يې په خپل ګوګل کې د يوه ګواښمن او پردي څيز په شان ساته. هغه، پرونۍ شپې ته په خيال سره له دې نه ډاريده چې څوک په کوم ډول پرې پوه نه شي، خو دا قسمت نه و چې پيير خپل دغه راز تر هغه ځايه پورې چې ور روان دی و، په بشپړه ورورسوي. له دې پرته آن که هغه ته په لاره کې څه خنډونه نه وای پېښ شوي، د هغه تکل ځکه تر سره کېدای نه شو چې ناپليون لا څلور ساعته د مخې د داراګاميلووا له سيمې خوځېدلی او د اربات د کوڅې له لارې د کرملين ماڼۍ ته تللی و. اوس ناپليون په خورا بد طبيعت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرملین د ماڼۍ د ټولواک په کوټه کې ناست و. او په ښار کې د اورونو د وژلو، د غلا او تالان د مخنوي او د خلکو د آرامولو لپاره یې هر اړخیزه او د پام وړ سپارښتنې ورکولې، خو پيير په دغو ټولو خبرو نه پوهېده، هغه ټول د هغه کار په خیالونو کې ډوب و چې ده ته تر مخې و، هغه ډېر زوریده. دا زوریدنه د هغو خلکو زوریدنې ته ورته وه، چې د کوم ناشوني کار د سرته رسېدلو تکل یې کړی وي. د هغه زوریدنه او د کار ناشونیتوب له دې امله نه و چې کار ناشونی دی، بلکې له دې امله و چې دغه کار دده له وجدان او طبیعت سره اړخ نه لګاوه او په دې ویریده چې کېدای شي د کار د سرته رسېدو په کومه ټاکونکې شېبه کې سست نه شي او ځان ته درناوی له لاسه ورنه کړي. که څه هم د ځان شاوخوا ته یې، نه څه لیدل او نه یې اوریدل، خو د غریزې له مخې یې لاره وپستله او د پاورسکایا کوڅې ته په تلونکو تنګو کوڅو کې یې لاره نه ورکوله. په هماغه کچه چې پيير د پاورسکایا کوڅې ته نږدې کېده، په هماغه کچه لوګی دم په دم زیاتېده او آن د اورونو د شغلو له امله د هوا تودخه زیاتېده. کله ناکله خو به د اور لمبې د کورونو تر چتونو لاندې یو بل پلو سر هسک کړ. ددې وړاندې تګ سره په کوڅو کې د خلکو ګڼه ګونه هم زیاتېده، خو ټول وارخطا او ګڼهې اخېستې بربښېدل. پيير که څه هم دا احساسوله چې څه نادوده او غیر معمولي څه یې په شاوخوا کې تېرېږي، خو په دې نه پوهېده چې اورته ورنږدې کېږي. هغه چې کله د پاورسکایا د کوڅې او د ګرجي شهزاده د کور تر منځ په شاړه ځمکه کې په یوې نرۍ لاره تېرېده، ناڅاپه یې له ځانه یو څه لرې د یوې ښځې د زړا ناهیلې چغې واورېدې. هغه ودرید، تا به ویل لکه له خوبه چې راپاڅېدلی وي او سر یې پورته کړ.

د دغې نرۍ لارې څنګ ته په وچو او دوړو وهلو شنیلو د کور بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمېره کېږي، له توشکو، بړستنو، سماوار او صندوقو نه نېولې، بیا تر سپېڅلو شمایلو او نورو شیانو پورې کوټه شوي وو. د صندوقونو تر څنګ پـه ډاګ یـوه زړه ډنګره بوډۍ چې پاسنۍ اوږدې داړې یې لـه ورایـه ښکارېدې، تـورې جامې یې پـه ځان او خولۍ یې پر سر وه، د صندوقونو نه لږ لرې پر ډاګ ناسته وه. بوډۍ کږه وږه کېده، پـه ناستې آواز یې کومه خبره تکرارولـه. دوې نجونې لـه لسونه تر دولسو کلونو پورې چې لنډ خرین کمیسونه یې اغوستي وو، پـه ډاریدلو رنګ الوتو څېرو کې یې لـه ورایـه وحشت برېښېده، مورتـه کتـل. یو کمکی د اوو کلونو پـه منګ هلک چې کلیوالي کمیس یې پـه ځان او پردۍ خولۍ یې پـر سـر وه، د یـوې ښـځې غېـږ کـې ژړل. یـوه چـوپړه نجلـۍ، چې پښې بربنډې او ناولې وې د صندوق پر سر ناسته وه، خپلې ژېړې کوڅۍ یې راخوشې کړې، له خپلو کوڅیو نـه یې سوځېدلي ویښته رابېلول، هغه یې پـزې تـه رسـول او بویـول یـې. د ښـځې مېـړه ټیـټ ونـی، کـړوپ چې دولتي دریشي یې اغوستې وه، له بشرې نه یې نرۍ ږیره تاوه شوې وه او پر سر باندې ایښـې جګې خولۍ لاندې یې پاکې شقیقې لـه ورایـه معلومېدې، که څه هم څېره یې وچه کلکه او ناخوځېدونکې وه، خو د درد نښې نـه پـه کې لیدل کېدې، هغـه کوټـه شوي صندوقونه لاندې باندې کول او له هغو لاندې نه یې څه جامې راوېستې.

دغې ښځې همدا چې پیېر ولید، د هغه پښوته یې ځان وروارتیږه او د سلګو او ژړا پـه منځ کې یې ویل:

-پلرونو، خپلو، با ایمانـه ارتودوکسـه مسیحیانو، ومو ژغورئ! مرسته وکړئ! قربان مو شم، د خدای لپاره یو څوک مرسته وکړئ. لـور مې، ماشـوم مې، هلتـه د اور پـه منځ کې پـاتې دی، وی وی اور یـې اخېستی... اور، لمبې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ښکارېده چې د ښځې مېړه يوازې ددې لپاره چې د دغه پردي سړي په وړاندې ځان برحقه وښيي، خپلې ښځې ته مخ وروا ړاوه او په کرار آواز يې وويل:

-ماريا نيکولايفنا ! هرومرو به دې خور هغه پورته کړې وي، هغه زياته کړه:

-کنه چېرې به وي؟

ښځې ناڅاپه ژړا بنده او په خورا قهر او غضب يې پر مېړه چغه کړل:

-بې رحمه، ظالمه ! زړه نه لرې، په خپل ماشوم دې زړه نه خوږېږي، لکه بت داسې ولاړ دی، هر بل څوک چې وای ماشوم به يې د اور له لمبو نه را ايستلای وای، دا بت دی، نه انسان، دا پلار نه دی.

هغې ژړل، سلګۍ يې وهلې او په ژړا انګولايې پيير ته ويل:

-داسې ښکاري چې تاسو مهربانه او خوږ زړی سړی ياستئ، د ګاونډي کور اور اخېستی او اوس اور زموږ کورته رارسېدلی دی.

ښځې دوام ورکړ:

-ټولو منډې کړې، دچا چې څه په ځان و، په هماغه کې يې ودانګل، دغه مو وژغورل، دغه يو سپېڅلی شمايل او دغه پالنګ چې ماته د پلار کورنۍ په واده کې رابښلې و،را واخېستل او نوره ټوله شتمني مو د اور په لمبو کې ايږې شول. اوس مې چې ماشومان راټول کړل، کمکۍ کاتيا نه شته، او بيا په ژړا شوه:

-زما ماشومې ! د زړه سرې ! اور يې واخېست ! وسوځېده !

پيير وويل:

-چېرې؟ هغه چېرته پاتې شوه؟

د پيير د خبرې له بدليدو او ډار نه ښځه پوه دې پوه شوې وه چې کېدای شي مرسته ورسره وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د هغه پښو ته ځان ورواړتیړه او چغه یې کړل:

-پلارکیه ! پلار جانه ! مهربانه، لږ تر لږه زړه مې آرام کړه.

هغې له قهره خوله پرانسته او په دې توګه یې خپلې اوږدې داړې ښکاره کړې او پر مینځې یې ورچغه کړل:

-تا ته وایم، انیسکا ! بدمرغې، لاړه شه ! بدرګه یې کړه، ځای ورته وښییه !

پییر چې سا یې بنده بنده کېده، په تلوار وویل:

-بدرګه کړه، بدرګه کړه، زه، زه یې راباسم. ..

دناولو جامو نجلۍ د صندوق له شا راووته، خپلې کوڅۍ یې ورټولې کړې، ژوره سا یې ووېسته، په بربنډو پلنو پښو په نرۍ لارې وړاندې لاړه. پییر چې تا به ویل ناڅاپه له ژورې بېسدۍ نه را په سد شوی وی، سر یې پورته کړ، سترګې یې د ژوند له رڼا نه وځلېدې، په چټکو ګامونو نجلۍ پسې وخوځېد ،تر هغې نه مخکې شو او دپاورسکایا واټ ته ورسېد. په ټوله کوڅه کې د ګڼو لوګیو څپې خورې وې. یو نیم ځای د لوګیو د وریځو او تیارو له منځه د اور لمبو شغلې پورته کولې. د اورونو تر مخې د خلکو سخته ګڼه ګوڼه جوړه وه. د کوڅې په منځ کې یو فرانسوي جنرال ولاړ و او شاوخوا ته ولاړو کسانو ته یې څه ویل. پییر چې هغه نجلۍ بدرګه کاوه، غوښتل هماغه ځای ته چې فرانسوي جنرال ولاړ دی ورشي، خو فرانسوي سرتېرو د هغه مخنوی وکړ او وې دراوه.

یو آواز پرې چغه کړه:

-وړاندې تلای نه شئ !

نجلۍ وویل: کاکاجانه ! دې خواته راشه ! ددې کوڅې نه، د نیکولین د کور له مخې به لاړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پییر راستون شو ، نجلۍ پسې وخوځېد ، کله ناکله به یې یو نیم ګام هم ځکه وا چوه ، چې هغې پسې ځان ورسوي، نجلۍ د کوڅې بل پلو واوښته، کینې خواته تنګې کوڅې ته ورتاوه شوه، د درې کورونو له مخې نه تېره شوه، ښي خواته د یوې دروازې پلو وروګرځېده، هغې وویل:

-دغه دی، راورسېدو ! یوه انګړ ته ورننوته، وړاندې لاړه، په یو لرګین دیوال کې یې یوه دروازه راخلاصه کړه،ودرېد ،یوه لرګینه ودانۍ چې سخت اور یې اخیستی او شاوخوا یې رڼا او تودله، سوځېده، د اور لمبې د کور له کړکیو او ترچتونو لاندې راوتلې.

پییر چې له لرګینې پنجرې نه تېر شو ، د اور د لمبو تودخې هغه داسې په عذاب کړ چې بې واکه ودرېد.

هغه وپوښتل: ستاسو کور ، ستاسو کور کوم یو دی؟

نجلۍ په زاریو او سلګیو په داسې حال کې چې لرګین کورته یې اشاره کوله وویل:

-اوخ، هغه. همدا زموږ کور و.

انیسکا داسې احساسوله چې د اور په لیدو خپل احساسات څرګند کړي، هغې وویل:

-وای کاتیا جانې !زما ګرانې نازولې !اور دې واخیست، وای، وای !

پییر د اور اخیستي کور خواته ورنېږدې شو ،خو تودوخه دومره زیاته وه چې اړ وت له کوره راتاو شي، د یوې داسې لویې ودانۍ مخې ته وروا اوښت، چې د یوې خوا چت یې لا سوځېده او فرانسوي پوځیانو یې څنګ ته ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه. پییر لومړی پوه نه شو چې دغه فرانسویا ن چې هر یو له کوره یو څه راباسي، په څه اخته دي، خو کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې یې ولیدل، چې یو فرانسوي سرتېري، یو کلیوال سړی په توره وواهه او د هغه د ګېډې له پوستې جوړ، پوستین یې ترې وویست، پوه شو چې فرانسویان په تالان اخته دي. ،خو هغه وخت نه درلود چې ودرېږي او په دې اړه کې فکر وکړي.

د دیوالونو چاودېدل، د چتونو د رالوېدو غړمبهاري، د اور د شغلو شغهاري، د ګڼې اخېستو خلکو شور، چغو او شروشور، د لوګیو د کنډک کنډک وریځو ننداره چې وړاندې وروسته خوځېدل، کله به تک تور، کله به سپین او ګواښمن شول، پورته به لاړل او د ویرې شغلې به یې د آسمان پلو ته ولېږلې. لمبې به کله ګڼې شوې، سرو سرو شغلو به غاړې غړولې، او کله به زرینو کاغذو ته چې دیوالونه یې پوښول ورته شوې.. تودخې او د لوګي د تند بوی چټک خوځون پر پېیر خپل ځانګړی اغېز وکړ او ددې اور او شغلو په لیدو یې ناڅاپه داسې احساس کړه چې له هغو خیالونو نه آزاده شوی، چې تر اوسه پورې په کې ډوب و. هغه ځان ځوان، خوشاله، مست او ډاډمن احساس کړ. د هغې لوېې ودانۍ له خوا د لرګین کور خواته راتاو شو، همدا چې غوښتل یې د کور هغې برخې ته چې لا ولاړه وه، ورننوزي چې ناڅاپه یې سر پورې شروشور واورېدل شو او تر هغه وروسته یې د کوم درانه شي د ماتېدو او خپل ښنګ ته د لوېدلو غږ واورېد.

د اورېدل شوي غږ خواته یې وروکتل او څو فرانسوي سرتېري یې ولیدل چې له یوې کړکۍ نه یو صندوق چې له کپړو او وسپنیزو شیانو ډک دی، را ارتېرلی دی. لاندې نور ولاړ فرانسوي سرتېري، صندوق ته ورنېږدې شول.

د فرانسوي سرتېرو نه یو تن پر پېیر غږ وکړ:

-دا لا پسې څه غواړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير وويل:
-يو ماشوم په دې کور کې پاتې دی، آيا تاسو کوم ماشوم نه دی ليدلی؟
څو غږونو غبرګ وويل:
-اوهو، دا لا څه وايي؟ ځه بلا درپسې، ورکېږه!
يو تن له سرتېرو نه په دې خيال چې په صندوق کې د سپينو زرو او برنجي شيانو نه کوم شی، پېير ترې وانخلي، په ګوانښ ګوانښ هغه ته ورننېږدې شو.
يو فرانسوي له پاسه ورغږ کړل:
-ماشوم؟ ما دباغ له خوا يو غږ واورېد، کېدای شي، دا د هغه ماشوم واوسي، څه وايې، هر څه بايد انساني وي، موږ ټول د خدای بندګان يو.
پېير وپوښتل:
-چېرې و، چېرې و؟
فرانسوي د ودانۍ شا ته، باغ پلو اشاره وکړه، او د هماغې لوړې کړکۍ نه يې چغه کړل:
-دې خواته، دې خواته! يوه دقيقه صبر وکړه، زه اوس درځم.
او رښتيا هم، يوه دقيقه وروسته يو فرانسوي تور سترګی، مهربان سرتېری چې په غومبوري يې يو داغ هم لاره، په يوه کميس کې د لومړي پوړ له يوې کړکۍ نه راودانګل. پېير يې په اوږه وواهه او له هغه سره يو ځای يې د باغ پلو منډه کړل. هغه پر خپلو ملګرو غږ وکړ:
-تاسې هم ژر کوئ، کار خلاص کړئ. اور دم په دم لا خپرېږي.
فرانسوي د هغې لاره نه چې شګه پرې آواره وه، له پېير سره يو ځای د کور شاته ورمنډې کړې، هلته يې پېير له لاسه راونيو او يو دايره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوله ځای یې وروښود.

تریوې څوکۍ لاندې یوه درې کلنه نجلۍ چې ګلابي کمیس یې اغوستی و، پرته وه.

فرانسوي وویل:

-دا هم ستاسو ماشوم، اوهو، دا خو نجلۍ ده، دا لا ښه، د خدای په امان څوربه! نو څه پروا لري، هر څه باید انساني وي، آخر موږ ټول د خدای بندګان یو.

فرانسوي چې غومبورو یې داغ لاره، تر دې خبرې نه وروسته ببرته د خپلو ملګرو پلو ورمنډې کړې.

پییر له خوښۍ نه ژوره ژوره سا اېسته، نجلۍ ته یې ورمنډه کړې او غوښتل یې هغه راپورته کړي، خو نجلۍ چې بدرنګې یې مورته ورته وه او ژیړې وهلې وه، د پردې سړي په لیدو یې چغې او منډه کړل. په هر حال پییر هغه راونیوله او راپورته یې کړه. هغې له قهره په ډک آواز چغې وهلې، وړې منګولې یې اچولې، او له لاړو نه په ډکه خولې یې پییر په غاښاوه، او هڅه یې کوله چې ځان ترې خلاص کړي. که څه هم پر پییر یو ډول وحشت او وېره، هغه شان چې له کوم واړه ځناور سره د مخامخ کېدو په وخت کې پرې راخور شوی و، راخور شو، خو هغه ټوله هڅه وکړه چې ماشوم پرې نه ږدي او له هغه سره یو ځای د هغې لویې ودانۍ خواته ستون شو. خو له هغې لارې نه چې راغلی و، ببرته ستنېدل ناشوني و، انیسکا هم نور هلته نه وه، او پییر هم مهاله د رحم او کرکې له احساس سره‌هغه نجلۍ چې ژړل یې، سلګۍ یې وهلې او ځان یې لوند کړی و، په لا مهربانۍ په غېږ کې کېښکوده او د باغ پلو یې ددې لپاره منډه کړل، چې د وتلو نوې لاره پیدا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۴

کله چې پيير په انګړونو، وړو او لويو کوڅو کې تر منډو وروسته بېرته د ګرزوفسکي باغ ته ورستون او ځان يې د پاورسکايا د کوڅې هغه څنډې ته ورساوه، چې له هغه ځايه دی د نجلۍ په لټه پسې خوځېدلی و، په لومړۍ شيبه کې هغه، هغه ځای ځکه ونه پېژاند، چې هلته د خلکو بې ساري ګڼه ګوڼه جوړه شوې وه او له کورونو نه د مالونو او کپړو د راوېستلو له امله لوی لوی داسې انبارونه جوړ و، چې د قدم د ايښودو ځای هم پاتې نه و. له روسي کورنيو نه پرته چې د اور له ډاره راتښتېدلې وې او دلته يې خپلو کالو او کپړو سره پناه اخېستې وه، څو فرانسوي سرتېري چې رنګارنګ کالي يې اغوستي وو، هم دلته و. پيير هغو ته ځکه پاملرنه ونه کړه چې د هغه مامور د کورنۍ د پيدا کولو لپاره يې تلوار کاوه او غوښتل يې چې کمکۍ لور يې مورته ورکړي. او بېرته د کوم بل چا د ژغورنې لپاره ورستون شي. پيير داسې انګېرل چې دی بايد نورې ډېرې چارې ژر تر ژره ترسره کړي، د تودخې او منډو له زوره يې سخته ګرمي شوې وه. پيير د ماشوم د ژغورنې په وخت کې تر پخوا نه لا، د ځوانۍ تاند توب او پريکړون احساساوه. نجلکۍ اوس نو، آرامه شوې وه او د پيير د کليوالي کميس لستوڼي يې کلک نيولې وه. هغه د هغه په غېږ کې ناسته او کله يې لکه ځنګلي کمکي ځناور په شان خپلې شاوخوا ته کتل. پيير به کله ناکله هغې ته وکتل او نرۍ موسکا به يې پر شونډو خوره شوه. هغه داسې احساسوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په دې له ډاره اخېستې او ښا پېرې وزمه ځېره کې کوم اغېزمن او ساده څه وينې. په پخوانې ځای کې نه هغه مامور و او نه يې ښځه. پېير په چټکۍ د خلکو په منځ کې روان و ، د هغو خلکو ببلا ببلو ځېروته يې کتل چې په مخه ورتلل. بې ارادې به يې هغو ګرجې يا ارمني کورنيو ته چې ښکلې ختيځ ښه ځېرې درلودې پام شو. لومړي يې يو ډېر بوډا سړی چې نوی اوږد پوستين او نوې موزې يې په پښو وې وليد ،تر هغه وروسته، دې ته ورته يوه بوډۍ او يوه ځوانه ښځه،دغه خورا ځوانه ښځه وه، هغې له تورو زړه راښکوونکو اوږدو ، کږو وږو لکه په قلم انځور شوي انځور، تورو وروځو او ګل ته ورته ښکلې ځېره، چې پاسته غير معمولي تاند او مينه ناک اننګی يې لرل، د ختيځ د بې سارې ښکلې ښکلا بېلګه وه. خو هغه د کوم حالت څرګندونه نه کوله. دغه ښځه د خلکو د شيانو او په ډاګ کې د ګڼه ګوڼې په منځ کې په خپل غاړه تړلې قيمتي اطلسي کوټ او خړ روښانه دستمال کې چې سر يې په کې مروړی و ، په تودې ګلخانه کې ورته ګل ته پاتې کېده چې پر واورو ارتيرل شوی وي. هغه لږ لرې د بوډۍ شاته، په يوه کنج کې د کاليو پر يوې ګېډۍ ناسته وه، سر يې ښکته اچولی و ،تورو برندو سترګو يې،چې نه خوځېدونکې، لوړ تور اوږده بانه يې لرل، ځمکې ته کتل. دا سې بربښېده چې هغه په خپلې ښکلا پوهېده او په هغې ويريده. دغې بشرې پېير ګوته په غاښ کړی و او له خپل ټول تلوارتو به سره چې دد ېوال خوا ته روان و ،څو ځله يې اورمېږ واړاوه او هغې ته يې وروکتل. د ديوال پای ته د رسېدو سره يې هغه کسان چې لټول پيدا نه کړل. پېير ودرېد ، دا خوا هغه خوا يې وکتل.

د پېير خورب غټ ځان، ماشوم په غېږ کې، اوس له پخوانه لا د پام وړ و او څو تنه روسي ښځې او نارينه پرې راټول شوي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغه نه پوښتنې کېدې:

- څوک مو ورک کړي دي؟ مهربانه ! تاسو خپله له مخورو کورنیو نه یاستئ که څنګه؟ دا ماشوم د چا دی؟

پېیرځواب ورکړ چې دا ماشوم د یوه ښځې دی چې تور کوټ یې په ځان و او له نور ماشومانو سره دلته ناسته وه او بیا یې وپوښتل:

-آیا څوک هغه نه پېژني او نه پوهېږي چې چېرې لاړه؟

د پاپ یو بوډا لاسمل یوې بدرنګې ښځې ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-دا ماشوم باید د انفیروف د کورنۍ وي !

هغه وروسته په عادي ټیټ غږ وویل:

-خدایه رحم وکړې ! خدایه رحم وکړې !

ښځې وویل:

-د انفیروف کورنۍ چېرې ده؟ انفیروفیان لا سهار د وختـه لاړل. نه، نه، دا ماشوم یا د ماریا نیکولایفنا دی او یا هم د ایوانوف د کورنۍ.

یوه چوپړ وویل:

-دغه ماشوم د یوې ښځې دی، نه د ماریا ایوانوفنا چې خپله یوه محترمه مېرمنه ده، هغه خپله اربابه ده.

پېیر وویل: هو کې تاسې یې پېژنی، اوږدې داړې او ډنګره.

ښځې وویل:

-هو، هو، هماغه ماریا نیکولایفنا ده، هغې چې فرانسوي سرتېرو ته اشاره کوله وویل:

-کله چې دغه لېوان راتویې شول، هغوی باغ ته لاړل.

د پاپ لاسمل وویل:

-اوه لویه خدایه رحم وکړې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې بيا وويل:

-تاسو هغې خواته ورشئ، هغوی هلته دي. هماغه دي.

هغې پرله پسې بدې ورځې کولې او ژړل يې: هماغه ده، همالته ده !

خو پيير د هغې ښځې خبرې نه اوريدې، هغه له څو شيبو راهيسې هغه څه ته کتل چې څو ګامه لرې له ده نه پيښيدل. هغه، ارمني کورنۍ او هغو دوو تنو فرانسوي سرتيرو ته کتل چې دغه ارمني کورنۍ ته ورغلل. د دغو سرتيرو نه يو يې لنډ ونی، چالاکه سړی و، چې شين بخون کوټ يې اغوستی او نرۍ رشمه يې تر ملا تاو کړې وه، خولۍ يې پر سر او پښې يې بربنډې وې. هغه بل سرتيری چې لوړ ونی، لړ ملاکړوپی، رونړ څني، ډبر ډنګر، په کراره خوځيده او احمقانه څېره يې لرله، هغه لنډونی و، پښې بربنډې او شين بخون کوټ يې اغوستی و. سرتيری چې ارمنيانو ته وررسيد، سمدلاسه يې څه وويل، بوډا يې له پښو راونيو او بوډا هم سمدلاسه او په چټکۍ له پښو نه د موزو په راوېستلو پيل وکړ. هغه بل سرتيری د ښکلې ارمنۍ مخې ته ودريد، له خوځيدا او غږيدا نه پرته يې، لاسونه په جيب کې هغې ته کتل.

پيير په داسې حال کې چې ماشوم ښځې ته ورکاوه، په تلوار او ترخه ژبه هغې ته وويل:

-واخله، درواخله ! ته يې هغو ته ورکړه، هغه چې هغه نجلکۍ پر ځمکه کېنوله، پر ښځې تقريبا چغه ووهله او وې ويل:

-هغوی ته يې ورکړه.

او بيا يې فرانسويانو او ارمنۍ کورنۍ ته وکتل. بوډا چې نورموزي ترې اخيستل شوي وې، بربنډې پښې ناست و. ټيټ ونی فرانسوي چې له هغه نه وروستۍ موزه راوويستله، هغه موزې يې يو پر بل ووهلې. بوډا بنګيده او څه يې وويل، خو پيير هغه ته يوازې يو لنډ غلچک

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورواړاوه او ټول پام یې هغه سرتېرې ته و چې کمیس یې اغوستی و او اوس په کراره، خو ټینګو ګامونو د هغې ځوانې ښځې خواته ورنېږدې شو، لاسونه یې له جیبه راووېستل او هغه یې له غاړې راونیوه.

ښکلې ارمنۍ کراره بې خوځېدا په خپل ځای ناسته وه، اوږده باڼه یې ښکته لویدلې وو او داسې برېښېده چې د دغه سرتېري کړه چې له دې سره یې کوي، نه ویني او آن نه یې احساسوي. تر هغه پورې چې پېیر دځان او سرتېرو تر منځ څو ګامه لاره ووهي، جګ ونی داړه مار چې کلیوال کمیس یې اغوستی و، د ارمنۍ له غاړې نه یې غاړکۍ راشلولې وه، او ځوانې ښځې لاسونه تر غاړې، کړې کړې سوې سوې ساندې کولې او ژړل یې.

پېیر چې آواز یې له قهره او خواشینۍ نه په چغو بدل شوی و، چغه کړې:

-پرېږدئ، دا ښځه پرېږدئ !

جګ ونی په ملا کړوپ سرتېری یې له اوږې راونیو، هغې خواته یې وارتیره، سرتېری پرځمکه ولوید، بېرته پاڅېد او وتښتېد. د هغه ملګري موزې وارتیرې، توره یې راووېسته، په ګوابښ ګوابښ د پېیر خواته ورووړاندې شو او چغه یې کړل:

-ښه، اوس به ګورو، حماقت به نه کوې !

پېیر د قهر او غضب په هغه لېونتوب کې و چې په هېڅ شی نه پوهېده او قوت یې په لسګونه وار زیات شوی و، په لوڅ پښې فرانسوي یې برید وکړ او مخکې له هغه چې هغه د توري د ګوزار وخت پیدا کړي، هغه یې راښملاوه او د سوکانو تر ګوزار لاندې ونیو. د شاوخوا له ګڼې ګوڼې نه یې د ستاینې او آفرین نارې واوریدې او له دې سره هم مهاله د کوڅې له کنجه، د فرانسوي سورو پوځونیوه ډله

(c) ketabton.com: The Digital Library

راښکاره شوه. فرانسوي پوځیان په چټکۍ د پییر خواته ورغلل او هغه نه راتاوو شول. د پییر تر دې نه وروسته هېڅ په یاد نه وو، خو یوازې دومره یې په یاد و چې د ه څوک وهلي او نورو دی واهه. په پای کې هغه احساس کړه چې لاسونه یې تړل شوي او فرانسوي پوځیانو تري تاو راتا او دده د کوټ جیبونه یې لټول.

پییر په هغو لومړیو خبرو چې پوه شو، د یوه سرتېري خبرې وې چې ویل یې:

-ښاغلی لومړی برید من ! یوه چاړه لري.

افسر وویل:

-ښه، وسله وال دی ! او هغه سرتېري ته یې چې له پییر سره نیول شوی و، مخ وروااړاوه، وویل:

-ښه ده، ښه ده، نورې خبرې به په محکمه کې وکړې. بیا یې مخ پییر ته ورواړاوه او وې ویل:

-تاسو په فرانسوي خبرې کولای شئ؟

پییر چې خپل شاوخواته کتل، په سترګو کې یې وینې راخوټېدې، او ځواب یې نه وایه، داسې برېښېده چې څېره یې خورا وحشتناکه شوې ده چې افسر په بنګهاری څه وویل. څلور فرانسویانو له نورو جلا او د پییر تر څنګه دوارو خواته ودریدل.

افسر چې له پییر نه څه شانته لرې ولاړ و، وویل:

-تاسو په فرانسوي پوهېږئ؟ ژباړونکي ته ورغږ کړئ؟

یو لنډ ونی فرانسوي چې روسي جامې یې په ځان وې، له کتاره راووت. پییر د هغه له جامو او غږیدا نه سمدلاسه په دې پوه شو چې هغه د هغو فرانسویانو له ډلې نه دی چې د مسکو په مغازو کې کار کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړونکي چې پېير ته وکتل وې ویل:
-داسې برېښي چې هغه له مخورو نه وي.
افسر وویل:
- هغه اوراچونکو ته ډېر ورته دی، ترې وپوښتئ، هغه څوک دی.
ژباړونکي وپوښتل:
-ته څوک یې؟ ته باید د مشر پوښتنو ته ځواب ورکړې.
پېير ناڅاپه په فرانسوي ژبه ځواب ورکړ:
-زه به تاسو ته ونه وایم، چې څوک یم، زه ستاسو اسیر یم، ځئ ما هم درسره بوزئ.
افسر تندی تریو کړ او وې ویل: آها، آها ! مخ وړاندې !
خلک له فرانسوي پوځیانو راتاوو شول. تر ټولو نږدې پېير ته هغه بدرنګه ښځه چې نجلکۍ یې په غېږ کې وه، ولاړه وه. کله چې د پوځیانو ډله وخوځېده، هغه ښځه وړاندې راغله.
هغې وویل: د زړه سره چېرې دې بیایې؟ هغې زیاته کړه:
-که دا نجلۍ د هغوی نه وي، په هغې څه وکړم؟
افسر وپوښتل:
-دا ښځه څه غواړي؟
پېير لکه نشه داسې سرسامه و، د هغه خوښي، د هغې نجلۍ په لیدو چې ده ژغورلې وه، دوه چنده شوه او وې ویل:
-څه غواړئ؟ زما لور چې ما له اوره ژغورلې ده، بیا له خدای په امانۍ پرته، خپله په دې پوه شي، چې څنګه یې دغه بې موخې دروغ ولې ویلي دي، په درنو او ویاړمنو ګامونو د فرانسویانو منځ ته ورتېر شو.
د فرانسویانو دغه ډله، هغه پوځي ډله وه چې د ((دیورونیل)) په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپاربښتنه، د ښار د واټونو ساتلو ته لېږل شوي وه، هغوی له ښارنې سره هم مهاله باید د خلکو د شتمنیو د تالان مخه هم نیولې وای او په تېره بیا د اور لګوونکو په نیولو کې یې مرسته کړې وای. دا ځکه چې په هغه ورځ فرانسوي لوړپوړو افسرانو تصور کاوه چې مسکو ته په خپله د هغه او سېدونکي اور اچوي.

دغه پوځیان په څو کوڅو کې تر ګرځېدو او ښارنې وروسته یو پنځه تنه روسان د اور اچولو په تور ونیول، په هغو کې یو تن دوکاندار، دوه تنه د کلیسا طالبان، یو کلیوال او یو څوکېدار وو، خو د ټولو مظنونانو په منځ کې پېیر تر ټولو مظنون و، کله چې یې ټول نیول شوي کسان د زوبوفسکي د کوڅې یو لوی کورته چې په زندان بدل شوی و، د شپې تېرولو لپاره راوستل، پېیر یې د نورو نه جلا تر سختې څارنې لاندې ونیو.

د دریم ټوک پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library